

GEOLOGICA HUNGARICA

FASCICULI INSTITUTI GEOLOGICI HUNGARIAE
AD ILLUSTRANDAM NOTIONEM GEOLOGICAM
ET PALAEOLOGICAM

SERIES PALAEOLOGICA

FASCICULUS 22

1—270. PAGINAE, I—X. TABULAE, 1 CARTA GEOLOGICA

Szóts E.: MAGYARORSZÁG EOCÉN PUHATESTŰI
I. GÁNTKÖRNYÉKI EOCÉN PUHATESTŰEK
E. Szóts: MOLLUSQUES ÉOCÈNES DE LA HONGRIE
I. LES MOLLUSQUES ÉOCÈNES DES ENVIRONS DE GÁNT
Э. Сеч: ЭОЦЕНОВЫЕ МОЛЛЮСКИ ВЕНГРИИ
I. ЭОЦЕНОВЫЕ МОЛЛЮСКИ ИЗ ОКРЕСТНОСТИ ГАНТА

EDIDIT ACADEMIA SCIENTIARUM HUNGARICA
BUDAPESTINI 1953

Fordította
VIDA TAMÁS
GROTTA LÁSZLÓNÉ

Lektorálta
VADÁSZ ELEMÉR
Kossuth-díjas akadémikus
SCHRÉTER ZOLTÁN
a föld- és ásványtani tudományok kandidátusa
PANTÓ GÁBOR
a föld- és ásványtani tudományok kandidátusa
KERTÉSZ ÁRPÁD

Fényképfelvételek: Dömök Teréz és Pellérdy Lászlóné

Szerkesztő
GERGELYFFY LÁSZLÓNÉ

A kiadásért felel: Mestyán János

Műszaki felelős: Prácser Béla

Kézirat beérkezett: 1953. V. 8. Pédányszám: 650. Terjedelem: 34 (A/5) ív. 10 tábla + 1 térkép

Akadémlai nyomda, Gerlőczy-u. 2. — 24757/53. — Felelős vezető: ifj. Puskás Ferenc

**MAGYARORSZÁG EOCÉN PUHATESTŰI
I. GÁNTKÖRNYÉKI EOCÉN PUHATESTŰEK**

ÍRTA:
SZŐTS E.

1880

1881

1882

1883

1884

1885

ELŐSZÓ

Magyarország szerves maradványokban gazdag eocén képződményei régen felkeltették a szakkörök figyelmét. A múlt század közepétől több kiváló hazai és külföldi szakember foglalkozott az ősmaradványok ismertetésével, tehát a puhatestűekkel is. A kezdeti évtizedekben megnyilvánult érdeklődés azonban később ellanyhult. Az időközben létesült újabb feltárások anyagával részletesen már nem foglalkoztak s az eredmények meghaladottak. A hazai eocén fauna mai követelményeknek megfelelő, teljes feldolgozása hiányzik.

Ezt a hiányt kívántam pótolni akkor, amikor a magyarországi eocén puhatestű maradványainak őslénytani feldolgozását megkezdtém.

Szükségnek mutatkozott ez nemcsak tudományos, hanem gazdasági vonatkozások miatt is (barnakőszén- és bauxitkutatás).

Feldolgozni óhajtom a rétegtanilag tágabb értelemben vett eocén összes puhatestűit, mind az eddig már ismertetett, mind pedig az újabb feltárásokból kikerült, az eddigieket többszörösen felülmúló anyagot. (A hazai eocén taglására vonatkozó elgondolásaimmal foglalkozó munkám befejezés előtt áll.)

Az összfauna feldolgozása előtt jónak láttam egy nagy fajszerű és jó megtartású anyag ismertetését. Ezt abból a célból tettem, hogy megfelelő, biztosan meghatározott összehasonlító anyag álljon rendelkezésemre. Erre a célra — a Párizsi-medence puhatestűivel azonos megtartású — gánt-környéki fauna kiválóan alkalmasnak mutatkozott.

Munkám következő kötetekben a hazai eocén teljes puhatestű faunájának rendszertani egységek szerinti ismertetését adom.

Őszinte köszönetet mondok VADÁSZ ELEMÉR professzornak, aki munkámat mindvégig figyelemmel kísérte és támogatta. Köszönetet mondok TASNÁDI KUBACSKA ANDRÁSNAK, aki barátilag támogatta munkámat. Köszönetemet fejezem ki a Magyar Állami Földtani Intézet Igazgatóságának és a Magyar Tudományos Akadémiának a munka kiadása terén kifejtett támogatásáért.

Budapest, 1953. március 11.

Szöts Endre

I. BEVEZETÉS

A gántkörnyéki eocén képződmények kitűnő megtartású ősmaradványai ZITTEL, K. (107) feldolgozása alapján már a múlt század hatvanas éveiben ismeretesek voltak.

Az akkori lelőhely a Csákvár községhez tartozó »Hosszúharasztos« nevű legelő volt, Gánt község közelében, attól DK-re mintegy 1½ km-re. Hosszúharasztos abban az időben a fornapusztai majorhoz tartozott; ezért a lelőhely »Fornapuszta« (ZITTELnél helytelenül »Pussta Forna«) néven került az irodalomba, majd később a földtani megjelölésként használt, de nem mindig helyes rétegtani értelemben alkalmazott »fornai agyag és márga«, »fornai melaniás és miliolinás mészkő«, »fornai eocén«, »fornai szénképződmény«, »fornai szén« elnevezés. Még maga a »Fornapuszta« szó is elferdített alakja a »Tornapusztá«-nak s a hozzáfűződő zavar megszüntetése céljából ezt a megjelölést többé nem alkalmazhatjuk.

Az ősmaradványok felfedezői csákvári fazekasok, majd kőszénkutatók. Az első leírások anyaga a Hosszúharasztoson végzett ásatásokból került ki. A kövületes rétegeket később másutt, így a gánti és csákberényi szőlőkben is megtalálták.

A kőszénkutatók munkája nem volt eredményes, a hosszúharasztosi kőszéntelepek művelésre alkalmatlanok. Itt indult meg azonban az 1920-as években Magyarország egyik legszámottevőbb bányaipara, a bauxitbányászat. A hatalmas méretű bauxitkölfejtések lehetővé tették a rétegeknek minden eddiginél gazdagabb kizsákmányolását. Az egyre jobban előrehaladó letakarító műveletek azonban a kövületes rétegeket el is pusztítják. A hosszúharasztosi »Báránykút« (németül »Lämmerbrunnen«) környéke, PAPP K. gyűjtésének helye pl. már megsemmisült.

A tudománynak és a gyakorlati életnek egyformán érdeke, hogy a soha vissza nem térő gyűjtési alkalmakat a legteljesebb mértékben kiaknázzuk.

A most feldolgozott anyag egy része a régebbi szerzőktől, főleg PAPP K.-tól származik. Az újabb anyag mind a fajok száma, mind az egyedek sokasága tekintetében sokszorosa a réGINEK. Az újabb gyűjtéseket elsősorban SZÖRÉNYI E. és szerző, részben pedig JASKÓ S. és STREDA R. végezték.

Sajnos a háború a begyűjtött anyagban is nagy kárt okozott. A majdnem teljesen elpusztult hosszúharasztosi kagylóanyagot csak kis részben sikerült pótolni. 20—30 rendkívül ritka csigafaj veszett el a Gánti-szőlők anyagából is és pótlásuk újabb gyűjtés révén sem sikerült.

II. TÖRTÉNETI ÁTTEKINTÉS

A gántkörnyéki eocén képződményekről szóló irodalom, részben a híres kövületelőfordulásokkal, részben a bauxitbányászattal kapcsolatban viszonylag terjedelmes.

PAPP K. (61—418) szerint a hosszúharasztosi előfordulást először RÓMER FLÓRIS említi az irodalomban. RÓMER FL. a *Cerithium calcaratum*, *Terebra fuscata* és *Buccinum caronis*-t ismerte fel a kövületek között. PAPP K. megjegyzése szerint a második faj a »*Cerithium corvinum* BRONGT.«, a harmadik pedig a »*Natica (Ampullaria) perusta* DEFR.«.

1860-ban RÓMER FL. (68—46-50) leírja kirándulását a hosszúharasztosi (nála »fornapusztai«) lelőhelyre és megemlíti, hogy az itteni kövületeket tulajdonképpen MAJER MÓRIC pécsi tanár fedezte fel.

1861-ben HAUER, FR. (40—76-77) beszámol vértesi és bakonyi útjáról s Hosszúharasztosról (nála »Pusztá Forná«) a *Rostellaria corvina* és *Cerithium calcaratum* előfordulását említi.

HANTKEN M. 1861-ben (32—241-242) »*Cerithium corvinum* Brogn., *Cerithium calcaratum* Brogn., *Natica Delbosi* Hebert, *Cerithium Maraschini* Brogn., *Fusus*, *Lucina*, *Melanopsis* előfordulását említi Hosszúharasztosról (»Pusztá Forná«). Gánt és Csákberény környékéről márgát említi, melyben szerinte ugyanazon *cerithiumok* fordulnak elő köbelekben, mint a hosszúharasztosi agyagban.

A rétegeket a »felső-eocén csoport«-hoz sorolja.

1862-ben STACHE, G. (76—210-212) a hosszúharasztosi előfordulást (nála »Pusztá Forná«) rétegtanilag a roncai rétegekkel azonosítja és *Cerithium calcaratum* Brogn., *Cerithium lemniscatum* Brogn., *Fusus polygonus* Lam., *Natica mutabilis* Desh., *Cardium gratum* Desh., stb. előfordulását említi.

1863-ban jelent meg ZITTEL, K. klasszikus munkája a magyarországi eocén képződményekről és azok puhatestű faunájáról (107—353-395. Taf. I-III.).

ZITTEL, K. általános rétegtani áttekintést nyújt az akkori ismeretek alapján a magyarországi eocén képződményekről és azt a következtetést vonja le, hogy a dunántúli eocén rétegek — az akkori szintbeosztás figyelembevételével — a »felső-nummulitképződmény«-t képviselik, vagyis a Dunántúlon az »alsó-nummulitmész« nincs meg. A hosszúharasztosi előfordulást (nála tévesen »Pusztá Forná«) Roncával és a párizsi durvamésszel párhuzamosítja.

Utóbbi lelőhelyről származó kövületanyag, leírása szerint egy kutatóaknából került ki. Harmine biztosan meghatározott puhatestű fajt sorol fel innen: *Marginella eburnea* Lam., *M. ovulata* Lam. var. *nana* Zitt., *Fusus polygonus* Lam., *Cerithium lemniscatum* Brongt., *C. Hungaricum* Zitt., *C. calcaratum* Brongt., *C. bicalcaratum* Brongt., *C. corvinum* Brongt., *C. cristatum* Lam., *C. muricoides* Lam., *Natica (Ampullina) incompleta* Zitt., *Neritina lutea* Zitt., *Delphinula canalifera* Lam., *Bulla cylindroides* Desh., *Eulima Haidingeri* Zitt., *Pyrena Fornensis* Zitt., *Melania distincta* Zitt., *Rissoina Schwartzi* Desh., *Turritella vinculata* Zitt., *T. (Mesalia) elegantula* Zitt., *Corbula angulata* Lam., *Cytherea deltoidea* Lam., *Cardium gratum* Desh., *Lucina Haueri* Zitt., *L. crassula* Zitt., *Trigonocoelia media* Desh., *Arca quadrilatera* Lam., *Modiola Fornensis* Zitt., *Avicula trigonata* Lam., *Ostrea longirostris* Lam.

Ezeket kívül *Bythinea* sp. indet. alatt egy a *B. conica* Prév.-hez igen hasonló fajt és a *Bythinea atomus* Desh.-hez igen közelálló kis *nematurát* említi, valamint *Melanopsis* (cf. *ancillaroides* Desh.) elnevezéssel egy nem jó megtartású *melanopsist*.

Végeredményben Hosszúharasztosról tizenegy új fajt és egy új változatot írt le.

Ugyancsak 1863-ban HAUER, FR. (41—145) emlékezik meg a lelőhelyről. Szerinte az eocén rétegek egykor nagyobb elterjedésűek voltak a Vértésben és csak később darabolódtak fel és pusztultak le. Leggyakoribb fajoknak a *Cerithium corvinum* Brogn., *C. calcaratum* Brogn. és *Fusus polygonus* Lam.-t tartja. ZITTEL és STACHE után a rétegeket Roncával párhuzamosítja.

1877-ben БОСКН J. (10) leírja КОЧ A. társaságában tett útját a hosszúharasztosi lelőhelyre és közli a kövületgyűjtés céljából ásott gödör szelvényét.

1878-ban HANTKEN M. (38) megemlékezik a Hosszúharasztoson 1858—1859-ben folyt kőszénkutatásról, mely csak gyenge telepeket mutatott ki. Utóbbiakat az eocén felső tagozatába osztja. Mint leggyakoribb kövületeket a: *Marginella ovulata* var. *nana* Zitt., *Fusus polygonus* Lam., *Cerithium hungaricum* Zitt., *C. baccatum* Brogn., *C. corvinum* Brogn., *C. calcaratum* Brogn., *Turritella elegantula* Zitt., *Natica incompleta* Zitt.-t sorolja fel.

1897-ben PAPP K. (61) részletesen ismerteti a hosszúharasztosi előfordulást, megemlékezik az addigi irodalomról, majd a rétegtani viszonyokat tárgyalja.

Az eocén rétegek egykori nagyobb elterjedésére, mint bizonyítékot említi meg a gánti, pusztanánai, móri és csákberényi előfordulásokat.

Legszebb előfordulásnak a Hosszúharasztost tartja s itt végzett ásatást, a hajdani Báránykút (»Lämmerbrunnen«) közelében. A gödörből kikerült anyagban a következő puhatestű faunát határozta meg: *Avicula trigonata* LAMK., *Septifer* sp. indet., *Modiola* (*Semimodiola*) *hastata* DESH., *M. (Arcoperna)* *capillaris* DESH., *M. Fornensis* ZITT., *Congeria prisca* SP. N., *Arca (Fossularia)* *quadrilatera* DESH., *Trigonocoelia (Trinacria)* *media* DESH., *Lucina Haueri* ZITT., *L. crassula* ZITT., *Cardium gratum* DEFR., *Cardium (Protocardium)* *Edwardsi* DESH., *Cytherea (Tivelina)* *deltoidea* LAMK., *C. petersi* ZITT., *Corbula (Cuneocorbula)* *angulata* LAMK., *Sphenia angusta* DESH. var. *Hungarica* V. N., *Collonia (Delphinula)* *canalifera* LAMK., *Teinostoma Semseyi* SP. N., *Nerita tricarinata* DESH., *N. pentastoma* DESH., *Neritina lutea* ZITT., *Brachytrema* (olím *Cerithium*) *muricoides* LAMK., *Natica (Ampullina)* *incompleta* ZITT., *N. (Ampullaria)* *perusta* DEFR., *Valvata* sp. indet., *Bythinia (Bythinella)* *atomus* DESH., *Rissoina (Zebina)* *Schwartzi* DESH., *R. (Z.) fallax* DESH., *Turritella vinculata* ZITT., *T. (Mesalia)* *elegantula* ZITT., *Serpulorbis* sp. indet., *Diastoma costellatum* LAMK., *Eulima Haidingeri* ZITT., *Melania distincta* ZITT., *M. nitidula* DESH., *Faunus (Melanatria)* *vulcanicus* SCHL. (olím *Cerithium Castellini* BRONGT.), *Melanopsis sodalis* DESH., *M. ancillaroides* DESH., *Pirena Fornensis* ZITT., *Cerithium Hungaricum* ZITT., *C. calcaratum* BRONGT., *C. calcaratum* BRONGT., var. *Csákvárense* V. N., *C. aculeatum* SCHL. (olím *C. bicalcaratum* BRONGT.), *C. corvinum* BRONGT., *C. baccatum* BRONGT., *C. lemniscatum* BRONGT., *Potamides* (olím *Cerithium*) *cristatus* LAMK., *P. pentagonatus* SCHL. (olím *Cerithium Maraschini* BRONGT.), *Lovenella* (olím *Cerithium*) *multispinata* DESH., *Tritonidea* (olím *Fusus*) *polygona* LAMK., *Fusus Brongniarti* D'ORB. (olím *Fusus polygonus* BRONGT. non LAMK.), *Clavilithes Noae* CHEMN. (olím *Fusus Noae* LAMK.), *Marginella crassula* DESH., *M. hordeola* DESH., *M. ovulata* LAMK., *M. Zitteli* DESH. (olím *M. ovulata* LAMK. var. *nana* ZITT.), *Voluta* sp. indet., *Pleurotoma pygmaea* SP. N., *Conus* cfr. *crenulatus* DESH., *C. Esterházyi* SP. N., *Cylichna* (olím *Bulla*) *cylindroides* DESH., *Planorbis (Anisus)* *subangulatus* LAMK.

A Gémhegy lejtőjén és Gánt falu felett bitumenes mészmárgát, illetve agyagmárgát említi, melyek tele vannak puhatestűek díszítéses kömagaival, különösen *Melania distincta* ZITT. és *Cerithium corvinum* BRONGT. kömaggokkal. Ezeket az előfordulásokat egykoriaknak tartja a hosszúharasztosi puhatestűs agyaglerakódással,

Az agyag- és márgarétegek faunájának vizsgálatából az alábbi következtetéseket vonja le:

1. A puhatestűek elegevsvizű tóban éltek.

2. A puhatestűek három előfordulás jellegeit viselik magukon, mégpedig a Párizsi-medence, a ronçai bazalttufa és a helyi előfordulását.

A puhatestűek alapján először a külföldi, majd a dunántúli eocén képződményekkel hasonlítja össze a gánti rétegeket s megállapítja rétegtani helyzetüket.

Előbbiek közt a párizsi középső durvámész és a ronçai rétegek, utóbbiak közt az ú. n. *nummulina striata* rétegcsoport alsó részének (HANTKEN-féle »felső puhány-emelet«) szintjével azonosítja, valamint az úrkúti »milioidea«-márgával.

Egy táblamellékleten feltünteti a gánti puhatestűek elterjedési viszonyait.

Munkájához egy földtani térkép és egy kövülettábla tartozik.

1906-ban SCHRÉTER Z. (72/a) a csákberényi Szőlőhegy új előfordulásával foglalkozott. Kéziratban maradt dolgozatában megemlíti, hogy a Szőlőhegy puhatestű faunája némileg eltér a Hosszúharasztosétól. A szőlőhegyi faunában alábbi fajokat ismerte fel: *Arca quadrilatera* Desh., *A. textilis* Desh., *A. sp.*, *Modiola* sp., *Trigonocoelia crassa* Desh., *Nucula minor* Desh., *Cytherea obsoleta* Desh., *Chama* cfr. *dentata* Des., *Ch.* cfr. *crenulatum* Desh., *Cardita (Venericardia)* *aculeata* Desh., *C. sp. ind.*, *Cytherea Petersi* Zitt., *Lucina Haueri* Zitt., *Congeria* sp., *Teinostoma Grignonense* Desh. (*T. Semseyi*? Papp), *Delphinula minutissima* Desh., *D. cf. callifera* Desh., *D. sp. ind.*, *Natica Forbesi* Desh., *N. Brongniarti* Desh., *Ampullaria perusta* Brong., *Bythinia helicella* A. Braun, *B. aff. perminuta* Desh., *Rissoa incerta* Desh., *R. misera* Desh., *Paludina* aff. *globulus* Desh., *Cyclostoma microstoma* Desh., *Paludina* sp. ind., *Eulima*, *Melania distincta* Zitt., *M. minutissima* Desh., *M. aff. turbinoides* Desh., *Melanopsis proboscideus* Desh., *M. aff. Parkinsoni* Desh., *Cerithium Hungaricum* Zitt., *C. calcaratum* Brong., *C. bicalcaratum* Brong., *C. hexagonum* Lamk., *C. corvinum* Brong., *C. (aff.) corrugatum* Brong., *C. baccatum* Brong., *C. Roissyi* Desh. var. c., *C. Diaboli* Brong., *C. cfr. unisulcatum* Lamk., *C. perforatum* Lamk. var. b., *C. aff. pyramidatum* Desh., *C. dulce* Desh., *C. aff. tricarinatum* Lamk. var. f., *C. cristatum* Lamk., *C. aff. quadrifidum* Desh., *C. terebrale* Lamk., *C. sp.*, *Clavilithes Noae* Chemn., *Cl. sp. Fusus polygonus* Lam., *Murex* sp., *Pleurotoma semistriata* Desh., *Pl. pygmaea* Papp, *Turbo helicinoides* Lamk., *T. plicatus* Desh., *Odostomia* sp., *Lacuna solidula* Desh., *Emarginula* aff. *costata* Lamk., *Aciculina scalarina* Desh., *Merostoma grata* Desh., *Marginella Zitteli* Desh., *M. ovulata* Lamk., *M. hordeola* Desh., *M. bourdoti* Cossm., *Bulla globulus* Desh., *B. aff. plicata* Desh., *Bullinella Riedeli* Cossm., *Planorbis nitidulus* Lamk., *Limnaea*? sp. köbelei, *Bulimus conulus* Lamk., *Conus nodulosus* Desh. (vel *Eszterházyi* Papp), *Achatina* n. sp. vel nov. gen.?, *Deshayesia* (cfr. *fulminea* Bay.) vel n. sp.?, *Dentalium* cfr. *abbreviatum* Desh.

A puhatestűeken kívül tengerisüntüskéket, bryozoumokat, féregmaradványokat, foraminiferákat, rákollótöredékeket és otolithokat említi.

SCHRÉTER Z. után TAEGER H. foglalkozott ismét Gánt környékének eocén képződményeivel (81). Szerinte az eocén rétegek alatt harmadkori terra rossa települ Csákvár, Gánt és Csákberény körül. A hosszúharasztosi és gránási-hegyi előfordulást eocénkoriaknak tartja. Ezeket az előfordulásokat pontosan térképezi, azonban valódi mivoltukat nem ismeri fel, nem sejtve, hogy tulajdonképpen a Vérteshegység bauxittelepeit fedezte fel. A bauxittelepek későbbi felkutatása és feltárása éppen TAEGER H. térképe alapján történt.

A rétegtani felépítés szempontjából először TAEGER ad pontosabb leírást a gánti eocén rétegsorról, amennyiben a puhatestűs agyagon és márgán (nála »fornai agyag és márga«) kívül felismeri a melaniás mészkővet, miliolinás mészkővet, valamint a »*Nummulites striatus* agyagot és márgát«.

A melaniás mészkőből a *Melania distincta* ZITT.-n kívül megemlíti a *Melanopsis sodalis* DESH. előfordulását, valamint növénymaradványokat.

A puhatestűs agyagból és márgából a hosszúharasztosi, gánti szőlőbéli és a csákkerényi szőlőhegyi előfordulásokból, miliolinákon kívül gazdag puhatestű faunát határozott meg és írt le: *Avicula trigonata* LMK., *Septifer* sp., *Modiola (Semimodiola) hastata* DESH., *M. (Arcoperna) capillaris* DESH., *M. Fornensis* ZITT., *Congeris prisca* PAPP, *Arca (Fossularca) quadrilatera* DESH., *Trigonocoelia (Trinacria) media* DESH., *Lucina Haueri* ZITT., *L. crassula* ZITT., *Cardium gratum* DEFR., *C. (Protocardia) Edwardsi* DESH., *Cytherea (Tivelina) deltoidea* LMK., *C. Petersi* ZITT.?, *C. pseudo-Petersi* n. sp., *C. Fornensis* n. sp., *Corbula angulata* LMK., *Sphenia angusta* DESH. var. *hungarica* PAPP, *Delphinula (Collonia) canalifera* LMK., *Teinostoma Semseyi* PAPP, *Nerita tricarinata* DESH., *N. pentastoma* DESH., *N. lutea* ZITT., *Solarium ammonites* LMK., *Natica (Ampullina) incompleta* ZITT. N. *Vulcani* BRGT. (*Ampullaria perusta* DEFR.), *Deshayesia fulminea* BAY., *Valvata* sp., *Bythinia (Bythinella) atomus* DESH., *Rissoina (Zebina) Schwartzi* DESH., *R. (Z.) jallax* DESH., *Turritella vinculata* ZITT., *T. (Mesalia) elegantula* ZITT., *T. (M.) fasciata* LMK., *Serpulorbis* sp., *Diastoma costellata* LMK., *Eulima Haidingeri* ZITT., *Melania distincta* ZITT., *M. nitidula* DESH., *Faunus (Melanatria) vulcanicus* SCHL., *Melanopsis sodalis* DESH., *M. ancillaroides* DESH., *Pirena Fornensis* ZITT., *Cerithium hungaricum* ZITT., *C. calcaratum* BRGT., *C. calcaratum* BRGT. var. *Csákvárense* PAPP, *C. aculeatum* SCHLOTH., *C. corvinum* BRGT., *C. baccatum* BRGT., *C. lemniscatum* BRGT. *C. dulce* DESH., *C. Hantkeni*?? MUN.-CHALM., *Potamides (C.) cristatus* LMK., *P. pentagonatus* SCHL., *Lovenella (Cerithium) multispinata* DESH., *Fusus polygonus* LMK., *Clavilithes (F.) Noae* LMK., *Marginella crassula* DESH., *M. hordeola* DESH., *M. ovulata* LMK., *M. Zitteli* DESH., *Mitra* sp., *Voluta* sp., *Pleurotoma pygmaea* PAPP, *Conus* cfr. *crenulatus* DESH., *C. Esterházyi* PAPP, *Cylichna (Bulla) cylindroides* DESH., *Planorbis (Anisus) subangulatus* LMK.

TAEGER H. a gánti puhatestűs agyaggal, és márgával azonosítja kifejlődésben a várgesztesi és móri előfordulást is, melyek azonban már a Vértestől É-ra fekvő köszénmedencékhez tartoznak.

Megjegyzni, hogy az ismertetett alakokon kívül tömegesen fordulnak elő kistermetű kagylók és csigák.

A puhatestű fauna alapján a rétegeket a párizsi durvamésszel és a roncai bazalttufával azonosítja és rétegtani helyüket a legfelső középső-eocénben állapítja meg.

A miliolinás mészkő elterjedését jóval nagyobbak írja le az előző rétegeknél. A közet jellegét a miliolinák tömeges előfordulása szolgáltatja, melyekhez helyenként *alveolinák*, *ortofragminák* és *cerithiumkőbelek* járulnak: *Alveolina elongata* D'ORB., *Biloculina* sp., *Triloculina* sp., *Quinqueloculina* sp., *Dentalina* sp., *Textularia* sp., *Rotalia* sp., *Orbitoides papyracea* BOUB., *Cerithium corvinum* BRGT.

Megemlíti, hogy a miliolinás mészkővel kapcsolatban Gánttól ÉNY-ra Pusztakápolnánál agyag, Gánt mellett pedig márga lép fel *Nummulites striatus*-szal.

A miliolinás mészkő elterjedését Gánttól egészen Csákkerényig jelzi.

Munkájának tektonikai részében ismét kitér a gántkörnyéki eocén részmedencék tárgyalására, majd a földtörténeti fejezetben ismerteti a Vértes ezen részének fejlődésmenetét az eocén folyamán. Megállapítja, hogy a középső-eocén végén hatolt be a tenger az itteni öblökbe és medencékbe és rövid áttekintést nyújt az akkor élővilágról.

Végül az őslénytani részben néhány új és ismert fajt ír le Gánt környékéről.

SCHRETER Z. 1910-ben (74) megjelent cikkében egy timsósvízü kútról ad leírást, melyet a Gánti-szőlők katlanjában ástak.

A kutat a dolomitig mélyítették. A dolomit felett csak vörös agyag és édesvízi kőületmentes agyag volt, tetején a puhatestűs agyag nyomaival. A kúttól É-ra miliolinás mészkő települ a dolomitra SCHRETER Z. szerint.

TELEGDI ROTH K. (85) 1924-ben a Dunántúli Középhegység paleogén képződményeivel foglalkozva, annak a véleményének adott kifejezést, hogy a gántkörnyéki eocén rétegek a középső-eocénben bekövetkezett transzgresszió eredményei s bevezeti az irodalomba a téves »fornai transzgresszió« fogalmát, amelyet szerinte tulajdonképpen már ZITTEL, K. és PAPP K. megállapított, mikor az alaphegységre települő rétegek faunáját a dorogvidéki középső-eocén puhatestűs rétegek faunájával azonosította. A gántkörnyéki rétegsorral párhuzamosította rétegtani szempontból TELEGDI ROTH K. az É-i és D-i Bakony eocén rétegsorát is.

1925-ben TELEGDI ROTH K. (86) áttekintést nyújt a gánt-csákkerénykörnyéki eocén képződményekről. Szerinte Gánt környékén az eocén képződmények tektonikai feldarabolódás és lepusztulás folytán csak részletekben maradtak meg.

Ezután a csákkerényi medencével foglalkozik. Elváltatja az ú. n. »striata mészkövet« a miliolinás mészkőtől. Előbbi a *Nummulina striata* Brug., *ortofragminák*, *operkulinák*, *foraminiferák*, *bryozoomok*, *tengerisüntöredékek* jellemzik. A medence É-i peremén kimutat a miliolinás mészkő alatt egy pernás padot (a *Perna* cfr. *urkutica* Hantk. kömagaival) és ez alatt puhatestűs márgát. Megemlíti a *Nummulina perforata* tömeges előfordulását is itt, valamint a bauxittelep jelenlétét.

Foglalkozik az eocén képződmények ösföldrajzi viszonyaival is. Három elsősleges eocén öblöt állapít meg, ezek: 1. Hosszúharaszt—Gránási-hegy—Gánti medence, 2. Gánti- és csákkerényi-szőlők—Vadkert, 3. Csákkerényi-medence. Utóbbi öblől ÉNY felé nyílt.

1927-ben jelent meg TELEGDI ROTH K. munkája a dunántúli bauxitelőfordulásokról (87). Szerinte az addig ismert telepek fedője középső-eocén rétegekből áll. Az »urkúti márgát«, a zirci és gántkörnyéki eocén rétegeket id. LÓCZY L. és PAPP K. nyomán azonos korinak veszi. A bauxittelepek keletkezésének lehetőségét a felső-kréta és eocén közti szárazföldi időszakba teszi.

Ismerteti a fedő eocén rétegsort. Korrigálta TAEGER H. egy-két megállapítását. Nevezetesen a melaniás mészkő nem váltakozik a bauxittal és a melaniás mészkő és a puhatestűs agyag (nála »fornai agyag«) nem egymás fáciasei, hanem egymásfeleltekövetkeznek. A miliolinás mészkőből a Gránási-hegykörnyékén egy modiolás padot említ. Munkájában közli a Hosszúharasztos földtani térképét és a bagolyhegyi kutatótáró földtani szelvényét.

1928-ban POBOZSNY I. (64) részletesen leírja a gántkörnyéki bauxittelepeket.

Elsősorban a telepek bányaföldtani és keletkezési viszonyaival foglalkozik. A fedő eocén rétegsort főleg az addigi irodalom alapján ismerteti.

A puhatestűs agyagból: *Cytherea (Tivolina) deltoidea* LAMK., *Teinostoma Semseyi* PAPP, *Natica (Ampullaria) perusta* DEF., *N. angustata* GRTLF., *Melania distincta* ZITT., *Melanatria auriculata* SCHLOTH., *M. auriculata* VAR., *Cerithium hungaricum* ZITT., *C. calcaratum* BRONGT., *C. bicalcaratum* BRONGT., *C. aculeatum* SCHLOTH., *C. corvinum* BRONGT., *C. Vivarii* EPP. mut. *alpinum* TOURN., *Potamides (C.) pentagonatus* SCHLOTH., *Clavilithes (Fusus) Noae* DESH., *Fusus polygonus* LAMK., *Latirofuscus simplex* DAINELLI, *Pleurotoma semistriata* DESH. előfordulását említi. A puhatestűs agyagot »lezáró« osztrigás padban *O. longirostris* LAMK.-t talált.

A miliolinás mészkőben, a bagolyhegyi kutatóaknából kikerült anyagban: *Biloculina* sp., *Triloculina* sp., *Quinqueloculina* sp., *Modiola* cfr. *arenularia* d. R. et M. G., *Tellina transversa* DESH., *Arca*, *Mytilus*, *Cardita* sp., *Tellina* cfr. *lucinalis* NOB. (sic!), *Cardium desortorum* OPP., *C. halaense* D'ARCH., *Papyridea* (?) cfr. *capsoides* BAY. *Marcia (Venerella) hermonwillensis* DESH., *Corbula* cfr. *nicensis* BELLARDI, *C.* cfr. *leonina* OPP., *Natica (Ampullina) cochlearis* HANTK., *Cerithium corvinum* BRONGT. előfordulását állapítja meg. TAEGER H.-kel szemben, aki a miliolinás mészkövet már a felső-eocénbe helyezte, a képződményt a középső-eocén legfelső tagjának tekinti.

Végül röviden foglalkozik a rétegek földtörténeti és ösföldrajzi viszonyaival.

1930-ban VADÁSZ E. (95) a gántkörnyéki barnaköszéntelegek rétegtani helyét a lutéciai emeletben állapítja meg.

1932-ben GEDEON T. (26) a gánti »pizolitokról« megállapítja, hogy keletkezésük részben dinamikus, részben klimatikus hatásra vezethető vissza.

1933-ban ugyancsak GEDEON T. (27) a bauxittelep közvetlen fedőjével foglalkozik (vörös agyag és melaniás mészkő) s azokat édesvízi lerakódásoknak tartja. Rámutat a bauxit és vörös agyag kémiai és fizikai megkülönböztető tulajdonságaira.

FÖLDVÁRI A. 1933-ban megjelent értekezésében (25) megállapítja, hogy a Dunántúli Középhegység mezozoós mészkőömege az eocén előtti időkben elkarsztosodott. Az egykori karsztfelszín ott maradt meg legjobban, ahol a rátelepült bauxit, mangánérc és az ezeket fedő eocén rétegek megvédték.

Gánton a következő települési viszonyokat állapítja meg: »1. karsztfelszín, 2. mangánérckéreg, 3. bauxit, 4. édesvízi rétegek, melaniás márga stb. szénteleppel, 5. félig sósvízi rétegek (= fornai rétegek), 6. miliolideás mészkő.« A 4—6. rétegek Földvári A. szerint középső-eocén koriak.

Ugyancsak FÖLDVÁRI A. 1933-ban (25/a) a melegesi bauxitkülfejtésben a dolomitrogók rotációs elmozdulását írja le.

1936-ban TAEGER H. (83) a csákerényi medencéről egy szelvényt közöl az eocén rétegek települési helyzetével. Utóbbiakról a fúrások adatai alapján megállapítja, hogy változatos kifejlődésűek és párhuzamosításuk nehéz.

Legfelül a bartoni emelet alsó részébe tartozó *Nummulina striata*-tartalmú mészkő és orbitoideás-nummulinás márga fekszik, melyek tengeri üledékek. Ezután következnek a miliolinás mészkő, mélyebb részében elegyesvízi közbetelepülésekkel, melyek a lutéciai emelet felső részébe vezetnek át. Azután elegyesvízi rétegek jelentkeznek azonos betelepülésekkel, *melaniákkal*, *cerithiumokkal*. Végül legalul kontinentális üledékek, barnaköszén, dolomitmurvás homok vagy másutt homokkő, édesvízi mészmárga és bauxitszerű agyag települ.

1938-ban SZÓTS E. (77) a móri köszénteleges, elegyesvízi rétegeket a dunántúli alsó-eocén köszénképződésménnyel azonosítván megjegyzi, hogy a móri elegyesvízi rétegek és a tulajdonképpeni gánti, ú. n. »fornai« agyag között faunisztikai szempontból »rokonság« van.

1939-ben VADÁSZ E. (96) kimutatta, hogy az oroslányi, móri, kisgyóni és zirci köszénképződmény szintben azonos a tatabányai alsó-eocén köszénképződménnyel és ezekre vonatkozóan a »fornai« elnevezést elveti.

Magát a gántkörnyéki előfordulást sajátos helyi kifejlődésnek tekinti, mely nem azonosítható a tatabányai medence alsó-eocén rétegsorával. Rétegtani helyét nagy valószínűséggel a középső-eocénben állapítja meg, bár ösföldrajzi helyzetéből adódó sajátos kifejlődése »nem zárja ki az eocén-eleji keletkezést sem«.

1939-ben VITÁLIS I. (102) röviden áttekinti az irodalmat és VADÁSZ E. után közli a hosszúharasztosi köszénelőfordulás telepszelvényét.

1942-ben VADÁSZ E. (97) a gántkörnyéki eocén rétegek helyét a lutéciai emeletben állapítja meg, megemlítvén, hogy más előfordulásokkal nehezen párhuzamosíthatók.

1946-ban ugyancsak VADÁSZ E. (98) több szelvényt közöl a gántkörnyéki bauxitelőfordulásokról és leírja a telepek részletes felépítését.

A Gánt közvetlen közelében fekvő Új-feltárás külfejtésből pontos rétegsort ad a fedő eocén képződményekről.

1948-ban SZÓTS E. (80) a gánti eocén rétegsor helyzetét az alsó-eocénben rögzíti. A bauxitösszetet az É-i köszénmedencék fekvő tarkaagyagjával, a melaniás mészmárgát és a puhatestűs agyag alsó részét a köszénképződménnyel és az azt fedő elegyesvízi rétegekkel, végül a puhatestűs agyag felső részét és a miliolinás mészkövet az operkulinás agyagmárgával azonosítja.

1948-ban BÁNYAI M. (2) feldolgozta a dunántúli eocén cerithiumokat. A gánti puhatestűs agyagban a következő fajokat találta: *Potamides corrugatus* [Brongn.], *Tympanotonus diabolii* [Brongn.], *T. hungaricus* Zitt., *T. pappi* [Bandat], *T. calcaratus* [Brongn.], *Pyrazus pentagonatus* [Schloth.], *P. arapovicensis* [Opph.], *P. focillatus* [De Greg.], *Diastoma roncana* [Brongn.], *Harrisiarella vulcani* [Brongn.], *Bittium tasnádi* nov. sp., *B. quadricinctum* Donc., *Cerithium (Rhinoclavis) zitteli* De Greg., *C. (Thericium) pratti* Rouault, *Conocerithium (Benoistia) hungaricum* nov. sp.

1951-ben VADÁSZ E. (98/a) megállapítja, hogy a halimbai, iszkaszentgyörgyi és gánti bauxittelep a kréta és eocén határán keletkezett.

III. RÉTEGTANI ISMERTETÉS

Gánt község a Vértes D-i részén fekszik, Székesfehérvártól 23 km-re É-ra.

A Vértest Csákberény—Gánt—Vérteskozma irányában éles törésvonal szeli át. Ez különíti el a hegység ÉNy-i magasabb, fennsíkjellegű részét a DK-i, alacsonyabb rögvonulattól.

A DK-i rögvonulat a csákberényi Szőlőhegygel kezdődik, továbbá tagjai a Gránási-hegy, Vaskapuhegy, Öreghegy, Rókahegy, Haraszthegy és Hosszúhegy a kőhányáspuszta—csákvári haránttörésig; ehhez ÉK felé a Kotlóhegy, Vásárhegy, Nagybükk, Táborhegy, Somlyó és Boglári-hegy röge csatlakozik.

A rögvonulatot ÉNy—DK-i törések bontják kisebb egységekre.

Az eocén rétegek részben ezen rögvonulat területén (a csákberényi Szőlőhegytől a Gém-hegyig), részben pedig a csákberényi—gánt—vérteskozmai törésvonaltól ÉNy-ra kialakult gánti és csákberényi medencében fordulnak elő.

1. Mezozoós alaphegység

Az eocén triász kori alaphegységre települ.

A régi 1 : 144.000-es mértékű térkép a gánti törésvonaltól DK-re eső képződményeket »esino-dolomit« néven választja el a »megalodus dolomit«-tal jellemzett ÉNy-i terület-résztől.

PAPP K. (61—424) a *Megalodus complanatus* GÜMB., *M. gümbeli* STOPP., *M. lóczyi* M. HOERN. Gánt melletti előfordulása alapján az egész dolomitösszletet a Dunántúli Középhegység földolomit-jával azonosította.

TAEGER H. (82—37) a *Megalodus lóczyi* HOERN. és *M. laczkói* HOERN. előfordulása révén a dolomitot ugyancsak a földolomittal azonosította és a nori emeletbe sorolta.

Először SCHRÉTER Z. (73—511) vette észre, hogy Csákberény mellett a földolomitnál idősebb raibli mészkő is a felszínre bújik, amely st. cassiani faunára utaló *csigákat* (*Loxonema* sp.) és *kagylókat* tartalmaz. A raibli szint további előfordulásait TELEGDY ROTH K. mutatta ki Csákberény és Csákvár között (88—58). TAEGER H. is megemlíti a csákberényi Kőlikhegy raibli szaruköves mészkövet (83—53). Raibli emeletbe tartozó szaruköves mészkövet, mészmárgát, dolomitos mészkövet magam is több helyütt találtam a Disznóhegy és a csákvári Sziklahegy között.

A D-i rögvonulat D-i szegélyén a raibli rétegek alatt pados, fehér, cukorszövetű dolomit fekszik. A csákvári Sziklahegy kőfejtőjében talált *diplopora*-maradványok s a települési helyzet egyaránt ladini emeletbe tartozását bizonyítják (48—109).

A fiatalabb mezozoikum a területről teljesen hiányzik. Feltehető, hogy a Vértesnek ez a része már ebben az időben is szárazulat volt s ezalatt a triász alaphegység lepusztulást szenvedett. A Dunántúli Középhegység eocénelőtti karsztjelenségeivel FÖLDVÁRI A. foglalkozott (25) részben éppen a gánti viszonyok alapján.

A bauxit a dolomit egyenetlenül lepusztult felületére, annak sokszor többszerű bemélyedéseibe települ. Az egyenetlen dolomitfelszín kialakításában bizonyára a felszíni erózió és a dolomit felaprózódása is szerepet játszott, a dolomitfelszín jellege mégis a víz kémiai oldóhatását is bizonyítja. A felszíni »karsztformák« azonban a mélység felé nem folytatódnak.

2. Eocén rétegsor

Az eocén rétegsornak a *bauxit* a legidősebb tagja. A bauxittelepek — a fedő eocén rétegekkel való összefüggésükből következően — az eocén elején rakódtak le. A bauxittelepek legfelső része és a fedő tarkaagyag a kövületes eocén rétegekkel megegyező rétegzésű.

A bauxitfedő eocén rétegsor édesvízi üledékekkel kezdődik, majd elegendővízi rétegekkel váltakozva, tengeri üledékekkel zárul.

Az édesvízi rétegek (*melaniás mészmárga csoportja*) összetétele igen változatos. Agyag, mészkő, mészmárga váltakozik bennük vékony, többnyire agyagos barnakőszéntelepekkel. Legjobb feltárásuk az Angerrét, Meleges, Új-feltárás és Hosszúharasztos bauxitkülfejtéseiben látható.

A melegesi külfejtés ÉNy-i fala a melaniás mészmárga mélyebb részét tárja fel; szelvénye:

	0,15 m szürke, erdei talaj
	1,15 m szürke agyag melaniás mészkőtörmelékkel
Melaniás mészmárga csoportja	2,30 m sárga, kemény mészmárga
	0,10 m sárga, laza mészmárga
	0,50 m sárga agyag
	0,10 m vörös és sárga tarkaagyag
	1,80 m világosszürke és sárga tarkaagyag
	0,90 m lilásvörös, vörös és sárga tarkaagyag
	0,30 m világosszürke agyag
	2,80 m világosszürke, kemény mészmárga
	0,20 m világosszürke agyag
	0,90 m világosvörös és világosszürke tarkaagyag
	0,50 m világosszürke és sárga tarkaagyag
	2,60 m zöldessárga tarkaagyag
	2,20 m sárga és vörös tarkaagyag
	vörös, »pizolitos«, agyagos bauxit

Az angerréti felső szint ÉNy-i falán a rétegsor valamivel teljesebb; felső részében az édesvízi tagokra jellemző *Melania distincta* ZITT. is megjelenik:

	1,50 m szürke, erdei talaj; alsó részén törmelékkel
Melaniás mészmárga csoportja	1,40 m világosszürke, lemezes mészmárga, <i>Melania distincta</i> ZITT., <i>Melanopsis doroghensis</i> OPPH. és <i>Bithynia</i> sp.-val
	2,70 m váltakozva világosszürke és rozsdássárga, limoniteres agyag
	4,00 m törmelékkel fedett szakasz
	0,80 m sárgásszürke agyag
	0,10 m sárga, keményebb, meszes agyag kalciterekkel
	0,15 m sárgásszürke agyag
	,55 m sárga, keményebb, meszes agyag kalciterekkel,
	vörös, »pizolitos«, agyagos bauxit

Legszébben azonban az Új-feltárás DK-i falán van feltárva a rétegsor:

Puhatestűs agyag	} 0,48 m vörösesbarna és lilásbarna agyag, sűrűn agyagos barnakőszén-sinórokkal; tetején gyéren molluszkumokkal: <i>Cerithium subcorvinum</i> OPPH.
Melaniás mészmárga csoportja	2,00 m világosszürke, kemény, lemezes mészmárga <i>Melania distincta</i> ZITT.-val
	0,10 m lilásbarna, kissé barnakőszenes agyag; iszapolási maradványokban: puhatestű héjtöredékek, quinqueloculinák, igen gyéren sima osztrakodák
	0,45 m szürke, meszes agyag édesvízi puhatestűekkel; <i>Melania distincta</i> ZITT.; iszapolási maradványokban: igen gyéren quinqueloculinák
	0,10 m barna, helyenként kissé barnakőszenes agyag
	0,48 m szürkésbarna, helyenként kissé barnakőszenes agyag, édesvízi puhatestűekkel
	0,14 m barnásszürke agyag agyagos barnakőszénrétegecskével, gyéren puhatestű héjtöredékekkel
	? m (részben eltakarva) lilásszürke agyag puhatestű héjtöredékekkel
	1,00 m feltáratlan szakasz
	0,11 m szürke, limonitfoltos, keményebb mészmárga kis puhatestűekkel
	0,22 m barnásszürke agyag barnakőszénnyomokkal, apró puhatestűekkel, <i>Bithynia</i> sp.
	0,06 m rozsdássárga, limonitos agyag

Melaniás mészmárga csoportja	0,05 m	sárga agyag sok mészkiválással
	0,13 m	barna agyag ; iszapolási maradékában : limonitdarabok, gipszkristálykák
	0,22 m	szürke és sárga agyag
	0,40 m	világosszürke agyag
	1,20 m	szürke agyag limonitgumókkal
	0,80 m	világosszürke, sárga és vörös tarkaagyag gipszkristályokkal
	1,95 m	kékesszürke, igen kemény, édesvízi mészkő piritkiválásokkal, féregjáratkitöltésekkel, szenesedett növényi maradványokkal, gyéren apró puhatestű köbelekkel
	0,80 m	tarkaagyagos limonitpad
	0,12 m	világosszürke agyag pirit szemcsékkel
	2,40 m	világosszürke és sárga agyag gipszkristályokkal, pirit szemcsékkel, helyenként limonitkiválásokkal
	0,16 m	sárga agyag gyéren gipszkristálykák
	0,55 m	szürkészöld agyag apró pirit szemcsékkel
	1,30 m	vörös és sárgásbarna agyag, vörös, »pizolitos«, agyagos bauxit

Hosszúharasztoson a rétegek felépítése hasonló.

A melaniás mészmárga egykori elterjedése elég korlátozott. A fenti előfordulásokon kívül csak a Gránási-hegy ÉK-i részéről ismeretes (bagolyhegyi medence). Itt a sötétszürke, kemény, bitumenes mészkőből a *Melania distincta* ZITT.-n kívül egy rossz megtartású, *Cyrena?* sp. került ki.

Ebben az időben a Gránási-hegy—Hosszúharasztos területén meglehetősen kis kiterjedésű tó lehetett, amelyben édesvízi puhatestűek éltek.

A rétegsorra jellemző, *Melania distincta* ZITT.-val jellemzett, mészmárga- és mészkőpadokban igen gyakori még a *Melanopsis doroghensis* OPPH. is. Gyéribben került elő egy nagyobb *Lymnaeus* sp. és egy kisebb *Bithynia* sp. A kísérő agyag gyakori csigaházai töredezett voltak miatt nem határozhatók meg. Csupán annyit lehetett megállapítani, hogy édesvízi alakok, valószínűleg *bithyniák*.

Az egyes rétegekben gyéribben előforduló quinqueloculinák a közeli tengerből vándoroltak be.

Az édesvízi rétegek felett a puhatestűs agyag következik. Ebből származik a feldolgozott fauna is. A nem nagy vastagságú rétegösszlet ugyancsak változatos felépítésű. A hosszúharasztosi és új-feltárásbeli alsó padok kétségtelenül elegesvíziek. Az itt többször ismétlődő szenes rétegek és vékony melaniás padok tanúsága szerint a gánti laguna ezidőtájtban gyakran lefűződött és kiédesedett. A felső padok azonban határozottan tengeri képződmények ; keletkezésük idején öntötte el a tenger véglegesen a gánti lagunát.

A tenger előrenyomulása oszcillálva, többszöri visszahúzódással, illetve lefűződéssel ment végbe.

A puhatestűs rétegek legszibben a Hosszúharasztoson és az Új-feltárásban vannak feltárva. Az Angerréten és a Melegesen a rétegek már az erózióknak estek áldozatul.

Az Új-feltárás DK-i falának szelvénye :

Miliolinás mészkő csoportja	}	sárga, miliolinás-puhatestűs mészkő
Puhatestűs agyag	}	1,50 m sárga, miliolinás-puhatestűs agyag
		0,06 m agyagos barnakőszén
		0,16 m vörösesbarna és barna agyag agyagos barnakőszénzinórokkal
		0,10 m szürke, keményebb mészmárga <i>Melania distincta</i> ZITT.-val és egyéb puhatestűekkel (<i>Cantharus brongniarti</i> [D'ORB.] stb.)
		0,05 m agyagos barnakőszén
		0,78 m sárga miliolinás agyag gyéribben puhatestűekkel
		0,12 m lilásbarna agyag agyagos barnakőszénzinórokkal, puhatestű héjtöredékekkel
		0,70 m barna, puhatestűs agyag gyéribben miliolinákkal
		0,48 m vörösesbarna és lilásbarna agyag ; tetején gyéribben puhatestűek : <i>Cerithium subcornum</i> OPPH.
Melaniás mészmárga	}	2,00 m világosszürke, kemény mészmárga <i>Melania distincta</i> ZITT.-val

Hosszúharasztoson, a nagy vető melletti legalsó, elegyvízi rétegek (melyeket főleg a *Tivelina pseudopetersi* [TAEG.] gyakori előfordulása jellemez) jelenleg csak részben feltártak. Itt a rétegsor :

Miliolinás mészke	}	6,00 m sárga <i>miliolinás-puhatestűs</i> mészkő
Puhatestűs agyag		}
	0,50 m agyagos kőszénpala	
	2,85 m sárga, lefelé szürke, <i>puhatestűs-miliolinás</i> agyag	
	0,55 m agyagos kőszénpala igen vékony barnakőszénzsinórokkal	
		1,00 m szürke, kissé barnakőszenes, <i>puhatestűs</i> agyag
		4,00 m feltáratlan szakasz
Melaniás mészmárga	}	melaniás mészmárga és mészkő

A Hosszúharasztos ÉK-i részén a szenes rétegek vastagabbak (felülről lefelé) :

0,32 m sárga, <i>puhatestűs</i> agyag
0,02 m barnakőszenes agyagpala
0,10 m lilásbarna agyag, helyenként barnakőszénzsemcsékkel
0,05 m barnakőszenes agyagpala
0,44 m sötétebb barnásszürke, kissé barnakőszenes agyagpala
0,30 m barnakőszenes agyagpala és agyagos kőszénpala, igen vékony barnakőszénzsinórokkal
0,03 m agyagos kőszénpala igen vékony barnakőszénerekkel
0,14 m barna agyag, igen vékony barnakőszén- és agyagos kőszénpalazsinórokkal
0,27 m lilásbarna agyag sárga agyaglencsékkel
0,22 m barnakőszenes agyagpala
0,28 m sötétbarna, kissé barnakőszenes agyag barnakőszénzsemcsékkel
0,30 m-re kivastagodó sárgásbarna agyag
0,25 m barnakőszenes agyag vékony barnakőszénzsinórokkal barna, <i>puhatestűs</i> agyag

A *puhatestűs* agyag már a Gánti-szőlők és a csákerényi Szőlőhegy területén is előfordul.

A Gánti-szőlők DK-i részén, a dűlőút bevágásában a *puhatestűs* rétegek felső része van feltárva. Legalul zöldesszürke agyag települ, melyben főleg csak a *Globularia incompleta* [ZITT.], *Tympanotonus calcaratus* [BRONGN.] és *T. hungaricus* [ZITT.] töredékes példányai találhatóak. Felette 1,5 m vastagságban barna, helyenként homokos agyag következik, amelyből a legszebb megtartású *puhatestűek* kerültek elő. A barna agyagban két, 5—6 cm vastag, lilásbarna agyagrétegecske települ. Ezek felett tömegesen fordul elő a *Pyraxus focillatus* [DE GREG.] és a *Phacoides crassulus* [ZITT.].

A feldolgozott fauna az egész *puhatestűs* rétegsorból származik. Nagy része mint kimállott, heverő darab került begyűjtésre. A mélyebb, elegyvízi és a magasabb, tengeri rétegek között a *puhatestű* fauna tekintetében nincsen különbség.

A *puhatestűek* tömeges előfordulása mellett csupán a *miliolinák* a gyakoriak. A mélyebb rétegekben csaknem kizárólag quinqueloculinák akadnak, a *miliolinás* mészkőbe átvezető magasabb rétegekben ellenben a *biloculinák* uralkodnak. Egyéb foraminiferák ritkán fordulnak elő, *clavulinák* és — igen gyéren — kistermetű *nummulinák*.

A felső, tengeri rétegekben gyéren *szivacsok*, *korállók*, *bryozomok* és *rakollótöredékek* is vannak. A Gánti-szőlők legfelső agyagrétege — elég ritkán — *fibulariákat* tartalmaz. Ezek SZÖRÉNYI E. meghatározása szerint két új *echinocyamus*-fajt képviselnek: *Echinocyamus hungaricus* SZÖR. és *E. pannonicus* SZÖR. (76/a.).

A legfelső, tengeri rétegek gyér *korálljait* KOLOSVÁRI G. (46) dolgozta fel: *Circophyllia d'achiardii* Opph., *C. annulata* Rss, *Rhizangia brevissima* Desh., *Stephanosmilia d'achiardii* Opph., *Dictyaraea clinactinia* [Menegh. in litt. [Micht.]], *Axopora ramaea* D'Arch., *Stephanosmilia vadászi* Kol., *St. dendricola* Kol., *Astreopora fornai* Kol.

A különböző lelőhelyekről származó *puhatestű* fauna eddig feldolgozott fajai a következők:

Loricata :

Tonicia pannonica n. sp.

Gastropoda :

- Scissurella hungarica* n. sp.
Emarginula subcostata n. sp.
Scutus pannonicus n. sp.
Scutus hungaricus n. sp.
Scutus n. sp.?
Scutus div. sp.
Fissurella incompleta n. sp.
Fissurella héberti n. sp.
Fissurella n. sp. ?
Patella pyramidalis ? MENEGH.
Patella gántensis n. sp.
Solariella subelevata n. sp.
Solariella gántensis n. sp.
Teinostoma semseyi C. PAPP
Teinostoma pappi n. sp.
Cyclostrema csákvárens n. sp.
Collonia vértésensis n. sp.
Collonia megalomphaloides n. sp.
Tricolia densistriata n. sp.
Tricolia colorata n. sp.
Phasianella ? sp.
Nerita pentastoma DESH. sp.
Nerita héberti n. sp.
Nerita hantkeni n. sp.
Neritina lutea ZITT.
Velates schmideli [CHEMN.]
Neritopsis pustulosa BELL.
Craspedopoma subconoideum n. sp.
Valvata platispira n. sp.
Valvata splendida n. sp.
Lacuna transparens n. sp.
Lacuna umbonata n. sp.
Lacuna n. sp. ?
Lacuna sp.
Bythinella pulcherrima n. sp.
Bythinella gracillima n. sp.
Bythinella auriculata n. sp.
Stenothyra sp.
Cingula pseudomumiola n. sp.
Rissoa munieri n. sp.
Zebina hungarica n. sp.
Zebina zitteli n. sp.
Zebina n. sp.
Paryphostoma ? sp.
Assimineia gránásensis n. sp.
Assimineia quadrangulata n. sp.
Assimineia sp.
Adeorbis vértésensis SZÖTS
- Mesalia elegantula* ZITT.
Turritella vinculata ZITT. ?
Turritella rómeri n. sp.
Turritella sp.
Turritella sp.
Mathilda frequens n. sp.
Mathilda n. sp. ?
Solarium n. sp. ?
Vermetus ornatissimus n. sp.
Vermetus sp.
Vermetus conicus [LAMK.]
Vermetus n. sp.
Tenagodus mitis [DESH.]
Melanatria auriculata [SCHLOTH.]
Melanatria vulcanica [SCHLOTH.]
Faunus fornensis [ZITT.]
Melania distincta ZITT.
Melanopsis doroghensis OPPH.
Bayania melaniaeformis [SCHLOTH.]
Bayania variocostata n. sp.
Bayania supravarians n. sp.
Bayania boussaci n. sp.
Potamides corrugatus [BRONGN.]
Potamides sp.
Tympanotonus hungaricus [ZITT.]
Tympanotonus rozlozsniki n. sp.
Tympanotonus calcaratus [BRONGN.]
Tympanotonus diaboli [BRONGN.]
Tympanotonus sp.
Pyrazus pentagonatus [SCHLOTH.]
Pyrazus focillatus [DE GREG.]
Diastoma roncanum [BRONGN.]
Harrisianella vulcani [BRONGN.]
Bittium quadricinctum DONC.
Bittium tasnádii M. BÁNYAI
Cerithium subcorvinum OPPH.
Cerithium pratti ROUAULT
Conocerithium hungaricum M. BÁNYAI
Cerithiella rara n. sp.
Seila vértésensis n. sp.
Seila subtrifaria n. sp.
Seila quadricostata n. sp.
Triphora tricostata n. sp.
Scala sp.
Strombiformis haidingeri [ZITT.]
Odostomia pannonica n. sp.
Odostomia semistriata n. sp.
Odostomia pseudoruellensis n. sp.

- Odostomia submisera* n. sp.
Odostomia supravariabilis n. sp.
Eulimella guttulina n. sp.
Eulimella div. sp.
Turbonilla minutissima n. sp.
Turbonilla conica n. sp.
Calyptraea sp.
Calyptraea sp.
Terebellum vértésensis n. sp.
Strombus sp.
Ampullina perusta [DEFR.]
Ampullina vulcaniformis OPPH.
Polynices pasinii [BAY.]
Natica gránásensis n. sp.
Globularia incompleta [ZITT.]
Deshayesia alpina [D'ORB.]
Pustularia moloni [BAY.]
Cypraea elegans DEFR. ?
Murex gántensis n. sp.
Murex sp.
Cantharus brongniarti [D'ORB.]
Cantharus vértésensis n. sp.
Cantharus subcostulatus OPPH.
Parvisiphon nudus n. sp.
Coptochetus hofmanni n. sp.
Coptochetus sp.
Clavilithes noae [CHEMN.]
Ancilla propinqua ZITT.
Vexillum csákvárense n. sp.
Vexillum böckhi n. sp.
Vexillum splendidum n. sp.
Vexillum sp.
Mitra subcrebricosta n. sp.
Mitra sp. ?
- Voluta* n. sp. ?
Volutilithes sp.
Persicula pseudoallixi n. sp.
Marginella nana ZITT.
Marginella pseudonana n. sp.
Marginella pseudovolata OPPH.
Marginella n. sp. ?
Marginella hantkeni n. sp.
Marginella subcylindrica n. sp.
Marginella frequens n. sp.
Marginella pannonica n. sp.
Marginella vértésensis n. sp.
Asthenotoma graniformis n. sp.
Cythara vértésensis n. sp.
Cythara kochi n. sp.
Cythara hofmanni n. sp.
Cythara gántensis n. sp.
Cythara n. sp. ?
Peratotoma gránásensis n. sp.
Peratotoma subcastellorum n. sp.
Pleurotomella gántensis n. sp.
Cryptoconus semistriatus [DESH.]
Conus esterházyi C. PAPP
Actaeon vitálisi n. sp.
Ringicula ritae V. DE REGNV
Acera aspirata n. sp.
Cylichna gántensis n. sp.
Cylichna vértésensis n. sp.
Cylichna hantkeni n. sp.
Philina hungarica n. sp.
Marinula sp.
Anisus pseudosubangulatus n. sp.
Anisus bicarinatus n. sp.
Anisus pseudoplanulatus n. sp.

Scaphopoda :

Cadulus pseudohungaricus n. sp.

Bivalvia :

- Trinacria mórensis* SZÓTS
Trinacria gántensis n. sp.
Arca n. sp.
Arca vinifera n. sp.
Arca vértésensis n. sp.
Arca caillatiformis n. sp.
Brachyodontes corrugatus [BRONGN.]
Brachyodontes eurydices [BAY.]
Musculus fornensis [ZITT.]
Arcoperna capillaris [DESH.] ?
Pedalion urkuticum [HANTK.]
Vulsella sp.
- Pteria trigonata* [LAMK.] sp.
Lima sp.
Anomia div. sp.
Anomia gregaria BAY.
Ostrea roncana PARTSCH
Begonia taegeri n. sp.
Corbicula sirena [BRONGN.]
Corbicula triangularis [SZÓTS]
Coralliophaga sp.
Anisodonta sp.
Dreissena eocaena [MUN.-CHALM.]
Dreissena prisca [C. PAPP]

Phacoides haueri [ZITT.]
Phacoides crassulus [ZITT.]
Megaxinus sp.
Lucina vogli n. sp.
Laevicardium n. sp.
Corculum subrotundatum n. sp.
Meretrix fornensis [TAEG.]?

Tivelina pseudopetersi [TAEG.]
Tivelina deltoidea [LAMK.]?
Textivenus texta [LAMK.]
Arcopagia majeri n. sp.
Abra pannonica n. sp.
Sphenia hungarica C. PAPP

Cephalopoda :

Vasseuria occidentalis MUN.-CHALM.

A puhatestűs agyag legfelsőbb, miliolinás rétege átvezet az alsó-eocén rétegsort területünkön lezáró *miliolinás mészkő*be. Legalsó padjai pár m-es vastagságban még a puhatestűs agyag kövületeit tömegesen tartalmazzák. A többnyire torzult kőbelek azonban a szerzőket a határozásnál megtévesztették. Általában leggyakoribb fajok benne a : *Laevicardium* n. sp., *Deshayesia alpina* [D'ORB.] és *Cerithium subcorvinum* OPPH.

A legalsó, puhatestűs padok a Hosszúharasztoson és Új-feltáráson kívül csak a Bagoly-hegytől ÉNy-ra bújnak a felszínre. A bauxitkölfejtésekben a miliolinás mészkő csoportjának tehát csak legalsó rétegei maradtak meg. A rétegsor magasabb része lepusztult. A gánti medence mélyfúrásaiban viszont a miliolinás mészkő a 100 m vastagságot is eléri. A rétegsor magasabb részében az alsó padokra jellemző *puhatestűek* elmaradnak és a képződményt a *miliolinák (biloculinák)* tömeges előfordulása jellemzi. Rajtuk kívül egyes padokban kistermetű *nummulinák* és helyenként *alveolinák, ortofragminák* lépnek fel.

A miliolinás mészkő jelenti Gánt környékén az alsó-eocén tenger előrenyomulásának legerősebb szakaszát. Általános elterjedését számos előfordulás bizonyítja Csákberénytől Gántig.

Valószínűleg lerakódtak területünkön a fiatalabb, középső-eocén rétegek is — erre utal a közeli csákberényi medence teljesebb eocén rétegsora is — azonban később lepusztultak.

3. Fedőrétegek

A Vértes területe a *bartoni emelet* után szárazulattá vált. Valószínűleg ekkor csonkult meg az eredetileg teljesebb eocén rétegsor is.

Csak a *katti emelet* idején indult meg újra az üledékképződés. A nagyrészt szárazföldi — a Vértes környékén többszáz m vastagságot is elérő — katti rétegsornak általában csak a legalsó része maradt meg. A hozzájuk tartozó tarkaagyag a Vértes számos helyén megfigyelhető, mint a triász alaphegységre települő maradékfoszlány. A gánti medence katti üledékei azonban viszonylag vastagok. Gánt ÉK-i végénél vörös agyag van, mely a miliolinás mészkő törmelékét tartalmazza. A medence ÉNy-i szegélyén homokos agyag, homok és kavics van a felszínen.

A fiatalabb harmadk korban az üledékképződés ismét szünetelt és ebben az időben az óharmadkori rétegek lepusztulása folytatódott.

A negyedikort itt-ott kisebb löszfoltok, főleg azonban lejtőtörmelék képviseli; utóbbi különösen a Vértes D-i lábánál elterjedt. Benne az eocén előfordulások közelében — a puhatestűs agyag kimállott ősmaradványai halmozódtak fel. Ugyanilyen törmeléklerakódás történt a Vértesnek már a pleisztocén-óholocénben megvolt völgyeiben is. Torrens patakok lepusztító működésének nyomain láthatók az angerréti bauxittelepen.

4. A gánti eocén rétegtani helyzete

A szerzők túlnyomó többsége a gánti eocén rétegeket a középső-eocén magasabb részébe helyezi. Általában az esztergomi medence tengeri puhatestűs rétegeivel (HANTKEN-f. »felső puhányemelet«) párhuzamosítják őket, noha utóbbiak még a lutéciai emelet mélyebb részébe tartoznak. Az azonosításnak a hiányosan feldolgozott puhatestű fauna nem mond ellent. Ez azonban olyan gyakori, közös fajok alapján történt, melyek az alsó- és középső-eocén rétegekben egyaránt előfordulnak. Ilyenek pl. : *Ampullina perusta* [DEFR.], *Globularia incompleta* [ZITT.], *Tympanotonus calcaratus* [BRONGN.], *Cantharus brongniarti* [D'ORB.], *Clavilithes noae* [CHEMN.], *Ancilla propinqua* ZITT. stb.

A külföldi eocén előfordulásokat tekintve egyrészt a párizsi középső durvamészkövel, másrészt a ronçai elegeyvízi tufákkal vonták párhuzamba a gánti rétegsort. Tehát egyrészt a lutéciai, másrészt a bartoni emeletbe helyezték.

A fauna — és főleg a puhatestű fauna — alapján történő rétegazonosítás azonban még hazai viszonylatban is nehézkes addig, amíg az egyes előfordulások faunáit nem ismerjük elég részletesen.

A szerzők túlnyomó többségével szemben a gánti rétegsort az alsó-eocénbe kell sorolnunk, földtani megfontolások alapján (80—49).

A Vértestől és az É-i Bakonytól É-ra fekvő medencékben — Tatabányától Zircig — az alsó-eocén londoni emeletébe tartozó barnakőszénképződmény összefüggő, általános elterjedése ma már bebizonyított tény (77, 80, 96). A kőszénképződmény néhány sajátos és gyakori alakja : *Cyrena grandis* HANTK., *Dreissena eocaena* [MUN.-CHALM.], *Dr. euchroma* [OPPH.], *Melanopsis doroghensis* OPPH., *Tympanotonus hantkeni* [MUN.-CHALM.] eddig még magasabb, középső-eocénbe tartozó rétegekből seholsem került elő.

Az alsó-eocén kőszénképződményt fedő »elegeyvízi« puhatestűs rétegek rétegtanilag a gánti puhatestűs agyaggal azonosak. Különösképpen érvényes ez a móri és kisgyóni viszonyokra. Az É-i Bakony miliolinás-alveolinás üledékei pedig a gánti miliolinás mészkővel azonosak.

Iszkaszentgyörgy környékén a bauxitösszlet felett — vékony, agyagos kőszéntelep is tartalmazó — szenes, puhatestűs agyag települ s az efelett következő puhatestűs-korállos agyagmárga a gánti puhatestűs agyaggal, előbbieket fedő miliolinás mészkő pedig a gánti miliolinás mészkővel azonos.

A felettük fekvő operkulinás-ortofragminás-orbitoliteses agyag az alsó-eocén operkulinás agyagmárgával azonos rétegtanilag.

Mint a csákberényi medencében, Iszkaszentgyörgyön is megjelenik a rétegsor magasabb részében a *Nummulina perforata* D. DE MONTF. és a *N. aturensis* JOLY et LEYM. Ez a két faj az É-i Bakonyban az alsó-eocén tetejére és a középső-eocén aljára jellemző.

Iszkaszentgyörgytől ÉK-re, Fehérvárcsurgó határában a Rákhegyen a mélyfúrások vagyis vastag eocén rétegsort harántoltak. Ennek alsó része az iszkaszentgyörgyi rétegsorral azonos, 300 m itt is a teljesebb eocén rétegsor maradt meg.

Érdekes azonban az utóbbi helyen a rétegsor felső részében levő barnakőszénképződmény, mely még nummulinás rétegek alatt fekszik, tehát feltételezhetően még a bartoni emeletnél idősebb képződmény. Valószínűleg a Dunántúli Középhegység középső-eocén kőszénképződményével azonosítható. Jelenléte és az alatta fekvő, mintegy 150 m vastag eocén rétegsor is azt bizonyítja, hogy az iszkaszentgyörgyi rétegsor alsó része az alsó-eocént képviseli.

A gánti puhatestű fauna részben eltér az alsó-eocén kőszénképződményt kísérő rétegek faunájától. Elsősorban hiányzik a rendkívül jellemző *Tympanotonus hantkeni* [MUN.-CHALM.].¹ Ugyanígy hiányzik azonban a középső-eocén kőszénképződmény jellemző vezéralakja, a *Melania hantkeni* OPPH. is. Előbbit Gánt környékén a *Tympanotonus hungaricus* [ZITT.] helyettesíti, mely hasonló, de endémikus faj.

A gánti rétegsor *transzgresszív* jellegű. Édesvízi tagokkal kezdődik és tengeri tagokkal záródik. A Dunántúli Középhegységben viszont a lutéciai és bartoni kor között lefűződéses regresszió

¹ TAEGER H. (82—80) ugyan említi ezt a fajt a csákberényi Szőlőhegyről — s ez a tény a fenti rétegtani megállapítást csak még jobban támogatná — biztosra vehető azonban, hogy nevezett szerző a *Tympanotonus hungaricus* [ZITT.] egy változatával tévesztette össze. Magam a *T. hantkeni* [MUN.-CHALM.]-t a rendelkezésemre álló nagy anyagban egyáltalán nem találtam meg.

történt. Kósdon ugyan a középső-eocén kőszénképződmény is transzgresszív településű, itt azonban már a bartoni transzgresszió kezdetét jelenti. A gánt—csákberény—iszkaszentgyörgyi mélyebb rétegek azonban semmiképpen sem helyezhetők a bartoni emeletbe.

A legközelebb eső tatabányai-medence középső-eocén kőszénképződményének felépítése teljesen eltér a gánti rétegsortól.

A gánti melaniás mészkő csoportjának az alsó-eocén barnakőszénképződményétől eltérő kifejlődése és a *Melania distincta* ZITT. endémikus fajnak a tömeges fellépte arra utal, hogy az édes-vízi rétegek Gánt környékén elzárt lagunatóban rakódtak le. A lagunató csak a puhatestűs agyag lerakódásakor került összeköttetésbe az É-i medencékkel.

5. A lelőhelyek ismertetése

A begyűjtött és feldolgozott anyag négy lelőhelyről származik. A Hosszúharasztos és az Új-feltárás rétegtani felépítése azonos és a rétegek horizontálisan összefüggenek egymással. Mindkét külfejtésben az ősmaradványok egyaránt gyűjthetők a letakarító munkálatok révén felszínre került és szálaban álló rétegekből, valamint a rétegekből kimállva is.

A harmadik lelőhely a Gánti-szőlők területe. Itt az ősmaradványok a szőlők között kimállva hevernek. A DK-i részen a DNy—ÉK-i irányú dűlőút kanyarulatában a puhatestűs rétegek felső része szálaban is fel van tárva.

A csákberényi Szőlőhegyen csak kimállott ősmaradványok gyűjthetők. Magam itt osztrigákon kívül egyebet nem is találtam.

IV. FAJLEIRÁSOK

Classis LORICATA

Ordo CHITONIDA

Familia Chitonidae

Subfamilia ACANTHOPLEURINAE

GEN. *Tonicia* GRAY 1847.

TONICIA PANNONICA nov. sp.

I. tábla, 1—4. ábra

Egy hátsó és egy középső héjszelvény került ki az Új-feltárásból, amelyek legnagyobb valószínűség szerint ugyanazon fajhoz tartoznak.

Mindkét héjszelvény díszítésében és egyéb morfológiai jellegében igen közel áll a *Ch. defrancei* DE ROCHEB. fajhoz (COSSM. M. : Cat. ill. III. p. 15. Pl. I, fig. 9.), amely Chaussy környékén gyakori, azonban mégsem azonosítható vele.

A középső héjszelvény keskenyebb, mint a párizsi fajé és díszítése sokkal finomabb és sűrűbb. Oldali részén szintén látható egy-egy tompa lefutású borda.

A hátsó héjszelvény felülete sajnos eléggé kopott. Alakja után azonban így is a *Ch. defrancei* DE ROCHEB.-hoz hasonlít leginkább.

Mindkét héjszelvény belső felületén jól láthatók az izmok tapadási helye és a csatlakozó lemezeknek megfelelő benyomatok.

Méretük :

középső szelvény : szélesség : 3,64 mm.

hátsó szelvény : szélesség : 2,73 mm.

Classis GASTROPODA

Subclassis PROSOBRANCHIA

Ordo ARCHAEOGASTROPODA

Stirps ZEUGOBRANCHIA

Familia Scissurellidae

GEN. *Scissurella* D'ORBIGNY 1823.

SCISSURELLA HUNGARICA nov. sp.

I. tábla, 5—7. ábra

Rendkívül ritka faj. Az Új-feltárásból öt, a Hosszúharasztosról hét példányban került elő.

A teljesen síma embrionális ház után a második kanyarulaton finom, hajlott, sűrűn álló harántbordák jelennek meg. A harmadikon már látható a hasitékszalag, mely a következőkben a csak kissé erősödő harántbordákat ketté osztja. A kanyarulatok alsó részén igen finom hosszanti bordák vannak, melyek a harántbordákkal hálószerű díszítést adnak. Ez a hasitéksatorna feletti mezőben alig észrevehetően fejlődött ki.

A hasitéksatorna keskeny, a kanyarulatok peremén fut végig s alatta a héj kissé homorú. Két éles, lemezszerű hosszanti borda határolja.

Szájnyílás közel kör alakú, ezt csak a hasíték zavarja meg a külső perem felső harmadában. Alatta és felette a külső szájperem előre nyúlik.

A köldök szűk, a belső ajak mögött viszonylag erős, merőleges helyzetű köldökléc fekszik.

A kifejlett alak négy kanyarulatból áll. A héj igen vékony, a kanyarulatok igen hamar nőnek; az utolsó kanyarulat a házmagasság kétharmadrészét eléri. Ez az arány azonban némileg változik. A hasíték felett a héj lapos, alatta domború.

Méretük: magasság: 1,20 mm, utolsó kanyarulat magassága: 1,10 mm; szélesség: 1,31 mm.

A *scissurellák*at csak két faj képviseli a párizsi eocénben: *Sc. parisiensis* DESH. és *Sc. deshayesi* MUN.-CHALM. (COSSM.—PISS.: Icon. compl. II. Pl. II, 12—1. et 12—2.). Az előbbi fajt említi COSSMANN, M. is Hautevilléről egy példányban (Cotentin. T. I. p. 281. Pl. XXIX, fig. 3.). A párizsi medencében is rendkívül ritkán fordulnak elő.

A magyar faj díszítésével igen közel áll a *Sc. parisiensis* DESH.-hez. A DESHEYES, G. P. közölte példánytól azonban egyes jellegekben eltér (An. s. vert. Atl. II. Pl. 65, fig. 8—9.). Fajunkon a díszítés már előbb jelentkezik. A hasitéksatorna a kanyarulatok legkülső peremén fut, míg a párizsi fajon beljebb. A hasitéksatornát szegélyező lemezek élesebbek a magyar fajon. A párizsi faj tágabb köldökű és sem az ábrákon nem látszik, sem a leírás nem említi a magyar fajon jól fejlett köldöklécet. A héj külső felületének hálószerű díszítése különben mindkét fajon azonos.

Familia Fissurellidae

Subfamilia EMARGINULINAE

GEN. *Emarginula* LAMARCK 1801.

SUBGEN. EMARGINULA s. s.

EMARGINULA SUBCOSTATA nov. sp.

I. tábla, 8. ábra

1906. *Emarginula* cfr. *clathrata* SCHRÉTER non *Desh.* in litt.

Egyetlen töredékes és kissé kopott példány a csákberényi Szőlőhegyről.

Erősen díszített, tojásdad alakú, középmagas ház. Búb erősen becsavarodva a hátsó perem mögé nyúlik.

Mintegy húsz, viszonylag igen erős főborda van, melyek közt néhol egy-egy igen gyenge mellékborda látható. A főbordákat finom harántlemezek kötik össze.

Szájperem hátul letöredezett, az előrenyúló erős főbordák miatt erősen csipkézett.

Hasíték igen keskeny. Két finom léc határolja oldalról. Utóbbiak közt, a búbig igen finom és a főbordák köztiéknél sűrűbben álló harántlemezek vannak.

Alak és díszítés tekintetében az *E. costata* LAMK. és *E. auversiensis* DESH. között áll (COSSM. — PRSS.: Icon. compl. II. Pl. II. 9—1. et 9—2.). Előbbinél alacsonyabb, utóbbinál magasabb. Utóbbitól különbözik a mellékbordák majd teljes hiányával is.

Méretek :

hosszúság : 1,98 mm, szélesség : 1,66 mm.

GEN. *Scutus* MONTFORT 1810.

SCUTUS PANNONICUS nov. sp.

I. tábla, 9. ábra

Egyetlen példány az Új-feltárásból.

A *Sc. clypeatus* COSSM. (COSSM.—PRSS.: Icon. compl. II. Pl. II, 11—3.) alakkörébe tartozó új faj, az apex azonban hátrább fekszik, mint a párizsi fajon. A héj pereme hajlott. Külső felületén a koncentrikus növedékvonalak mellett gyenge radiális bordák is láthatók. Belső felületén az izombenyomat nem vehető ki.

Méretek :

hosszúság : 5,88 mm, szélesség : 5,30 mm.

SCUTUS HUNGARICUS nov. sp.

I. tábla, 10. ábra

Két példányban került elő a Hosszúharasztosról.

Előző fajnál jóval laposabb alak. Az apex előbbre fekszik. Külső felületén csak rendkívül finom — alig észrevehető — radiális bordák vannak. A perem szintén hajlott és éles. A házon gyengén látszik a csavarodás.

Méretek :

hosszúság : 4,59 mm, szélesség : 3,46 mm.

SCUTUS nov. sp.?

I. tábla, 11. ábra

Egyetlen példány a Gánti-szőlőkből.

Oldalról nyomott, keskeny alak. Az apex egészen elől fekszik, csaknem a peremnél. Külső felületén erős, koncentrikus növekedési befűződések és hátsó részén radiális bordák nyomai vannak. A perem letöredezett. A héjfelület nagyrészt kopott. Legközelebb áll a *Sc. terminale* [DESH.]-hoz (COSSM.—PISS. : Icon. compl. II. Pl. II, 11—6.).

Méretek :

hosszúság : 3,25 mm, szélesség : 2,00 mm.

SCUTUS div. sp.

A Gánti-szőlőkből a leírt fajokon kívül több apró Scutus került ki, amelyek azonban mind juvenilis példányok.

Subfamilia FISSURELLINAE

GEN. *Fissurella* BRUGUIÈRE 1789.SUBGEN. *CLYPIDELLA* SWAINSON 1840.*FISSURELLA INCOMPLETA* nov. sp.

I. tábla, 12. ábra

Egy töredékes példány és több töredék a Gánti-szőlőkből.

Alakjával és nagyságával legközelebb áll a *F. imbrex* DESH.-hez (COSSM.—PISS. : Icon. compl. II. Pl. I, 6—2.), azonban bordái nem olyan erősek. Főbordái között, féltávolságra egy erős mellékborda s ezek között szintén egy-egy igen gyenge mellékborda látható. Utóbbiak a hasíték mögötti részen teljesen eltűnnek. A lemezek nem állnak olyan sűrűn, mint a párizsi fajon. A búb gömbölyded. A hasítéklyuk oldalai párhuzamosak. A héj meglehetősen vastag.

Méretek :

hosszúság : 5,86 mm, szélesség : 4,91 mm.

FISSURELLA HÉBERTI nov. sp.

I. tábla, 13—14. ábra

A Hosszúharasztosról két fiatal és egy majdnem tökéletes megtartású, kifejlett példány került ki.

A búbon jól láthatók a kissé spirálisan becsavarodott kezdőkanyarulatok. Díszítésével és alakjával leginkább a *F. distans* DESH.-hoz hasonlít (COSSM.—PISS. : Icon. compl. II. Pl. II, 6—9.). Tizenöt ritkán álló radiális főbordája mellett egy-egy gyengébb mellékborda is van, amelyek azonban az oldalakon eltűnnek részben. Az elülső perem fölött még gyengébb közti bordák is megjelennek. A koncentrikus növekedési lemezek, különösen a bordák keresztezési helyein erősen felhajlanak. Ebben a tulajdonságában tér el legjobban a párizsi fajtól. Ezenkívül jóval laposabb alak a párizsi fajnál s e tekintetben inkább a *F. sublamellosa* DESH.-hoz közelít (COSSM.—PISS. : Icon. comp. II. Pl. II, 6—3.).

Méretek :

hosszúság : 14,15 mm, szélesség : 8,70 mm, magasság : 4,10 mm.

FISSURELLA nov. sp. ?

I. tábla, 15—16. ábra

Új-feltárásból két ép fiatal és több töredékes felnőtt példány.

Ezen a fajon is jól láthatók a spirálisan becsavarodott kezdő kanyarulatok.

Ritkán álló radiális főbordái között három-három egészen lapos mellékborda látható. A növekedési lemezek a héjfelületbe símulnak, csak a főbordákon hajlanak fel kissé. A hasítéklyuk a kifejlett példányokon tojásdad alakú.

Valószínűleg új fajjal van dolgunk, azonban az anyag töredékes volta miatt ez nem dönthető el megnyugtatóan.

Méretük :

fiatal példány : hosszúság : 2,17 mm, szélesség : 1,51 mm ;

felnőtt töredék hosszúsága : 6,11 mm.

*Stirps PATELLACEA*Familia **Patellidae**Subfamilia **PATELLINAE**GEN. **Patella** LINNÉ 1758.SUBGEN. **PATELLA** s. s.*PATELLA PYRAMIDALIS* ? MENEGHINI

1896. *Patella pyramidalis* MGH. in sch. — V. DE REGNY : Synopsis. I. p. 243. Tav. XVII [Tav. II], fig. 2—5.

Néhány fiatal példány az Új-feltárásból. Csak a rendkívül finom radiális bordák láthatók. Lehetséges, hogy azonosak a san giovanni ilarionei fajjal.

PATELLA GÁNTENSIS nov. sp.

I. tábla, 17. ábra

A Gánti-szőlőkből és a Hosszúharasztosról néhány fiatal, utóbbiról egy kifejlett példány is előkerült.

Már a fiatal példányokon is megfigyelhetők a viszonylag erősebb radiális bordák. Az idős példányokon harminc főborda s közöttük egy-egy gyengébb mellékborda van.

Díszítése révén még legközelebb a *P. defrancei* DESH.-hoz áll (COSSM.—PISS. : Icon. compl. II. Pl. I, 3—5.), azonban alakja sokkal jellegzetesebb, hegyesebb.

Közelálló faj még a *P. stygis* MGH. is (VIN. DE REGNY : Synopsis. I. p. 247. Tav. XVII [II], fig. 6.).

Méretük :

szélesség : 8,40 mm.

*Stirps TROCHACEA***Familia Trochidae****Subfamilia MARGARITINAE**GEN. *Solariella* S. WOOD 1842.SECT. *Solariella* s. s.*SOLARIELLA SUBELEVATA* nov. sp.

I. tábla, 18—20. ábra

Egy fiatal és egy felnőtt példány a Gánti-szőlőkből.

A gánti faj legközelebb áll a *S. elevata* COSM.-hoz (COSSM.—PISS. : Cotentin. I. p. 274. Pl. XXVIII, f. 38.).

A ház öt kanyarulatból áll, a varratok mélyek. Négy, viszonylag erősebb hosszanti bordája van. Az első és második, valamint a második és harmadik között még két-két gyengébb hosszanti borda látható. A hosszanti főbordák között sűrűn álló, alul hátrafelé hajló, finom harántbordák fekszenek, melyek keresztezik a gyengébb közti bordákat. A kanyarulatok alsó részén ismét a hosszanti díszítés uralkodik finom vonalkázottság alakjában. Utóbbi azonban a tág köldök felé hosszanti bordákká erősödik, melyek a köldök körül bütyközöttek lesznek.

Méretek :

magasság : 3,35 mm, u. k. magassága : 2,79 mm, szélesség : 3,07 mm.

SOLARIELLA GÁNTENSIS nov. sp.

I. tábla, 21—23. ábra

Egyetlen, három kanyarulatból álló példányunk van a Gánti-szőlők területéről.

A kezdő kanyarulatok finom hosszanti vonalkázottsága az utolsón eltűnik s itt csak egy felső, igen gyenge és egy alsó, erős spirális borda van. A kanyarulatok alapi részén evvel szemben elég sűrűn vannak gyenge spirális bordák (hét). A köldök meglehetősen szűk. A szájnylás belső pereme letörött.

Méretek :

magasság : 1,27 mm, u. k. magassága : 1,04 mm, szélesség : 1,34 mm.

Subfamilia SKENEINAEGEN. *Teinostoma* H. et A. ADAMS 1853.SUBGEN. *TEINOSTOMA* s. s.*TEINOSTOMA SEMSEYI* C. PAPP

I. tábla, 24—27. ábra

Színónimlistát l. francia szövegben.

Gánti-szőlőkben, Új-feltárásban és Hosszúharasztoson egyaránt ritka.

PAPP K. szerint azonban a Hosszúharasztoson (egykori Bánykút környéke) »elég sűrűn« fordult elő. Részletes leírásához csak azt kell hozzátennem, hogy egyik példányon a héjszínezés nyomai is megfigyelhetők spirálisan elrendeződött foltokban. Egy példányon a varratok fedetlenek voltak.

Méretek :

magasság : 1,91 mm, szélesség : 3,34 mm,
fedetlen varratú példány szélessége: 2,43 mm.

SUBGEN. CALCEOLATA IREDALE 1908.

TEINOSTOMA PAPPI nov. sp.

I. tábla, 28—30. ábra

Az előző fajon kívül az Új-feltárásból kikerült egy másik *Teinostoma* is.

Ez a négy kanyarulatból álló faj szintén egészen lapos alakú. A kanyarulatok fedetlenek és sűrűn láthatók rajtuk a viszonylag erősebb növekedési vonalak. Emellett igen finom hosszanti vonalkázottság is megfigyelhető, különösen az első kanyarulatokon. A köldök rendkívül szűk, egyik példányon majdnem teljesen fedett.

A leírt jellegekkel legközelebb áll a *T. umbilicare* DESH.-hoz (COSSM.: Cat. ill. IV. p. 44., COSSM.—PISS.: Icon. compl. II. Pl. III, 16—2.), azonban ennél laposabb alak.

Méretek :

magasság : 0,81 mm, u. k. magassága : 0,76 mm, szélesség : 1,48 mm.

Familia Cyclostrematidae

GEN. *Cyclostrema* MARRYAT 1818.*CYCLOSTREMA CSÁKVÁRENSIS* nov. sp.

I. tábla, 31—33. ábra

Négy ép és egy töredékes példány a Hosszúharasztosról.

A lapos ház négy, domború kanyarulatból áll. A kanyarulatok igen gyorsan nőnek, az utolsó csaknem az egész háznagyságot eléri.

A kezdő kanyarulatok teljesen símák. A harmadik kanyarulaton jelenik meg a jellemző díszítés. A rendkívül finom, igen sűrűn álló hosszanti vonalkákat az ugyancsak sűrűn álló, talán még finomabb növedékvonalak keresztezik. A kerekded kanyarulatok alján néha igen finom haránt-redők is jelentkeznek. A varrat mellett a kanyarulatok kissé rátüremlenek az előzőkre.

A köldök tág és mély. A szájperecs vékony, kerekded (csak felül a rátüremlésnek megfelelő helyen van egy kis bevágás), alul hátrafelé, ferdén lecsapott.

COSSMANN, M. Dameryből írta le a *C. obsoleta* egyetlen példányát (Cat. ill. III. p. 43. et COSSM.—PISS.: Icon. compl. II. Pl. II, 15—1.). Ettől fajunk csak laposabb alakjával és kissé szűkebb köldökével különbözik.

Méretek :

magasság : 0,56 mm, u. k. magassága : 0,49 mm, szélesség : 1,58 mm.

Familia Turbinidae

Subfamilia LIOTIINAE

GEN. *Collonia* GRAY 1850.

SUBGEN. COLLONIA s. s.

COLLONIA VÉRTESENSIS nov. sp.

I. tábla, 34—36. ábra

Szinonimlistát l. francia szövegben.

Hosszúharasztoson és Új-feltáráspan igen gyakori, Gánti-szőlőkben ritka.

Négy-öt kanyarulatból álló, igen alacsony faj. Laposabb a *C. marginata* [LAMK.] és *C. canalicifera* [LAMK.]-nál (COSSM.—PISS.: Icon. compl. II. Pl. IV, 33—1. et 33—3.). Különben előbbi faj-

hoz áll legközelebb. A köldök mély és tág, azonban alul erős kallózus megvastagodás összeszűkíti úgy, mint az a *C. marginata* [LAMK.]-n látható. A belső ajak megvastagodott. A külső perem vékony és éles, ellentétben a LAMARCK-féle fajokkal. Héjfelülete síma, fényes, igen finom, hajlott növedékvonalakkal.

A héjon — különösen a fiatalabb példányokon — sokszor jól láthatók az eredeti színezés nyomai. A színezés változatos. Általában harántirányú, vékonyabb, megtört lefutású csikok. Sokszor azonban vastagabbak, szétágazók. Sokszor csak pontsorok. Néha a színezett példányok külső peremén keskeny, szintelen zóna látható.

Méretek :

magasság : 3,14 mm, u. k. magassága : 2,96 mm, szélesség : 4,60 mm.

Valószínű, hogy a ZITTEL, K., PAPP K. és TAEGER, H. által a Hosszúharasztosról *Delphinula*, ill. *Collonia canalifera* LAMK. néven említett alak azonos ezzel a fajjal.

SECT. *Circulopsis* COSSMANN 1901.

COLLONIA MEGALOMPHALOIDES nov. sp.

I. tábla, 37. ábra

Egyetlen példány a csákberényi Szőlőhegyről.

Embrionális ház letörött. Négy rendkívül gyorsan növekedő, erősen domború kanyarulatból álló, igen vékonyhéjú ház. A spíra igen alacsony, az utolsó kanyarulat csaknem eléri a teljes házmagasságot.

A héjfelületet számos, igen finom hosszanti borda díszíti. Ezek a tág köldök körül az alapi részen ritkábbá válnak és erősebbek lesznek s egy lécszerű borda közülük a köldökzsinór szerepét tölti be.

Szájperem letöredezett.

A különben egyetlen közelálló fajtól, a *C. megalomphalus* COSSM.-tól (COSSM. : Loire-Inf. II. p. 117. Pl. VI [XI], fig. 18—21.) egészen alacsony spirájával erősen eltér.

Méretek :

magasság : 1,59 mm, u. k. magassága : 1,48 mm, szélesség : 2,01 mm.

Subfamilia PHASIANELLINAE

GEN. *Tricolia* RISSO 1826.

SUBGEN. TRICOLIA s. s.

TRICOLIA DENSISTRIATA nov. sp.

I. tábla, 38. ábra

Gánti-szőlőkből tizenöt, Hosszúharasztosról egy, többé-kevésbé töredékes példány.

Négy gyorsan növekedő, domború kanyarulatból álló ház. A kanyarulatok külső felületét igen finom és sűrű hosszanti vonalkázottság díszíti, amely — mint az az utolsó kanyarulaton látható — a kanyarulatok alsó részén is megvan. Az utolsó kanyarulat kontúrja kissé szögletesen megtörik.

A külső szájperem kissé kihajlik, azonban minden példányon letörött. A belső perem lécszerűen határolja az igen szűk köldököt.

Alakjával igen közelít a *Ph. lamarcki* DESH.-hoz (COSSM. : Cat. ill. III. p. 78. és COSSM.—Piss. : Icon. compl. II. Pl. V, 35—2.), azonban a gánti faj spirális díszítése jellegzetesebb.

Méretek :

magasság : 2,47 mm, u. k. magassága : 2,01 mm, szélesség : 1,69 mm.

TRICOLIA COLORATA nov. sp.

I. tábla, 39. ábra

Gánti-szőlőkben elég ritka (negyvenöt többé-kevésbé töredékes példány).

A ház öt gyorsan növekedő, teljesen síma, fényes felületű kanyarulatból áll. A kanyarulatok a varratoknál viszonylag domborúbbak s ezáltal mély varratok keletkeznek.

Alakjával mintegy középuitt áll a *Ph. turbinoidea* [LAMK.] (COSSM.—PISS.: Icon. compl. II. Pl. V, 35—5.) és *Ph. infracallosa* COSSM. (COSSM.—PISS.: Cotentin. II. p. 251. Pl. XXVI, fig. 40.) között. Előbbinél karcsúbb, utóbbinál zömökebb.

A szájnylás széles, kiterült. A külső perem mindegyik példányon letörött. Belső részén, felül a héj kissé megvastagodott, mint a *Ph. infracallosa* COSSM.-n is.

A héj külső felületének színezése, mely sárgásbarna, legtöbnyire megmaradt, igen vékony spirális csíkokban, amelyek hol sűrűbben, hol ritkábban állnak s gyakran szaggatottak.

Méretek :

ábrázolt töredék magassága : 5,41 mm.

GEN. *Phasianella* LAMARCK 1804.*PHASIANELLA?* sp.

I. tábla, 40. ábra

Egyetlen példány a Hosszúharasztosról.

A kezdőkanyarulatok hiányoznak. Erősen domborodó és lassan növekedő kanyarulatait hat-hét, igen finom spirális borda díszíti.

A kifejlett ház — mely különben vékony — mintegy hét kanyarulatból áll. A szájnylás kerekded. A belső ajak kifejlődése miatt feltételeesen a *phasianellák* közé sorolható, melyek közt leghasonlóbb a *Ph. dunkeri* DESH. var. *perarata* COSSM. (COSSM.—PISS.: Icon. compl. II. Pl. V, 35—3'.)-hoz.

Méretek :

magasság : 2,35 mm, u. k. magassága : 1,64 mm, szélesség : 1,55 mm.

Stirps NERITACEA .Familia *Neritidae*Subfamilia *NERITINAE*GEN. *Nerita* LINNÉ 1758.SUBGEN. *NERITA* s. s.*NERITA PENTASTOMA* DESHAYES sp.

II. tábla, 1—2. ábra

Szinonimlistát l. francia szövegben.

Gánti-szőlőkben (hét példány és húsz töredék) és Új-feltárásban (öt példány) ritka.

Feltételeesen a párizsi fajjal tudom azonosítani a gánti példányokat.

Északolaszországból és Dalmáciából többen leírták a párizsi fajt, azonban az ábrák nem kielégítőek.

Méretek :

magasság : 5,89 mm, szélesség : 8,21 mm.

NERITA HÉBERTI nov. sp.

II. tábla, 3—5. ábra

Hosszúharasztosról három példány, Gánti-szőlőkben rendkívül gyakori (több száz példány), az egészen fiatal példányoktól a kifejlett alakokig.

Az embrionális ház domború, teljesen síma. A második kanyarulaton négy éles, síma spirális borda jelenik meg. A legfelső felett a héj majdnem teljesen lapos. Ebben a mezőben három-négy gyenge, gyöngyözött spirális mellékborda fekszik. A legalsó spirális főborda alatt pedig két gyengébb, síma borda látható. A harmadik kanyarulaton a főbordák között egy-egy gyengébb, gyöngyözött spirálborda lép fel és a legalsó két mellékborda is gyöngyözött.

A továbbiak folyamán a közti mellékbordák száma egy-kettővel emelkedhetik, a legalsó főborda alatt pedig öt-hat gyöngyözött mellékborda látható. Evvel egyidejűleg a héj gömbölydedebb lesz s a főbordák erősségükből viszonylag veszítenek.

A kifejlett példányok többnyire négy kanyarulatból állnak.

A szájnylás széles. Külső pereme kiterült, megvastagodott és éles, gyengén csipkézett. Belső felületén igen gyenge, gyakran elmosódott, hosszú fogak láthatók. A belső ajak szélesen laposan ráterül a köldöki részre. Igen gyengén fogazott, azonban felső részén két (néha egy) erősebb fogacska van.

A faj igen közel áll a *N. namnetensis* VASS.-hez (COSSM.: Faune d. Bois-Gouët. Pl. VIII, fig. 42—45.), mégsem lehet vele azonosítani. A magyar faj kisebb. A cotentini fajon három spirális főborda van, ezen négy. A magyar faj alakja kevésbé szögletes. Egy hosszúharasztosi öreg, kopotabb példány jól megegyezik COSSMANN egyik ábrájával (Cotentin. I. Pl. XXVI, fig. 26—27.), ez viszont eltér a típusos *N. namnetensis* VASS.-tól.

Ugyancsak eltér fajunk a BOUSSAC által, a Tengeri Alpokból leírt *N. namnetica* VASS.-tól (BOUSSAC: Pal. Numm. Alp. p. 268. Pl. XVII, fig. 6, a, 7, a, 8, 9.). Utóbbi inkább azonosítható a VASSEUR-féle fajjal.

Méretetek:

embrionális példány magassága: 1,37 mm, szélessége: 1,58 mm,
felnőtt példány magassága: 7,29 mm, szélessége: 9,83 mm.

NERITA HANTKENI nov. sp.

II. tábla, 6—7. ábra

Új-feltárásban (kilenc ép és nyolc törött példány) és Hosszúharasztoson (kilenc ép és hat töredékes példány) ritka.

Kisebb termetű faj, mely még a *N. intermedia* COSSM.-hoz áll legközelebb (COSSM.: Loire-Inf. II. p. 96. Pl. X, f. 3—4.). Embrionális ház lapos, színtelen. A kifejlett ház csupán két-három kanyarulatból áll. A felül egészen lapos kanyarulatokat három tompa, síma spirális borda díszíti. Ezek közt a legfelső a legtompább. Az utolsó kanyarulat végén a főbordák között igen halványan látszik még egy-egy vagy két-két spirális borda, ugyanígy a legalsó főborda alatt is egy. A növedékvonalak rendkívül finomak és sűrűn láthatók. A szájnylás aránylag szűkebb. A külső perem éles. Belső felületén kissé mélyebben hét-nyolc hosszú, gyenge fogacska van. A belső ajak szélesen ráterült a köldökrészre, peremén hét-nyolc gyenge fog van, amelyek közt felülről a második viszonylag igen erős.

A héjfelület világosbarna színezése megmaradt. Haránt állású, cikk-cakkos lefutású fehér sávok szagatják meg. Ezek keskenyebbek-szélesebbek lehetnek és gyakran nem futnak végig a héjon. Előfordul az is, hogy csak a főbordákon vannak fehér foltok.

Méretetek:

magasság: 2,75 mm, szélesség: 3,81 mm.

GEN. *Neritina* LAMARCK 1816.SUBGEN. *NERITINA* s. s.*NERITINA LUTEA* ZITTEL

Szinonímistát l. francia szövegben.

Gánt környékén rendkívül ritka. A Hosszúharasztosról és az Új-feltárásból is egy-egy töredék van csupán. Ezeken jól látható a héj változó színezése.

GEN. *Velates* MONTFORT 1810.*VELATES SCHMIDELI* [CHEMNITZ]

I. tábla, 41—56. ábra

Szinonímistát l. francia szövegben.

A Gánti-szőlőkben elég ritka, az Új-feltárásból két háztöredék, a Hosszúharasztosról még eddig nem került elő.

A Gánti-szőlőkben tökéletes megtartásban a másfél mm-es nagyságútól a négy és fél cm-es példányokig mindenféle nagyságban előfordult.

A juvenílis példányok még egészen *neritinaszerűek*. A színezés gyér sárgásbarna foltokban jelentkezik. Később az egész héjfelület sárgásbarna lesz — a fiatalabb alakokon eleinte három fehér sávval a kanyarulat felső, középső és alsó részén, majd ezek a sávok is eltűnnek — és az eredetileg sárgásbarna foltok sötétebb barnává válnak. Az utolsó kanyarulat feltüremlett részén nagyobb sötétbarna pettyek is jelentkeznek ezenkívül.

A gánti példányokra is állnak azok a megállapítások, melyek a dunántúli példányokat megkülönböztetik a tipikus párizsi *V. schmideli* [CHEMN.]-től (Szóts: Úrkút. p. 69.). A gánti és úrkúti példányok különben ebből a szempontból tökéletesen megegyeznek.

A *V. schmideli* [CHEMN.] földrajzi és rétegtani elterjedéséről ABRARD, R. szolgáltatott összefoglaló adatokat (Ass. p. av. d. sc. S. Const. 1927.). Az ilyen rendkívül nagy elterjedésű fajok esetében érthető, hogy az egyes távolabb eső területeken eltérő alfajok lépnek fel. Kérdéses azonban, hogy mely alakok gyakoribbak, a vékonyabb párizsi »típus« vagy pedig a Dunántúlon is fellépő vastagabb »változat«.

Dunántúli elterjedés :

Alsó-eocén : Gánt, Úrkút, Mór, Kisgyón, Dudar, Zirc.

Középső-eocén : Esztergom vidéke, Bajót, Tatabánya, Dudar, Bakonybél, Pápai-Bakony.

Méretek :

embrionális példány :	magasság :	1,38 mm,	szélesség :	1,55 mm,
fiatal példány :	„	3,39 mm,	„	3,90 mm,
„	„	5,62 mm,	„	5,83 mm,
„	„	8,06 mm,	„	9,31 mm,
„	„	10,33 mm,	„	12,18 mm,
„	„	14,60 mm,	„	17,59 mm,
„	„	20,46 mm,	„	22,44 mm,
felnőtt példány	„	36,80 mm,	„ kb.	41,50 mm,
„	„	41,25 mm,	„ kb.	47,93 mm.

Familia Neritopsidae

GEN. *Neritopsis* GRATELOUP 1832.

NERITOPSIS PUSTULOSA BELLARDI

II. tábla, 8—11. ábra

Szinonímlistát I. francia szövegben.

Két kisebb és egy nagy példány van a Gánti-szőlőkből.

A fiatalabbak alacsonyabb, a kifejlett alak magasabb spirájú.

A franciaországi eocénből a *neritopsisok* két faja ismeretes, a *N. parisiensis* DESH. és *N. acutispira* DESH. A mediterrán alakok a *N. parisiensis* DESH.-hez állnak közelebb. Az alpi és északolaszországi eocénből BELLARDI a *N. pustulosa*-t, BAYAN a *N. agassizi*-t írta le (ezenkívül HÉBERT és MUNIER-CHALMAS említi a *N. bergeroni* nom. nud.-t). A BELLARDI és BAYAN-féle faj azonosságára már OPPENHEIM rámutatott (Alttert. Faun. p. 254.). DAINELLI ezenkívül feltételelesen leírja Medunoról (Friul) a *N. parisiensis* DESH.-t is. Ábrája után ez azonban egy fiatal *N. pustulosa* BELL.

Általában elterjedt faj, azonban meglehetősen ritka.

Méretetek :

fiatal példány :	magasság :	11,92 mm,	u. k. magasság :	11,61 mm,	szélesség :	12,41 mm,
„ „ „	„	18,31 mm,	u. k. „	18,01 mm,	„	19,20 mm,
felnőtt „ „	„	24,55 mm,	u. k. „	23,40 mm,	„	23,60 mm.

Ordo MESOGASTROPODA

Stirps ARCHITAEENIOGLOSSA

Familia Cyclophoridae

Subfamilia CRASPEDOPOMATINAE

GEN. *Craspedopoma* L. PFEIFFER 1847

CRASPEDOPOMA SUBCONOIDEUM nov. sp.

II. tábla, 12. ábra

Hosszúharasztoson igen ritkán fordul elő.

• A viszonylag vastag ház négy erősen domborodó, teljesen síma, fényes felületű kanyarulatból áll. A felületen csak az igen sűrűn álló és igen finom növedékvonalak látszanak. Gyakran megfigyelhető az egykori színezés nyoma is ritkán álló harántcsíkokban. Az utolsó kanyarulat viszonylag széles. Alacsonyabb alak a *C. conoideum* [DE BOISSY]-nál, melyhez legközelebb látszik állni (COSSM.—PISS.: Icon. compl. II. Pl. XIII, 79—1.).

A szájnnyílás kerekded. A belső ajki rész a köldök felett kissé megvastagodott és azt gyakran teljesen eltakarja.

Méretetek :

magasság : 1,94 mm, u. k. magassága : 1,55 mm, szélesség : 1,44 mm.

*Stirps VALVATACEA***Familia Valvatidae**GEN. **Valvata** O. F. MÜLLER 1774.

SUBGEN. VALVATA s. s.

SECT. **Valvata** s. s.*VALVATA PLATISPIRA* nov. sp.

II. tábla, 13—15. ábra

Két példány a Hosszúharasztosról, egy példány az Új-feltárásból.

Három, teljesen síma, gömbölyded kanyarulatból álló lapos, vékonyhájú alak. Csak rendkívül finom alig észrevehető növedékvonalak figyelhetők meg.

Szájnyílás kerek, szájperem alul hátrafelé ferdén lecsapott.

A *V. leopoldi* DE BOISSY és *V. inflexa* DESH. között áll alakjával (COSSM.—PISS.: Iccn. compl. II. Pl. XIII, 84—1. et 84—2.), azonban különbözik tőlük nem beöblösödő szájperemével.

Méretetek :

magasság : 0,63 mm, szélesség : 1,02 mm.

SECT. **Cincinna** (HÜBNER 1810) FÉRUSSAC 1821.*VALVATA SPLENDIDA* nov. sp.

II. tábla, 16. ábra

Tizenkilenc példány az Új-feltárásból, öt a Hosszúharasztosról.

Három erősen domború és igen gyorsan növekedő kanyarulatból álló, teljesen síma, fényes felületű, apró, igen vékony ház. A varrat mely. Köldök szűk és mély.

A szájnyílás kerek, a köldöki részen kissé megvastagodott. Alul és felül kissé előre nyúlik.

A *V. trigeri* DESH. és *V. parvula* DESH. rokonsági körébe tartozik (COSSM.—PISS.: Icon. compl. II. Pl. XIII, 84—4. et 84—5.), azonban mindkét párizsi fajnál alacsonyabb és kanyarulatai domborúbbak.

Méretetek :

magasság : 1,20 mm, u. k. magassága : 1,06 mm, szélesség : 1,13 mm.

*Stirps LITTORINACEA***Familia Lacunidae**GEN. **Lacuna** TURTON 1822.

SUBGEN. LACUNA s. s.

SECT. **Lacuna** s. s.*LACUNA TRANSPARENS* nov. sp.

II. tábla, 17. ábra

Mindegyik lelőhelyen ritka.

Három erősen domború és gyorsan növekedő kanyarulatból áll, melyek a varratoknál kissé egymásra türemlenek. Héj igen vékony, fényes és áttetsző. Felületén csak a rendkívül finom növedékvonalak látszanak.

A szájnylás kissé ovális. A perem fent és alul előre nyúlik. Köldök mély és szűk. Kívülről gyenge spirális héjduzzanat határolja.

Alakjával legközelebb áll a *L. craspedomphalus* COSSM.-hoz (Cat. ill. I. p. 259. Pl. X, fig. 9.), azonban a szájperemen nincs meg alul a párizsi fajra jellemző csatornaszerű bevágás és a magyar faj ezenkívül alacsonyabb és kisebb is.

Méretetek :

magasság : 2,13 mm, u. k. magassága : 1,73 mm, szélesség : 1,80 mm.

SECT. *Epheria* (LEACH) GRAY 1847.

LACUNA UMBONATA nov. sp.

II. tábla, 18. ábra

Három példány és egy töredék az Új-feltárásból, egy töredék a Gánti-szőlőkből.

Igen érdekes, jellegzetes alak. Hat teljesen síma, fényes felületű kanyarulatból áll. Az utolsó kanyarulat kifejlődése az, ami felhívja a figyelmet. A szájnylás szűk. Külső perem igen éles. Alul hegyesen, keskeny csatornaszerűen kihajlik. Belső perem szintén igen éles. A szűk köldököt az alapi részen a héj spirális kidudorodása határolja, melyet az említett csatornaszerű kihajlás okoz.

A szájnylás és a köldök ilyen kifejlődése a *L. anomala* COSSM. (COSSM.—PISS. : Icon. compl. II. Pl. XVII, 110—5.)-val hozza közelebbi rokonságba, azonban ennél jóval karcsúbb alak.

Méretetek :

magasság : 3,18 mm, szélesség : 1,37 mm.

Inc. sed.

LACUNA nov. sp. ?

II. tábla, 19. ábra

Egyetlen példány a Gánti-szőlőkből.

Négy, különösen szélességben gyorsan növekedő kanyarulatát számos, viszonylag erős hosszanti borda fedi. Ezek a varratok mellett viszonylag gyengébbek, a köldöknél pedig három viszonylag erősebb közülük.

Sajnos a szájperem körös-körül letöredezett.

Alacsony spirájával legközelebb áll a *L. mirabilis* DESH.-hoz (COSSM.—PISS. : Icon. compl. II. Pl. XVII, 110—8.) és valószínűleg új faj.

Méretetek :

magasság : 2,01 mm, u. k. magassága : 1,59 mm, szélesség : 2,22 mm.

LACUNA sp.

II. tábla, 20. ábra

Négy töredékes példány az Új-feltárásból.

Három kanyarulatból álló, apró, igen vékony, fényes felületű ház. A kanyarulatok kontúrja alul kissé szögletesen megtörik.

A külső perem letörött. A belső perem igen éles, mögötte a szűk köldök látható. Úgy látszik, hogy a szájperem alul kihajlik, sajnos azonban ez a rész is letörött.

Megtartási állapota miatt meghatározása bizonytalan.

Méretetek :

ábrázolt töredék magassága : 1,87 mm.

*Stirps RISSOACEA***Familia Hydrobiidae****Subfamilia HYDROBIINAE**

Tribus HYDROBIEAE

GEN. **Bythinella** MOQUIN-TANDON (1851) 1855.*BYTHINELLA PULCHERRIMA* nov. sp.

II. tábla, 21. ábra

Mindegyik lelőhelyen igen gyakori.

Öt kanyarulatból álló, fényes felületű ház, melyen csak a rendkívül finom növedékvonalak látszanak. Varratok meglehetősen mélyek.

A szájnylás alul lekerekített, felül hegyes szögben zárul és kissé előre nyúlik. A kolumelláris részen kissé megvastagodott.

Alakjával legközelebb áll a *B. pulchra* [DESH.]-hoz (COSSM.—PISS.: Icon. compl. II. Pl. XIV, 88—1). Fajunkon azonban a kanyarulatok egyenletesebben növekednek és a szájnylás kisebb és szűkebb.

A *B. carbonaria* MUN.-CHALM. (OPPENHEIM: Brackwasser. p. 707. Taf. XXXI, Fig. 14.) és *Hydrobia pullensis* OPPH.-tól (OPPENHEIM: Mte Pulli. p. 357. Taf. XXVIII, Fig. 6.) az eltérés még nagyobb.

Méreték:

magasság: 2,31 mm, u. k. magassága: 1,46 mm, szélesség: 1,21 mm.

BYTHINELLA GRACILLIMA nov. sp.

II. tábla, 22. ábra

Új-feltárásban és Hosszúharasztoson ritka, Gánti-szőlőkben rendkívül gyakori.

Négy kanyarulatból álló, fényes felületű, igen apró, de viszonylag vastaghéjú faj. A kanyarulatok magasságukban fokozatosan nőnek.

Szájperem összefüggő, alul kerek, felül csaknem derékszögben zárul és itt belül kissé megvastagodott.

Legközelebbi rokon faj a *B. intermedia* [MELLEVE.] a párizsi medencéből (COSSM.—PISS.: Icon. compl. II. Pl. XIV, 88—7.). A gánti faj azonban nem olyan karcsú, mint ez. Ebből a szempontból a *B. intermedia* [MELLEVE.] és a *B. atomus* [BRONGN.] között áll.

Méreték:

magasság: 1,53 mm, u. k. magassága: 1,09 mm, szélesség: 0,84 mm.

BYTHINELLA AURICULATA nov. sp.

II. tábla, 23—24. ábra

Új-feltárásból nyolc példány és egy töredék.

Öt-hat kanyarulatból álló, teljesen síma, fényes felületű, apró, karcsú ház. A kanyarulatok kissé domborúak, varratok elég mélyek.

Meglehetősen változékony faj. Van egészen karcsú és viszonylag zömökebb példány is.

Igen jellemző a szájperem kialakulása. Többé-kevésbé fülszerűen kiterült és kívül, alul előre nyúlt, alul kissé beöblösödött. Ilyen jellegei vannak a *Lapparentia irregularis* [DESH.]-nak is.

(COSSM.—PISS. : Icon. compl. II. Pl. XIV, 89—1.). Alakjával legközelebb áll a *B. mutata* COSSM.-hoz (COSSM.—PISS. : Icon. compl. II. Pl. XIV, 88—2.), azonban a szájnnyílás jellegei határozottan elválasztják tőle.

Méretetek :

karcsúbb példány : magasság : 2,10 mm, u. k. magasság : 1,25 mm, szélesség : 1,04 mm,
szélesebb példány : „ : 1,96 mm, u. k. „ : 1,27 mm, „ : 1,04 mm.

Subfamilia STENOTHYRINAE

GEN. *Stenothyra* BENSON 1856.

STENOTHYRA sp.

II. tábla, 25. ábra

Egyetlen törött csúcsú példány a Hosszúharasztosról.

A négy kanyarulatból álló töredék legjobban a *St. mediana* [DESH.]-hoz közelít (COSSM.—PISS. : Icon. compl. II. Pl. XIV, 92—5.). Példányunkon a köldök jól látszik és a varratok sekélyebbek, különösen az utolsó és az előtti kanyarulat között. Külső perem erősen megvastagodott.

Méretetek :

ábrázolt töredék magassága : 3,60 mm, u. k. magassága : 2,68 mm, szélesség : 2,12 mm.

Familia Rissoidae

Subfamilia RISSOINAE

GEN. *Cingula* (FLEMING 1828) H. et A. ADAMS 1854.

SUBGEN. *CINGULA* s. s.

SECT. *Chevallieria* COSSMANN 1888.

CINGULA PSEUDOMUMIOLA nov. sp.

II. tábla, 26. ábra

Mindegyik lelőhelyen igen ritka.

Négy-öt, a varratoknál igen domború kanyarulatból álló, igen vékony, apró, karcsú ház. A kanyarulatok magasságukban gyorsan nőnek.

A héjfelület fényes, igen finom növekedési vonalakkal és rendkívül finom hosszanti vonalkázással díszítve.

Szájnnyílás ovális alakú, ép, csak kissé megvastagodott.

Igen közel áll a *Ch. mumiola* COSSM.-hoz (COSSM.—PISS. : Icon. compl. II. Pl. XV, 101—4.) azonban a varratok mélyebbek, mint a párizsi fajon.

Méretetek :

magasság : 2,26 mm, u. k. magassága : 1,31 mm, szélesség : 0,90 mm.

GEN. *Rissoa* (FRÉMINVILLE) DESMAREST 1814.SUBGEN. *RISSOA* s. s.*RISSOA MUNIERI* nov. sp.

II. tábla, 27. ábra.

Mindegyik lelőhelyen gyakori.

A kifejlett példány hat kanyarulatból áll. A három első kanyarulat rendszerint síma, de a harmadikon már mindig megjelennek a jellemző, finom harántredők. Ezek néha egészen sűrűn fekszenek s ekkor még finomabbak. Alul éppen a varratig érnek le — ez a bázison jól látható — épp úgy, mint a *R. nana* [LAMK.]-n is (COSSM.—PISS.: Icon. compl. II. Pl. XV, 95—1.). Különben ehhez a fajhoz áll legközelebb, azonban karcsúbb alakja és sűrűbben álló harántredői elválasztják a párizsi fajtól.

Méretetek :

magasság : 2,76 mm, u. k. magassága : 1,73 mm, szélesség : 1,37 mm.

GEN. *Zebina* H. et A. ADAMS 1854.SUBGEN. *ZEBINA* s. s.*ZEBINA HUNGARICA* nov. sp.

II. tábla, 28. ábra

Szinonimlistát l. francia szövegben.

Mindegyik lelőhelyen elég gyakori.

Hat teljesen síma, többnyire fényes felületű kanyarulatból áll.

A külső szájperem alul kissé kiterült és viszonylag igen erősen megvastagodott.

A *Z. schwartzi* [DESH.] alakkörébe tartozik (COSSM.—PISS.: Icon. compl. II. Pl. XV, 110—11.) Vastagabb héjú, mint a párizsi faj. Kanyarulatai kissé domborúbbak s ezáltal varratai mélyebbek. A fő különbség azonban az, hogy a magyar fajon a külső perem nem nyúlik előre, mint a párizsin.

Valószínűleg ez az a faj, amelyet ZITTEL, K., majd PAPP K. és TAEGER H. a hosszúharasztosi előfordulásból *Rissoina schwartzi* DESH. néven írt le, illetve említett.

Méretetek :

magasság : 3,74 mm, u. k. magassága : 2,22 mm, szélesség : 1,66 mm.

ZEBINA ZITTELI nov. sp.

II. tábla, 29. ábra

Szinonimlistát l. francia szövegben.

Mindegyik lelőhelyen előfordul, de ritkábban, mint az előző faj.

Öt lapos kanyarulatból álló, teljesen síma, fényes felületű, apró, hegyes alak. A varrat egészen sekély. Héj sokkal vékonyabb, mint az előzőé, kanyarulatai is magasabbak.

Külső perem egyenes lefutású, alul kiterültebb és csak kívül egy kissé vastagodott meg.

Valószínűleg ezt a fajt idézte PAPP K. és TAEGER H. *R. fallax* DESH. néven.

Méretetek :

magasság : 2,51 mm, u. k. magassága : 1,74 mm, szélesség : 1,14 mm.

ZEBINA nov. sp.

II. tábla, 30. ábra

Egy példány és tíz szájperemtöredék az Új-feltárásból, egy szájperemtöredék a Hosszúharasztosról.

Kifejlett példány mintegy nyolc kanyarulatból áll. Csúcsa letörött. A kanyarulatok domborúak, a varratok elég mélyek. Héjfelület világosbarnára színezett, igen finom növekedési vonalakkal. Egyébként teljesen síma.

Szájperelem megvastagodott, külső része eléggé kiterült, alul előre nyúlik, majd beöblösödik.

Alakjával és a szájperelem kifejlődésével a *R. paludinaeformis* DESH.-hoz igen hasonlít (COSSM.—PISS.: Icon. compl. II. Pl. XV, 100—14.). Valószínűleg új faj.

Méretetek:

ábrázolt töredékes példány magassága: 7,70 mm, u. k. magassága: 5,23 mm, szélesség: 4,13 mm.

GEN. *Paryphostoma* BAYAN 1873.*PARYPHOSTOMA* ? sp.

II. tábla, 31. ábra

Egyetlen példány a Gánti-szőlőkből.

Utolsó kanyarulata letörött. A héjfelületet sűrű, igen finom hosszanti vonalkázottság díszíti. A *P. minus* [DESH.]-hoz való hasonlósága (COSSM.—PISS.: Icon. compl. II. Pl. XVI, 102—2.) miatt feltételesen a *Paryphostoma* nemhez sorolom, bár töredékes volta a közelebbi meghatározást egyáltalán nem engedi meg.

Méretetek: ábrázolt töredék magassága: 3,85 mm.

Familia *Assimineidae*Subfamilia *ASSIMINEINAE*GEN. *Assiminea* (LEACH) FLEMING 1828.SECT. *Assiminea* s. s.*ASSIMINEA GRÁNÁSENSIS* nov. sp.

II. tábla, 32. ábra

Gánti-szőlőkben elég gyakori, Új-feltáráásban és Hosszúharasztoson ritka.

Négy, igen ritkán öt, domború kanyarulatból álló fényes felületű ház. Varratok mélyek. Növedékvonalak rendkívül finomak és csak ritkán láthatók.

Szájperelem igen vékony, különösen a felső részen, ahol csaknem beleolvad a héjba. Felül kissé előre nyúlik.

Kissé változékony faj, amennyiben az utolsó kanyarulat kifejlődése szerint akadnak karcsúbb és szélesebb alakok is.

Közel áll az *A. contracta* COSSM.-hoz (COSSM.—PISS.: Icon. compl. II. Pl. XIII, 83—2.), de ennél jóval kisebb és alacsonyabb faj.

Lehetséges, hogy a ZITTEL, K. által említett alak azonos evvel az új fajjal (*Bythinea* sp. ind. — Obere Numm. p. 382.).

Méretetek:

magasság: 1,68 mm, u. k. magassága: 1,16 mm, szélesség: 1,06 mm.

ASSIMINEA QUADRANGULATA nov. sp.

II. tábla, 33. ábra

Új-feltárásból tizenegy, Hosszúharasztosról hat, többnyire töredékes példány.

Öt kanyarulatból álló, fényes felületű, vékony ház sűrűn álló, finom, hajlott növedékvonalakkal.

A kezdő kanyarulatok domborúak, a továbbiak fokozatosan ellaposodnak. Az utolsón látható, hogy a varrat magasságában kissé szögletesen megtörik.

Szájperem keskenyebb, hosszúkás. Alul kissé kihajlott, igen gyenge beöblösődéssel.

Szűk szájnylásával elüt az eocén *assimineák* legtöbbszörétől s e tekintetben még az *A. crassa* [DESH.]-hoz közelít leginkább (COSSM.—PISS.: Icon. compl. II. Pl. XIII, 83—3.).

Méretek :

magasság : 2,43 mm, u. k. magassága : 1,64 mm, szélesség : 1,16 mm.

ASSIMINEA sp.

Egy-egy példány az Új-feltárásból és Hosszúharasztosról.

Igen közel áll az előző fajhoz, de annál karcsúbb alak. Lehetséges, hogy tulajdonképpen csak egy eléggé elütő változatról van szó. Hogy önálló, új fajnak tekintjük, ebben az esetben a két példány nem elegendő.

Familia Adeorbidae

GEN. *Adeorbis* S. WOOD 1842.

ADEORBIS VÉRTESENSIS Szórs

II. tábla, 34—36. ábra

1938. *Adeorbis vértésensis* nov. sp. — Szórs : Mór. p. 11., 32. Mell. táb. 7. a—c. ábra.

Gánti-szőlőkben elég gyakori, Új-feltáráásban és Hosszúharasztoson ritka.

A faj leírásához hozzá kell még tennem, hogy a Hosszúharasztosról és Gánti-szőlőkből előkerült egy-két olyan példány is, melynek alapi részén több éles spirális borda van.

Méretek :

magasság : 1,48 mm, szélesség : 3,07 mm.

*Stirps CERITHACEA***Familia Turritellidae**

GEN. *Mesalia* GRAY 1842.

SECT. *Mesalia* s. s.

MESALIA ELEGENTULA ZITTEL

II. tábla, 37. ábra

Szinonímistát l. francia szövegben.

Hosszúharasztoson és Új-feltáráásban igen gyakori.

ZITTEL, K. leírásához hozzá kell tennem, hogy a hosszanti bordák száma nem mindig három, hanem valójában a jellegzetes, két erősebb borda mellett gyakran egy-két, sőt több gyengébb mellék-borda jelentkezik.

Legjobban hasonlít ehhez a jellegzetes fajhoz a *M. berenderi* Szóts (Szóts : Mór. p. 11., 33. Mell. tábla, 10. ábra), a móri alsó-eocén elegyesvízi agyagból. Ezen azonban sokkal sűrűbben állnak és gyengébbek a spirális bordák, noha itt is néha kiválik két erősebb. Utóbbi variánsok állnak legközelebb a *M. elegantula* ZITTEL-hoz.

Méretük :

magasság : 5,51 mm, u. k. magassága : 2,72 mm, szélesség : 2,06 mm.

GEN. *Turritella* LAMARCK 1799.

SUBGEN. HAUSTATOR MONTFORT 1810.

TURRITELLA VINCULATA ZITTEL ?

Szinonimlistát l. francia szövegben.

ZITTEL, K. említi ezt a fajt a Hosszúharasztosról is (»Pussta Forna«). A több gyűjtőtől származó anyagban azonban nem ismertem fel. Lehetséges, hogy a Hosszúharasztosról és Új-feltárásból egy-egy példányban előkerült fiatal, síma alak (alul egy éles spirális bordával) a ZITTEL-féle fajhoz tartozik. Sajnos azonban, a pizskei anyagban nincs olyan jó megtartású fiatal példány, amellyel a gántkörnyékieket össze tudtam volna hasonlítani.

SUBGEN. *TURRITELLA* s. s.

TURRITELLA RÓMERI nov. sp.

II. tábla, 38—39. ábra

Hosszúharasztoson és Új-feltárársban igen gyakori, Gánti-szőlőkben rendkívül gyakori.

Embrionális háza erősen domború, teljesen síma, fényes. A második, szintén domború kanyarulatnál már rendkívül finom spirális bordák jelentkeznek. A harmadikon egyik közülük a kanyarulat közepe alatt megerősödik s a kanyarulatok kontúrja ezáltal szögletessé válik. Ez az erősebb spirálborda általában a hetedik kanyarulatig uralkodik. Ettől kezdve a kanyarulatok laposan domborúvá válnak s számos (mintegy nyolc-kilenc) egyforma erősségű, finom spirális borda látszik rajtuk.

A kifejlett ház mintegy tizenöt kanyarulatból áll. Sajnos teljesen ép példány a rendkívüli gyakoriság (pár ezer példány) mellett sem akadt.

Fajunk legközelebbi rokona a *T. incisa* BRONGN. (Vic. p. 54. Pl. II, fig. 4. a—b.), azonban karcsúbb és kisebb a ronçai fajnál. A fiatal példányok hasonlítanak a *T. clumacensis* BOUSS.-hoz (Pal. Numm. Alp. p. 321. Pl. XIX, fig. 37—39, 42—46.), azonban ez a latorfi faj is jóval nagyobb alak.

Méretük :

fiatal töredékes példány magassága : 1,87 mm,

felnőtt töredékes példány magassága : 10,07 mm.

TURRITELLA sp.

1908. *Turritella* sp. — TAEGER : Vértes. p. 80.

TAEGER említi a csákberényi Szőlőhegyről. Példánya ismeretlen helyen van.

TURRITELLA sp.

II. tábla, 40. ábra

Egy hat kanyarulatból álló töredék a Gánti-szőlőkből.

A kanyarulatokat két igen éles, egyforma erősségű, kissé hullámos spirálborda díszíti. Ebben leginkább a *T. caillati* DESH.-hoz (COSSM.—PISS.: Icon. compl. II. Pl. XXI, 125—23.) hasonlít. A töredék faji meghatározásra nem alkalmas.

Méretek :

ábrázolt töredék magassága : 3,71 mm.

Familia Mathildidae

GEN. *Mathilda* O. SEMPÉR 1865.

MATHILDA FREQUENS nov. sp.

II. tábla, 41—42. ábra

Mindegyik lelőhelyen igen gyakori.

A két első, síma kanyarulat után a harmadikon alul két spirális él jelenik meg. Ezek száma fokozatosan négyre emelkedik. Az ötödik kanyarulattól fokozatosan erősödő, azonban mindvégig gyenge és ritkán álló harántbordák lépnek fel. A spirális díszítés dominálőbb marad.

A faj meglehetősen variál a spirális élekben, melyek száma négyenél kevesebb és több is lehet. Szájnyílás kerekded. A külső perem éles, alul előre nyúlik.

Díszítésével legközelebb áll a *M. bezançoni* DE BOURY var. *baudoni* DE BOURY-hoz (COSSM.—PISS.: Icon. compl. II. Pl. XXII, 128—11').

Méretek :

fiatal példány magassága : 1,71 mm,

felnőtt „ „ : 6,64 mm.

MATHILDA nov. sp. ?

II. tábla, 43. ábra

Egyetlen töredékes példány a Hosszúharasztosról.

A kanyarulatok alsó részén két éles spirális borda van és ugyancsak éles, ferdén álló harántbordák. A *M. baylei* DE BOURY és *M. bourdoti* DE BOURY rokonságába tartozik és valószínűleg új faj (COSSM.—PISS.: Icon. compl. II. Pl. XXII, 128—1. et 128—2.).

Méretek :

ábrázolt példány magassága : 2,29 mm.

Familia Solariidae

GEN. *Solarium* LAMARCK 1799.

SOLARIUM nov. sp. ?

II. tábla, 44—45. ábra

?1908. *Solarium ammonites*, LMK. — TAEGER: Vértes. p. 78.

Gánti-szőlőkből három töredék.

A kevés és töredékes példány alapján nem adhatunk pontos meghatározást erről a fajról, mely a *S. bimarginatum* DESH.-hoz (COSSM.—PISS.: Icon. compl. II. Pl. XVI, 104—15.) látszik

legközelebb állni és valószínűleg új faj. Valószínű egyúttal, hogy a TAEGER által, szintén a Gánti-szőlőkből említett faj azonos példányainkkal.

Méreték : szélesség : 1,44 mm.

Familia Vermetidae

GEN. *Vermetus* (ADANSON 1757) DAUDIN 1800.

SUBGEN. BURTINELLA MÖRCH 1861.

VERMETUS ORNATISSIMUS nov. sp.

II. tábla, 46—47. ábra

A Gánti-szőlőkből nyolc töredékben került elő ez az erősen díszített, felcsavarodott ház, mely erősen elüt a többi fajtól.

Nagyjából háromszögalakú kanyarulatait a peremi részen öt erős, tompa spirális borda díszíti. Ezek között sűrűn álló, hajlott, tompa harántbordák vannak. Utóbbiak gyakran keresztezik a spirálbordákat is s akkor ezek spirális gyöngysorokká bomlanak fel.

Ábrázolt töredék szélessége : 2,61 mm.

SUBGEN. SERPULORBIS SASSO 1827.

VERMETUS sp.

Gánti-szőlőkből egy össze-vissza tekeredett példányban került elő. Rajta a hosszanti díszítés a sűrű szájnylásképződés következtében háttérbe szorult. A *V. deshayesi* NEWTON-hez áll közel. (COSSM.—PISS. : Icon. compl. II. Pl. XXII, 131—2.)

SUBGEN. VERMICULARIA LAMARCK 1799.

VERMETUS CONICUS [LAMARCK]

II. tábla, 48—49. ábra

Szinonimlistát l. francia szövegben.

Gánti-szőlőkben elég gyakori.

A gánti példányok eltérnek a párizsi típustól, amennyiben jóval karcsúbbak annál. A díszítési elemek kifejlődése különben azonos.

Az OPPENHEIM, P. és DE GREGORIO, A. által leírt példányok, szerintük a francia típusnál is szélesebbek (OPPENHEIM különben a DE GREGORIO-féle fajt azonosította a LAMARCK-félével). Úgy látszik, hogy egy eléggé elterjedt, de különben ritka faj alfajairól lehet szó ebben az esetben. Hogy a magyar példányok alapján új fajt állítsunk fel, még korainak tartom.

Valószínű, hogy a PAPP K. és TAEGER H. által említett *M. fasciata* LAMK. (Hosszúharasztosról) azonos lesz evvel a fajjal.

Méreték :

karcsúbb példány magassága : 7,51 mm,

szélesebb „ „ 7,73 mm.

VERMETUS nov. sp.

II. tábla, 50—51. ábra

Két példány a Gánti-szőlőkből.

Igen alacsony spirájú, fennőtt alak.

Az egyik példány kanyarulatain alul tompa spirális élek futnak, a másikon csak a növedék-vonalak látszanak, ez azonban fiatalabb alak.

Díszítése révén a *V. solariiformis* (COSSM. (Loire-Inf. II. p. 5. Pl. I, fig. 20—22.) alakkörébe tartozó új faj.

Ábrázolt példány szélessége : 0,86 mm.

GEN. *Tenagodus* GUETTARD 1774.

SECT. *Agathirses* MONTFORT 1810.

TENAGODUS MITIS [DESHAYES]

Szinonímlistát l. francia szövegben.

A Gánti-szőlőkből több töredékben került elő, melyek díszítése annyira megegyezik a párizsi fajjal, hogy attól elkülöníteni nem lehetséges.

A kezdő két-három, erősen evolút kanyarulat töredéke is megvan pár példányon. Ezek a későbbi díszítésnek csak nyoma van meg. A hasíték kifejlődése is azonos a *T. mitis* [DESH.]-ével.

Familia Melaniidae

Subfamilia MELANATRIINAE

GEN. *Melanatria* BOWDICH 1822.

MELANATRIA AURICULATA [SCHLOTHEIM]

II. tábla, 54. ábra

Szinonímlistát l. francia szövegben.

Pár töredékes példány a Hosszúharasztosról és Új-feltárásból ; Gánti-szőlőkben nincs meg.

Érdekes, hogy ez a dunántúli alsó- és középső-eocénben egyaránt bőségesen előforduló faj Gánt körül ilyen ritka.

Példányaink kissé eltérnek e rendkívül változékony faj dunántúli változatától. Bütykei kisebbek és sűrűbben állnak. Alattuk néha ferdén harántbordszerű kidudorodások húzódnak egészen a varratig. Kisebb bütykeivel inkább a középső-eocén tengeri rétegeiben előforduló változathoz húz.

Ábrázolt töredék magassága : 45,00 mm.

MELANATRIA VULCANICA [SCHLOTHEIM]

II. tábla, 55—56. ábra

Szinonímlistát l. francia szövegben

Rendkívül ritka faj Gánt környékén. Egy-két példányban (töredékek) került elő a Hosszúharasztosról, valamint a Gánti-szőlőkből és a csákberényi Szőlőhegyről (utóbbi STREDA R. gyűjtése).

A BÁNYAI M. által leírt *Pyrazus arapoviçensis* OPPH. ennek a fajnak egy kopott példánya.

Méretetek :

fiatal töredék magassága : 26,85 mm,

felőtt „ „ : 37,35 mm.

GEN. *Faunus* MONTFORT 1810.*FAUNUS FORNENSIS* [ZITTEL]

II. tábla, 57. ábra

Szinonimlistát l. francia szövegben

Hosszúharasztoson és Új-feltárásban ritka, Gánti-szőlőkből egy példány. TAEGER H. ezenkívül említi ezt a fajt a móri »Régi kukoricásból« is.

ZITTEL, K. leírásához hozzá kell fűznünk ezen faj egyedülállóságát. Az eocén *faunusok* között csak a *F. rigidus* [SOL.]-hoz hasonlít (COSSM. : Cat. ill. App. No. 3. p. 42. Pl. III, fig. 24—25.), azonban a nyugateurópai fajnak kanyarulatai jóval alacsonyabbak.

Megjegyzést kell tennem e fajnak WENZ, W. által közölt rétegtani elterjedéséhez (Gastr. Extramar. terz. IX. p. 2642.). Szerinte a faj fellép a *thaneti* és *ypresi* emeletekben és kérdéses jelenléte a *sparnacumiban* is. Ez teljesen téves beállítás, mert a faj eddig csak egy kisebb, jelentéktelen vertikális elterjedésű réteggösszletben fordul elő Gánt környékén, mely éppen a *sparnacumi* emelettel azonosítható.

Ábrázolt töredék magassága : 67,30 mm.

Subfamilia MELANIINAE

GEN. *Melania* LAMARCK 1799.SECT. *Melania* s. s.*MELANIA DISTINCTA* ZITTEL

II. tábla, 52—53. ábra

Szinonimlistát l. francia szövegben.

A Hosszúharasztoson és az Új-feltárásban, valamint a Gránási-hegy ÉK-i oldalán rendkívül gyakori a róla elnevezett melániás mészkőben és mészmárgában. Vékonyabb melániás mészmárgapadok ezenkívül előfordulnak az Új-feltárásban a fedő puhatestűs agyagban is lokálisan ; itt azonban a *Melania distincta* ZITT. a puhatestűs agyag egyéb kövületeivel együtt fordul elő. Magában a puhatestűs agyagban csak igen ritkán fordul elő a Hosszúharasztoson és az Új-feltárásban.

ZITTEL, K. kitűnő leírásához hozzá kell tennem — hogy e faj erős változékonysága folytán, amit különben maga ZITTEL is jelzett már — vannak olyan példányok, amelyeken a ZITTEL közölte ábráktól eltérően a jellegzetes felső túsoros és a harántbordák igen gyengén fejlettek.

Méretek :

díszített töredék magassága : 9,48 mm,

kevésbé díszített töredék magassága : 8,36 mm.

GEN. *Melanopsis* FÉRUSAC 1807.*MELANOPSIS DOROGHENSIS* OPPENHEIM

II. tábla, 58—61. ábra

Szinonimlistát l. francia szövegben.

A melániás mészkőpadokban gyakori, a puhatestűs agyagban igen ritka.

A PAPP-féle *Pleurotoma*-faj a *M. doroghensis* OPPH. egészen fiatal alakja. A fiatalabb példányok, amelyek még igen hegyes spirájúak, főleg a melániás mészkőpadokban fordulnak elő. A felnőtt példányokon az utolsó kanyarulatok már egészen *Lyrcaea*-szerűen behomorodnak. Ezen tulaj-

donságával hasonlít a *M. ancillaroides* DESH.-re (COSSM.—PISS. : Icon. compl. II. Pl. XIX, 118—2.), azonban hegyesebb spirájú a francia fajnál és a belső ajak megvastagodása felül jóval erősebb.

Méretetek :

embrionális töredékes példány magassága : 3,81 mm,

fiatal töredékes példány magassága : 2,82 mm,

felőtt példány magassága : 12,15 mm,

felőtt töredékes példány magassága : 26,05 mm.

GEN. *Bayania* MUNIER-CHALMAS 1877.

BAYANIA MELANIAEFORMIS [SCHLOTHEIM]

II. tábla, 62—65. ábra

Szinonímlistát l. francia szövegben.

Hosszúharasztoson és Új-feltárásban ritka, Gánti-szőlőkben igen gyakori.

Ezt a gyakran előforduló és eléggé elterjedt fajt OPPENHEIM írta le a legrészletesebben (Mte Pulli. p. 367.). A fajra jellemző, hogy a fiatal kanyarulatok erősen díszítettek gyenge spirális és erős, domináló harántbordákkal, az idősebbek vagy teljesen símák, vagy csak igen gyenge hosszanti vonalkázottság látszik rajtuk.

Az alak igen változékony, az egész karcsú formáktól a zömök példányokig az átmenetek egész sora van. A kanyarulatok is hol laposabbak, hol pedig domborúbbak. Ilyenek a DE GREGORIO-féle változatok is (Roncà. p. 61.).

A faj elválasztandó a *Bayania lactea* [LAMK.]-tól. OPPENHEIM-mel szemben azonban fent kell tartanunk a SCHLOTHEIM-féle fajnevet az elsőbbség alapján, amire különben már BAYAN is rámutatott (Études. p. 5.).

Méretetek :

karcsú példány magassága : 24,10 mm,

karcsú példány „ 33,80 mm,

zömök példány „ 22,95 mm,

közepes példány „ 23,45 mm, u. k. magassága : 14,50 mm, szélesség : 8,60 mm.

BAYANIA VARIOCOSTATA nov. sp.

II. tábla, 66. ábra

Hosszúharasztoson és Új-feltárásban elég gyakori, Gánti-szőlőkben ritkább.

Első három kanyarulata teljesen síma. A negyediken alul két erősebb különálló és egy gyengébb, harmadik, felső spirális él jelentkezik. Ezek száma később rohamosan emelkedik. Az ötödik kanyarulatán széles, egyenes, domború harántbordák jelennek meg. Ez a díszítés a hetedik kanyarulatig tart. A nyolcadiktól a díszítés érdekes módon leegyszerűsödik. A harántbordák laposabbak és gyérebbek lesznek, sokszor egész kanyarulatmagasságban elmaradnak. A spirális bordák is tompábbakká válnak, sokszor egész kanyarulatmagasságban vagy egyes zónákban kimaradnak. Ebből a szempontból a faj igen változékony.

A külső perem alul kanálszerűen kissé előre nyúlik és az orsó mellett kissé beöblösödik.

Fajunk legközelebb áll a *B. subtenuistriata* [D'ORB.]-hoz (COSSM.—PISS. : Icon. compl. II. Pl. XX, 121—21.), azonban változékony alakjával és díszítésével, domborúbb kanyarulataival attól jól elkülöníthető.

Méretetek :

magasság : 6,25 mm, u. k. magassága : 3,37 mm, szélesség : 2,81 mm.

II. tábla, 67—68. ábra

Gánti-szőlőkben igen gyakori, Hosszúharasztoson és Új-feltárásban ritka.

Kicsiny, karcsú, igen változékony faj. Domború kanyarulatait öt széles, lapos, egymáshoz közel álló spirális borda fedi. A középső kanyarulatokon elég gyakran gyenge harántbordák lépnek fel, melyek nyomát néha csak egy-egy bütöksor jelzi. A változékonyosság a spirális bordák gyengébb-erősebb kifejlődésében és a harántbordák hiányában vagy fellépésében nyilvánul meg.

Szájperem rendszerint letörött, alul kerekdednek látszik.

Jellegeivel a *B. mixta* [DESH.] és *B. varians* [DESH.] között áll (COSSM.—PISS.: Icon. compl. II. Pl. XX, 121—16. et 121—17.), azonban mindegyiknél nagyobb és domborúbb kanyarulatokkal rendelkező alak.

Méretetek :

síma példány magassága : 3,67 mm, u. k. magassága : 1,94 mm, szélessége : 1,41 mm,
díszített példány „ 5,44 mm, u. k. „ 3,00 mm, „ 2,10 mm.

BAYANIA BOUSSACI nov. sp.

III. tábla, 1—2. ábra

?1911. *Bayania semidecussata* Lamarck sp. — BOUSSAC : Pal. Numm. Alp. p. 279. Pl. XVII, fig. 13,a et 14,a
(partim)

Gánti-szőlőkben igen gyakori, Hosszúharasztosról három példány, Új-feltárásból két töredékes példány.

Jellegzetes alakú, karcsú, hegyes ház.

Fiatalabb kanyarulatai lekoptak. Az első látható kanyarulatokon az éles, erős harántbordák mellett a spirális bordák is viszonylag erősebbek. Utóbbiak a fejlődés további folyamán alig erősödnek. A kifejlett kanyarulatokon a harántbordák uralkodnak. Öt gyenge spirális borda keresztezi ezeket. A felső kettőnek a harántbordákkal való keresztezésénél viszonylag erősebb bütökök keletkeznek.

A szájnyílás hosszas, tojásdad alakú. Szájperem éles, alul kerek kis beöblösődéssel.

Díszítésében meglehetősen változékony faj. Az általában ritkán álló harántbordák (kanyarulatokként kilenc) száma az idős kanyarulatokon megszorodik. Nagy ritkán azonban számuk megcsappan, sőt előfordul egy-két példány, melyen az utolsó egy-két kanyarulat teljesen símának látszik.

A gánti faj legközelebb áll ahhoz az alakhoz, melyet BOUSSAC Saint-Bonnetről ábrázolt (1. c.) *B. semidecussata* Lamarck sp. néven, priabonai rétegekből. Nem hiszem azonban, hogy ezek a példányok — épp úgy, mint a gánti faj sem — azonosak lennének a rétegtanilag fiatalabb LAMARCK-féle fajjal. Az alpi és gánti alakok között csupán annyi az eltérés, hogy utóbbiakon a harántbordák erősebbeknek látszanak. Különbözik az alak és a díszítési elemek jellegében teljes a megegyezés.

Méretetek :

átlagpéldány magassága : 17,47 mm, szélesség : 4,96 mm,
bordás változat „ 15,19 mm, „ 4,15 mm.

Familia Potamididae

Subfamilia POTAMIDINAE

GEN. *Potamides* BRONGNIART 1810.

POTAMIDES CORRUGATUS [BRONGNIART]

III. tábla, 3—7. ábra

Szinonímlistát l. francia szövegben.

Gánti-szőlőkben aránylag ritkább, Új-feltárásban és Hosszúharasztoson elég gyakori.

Tökéletesen egyezik az északolaszországi típussal. A gánti példányok talán csak annyiban különböznek, hogy elég gyakori rajtuk a szájníylásképződés.

Tökéletesen ép példány nem akadt.

Méretetek :

embrionális példány magassága :	1,44 mm,
fiatal példány	„ 14,13 mm,
felőtt példány	„ 22,60 mm,
„ „	„ 28,10 mm,
„ „	„ 28,25 mm.

POTAMIDES sp.

III. tábla, 8. ábra

Egyetlen fiatal példány a Gánti-szőlőkből.

Egyenesen álló harántbordáit három éles, spirális borda keresztezi.

Méretetek :

töredékes példány magassága : 3,60`mm.

GEN. *Tympanotonus* (KLEIN) SCHUMACHER 1817.

TYMPANOTONUS HUNGARICUS [ZITTEL]

III. tábla, 9—18. ábra

Szinonímlistát l. francia szövegben.

Mindegyik lelőhelyen igen gyakori.

A rendkívül változékony fajt újabban BÁNYAI M. (1. c.) írta le részletesen, kimutatván, hogy a különböző szerzők által innen említett *Cerithium baccatum* BRONGN. a fajnak egy varietása, a *Cerithium cristatum* LAMK. pedig csupán fiatal alakja.

Méretetek :

embrionális példány magassága :	2,15 mm,
fiatal	„ „ 8,87 mm,
„	„ „ 12,40 mm,
közepes fejlettségű példány magassága (ép szájníylással) :	25,90 mm,
felőtt, karsú példány magassága :	45,55 mm,
„ „	„ „ 54,90 mm,
„ „	„ „ 58,75 mm,
„ zömökebb „	„ „ 51,75 mm,
„ „	„ „ 48,85 mm,
felőtt példány összeolvadt bordákkal, magasság :	31,80 mm,
felőtt példány ritka bordákkal, magasság :	31,75 mm.

TYMPANOTONUS ROZLOZSNIKI nov. sp.

III. tábla, 19—20. ábra

Szinonímlistát l. francia szövegben.

Mindegyik lelőhelyen rendkívül ritka.

BÁNYAI M. (1. c.) jó leírást adott a gánti példányokról, azonban ezek nem azonosíthatók a BANDAT-féle pilisi fajjal. A gánti faj spirális bordái díszítettek és elrendezésük más. Mindkét faj azonban eltér a *T. lemniscatus* [BRONGN.]-tól.

Méretek :

fiatal töredék magassága : 30,30 mm,

idősebb „ „ 35,75 mm.

TYMPANOTONUS CALCARATUS [BRONGNIART]

III. tábla, 21—26. ábra

Szinonímlistát l. francia szövegben.

Mindegyik lelőhelyen igen gyakori.

BÁNYAI M. (1. c.) részletesen leírta a díszítés kifejlődését a fiatal alakoktól a kifejlett példányokig. Meg kell jegyeznünk, hogy a PAPP-féle változat csupán egy patológikus forma.

Méretek :

embrionális töredék magassága : 3,51 mm,

fiatal „ „ 12,25 mm,

„ „ „ 18,35 mm,

felnőtt „ „ 60,35 mm,

„ „ „ 49,30 mm,

var. csákvárensis „ 30,44 mm.

TYMPANOTONUS DIABOLI [BRONGNIART]

III. tábla, 27. ábra

Szinonímlistát l. francia szövegben.

Mindegyik lelőhelyen rendkívül ritka.

BÁNYAI M. megjegyzi, hogy a gánti példányok eltérnek a többi dunántúli alakoktól.

Méretek :

ábrázolt töredék magassága : 38,00 mm.

TYMPANOTONUS sp.

III. tábla, 28. ábra

Egyetlen töredékes, fiatal példány a Gánti-szőlőkből.

Díszítésével közel áll a *T. hungaricus* [ZITT.] fiatal alakjaihoz.

Ábrázolt töredék nagysága : 6,82 mm.

GEN. *Pyrazus* MONTFORT 1810.*PYRAZUS PENTAGONATUS* [SCHLOTHEIM]

III. tábla, 29—30. ábra

Szinonímlistát l. francia szövegben.

Hosszúharasztoson és Gánti-szőlőkben rendkívül ritka.

A gánti példányokon a harántbordák száma hat.

Méretetek :

fiatal töredék magassága : 11,45 mm,
 felnőtt „ „ 34,60 mm.

PYRAZUS FOCILLATUS [DE GREGORIO]

III. tábla, 31—32. ábra

Szinonímistát l. francia szövegben.

Gánti-szőlőkben rendkívül gyakori, Hosszúharasztoson és Új-feltárásban ritka.

BÁNYAI M. igen részletesen leírta a gánti példányok rendkívüli változékonyságát.

A BOUSSAC-féle fajt (l. c.) ezen nagy változékonyságú fajhoz sorolhatjuk. A BOUSSAC által említett eltérések éppen a faj változékonysága miatt nem elegendők az elválasztáshoz.

Méretetek :

fiatal példány magassága : 1,80 mm,
 felnőtt » » 14,50 mm.

Familia Finellidae

GEN. *Diastroma* DESHAYES 1861.

DIASTOMA RONCANUM [BRONGNIART]

III. tábla, 33—34. ábra

Szinonímistát l. francia szövegben.

Gánti-szőlőkben és Hosszúharasztoson rendkívül ritka.

A gánti példányokra a harántbordák szabálytalan elhelyezkedése, összeolvadása jellemző.

Méretetek :

fiatal töredék magassága : 11,50 mm,
 felnőtt „ „ 32,30 mm.

GEN. *Harrisianella* OLSSON 1929.

HARRISIANELLA VULCANI [BRONGNIART]

IV. tábla, 1—3. ábra

Szinonímistát l. francia szövegben.

Hosszúharasztosról két példány (egyik fiatal), Gánti-szőlőkből egy példány. Mindegyik töredékes.

BÁNYAI M. a *Harrisianella* nembe sorolja a fajt (l. c.).

Méretetek :

fiatal töredék magassága : 4,69 mm,
 felnőtt magas kanyarulatós töredék magassága : 18,15 mm,
 felnőtt, alacsony „ „ „ 24,40 mm.

SUBGEN. VULGOCERITHIUM COSSMANN 1896.

CERITHIUM PRATTI ROUAULT

IV. tábla, 14—16. ábra

Szinonímlistát l. francia szövegben.

Gánti-szőlőkben igen ritka. Az igen fiatal példányoktól a felnőttekig egyaránt előfordul.

Méretek :

fiatal töredék magassága :	8,00 mm,
felnőtt „ „	24,15 mm,
„ „	27,75 mm.

GEN. *Conocerithium* SACCO 1895.

SUBGEN. BENOISTIA COSSMANN 1899.

CONOCERITHIUM HUNGARICUM M. BÁNYAI

IV. tábla, 17—21. ábra

Szinonímlistát l. francia szövegben.

Gánti-szőlőkben rendkívül gyakori (több száz példány), Új-feltárásban elég gyakori és Hosszúharasztoson ritka.

Méretek :

embrionális példány magassága :	1,52 mm,	szélesség :	0,99 mm,
fiatal töredékes példány magassága :	2,54 mm,	szélesség :	1,73 mm,
felnőtt szélesebb példány magassága :	16,45 mm,		
felnőtt karcsúbb példány magassága :	13,78 mm,		
felnőtt példány ép szájnylással, magasság :	7,06 mm,	szélesség :	4,73 mm.

Familia Cerithiopsidae

GEN. *Cerithiella* VERRILL 1882.

SUBGEN. CERITHIELLA s. s.

CERITHIELLA RARA nov. sp.

IV. tábla, 22. ábra

Szinonímlistát l. francia szövegben.

Gánti-szőlőkben és Új-feltárásban ritka, Hosszúharasztosról egy példány.

Kifejlett ház tizenhárom kanyarulatból áll.

Az első három kanyarulat teljesen síma és magasabb a többinél. A negyedik kanyarulaton két alsó, erősebb és egy felső, igen gyenge spirális borda, valamint itt még szintén gyenge harántbordák kezdenek kialakulni. A következő kanyarulatokon mindhárom spirális borda majdnem egyforma erős lesz (talán a legfelső valamivel kissé gyengébb). Az elég sűrűn álló harántbordák kissé gyengébbek ezeknél. A keresztezéseknél erős bütykök keletkeznek, melyek így három spirális sorban egymás alatt helyezkednek el.

A teljesen síma alapot kívülről egy erős, síma hosszanti borda határolja. A külső perem és a csorgó vége letörött.

Legközelebb áll a *Newtoniella multispirata* [DESH.]-hoz (COSSM.—PISS.: Icon. compl. II. Pl. XXVI, 144—3.), azonban nem olyan karcsú alak, mint a párizsi faj.

Valószínűnek vehető, bár példányaikat nem láttam, hogy a PAPP K. és TAEGER H. által Csákvárról (Hosszúharasztos), Gántról (Zámoly, Gánti-szőlők) és Gesztesről (Várgesztes) említett utóbbi faj azonos a most leírt új fajjal.

Méretük :

magasság : 4,38 mm.

GEN. *Seila* A. ADAMS 1861.

SEILA VÉRTESENSIS nov. sp.

IV. tábla, 23. ábra

Mindegyik lelőhelyen ritka.

Kicsiny, karcsú alak. Sajnos a szájerem mindig letöredezett. Egy fiatal hosszúharasztosi példányon az első négy kanyarulat teljesen síma.

A kifejlett kanyarulatokon három síma spirális borda látható. A legfelső közülük gyengén fejlett, a két alsó erősebb. Ezáltal a különben keskeny alak kissé lépcsőzetes jellegűvé válik. A spirálbordák között igen finom harántcsíkozottság figyelhető meg.

Legközelebbi rokona a *Newtoniella (Seila) mundula* [DESH.] (COSSM.—PISS.: Icon. compl. II. Pl. XXVII, 144—14.), ez utóbbi azonban még karcsúbbnak látszik.

Méretük :

ábrázolt töredék magassága : 4,46 mm.

SEILA SUBTRIFARIA nov. sp.

IV. tábla, 24. ábra

Gánti-szőlőkben igen ritka.

Kifejlett ház tizenegy kanyarulatból áll. Embrionális ház kissé ferdén áll. A fiatal kanyarulatokon három, a fejlettebbeken négy síma, éles spirális borda fekszik. Az utolsókon a két felső között még egy ötödik gyengébb. A kanyarulatok laposak, alak aránylag zömök.

Az alapon kívül két erősebb, beljebb két gyengébb spirálborda látható. Szájerem minden példányon letörött.

Alakjával legközelebb áll a *Newtoniella (Seila) trifaria* [DESH.]-hoz (COSSM.—PISS.: Icon. compl. II. Pl. XXVII, 144—12.), azonban még ennél is zömökebb és a francia fajon csak három spirálborda van.

Ábrázolt töredék magassága : 4,94 mm.

SEILA QUADRICOSTATA nov. sp.

IV. tábla, 25—26. ábra

Gánti-szőlőkben ritka, Új-feltárásban igen ritka, Hosszúharasztosról két példány.

Kifejlett ház tizenhárom kanyarulatból áll. Az első három síma. A negyedikén két síma spirálborda jelenik meg, az ötödiken még két igen gyenge, a varrat alatt. A következő kanyarulatokon a spirálbordák fokozatosan megerősödnek s szintén símák. A két legfelső azonban közülük — melyek közelebb is futnak egymáshoz — mindig kissé gyengébb a két alsónál, melyek kissé távolabb állnak egymástól.

A kanyarulatok egészen laposak. A síma alapot kívül egy erős spirálborda határolja. Külső perem és csorgó letörött.

A gánti faj legközelebbi rokona a *Newtoniella (Seila) quadrisulcata* [LAMK.] (COSSM.—PISS.: Icon. compl. II. Pl. XXVII, 144—16.).

Méretetek :

fiatal példány magassága : 3,95 mm,
 felnőtt töredék " " 4,91 mm.

Familia Triphoridae

GEN. *Triphora* BLAINVILLE 1828.

SECT. *Triphora* s. s.

TRIPHORA TRICOSTATA nov. sp.

IV. tábla, 27—28. ábra

Hosszúharasztoson és Új-feltárásban ritka, Gánti-szőlőkől hét, töredékes példány.

Embriónális ház teljesen síma, azonban már a második kanyarulatban megjelenik két spirális él. A harmadikon ezek már kissé gyöngyözöttek lesznek. Ugyanitt a varrat alatt egy legfelső, harmadik, igen finoman gyöngyözött spirális él látható. A negyediken lépnek fel az egyenes, egymás alatt álló harántbordák. A fejlődés folyamán a spirális élek bordákká erősödnek s a legfelső vastagságban csaknem utoléri a két alsót. A spirális és harántbordák találkozásánál apró, csomószerű bütykök képződnek.

Kifejlett ház mintegy tizennégy-tizenöt kanyarulatból áll. Sajnos ép csúcú kifejlett példány nem akadt. A szájnylás külső pereme letört. A lapos bázison egy erősebb külső és egy gyengébb belső spirális borda van.

Legközelebb áll a párizsi *Tr. sinistrorsus* DESH.-hez (COSSM.—PISS.: Icon. compl. II. Pl. XXVII, 146—6.), azonban a francia fajnál karesúbbnak látszik és a spirális csomósorok nem állnak olyan tömötten, mint utóbbin.

OPPENHEIM, P. említi (Colli Berici. p. 69.) Zovencedoról a *Tr. sinistrorsus* DESH. és Via degli Ortiról a *Tr. cf. inversus* DESH. egy-egy példányát. Lehetséges, hogy az északolaszországi alakok azonosak a leírt új fajjal. A mediterrán eocénben egyébként a *Triphora*-félék igen ritkának látszanak.

Méretetek :

embriónális töredék magassága : 1,96 mm,
 felnőtt " " 6,28 mm.

Stirps PTENOGLOSSA

Familia Scalidae

GEN. *Scala* (KLEIN 1753) BRUGUIÈRE 1792.

SCALA sp.

IV. tábla, 29. ábra

Hosszúharasztosról egy két kanyarulatból álló töredék, mely a *Sc. tenuilamella* DESH.-hoz áll közel (COSSM.—PISS.: Icon. compl. II. Pl. VII, 52—3.).

Ábrázolt töredék nagysága : 2,83 mm.

*Stirps AGLOSSA***Familia Melanellidae**GEN. **Strombiformis** DA COSTA 1778.SECT. **Strombiformis** s. s.*STROMBIFORMIS HAIDINGERI* [ZITTEL]

IV. tábla, 30. ábra

Szinonimlistát l. francia szövegben.

Mindegyik lelőhelyen elég gyakori.

Az *E. nitida* [LAMK.]-hoz áll legközelebb (COSSM.—PISS.: Icon. compl. II. Pl. VII, 49—3.).

Méreték :

magasság : 3,85 mm, szélesség : 1,13 mm.

Familia PyramidellidaeGEN. **Odostomia** FLEMING 1817.SUBGEN. **ODOSTOMIA** s. s.*ODOSTOMIA PANNONICA* nov. sp.

IV. tábla, 31. ábra

Gánti-szőlőkben igen gyakori, Hosszúharasztoson és Új-feltárásban ritkább.

Hét-nyolc, síma, lapos kanyarulatból álló ház. Embrionális ház kissé ferdén áll. Varratok elég mélyek. A kanyarulatok közvetlenül a varrat felett szögletesen kissé megtörnek.

A nagyobb példányszám ellenére, sajnos egyikén sem maradt épen a külső szájperem. Egy éles orsóredője van.

Alul szögletesen lekerekített kanyarulataival és kúpos alakjával az *O. pyramis* DESH. és *O. gravesi* DESH. (COSSM.—PISS.: Icon. compl. II. Pl. VI, 44—5. et 44—11.) között áll.

Méreték :

magasság : 3,53 mm, u. k. magassága : 1,94 mm, szélesség : 1,61 mm.

ODOSTOMIA SEMISTRIATA nov. sp.

IV. tábla, 32. ábra

Harminckét példány a Gánti-szőlőkből.

Kifejlett ház hat lapos kanyarulatból áll.

A kanyarulatok legfelső részén, közvetlenül a varrat alatt alig észrevehető, keskeny barázda fut. Viszonylag erősebb növedékvonalak és rendkívül finom spirális vonalkázottság díszíti.

Külső perem letörött. Egy elég erős orsóredője van. Szájperem a köldöktájtól lefelé élesen kihajlik és félig eltakarja azt.

Közel áll az előző fajhoz, azonban annál kúposabb, szélesebb alak és különbözik jellemző, varratalatti barázdájával.

A párizsi fajok közül alak szempontjából az *O. gravesi* DESH. és *O. mediana* DESH.-hoz áll közel (COSSM.—PISS.: Icon. compl. II. Pl. VI, 44—11. et 44—14.).

Méreték :

magasság : 3,35 mm, szélesség : 1,87 mm.

SUBGEN. SYRNOLA A. ADAMS 1860.

ODOSTOMIA PSEUDORUELLENSIS nov. sp.

IV. tábla, 33. ábra

Mindegyik lelőhelyen ritka.

Embrionális ház teljesen síma, vízszintes helyzetű. Kifejlett ház igen karcsú, tíz kanyarulatból áll. Már az első függőleges kanyarulatban megjelennek a viszonylag erősebb növekedési vonalak és a jellemző varratlatti befűződés.

Szájperem letörött. Egy gyengébb orsóredő van.

A varratlatti befűződés és erősebb (redőszerű) növedékvonalai meglehetősen ritka jellegűek a *syrnoláknál*. E szempontból a rokonsági körből csak a *S. ruellensis* [DE RAINC.] jöhet számításba (COSSM.—PRISS. : Icon. compl. II. Pl. VI, 43—20.), amelyen szintén megtalálhatók ugyanezen bélyegek. A magyar faj azonban jóval karcsúbb, kanyarulatai magasabbak.

Méretük :

magasság : 2,68 mm, szélesség : 0,67 mm.

ODOSTOMIA SUBMISERA nov. sp.

IV. tábla, 34—36. ábra

Hosszúharasztosról tíz példány és két töredék, Új-feltárásból tizenöt példány és hat töredék, Gánti-szőlőkben elég gyakori.

Tíz-tizennégy lapos kanyarulatból álló, fényes felületű, igen karcsú ház.

A kanyarulatok símák. Kifejlődésük szerint meglehetősen variál. Vannak szélesebb kanyarulatú példányok is. Ezenkívül elég gyakran a varratoknál erősebben befűződik a héj.

Külső perem mindig letörött. Közepesen fejlett orsóredője van.

Kanyarulatai kifejlődése, alakja révén csaknem azonosítani lehetne a *S. misera* [DESH.] -val (COSSM.—PRISS. : Icon. compl. II. Pl. VI, 43—5.). A különbség csupán annyi, hogy a párizsi faj kissé nagyobb és orsóredője mélyebben fekszik.

Méretük :

karcsúbb, törött csúcsú példány	magassága :	4,25 mm,
szélesebb, „ „ „ „	„	3,71 mm,
karcsúbb, ép „ „ „ „	„	4,22 mm.

ODOSTOMIA SUPRAVARIABILIS nov. sp.

IV. tábl, 37—38. ábra.

Szinonimlistát l. francia szövegben.

Hosszúharasztosról húsz példány, Gánti-szőlőkben igen gyakori.

Hét-nyolc, teljesen síma kanyarulatból álló, karcsú ház.

Alakjában igen változékony. Vannak egészen karcsú és viszonylag zömökebb példányok. Növekedés közben a spiraszög változhatik s ezáltal pupoid, befűzött alakok származnak.

Külső szájperem mindig letörött. Köldök teljesen fedett. Egy gyenge orsóredő van.

Az *O. subvaricosa* [DESH.] -hoz áll legközelebb (COSSM.—PRISS. : Icon. compl. II. Pl. VI, 44—6.), azonban ennél kisebb és karcsúbb faj. A móri alsó-eocén elegeyvízi rétegekből említett két alak a most leírt új fajnak két változata.

Méretük :

szélesebb, alacsonyabb példány	magassága :	2,70 mm,	szélesség :	0,96 mm,
karcsúbb, magasabb példány	magassága :	3,25 mm,	szélesség :	1,01 mm.

GEN. *Eulimella* (FORBES) GRAY 1847.

SUBGEN. EULIMELLA s. s.

SECT. *Belonidium* COSSMANN 1892.*EULIMELLA GUTTULINA* nov. sp.

IV. tábla, 39. ábra

Mindegyik lelőhelyen elég gyakori.

Tíz-tizenegy erősen domború kanyarulatból álló, fényes felületű, teljesen síma, igen vékony és karcsú ház.

Az első három-négy kanyarulat spiraszöge nagyobb, mint a felnőtt példányé.

A szájerem szintén igen vékony. Sajnos a nagyobb példányszám ellenére sem maradt meg tökéletesen egyen sem. Általában kívül és alul kerekdednek látszik a kanyarulatok alakjának megfelelően.

Szabályosan növekedő, domború kanyarulataival eltér a párizsi medence *eulimelláitól* s még talán legközelebb a *Discobasis demissa* [DESH.]-hoz áll (COSSM.—PRISS.: Icon. compl. II. Pl. VII, 47—1.).

Méretük :

magasság : 3,53 mm, szélesség : 1,45 mm.

EULIMELLA div. sp.

A Gánti-szőlőkől tizenhat ebbe a nembe tartozó töredék került elő, melyek legalább is két-három fajt képviselnek.

Sajnos töredékes állapotuk megakadályozza a pontos faji meghatározást és szétválasztást, amely ennél a nemnél különben is nehézkes. Mindenesetre az előbbi fajtól különböznek alacsonyabb és kevésbé domborodó kanyarulataikkal.

Közéjük tartozik a móri alsó-eocén elegyesvízi rétegekből említett *Turritella inornata* SZŐTS non DESH. is (SZŐTS: Mór. p. 11.).

GEN. *Turbonilla* (LEACH) RISSO 1826.SECT. *Turbonilla* s. s.*TURBONILLA MINUTISSIMA* nov. sp.

IV. tábla, 40. ábra

Egyetlen példány az Új-feltárásból.

Hét kanyarulatból álló, igen apró és karcsú, fényes felületű, vékony héj.

Embrionális ház kicsavarodott és ferdén áll. Kanyarulatait síma, sűrűn álló, viszonylag szélesebb és a növedékvonalaknak megfelelően hajlott harántredők díszítik. Ezek alul nem érik el teljesen a varratot.

Kanyarulatok magasak, kissé domborúak, varrat mély.

Külső perem igen éles, egyenes, felül a varratnál visszahajlik, alul erősebben beöblösödött. Orsoredő nem látszik.

Magas kanyarulataival, karcsú alakjával élesen elválk a párizsi medence *Turbonilla*-féléitől.

Méretük :

magasság : 1,57 mm, szélesség : 0,35 mm.

TURBONILLA CONICA nov. sp.

IV. tábla, 41. ábra

Hét, többnyire töredékes példány a Gánti-szőlőkből.

Kifejlett ház hét-nyolc lapos kanyarulatból áll. Embrionális ház ferde helyzetű.

A kanyarulatokon jellegzetes, kissé ferdén és sűrűn álló, viszonylag erős harántredők vannak. Ezeket felül, a varratnál egy keskeny spirális barázda fúzi le.

Jellegzetes díszítése a *T. compta* DESH.-val hozza igen közeli rokonságba (COSSM.—PISS.: Icon. compl. II. Pl. VII, 48—1.), kúposabb, zömökebb alakja azonban kizárja az azonosítást.

Méretük :

magasság : 2,18 mm, u. k. magassága : 1,23 mm, szélesség : 1,07 mm.

*Stirps CALYPTRACEA***Familia Calyptraeidae**GEN. *Calyptraea* LAMARCK 1799.*CALYPTRAEA* sp.

IV. tábla, 42. ábra

Egy fiatal és egy töredékes nagyobb példány a Hosszúharasztosról.

Tüskéivel a *C. aperta* [SOL.] -ra emlékeztet, azonban sokkal laposabb alak ennél s ebben inkább a *C. lamellosa* DESH.-hoz hasonlít (COSSM.—PISS.: Icon. compl. II. Pl. XII, 73—4.).

Ábrázolt példány szélessége : 5,63 mm.

CALYPTRAEA sp.

A Gánti-szőlőkből egy nagyobb *Calyptraea* kopott töredékei kerültek elő. Lehet, hogy nem azonosak az előző fajjal.

*Stirps STROMBACEA***Familia Strombidae**GEN. *Terebellum* (KLEIN) LAMARCK 1799.

SUBGEN. SERAPHS MONTFORT 1810.

TEREBELLUM VÉRTESENSIS nov. sp.

IV. tábla, 43—44. ábra

Hosszúharasztoson ritka, Gánti-szőlőkben és Új-feltárásban gyakori.

Ez a rendkívül kecses alakú faj a *T. isabellae* BERNAY-hez igen közel áll (COSSM.—PISS.: Icon. compl. II. Pl. XXXII, 158—6.), azonban annál karesűbb alak. Oldalnézetből a külső perem alul előre nyúlik, míg a párizsi fajon mindig hátrafelé lecsapott. Héj felülete fényes. Rajta csak a rendkívül finom növedékvonalak látszanak és alul két igen finom hosszanti barázda.

DE GREGORIO több új fajt írt le San Giovanni Ilarioneról (*T. postturgidum*. p. 23. Tav. V, fig. 33., *T. pusilliusculum*. p. 23. Tav. I, fig. 33.). Ezeket COSSMANN, M. (Cat. ill. III. p. 94.) a BERNAY-féle fajjal azonosította. Sajnos a rossz ábrák miatt a DE GREGORIO-féle fajokkal az összehasonlítás nem lehetséges.

Méretük :

fiatal példány : magasság : 3,53 mm, szélesség : 2,01 mm,
felnőtt példány : „ 10,60 mm, „ 5,09 mm.

GEN. *Strombus* LINNÉ 1758.*STROMBUS* sp.

IV. tábla, 45—46. ábra

A Gánti-szőlőkből hat példányban került elő egy nagy *Strombus* koronatöredéke és kolumellatöredékek.

A különben elég jó töredékeket nem lehet a *Str. tournouëri* BAY.-vel azonosítani, amelyhez különben legközelebb áll (BAYAN : Études. I. p. 45. Pl. 7, f. 5—6.). Ettől eltér szélesebbnek látszó alakjával, szabályosabb voltával és távolról sem olyan változékony faj, mint a *Str. tournouëri* BAY.

A Gánti-szőlőkből egy, az Új-feltárásból három példányban került elő egy juvenilis *Strombus*-faj, mely feltehetően azonos a nagy alakkal.

Ezeken megvan a teljesen síma embrionális ház is. A második kanyarulat után erős hosszanti és haránt rovátkák jelennek meg, melyek helyenként hálószerű díszítést adnak. Érdekes, hogy a juvenilis példányokon a spíra magassága és a díszítés változik. Hol a hosszanti, hol a haránt rovátkák dominálnak.

Méretük :

fiatal példány : magasság : 4,98 mm,

felnőtt töredék szélessége : 71,95 mm.

Stirps NATICACEA

Familia Naticidae

GEN. *Ampullina* LAMARCK (fide DEFRANCE) 1821.

SUBGEN. AMPULLINA s. s.

AMPULLINA PERUSTA [DEFRANCE]

V. tábla, 1—10. ábra

Szinonimlistát l. francia szövegben.

Mindegyik lelőhelyen igen gyakori.

Ez a mediterrán eocénben oly gyakori és elterjedt faj, amelyet változataival együtt a különböző szerzők már oly sokszor leírtak, Gánt környékén is egyik leggyakoribb és legjellemzőbb alakja a puhatestű faunának.

A Gántról rendelkezésre álló bővebb és kitűnő megtartású anyag lehetővé teszi, hogy az egy-két mm-es fiatal példányoktól, a nyolc cm-es, idős alakokig megismerjük ennek a fajnak a ki-fejlődését és változékonyságát.

Az embrionális ház teljesen síma, fényes felületű. Már a harmadik kanyarulaton felismerhetők a rendkívül finom, gyengén s-alakban hajlott növedékvonalak, melyek a fejlődés folyamán fokozatosan erősödnek.

A negyedik kanyarulatig a spíra viszonylag magas. Az ötödiktől kezdve viszont inkább szélességben nő a ház. A hatodik kanyarulaton, a varratlatti, párkányszerű mezőben igen finom és sűrűn álló hosszanti vonalkák jelennek meg. Ugyanitt a finom növedékvonalak ritkábbá válnak. Ettől kezdve a kanyarulatok rohamosan nőnek. A hetedikén a varratlatti spirális vonalkázottság erősödik és kissé lefelé is terjed. A nyolcadikon még jobban megerősödik és az egész kanyarulatra kiterjed. Az utolsó két-három kanyarulaton még erősebbek lesznek és szabálytalanul borítják el azt (a varrat alatt mindig sűrűbben állván). Ugyanitt a növedékvonalak is megerősödnek és a szájrperem mögött igen sűrűn állnak.

A kifejlett, idős példány kilenc-tíz kanyarulatból áll. A héj vastag, a szájperem mindig éles.

Már a közepes fejlettségű példányokon jelentkeznek a faj alakbeli változékonysága, amely a spíra különböző mértékű megnyúlásában nyilvánul meg. Ezáltal alacsonyabb és magasabb alakok keletkeznek közbulálló gömbölydedebb formákkal. Az alacsonyabb példányokon a varrat melletti párkány laposabb, kissé homorú s a kanyarulatok alul-felül kissé szögletesek. A magas példányokon ez a párkány vagy nincs meg vagy meredekebb állású. A közbenső alakokon a párkány keskenyebb, a kanyarulatok gömbölydedek.

A kanyarulatok alakjának megfelelően változik természetesen a szájnnyílás alakja is. A belső ajak kallóztatása szerint a köldök többé-kevésbé nyílt, míg a fiatalabb példányokon mindig fedett.

Méretetek :

embrionális példány :	magasság :	1,46 mm,	u. k. magasság :	1,16 mm,	szélesség :	1,14 mm,
fiatal példány :	„	4,13 mm,	„	3,42 mm,	„	3,28 mm,
„	„	13,10 mm,	„	11,36 mm,	„	10,72 mm,
„	„	18,09 mm,	„	15,09 mm,	„	14,31 mm,
„	„	23,78 mm,	„	20,68 mm,	„	20,05 mm,
„	„	33,20 mm,	„	27,82 mm,	„	27,33 mm,
„	„	42,55 mm,	„	38,96 mm,	„	38,68 mm,
fejnőtt	„	58,25 mm,	„	52,10 mm,	„	54,05 mm,
„	„	73,80 mm,	„	65,20 mm,	„	59,90 mm,
„	„	77,40 mm,	„	67,10 mm,	„	63,90 mm,

AMPULLINA VULCANIFORMIS OPPENHEIM

V. tábla, 11. ábra

1896. *Natica (Ampullina) vulcaniformis* n. sp. — OPPENHEIM : Mte Postale. p. 174. Taf. XVI, Fig. 4.

Igen ritka faj Gánt környékén. Hosszúharasztosról három töredékes példány, csakberényi Szőlőhegyről tizenegy példány.

OPPENHEIM, P. leírásával (l. c.) és ábráival jól egyeznek példányaim, úgyhogy az azonosítás kétségtelen. Meg kell azonban jegyezni, hogy meglehetősen változékonny faj. A spíra hol alacsonyabb, hol magasabb. A kanyarulatok felső részén, a varratnál kialakult párkány lehet keskenyebb-szélesebb. A köldök is lehet az átlagosnál tágabb.

Főleg utóbbi tulajdonságai révén legközelebb áll az ajkai »*Cerithium bakonicum*-rétegekből« leírt *Ampullina hantkeni* Szóts-hez (Szóts : Úrkút. p. 71. Taf. VII, Abb. 20—21.). Utóbbi azonban jóval kisebb és keskenyebb alak.

Mint már OPPENHEIM, P. is írta, »lehetséges, hogy a DE GREGORIO által ugyancsak a Monte Postaleről leírt *N. prophehortensis* DE GREG.-szel azonos« (DE GREGORIO : Mte Postale. p. 27. Pl. 5, f. 149—150.), azonban, mint ő is megjegyezte, DE GREGORIO leírása és ábrái alapján nem lehet ezt a kérdést eldönteni.

Méretetek :

magasság : 43,90 mm, u. k. magassága : 40,10 mm, szélesség : 34,35 mm.

GEN. *Polynices* MONTFORT 1810.

SECT. *Naticina* GUILDING 1834.

POLYNICES PASINII [BAYAN]

V. tábla, 12—13. ábra

Szinonimlistát l. francia szövegben.

A Gánti-szőlőkben elég gyakori kitűnő megtartású példányokban. Az idősebb alakokon a spíra kissé karcsúbbnak látszik. Ez annak a következménye, hogy az utolsó kanyarulatban, a varrat alatt a héj kissé behomorodik.

Méretek :

átlagos, felnőtt példány : magasság : 9,63 mm, u. k. magassága : 8,91 mm, szélesség : 8,96 mm,
 megnyúlt spirájú példány : „ 10,12 mm, „ 8,15 mm, „ 7,55 mm.

GEN. *Natica* SCOPOLI 1777.

SECT. *Natica* s. s.

NATICA GRÁNÁSENSIS nov. sp.

V. tábla, 14—15. ábra

Hosszúharasztoson és Új-feltárásban ritka, Gánti-szőlőkben elég gyakori.

Embrionális ház kissé felfújt, teljesen síma. A további kanyarulatokon gyakran erősebben látszanak a növedékvonalak.

A kanyarulatok erősen domborúak, igen gyorsan növekszenek. Kifejlett ház három-négy kanyarulatból áll. A spíra igen alacsony, az utolsó kanyarulat csaknem eléri a teljes házmagasságot. Néha azonban kissé magasabb spirájú.

Szájnyílás tág, alul kerek, felül hegyes szögben zárul. Külső perem vékony, nem éles. Belső ajak felül kissé megvastagodott és a köldököt felül kissé elfedi. A köldök elég tág, köldökzsinór gyengébben fejlett.

A fiatal példányok meglehetősen állandóak, a felnőttek a spiramagasságban kevésbé variálnak.

Fajunk nagyságban, külső alakjával és a köldökviszonyok tekintetében legközelebb áll a *N. stoppanii* DESH.-hoz (COSSM.—PRSS.: Icon. compl. II. Pl. IX, 61—6.), azonban a köldökzsinór nem olyan fejlett, mint a párizsi fajon. Igen hasonlít az OPPENHEIM, P. (Priabona. p. 199. Taf. III, Fig. 9—9 c. és p. 200. Taf. III, Fig. 10—10 c.) által leírt *N. canovae* OPPH. és *N. rossii* OPPH. fajokhoz. Azonban egyik sem olyan széles szájnyílású, mint a gánti faj; a *N. rossii* OPPH. ezenkívül alacsonyabb spirájú is. Alakra nézve hasonlít a *N. ottiliae* PEN.-hez is (PENCKE: Krappfeld. p. 362. Taf. 5, Fig. 1.), a krappfeldi faj azonban inkább a *N. woodi* DESH.-hoz áll közelebb és köldökzsinórja nincs.

Méretek :

fiatal példány : magassága : 2,03 mm, u. k. magassága : 1,88 mm, szélesség : 2,05 mm,
 felnőtt példány : „ 5,34 mm, „ 5,06 mm, „ 5,27 mm.

GEN. *Globularia* SWAINSON 1840.

GLOBULARIA INCOMPLETA [ZITTEL]

V. tábla, 16—21. ábra

Szinonimlistát l. francia szövegben.

Hosszúharasztoson, Új-feltárásban és Gánti-szőlőkben egyaránt igen gyakori.

A fiatal példányok spirája viszonylag magas s a köldök még nyílt. Az ötödik-hatodik kanyarulatól kezdve jelentkezik a varratalatti párkány, mely a felnőtt példányokra jellemző. A hatodik kanyarulatól kezdve kezd a belső ajak is megvastagodni és előre nyúlva teljesen eltakarja a köldök-régiót.

A felnőtt példányok mintegy nyolc kanyarulatból állnak és igen változékonyak. Vannak megnyúltabb és szélesebb alakok. A varratalatti párkány lehet keskenyebb-szélesebb. Ezek a változó jellegek kombinálódhatnak. A belső ajak megvastagodása is különböző erősségű lehet.

Amire faji elnevezése is vonatkozik, egyetlen ép szájperemmel bíró példányt sem találtam.

Méretek :

embrionális példány : magasság : 1,16 mm,	u. k. magassága : 1,04 mm,	szélesség : 1,06 mm,
fiatal „ „ 2,15 mm,	„ „ 1,97 mm,	„ 1,97 mm,
„ „ 5,33 mm,	„ „ 4,59 mm,	„ 4,41 mm,
„ töredékes példány 14,29 mm,		

felelőtt magas spirájú töredék magassága : 31,60 mm,

felelőtt alacsony spirájú töredék magassága : 31,90 mm.

GEN. *Deshayesia* RAULIN 1844.*DESHAYESIA ALPINA* [D'ORBIGNY]

V. tábla, 22—25. ábra

Szinonímistát l. francia szövegben.

Gánti-szőlőkben igen gyakori, Hosszúharasztoson és Új-feltárásban ritka.

Ennek a fajnak a fiatal példányai *ampullina*-szerűek, a belső ajak megkülönböztető bélyegei csak később fejlődnek ki. Az ajak és a fogak jellemző megvastagodása csak a kifejlett alakokon van meg. Ezekben a külső ajak mögött láthatók az egykori, sűrűn álló szájperemek. A csak majdnem kifejlett példányokon a megvastagodás csak kisebb mértékű.

A gánti példányok kitűnően megegyeznek a BOUSSAC-féle ábrákkal (l. c.) és leírásával. A BAYAN-féle ábrák rosszak, leírása után azonban nem kételkedhetünk a két faj azonosságában.

Méretek :

embrionális példány : magasság : 2,40 mm,	u. k. magassága : 2,10 mm,	szélesség : 2,10 mm,
fiatal „ „ 6,73 mm,	„ „ 5,90 mm,	„ 5,72 mm,
felelőtt „ „ 13,15 mm,	„ „ 11,35 mm,	„ 11,45 mm,
„ „ „ 20,85 mm,	„ „ 18,25 mm,	„ 17,25 mm.

*Stirps CYPRAEACEA*Familia *Cypraeidae*Subfamilia *CYPRAEINAE*GEN. *Pustularia* SWAINSON 1840.

SECT. *Pustularia* s. s.

PUSTULARIA MOLONI [BAYAN]

VI. tábla, 1—2. ábra

Szinonímistát l. francia szövegben.

Gánti-szőlőkben és Hosszúharasztoson ritka, Új-feltárásban két töredék.

Csak a *P. moloni* [BAY.]-val azonosítható, noha példányaink valamivel kisebbek, alul kissé keskenyebbek és az ajkakon a fogak száma valamivel kevesebb (tizenhárom-tizenhat). Körteszerű alakjával a *P. bartonensis* [EDW.]-hez is hasonlít (COSSM. : Cat. ill. IV. p. 99. Pl. III, fig. 20—21.).

Méretek :

magasság : 18,55 mm, szélesség : 12,55 mm.

GEN. *Cypraea* LINNÉ 1758.*CYPRAEA ELEGANS* DEFRANCE ?

Szinonímlistát l. francia szövegben.

Mindegyik lelőhelyen rendkívül ritkán előfordulnak háztöredékek, melyeken a hálószerű díszítés jól látszik. A töredékeket csak feltételesen tudom azonosítani a DEFRANCE-féle fajjal.

Ordo STENOGLOSSA*Stirps MURICACEA***Familia Muricidae**GEN. *Murex* LINNÉ 1758.SUBGEN. *PTERYNOTUS* SWAINSON 1833.SECT. *Alipurpura* (BAYLE) P. FISCHER 1884.*MUREX GÁNTENSIS* nov. sp.

VI. tábla, 3—5. ábra

Gánti-szőlőkben gyakori, Új-feltárásban és Hosszúharasztoson ritka.

Kifejlett ház hét-nyolc kanyarulatból áll. Embrionális ház kissé ferde. Először a haránt díszítési elemek jelennek meg, már a második-harmadik kanyarulatban. A faj alakja és díszítése annyira hasonlít a *M. contabulatus* LAMK.-hoz, hogy csak a különbségeket említem (COSSM.—PISS. Icon. compl. II. Pl. XXXV, 169—4.).

Általában fajunkon a kanyarulatok alacsonyabbak. A hosszanti bordák száma kevesebb és általában minden díszítési elem fejlettebb, erősebb. Ezért a rendkívüli hasonlatosság ellenére sem azonosítható a két faj.

Méretek :

embrionális példány :	magasság :	1,86 mm,
fiatal	„	5,65 mm,
felőtt	„	15,04 mm.

MUREX sp.

VI. tábla, 6. ábra

Egy töredékes példány a Gánti-szőlőkből, mely a *M. rigidus* OPPH.-hoz hasonlít (Priabona. p. 218. Taf. I, Fig. 1—2 a.).

Ábrázolt töredék magassága : 6,21 mm.

*Stirps BUCCINACEA***Familia Buccinidae**GEN. *Cantharus* (BOLTEN) RÖDING 1798.SECT. *Pollia* SOWERBY 1834.*CANTHARUS BRONGNIARTI* [D'ORBIGNY]

VI. tábla, 7—11. ábra

Szinonímlistát l. francia szövegben.

Mindegyik lelőhelyen igen gyakori.

Embrionális ház teljesen síma. A harmadik kanyarulatban jelentkeznek a jellemző haránt-bordák, majd a finom spirális élek. A fiatal példányok felületesen összetéveszthetők a *C. vértésensis* nov. sp. kifejlett példányaival.

A felnőtt példányok tíz kanyarulatból állnak. Változékony faj. Zömökebb formák mellett vannak karesú, magas spirájú alakok is. Néha a harántbordák száma kevesebb a szokásosnál.

A faj hovátartozása körül zavarok voltak. A párizsi fajtól azonban mindenképpen elválasztandók a dunántúli és északolaszországi példányok. Így a D'ORBIGNY-féle elnevezés a helyes.

Méretetek :

fiatal példány :	magasság : 5,17 mm,	u. k. magassága : 4,70 mm,	szélesség : 3,78 mm,
„ „	„ 22,40 mm,	„ 13,35 mm,	„ 13,35 mm,
„ „	„ 35,70 mm,	„ 26,10 mm,	„ 19,40 mm,
felnőtt „	„ 45,10 mm,	„ 34,43 mm,	„ 24,80 mm,
„ „	„ 46,00 mm,	„ 34,35 mm,	„ 24,90 mm.

CANTHARUS VÉRTESENSIS nov. sp.

VI. tábla, 12—13. ábra

1938. *Fusus* cfr. *minuatus* DESHAYES — Szóts : Mór. p. 12.

Mindegyik lelőhelyen ritka.

Embrionális ház síma. A díszítés a harmadik kanyarulatban jelentkezik erős harántbordákkal. Ugyanitt két alsó, viszonylag erősebb és egy felső, viszonylag gyenge spirálborda jelentkezik, melyek a harántbordákon is átfutnak.

A kifejlett ház hét kanyarulatból áll. Az idősebb kanyarulatokon a spirálbordák száma megnövekszik, azonban elmosódnak s az utolsó kanyarulatot a hosszú harántbordák jellemzik. Itt a kanyarulat alsó részén sűrűn áll, gyenge spirális bordák vannak csupán. A negyedik kanyarulattól kezdve a varratlatti feltüremlés egyre erősödik s az utolsó kanyarulatokon jól kivehető spirális szalaggá válik.

Szájnyílás szűk. Külső ajak megvastagodott, belső felületén négy-öt gyengébb fog van. A belső ajak felső részén egy jellegzetes, erős fog látható.

Meglehetősen önálló faj. Még legközelebb áll a *C. berellensis* [DE LAUB. et CAREZ]-hez (COSSM. — PISS. : Icon. compl. II. Pl. XXXVII, 179—16.), azonban a párizsi faj sokkal nagyobb.

Gánt környékén kívül előfordul Móron és Oroszlányon is az alsó-eocén elegyesvízi rétegekben

Méretetek :

fiatalabb példány :	magasság : 5,15 mm,	u. k. magassága : 4,63 mm,	szélesség : 3,59 mm,
idősebb példány :	„ 8,15 mm,	„ 5,08 mm,	„ 5,02 mm.

SECT. *Cantharus* s. s.

CANTHARUS SUBCOSTULATUS OPPENHEIM

VI. tábla, 14. ábra

1900—1901. *Tritonidea* (*Cantharus*) *subcostulata* n. sp. — OPPENHEIM : Priabona. p. 214. Taf. I, Fig. 5—5a.

A Gánti-szőlőkből származó tökéletes megtartású példányt — mely még nem teljesen fejlett alak — feltételesen azonosítom az OPPENHEIM-féle fajjal.

Méretetek :

magasság : 11,26 mm, u. k. magassága : 8,22 mm, szélesség : 7,33 mm.

GEN. *Parvisipho* COSSMANN 1889.*PARVISIPHONUDUS* nov. sp.

VI. tábla, 15. ábra

Új-feltárásban és Hosszúharasztoson rendkívül ritka, Gánti-szőlőkben ritka.

Hat kanyarulatból álló fényes felületű, teljesen síma, igen vékony ház. A kanyarulatokat elég mély varrat választja el. Csorgó rövid, keskeny, kissé hajlott, vége letörött.

Igen közel áll a *P. columbelloides* COSSM.-hez (COSSM. : Cat. ill. IV. p. 146. Pl. V, fig. 26.), amelytől alig választható el. A francia faj kissé domborúbbnak látszik.

Méretetek :

magasság : 2,83 mm, u. k. magassága . 1,59 mm, szélesség : 1,95 mm.

GEN. *Coptochetus* COSSMANN 1889.*COPTOCHETUS HOFMANNI* nov. sp.

VI. tábla, 16. ábra

Gánti-szőlőkben ritka, Hosszúharasztosról egy, Új-feltárásból hét töredékes példány.

Embrionális ház síma. A második kanyarulatban már kifejlődtek a díszítés fő elemei, erősebb, kissé hajlott harántbordák és finom hosszanti élek. Már itt látható a varrat alatt egy különálló spirális él.

A kifejlett ház nyolc kanyarulatból áll. Az idősebb kanyarulatokon ritkán álló, erősebb harántbordák vannak. A spirális díszítést itt is finom élek adják, melyek száma változó s így e szempontból a faj bizonyos változékonysággal bír. Rendszerint két, viszonylag erősebb spirális él van a kanyarulatok alsó részén s felettük három igen finom. A két erősebb spirális él között a harántbordák laposabbak, mint másutt. Néhány példány idősebb kanyarulatán a két erősebb között is megjelenik egy hosszanti él és a felsők is megerősödnek. Így a harántbordák domborúkká válnak s a spirális díszítés egyformább lesz. A varratlatti spirális él megerősödik s az előző kanyarulat harántbordái közé betüremlik.

A külső szájrőperem kissé sérült. Csorgó egyenes, keskeny, rövid.

Legközelebb áll a *C. truncatus* [BAUDON]-hoz (COSSM.—PISS. : Icon. compl. II. Pl. XXXVI, 187—5.).

Méretetek :

magasság : 7,24 mm, u. k. magassága : 4,31 mm, szélesség : 2,89 mm.

COPTOCHETUS sp.

VI. tábla, 17. ábra

Gánti szőlőkben egyetlen töredékes és kissé kopott példány.

Éles, kissé ferdén álló harántbordái vannak finom hosszanti vonalkázottsággal. Megtartási állapota nem enged meg közelebbi meghatározást.

Ábrázolt töredék magassága : 3,86 mm.

Familia Fasciolariidae

GEN. *Clavilithes* SWAINSON 1840.

SUBGEN. RHOPALITES GRABAU 1904.

CLAVILITHES NOAE [CHEMNITZ]

VI. tábla, 18—26. ábra

Szinonímlistát l. francia szövegben.

Mindegyik lelőhelyen gyakori. Az embrionális ház legtöbbször lekopott. Az első három kanyarulat teljesen síma, lapos. A negyediken hirtelen jelennek meg egyszerre a vékony, hosszanti és az erős, széles harántbordák. Utóbbiak között később sűrűn álló növedékvonalak láthatók.

A kifejlett példányok igen változékonyak. A harántbordák az utolsó két-három kanyarulaton sokszor gyöngébbek, ritkábbak lesznek, sőt teljesen el is tűnhetnek. A hosszanti bordákra is áll ugyanez, azonban a közvetlen varratalatti részen (és így az alapi részen is) mindig megvannak. A varratalatti párkány a sí mább példányokon igen széles lehet.

Gyakran azonban a fiatalabb példányok díszítése — természetesen erősebben kifejlődve — van meg az idős példányokon is. Az ilyen változatokat írták le a Dunántúlról és Északolaszországból a különböző szerzők *Cl. rugosus* [LAMK.] néven.

Ez a faj kissé eltér a párizsi típustól; különösen abban, hogy gyakoriak a harántbordázott kifejlett példányok. Tulajdonképpen egy kozmopolita faj földrajzi alfajáról van szó.

A POBOZSNY-féle *Latirofusius simplex* DAIN. elnézés folytán történt téves meghatározás.

Méretetek :

embrionális példány :	magasság :	1,74 mm,
fiatal	„	4,14 mm,
„	„	29,05 mm,
„	„	39,35 mm,
„	„	47,70 mm,
felnőtt	„	68,35 mm,
„	„	61,85 mm,
„	„	76,05 mm,
„	„	63,85 mm.

Stirps VOLUTACEA

Familia Olividae

Subfamilia OLIVINAE

GEN. *Ancilla* LAMARCK 1799.

SUBGEN. ANCILLA s. s.

SECT. *Ancilla* s. s.

ANCILLA PROPINQUA ZITTEL

VII. tábla, 1—3. ábra

Szinonímlistát l. francia szövegben.

Gánti-szőlőkben gyakori, Hosszúharasztoson és Új-feltárásban ritka.

A fajtól számos, egészen fiatal gömbölydedcsúcsú példány van, melyen a fajra jellemző alsó spirális szalag már megvan.

ZITTEL, K. (l. c.) a faj jó leírását adta. Kérdéses, hogy a DE GREGORIO-féle *A. pinoides* (San Giov. Ilar. p. 40. Tav. V, fig. 46, 47, 48 a, b.) nem azonos-e az *A. propinqua* ZITT.-val.

Méretetek :

embrionális példány :	magasság :	1,28 mm,	szélesség :	0,88 mm,
embrionális példány :	„	1,58 mm,	„	1,01 mm,
fejnőtt példány :	„	8,05 mm,	„	3,88 mm.

Familia Mitridae

Subfamilia VEXILLINAE

GEN. *Vexillum* (BOLTEN) RÖDING 1798.

SECT. *Conomitra* CONRAD 1865.

VEXILLUM CSÁKVÁRENSE nov. sp.

VII. tábla, 4. ábra

Új-feltárásban és Hosszúharasztoson igen ritka.

Embrionális ház teljesen síma. A második és harmadik kanyarulaton erős, a kanyarulatok alsó és felső (varratalatti) részére szorítókozó — össze nem érő — harántredők jelennek meg. A negyedik kanyarulattól általában a héj síma, díszítetlen, csak az erős növedékvonalak látszanak. Egy példányon azonban több kanyarulatot át végig követhetők a kanyarulatok egész magasságában végig húzódó harántredők. Ezen a példányon gyengén jelentkeznek a *M. hortensis* OPPH.-re jellemző varratalatti befűződés (Priabona. p. 231. Taf. XIX, Fig. 17—17 a.).

Az utolsó kanyarulatok alján hét-nyolc gyenge spirális barázda van. Négy erős és egy ötödik legelső orsoredője van.

A magyar faj legközelebb áll a *C. hordeola* [DESH.] (COSSM.—PISS.: Icon. compl. II. Pl. XLII, 202bis—6.) és *M. hortensis* OPPH. fajokhoz.

Méretetek :

magasság : 20,67 mm, u. k. magassága : 14,85 mm, szélesség : 7,74 mm.

VEXILLUM BÖCKHI nov. sp.

VII. tábla, 5—6. ábra

Gánti-szőlőkben és Új-feltárásban igen ritka.

Embrionális ház letörött. Mintegy a második-harmadik kanyarulatot közvetlenül a varrat felett erős bütyöksor látható. A negyedik kanyarulattól a bütykök felfelé erősen megnyúlnak és gyenge harántredőkké alakulnak át. Ezek a fejlett kanyarulatokon csak igen gyengén és szabálytalan elrendezésben vannak meg.

Kifejlett ház mintegy tíz kanyarulatból áll.

Igen közel áll a *C. marginata* [LAMK.]-hoz (COSSM.—PISS. Icon. compl. II. Pl. XLII, 202bis—4.).

Méretetek :

embrionális töredék magassága : 2,68 mm,
fejnőtt példány : magasság : 19,70 mm, u. k. magasság : 15,15 mm, szélesség : 9,80 mm.

VEXILLUM SPLENDIDUM nov. sp.

VII. tábla, 7—8. ábra

Gánti-szőlőkből hét töredékes példány.

Kifejlett ház öt kanyarulatból áll. Már a másodikon megjelennek a jellegzetes, éles harántredők, melyek az egymásalatti kanyarulatokon csaknem összeolvadtak. Varrat alig látszik. Héjfelület fényes.

Külső szájperem erősen megvastagodott. Belső ajkon három redő van.

Külsőleg még leginkább a *M. marsalai* DE GREG.-hoz hasonlít (Mte Postale p. 24. Pl. IV, fig. 129—130.), ámde ez jóval nagyobb faj s a hasonlóság csak a harántredőkre vonatkozik. A párizsi medencéből a *C. graniformis* [LAMK.] említhető meg, mint rokon faj (COSSM.—PISS.: Icon. compl. II. Pl. XLII, 202bis—3.).

Méretetek :

szájnyílásos töredékes példány magassága : 4,11 mm,

másik töredékes példány magassága : 4,63 mm.

VEXILLUM sp.

Hosszúharasztosról három szájperemtöredék, mely az előző fajhoz hasonlít, de annál jóval nagyobbak látszik.

Subfamilia MITRINAE

GEN. *Mitra* LAMARCK 1799.

MITRA SUBCREBRICOSTA nov. sp.

VII. tábla, 9. ábra

Gánti-szőlőkben ritka.

A kifejlett ház mintegy tíz kanyarulatból áll. Jellegzetes harántredői már a második kanyarulaton megjelennek. Mellettük még igen finom spirális vonalkázottság is megfigyelhető. Az utolsó kanyarulat alsó részén kilenc-tíz erősebb spirális borda látható.

Négy erős orsóredője van. Szájnyílás elég szűk. Külső perem éles.

Ez a faj igen hasonlít a *M. crebricosta* LAMK.-hoz (COSSM.—PISS.: Icon. compl. II. Pl. XLI, 202—5.). Kérdéses, hogy az OPPENHEIM, P. által e néven említett alak (Colli Berici p. 74.) nem azonos-e a gántival.

DE GREGORIO (San Giov. Har. pp. 82—83.) több hasonló fajt és változatot írt le — köztük a *M. crebricosta* LAMK.-t is, — azonban rossz ábrái miatt az azonosítás nem lehetséges.

Méretetek :

magasság : 16,50 mm, u. k. magassága : 11,85 mm, szélesség : 7,47 mm.

MITRA sp. ?

1908. *Mitra* sp. — TAEGER: Vértes. p. 79.

A TAEGER H. által említett fajt — példánya híján — nem tudjuk azonosítani.

Familia Volutidae

Subfamilia VOLUTINAE

GEN. *Voluta* LINNÉ 1758.

VOLUTA nov. sp. ?

VII. tábla, 10. ábra

Kissé kopott koronatöredék a csákberényi Szőlőhegyről.

Három erős orsóredője van s felettük messzebb egy negyediknek a nyomai.

Diszítésével és alakjával a *V. musicalis* LAMK.-hoz igen közel áll (COSSM.—PISS.: Icon. compl. II. Pl. XLV, 206—1.). Utóbbinak azonban a tüskéi sűrűbben állnak s karesőbb alak. Előbbi szempontból inkább a *V. wateleti* DESH.-hez közelít (COSSM.—PISS.: Ibid. II. Pl. XLV, 206—3.). Mindkettőtől azonban elválasztja az, hogy a tüskesorok alatt egy széles, spirális szalag fut, melyet a következő kanyarulat rátüremlése okoz.

Valószínűleg új faj.

Ábrázolt töredék magassága: 38,85 mm.

GEN. *Volutilithes* SWAINSON 1840.

VOLUTILITHES sp.

VII. tábla, 11. ábra

Egy erősen lekoptatott töredék a Gánti-szőlőkből.

Orsóredők nem látszanak. A tüskék kifejlődése és elrendeződése alapján legközelebb a *V. bericorum* OPPH.-hoz áll (különösen a BOUSSAC, J. által ábrázolt alakokhoz (Études. Pal. Numm. Alp. p. 360. Pl. XXI, fig. 23, 24, a, 26, a.).

ZITTEL, K. (Obere Numm. p. 368.) említi «Forná»-ról a *V. subspinosus* [BRONGN.] egy egész fiatal példányát, mely éppen ezért nem meghatározható.

PAPP (Forna. p. 476.) és TAEGER (Vértes. p. 79.) is említi a Hosszúharasztosról *Voluta* sp.-t. Hogy ezek az általam felsorolt két *voluta*-féle egyikével is egyeznek-e, utólag nem dönthető el. Lehetséges, hogy csak ZITTEL, K. után idézik ők is.

Ábrázolt töredék magassága: 32,10 mm.

Familia Marginellidae

GEN. *Persicula* SCHUMACHER 1817.

SUBGEN. *GIBBERULA* SWAINSON 1840.

PERSICULA PSEUDOALLIXI nov. sp.

VII. tábla, 12. ábra

1897. *Marginella Zitteli* DESH. — PAPP: Forna. p. 476. (partim)

Mindegyik lelőhelyen egyaránt rendkívül gyakori.

Igen kistermetű, kónikus, lapos csúcsú, alul kihegyesedő alak. Az utolsó kanyarulat rátüremlik az előzőkre és gyakran csaknem teljesen elfedi azokat.

A héj felülete teljesen síma, fényes, gyakran látszanak azonban a rendkívül finom növedék-vonalak.

A szájnylás igen keskeny. Külső ajak befelé erősen megvastagodott és párhuzamos a belső ajakkal.

Két ferdén álló, gyengébben fejlett orsóredője van, ezenkívül felettük még egy igen gyenge, mely kissé hátrább maradt és a belső ajak megvastagodása miatt nem látható.

Csak kissé változékony faj. A szájnylás néha kissé szélesebb és az utolsó kanyarulat néha nem borítja be annyira az előzőket, mint általában.

Fajunk meglehetősen egyedülálló. Leginkább hasonlít még a *C. allixi* COSSM.-hoz (Loire-Inf. Suppl. p. 17. Pl. I, fig. 67—69.), Bois-Gouët-ről, azonban ennek szélesebb a szájnylása és hat orsóredője van.

Méretetek :

magasság : 1,61 mm, szélesség : 1,17 mm.

GEN. *Marginella* LAMARCK 1801.

SUBGEN. *CRYPTOSPIRA* HINDS 1844.

MARGINELLA NANA ZITTEL

VII. tábla, 13. ábra

Szinonímlistát l. francia szövegben.

Mindegyik lelőhelyen gyakori.

ZITTEL, K. és PAPP (l. c.) ábrái nyomán nehéz a fajt felismerni. ZITTEL ábráján a csúcs erősen legömbölyödött, míg PAPP-én a szájnylás külső pereme nem hű. A leírások azonban erre a fajra illenek.

ZITTEL, K. felismerte, hogy ez a faj nem azonosítható a *M. ovulata* LAMK.-val és egy változatának írta le. A faji elkülönítést DESHAYES, G. P. végezte el és a *M. zitteli* nevet ajánlotta (An. s. vert. III. p. 554.). Az elsőbbségi elv alapján azonban fajnévnek a ZITTEL-féle változatnevet kell használnunk.

Méretetek :

magasság : 2,74 mm, szélesség : 1,80 mm.

MARGINELLA PSEUDONANA nov. sp.

VII. tábla, 14. ábra

Szinonímlistát l. francia szövegben.

Mindegyik lelőhelyen gyakori faj.

Rendkívül alacsony spirájú, involút alak. Az utolsó kanyarulat csaknem eléri a teljes házmagasságot. A varrat csak néha látszik. Kifejlett ház négy kanyarulatból áll. A héj külső felülete teljesen síma, fényes. A rendkívül finom növedékvonalak csak néha látszanak.

A külső perem egyenletesen megvastagodott. Belső felületén tizenkét-tizennégy apró fogszerű redő van. Külső és belső ajak párhuzamos. Előbbi néha annyira feltüremlik, hogy csaknem eléri a csúcsmagasságot.

Öt, felfelé fokozatosan gyengülő orsóredője van, a legfelső alig látszik.

Ezt a fajt nehezen lehet megkülönböztetni a *M. nana* ZITT.-tól. Általában azonban a spira mégis alacsonyabb, a szájnylás keskenyebb, a héj alul hegyesebb s ami legfontosabb, az orsóredők száma nagyobb. Hasonló fajt a *M. nana* ZITT.-n kívül nem ismerék.

Méretetek :

magasság : 2,70 mm, szélesség : 1,80 mm;

VII. tábla, 15—16. ábra

Szinonímlistát l. francia szövegben.

Elég gyakori mindegyik lelőhelyen.

OPP NHEIM, P. szerint (l. c.) az északolasz faj jóval karcsúbb a párizsinál. A külső perem erősebben megvastagodott és három orsoredője van, míg a párizsinak négy.

Ezek a különbségek a gánti példányokra is illenek, noha nem olyan karcsú alak, mint azt OPPENHEIM ábrázolta. Mindenesetre sokkal inkább azonosítható evvel, mint a párizsi fajjal.

A faj csak kevésbé változékony. Ez abban nyilvánul meg, hogy a külső perem többé-kevésbé feltüremlik. Ebben eltér az északolasz fajtól. Ezenkívül jóval kisebb termetű ennél, körülbelül fele.

Méretek :

fiatal példány : magasság : 2,01 mm, szélesség : 1,23 mm,

felnőtt példány : “ 5,01 mm, “ 2,68 mm.

MARGINELLA nov. sp. ?

A Gánti-szőlőkből egy, az Új-feltárásból egy példányban került elő ez a nem a legjobb megtartású alak.

Általánosságban a *M. nitidula* DESH.-hoz hasonlít (COSSM.-PRISS. : Icon. compl. II. Pl. XLVI, 208—16.), azonban magasabb spirájú és szájnnyílása keskenyebb.

A rendelkezésre álló anyag nem engedi meg a pontosabb meghatározást, lehetséges, hogy a *M. nana* ZITT. egy szélső változatáról van szó csupán.

SUBGEN. GLABELLA SWAINSON 1840.

MARGINELLA HANTKENI nov. sp.

VII. tábla, 17. ábra

Elég gyakori a Hosszúharasztoson (az anyag nagy része elveszett) és az Új-feltárában, Gánti-szőlőkben ritka.

Embrionális ház gömbölyded. A többi kanyarulat csak kissé domború. Kifejlett példány négy kanyarulatból áll. Alakja alul, felül hegyes, széles, zömök. Spíra alacsony. Az utolsó kanyarulat a házmagasság kétharmad részét eléri, sőt egyes alacsonyabb példányokon háromnegyed részét is.

Héj külső felülete teljesen síma, fényes. Varratvonal jól látszik. Az igen finom növedékvonalak szintén gyakran láthatók.

A külső ajak befelé és kifelé erősen megvastagodott és kissé felfelé türemlett. Párhuzamos a belső ajakkal. Belső felülete nem fogazott. Szájnyílás szűk, alul és felül kis csatorna van. Három széles orsoredő van, melyek a végükön igen jellemzően, dihotomikusan elágaznak. A szétágazás azonban csak a felső kettőn tökéletes. Az alsó redőn csak az alsó elágazás fejlődött ki, a felsőnek csak nyoma van.

Igen változékony faj. A kanyarulatok domborúsága kisebb-nagyobb lehet. Az utolsó kanyarulat magassága a már említett méretek között változhatik. A külső ajak feltüremlése és különböző mértékű lehet. A külső ajak megvastagodása is hol erősebb, hol gyengébb. A különböző, változó jellegek kombinálódása folytán vannak egészen zömök, alacsonyspirájú, széles, vastagajkú, keskeny szájnnyílású és magasabb, karcsúbb, kevésbé vastagajkú és szélesebb szájnnyílású alakok.

Fajunk meglehetősen egyedül áll az eocén *Glabella*-félék között. Az *M. dichotomoptycha* COSSM. egy változata (Loire-Inf. I. p. 91. Pl. VII, fig. 9—10.) sokkal vastagabb alak. Külső alak szempont-

jából még talán közelebb áll a *M. praegnans* OPPH.-hoz (Priabona. p. 222. Taf. XIX, Fig. 12—12 b.). Utóbbinak azonban négy orsóredője van. A francia és olasz fajon ezenkívül mindegyik orsóredő szétágazik, míg a gánti fajon csak a két felső.

Méretetek :

magasság : 2,42 mm, szélesség : 1,32 mm.

SUBGEN. HYALINA SCHUMACHER 1817.

SECT. *Volvarina* HINDS 1844.

MARGINELLA SUBCYLINDRICA nov. sp.

VII. tábla, 18—19. ábra

Hosszúharasztoson és Új-feltárásban elég gyakori, Gánti-szőlőkben aránylag ritkább.

Teljesen síma, fényes felületű alak, melyen csak a rendkívül finom és sűrűn álló növedékvonalak látszanak. Az első kanyarulat gömbölyded, a többi lapos, majdnem teljesen egymásba olvad s a varratoknál alig látszik a héjon egy-egy kis bemélyedés. A spíra ennek következtében hegyes lesz, csúcsa azonban legömbölyödött.

A fiatal és nem teljesen kifejlett példányokon a külső szájperem igen éles s a belső felületén csak a peremtől távolabbra fekszenek a hosszú, spirális, fogszerű redők, melyek száma eléri a huszat. Kifejlett példányokon a külső perem megvastagodott. A megvastagodás a belső felületre esik. Külső perem közepetáján kissé befelé hajlik. A spirális fogacskák végükön megerősödnek.

Három, erős, ferdén álló orsóredő van. Néha megjelenik egy negyedik, legfelső, gyengén fejlett orsóredő is. Az orsóredők a belső ajak mintegy félmagasságáig terjednek.

A kifejlett ház négy kanyarulatból áll. Az utolsó kanyarulat a házmagasság több, mint háromnegyed részét eléri.

Felnőtt példányok csak kissé változékonyak. Ez főleg az utolsó kanyarulat magassági viszonyában nyilvánul meg. Vannak ritkán még alacsonyabb spirájú példányok is.

Fajunk legközelebb, sőt igen közel áll a *M. cylindracea* DESH.-hoz (DESHAYES : An. s. vert. III. p. 549. Atl. II. Pl. 104, fig. 21—23.), COSSMANN (Cotentin I. p. 79. Pl. VIII, fig. 25.) szerint azonban négy orsóredője van, melyekhez néha egy ötödik is járul. A gánti fajon a szájnyílás keskenyebb és felül jobban belesímul a héjba. A francia fajon ezenkívül a külső ajak kívül is megvastagodott.

A rokon fajok közül megemlíthetők még a *M. oppenheimi* COSSM. (OPPENHEIM : Priabona. p. 222. Taf. XI, Fig. 12—12 a.) és a *M. brevispira* OPPH. (Aegypten. p. 324. Taf. XXV, Fig. 3—4.).

Méretetek :

fiatal példány : magasság : 1,50 mm, szélesség : 0,90 mm,

felnőtt példány : „ 5,83 mm, „ 2,54 mm.

MARGINELLA FREQUENS nov. sp.

VII. tábla, 20. ábra

1897. *Marginella Zitteli* DESH. — PAPP : Fornas. p. 476., 493. (partim)

Mindegyik lelőhelyen gyakori.

Embrionális ház gömbölyded. Kanyarulatok alig észrevehetően domborodnak és rátüremlenek az előzőkre. Varratvonal látszik. Héj külső felülete síma, fényes, igen finom növedékvonalakkal.

Kifejlett példány négy kanyarulatból áll. A spíra igen alacsony. Az utolsó kanyarulat a házmagasság hétnyolcad-tíz-tizenegyed részét teszi ki.

Szájnyílás igen magas, szűk. Külső ajak kissé megvastagodott, felső részén befelé hajlott. Belső felülete nem fogazott. Párhuzamosan fekszik a belsővel.

A belső ajak legalsó részén egy erős és felette egy gyengébb redő van, mely utóbbi azonban normál helyzetben nem látszik.

Csak kevésbé változékony faj. A spíra néha magasabb s a külső perem néha nem türemlik fel.

A párizsi medencében egy hasonló faj van, a *M. bouryi* COSSM. (Cat. ill. IV. p. 203. et COSSM. — Piss. : Icon. compl. II. Pl. XLVI, 208—15.). Ennek azonban hat orsoredője van és nem olyan karcsú, hegyes alak, mint a mienk.

Méreték : magasság : 2,36 mm, szélesség : 1,32 mm.

SUBGEN. STAZZANIA SACCO 1899.

MARGINELLA PANNONICA nov. sp.

VII. tábla, 21. ábra

Szinonímlistát l. francia szövegben.

Mindegyik lelőhelyen gyakori.

Az első kanyarulat gömbölyded, a többi csak igen kevésbé domborodik ki. Spíra hegyes. Utolsó kanyarulat a házmagasság kétharmadát éri el. A héj felülete teljesen síma, igen finom növedékvonalakkal.

Felnőtt példányok négy, legtöbbször azonban öt kanyarulatból állanak.

Szájnyílás keskeny, alul viszonylag szélesebb, mint fent. Felnőtt példányokon a külső ajak kívül és belül egyaránt erősen megvastagodott. Belső felülete teljesen síma.

Három jól fejlett orsoredő van, melyhez ritkán még egy gyenge negyedik is járul. Az orsoredők felfelé mindinkább ferdébben állnak.

Meglehetősen változékony faj. Vannak szélesebb, zömökebb példányok is. A szájnyílás gyakran kissé szélesebb s a spíra magassága is változik.

PAPP és TAEGER (l. c.) a Hosszúharasztosról a *M. crassula* DESH.-t említik. A hasonlóság folytán feltehető, hogy mindkét esetben a most leírt fajról volt szó. Fajunk azonban nem azonosítható a DESHAYES-féle fajjal. Inkább hasonlít még a *M. edwardsi* DESH. és *M. crenulata* DESH.-hoz (COSSM.—PISS. : Icon. compl. II. Pl. XLVI, 208—4. et 208—9.), melyekkel nagyságban is inkább egyezik, bár ezeknél is kisebb termetű alak.

Kérdéses, hogy az OPPENHEIM (Priabona. p. 223.) és a FABIANI (Colli Berici. p. 133.) által a Corri Bericiből említett *M. crassula* DESH. nem azonos-e a gánti fajjal.

Méreték :

magasság : 5,57 mm, szélesség : 2,59 mm.

SUBGEN. DENTIMARGO COSSMANN 1899.

MARGINELLA VÉRTESENSIS nov. sp.

VII. tábla, 22. ábra

Szinonímlistát l. francia szövegben.

Mindegyik lelőhelyen elég gyakori faj (a hosszúharasztosi anyag egy példány kivételével elveszett).

Első kanyarulat gömbölyded, a többi kissé domború. A varratnál, mely jól látható, a héj felület kissé bemélyed. Külső felület fényes s az igen finom növedékvonalak csak ritkán látszanak.

Kifejlett ház öt, ritkán négy kanyarulatból áll. Az utolsó kanyarulat magassága mindig túlhaladja a házmagasság felét, gyakran megközelíti azonban a kétharmadát is.

Szájnyílás aránylag széles. A külső perem ívelt. Külső ajak erősen megvastagodott s belső felületén, legfelül egy rendszerint erősebb, ritkán gyengébben fejlett fogszerű képződmény van. Három jól fejlett orsoredő van. Köztük legerősebb a legfelső.

Igen változékony faj. Ez a tulajdonsága főleg az utolsó kanyarulat magasságának változásában és nagyobb szélességében nyilvánul meg. Ennek következtében gyakoriak a viszonylag zömökebb

példányok is. A külső ajak különböző mértékű megvastagodása folytán a szájnílás hol szélesebb, hol pedig keskenyebb.

PAPP és TAEGER (l. c.) a *M. hordeola* DESH.-t említik a Hosszúharasztosról. Nagy a valószínűség, hogy itt is a tárgyalt fajról van szó.

Fajunknak tényleg legközelebbi rokona a *M. hordeola* DESH. Azonban ettől alacsonyabb spirájával és külső alakjával is eltér. A párizsi fajon az utolsó kanyarulat nem éri el a ház félmagasságát, míg a gánti fajon mindig magasabb (COSSM.—PISS.: Icon. compl. II. Pl. XI.VI, 208—8.). A másik rokon faj, a *M. dentifera* LAMK. (Ibid. II. Pl. XLVI, 208—7.), még magasabb spirájú faj, mint a *M. hordeola* DESH.

Méretük :

magasság : 4,41 mm, szélesség : 1,92 mm.

Stirps TOXOGLOSSA

Familia Conidae

Subfamilia BRACHYTOMINAE

GEN. *Asthenotoma* HARRIS et BURROWS 1891.

SUBGEN. ASTHENOTOMA s. s.

ASTHENOTOMA GRANIFORMIS nov. sp.

VII. tábla, 23. ábra

Mindegyik lelőhelyen elég ritka.

Embrionális ház teljesen síma. A harmadik kanyarulaton éles, jellemzően hajlott, sűrűn álló harántbordák jelennek meg. A negyediken három spirális borda lép fel, melyek közül a legfelső — varratalatti — a másik kettőtől elkülönülve, távolabb fekszik. A haránt- és spirális bordák kereszteződése folytán a továbbiakban haránt és spirális gyöngysorok keletkeznek. A haránt gyöngysorok végig dominálnak. A spirális gyöngysorok száma az utolsó előtti kanyarulaton ötre emelkedik. Az utolsó, szabad kanyarulatban számuk tíz s alattuk még nyolc, lefelé egyre elmosódóbb spirális borda látható.

Kifejlett ház hét kanyarulatból áll. A legfelső spirális gyöngysor végig a többtől elkülönülve fut. A héj közvetlenül a szájperec mögött erősen kidomborodik, s ezen a részen csak síma, lapos spirálbordák vannak.

A gánti faj az *A. microchila* [EDW.] rokonságába tartozik (COSSM.—PISS.: Icon. compl. II. Pl. L, 223—4.), kanyarulatai kissé domborúbbak, a spirális gyöngysorok száma nagyobb.

Méretük :

magasság : 5,19 mm, u. k. magassága : 3,28 mm, szélesség : 2,13 mm.

Subfamilia CYTHARINAE

GEN. *Cythara* SCHUMACHER 1817.

SUBGEN. MANGELIA RISSO 1826.

SECT. *Mangelia* s. s.

CYTHARA VÉRTESENSIS nov. sp.

VII. tábla, 24. ábra

Gánti-szőlőkben gyakori, Új-feltárásban és Hosszúharasztoson meglehetősen ritka.

Embrionális ház síma. Már a második kanyarulatban megjelennek az egyenes, erős harántbordák és a varratalatti, lefűződött spirális szalag, mely kissé rátüremlik az előző kanyarulatokra. Ez a két uralkodó jelleg később is megmarad. A spirális díszítés csupán igen gyenge vonalkázottság. Az utolsó kanyarulatban megfigyelhető, hogy a harántbordák alsó vége kissé bifurkál.

Kifejlett ház hat kanyarulatból áll. Szájnyílás keskeny, külső perem éles. Csorgó széles, sekély és aránylag rövid.

Fajunk egyszerű díszítésével meglehetősen egyedül áll az eocén *mangeliák* között. Legközelebbinek látszó faj a *M. gouëtensis* COSSM. (Loire-Inf. I. p. 64. Pl. VII, fig. 25.) Bois—Gouët-ről.

Méretetek :

magasság : 5,97 mm, u. k. magassága : 4,24 mm, szélesség : 2,40 mm.

CYTHARA KOCHI nov. sp.

VII. tábla, 25. ábra

Tizennyolc példány az Új-feltárásból, öt példány a Gánti-szőlőkből.

Kifejlett ház mintegy kilenc-tíz kanyarulatból áll. Számos igen finom spirális él díszíti, melyek keresztülfutnak a jellegzetes, erős harántbordákon is. Utóbbiak a kanyarulatok egész magasságában végigfutnak s mindig eltakarják kissé az előző kanyarulatok harántbordáit.

Szájnyílás szűk. Csorgó keskeny, mély, elég hosszú (az ábrázolt példányé sérült) és kissé ferdén áll.

A *R. supraeocaenica* COSSM. és *R. rugosa* [DESH.] között áll (COSSM.—PISS. : Icon. compl. II. Pl. LIII, 226—15. et 226—17.).

Méretetek :

magasság : 4,78 mm, u. k. magassága : 3,18 mm, szélesség : 1,98 mm.

CYTHARA HOFMANNI nov. sp.

VI. tábla, 26. ábra

Új-feltárásból két példány és egy töredék.

Nyolc kanyarulatból áll. Embrionális ház megvan. A harántbordák a harmadik kanyarulaton jelennek meg, a negyediken már igen fejlettek s a *mangeliákra* jellemző alakúak. Hat, elég erős spirális borda van, melyek a harántbordákon is átfutnak.

Szájnyílás keskeny, Külső perem felül visszahajlott s itt jellemző keskeny csatorna van. Csorgó keskeny, sekély, rövid.

Legközelebbi faj a *M. labratula* COSSM. (Cat. ill. IV. p. 296. Pl. VIII, fig. 26. et Icon. compl. II. Pl. LIII, 230—2.).

Méretetek :

magasság : 5,23 mm, u. k. magassága : 3,43 mm, szélesség : 2,22 mm.

CYTHARA GÁNTENSIS nov. sp.

VII. tábla, 27. ábra

Mindegyik lelőhelyen rendkívül ritka.

Embrionális ház teljesen síma. A harmadik kanyarulaton kezdődik a díszítés erős, ritkán álló harántbordákkal és finom spirálbordákkal. Utóbbiak közül kettő kissé erősebb és a kanyarulatok alsó részén fekszik. A felettük fekvő mező csaknem lapos. Az utolsó, szabad kanyarulat alattuk mintegy tizenöt finom spirálborda van.

Kifejlett ház hat kanyarulatból áll. Szájnyílás keskeny. Csorgó keskeny, mély, rövid.

Méretetek :

magasság : 3,43 mm, u. k. magassága : 2,33 mm, szélesség : 1,66 mm.

CYTHARA nov. sp. ?

VII. tábla, 28. ábra

Egy sérült példány és néhány töredék az Új-feltárásból.

Embrionális ház letörött. Mintegy a negyedik kanyarulatból láthatók az erős harántbordák. Ezek később félmagasságban megtörve előre hajlanak. A héjon finom harántcsíkozás is megfigyelhető és rendkívül finom, hajlott növedékvonalak. A kanyarulatok kissé rátüremlenek az előzőkre.

Kifejlett ház mintegy kilenc kanyarulatból áll. Külső perem letörött. Csorgó keskeny, hosszú.

Valószínűleg új faj, azonban kissé kopott és töredékes volta nem engedi meg a közelebbi meghatározást. Jellegeit tekintve a *R. striolaris* [DESH.] és *R. dameriacensis* [DESH.] között áll (COSSM. — PRSS.: Icon. compl. II. Pl. LIII, 226—6. et 226—7.).

Méretetek :

magasság : 15,39 mm, u. k. magassága : 10,36 mm.

GEN. *Peratotoma* HARRIS et BURROWS 1891.*PERATOTOMA GRÁNÁSENSIS* nov. sp.

VII. tábla, 29. ábra

Gánti-szőlőkben elég ritka.

Embrionális héj lekopott. Kifejlett ház nyolc kanyarulatból áll.

A negyedik kanyarulatból elég sűrűn álló erős haránt- és gyenge spirális bordák díszítik. Utóbbiak száma nyolc-kilenc.

Külső pereme éles. Csorgó keskeny, rövid, vége letörött, kissé ferdén áll.

Legközelebb áll a következő *P. subcastellorum* nov. sp.-hoz.

Méretetek :

magasság : 4,71 mm, u. k. magassága : 2,74 mm, szélesség : 2,24 mm.

PERATOTOMA SUBCASTELLORUM nov. sp.

VII. tábla, 30. ábra

Egy töredék Hosszúharasztosról, egy töredék és egy példány az Új-feltárásból.

Kifejlett ház mintegy nyolc kanyarulatból áll. Csúcsa lekopott. Mintegy a harmadik kanyarulatból hat erősebb spirális borda és széles, erősen domborodó, ritkán álló harántbordák jelennek meg. Csorgó keskeny, mély, kissé ferdén áll.

Legközelebb áll a *P. castellorum* OPPH.-hoz (Priabona. p. 248. Taf. XIX, Fig. 7—7 a.), azonban kisebb, karcsúbb alak ennél és harántbordái szabályosabb elrendezésűek.

Méretetek :

magasság : 3,96 mm, u. k. magassága : 2,68 mm, szélesség : 1,62 mm.

GEN. *Pleurotomella* VERRILL 1873.*PLEUROTOMELLA GÁNTENSIS* nov. sp.

VII. tábla, 31. ábra

Egy példány a Hosszúharasztosról, négy töredékes példány a Gánti-szőlőkben.

Már az embrionális házon felismerhető a kanyarulatok lépcsős alakja. A kanyarulatok alsó részén ritkán álló, viszonylag erősebb harántbordák és gyengébb spirálbordák vannak. Utóbbiak száma négy. A kanyarulatok felső, párkányszerű részét csak igen finom, hajlott harántlécek díszítik. Ezek átterjednek az alsó részre is, ahol a finom spirális bordák keresztezik őket, hálószerű díszítést adva.

Kifejlett ház mintegy nyolc kanyarulatból áll. Külső perem letörött. Csorgó rövid, keskeny.

Méreték :

magasság : 4,04 mm, u. k. magassága : 2,73 mm, szélesség : 2,10 mm.

GEN. *Cryptoconus* KOENEN 1867.

CRYPTOCONUS SEMISTRIATUS [DESHAYES]

VII. tábla, 32. ábra

Szinonímlistát l. francia szövegben.

Hosszúharasztoson ritka, Új-feltárásban és Gánti-szőlőkben rendkívül ritka.

A gánti példányokat nem tudom csak a *C. semistriatus* [DESH.]-szal azonosítani feltételesen.

Méreték :

ábrázolt töredékes példány magassága : 26,36 mm.

Subfamilia CONINAE

GEN. *Conus* LINNÉ 1758.

SUBGEN. *PUNCTICULUS* SWAINSON 1840.

SECT. *Stephanoconus* MÖRCH 1852.

CONUS ESTERHÁZYI C. PAPP

VII. tábla, 33—34. ábra

Szinonímlistát l. francia szövegben.

Mindegyik lelőhelyen elég gyakori.

A spirális bütykök legtöbbnyire nem fejlődtek ki — különösen a felnőtt példányokon, — hanem összeolvadtak.

Lehetséges, hogy a ZITTEL által említett *Conus* sp., valamint a PAPP és TAEGGER-féle *C. cfr. crenulatus* DESH. is ehhez a fajhoz tartozik.

Méreték :

fiatal példány : magasság : 1,31 mm,

felnőtt példány : “ 6,89 mm, u. k. magassága : 5,26 mm, szélesség : 3,92 mm.

Subclassis OPISTHOBRANCHIA

Ordo PLEUROCOELA

Stirps CEPHALASPIDAE

Familia Actaeonidae

GEN. *Actaeon* MONTFORT 1810.

ACTAEON VITÁLISI nov. sp.

VII. tábla, 35. ábra

Rendkívül ritka, Hosszúharasztosról két, Új-feltárásból egy példány.

Alacsony spirájú, zömök alak. Embrionális ház síma, de már a következő kanyarulatban megjelennek finom, spirális bordák, melyek fokozatosan erősödnek. Az utolsó kanyarulatban számuk tizennyolc s az alapi részen alattuk még négy-öt gyengébb van. A harmadik kanyarulatban finom harántlécek jelentkeznek a spirálbordák közeiben. Ezek végig megőrzik finomságukat.

Szájnyílás megegyezik az *A. bevaleti* [BAUDON]-ével (COSSM. : Cat. ill. IV. p. 303. et Icon. compl. II. Pl. LIV, 233—15.), azonban a magyar fajon hiányzik az orsóredő. Különben a hasonlóság a héjdíszítésre is vonatkozik.

Méretetek :

magasság : 2,08 mm, u. k. magassága : 1,73 mm, szélesség : 1,46 mm.

Familia Ringiculidae

GEN. *Ringicula* DESHAYES 1838.

SECT. *Ringicula* s. s.

RINGICULA RITAE V. DE REGNY

VII. tábla, 36—37. ábra

Szinonímistát l. francia szövegben.

Gánti-szőlőkben és Hosszúharasztoson elég gyakori, Új-feltárából egy példány.

A faj igen változékony. Zömökebb és karcsúbb alakok között az átmenetek egész sora van. Az ajak és a redők különböző erősségben vastagodtak meg. Ezek a változó jellegek egymással kombinálódhatnak.

A gánti példányok megegyeznek a V. DE REGNY-féle fajjal, azonban annak nagyságát nem érik el.

A móri alsó-eocén elegesvízi rétegekből általam *A. nysti* DUCHT.-nek említett alak, ezen faj egy példánya, melyről a szájnyílás letörött.

Méretetek :

zömökebb példány magassága : 2,14 mm, u. k. magassága : 1,62 mm, szélesség : 1,27 mm,
karcsúbb példány „ 2,51 mm, „ 2,05 mm, „ 1,62 mm.

Familia Aceridae

GEN. *Acera* O. F. MÜLLER 1776.

ACERA ASPIRATA nov. sp.

VII. tábla, 38. ábra

Új-feltárában és Hosszúharasztoson ritka.

Nem tudom ezt a fajt az *A. striatella* [LAMK.]-val azonosítani (COSSM.—PISS. : Icon. compl. II. Pl. LV, 244—1.). Héja igen vékony, szájnyílása aránylag jóval szélesebb, különösen alul.

Az utolsó kanyarulat a spirán túlnő és eltakarja azt, nem úgy, mint a francia fajon. A héjfelületen sűrűn láthatók a hajlott növedékvonalak. Hosszanti vonalkázottsága sokkal finomabb, mint a francia fajé.

A kifejlett alakok négy kanyarulatból állanak. A kanyarulatok kiemelkedő felső peremén megvan a befelé hajló spirális él.

Eltakart spirájával inkább az *A. stromeri* OPP.-hez közelít (Aegypten. p. 341. Taf. XXVI, Fig. 20 a—c.), melyet OPPENHEIM a felső-mokattami rétegekből írt le.

Méretetek :

magasság : 4,48 mm, szélesség : 2,95 mm.

Familia Scaphandridae

GEN. *Cylichna* LOVÉN 1846.

CYLICHNA GÁNTENSIS nov. sp.

VII. tábla, 39. ábra

Új-feltárásban és Hosszúharasztoson gyakori, Gánti-szőlőkben igen ritka.

Felül kissé keskenyebb, alul kissé szélesebb alak.

Növedékvonalak erősebbek s a héjfelület emiatt gyakran, de alig észrevehetően redőzött. A kanyarulatok alsó és legfelső része finoman rovátkolt.

A fiatalabb példányok karcsúbbak és a *B. cylindroides* [DESH.]-hez hasonlítanak (COSSM.—PISS.: Icon. compl. II. Pl. LV, 241—6.), míg a kifejlett példányok a *B. denudata* [DESH.]-hoz állanak közelebb (Ibid. Pl. LV, 241—12.).

Valószínű, hogy az általam Mórról említett *B. caelata* DESH. (Mór. p. 12.) ennek a fajnak egy fiatalabb példánya, bár a spirális rovátkák nem látszanak rajta.

Méretek :

magasság : 7,35 mm, szélesség : 3,46 mm.

CYLICHNA VÉRTESENSIS nov. sp.

VII. tábla, 40. ábra

Hosszúharasztoson és Új-feltárásban rendkívül gyakori, Gánti-szőlőkben ritka.

A felnőtt példányok teljesen simák, csak a növedékvonalaktól rendkívül enyhén redőzöttek. A fiatalabb alakokon azonban gyakran látható a kanyarulatok alján alig észrevehető rovátkoltság.

Az alak meglehetősen változékony. Általában zömökebb, mint a párizsi *cylichnák*. Vannak azonban karcsúbb példányok szűkebb és zömökebbek tágabb szájnnyílással. Ezeket azonban nem lehet külön fajokra szétválasztani.

Méretek :

magasság : 4,13 mm, szélesség : 1,92 mm.

CYLICHNA HANTKENI nov. sp.

VII. tábla, 41. ábra

1938. *Bulla denudata* Szörs non DESHAYES — Szörs : Mór. p. 12.

Új-feltárásban és Gánti-szőlőkben igen ritka.

Karcsú, szűk szájnnyílású alak. Felül valamivel keskenyebb, mint alul. A sűrűn álló növedékvonalak miatt sűrűn, de igen finoman redőzött. Csak a kanyarulatok legalsó és legfelső részén van egy-két rendkívül finom rovátka.

Alakjával és szűk szájnnyílásával a *C. angystoma* [DESH.] és *C. cylindroides* [DESH.] között áll (COSSM.—PISS.: Icon. compl. II. Pl. LV, 241—5. et 241—6.).

Méretek :

magasság : 4,26 mm, szélesség : 1,66 mm.

Familia Philinidae

GEN. *Philine* ASCANIUS 1772.

PHILINE HUNGARICA nov. sp.

VII. tábla, 42—43. ábra

Egyetlen példány a Hosszúharasztosról. Sajnos a kiterült külső szájperem letörött. Héjfelület hullámos, növedékvonalak alul és felül merőlegesen visszahajlanak.

Legközelebb áll a *Ph. excavata* [DESH.]-hoz (COSSM. : Cat. ill. IV. p. 310 et Icon. compl. II. Pl. LIV, 240—1.), azonban még ennél is evolútább alak. A BAYAN-féle faj [*B. meneghinii* BAY. : Études. I. p. 61. Pl. 8, f. 3.] sokkal nagyobb és a párizsinál is kevésbé evolút alak.

Méretetek :

magasság : 2,89 mm, szélesség : 2,79 mm.

Subclassis PULMONATA

Ordo BASOMMATOPHORA

Stirps ACTOPHILA

Familia Ellobiidae

Subfamilia PEDIPEDINAE

GEN. *Marinula* KING 1831.

MARINULA sp.

Az Új-feltárásból két orsótöredék került elő, melyen megvannak a jellegzetes, megvastagodott redők. Sajnos a töredékek közelebbi meghatározást nem engednek meg.

Stirps HYGROPHILA

Familia Planorbidae

GEN. *Anisus* STUDER 1820.

ANISUS PSEUDOSUBANGULATUS nov. sp.

VII. tábla, 44—46. ábra

Új-feltárásból három, Hosszúharasztosról két példány és egy töredék.

Három kanyarulatból álló, apró, lapos faj, igen finom, sűrűn álló növedékvonalakkal.

A kanyarulat alsó részén erős, felső részén, jóval kívülebb fekvő és igen gyenge spirális él van.

Az *A. subangulatus* [LAMK.] alakkörébe tartozik (COSSM.—PISS. : Icon. compl. II. Pl. LVII, 254—13.).

Méretetek :

magasság : 0,42 mm, szélesség : 1,26 mm.

ANISUS BICARINATUS nov. sp.

VII. tábla, 47—49. ábra

Hosszúharasztosról tíz példány.

Apró, balracsavarodó, elég mély köldökű, lapos alak. Négy kanyarulatból áll, igen finom növedékvonalakkal

A kanyarulatok szélén, alul és felül egy-egy, a fajra igen jellemző spirális él fut. Ezek közül az alsó kissé beljebb fekszik.

Jellegzetes két spirális élével meglehetősen egyedül áll az eocén *Anisus*-félék között.

Méretük :

magasság : 0,63 mm, szélesség : 1,23 mm.

SUBGEN. SEGMENTINA FLEMING 1822.

ANISUS PSEUDOPLANULATUS nov. sp.

VII. tábla, 50—52. ábra

Egy példány a Hosszúharasztosról és egy fiatalabb példány az Új-feltárából.

Három kanyarulatból álló, igen lapos alak, igen finom spirális vonalkázottsággal és növedék-vonalakkal. A szájnylás előtt több sűrűn álló szájperemredő van. Szájnylás ferde helyzetű.

A kanyarulatok külső peremén a fajra jellemző, felfelé hajló spirális él fut.

Igen közel áll az *A. inflatus* [DESH.] var. *planulatus* DESH.-hoz (COSSM.—PISS. : Icon. compl. II. Pl. LVII, 254—21'), azonban ennél mélyebb köldökű és kissé magasabb alak.

Méretük :

magasság : 1,09 mm, szélesség : 3,04 mm.

Classis SCAPHOPODA

Familia Siphonodentaliidae

GEN. *Cadulus* PHILIPPI 1844.

SECT. *Gadila* GRAY 1847.

CADULUS PSEUDOHUNGARICUS nov. sp.

VII. tábla, 53—54. ábra

1938. *Gadilla* sp. — Szóts : Mór. p. 11.

Gánti-szőlőkben igen ritka, Hosszúharasztosról négy, Új-feltárásból öt, többnyire töredékes példány.

Teljesen síma, fényes felületű, kissé hajlott, karcsú, vékonyhájú alak. Közepetáján fokozatosan kivastagodik s legvastagabb közvetlenül a szájnylás előtt. Utóbbi csaknem teljesen kör alakú (dorzoventrálisan kissé nyomott) és éles peremű.

A hátsó nyílás sokkal szűkebb s oldalt két igen keskeny, rövid hasíték osztja. Sajnos egy példányon sem maradt meg tökéletesen.

Közel áll a *S. parisiense* [DESH.]-hez (COSSM.—PISS. : Icon. compl. II. Pl. I, 3—1.), azonban ennél sokkal karcsúbb, hátulsó nyílás viszonylag jóval keskenyebb és ami a fő különbség, az ajkak nem osztottak.

A pilisi és nagykovácsi medencék alsó- és középső-eocén foraminiferás-molluszkumos agyagmárgájában elég gyakori a *G. hungarica* HANTK. in. coll., mely szintén közelálló faj, azonban valamivel kevésbé karcsú és vastagabb héjú.

Méretek :

magasság : 6,29 mm, szájnylás szélessége : 0,63 mm, vastagság : 0,81 mm.

Classis BIVALVIA

Ordo TAXODONTA

Stirps NUCULACÉA

Familia Nuculidae

GEN. *Trinacria* MAYER 1868.

TRINACRIA MÓRENSIS Szöts

VIII. tábla, 1—6. ábra

Szinonimlistát l. francia szövegben

Mindegyik lelőhelyen gyakori (a hosszúharasztosi anyag nagy része elveszett). A fajleírásához hozzá kell tennünk, hogy a teljesen kifejlett példányokon a fogak száma ötnél több is lehet és a hátsó fogak derékszögben megtörtek. Ezenkívül meg kell jegyeznünk, hogy a magasság és hosszúság aránya meglehetősen változik.

Méretetek :

embrionális jobb teknő :	magasság :	1,20 mm,	hosszúság :	1,77 mm,
embrionális bal teknő :	„	1,38 mm,	„	1,87 mm,
felnőtt jobb teknő :	„	3,58 mm,	„	5,12 mm,
felnőtt bal teknő :	„	3,57 mm,	„	5,12 mm.

TRINACRIA GÁNTENSIS nov. sp.

VIII. tábla, 7—8. ábra

Hosszúharasztosról egy fiatal, Új-feltárásból két fejlett bal teknő.

Rendkívül közel áll a *Tr. inaequilateralis* [D'ORB.] fajhoz, mely a párizsi medencében főleg a cuise-i emeletben elterjedt (DESHAYES : An. s. vert. I. p. 839. Atl. I. Pl. LXIV, fig. 27—30. et COSSM.—PISS. : Icon. compl. I. Pl. XXXIV, 107—4.), azonban egyes eltérő jelek miatt el kell attól választanunk.

A magyar faj búbja magasabb, a teknő elülső vége nem olyan hegyes, a héjperem elől, alul jobban kidomborodik

A héjfelszín díszítése is eltérő. A párizsi fajon erős, széles, lapos, szabályosan elhelyezkedő koncentrikus bordák vannak, míg fajunkon a koncentrikus díszítés sokkal gyengébb, szabálytalan, símább, sokszor csak a növedékvonalak alkotják. A búbtól a teknő elülső végéig húzódó taraj a magyar fajon valamivel kevésbé éles.

A záros perem viszonylag rövidebb és erősebb. A fogak száma elől-hátul három-három s közöttük középtűt egy kettős, kicsiny fog helyezkedik el. A fogak épp úgy megtörtek, illetőleg meghajoltak, mint a párizsi fajon, de jóval vastagabbak és számuk eggyel-eggyel kevesebb.

Ligamentumárok sekély, igen kicsi, háromszög alakú.
Az elülső izom tapadási helyénél alul szintúgy megvan az éles, ívesen hajlott taréj.
Sajnos jobb teknő nem került elő.

Méretük :

bal teknő magassága : 5,65 mm, hosszúsága : 6,29 mm.

Stirps ARCACEA

Familia Arcidae

GEN. *Arca* LINNÉ 1758.

SUBGEN. *BARBATIA* GRAY 1842.

ARCA nov. sp.

Az Új-feltárásban és Hosszúharasztoson elég ritka (utóbbiról származott anyag nagy része elveszett), Gánti-szőlőkben rendkívül ritka egy, az *A. modioliformis* DESH. alakkörébe tartozó új faj.

Ez a faj ismeretes a Dunántúli Középhegység alsó-eocén elegyesvízi rétegeiből különböző elnevezésekkel. Sajnos a gánti anyag fogyatékos és töredékes állapota (csak fiatal példányokból vannak épek) nem engedi meg a faj leírását, melyet később fogok majd eszközölni.

SECT. *Plagiarca* CONRAD 1875.

ARCA VINIFERA nov. sp.

VIII. tábla, 9—10. ábra

Egyetlen balteknő a csákerényi Szőlőhegyről, mely nem látszik teljesen kifejlett példánynak.

Hosszúkás, keskeny alak. Elöl, felül hegyes, hátul viszonylag magasabb s a búbtól tompa, domború gerinc húzódik az alul tompán kihegyesedő hátsó véghez. Búb erősen elöl fekszik. Tőle egészen az alsó peremig a teknő gyengén behomorodik. Ennek iránya hátrafelé húzódik.

Héjfelület fényes. Viszonylag szélesebb közökben éles növekedési befűződések láthatók, melyek koncentrikus bordákat fognak közre. Utóbbiak az elülső részen domborúbbak, keskenyebbek s az idősebbek igen gyengén gyöngyöztek. Hátul szélesek, egészen laposak s a búbtól a hátsó véghez húzódó tompa gerinc felett széles közökben álló, keskeny radiális barázdák osztják. Ezáltal valósággal radiális lapos bordák keletkeznek. A koncentrikus barázdák azonban mindig uralkodnak a radiálisak felett.

Héjperem mindenütt igen éles. Zárosperem teljesen egyenes. Elöl öt, ferdén álló fog van. Sajnos a búbtól hátrafelé, kisebb darabon a zárosperem letörött, úgyhogy ezen a részen csak kilenc, közel vízszintes helyzetű, lapos fog számolható meg.

Alakjával és a héjfelület díszítésével legközelebb áll az *A. lucida* DESH.-hoz (COSSM.—PISS. : Icon. compl. I. Pl. XXXVI, 110—41.). Erről a fajról azonban COSSMANN, M. (l. c.) és DESHAYES, G. P. (An. s. vert. II. p. 891. Atl. I. Pl. LXVII, f. 26—28.) meglehetősen eltérő ábrát adott, különösen az alak szempontjából. A magyar faj DESHAYES ábrájánál keskenyebb, a COSSMANN-féle ábrától viszont eltér elöl hegyesebb s hátul magasabb és alul hegyesebb alakjával. A magyar fajon ezenkívül erősebb a búbtól a peremig húzódó befűződés is. Mindkét ábrától eltér azonban a héjfelület díszítésével, amennyiben a párizsi fajon a radiális barázdák majdnem az egész felületre kiterjednek.

Méretük :

magasság : 2,34 mm, hosszúság : 4,66 mm.

ARCA VÉRTESENSIS nov. sp.

VIII. tábla, 11—18. ábra

Szinonímistát l. francia szövegben.

A gánti puhatestű-fauna leggyakoribb alakja (a hosszúharasztosi anyag zöme elveszett.)

Az embrionális alakoktól a felnőtt példányokig, minden fejlődési állapotból több ezer példány áll rendelkezésemre.

Ez a faj igen elterjedt nemcsak Gánt környékén, hanem a vértesi alsó-eocén rétegekben általában, sőt a Dunántúli Középhegységben sok helyütt magasabb szintekben is. Általában *A. quadrilatera* DESH. elnevezéssel idézik és írják le, azonban több eltérő jelleg miatt ezt az azonosítást tévesnek kell nyilvánítanunk.

A francia fajon a búb viszonylag hátrább fekszik. Jellemző rá a búbtól ferdén előre húzódó bemélyedés, mely az alsó peremen is látható nyomot hagy gyenge beöblösödés alakjában. Ez fajunkon csak igen gyengén van meg s sokszor a fejlettebb példányokon egyáltalán nem látható. A felületi díszítés finomabb, míg példányainkon viszonylag erős radiális bordák vannak. Fajunkon a héjperem élesebb és kiterültebb.

Zárosperem szélesebb, a fogak száma kevesebb (elől nyolc, hátul hat), de erősebbek és elől közel vízszintes helyzetűek. Ezenkívül a francia fajon a perem majdnem végig fogazott csak a ligamentumárok által megszakítva, míg az *A. vértesensis* nov. sp.-en széles köz választja el az elülső és hátsó fogakat.

Ligamentumárok fajunkon keskenyebb, alsó peremén három erős büttyök van (a francia fajon négy van s ezek alig észrevehetőek). Areális rész magasabb, ferde, a francia fajon lapos.

Méretetek :

fiatal jobb teknő :	magasság :	1,06 mm,	hosszúság :	1,37 mm,
„ bal „	„ „	1,16 mm,	„ „	1,45 mm,
„ jobb „	„ „	2,95 mm,	„ „	4,13 mm,
„ bal „	„ „	3,53 mm,	„ „	4,63 mm,
felnőtt jobb „	„ „	4,45 mm,	„ „	6,99 mm,
„ bal „	„ „	4,87 mm,	„ „	7,01 mm.

SUBGEN. CUCULLARIA DESHAYES 1860.

ARCA CAILLATIFORMIS nov. sp.

VIII. tábla, 19—21. ábra

Gánti-szőlőkből négy jobb és két bal teknő, melyek részben töredékesek.

Rendkívül közel áll az *A. caillati* DESH.-hoz (An. s. vert. I. p. 902. Atl. I. Pl. LXVIII, fig. 4—6. et Pl. LXIX, fig. 17—21.), azonban kisebb eltérések mégis elválasztják tőle. A hasonlóság a faji elnevezésben is kifejezésre jutott.

Alakra nézve a megegyezés tökéletesnek mondható. A zárosperem azonban jóval keskenyebb s mögötte a ligamentumárok rendkívül keskeny. A zárosperem keskenysége folytán a fogak is jóval vékonyabbak. Ezek száma és elhelyezkedése azonos a párizsi fajéval. A hátsók csaknem vízszintesen állnak, az elülsők erősen ferdén.

A magyar fajon viszont a héjfelület díszítése erősebb. Radiális bordái jóval sűrűbben állnak és erősebbek, mint az *A. caillati* DESH.-n s ami a fő különbség, fajunkon igen erős és sűrűn álló koncentrikus bordácskák vannak. A radiális és koncentrikus bordák kereszteződése révén valóságos koncentrikus gyöngysorok keletkeztek.

A búbtól az alsó peremig egy igen gyenge bemélyedés húzódik, mely azonban mégis erősebb, mint a párizsi fajon.

Méretek :

jobb teknő magassága : 5,51 mm, hosszúsága : 7,84 mm,
töredékes bal teknő hosszúsága : 6,46 mm.

Ordo ANISOMYARIA

Stirps MYTILACEA

Familia Mytilidae

GEN. *Brachyodontes* SWAINSON 1840.

SUBGEN. BRACHYDONTES s. s.

BRACHYDONTES CORRUGATUS [BRONGNIART]

Szinonímlistát l. francia szövegben.

Mindegyik lelőhelyen elég gyakori ez a messze elterjedt és igen jellegzetes faj (hosszúharasztosi anyag nagy része elveszett). Sajnos viszonylag vékonyabb héja és töredezettsége miatt tökéletesen ép példányt nem sikerült begyűjteni.

SUBGEN. SEPTIFER RECLUZ 1848.

BRACHYDONTES EURYDICES [BAYAN]

VIII. tábla, 22—23. ábra

Szinonímlistát l. francia szövegben.

Egyetlen töredezett peremű, fiatal jobb teknő az Új-feltárásból. Ennek ellenére kétségtelenül azonosítható a jellegzetes olasz fajjal.

Erősen feltehető, hogy a PAPP és TAEGER által említett *Septifer* sp. is azonos evvel a fajjal.

Méretek :

jobb teknő magassága : 3,25 mm, hosszúsága : 3,11 mm.

GEN. *Musculus* (BOLTEN) RÖDING 1798.

SUBGEN. MUSCULUS s. s.

MUSCULUS FORNENSIS [ZITTEL]

VIII. tábla, 24—28. ábra

Szinonímlistát l. francia szövegben.

Gánti-szőlőkben elég gyakori, Új-feltáráásban és Hosszúharasztoson rendkívül ritka (utóbbi helyről származó anyag elveszett).

ZITTEL, K. (l. c.) ennek a fajnak egy fiatal példányát írta le és ábrázolta. A különböző gyűjtésekből azonban felnőtt példányok is kikerültek.

Ezek igen hasonlítanak a héjfelület díszítésében a *M. subrostrata* [DESH.]-hoz (An. s. vert. II. p. 15. Atl. I. Pl. LXXIV, fig. 4—6.). A héj hátsó részén számos, szabályos, erős radiális borda van. Elülső részén öt erősen hajlott és ritkábban álló, szintén erős radiális borda van. A két radiális bordamező között csak igen finom radiális bordák vannak, sőt gyakran csak a koncentrikus növedékvonalak fejlődtek itt ki.

Belső héjfelület gyöngyházréteggel fedett. Az erős radiális bordák közei, mint benyomatok látszanak itt. Záros perem elülső részén négy különböző erősségű, hátsó részén számos, fokozatosan erősödő, majd gyengülő fog van.

Méretetek:

fiatal jobb teknő: magasság: 2,51 mm, hosszúság: 3,36 mm,

felőtt töredékes jobb teknő: hosszúság: 7,59 mm,

felőtt bal teknő: magasság: 7,97 mm, hosszúság: 10,55 mm.

ARCOPERNA CAPILLARIS [DESHAYES]?

Szinonímlistát l. francia szövegben.

TAEGER valószínűleg PAPP után idézi ezt a fajt Hosszúharasztosról. A későbbi gyűjtésekből nem került elő s valószínűleg valamely előző faj példánya lesz, melyet tévesen határoztak meg.

Stirps PTERIACEA

Familia Vulsellidae

GEN. **Pedalion** (SOLANDER) HUDDSFORD 1770.

PEDALION URKUTICUM [HANTKEN]

Szinonímlistát l. francia szövegben.

A Gánti-szőlőkből pár fiatal példány töredéke és az Új-feltárásból egy töredék azonosítható evvel a fajjal.

GEN. **Vulsella** (BOLTEN) RÖDING 1798.

SECT. **Madrela** DE GREGORIO 1884.

VULSELLA sp.

VIII. tábla, 29—30. ábra

Tíz, többnyire töredékes példány a Gánti-szőlőkből.

Erősen variáló kis alak a *V. anomala* DESH. alakköréből (COSSM.—PISS.: Icon. compl. I. Pl. XXXIX, 125—2.). A záros perem kifejlődése és alakja ennek a fajnak a rokonságába utalja, van azonban egy keskenyebb, magasabb töredékes példány is.

Ábrázolt felső teknő magassága: 2,97 mm, hossza: 3,14 mm.

Familia Pteriidae

GEN. *Pteria* SCOPOLI 1777.

SECT. *Pteria* s. s.

PTERIA TRIGONATA [LAMARCK] sp.

VIII. tábla, 31—34. ábra

Szinonímlistát l. francia szövegben.

Mindegyik lelőhelyen gyakori (hosszúharasztosi anyag nagy része elveszett).

Amíg megfelelő összehasonlító anyag nem áll rendelkezésünkre a faj párizsi példányaiból, addig a gánti alakokat nem tudjuk elválasztani tőle. Az egyetlen különbség, ami így megfigyelhető az, hogy a gánti példányokon hátul a teknő kissé homorúbbnak látszik.

Méretük :

jobb teknő : magasság : 5,58 mm, hosszúság : 7,13 mm,
bal teknő : „ 6,01 mm, „ 9,18 mm.

Stirps PECTINACEA

Familia Limidae

GEN. *Lima* CHEMNITZ 1784.

SUBGEN. *LIMATULA* S. WOOD 1839.

LIMA sp.

VIII. tábla, 35—36. ábra

Két, töredékes, fiatal bal teknő a Gánti-szőlőkől, melyek teljesen símák, díszítetlenek s így meghatározásuk nem lehetséges.

Méretük :

fiatal példány : magasság : 1,55 mm,
idősebb töredék : „ 2,51 mm.

Stirps ANOMIACEA

Familia Anomiidae

GEN. *Anomia* (LINNÉ) MÜLLER 1776.

ANOMIA div. sp.

Az *A. gregaria* BAY.-n kívül Gánt környékén elég gyakoriak egyéb *anomiák* is, melyek két fajhoz látszanak tartozni. Az egyik típus laposabb és ez az *A. tenuistriata* DESH.-hoz hasonlít (COSSM. — PRSS. : Icon. compl. I. Pl. XLIV, 136—1.), a másik domború és csavart búbú alak, mely az *A. primaeva* DESH.-ra emlékeztet (Ibid. : I. Pl. XLIV, 136—2.).

Sajnos a példányok töredékesek és nem áll rendelkezésemre megfelelő összehasonlító anyag, hogy az *anomiáknál* nehéz faji elhatárolást végre lehessen hajtani.

ANOMIA GREGARIA BAYAN

Szinonímlistát l. francia szövegben.

Ez az Északolaszországban és a Dunántúli Középhegységben igen elterjedt és gyakori, jellegzetes faj Gánt környékén ritkábbnak látszik.

*Stirps OSTREACEA***Familia Ostreidae**

GEN. **Ostrea** LINNÉ 1758.

SUBGEN. CRASSOSTREA SACCO 1897.

OSTREA RONCANA PARTSCH

IX. tábla, 1—4. ábra

Szinonímlistát l. francia szövegben.

Hosszúharasztoson és Új-feltárásban gyakori, Gánti-szőlőkben igen ritka.

A dunántúli eocén nagytermetű osztrigáit a különböző szerzők hol *O. longirostris* LAMK., hol pedig *O. gigantea* SOL. néven említik. Ennek oka részben az, hogy még ma is hiányzik az északolaszországi példányok jó ábrázolása, részben pedig az, hogy a faj rendkívül változékony. Vannak az *O. longirostris* LAMK.-hoz hasonló erősen megnyúlt példányok és az *O. gigantea* SOL.-hoz hasonló kiterültebb alakok.

A faj legjobb ábrázolása OPPENHEIM-től (l. c.) származik, azonban egyiptomi példányok alapján. A gánti és roncai faj azonosságára már ZITTEL (l. c.) is felhívta a figyelmet.

Méretek :

kettős teknőjű példány : magasság : 123,55 mm, hosszúság : 84,15 mm,

felső teknő : magasság : 110,75 mm, hosszúság : 74,05 mm,

felső teknő csavarodott búbbal : magasság : 95,85 mm, hosszúság : 73,85 mm,

alsó teknő : magasság : 113,15 mm, hosszúság : 78,50 mm.

Ordo EULAMELLIBRANCHIATA

Subordo HETERODONTA

*Stirps CARDITACEA***Familia Carditidae**

GEN. **Beguina** (BOLTEN) RÖDING 1798.

SECT. **Glans** MEGERLE v. MÜHLFELD 1811.

BEGUINA TAEGERI nov. sp.

VIII. tábla, 37—42. ábra

Gánti-szőlőkben elég gyakori, de a nagyobb példányoknak csak töredékei vannak, Új-feltárásból hét fiatalabb alak, hosszúharasztosi anyag elveszett.

Az egész fiatal példányok laposak, a felnőttek erőbben domborúak. Héj viszonylag vastag. A fiatalokon mintegy húsz, a felnőtteken huszonhárom-huszonnégy elég ritkán álló, erős radiális

borda van. Közülük a hátulsó hat-hét ritkán álló erős tüskéket hord. Ugyanezeken és az elülső hét bordán sűrűn, erősebb bütykök vannak, míg a többieknek ezeknek csak nyomai.

Fajunk a *C. calcitrapoides* LAMK. alakkörébe tartozik (COSSM.—PISS.: Icon. compl. I. Pl. XXXII, 97—36.). Hasonló alakot írt le V. DE REGNY is *C. hortensis* néven (Synopsis. III. p. 141. Tav. VII, fig. 4, 5, 6 a—b.), fajunkon a bordák száma több, mint ezen. A *C. calcitrapoides* LAMK.-en, melyhez fajunk közelebb áll, a fogak erősebbek.

Méretetek :

fiatal jobb teknő :	magasság :	1,23 mm,	hosszúság :	1,37 mm,
felelőtt „ „	„	4,06 mm,	„	4,03 mm,
„ bal „	„	6,57 mm,	„	6,64 mm.

Stirps SPHAERIACEA

Familia Corbiculidae

GEN. *Corbicula* MEGERLE v. MÜHLFELD 1811.

SECT. *Corbicula* s. s.

CORBICULA SIRENA [BRONGNIART]

Szinonímlistát l. francia szövegben.

Új-feltárásban és Hosszúharasztoson elég ritka (utóbbiról származó jó megtartású anyag elveszett).

SUBGEN. *CYANOCYCLAS* FÉRUSSAC 1818.

SECT. *Cyanocyclus* s. s.

CORBICULA TRIANGULARIS [SZÓTS]

VIII. tábla, 43—44. ábra

1938. *Cyrena triangularis* n. sp. — Szóts: Mór. p. 30. Mell. táb. 3—3 a ábra.

Egy bal teknő a Gánti-szőlőkéből, egy jobb teknő az Új-feltárásból. Mindkettő fiatal példány, melyeken a móri példányokra jellemző erős fogak még nem fejlődtek ki annyira.

Méretetek :

bal teknő magassága : 2,12 mm, hossza : 2,51 mm.

Stirps CYPRINACEA

Familia Libitiniidae

GEN. *Coralliophaga* BLAINVILLE 1824.

CORALLIOPHAGA sp.

VIII. tábla, 45—46. ábra

Egy ép fiatal és egy töredékes nagyobb bal teknő az Új-feltárásból, melyek igen hasonlítanak a *C. obducta* [DESH.]-hoz (COSSM.—PISS.: Icon. compl. I. Pl. XV, 63—3.), de annál hosszabb alakok.

Méretetek :

ábrázolt bal teknő magassága : 2,89 mm, hossza : 3,71 mm.

*Stirps CYAMIACEA***Familia Sportellidae**GEN. *Anisodonta* DESHAYES 1858.SECT. *Basterotia* C. MAYER 1859.*ANISODONTA* sp.

VIII. tábla, 47—48. ábra

Egyetlen fiatal bal teknő az Új-feltárásból. Az *A. ambigua* [DESH.] alakkörébe tartozik. (COSSM.—PRISS. : Icon. compl. I. Pl. XV, 65—5.), mint fiatal példány, nem alkalmas a meghatározásra.

Méretek :

ábrázolt bal teknő magassága : 1,13 mm, hossza : 1,41 mm.

*Stirps DREISSENACEA***Familia Dreissenidae**GEN. *Dreissena* P. VAN BENEDEN 1835.

SUBGEN CONGERIA PARTSCH 1835.

DREISSENA EOCAENA [MUNIER-CHALMAS]

VIII. tábla, 49—50. ábra

Szinonimlistát l. francia szövegben.

Egyetlen kisebb balteknő a Hosszúharasztosról. Éles gerincével csak a *C. eocaena* MUN.-CHALM.-val tudom azonosítani, bár ennél kissé domborúbbnak látszik.

Méretek :

magasság : 3,81 mm, hosszúság : 3,78 mm.

DREISSENA PRISCA [C. PAPP]

VIII. tábla, 51—54. ábra

Szinonimlistát l. francia szövegben.

Öt példány Hosszúharasztosról, egy ép és két töredékes példány az Új-feltárásból. Nagyobbak a PAPP K. által leírt példányoknál.

Méretek :

jobb teknő : magasság : 10,60 mm, hosszúság : 10,95 mm,
bal teknő : „ 6,43 mm, „ : 6,18 mm.

Stirps LUCINACEA

Familia Lucinidae

GEN. *Phacoides* BLAINVILLE 1825.

SUBGEN. PARVILUCINA DALL 1901.

SECT. *Bellucina* DALL 1901.*PHACOIDES HAUERI* [ZITTEL]

VIII. tábla, 55—60. ábra

Szinonímlistát l. francia szövegben.

Új-feltárásban és Gánti-szőlőkben igen gyakori, Hosszúharasztoson igen ritka (az anyag nagy része elveszett).

ZITTEL megállapításával (l. c.) szemben igen nehéz ezt a fajt a következőtől elválasztani. Ez különösen a fiatalabb példányokra vonatkozik. Utóbbiak ugyanis gyakran teljesen síma felületűek (csak növedékvonalakkal díszítvén) a *Ph. crassulus* [ZITT.]-nál is és mindkét faj fiatal példányai vékonyak.

A kifejlett *Ph. haueri* [ZITT.] vékonyabb és nem olyan domború, mint a *Ph. crassulus* [ZITT.] és a zársperem a fogakkal sem olyan erős. A héjfelület koncentrikus, csipkésen hajlott, lemezes díszítése sem olyan éles. Néha gyenge radiális bordázat jelentkezik.

Méretek :

fiatal jobb teknő :	magasság :	1,73 mm,	hosszúság :	1,91 mm,
„ bal „	„ „	1,94 mm,	„ „	2,08 mm,
felnőtt jobb „	„ „	5,06 mm,	„ „	5,08 mm,
„ bal „	„ „	5,05 mm,	„ „	5,06 mm.

PHACOIDES CRASSULUS [ZITTEL]

X. tábla, 1—9. ábra

Szinonímlistát l. francia szövegben.

Előbbtől vastagabb héja, erősebben fejlett zárspereme és a héjfelületre igen jellemző, éles, koncentrikus, lemezes díszítés révén választható el. Radiális bordák csak rendkívül ritkán jelentkeznek és igen gyengék.

Alakja erősen változó. Vannak magasabb és megnyúltabb alakok egyaránt. Utóbbiak viszonylag vékonyabbak és zársperemük is gyengébb. Ezeket a példányokat lehet a legnehezebben elválasztani a *Ph. haueri* [ZITT.]-től.

Úgy látszik, hogy a Gánti-szőlőkben a *Ph. crassulus* [ZITT.], míg az Új-feltárásban és Hosszúharasztoson a *Ph. haueri* [ZITT.] a gyakoribb a két faj közül.

Méretek :

embrionális jobb teknő :	magasság :	1,84 mm,	hosszúság :	2,19 mm,
fiatal „ „	„ „	4,20 mm,	„ „	4,77 mm,
felnőtt „ „	„ „	6,43 mm,	„ „	6,53 mm,
„ „ „	„ „	7,52 mm,	„ „	7,59 mm,
„ „ „	„ „	8,12 mm,	„ „	7,95 mm,
embrionális bal teknő :	„ „	1,87 mm,	„ „	2,01 mm,
fiatal „ „	„ „	4,27 mm,	„ „	5,05 mm,
felnőtt „ „	„ „	7,91 mm,	„ „	7,81 mm,
„ „ „	„ „	8,12 mm,	„ „	8,12 mm.

GEN. *Megaxinus* BRUGNONE 1880.

SECT. *Pseudomiltha* P. FISCHER 1887.

MEGAXINUS sp.

Egy nagytermetű, elég gyakori fajnak a töredékei a Hosszúharasztosról és Új-feltárásból a közelebbi meghatározást nem engedik meg.

GEN. *Lucina* LAMARCK 1799.

SECT. *Gibbolucina* COSSMANN 1904.

LUCINA VOGLI nov. sp.

X. tábla, 10—17. ábra

Új-feltáráásban elég gyakori, Gánti-szőlők anyaga (két fiatal példány kivételével) és hosszúharasztosi anyag elveszett.

A teknő elég domború. Búb körülbelül közepén fekszik. Hátsó perem előre felé lecsapott. Alul és elől a perem kerek. Hátsó részén a bűtől a peremig szélesebb, de sekély befűződés húzódik. Fiatal példányokon a növedékvonalak mellett koncentrikus, lemezszerű felhajlások jelentkeznek. Ezek az idősebb korban teljesen eltűnnek s csak a sűrű, szabálytalan megjelenésű növedékvonalak díszítik a héjfelületet.

A fiatal példányokon még látható egy rövid középső főfog és egy igen gyenge elülső fog, utóbbi a felnőttéken teljesen eltűnik, előbbi pedig igen gyenge lesz és előre nyomódott.

Ligamentumárok hosszú, keskeny, belül fekszik. Izombenyomatok csaknem merőlegesen állnak, szélesek, rövidek.

A *Ph. gibbosulus* [LAMK.]-hoz igen közelálló faj, melytől kerekdedebb alakjával tér el.

Méretek :

embrionális jobb teknő :	magasság :	1,23 mm,	hosszúság :	1,37 mm,
embrionális bal teknő :				(eltörött),
felnőttség jobb teknő :	magasság :	9,62 mm,	hosszúság :	10,34 mm,
felnőttség bal teknő :	“	13,37 mm,	“	14,46 mm.

Stirps **CARDIACEA**

Familia Cardiidae

GEN. *Laevicardium* SWAINSON 1840.

SUBGEN. *TRACHYCARDIUM* MÖRCH 1853.

LAEVICARDIUM nov. sp.

X. tábla, 18—21. ábra

Szinonímistát l. francia szövegben.

Mindegyik lelőhelyen elég gyakori (hosszúharasztosi anyag nagyrészt elveszett). Sajnos a felnőtt példányoknak csak töredékei vannak.

Erősen domború, hátul kissé megnyúlt alak. Hosszabb, mint amilyen magas. Rendkívül lapos, széles radiális bordák borítják, melyek között csak keskeny köz van. Számuk eléri az ötvenet.

A felnőtt példányok töredékein jól látszik, hogy a keskeny bordaközökben igen finom harántlécek vannak és az elülső hét-nyolc borda élessé válik s rajtuk alsó részükön sűrűn éles, lapos tüskék vannak.

Kétségkívül eltér a közelálló fajoktól, azonban az ép, felnőtt példányok hiánya miatt egyelőre tartózkodnunk kell egy új faj felállításától.

Méretek :

jobb teknő : magasság : 3,85 mm, hosszúság : 4,70 mm,

bal teknő : eltörött.

GEN. *Corculum* (BOLTEN) RÖDING 1798.

SUBGEN. *PLAGIOCARDIUM* COSSMANN 1886.

CORCULUM SUBROTUNDATUM nov. sp.

X. tábla, 22—27. ábra

Mindegyik lelőhelyen elég gyakori (hosszúharasztosi anyag elveszett).

A *C. plagiomorphum* COSSM. alakkörébe tartozó faj (Cat. ill. I. p. 170. Pl. VIII, fig. 21—22.). A laposabb, fiatalabb példányok alakban is igen hasonlóak, a kifejlett teknő azonban viszonylag magasabb, hátrafelé megnyúltabb, alul, elől kerekesebb. Nagyságban felét sem éri el a párizsi fajnak.

Felületét szintén sűrűn álló széles, lapos bordák díszítik (ezek száma huszonnégy, a párizsi fajon jóval több). A keskeny bordaközökben sűrűn álló, finom, koncentrikus harántlécek láthatók. Az elülső és hátulsó két-három bordán a fiatalabb példányokon ritkán álló, túszerű képződmények vannak.

Zárasperem hajlottabb. A fogazatban az ábrák alapján nemigen látszik eltérés a párizsi fajtól.

Méretek :

jobb teknő magasság : 9,12 mm, hosszúság : 8,64 mm,

bal „ „ 6,99 mm, „ 6,96 mm,

bal „ „ 7,43 mm, „ 7,72 mm.

Stirps VENERACEA

Familia *Veneridae*

GEN. *Meretrix* LAMARCK 1799.

MERETRIX FORNENSIS [TAEGER] ?

1908. *Cytherea fornensis*, n. sp. — TAEGER : Vértes. p. 57., 78., 256. Taf. 9, Fig. 6 a—b.

A TAEGER-féle fajt nem sikerült megtalálnom. Ábrája, leírása után ítélve a *meretrixek* közé tartozik.

GEN. *Tivelina* COSSMANN 1886.

TIVELINA PSEUDOPETERSI [TAEGER]

X. tábla, 28—35. ábra

Szinonimlistát l. francia szövegben.

Mindegyik lelőhelyen rendkívül gyakori (a hosszúharasztosi anyag elveszett).

TAEGER leírásához hozzá kell tennünk, hogy ez a faj alakjában meglehetősen variál, amennyiben a gyakoribb, megnyúlt alakok mellett vannak rövidebb, magasabb példányok is. Lehetséges, hogy ezeket említik innen a szerzők *C. deltoidea* LAMK. néven.

TAEGER feltételezi, hogy ez a faj esetleg a *M. vértésensis* [TAEGER.] fiatal alakja, azonban Gánt környékéről a *M. vértésensis* [TAEGER.] egyáltalán nem került elő.

Méretetek :

embrionális jobb teknő :	magasság :	1,16 mm,	hosszúság :	1,27 mm,
fiatal " "	"	1,62 mm,	"	1,85 mm,
" bal "	"	3,81 mm,	"	4,56 mm,
felnőtt jobb teknő :	"	8,48 mm,	"	10,85 mm,
" bal "	"	7,67 mm,	"	8,79 mm.

TIVELINA DELTOIDEA [LAMARCK] ?

Szinonímlistát l. francia szövegben.

Mint előző fajnál már említettem, a gántkörnyéki példányok valószínűleg a *T. pseudopetersi* [TAEGER.] rövidebb változatai. A nagy számban kikerült példányok között a párizsi fajt egyáltalán nem sikerült felismernem. Különbözik a gánti és párizsi *C. deltoidea* LAMK. közti különbségekre már ZITTEL, K. felhívta a figyelmet (Obere Numm. p. 390.).

GEN. *Textivenus* COSSMANN 1886.

TEXTIVENUS TEXTA [LAMARCK]

X. tábla, 36—40. ábra

Szinonímlistát l. francia szövegben.

Gánti-szőlőkben igen gyakori (főleg töredékekben), Új-feltárásban és Hosszúharasztoson ritkább (utóbbi anyaga nagyrészt elveszett).

A gánti alak fiatal példányai minden jellegükben annyira megegyeznek a párizsi faj fiatal példányaival, hogy itt az azonosítás feltétel nélküli. Sajnos nagyobb példányok csak töredékekben vannak. Ezek némi eltérést mutatnak már. Addig azonban, míg nem kerülnek elő ép felnőtt példányok, a két alakot lehetetlen elválasztani egymástól.

Méretetek :

embrionális jobb teknő :	magasság :	1,10 mm,	hosszúság :	1,31 mm,
fiatal " "	"	6,44 mm,	"	4,67 mm,
" bal "	"	8,61 mm,	"	10,19 mm.

Stirps TELLINACEA

Familia Tellinidae

GEN. *Arcopagia* (LEACH) T. BROWN 1827.

SUBGEN. ELLIPTOTELLINA COSSMANN 1886.

ARCOPAGIA MAJERI nov. sp.

X. tábla, 41—44. ábra

Mindegyik lelőhelyen rendkívül ritka.

Igen vékony, éles peremű, fényes felületű, hosszúkás teknők. Elül rostrumszerűen kihegyesedik, hátsó perem erősen, alsó perem gyengén lekerekített.

Külső felületén igen finom növekedési vonalak láthatók, gyakran gyenge, szabálytalan, koncentrikus befűződésekkel.

Embrionális teknők leváltak.

Köpenyvonal, izombenyomat nem látszik. Jobb teknőn egy merőleges, osztott főfog, bal teknőn egy hátsó, csaknem merőleges és egy elülső, hasadt, ferde főfog van. Ugyanitt hátul egy rövidebb, kissé hajlott oldali fog látható.

Fogazata révén az *Elliptotellina*-félék közé sorozható. Alakjával azonban eltér a *T. transversa* DESH. és *T. tellinella* LAMK.-tól egyaránt (COSSM.—PISS.: Icon. compl. I. Pl. V, 35—6. et 35—7.) és rostrumszerű elülső végével inkább a *T. rostralina* DESH.-hoz közelít (Ibid. I. Pl. V, 35—3.).

A TAEGER által a tatabányai «felső elegyesvízi rétegek»-ből leírt *T. ? baconica* nov. sp. (Vértes. p. 260. Taf. 9, Fig. 12.) jóval hosszabb, elül hegyesebb alak és a szerző szerint sem dönthető el, hogy a *tellinákhoz* vagy a *psammobiákhoz* tartozik-e. Az általam a fenti rétegekből gyűjtött *tellinák* nem azonosak a gánti fajjal.

Méretek :

bal teknő : magasság : 5,51 mm, hosszúság : 10,63 mm,
jobb teknő : „ 5,42 mm, „ 10,35 mm.

Familia Semelidae

GEN. *Abra* (LEACH) LAMARCK 1818.

SUBGEN. ABRA s. s.

ABRA PANNONICA nov. sp.

X. tábla, 45—48. ábra

Gánti-szőlőkben ritka, Új-feltárásban és Hosszúharasztoson elég gyakori (utóbbi anyaga elveszett).

Tojásdad alakú, igen vékonyhéjú alak. Hátul kerekdedebb, mint elől. Búb a középtől kissé előre fekszik. Rendkívül finom, koncentrikus növedékvonalak díszítik, melyek ritkán igen éles és igen finom taréjakat alkotnak.

Jobb teknőn egy merőlegesen álló, gyenge főfog van. A bal teknő főfoga ferde helyzetű. Ugyanitt elől egy igen keskeny, hosszú, hátul pedig egy hajlott, erősebb oldali fog fekszik.

A gánti faj legközelebb az *A. suessoniensis* DESH.-hez áll (COSSM.—PISS.: Icon. compl. I. Pl. V, 31—3.), azonban ennél kerekdedebb, szimmetrikusabb alak.

Méretek :

jobb teknő : magasság : 5,69 mm, hosszúság : 7,81 mm,
bal teknő : „ 6,22 mm, „ 9,18 mm.

Subordo ADAPEDONTA

Stirps MYACEA

Familia Myidae

GEN. *Sphenia* TURTON 1822.

SPHENIA HUNGARICA C. PAPP

X. tábla, 49—56. ábra

Szinonímlistát l. francia szövegben.

Új-feltárásban és Hosszúharasztoson (anyag elveszett) igen gyakori, Gánti-szőlőkben igen ritka.

A PAPP-féle változat a *Sph. angusta* [DESH.]-val szemben (COSSM.—PISS.: Icon. compl. I. Pl. III, 18—14.) önálló faj. Az általam *Sph. tenuisulcata* néven leírt új faj (l. c.) nem más, mint ennek a fajnak fiatal alakja. A különböző szerzők által innen *C. angulata* LAMK. elnevezéssel említett és leírt alakok, valószínűleg ennek a rendkívül változékony fajnak csupán egyes változatai.

Méretek:

embrionális	jobb teknő :	magasság : 1,58 mm,	hosszúság : 1,12 mm,
„	bal „	„	„ (elveszett),
fiatal	jobb „	„ 3,75 mm,	„ 5,09 mm,
„	bal „	„ 3,75 mm,	„ 6,80 mm,
felnőtt	jobb „	„ 5,50 mm,	„ 9,70 mm,
„	bal „	„ 4,65 mm,	„ 8,38 mm.

Classis CEPHALOPODA
Subclassis DIBRANCHIATA

Ordo DECAPODA

Familia Belopteridae

GEN. *Vasseuria* MUNIER-CHALMAS 1880.

VASSEURIA OCCIDENTALIS MUNIER-CHALMAS

X. tábla, 57—58. ábra

Szinonímlistát l. francia szövegben.

A Gánti-szőlőkből egy rostrumtöredéke került elő ennek a fajnak, mely eddig Nyugatfranciaországon kívül csak Roncáról és a Monte Pulliról volt ismeretes.

Ábrázolt rostrumtöredék nagysága: 3,92 mm.

V. ÖSSZEFOGLALÁS

1. A puhatestű fauna összetétele

Nem számítva a régebbi szerzők által említett és általam nem agnoszkált két csigafajt (*Turritella vinculata* ZITT.?, *Mitra* sp?) és három kagylófajt (*Arcoperna capillaris* [DESH.]?, *Meretrix fornensis* [TAEG.]?, *Tivelina deltoidea* [LAMK.]?), végeredményben a feldolgozott puhatestű fajok száma százkilencvenkilenc. Ezeknek osztályonkénti megoszlása:

Loricata	1 faj
Gastropoda	162 „
Scaphopoda	1 „
Bivalvia	34 „
Cephalopoda	1 „

A százkilencvenkilenc faj közül kilencvenkilenc újnak bizonyult. Ezek közül egy a *Loricata*, nyolcvanhat a *Gastropoda*, egy a *Scaphopoda* és tizenegy a *Bivalvia* osztályba tartozik. Szerepel ezenkívül hét csigafaj még, amely szintén új fajnak látszik, megtartási állapotuk azonban nem kielégítő ennek eldöntésére.

Tizenkilenc csiga és öt kagylófaj csak nemre volt meghatározható. Viszont volt két csigacsoport (*Scutus* div. sp., *Eulimella* div. sp.) és egy kagylócsoport (*Anomia* div. sp.), mely feltételezhetően több-több fajt képvisel, azonban részben a megtartási állapot, részben megfelelő összehasonlító anyag hiánya miatt a faji szétválasztást nem lehetett végrehajtani.

Fenti eloszlásból kitűnik, hogy a faunában a számottevő szerepet a csigák és kagylók játsszák. Ez vonatkozik mind a fajszámra, mind pedig az egyedszámra egyaránt.

Ha csak a fajszámot vesszük figyelembe, akkor a csigák a kagylókkal szemben mintegy ötszörös arányban vesznek részt a fauna összetételében. Ez az arány azonban kereken háromra csökken, ha csak a gyakoribb fajokat számítjuk.

A faunamegoszlásról azonban ez sem ad teljesen valószerű képet, mert mint a bevezetésben már említettem, a hosszúharasztosi kagylóanyag nagy része elveszett. Mindenesetre a puhatestű fauna összetételében a kagylók nagyobb arányban vesznek részt, mint az a számszerű adatokból kitűnik. Az összfauna leggyakoribb alakja például az *Arca vértésensis* nov. sp. kagylófaj.

Ha *gyakoriság* szempontjából vizsgáljuk a faunát, következő megoszlást találjuk:

Rendkívül gyakori (200-nál több példány):

Gastropoda (11 faj): *Nerita héberti* nov. sp., *Bythinella gracillima* nov. sp., *Turritella rómeri* nov. sp., *Melania distincta* ZITT., *Pyrazus fucillatus* [DE GREG.], *Bittium quadricinctum* DONC., *Bittium tasnádi* M. BÁNYAI, *Cerithium subcorvinum* OPPH., *Conocerithium hungaricum* M. BÁNYAI, *Persicula pseudoallixi* nov. sp., *Cylichna vértésensis* nov. sp.

Bivalvia (3 faj): *Arca vértésensis* nov. sp., *Phacoides crassulus* [ZITT.], *Tivelina pseudoptersi* [TAEG.].

Igen gyakori (200–100 példány):

Gastropoda (11 faj): *Collonia vértésensis* nov. sp., *Bythinella pulcherrima* nov. sp., *Mesalia*

elegantula ZITT., *Mathilda frequens* nov. sp., *Bayania melaniaeformis* [SCHLOTH.], *Bayania supra-variens* nov. sp., *Bayania boussaci* nov. sp., *Tympanotonus hungaricus* [ZITT.], *Tympanotonus calcaratus* [BRONGN.], *Odostomia pannonica* nov. sp., *Odostomia supravariabilis* nov. sp.

Bivalvia (4 faj): *Phacoides haueri* [ZITT.], *Laevicardium* nov. sp., *Textivenus texta* [LAMK.], *Sphenia hungarica* C. PAPP.

Gyakori (100—50 példány):

Gastropoda (16 faj): *Rissoa munieri* nov. sp., *Melanopsis doroghensis* OPPH., *Potamides corrugatus* [BRONGN.], *Terebellum vértésensis* nov. sp., *Ampullina perusta* [DEFR.], *Globularia incompleta* [ZITT.], *Deshayesia alpina* [D'ORB.], *Cantharus brongniarti* [D'ORB.], *Clavilithes noae* [CHEMN.], *Ancilla propinqua* ZITT., *Marginella nana* ZITT., *Marginella pseudonana* nov. sp., *Marginella frequens* nov. sp., *Marginella pannonica* nov. sp., *Cythara vértésensis* nov. sp., *Cylichna gántensis* nov. sp.

Bivalvia (3 faj): *Trinacria mórensis* SZÓTS, *Pteria trigonata* [LAMK.], *Ostrea roncana* PARTSCH.

Elég gyakori (50—40 példány):

Gastropoda (18 faj): *Zebina hungarica* nov. sp., *Zebina zitteli* nov. sp., *Assimineea gránásensis* nov. sp., *Adeorbis vértésensis* SZÓTS, *Vermetus conicus* [LAMK.], *Bayania variocostata* nov. sp., *Strombiformis haidingeri* [ZITT.], *Odostomia submisera* nov. sp., *Eulimella guttulina* nov. sp., *Polynices pasinii* [BAY.], *Natica gránásensis* nov. sp., *Murex gántensis* nov. sp., *Marginella pseudovulata* OPPH., *Marginella hantkeni* nov. sp., *Marginella subcylindrica* nov. sp., *Marginella vértésensis* nov. sp., *Conus esterházyi* C. PAPP, *Ringicula ritae* V. DE REGNY.

Bivalvia (7 faj): *Brachyodontes corrugatus* [BRONGN.], *Musculus fornensis* [ZITT.], *Anomia* div. sp., *Begulina taegeri* nov. sp., *Lucina vogli* nov. sp., *Corculum subrotundatum* nov. sp., *Abra pannonica* nov. sp.

Elég ritka (40—30 példány):

Gastropoda (4 faj): *Tricolia colorata* nov. sp., *Odostomia semistriata* nov. sp., *Asthenotoma graniformis* nov. sp., *Peratotoma gránásensis* nov. sp.

Bivalvia (3 faj): *Arca* nov. sp., *Anomia gregaria* BAY., *Corbicula sirena* [BRONGN.].

Ritka (30—20 példány):

Gastropoda (14 faj): *Scutus* div. sp., *Patella pyramidalis*? MENEGH., *Patella gántensis* nov. sp., *Teinostoma semseyi* C. PAPP, *Tricolia densistriata* nov. sp., *Lacuna transparens* nov. sp., *Tenagodus mitis* [DESH.], *Cerithiella rara* nov. sp., *Triphora tricostata* nov. sp., *Odostomia pseudoruellensis* nov. sp., *Cantharus vértésensis* nov. sp., *Cythara kochi* nov. sp., *Cryptoconus semistriatus* [DESH.], *Acera aspirata* nov. sp.

Bivalvia (1 faj): *Megaxinus* sp.

Igen ritka (20—10 példány):

Gastropoda (20 faj): *Nerita pentastoma* DESH. sp., *Nerita hantkeni* nov. sp., *Velates schmideli* [CHEMN.], *Valvata splendida* nov. sp., *Cingula pseudomumiola* nov. sp., *Assimineea quadrangulata* nov. sp., *Faunus fornensis* [ZITT.], *Cerithium pratti* ROUAULT, *Seila vértésensis* nov. sp., *Seila subtrifaria* nov. sp., *Seila quadricostata* nov. sp., *Eulimella* div. sp., *Pustularia moloni* [BAY.], *Parvisipho nudus* nov. sp., *Coptochetus hofmanni* nov. sp., *Vexillum csákvárense* nov. sp., *Vexillum böckhi* nov. sp., *Mitra subcrebricosta* nov. sp., *Cythara* nov. sp.?, *Cylichna hantkeni* nov. sp.

Scaphopoda (1 faj): *Cadulus pseudohungaricus* nov. sp.

Rendkívül ritka (10-nél kevesebb példány):

Loricata (1 faj): *Tonicia pannonica* nov. sp.

Gastropoda (68 faj): *Scissurella hungarica* nov. sp., *Emarginula subcostata* nov. sp., *Scutus pannonicus* nov. sp., *Scutus hungaricus* nov. sp., *Scutus* nov. sp.?, *Fissurella incompleta* nov. sp., *Fissurella héberti* nov. sp., *Fissurella* nov. sp.?, *Solariella subelevata* nov. sp., *Solariella gántensis* nov. sp., *Teinostoma pappi* nov. sp., *Cyclostrema csákvárensis* nov. sp., *Collonia megalomphaloides* nov. sp., *Phasianella*? sp., *Neritina lutea* ZITT., *Neritopsis pustulosa*

BELL., *Craspedopoma subconoideum* nov. sp., *Valvata platispira* nov. sp., *Lacuna umbonata* nov. sp., *Lacuna* nov. sp.?, *Lacuna* sp., *Bythinella auriculata* nov. sp., *Stenothyra* sp., *Zebina* nov. sp., *Paryphostoma*? sp., *Assimineia* sp., *Turritella* sp., *Turritella* sp., *Mathilda* nov. sp.?, *Solarium* nov. sp.?, *Vermetus ornatissimus* nov. sp., *Vermetus* sp., *Vermetus* nov. sp., *Melanatria auriculata* [SCHLOTH.], *Melanatria vulcanica* [SCHLOTH.], *Potamides* sp., *Tympanotonus rozlozniki* nov. sp., *Tympanotonus diaboli* [BRONGN.], *Tympanotonus* sp., *Pyrazus pentagonatus* [SCHLOTH.], *Diastoma roncanum* [BRONGN.], *Harrisianella vulcani* [BRONGN.], *Scala* sp., *Turbonilla minutissima* nov. sp., *Turbonilla conica* nov. sp., *Calyptrea* sp., *Calyptrea* sp., *Strombus* sp., *Ampullina vulcaniformis* OPPH., *Cypraea elegans*? DEFR., *Murex* sp., *Cantharus subcostulatus* OPPH., *Coptochetus* sp., *Vexillum splendidum* nov. sp., *Vexillum* sp., *Voluta* nov. sp.?, *Volutilithes* sp., *Marginella* nov. sp.?, *Cythara hofmanni* nov. sp., *Cythara gántensis* nov. sp., *Peratotoma subcastellorum* nov. sp., *Pleurotomella gántensis* nov. sp., *Actaeon vitalisi* nov. sp., *Philine hungarica* nov. sp., *Marinula* sp., *Anisus pseudosubangulatus* nov. sp., *Anisus bicarinatus* nov. sp., *Anisus pseudo-planulatus* nov. sp.

Bivalvia (13 faj): *Trinacria gántensis* nov. sp., *Arca vinifera* nov. sp., *Arca caillatiformis* nov. sp., *Brachyodontes eurydices* [BAY.], *Pedalion wrkuticum* [HANTK.], *Vulsella* sp., *Lima* sp., *Corbicula triangularis* [SZÓTS], *Coralliophaga* sp., *Anisodonta* sp., *Dreissena eocaena* [MUN.-CHALM.], *Dreissena prisca* [C. PAPP], *Arcopagia majeri* nov. sp.

Cephalopoda (1 faj): *Vasseuria occidentalis* MUN.-CHALM.

A gyakorisági eloszlás a puhatestű fauna összetételéről már elég hű képet nyújt. A gyakoribb fajok száma (negyvennél több példányszám) az összfaunának valamivel több, mint egyharmadát teszi.

2. A puhatestű fauna előfordulási viszonyai

A gánti puhatestű fauna nagy része egyéb előfordulási helyeken is megtalálható. Az alábbi felsorolásban feltüntettem az egyes fajok előfordulásait, tekintettel az eocén egyes tagozataira. (l. 101—108-o.).

A felsorolásból kitűnik, hogy a *százkilvenkilenc* gánti puhatestűfaj közül *százharminchárom* csak helyben fordul elő. További *huszonhat* fajt ismét csak dunántúli lelőhelyekről ismerünk. A fennmaradó *negyven* faj előfordulása főleg a környező területekre esik. Így elsősorban Északolaszországra, azután az Alpok, Dalmácia, Bosznia, Szlovákia területére. *Kilenc* közös faj akad közülük a Párizsi-medencével és Nyugatfranciaországgal (Cotentin, Loire-Inférieure), *két* faj fordul elő a Pireneusoktól É-ra eső eocén medencékben, *egy* Tráciában és *kettő* Egyiptomban is. Az összehasonlítás az Erdélyi-medencével az ottani fajok pontos feldolgozásának hiányában nem lehetséges.

Az eloszlásból az a természetszerűség következik, hogy a közös fajok elsősorban a környező területeken lépnek fel, mindinkább távolodunk, a közös fajok száma mindinkább csökken.

A közös fajok túlnyomórészt a makrofauna alakjaiból kerültek ki s ezek, mint már említettem, főleg az északolaszországiakkal azonosak. Az új fajok csaknem mind kistermetű alakok. Érdekes, hogy ezek a párizsi és nyugatfranciaországi fajokkal állnak igen közeli rokonságban. Ebből azonban nem lehet messzebmenő következtetéseket levonni. Nem szabad figyelmen kívül hagynunk, hogy a környező területek (elsősorban Északolaszország) kistermetű fajait eddig még csak kis részben dolgozták fel.

A rétegtani elterjedést tekintve, irányadónak a dunántúli előfordulásokat vehetjük. Az *ötvenhat* Dunántúlon is megtalálható és nagyrészt gyakori faj közül *harminc* csak az *alsó-eocén* rétegekben, *huszonkettő* az *alsó-* és *középső-eocén*ben egyaránt és csak *négy* faj fordul elő kizárólag a *középső-eocén* rétegekben.

3. A gánti puhatestű fauna jellege

Mint a rétegtani ismertetésben is említettem, a puhatestűs agyag alsó rétegei elegyesvízi lerakódások és tengeri üledéknek csak a felső padokat vehetjük. A puhatestű fauna azonban mind-egyikben azonos.

	DUNÁNTÚL		EGYÉB ELŐFORDULÁSOK		
	alsó-eocén	középső-eocén	alsó-eocén	középső-eocén	felső-eocén
Loricata :					
<i>Lonicia pannonica</i> n. sp. . . .	—	—	—	—	—
Gastropoda :					
<i>Scissurella hungarica</i> n. sp. . . .	—	—	—	—	—
<i>Emarginula subcostata</i> n. sp. . .	—	—	—	—	—
<i>Scutus pannonicus</i> n. sp.	—	—	—	—	—
<i>Scutus hungaricus</i> n. sp.	—	—	—	—	—
<i>Scutus</i> n. sp. ?	—	—	—	—	—
<i>Scutus</i> div. sp.	—	—	—	—	—
<i>Fissurella incompleta</i> n. sp. . . .	—	—	—	—	—
<i>Fissurella héberti</i> n. sp.	—	—	—	—	—
<i>Fissurella</i> n. sp. ?	—	—	—	—	—
<i>Patella pyramidalis</i> MENEGH. . . .	—	—	—	Vicenza (San Giov. Ilarione)	—
<i>Patella gántensis</i> n. sp.	—	—	—	—	—
<i>Solariella subelevata</i> n. sp.	—	—	—	—	—
<i>Solariella gántensis</i> n. sp.	—	—	—	—	—
<i>Teinostoma semseyi</i> C. PAPP	—	—	—	—	—
<i>Teinostoma pappi</i> n. sp.	—	—	—	—	—
<i>Cyclostrema csákvárensis</i> n. sp. . .	—	—	—	—	—
<i>Collonia vértésensis</i> n. sp.	—	—	—	—	—
<i>Collonia megalomphaloides</i> n. sp.	—	—	—	—	—
<i>Tricolia densistriata</i> n. sp.	—	—	—	—	—
<i>Tricolia colorata</i> n. sp.	—	—	—	—	—
<i>Phasianella</i> ? sp.	—	—	—	—	—
<i>Nerita pentastoma</i> DESH. sp. . . .	Mór	—	Párizsi- medence	Bribir, Colli Berici (Grancona), Párizsi- medence	—
<i>Nerita héberti</i> n. sp.	—	—	—	—	—
<i>Nerita hantkeni</i> n. sp.	—	—	—	—	—
<i>Neritina lutea</i> ZITT.	Esztergomi- medence, Kisgyón, Dudar	—	—	—	—
<i>Velates schmideli</i> [CHEMN.]	Mór, Kisgyón, Dudar, Zirc, Úrkút	Esztergomi- medence, Bajót, Tata- bánya, Dudar, Pápai Bakony	Párizsi- medence	Párizsi- medence	—
<i>Neritopsis pustulosa</i> BELL.	—	—	—	Vicenza (Roncà), Alpok (La Palarea), Konjavac	—
<i>Craspedopoma subconoideum</i> n. sp.	—	—	—	—	—
<i>Valvata platispira</i> n. sp.	—	—	—	—	—
<i>Valvata splendida</i> n. sp.	—	—	—	—	—
<i>Lacuna transparens</i> n. sp.	—	—	—	—	—
<i>Lacuna umbonata</i> n. sp.	—	—	—	—	—
<i>Lacuna</i> n. sp. ?	—	—	—	—	—
<i>Lacuna</i> sp.	—	—	—	—	—
<i>Bythinella pulcherrima</i> n. sp. . .	—	—	—	—	—
<i>Bythinella gracillima</i> n. sp. . . .	—	—	—	—	—
<i>Bythinella auriculata</i> n. sp. . . .	—	—	—	—	—
<i>Stenothyra</i> sp.	—	—	—	—	—
<i>Cingula pseudomumiola</i> n. sp. . .	—	—	—	—	—
<i>Rissoa munieri</i> n. sp.	—	—	—	—	—
<i>Zebina hungarica</i> n. sp.	—	—	—	—	—
<i>Zebina zitteli</i> n. sp.	—	—	—	—	—
<i>Zebina</i> n. sp.	—	—	—	—	—
<i>Paryphostoma</i> ? sp.	—	—	—	—	—
<i>Assiminiea gránásensis</i> n. sp. . .	—	—	—	—	—

	DUNÁNTÚL		EGYÉB ELŐFORDULÁSOK		
	alsó-eocén	középső-eocén	alsó-eocén	középső-eocén	felső-eocén
<i>Assimineea quadrangulata</i> n. sp.	—	—	—	—	—
<i>Assimineea</i> sp.	—	—	—	—	—
<i>Adeorbis vértésensis</i> SZŐTS ...	Mór	—	—	—	—
<i>Mesalia elegantula</i> ZITT.	Mór	—	—	—	—
<i>Turritella vinculata</i> ? ZITT. ...	—	Esztergomi-medence, Bajót, Lábatlan	—	—	—
<i>Turritella rómeri</i> n. sp.	—	—	—	—	—
<i>Turritella</i> sp.	—	—	—	—	—
<i>Turritella</i> sp.	—	—	—	—	—
<i>Mathilda frequens</i> n. sp.	—	—	—	—	—
<i>Mathilda</i> n. sp. ?	—	—	—	—	—
<i>Solarium</i> n. sp. ?	—	—	—	—	—
<i>Vermetus ornatissimus</i> n. sp. ...	—	—	—	—	—
<i>Vermetus</i> sp.	—	—	—	—	—
<i>Vermetus conicus</i> [LAMK.]	—	—	Vicenza (Mte Postale)	Párizsi-medence, Cotentin	Vicenza (Mte Grumi)
<i>Vermetus</i> n. sp.	—	—	—	—	—
<i>Tenagodus mitis</i> [DESH.]	—	—	—	Párizsi-medence	—
<i>Melanatria auriculata</i> [SCHLOTH.]	Pilisi-medence, Nagykovácsi- Esztergomi- medence, Tatabánya, Várgesztes, Oroszlány, Pusztavám, Mór, Kisgyón, Dudar, Zirc, Ajka, Úrkút	Esztergomi- medence, Bajót	—	Vicenza (Mte Pulli, Roncà), Friuli (Noax, Rosazzo)	—
<i>Melanatria vulcanica</i> [SCHLOTH.]	Nagykovácsi, Pusztavám, Mór, Ajka ?	Esztergomi- medence, Bajót	Vicenza (Mte Postale) Párizsi- medence	Kosavin, Bribir, Vicenza (Mte Pulli, Roncà)	Colli Berici
<i>Faunus fornensis</i> [ZITT.]	—	—	—	—	—
<i>Melania distincta</i> ZITT.	—	—	—	—	—
<i>Melanopsis doroghensis</i> OPPH. ...	Esztergomi- medence, Tatabánya, Mór	—	—	—	—
<i>Bayania melaniaeformis</i> [SCHLOTH.]	Mór	Esztergomi- medence Bajót, Piszke, Tatabánya	—	Vicenza (Mte Pulli, Roncà), Friuli (Noax és Rocca Bern- narda közt), Alpok (Casteou d'Infer, la Colle de Mons, Faudon St.- Bonnet, La- pier de Zan- fleuron, Cordaz)	Mte Promina
<i>Bayania varicostata</i> n. sp. ...	—	—	—	—	—
<i>Bayania supravarians</i> n. sp. ...	—	—	—	—	—
<i>Bayania boussaci</i> n. sp.	—	—	—	—	—

	DUNÁNTÚL		EGYÉB ELŐFORDULÁSOK		
	alsó-eocén	középső-eocén	alsó-eocén	középső-eocén	felső-eocén
<i>Potamides corrugatus</i> [BRONGN.]	—	?	—	Vicenza (Mte Pulli, Roncà), Krappfeld ?	—
<i>Potamides</i> sp.	—	—	—	—	—
<i>Tympanotonus hungaricus</i> [ZITT.]	—	—	—	—	—
<i>Tympanotonus rozlozsniki</i> n. sp.	Eplény	—	—	—	—
<i>Tympanotonus calcaratus</i> [BRONGN.]	Pilisi- medence, Nagykovácsi, Esztergomi- medence, Tatabánya	Pilisi- medence, Nagykovácsi, Esztergomi- medence, Bajót, Lábatlan, Tatabánya	—	Bribir, Vinodol, Vicenza (Mte Pulli, Roncà), Szlovákia (Bojnice, Banska Bystrica)	—
<i>Tympanotonus diabolí</i> [BRONGN.]	Pilisi- medence, Nagykovácsi, Esztergomi- medence, Tatabánya	Pilisi- medence Esztergomi- medence, Bajót, Lábat- lan, Neszmély, Tatabánya	—	Vicenza (Roncà), Colli Berici, Alpok	Colli Berici, Alpok
<i>Tympanotonus</i> sp.	—	—	—	—	—
<i>Pyrazus pentagonatus</i> [SCHLOTH.]	Ajka, Úrkút	Bajót	—	Kosavin, Vinodol, Vicenza (Mte Pulli, Roncà), Szlovákia (Bojnice)	Colli Berici
<i>Pyrazus foveolatus</i> [DE GREG.] .	Nagykovácsi ?, Pilisi- medence, Tatabánya	Nagykovácsi, Esztergomi- medence, Bajót	—	Vicenza (Roncà), Alpok	—
<i>Diastoma roncanum</i> [BRONGN.]	Úrkút	Kósd, Pilisi- medence, Nagykovácsi, Esztergomi- medence, Lábatlan, Piszke, Neszmély, Tatabánya, Pápai Bakony	—	Vinodol, Vicenza (Roncà, Lavacile), Alpok, Szlovákia (Bojnice)	Colli Berici
<i>Harrisianella vulcani</i> [BRONGN.]	—	—	—	Vinodol, Vicenza (Mte Pulli, Roncà), Alpok, Szlovákia (Bojnice), Románia	—
<i>Bittium quadricinctum</i> DONC. .	—	Esztergomi- medence, Bajót, Pilisi- medence, Nagykovácsi	—	Vicenza (Roncà ?), Colli Berici ?, Corbières Septentrio- nales	—

	DUNÁNTÚL		ÉGYÉB ELŐFORDULÁSOK		
	alsó-eocén	középső-eocén	alsó-eocén	középső-eocén	felső-eocén
<i>Bittium tasnádi</i> M. BÁNYAI ..	—	—	—	—	—
<i>Cerithium subcorvinum</i> OPPH. .	Tatabánya, Mór, Iszka- szentgyörgy, Kisgyón, Dudar	Esztergomi- medence, Bajót	—	—	—
<i>Cerithium pratti</i> ROUAULT	Kisgyón	—	—	Kosavin, Pireneusok (Pau)	—
<i>Conocerithium hungaricum</i> M. BÁNYAI	—	—	—	—	—
<i>Cerithiella rara</i> n. sp.	—	—	—	—	—
<i>Seila vértésensis</i> n. sp.	—	—	—	—	—
<i>Seila subtrifaria</i> n. sp.	—	—	—	—	—
<i>Seila quadricostata</i> n. sp.	—	—	—	—	—
<i>Triphora tricostata</i> n. sp.	—	—	—	—	—
<i>Scala</i> sp.	—	—	—	—	—
<i>Strombiformis haidingeri</i> [ZITT.]	Mór	—	—	—	—
<i>Odostomia pannonica</i> n. sp. ...	—	—	—	—	—
<i>Odostomia semistriata</i> n. sp. ...	—	—	—	—	—
<i>Odostomi pseudoruellensis</i> n. sp.	Mór	—	—	—	—
<i>Odostomia submisera</i> n. sp. ...	—	—	—	—	—
<i>Odostomia supravariabilis</i> n. sp.	Mór	—	—	—	—
<i>Eulimella guttulina</i> n. sp.	—	—	—	—	—
<i>Eulimella div.</i> sp.	Mór	—	—	—	—
<i>Turbonilla minutissima</i> n. sp. .	—	—	—	—	—
<i>Turbonilla conica</i> n. sp.	—	—	—	—	—
<i>Calyptraea</i> sp.	—	—	—	—	—
<i>Calyptraea</i> sp.	—	—	—	—	—
<i>Terebellum vértésensis</i> n. sp. ...	—	—	—	—	—
<i>Strombus</i> sp.	—	—	—	—	—
<i>Ampullina perusta</i> [DEFR.] ..	Pilisi- medence, Nagykovácsi, Esztergomi- medence, Tatabánya, Mór, Dudar	Pilisi- medence, Budapest, Nagykovácsi, Esztergomi- medence, Bajót, Piszke, Tatabánya	—	Kosavin, Bribir, Dabrica, Trebistovo, Dubravica, Vicenza (Mte Pulli, Roncà, Pomerole), Colli Berici (Via d'Orti, Grancona), Guttaring, Oberburg, Alpok (Faudon, St.-Bonnet, Diablerets, Bas de Cordaz, Zanfleurons, Allons, Cor- daz, Vire de Bovonnaz, Dent Rouge), Friuli (Noax presso Corno, Aba- dia di Ro- sazzo, Rosaz- zo, Brazzano, Buia Sotto- castoia, Buttrio, Attimis)	—
<i>Ampullina vulcaniformis</i> OPPH.	—	—	Vicenza (Mte Postale)	—	—

	DUNÁNTÚL		EGYÉB ELŐFORDULÁSOK		
	alsó-eocén	középső-eocén	alsó-eocén	középső-eocén	felső-eocén
<i>Polynices pasinii</i> [BAY.]	Mór, Pusztavám	Bajót	—	Vicenza (San Giov. Ilarione, Roncà), Colli Berici (Grancona), Guttaring	—
<i>Natica gránásensis</i> n. sp.	—	—	—	—	—
<i>Globularia incompleta</i> [ZITT.]	Pilisi- medence, Nagykovácsi, Esztergomi- medence, Tatabánya, Oroszlány, Pusztavám, Mór, Kisgyón	Budakeszi, Esztergomi- medence, Bajót	—	Bribir, Dubravica, Ostrovica, Kasič, Gjeverike, Lopare, Siberica, Rjeka, Vicenza (Roncà), Friuli (Sella Masa- ruesil, Buia, Buia Sotto- castoia, Noax), Guttaring, Trácia (Baluk Kani)	—
<i>Deshayesia alpina</i> [D'ORB.]	Tatabánya, Mór, Dudar	Bajót	—	Dabrica, Vicenza (Roncà), Alpok (Faudon, St.- Bonnet, Arrâche, Diablerets, Zanfleurons), Szlovákia (Beszterce- bánya, Priechnod)	—
<i>Pustularia moloni</i> [BAY.]	—	—	—	Vicenza (San Giov., Ilarione, Roncà)	—
<i>Cypraea elegans</i> ? [DEFR.]	—	Bajót	—	Párizsi- medence	—
<i>Murex gántensis</i> n. sp.	—	—	—	—	—
<i>Murex</i> sp.	—	—	—	—	—
<i>Cantharus brongniarti</i> [D'ORB.]	Esztergomi- medence, Tatabánya, Várgesztes, Pusztavám, Mór, Dudar	Esztergomi- medence, Bajót, Tatabánya	—	Kosavin, Vicenza (Mte Pulli, Roncà, Lavacile), Colli Berici (Grancona), Friuli (Rosazzo, Noax, Noax és Rocca Bernarda között), Szlovákia (Bojnice)	—
<i>Cantharus vértésensis</i> n. sp.	Oroszlány, Mór	—	—	—	—

	DUNÁNTÚL		EGYÉB ELŐFORDULÁSOK		
	alsó-eocén	középső-eocén	alsó-eocén	középső-eocén	felső-eocén
<i>Cantharus subcostulatus</i> OPPH.	—	—	—	Colli Berici	—
<i>Parvisipho nudus</i> n. sp.	—	—	—	—	—
<i>Coptochetus hofmanni</i> n. sp.	—	—	—	—	—
<i>Coptochetus</i> sp.	—	—	—	—	—
<i>Clavilithes noae</i> [CHEMN.]	Pusztavám, Mór, Dudar, Úrkút	Esztergomi- medence, Bajót, Piszke, Tatabánya	Vicenza (Mte Postale), Párizsi- medence	Vicenza (San Giov., Ilarione, Ciupio), Colli Berici (Via d'Orti, Grancona), Friuli (Rosazzo, Noax és Roc- ca Bernarda közt, Russiz, Attimis, Buia, Volpins, Stella) Alpok (La Palarea, Le Puget, Allons), Párizsi- medence, Cotentin (Frésville)	—
<i>Ancilla propinqua</i> ZITT.	Pusztavám, Mór, Úrkút	Budakeszi, Nagykovácsi, Esztergomi- medence, Bajót, Piszke	—	Vicenza (San Giov. (Ilarione)	—
<i>Vexillum csákvárense</i> n. sp.	—	—	—	—	—
<i>Vexillum böckhi</i> n. sp.	—	—	—	—	—
<i>Vexillum splendidum</i> n. sp.	—	—	—	—	—
<i>Vexillum</i> sp.	—	—	—	—	—
<i>Mitra subcrebricosta</i> n. sp.	—	—	—	—	—
<i>Mitra</i> sp. ?	—	—	—	—	—
<i>Voluta</i> n. sp. ?	—	—	—	—	—
<i>Volutilithes</i> sp.	—	—	—	—	—
<i>Persicula pseudoallixi</i> n. sp.	—	—	—	—	—
<i>Marginella nana</i> ZITT.	—	—	—	—	—
<i>Marginella pseudonana</i> n. sp.	—	—	—	—	—
<i>Marginella pseudovulata</i> OPPH.	—	—	—	Colli Berici	—
<i>Marginella</i> n. sp. ?	—	—	—	—	—
<i>Marginella hantkeni</i> n. sp.	—	—	—	—	—
<i>Marginella subcylindrica</i> n. sp.	—	—	—	—	—
<i>Marginella frequens</i> n. sp.	—	—	—	—	—
<i>Marginella pannonica</i> n. sp.	Oroszlány	—	—	—	—
<i>Marginella vértésensis</i> n. sp.	—	—	—	—	—
<i>Asthenotoma graniformis</i> n. sp.	—	—	—	—	—
<i>Cythara vértésensis</i> n. sp.	—	—	—	—	—
<i>Cythara kochi</i> n. sp.	—	—	—	—	—
<i>Cythara hofmanni</i> n. sp.	—	—	—	—	—
<i>Cythara gántensis</i> n. sp.	—	—	—	—	—
<i>Cythara</i> n. sp. ?	—	—	—	—	—
<i>Peratotoma grándensis</i> n. sp.	—	—	—	—	—
<i>Peratotoma subcastellorum</i> n. sp.	—	—	—	—	—
<i>Pleurotomella gántensis</i> n. sp.	—	—	—	—	—
<i>Cryptoconus semitriatus</i> [DESH.]	—	—	Vicenza (Mte Postale)	Vicenza (San Giov. Ilarione), Párizsi- medence	—
<i>Conus esterházyi</i> C. PAPP	—	—	—	—	—
<i>Actaeon vitálsi</i> n. sp.	—	—	—	—	—
<i>Ringicula ritae</i> V. DE REGNY	Mór	—	—	Colli Berici (Gazzo di Zovencedo)	—

	DUNÁNTÚL		EGYÉB ELŐFORDULÁSOK		
	alsó-eocén	középső-eocén	alsó-eocén	középső-eocén	felső-eocén
<i>Acera aspirata</i> n. sp.	—	—	—	—	—
<i>Cylichna gántensis</i> n. sp.	—	—	—	—	—
<i>Cylichna vértensis</i> n. sp.	—	—	—	—	—
<i>Cylichna hantkeni</i> n. sp.	Mór	—	—	—	—
<i>Philine hungarica</i> n. sp.	—	—	—	—	—
<i>Marinula</i> sp.	—	—	—	—	—
<i>Anisus pseudosubangulatus</i> n. sp.	—	—	—	—	—
<i>Anisus bicarinatus</i> n. sp.	—	—	—	—	—
<i>Anisus pseudoplanulatus</i> n. sp.	—	—	—	—	—
Scaphopoda :					
<i>Cadulus pseudohungaricus</i> n. sp.	Mór	—	—	—	—
Bivalvia :					
<i>Trinacria mórensis</i> Szórs	Pusztavám, Mór	—	—	—	—
<i>Trinacria gántensis</i> n. sp.	—	—	—	—	—
<i>Arca</i> n. sp.	Tatabánya, Pusztavám, Mór	—	—	—	—
<i>Arca vinifera</i> n. sp.	—	—	—	—	—
<i>Arca vértensis</i> n. sp.	Tatabánya, Oroszlány, Pusztavám, Mór	Esztergomi- medence, Bajót, Tatabánya,	—	—	—
<i>Arca caillatiiformis</i> n. sp.	—	—	—	—	—
<i>Brachyodontes corrugatus</i> [BRONGN.]	Pilisi- medence, Nagykovácsi, Esztergomi- medence, Tatabánya, Várgesztes, Oroszlány, Pusztavám, Mór, Kisgyón, Dudar, Zirc, Úrkút, Ajka	Esztergomi- medence, Bajót	—	Vicenza (Mte Pulli, Roncà), Alpok (Diablerets)	—
<i>Brachyodontes eurydices</i> [BAY.]	Kisgyón	—	—	Bribir, Colli Berici, Alpok	—
<i>Musculus fornensis</i> [ZITT.]	—	—	—	—	—
<i>Arcoperna capillaris</i> [DESH.] ?	—	—	—	Párizsi- medence	—
<i>Pedalion urkaticum</i> [HANTK.] .	Úrkút, Csákberény ?	—	—	—	—
<i>Vulsella</i> sp.	—	—	—	—	—
<i>Pteria trigonata</i> [LAMK.] sp. ...	Mór, Úrkút	—	Párizsi- medence	Párizsi- medence	—
<i>Lima</i> sp.	—	—	—	—	—
<i>Anomia div.</i> sp.	—	—	—	—	—
<i>Anomia gregaria</i> BAY.	Pilisi- medence, Nagykovácsi, Esztergomi- medence, Tatabánya, Várgesztes, Oroszlány, Pusztavám, Mór, Kisgyón, Dudar, Zirc, Ajka	Pilisi- medence, Esztergomi- medence, Tatabánya	—	Vicenza (Mte Pulli, Roncà, Pomerole)	—

	DUNÁNTÚL		EGYÉB ELŐFORDULÁSOK		
	alsó-eocén	középső-eocén	alsó-eocén	középső-eocén	felső-eocén
<i>Ostrea roncana</i> PARTSCH	Tatabánya, Pusztavám, Mór, Kisgyón	—	—	Vicenza (Roncà), Egyiptom	—
<i>Beguinia taegeri</i> n. sp.	—	—	—	—	—
<i>Corbicula sirena</i> [BRONGN.] ..	—	Bajót, Dudar ?	—	Vinodol, Vicenza (Mte Pulli, Roncà), Colli Berici, Friuli	—
<i>Corbicula triangularis</i> [SZÖTS.] .	Mór	—	—	—	—
<i>Corralliophaga</i> sp.	—	—	—	—	—
<i>Anisodonta</i> sp.	—	—	—	—	—
<i>Dreissena eocaena</i> [MUN.-CHALM.]	Esztergomi- medence, Tatabánya, Oroszlány, Pusztavám, Mór, Kisgyón, Dudar	Nagykovácsi	—	—	—
<i>Dreissena prisca</i> [C. PAPP.] ..	Mór,	—	—	—	—
<i>Phacoides haueri</i> [ZITT.]	Pilisi- medence	—	—	—	—
<i>Phacoides crassulus</i> [ZITT.] ..	—	—	—	—	—
<i>Megaxinus</i> sp.	—	Neszmély	—	—	—
<i>Lucina vogli</i> n. sp.	—	—	—	—	—
<i>Laevicardium</i> n. sp.	Mór, Pusztavám	—	—	—	—
<i>Corculum subrotundatum</i> n. sp.	—	—	—	—	—
<i>Meretrix fornensis</i> [TAEG.] ? ..	Tatabánya	—	—	—	—
<i>Tivelina pseudopetersi</i> [TAEG.]	Tatabánya, Várgesztes, Mór, Oroszlány, Pusztavám	—	—	—	—
<i>Tivelina deltoidea</i> [LAMK.] ?	Tatabánya ?	—	Párizsi- medence	Párizsi- medence	—
<i>Textivenus texta</i> [LAMK.]	Dudar	—	Vicenza (Mte Postale)	Vicenza (Roncà), Párizsi- medence	—
<i>Abra pannonica</i> n. sp.	—	—	—	—	—
<i>Arcopagia majeri</i> n. sp.	—	—	—	—	—
<i>Sphenia hungarica</i> [C. PAPP.]	Pusztavám, Mór	—	—	—	—
Cephalopoda :					
<i>Vasseuria occidentalis</i> MUN.- CHALM.	—	—	—	Vicenza (Mte Pulli, Roncà), Cotentin, Loire-Infé- rieure (Bois- Gouët)	—

Ha a faunát fajok szerint elemezzük, akkor kitűnik, hogy — az egyes édesvízi közbetelepülésekben fellépő *Melania distincta* ZITT.-t nem számítva, melynek előfordulása egyébként a puhatestűs agyagban kétséges — csak a *Bythinella*-, *Valvata*- és *Anisus*-félék azok, amelyek jelenleg édesvízben élnek. Azonban közeli rokonaik a Párizsi-medencében tengeri rétegekben fordulnak elő.

Elegyesvízi alakok a *Dreissena*-, *Corbicula*-, *Faunus*-, *Melanatria*- és *Melanopsis*-félék, ámde ezek közül is a *Faunus*- és *Melanatria*-félék eocén tengeri rétegekben is gyakran előfordulnak. Vannak olyan alakok is, így *Potamides*-, *Tympanotonus*-, *Ampullina*-, *Globularia*-, *Anomia*-, *Brachyodontes*-félék, melyek jelenleg tengerben élnek, azonban egyaránt gyakran találhatók eocén tengeri és elegyesvízi lerakódásokban. A fauna zöme azonban kizárólag tengeri alak.

Végeredményben a *gánti puhatestű fauna* — néhány édesvízi és elegyesvízi fajtól eltekintve — *tengeri jellegű állattársaság* volt. Ezt a megállapítást a rétegekből kikerült egyéb szerves maradványok is támogatják.

Készült az Országos Természettudományi Múzeum Föld- és Óslénytani Osztályán,
az Egyetemi Földtani Intézetben és a Magyar Állami Földtani Intézetben.

(Kézirat lezárva: 1951. december 31.)

TARTALOMJEGYZÉK

	Oldal
Előszó.....	5
I. Bevezetés.....	7
II. Történeti áttekintés.....	8
III. Rétegtani ismertetés.....	12
1. Mezozoós alaphegység.....	12
2. Eocén rétegsor.....	13
3. Fedőrétegek.....	18
4. A gánti eocén rétegtani helyzete.....	19
5. A lelőhelyek ismertetése.....	20
IV. Fajleírások.....	21
Loricata:.....	21
<i>Tonicia pannonica</i> n. sp. 21. o.	
Gastropoda:.....	22
<i>Scissurella hungarica</i> n. sp. 22. o., <i>Emarginula subcostata</i> n. sp. 23. o., <i>Scutus pannonicus</i> n. sp. 23. o., <i>Scutus hungaricus</i> n. sp. 23. o., <i>Scutus</i> n. sp. ? 24. o., <i>Scutus</i> div. sp. 24. o., <i>Fissurella incompleta</i> n. sp. 24. o., <i>Fissurella héberti</i> n. sp. 24. o., <i>Fissurella</i> n. sp. ? 25. o., <i>Patella pyramidalis</i> ? MENEGH. 25. o., <i>Patella gántensis</i> n. sp. 25. o., <i>Solariella subelevata</i> n. sp. 26. o., <i>Solariella gántensis</i> n. sp. 26. o., <i>Teinostoma semseyi</i> C. PAPP 26. o., <i>Teinostoma pappi</i> n. sp. 27. o., <i>Cyclostrema csákvárensis</i> n. sp. 27. o., <i>Collonia vértésensis</i> n. sp. 27. o., <i>Collonia megalomphaloides</i> n. sp. 28. o., <i>Tricolia densistriata</i> n. sp. 28. o., <i>Tricolia colorata</i> n. sp. 29. o., <i>Phasianella</i> ? sp. 29. o., <i>Nerita pentastoma</i> DESH. sp. 29. o., <i>Nerita héberti</i> n. sp. 30. o., <i>Nerita hantkeni</i> n. sp. 30. o., <i>Neritina lutea</i> ZITT. 31. o., <i>Velates schmideli</i> [CHEMN.] 31. o., <i>Neritopsis pustulosa</i> BELL. 32. o., <i>Craspedopoma subconoideum</i> n. sp. 32. o., <i>Valvata platispira</i> n. sp. 33. o., <i>Valvata splendida</i> 33. o., <i>Lacuna transparens</i> n. sp. 33. o., <i>Lacuna umbonata</i> n. sp. 34. o., <i>Lacuna</i> n. sp. ? 34. o., <i>Lacuna</i> sp. 34. o., <i>Bythinella pulcherrima</i> n. sp. 35. o., <i>Bythinella gracillima</i> n. sp. 35. o., <i>Bythinella auriculata</i> n. sp. 35. o., <i>Stenothyra</i> sp. 36. o., <i>Cingula pseudomumiola</i> n. sp. 36. o., <i>Rissoa munieri</i> n. sp. 37. o., <i>Zebina hungarica</i> n. sp. 37. o., <i>Zebina zitteli</i> n. sp. 37. o., <i>Zebina</i> n. sp. 38. o., <i>Paryphostoma</i> ? sp. 38. o., <i>Assimineea gránásensis</i> n. sp. 38. o., <i>Assimineea quadrangulata</i> n. sp. 38. o., <i>Assimineea</i> sp. 39. o., <i>Adeorbis vértésensis</i> SZÖTS 39. o., <i>Mesalia elegantula</i> ZITT. 39. o., <i>Turritella vinculata</i> ZITT. ? 40. o., <i>Turritella rómeri</i> n. sp. 40. o., <i>Turritella</i> sp. 40. o., <i>Turritella</i> sp. 41. o., <i>Mathilda frequens</i> n. sp. 41. o., <i>Mathilda</i> n. sp. ? 41. o., <i>Solarium</i> n. sp. ? 41. o., <i>Vermetus ornatissimus</i> n. sp. 42. o., <i>Vermetus</i> sp. 42. o., <i>Vermetus conicus</i> [LAMK.] 42. o., <i>Vermetus</i> n. sp. 42. o., <i>Tenagodus mitis</i> [DESH.] 43. o., <i>Melanatria auriculata</i> [SCHLOTH.] 43. o., <i>Melanatria vulcanica</i> [SCHLOTH.] 43. o., <i>Faunus fornensis</i> [ZITT.] 44. o., <i>Melania distincta</i> ZITT. 44. o., <i>Melanopsis doroghensis</i> OPPH. 44. o., <i>Bayania melaniaeformis</i> [SCHLOTH.] 45. o., <i>Bayania variocostata</i> n. sp. 45. o., <i>Bayania supravarians</i> n. sp. 46. o., <i>Bayania boussaci</i> n. sp. 46. o., <i>Potamides corrugatus</i> [BRONGN.] 47. o., <i>Potamides</i> sp. 47. o., <i>Tympanotonus hungaricus</i> [ZITT.] 47. o., <i>Tympanotonus rozlozsniki</i> n. sp. 48. o., <i>Tympanotonus calcaratus</i> [BRONGN.] 48. o., <i>Tympanotonus diaboli</i> [BRONGN.] 48. o., <i>Tympanotonus</i> sp. 48. o., <i>Pyrazus pentagonatus</i> [SCHLOTH.] 48. o., <i>Pyrazus focillatus</i> [DE GREG.] 49. o., <i>Diastoma roncanum</i> [BRONGN.] 49. o., <i>Harrisianella vulcani</i> [BRONGN.] 49. o., <i>Bittium quadricinctum</i> DONC. 50. o., <i>Bittium tasnádi</i> M. BÁNYAI 50. o., <i>Cerithium subcorvinum</i> OPPH. 50. o., <i>Cerithium pratti</i> ROUAULT 51. o., <i>Conocerithium hungaricum</i> M. BÁNYAI 51. o., <i>Cerithiella rara</i> n. sp. 51. o., <i>Seila vértésensis</i> n. sp. 52. o., <i>Seila subtrifaria</i> n. sp. 52. o., <i>Seila quadricostata</i> n. sp. 52. o., <i>Triphora tricostata</i> n. sp. 53. o., <i>Scala</i> sp. 53. o., <i>Strombiformis haidingeri</i> [ZITT.] 54. o., <i>Odostomia pannonica</i> n. sp. 54. o., <i>Odostomia semistriata</i> n. sp. 54. o., <i>Odostomia pseudoruellensis</i> n. sp. 55. o., <i>Odostomia submisera</i> n. sp. 55. o., <i>Odostomia supravariabilis</i> n. sp. 55. o., <i>Eulimella guttulina</i> n. sp. 56. o., <i>Eulimella</i> div. sp. 56. o., <i>Turbonilla minutissima</i> n. sp. 56. o., <i>Turbonilla conica</i> n. sp. 57. o., <i>Calyptraea</i> sp. 57. o., <i>Calyptraea</i> sp. 57. o., <i>Terebellum vértésensis</i> n. sp. 57. o., <i>Strombus</i> sp. 58. o., <i>Ampullina perusta</i> [DEFR.] 58. o., <i>Ampullina vulcaniformis</i> OPPH. 59. o., <i>Poly-</i>	

nices pasinii [BAY.] 53. o., *Natica gránásensis* n. sp. 60. o., *Globularia incompleta* [ZITT.] 60. o., *Deshayesia alpina* [D'ORB.] 61. o., *Pustularia moloni* [BAY.] 61. o., *Cypraea elegans* DEFR.? 62. o., *Murex gántensis* n. sp. 62. o., *Murex* sp. 62. o., *Cantharus bronngniarti* [D'ORB.] 62. o., *Cantharus vértésensis* n. sp. 63. o., *Cantharus subcostulatus* OPPH. 63. o., *Parvisipho nudus* n. sp. 64. o., *Coptochetus hofmanni* n. sp. 64. o., *Coptochetus* sp. 64. o., *Clavilithes noae* [CHEMN.] 65. o., *Ancilla propinqua* ZITT. 65. o., *Vexillum csákvárense* n. sp. 66. o., *Vexillum böckhi* n. sp. 66. o., *Vexillum splendidum* n. sp. 67. o., *Vexillum* sp. 67. o., *Mitra subcrebricosta* n. sp. 67. o., *Mitra* sp.? 67. o., *Voluta* n. sp.? 68. o., *Volutilithes* sp. 68. o., *Persicula pseudoallixi* n. sp. 68. o., *Marginella nana* ZITT. 69. o., *Marginella pseudonana* n. sp. 69. o., *Marginella pseudovulata* OPPH. 70. o., *Marginella* n. sp.? 70. o., *Marginella hantkeni* n. sp. 70. o., *Marginella subcylindrica* n. sp. 71. o., *Marginella frequens* n. sp. 71. o., *Marginella pannonica* n. sp. 72. o., *Marginella vértésensis* n. sp. 72. o., *Asthenotoma graniformis* n. sp. 73. o., *Cythara vértésensis* n. sp. 73. o., *Cythara kochi* n. sp. 74. o., *Cythara hofmanni* n. sp. 74. o., *Cythara gántensis* n. sp. 74. o., *Cythara* n. sp.? 75. o., *Peratotoma gránásensis* n. sp. 75. o., *Peratotoma subcastellorum* n. sp. 75. o., *Pleurotomella gántensis* n. sp. 75. o., *Cryptoconus semistriatus* [DESH.] 76. o., *Conus esterházyi* C. PAPP 76. o., *Actaeon vitálisi* n. sp. 76. o., *Ringicula ritae* V. DE REGNY 77. o., *Acera aspirata* n. sp. 77. o., *Cylichna gántensis* n. sp. 78. o., *Cylichna vértésensis* n. sp. 78. o., *Cylichna hantkeni* n. sp. 78. o., *Philine hungarica* n. sp. 79. o., *Marinula* sp. 79. o., *Anisus pseudosubangulatus* n. sp. 79. o., *Anisus bicarinatus* n. sp. 79. o., *Anisus pseudoplanulatus* n. sp. 80. o.

Scaphopoda 81

Cadulus pseudohungaricus n. sp. 81. o.

Bivalvia 82

Trinacria mórensis Szóts 82. o., *Trinacria gántensis* n. sp. 82. o., *Arca* n. sp. 83. o., *Arca vini-fera* n. sp. 83. o., *Arca vértésensis* n. sp. 84. o., *Arca caillatiformis* n. sp. 84. o., *Brachyodontes corrugatus* [BRONGN.] 85. o., *Brachyodontes eurydices* [BAY.] 85. o., *Musculus fornensis* [ZITT.] 85. o., *Arcoperna capillaris* [DESH.]? 86. o., *Pedalion urkuticum* [HANTK.] 86. o., *Vulsella* sp. 86. o., *Pteria trigonata* [LAMK.] sp. 87. o., *Lima* sp. 87. o., *Anomia* div. sp. 87. o., *Anomia gregaria* BAY. 88. o., *Ostrea roncana* PARTSCH 88. o., *Begonia taegeri* n. sp. 88. o., *Corbicula sirena* [BRONGN.] 89. o., *Corbicula triangularis* [Szóts] 89. o., *Coralliophaga* sp. 89. o., *Anisodonta* sp. 90. o., *Dreissena eocaena* [MUN. - CHALM.] 90. o., *Dreissena prisca* [C. PAPP] 90. o., *Phacoides haueri* [ZITT.] 91. o., *Phacoides crassulus* [ZITT.] 91. o., *Megaxinus* sp. 92. o., *Lucina vogli* n. sp. 92. o., *Laevicardium* n. sp. 92. o., *Corculum subrotundatum* n. sp. 93. o., *Meretrix fornensis* [TAEG.]? 93. o., *Tivelina pseudopetersi* [TAEG.] 93. o., *Tivelina deltoidea* [LAMK.]? 94. o., *Textivenus texta* [LAMK.] 94. o., *Arcopagia majeri* n. sp. 94. o., *Abra pannonica* n. sp. 95. o., *Sphenia hungarica* C. PAPP 95. o.

Cephalopoda 97

Vasseuria occidentalis MUN.-CHALM. 97. o.

V. Összefoglalás 98

1. A puhatestű fauna összetétele 98

2. A puhatestű fauna előfordulási viszonyai 100

3. A gánti puhatestű fauna jellege 100

Irodalom 234

MOLLUSQUES ÉOCÈNES DE LA HONGRIE
I. LES MOLLUSQUES ÉOCÈNES DES ENVIRONS DE GÁNT

PAR
E. SZÓTS

PRÉFACE

Les formations éocènes de la Hongrie ont attiré par leur richesse en restes organiques depuis longtemps l'intérêt des cercles compétents. À partir du milieu du siècle passé plusieurs spécialistes éminents, tant hongrois, qu'étrangers, se sont occupés de faire connaître les fossiles, y compris les mollusques. Mais l'intérêt manifesté au cours des décades initiales c'est affaibli plus tard. On a cessé de s'occuper en détail des matériaux provenant des ouvertures nouvelles, faites entretemps, et les résultats antérieurs sont déjà dépassés. Une élaboration complète, répondant aux exigences actuelles, de la faune éocène du pays manque encore.

En entreprenant l'élaboration paléontologique des mollusques éocènes de la Hongrie, j'avais en vue de combler de cette lacune.

La nécessité d'un tel travail s'est avérée non seulement du point de vue scientifique, mais aussi par ses aspects économiques (recherche de lignite et de bauxite).

J'ai l'intention d'élaborer tous les mollusques de l'Éocène sensu lato ; en me basant sur les matériaux publiés jusqu'à présent et sur ceux — de beaucoup plus nombreux — trouvés dans les nouvelles ouvertures. (Mon ouvrage sur la stratigraphie de l'Éocène du pays, va être bientôt achevé.)

Avant d'élaborer la faune complète, il m'a semblé utile de publier une faune riche en espèces et bien conservée. J'ai choisi ce procédé pour avoir à ma disposition des matériaux comparatifs, sûrement déterminés. C'est la faune des environs de Gánt — en état de conservation identique aux mollusques du Bassin de Paris — qui s'est avérée éminemment propre à ces fins.

Dans les volumes suivants de mon ouvrage, je vais publier la description de la faune mollusque complète de l'Éocène du pays, rangée par les unités systématiques.

La publication du présent ouvrage me donne une occasion bienvenue de témoigner ma gratitude à M. le Prof. E. VADÁSZ, qui a suivi avec attention mon travail, en m'encourageant jusqu'au bout. Je remercie M. A. TASNÁDI-KUBACSKA, qui m'a aidé amicalement dans mon travail. Mes remerciements vont à la Direction de l'Institut Géologique de Hongrie et à l'Académie des Sciences de Hongrie pour avoir soutenu la publication de mon ouvrage.

Budapest, le 11 mars 1953.

Endre Szóts

I. INTRODUCTION

Les fossiles bien conservés des formations éocènes des environs de Gánt étaient déjà connus par la description de K. ZITTEL (107) vers les années soixante du siècle passé.

La localité fossilifère connue à cette époque se trouvait au pâturage dit «Hosszúharasztos» appartenant au village de Csákvár, et situé près du village de Gánt, environs à 1 ½ km SE de celui-ci, Hosszúharasztos dépendait alors de la ferme de Fornapuszta ; la localité figurait donc dans la littérature sous le nom de «Fornapuszta» (chez ZITTEL, incorrectement, «Pussta Forna»), puis, y sont apparus les dénominations «argile et marne de Forna», «calcaire à mélanie et miliolines de Forna» «Éocène de Forna», «formation de lignite de Forna», «lignite de Forna», servant pour des désignations géologiques, dans un sens stratigraphique pas toujours correct. Même le mot «Fornapuszta» n'est qu'une forme estropiée de «Tornapuszta» donc, pour mettre fin à la confusion y rattachée, il faut cesser d'employer cette dénomination.

Ces fossiles ont été découvertes d'abord par les potiers de Csákvár, puis par les investigateurs de lignite. Les matériaux décrits les premiers ont été trouvés dans les fouilles exécutées à Hosszúharasztos. Plus tard, on trouva aussi des autres couches fossilifères, comme celles de Gánti-szőlők, et de Csákberény.

Le travail des explorateurs de lignite resta sans résultat : les laies de lignite de Hosszúharasztos sont impropres à l'exploitation. Mais c'est ici, que dans les années vingt de ce siècle, a pris son commencement en cet endroit l'exploitation minière de bauxite, une des plus importantes industries minières de la Hongrie. Les exploitations à ciel ouvert de grande envergure des bauxites ont rendu possible le recueillement jusqu'ici le plus riche des couches. Mais les opérations de déblayage, avançant de plus en plus, anéantissent en même temps les couches fossilifères. P. e. les environs de «Báránykút» (en allemand «Lämmerbrunnen»), la localité explorée par K. PAPP, n'existe plus.

L'exploitation la plus entière de telles occasions de recueillement, s'offrant une fois pour jamais, constitue l'intérêt commun de la science et de la vie pratique.

Une partie des matériaux élaborés ci-dessous parvient des auteurs anciens, principalement de K. PAPP. Les matériaux nouveaux dépassent de beaucoup les anciens concernant et la multitude des espèces et la foule des individus. Les nouveaux échantillons ont été recueillis tout d'abord par E. SZÖRÉNYI et par l'auteur ; puis en partie par S. JASKÓ et R. STREDA.

La guerre — malheureusement — a causé de grands dommages aux matériaux recueillis. Ce n'est qu'une petite partie des lamellibranches de Hosszúharasztos qu'on a pu remplacer. Des matériaux provenant de Gánti-szőlők, 20 à 30 espèces très rares de gastropodes ont péri, dont le remplacement par moyen de nouveaux recueils n'a pas réussi jusqu'ici.

II. ESQUISSE HISTORIQUE

La littérature traitant les formations éocènes des environs de Gánt est relativement volumineuse, soit en sa partie concernant les fameuses occurrences de fossiles, qu'en la partie se relatant à l'exploitation minière de la bauxite.

D'après K. PAPP (61—418) la première mention de la localité de Hosszúharasztos dans la littérature provient de FLÓRIS RÓMER. FL. RÓMER a reconnu parmi les fossiles : *Cerithium calcaratum*, *Terebra fuscata* et *Buccinum caronis*. Selon la remarque de K. PAPP, la deuxième espèce devrait être «*Cerithium corvinum* BRONGT» et la troisième «*Natica (Ampullaria) perusta* DEFR.»

En 1860, FL. RÓMER (68—46-50) décrit son excursion à la localité de Hosszúharasztos (chez lui «Forna-puszta») et mentionne qu'à vrai dire ces fossiles ont été découverts par un professeur de Pécs, M. MAJER.

En 1861, FR. HAUER (40—76-77) en rendant compte de son voyage à travers les montagnes Vértes et Bakony mentionne de Hosszúharasztos (chez lui «Puszta Forna») la présence de *Rostellaria corvina* et *Cerithium calcaratum*.

En 1861, M. HANTKEN (32—241-242) mentionne de Hosszúharasztos («Puszta Forna») les espèces de *Cerithium corvinum* Brogn., *Cerithium calcaratum* Brogn., *Natica delbosi* Hebert, *Cerithium maraschini* Brogn., *Fusus*, *Lucina*, *Melanopsis*. Aux environs de Gánt et Csákberény, il rappelle la marne contenant, selon lui, les mêmes *Cerithium*, en moules internes que dans l'argile de Hosszúharasztos.

Il classe ces couches-là parmi «le groupe éocène supérieur».

En 1862, G. STACHE (76—210-212) identifie stratigraphiquement l'occurrence de Hosszúharasztos (chez lui «Puszta Forna») avec les couches de Roncà et mentionne la présence de *Cerithium calcaratum* Brogn., *Cerithium lemniscatum* Brogn., *Fusus polygonus* Lam., *Natica mutabilis* Desh., *Cardium gratum* Desh., etc.

L'ouvrage classique de K. ZITTEL sur les formations éocènes de la Hongrie et sur leur faune de mollusques parut en 1863. (107—353-395, Taf. I-III.).

K. ZITTEL donne une esquisse stratigraphique générale des formations éocènes de la Hongrie basée sur les connaissances d'alors, en tirant la conclusion que les couches éocènes du Dunántúl (Transdanubie) représentent — selon la classification des étages en ce temps adoptée — «la formation nummulitique supérieure» et que la «formation nummulitique inférieure» n'existe pas donc au Dunántúl.

Il met en parallèle la localité de Hosszúharasztos (chez lui faussement «Pussta Forna») d'avec Roncà et le calcaire grossier de Paris.

Les matériaux fossiles de cette dernière localité ont été trouvés, selon sa description, dans un puits de recherche. Il énumère trente espèces de mollusques parvenant d'ici et exactement déterminées : *Marginella eburnea* Lam., *M. ovulata* Lam. var. *nana* Zitt., *Fusus polygonus* Lam., *Cerithium lemniscatum* Brongt., *C. Hungaricum* Zitt., *C. calcaratum* Brongt., *C. bicalcaratum* Brongt., *C. corvinum* Brongt., *C. cristatum* Lam., *C. muricoides* Lam., *Natica (Ampullina) incompleta* Zitt., *Neritina lutea* Zitt., *Delphinula canalifera* Lam., *Bulla cylindroides* Desh., *Eulima Haidingeri* Zitt., *Pyrena Fornensis* Zitt., *Melania distincta* Zitt., *Rissoina Schwartzi* Desh., *Turritella vinculata* Zitt., *T. (Mesalia) elegantula* Zitt., *Corbula angulata* Lam., *Cytherea deltoidea* Lam., *Cardium gratum* Desh., *Lucina Haueri* Zitt., *L. crassula* Zitt., *Trigonocoelia media* Desh., *Arca quadrilatera* Lam., *Modiola Fornensis* Zitt., *Avicula trigonata* Lam., *Ostrea longirostris* Lam.

En outre, il mentionne, sous le nom de *Bythinea* sp. indet., une espèce très ressemblant à *B. conica* Prév., et une petite *nématique* très voisine de *Bythinea atomus* Desh., ainsi qu'un *Melanopsis* mal conservé sous le nom de *Melanopsis* cf. *ancillaroides* Desh.).

En somme, il décrit onze nouvelles espèces et une nouvelle variété recueillies de Hosszúharasztos.

En même temps en 1863, FR. HAUER (41—145) fait aussi mention de cette localité. Selon lui, les couches éocènes auraient été jadis plus répandues dans la montagne de Vértes et elles se morcelaient et dénudaient plus tard. D'après lui, les espèces les plus abondantes sont : *Cerithium corvinum* Brogn., *C. calcaratum* Brogn., et *Fusus polygonus* Lam. Suivant ZITTEL et STACHE, il met en parallèle les couches avec celles de Roncà.

En 1877, J. BÖCKH (11) décrit son voyage, fait en société de A. KOCH à la localité de Hosszúharasztos et publie la coupe de la fosse creusée pour le recueillement des fossiles.

En 1878, (39) M. HANTKEN fait mention des recherches de lignite poursuivies à Hosszúharasztos de 1857 à 1859 ne démontrant que des laies faibles classées par lui parmi l'Éocène supérieur. Il énumère entre les

ossiles comme les espèces les plus abondantes : *Marginella ovulata* var. *nana* ZITT., *Fusus polygonus* LAMK., *Cerithium hungaricum* ZITT., *C. baccatum* BRONGN., *C. corvinum* BRONGN., *C. calcaratum* BRONGN., *Turritella elegantula* ZITT., *Natica incompleta* ZITT.

En 1897, K. PAPP (61) donne une description détaillée de l'occurrence de Hosszúharasztos, résume la littérature antérieure, et traite en fond ses conditions stratigraphiques.

Comme preuve d'une étendue jadis de beaucoup plus vaste des couches éocènes il évoque les localités de Gánt, Pusztanána, Mór et Csákberény.

Selon lui la plus riche des occurrences est celle de Hosszúharasztos ; c'est là qu'il a exécuté ses fouilles, auprès de l'ancien Báránykút (Lämmerbrunnen). Des matériaux provenant de la fosse, il a déterminé la faune de mollusques suivante : *Avicula trigonata* LAMK., *Septifer* sp. indet., *Modiola* (*Semimodiola*) *hastata* DESH., *M.* (*Arcoperna*) *capillaris* DESH., *M. Fornensis* ZITT., *Congerina prisca* SP. N., *Arca* (*Fossularca*) *quadrilatera* DESH., *Trigonocoelia* (*Trinacria*) *media* DESH., *Lucina Haueri* ZITT., *L. crassula* ZITT., *Cardium gratum* DEFR., *Cardium* (*Protocardium*) *Edwardsi* DESH., *Cytherea* (*Tivelina*) *deltoidea* LAMK., *C. petersi* ZITT., *Corbula* (*Cuneo-* *corbula*) *angulata* LAMK., *Sphenia augusta* DESH. var. *Hungarica* V. N., *Collonia* (*Delphinula*) *canalifera* LAMK., *Teinostoma Semseyi* SP. N., *Nerita tricarinata* DESH., *N. pentastoma* DESH., *Neritina lutea* ZITT., *Brachytrema* (olim *Cerithium*) *muricoides* LAMK., *Natica* (*Ampullina*) *incompleta* ZITT., *N.* (*Ampullaria*) *perusta* DEFR., *Valvata* sp. indet., *Bythinia* (*Bythinella*) *atomus* DESH., *Rissoina* (*Zebina*) *Schwartzi* DESH., *R. (Z.) fallax* DESH., *Turritella vinculata* ZITT., *T. (Mesalia) elegantula* ZITT., *Serpulorbis* sp. indet., *Diatoma costellatum* LAMK., *Eulima Haidingeri* ZITT., *Melania distincta* ZITT., *M. nitidula* DESH., *Faunus* (*Melanatria*) *vulcanicus* SCHL. (olim *Cerithium Castellini* BRONGT.), *Melanopsis sodalis* DESH., *M. ancillaroides* DESH., *Pirena Fornensis* ZITT., *Cerithium Hungaricum* ZITT., *C. calcaratum* BRONGT., *C. calcaratum* BRONGT. var. *Csákvárense* V. N., *C. aculeatum* SCHL. (olim *C. bicalcaratum* BRONGT.), *C. corvinum* BRONGT., *C. baccatum* BRONGT., *C. lemniscatum* BRONGT., *Potamides* (olim *Cerithium*) *cristatum* LAMK., *P. pentagonatus* SCHL. (olim *Cerithium Maraschini* BRONGT.), *Love-nella* (olim *Cerithium*) *multispinata* DESH., *Tritonidea* (olim *Fusus*) *polygona* LAMK., *Fusus Brongniarti* D'ORB. (olim *Fusus polygonus* BRONGT. non LAMK.), *Clavilithes Noae* CHEMN. (olim *Fusus Noae* LAMK.), *Marginella crassula* DESH., *M. hordeola* DESH., *M. ovulata* LAMK., *M. Zitteli* DESH. (olim *M. ovulata* LAMK. var. *nana* ZITT.), *Volva* sp. indet., *Pleurotoma pygmaea* SP. N., *Conus* cfr. *crenulatus* DESH., *C. Esterházyi* SP. N., *Cylichna* (olim *Bulla*) *cylindroides* DESH., *Planorbis* (*Anisus*) *subangulatus* LAMK.

Il mentionne une marne bitumineuse et une marne argileuse sur la pente du mont Gémhegy et au-dessus du village de Gánt ; couches pleines de moules internes ornées de mollusques, surtout de celles de *Melania distincta* ZITT. et *Cerithium corvinum* BRONGT. Il considère ces occurrences contemporaines du dépôt argileux à mollusques de Hosszúharasztos.

Ayant examiné la faune de ces couches argileuses et marneuses, il tire les conclusions suivantes :

1.º Les mollusques vivaient dans un lac saumâtre.

2.º Les caractéristiques de ces mollusques correspondent à celles des trois localités, notamment : à celles du Bassin de Paris : à celles du tuf basaltique de Roncà ; et à celles de l'occurrence locale.

Sur la base de ces mollusques, il compare les couches de Gánt avec les formations éocènes de l'étranger, puis avec celles du Dunántúl et précise leur position stratigraphique.

Comparaison faite avec les formations éocènes de l'étranger il identifie ces gisements avec les horizons des couches de Roncà et avec le calcaire grossier moyen de Paris ; la comparaison exécutée avec les formations éocènes du Dunántúl identifie ces couches avec la partie inférieure du soi-disant groupe à *Nummulina striata* («étage supérieur à mollusques» de HANTKEN) et avec la marne «à Miliolidea» de Úrkút.

Sur une table annexée, il esquisse la répartition géographique des mollusques de Gánt.

Une carte géologique et une planche des fossiles font partie de son ouvrage.

En 1906, Z. SCHRÉTER (72/a) s'occupa des nouvelles occurrences du Szőlőhegy (vignoble) de Csákberény.

Dans son manuscrit il constate que la faune de mollusques du Szőlőhegy diffère quelque peu de celle de Hosszúharasztos. Dans la faune du Szőlőhegy, il a reconnu les espèces : *Arca quadrilatera* DESH., *A. textilis* DESH., *A. sp.*, *Modiola* sp., *Trigonocoelia crassa* DESH., *Nucula minor* DESH., *Cytherea obsoleta* DESH., *Chama* cfr. *dentata* DESH., *Ch.* cfr. *crenulatum* DESH., *Cardita* (*Venericardia*) *aculeata* DESH., *C. sp. ind.*, *Cytherea Petersi* ZITT., *Lucina Haueri* ZITT., *Congerina* sp., *Teinostoma Grignonense* DESH., (*T. semseyi* ? Papp), *Delphinula minutissima* DESH., *D. cf. callifera* DESH., *D. sp. ind.*, *Natica Forbesi* DESH., *N. Brongniarti* DESH., *Ampullaria perusta* BRONG., *Bythinia helicella* A. Braun, *B. aff. perminuta* DESH., *Rissoa incerta* DESH., *R. misera* DESH., *Paludina* aff. *globulus* DESH., *Cyclostoma microstoma* DESH., *Paludina* sp. ind., *Eulima*, *Melania distincta* ZITT., *M. minutissima* DESH., *M. aff. turbinoides* DESH., *Melanopsis proboscideus* DESH., *M. aff. Parkinsoni* DESH., *Cerithium Hungaricum* ZITT., *C. calcaratum* BRONG., *C. bicalcaratum* BRONG., *C. hexagonum* LAMK., *C. corvinum* BRONG., *C. (aff.) corrugatum* BRONG., *C. baccatum* BRONG., *C. Roissyi* DESH. var. e., *C. Diaboli* BRONG., *C. cfr. unisulcatum* LAMK., *C. perforatum* LAMK. var. b., *C. aff. pyramidatum* DESH., *C. dulce* DESH., *C. aff. tricarinatum* LAMK. var. f., *C. cristatum* LAMK., *C. aff. quadrifidum* DESH., *C. terebrale* LAMK., *C. sp.*, *Clavilithes Noae* Chemn., *Cl. sp.*, *Fusus polygonus* LAMK., *Murex* sp., *Pleurotoma semistriata* DESH., *Pl. pygmaea* Papp, *Turbo helicoides* LAMK., *T. plicatus* DESH., *Ostomia* sp., *Lacuna solidula* DESH., *Emarginula* aff. *costata* LAMK., *Aciculina scalarina* DESH., *Merostoma grata* DESH., *Marginella Zitteli* DESH., *M. ovulata* LAMK., *M. hordeola* DESH., *M. Bourdoti* Cossm., *Bulla globulus* DESH., *B. aff. plicata* DESH., *Bullinella Riedeli* Cossm., *Planorbis nitidulus* LAMK., *Limnaea* sp. ? en moules internes, *Bulimus conulus* LAMK., *Conus nodulosus* DESH., (vel. *Esterházyi* Papp), *Achatina* n. sp. vel nov. gen. ?, *Deshayesia* (cfr. *fulminea* Bay.) vel n. sp. ?. *Dentalium* cfr. *abbreviatum* DESH.

À côté des mollusques il mentionne des épines d'échinides, des bryozoaires, des restes de vers, des foraminifères, des fragments de ciseaux d'écrevisse et des otolithes.

Postérieurement de Z. SCHRÉTER, c'était H. TAEGER, qui s'occupait de nouveau des formations éocènes de Gánt. (82).

Selon lui aux environs de Csákvár, Gánt et Csákberény une «terra rossa» tertiaire gît sous les couches éocènes. Il considère les occurrences de Hosszúharasztos et du mont Gránási-hegy comme appartenant à l'Éocène. Il exécute le levé géologique exact de ces localités, mais il ne reconnaît pas leur vrai caractère, ne soupçonnant point d'avoir découvert les gisements de bauxite de la montagne de Vértes. L'exploration et l'ouverture des gisements de bauxite ont été exécutées plus tard sur la base même de la carte de TAEGER.

TAEGER est le premier qui, du point de vue de la succession stratigraphique, donne une description plus exacte de la série éocène de Gánt ; à côté de l'argile et marne à mollusques (chez lui «argile et marne de Forná»), il reconnaît le calcaire à mélanie, le calcaire à miliolines, ainsi que «l'argile et marne à *Nummulites striatus*»).

Outre la *Melania distincta* ZITT., il mentionne, dans le calcaire à mélanie, la présence de *Melanopsis sodalis* DESH., et des restes de plantes.

Dans l'argile et marne à mollusques des occurrences de Hosszúharasztos, de Gánti-szőlök, et du Szőlő-hegy de Csákberény, il a décrit et déterminé, à côté des miliolines, une riche faune de mollusques : *Avicula trigonata* LMK., *Septifer* sp., *Modiola (Semimodiola) hastata* DESH., *M. (Arcoperna) capillaris* DESH., *M. Fornensis* ZITT., *Congerina prisca* PAPP, *Arca (Fossularca) quadrilatera* DESH., *Trigonoceolia (Trinacria) media* DESH., *Lucina Haueri* ZITT., *L. crassula* ZITT., *Cardium gratum* DEFR., *C. (Protocardia) Edwardsi* DESH., *Cytherea (Tivelina) deltoidea* LMK., *C. Petersi* ZITT. ?, *C. pseudo-Petersi* n. sp., *C. Fornensis* n. sp., *Corbula angulata* LMK., *Sphenia angusta* DESH. var. *hungarica* PAPP, *Delphinula (Collonia) canalifera* LMK., *Teinostoma Semseyi* PAPP, *Nerita gricarinata* DESH., *N. pentastoma* DESH., *N. lutea* ZITT., *Solarium ammonites* LMK., *Natica (Ampullina) incompleta* ZITT., *N. Vulcani* BRGT. (*Ampullaria perusta* DEFR.), *Deshayesia fulminea* BAY., *Valvata* sp., *Bythinia (Bythinella) atomus* DESH., *Rissoina (Zebina) Schwartzi* DESH., *R. (Z.) fallax* DESH., *Turritella vinculata* ZITT., *T. (Mesalia) elegantula* ZITT., *T. (M.) fasciata* LMK., *Serpulorbis* sp., *Diastoma costellata* LMK., *Eulima Haidingeri* ZITT., *Melania distincta* ZITT., *M. nitidula* DESH., *Faunus (Melanatria) vulcanicus* SCHL., *Melanopsis sodalis* DESH., *M. ancillaroides* DESH., *Pirena Fornensis* ZITT., *Cerithium Hungaricum* ZITT., *C. calcaratum* BRGT., *C. calcaratum* BRGT. var. *Csákvárense* PAPP, *C. aculeatum* SCHOLOTH., *C. corvinum* BRGT., *C. baccatum* BRGT., *C. lemniscatum* BRGT., *C. dulce* DESH., *C. Hantkeni* ?? MUN.-CHALM., *Potamides (C.) cristatus* LMK., *P. pentagonatus* SCHL., *Lovenella (Cerithium) multispinata* DESH., *Fusus polygonus* LMK., *Clavilithes (F.) Noae* LMK., *Marginella crassula* DESH., *M. hordeola* DESH., *M. ovulata* LMK., *M. Zitteli* DESH., *Mitra* sp., *Voluta* sp., *Pleurotoma pygmaea* PAPP, *Conus* cfr. *crenulatus* DESH., *C. Esterházyi* PAPP, *Cylichna (Bulla) cylindroides* DESH., *Planorbis (Anisus) subangulatus* LMK.

H. TAEGER identifie les marne et argile à mollusques de Gánt avec le développement des occurrence^s de Várgesztes et Mór, mais celles-ci appartiennent déjà au bassin de lignite situé à N du Vértes.

Il mentionne, outre les formes énumérées, la présence d'une foule de lamellibranches et gastropodes de petite taille.

À la base de la faune de mollusques, il identifie ces couches avec le calcaire grossier de Paris et avec le tuf basaltique de Roncà en fixant leur position stratigraphique dans la partie supérieure de l'Éocène moyen.

Selon sa description, l'étendue du calcaire à miliolines serait de beaucoup plus grande que des couches précédentes. Le caractère de cette couche est déterminé par la présence en masse des miliolines accompagnées par endroits des *alvéolines*, *orthophragmines*, et moules internes des *cérithidés*, notamment de *Alveolina elongata* D'ORB., *Biloculina* sp., *Triloculina* sp., *Quinqueloculina* sp., *Dentalina* sp., *Textularia* sp., *Rotalia* sp., *Orbitoides papyracea* BOUB., *Cerithium corvinum* BRGT.

Il mentionne, en connexion avec le calcaire à miliolines, la présence de l'argile (à Pusztakápolna, NO de Gánt) et de la marne à *Nummulites striatus* (près de Gánt).

Il marque l'étendue du calcaire à miliolines de Gánt jusqu'à Csákberény.

Dans la partie tectonique de son ouvrage il traite de nouveau les bassins partiels éocènes des environs de Gánt ; puis, dans le chapitre de géologie historique, il esquisse l'évolution de cette partie du Vértes pendant l'Éocène. Il constate que la mer transgressait vers le fin de l'Éocène moyen les baies et les bassins de ce territoire et il nous présente une brève récapitulation sur le monde des êtres vivants en cette époque.

Enfin, dans la partie paléontologique, il décrit quelques espèces soit nouvelles soit déjà connues des environs de Gánt.

Dans un article paru en 1910, Z. SCHRÉTER (74) décrit un puits à eau aluneuse, creusé dans le vallon de Gánti-szőlök.

Le puits a été creusé jusqu'à la dolomie. Au dessous de la dolomie, il n'y avait que l'argile rougeâtre et l'argile d'eau douce sans fossiles, couvertes par les vestiges de l'argile à mollusques. Au N du puits, selon Z. SCHRÉTER, le calcaire à miliolines gît sur la dolomie.

En 1924, K. TELEGDY ROTH (85) en s'occupant des formations paléogènes de la Montagne Centrale de Transdanubie («Dunántúli Középhegység») exprime son opinion ; selon laquelle les couches éocènes aux environs de Gánt ne sont que les résultats d'une transgression survenue dans l'Éocène moyen et introduit dans la littérature la fausse notion de la «transgression de Forná»; selon lui, constaté déjà par K. ZITTEL et K. PAPP par l'identification de la faune des couches gisant immédiatement sur la socle avec celle des couches à mollusques éocènes moyennes aux environs de Dorog. Du point de vue stratigraphique K. TELEGDY ROTH met en parallèle la série éocène du Bakony Septentrional et Méridional avec celles des environs de Gánt.

En 1927 parut l'ouvrage de K. TELEGDY ROTH sur les gisements bauxitifères du Dunántúl (87.). Selon lui, des couches de l'Éocène moyen forment le toit des gisements de bauxite, connus en ce temps.

Suivant l'opinion de L. LÓCZY sen. et K. PAPP, il est d'avis que «la marne de Úrkút et les couches éocènes de Zirc et aux environs de Gánt sont du même âge. Il pense que la possibilité de la genèse des gisements de bauxite est liée à la période continentale entre le Crétacé supérieur et l'Éocène.

Il décrit la série de toit éocène. Il corrige quelques constatations de H. TAEGER. Notamment : le calcaire à mélanie ne s'alterne pas avec la bauxite ; le calcaire à mélanie et l'argile à mollusques (chez lui «argile de Forná») ne sont pas les faciès l'un de l'autre, mais il se suivent l'un au-dessus de l'autre. Dans le calcaire à miliolines il mentionne, dans les environs du mont «Gránási-hegy» un banc à modiole.

Dans son ouvrage il publie la carte géologique de Hosszúharasztos et la coupe géologique de la galerie d'investigation de Bagolyhegy.

En 1928, I. POBOZSNY (64) décrit en détail les gisements de bauxite des environs de Gánt.

Tout d'abord, il s'occupe des conditions génétiques et géologiques relative à l'exploitation minière des gisements. La série de toit éocène y est exposée d'après la littérature antérieure.

Dans l'argile à mollusques il mentionne la présence de *Cytherea (Tivolina) deltoidea* LAMK., *Teinostoma Semseyi* PAPP, *Natica (Ampullaria) perusta* DEFR., *N. angustata* GRTLP., *Melania distincta* ZITT., *Melanatria auriculata* SCHLOTH., *M. auriculata* VAR., *Cerithium hungaricum* ZITT., *C. calcaratum* BRONGT., *C. corvinum* BRONGT., *C. bicalcaratum* BRONGT., *C. aculeatum* SCHLOTH., *C. corvinum* BRONGT., *C. vivarii* EPP. mut. *alpinum* TOURN., *Potamides (C.) pentagonatus* SCHLOTH., *Clavilithes (Fusus) Noae* DESH., *Fusus polygonus* LAMK., *Latirofus simplex* DAINELLI, *Pleurotoma semistriata* DESH. Dans le banc à huîtres qui «clôt» l'argile à mollusques il a trouvé l'*O. longirostris* LAMK.

Dans le calcaire à miliolines parvenant des matériaux de la galerie d'investigation du Bagolyhegy il constate la présence de *Biloculina* sp., *Triloculina* sp., *Quinqueloculina* sp., *Modiola* cfr. *arenularia* d. R. et. M. G., *Tellina transversa* DESH., *Arca*, *Mytilus*, *Cardita* sp., *Tellina* cfr. *lucinalis* NOB. (sic!), *Cardium desortorum* OPP., *C. halaënsis* D'ARCH., *Papyridea* (?) cfr. *capsoides* BAY., *Marcia (Venerella) hermonvillensis* DESH., *Corbula* cfr. *nicensis* BELLARDI, *C.* cfr. *leonina* OPP., *Natica (Ampullina) cochlearis* HANTK., *Cerithium corvinum* BRONGT. À l'opposé de H. TAEGER qui prend le calcaire à miliolines pour Éocène supérieur, il considère cette formation pour une partie supérieure de l'Éocène moyen.

Il traite enfin brièvement les conditions stratigraphiques et paléogéographiques des couches en question.

En 1930, E. VADÁSZ (95) fixe la position stratigraphique des gisements de lignite aux environs de Gánt dans l'étage lutétien.

En 1932, T. GEDEON (26) constate que la genèse des «pisolithes» de Gánt est dû à des effets en partie dynamiques, en partie climatiques.

En 1933, également T. GEDEON (27) s'occupe du toit immédiat du gisement de bauxite (argile rougeâtre et calcaire à mélanie) et il les prend pour des dépôts d'eau douce. Il démontre les qualités chimiques et physiques qui distinguent la bauxite de l'argile rougeâtre.

A. FÖLDVÁRI, dans son ouvrage paru en 1933 (25) constate que la masse de calcaire mésozoïque de la Montagne Centrale de Transdanubie s'est karstifié aux temps pré-éocènes. La surface karstique d'autrefois est le mieux conservé là où elle était protégée par les couches de bauxite, par les minerais de manganèse et par leur toit éocène gisant au-dessus.

À Gánt il constate les gisements suivants : «1° Surface karstique, 2° Croûte de minerai de manganèse, 3° Bauxite, 4° Couche d'eau douce, marne à *Melania*, etc., à laies de lignite, 5° Couches saumâtres (= couches de Forná), 6° Calcaire à miliolines». Les couches No. 4° à 6°, selon FÖLDVÁRI appartiennent à l'Éocène moyen,

Le même A. FÖLDVÁRI en 1933 (25/a) décrit, dans l'exploitation à ciel ouvert de bauxite à Meleges le déplacement rotatif des mottes de dolomie.

En 1935, K. TELEGDY ROTH (88) examine les formations éocènes des environs de Gánt-Csákberény. Selon lui les formations éocènes aux environs de Gánt — à la suite du morcellement tectonique et de la dénudation — ne sont conservés qu'en quelques détails.

Puis il s'occupe du bassin de Csákberény. Il distingue le soi-disant «calcaire à *Striata*» du calcaire à miliolines. Celui-là est caractérisé par la *Nummulina striata* Brug., *orthophragmines*, *operculines*, *foraminifères*, *bryozoaires* et fragments d'*échinides*. Il démontre à la bordure septentrionale du bassin un banc à *Perna* sous le calcaire à miliolines (avec les moules internes de la *Perna* cfr. *urkutica* Hant.) et sous celui-ci, une marne à mollusques. Il mentionne aussi l'occurrence en masse de la *Nummulina perforata* et la présence du gisement de bauxite.

Aussi s'occupe-t-il des relations paléogéographiques des formations éocènes. Il détermine trois golfes primaires éocènes : 1° Hosszúharaszt — Mont Gránási-hegy — Bassin de Gánt, 2° Gánti-szőlők et Csákberényi-szőlők—Vadkert, 3° Bassin de Csákberény. Le dernier golf est ouvert vers NO.

En 1936, H. TAEGER (83) publie une coupe du bassin de Csákberény avec la position stratigraphique des couches éocènes. Quant à ces dernières, il constate, en vertu des données de forages, que leur développement est varié et leur parallélisation est difficile.

Les formations les plus hautes sont le calcaire à *Nummulina striata* et la marne à orbitoïdes-nummulines appartenant à la partie inférieure de l'étage bartonien. Ce sont des sédiments marins. Puis, il suit le calcaire à miliolines contenant dans sa partie inférieure des intercalations saumâtres constituant la partie supérieure de l'étage lutétien. Puis il se présentent les couches saumâtres avec des intercalations lignitifères à mélanie et à *Cerithium*. Enfin, le plus bas, on trouve des sédiments continentaux, lignite, sable à cailloutis de dolomie ou ailleurs, grès, marne calcaire d'eau douce et argile semblable à la bauxite.

En 1938, E. SZÓTS (77) en identifiant les couches saumâtres à gisement de lignite de Mór avec la formation de lignite éocène inférieure de Transdanubie, mentionne qu'il y a une affinité du point de vue faunistique, entre les couches saumâtres de Mór et la soi-disante «argile de Forná» proprement dite : de Gánt.

En 1939, E. VADÁSZ (96) a démontré que la formation de lignite de Oroszlány, Mór, Kisgyón et Zirc appartient au même horizon que la formation de lignite éocène inférieure de Tatabánya et rejette la dénomination «de Forná».

Il considère l'occurrence des environs de Gánt comme un développement spécial local, ne pouvant être identifié avec la série éocène inférieure du bassin de Tatabánya. Il fixe avec beaucoup de vraisemblance sa position stratigraphique dans l'Éocène moyen «bien que son développement spécial résultant de sa position paléogéographique ne rend pas impossible que son origine soit rattachée à l'Éocène inférieur».

En 1939, I. VITÁLIS (102) passe brièvement en revue la littérature et publiée, d'après E. VADÁSZ la coupe du gisement de lignite de Hosszúharasztos.

En 1942, E. VADÁSZ (97) fixe la position des couches éocènes aux environs de Gánt à l'étage lutétien et mentionne qu'il est difficile de les mettre en parallèle avec d'autres occurrences.

En 1946, le même E. VADÁSZ (98) publie plusieurs coupes des gisements de bauxite aux environs de Gánt et décrit leur structure détaillée.

Il donne de l'exploitation à ciel ouvert de Új-feltárás, dans la proximité immédiate de Gánt, une exacte série de couches des formations éocènes du toit.

En 1948, E. SZÓTS (80) fixe la position de la série éocène de Gánt dans l'Éocène inférieur. Il identifie l'ensemble bauxitifère avec l'argile bigarrée des bassins de lignite du Nord ; la marne à mélanie et la partie inférieure de l'argile à mollusques avec la formation lignitifère et avec les couches saumâtres couvrant celles-ci; enfin la partie supérieure de l'argile à mollusques et le calcaire à miliolines avec la marne argileuse à operculines.

En 1948, M. BÁNYAI (4) décrit les cérithidés éocènes du Dunántúl. Dans l'argile à mollusques de Gánt il a trouvé les espèces suivantes : *Potamides corrugatus* [Brongn.], *Tympanotonus diaboli* [Brongn.], *T. hungaricus* [Zitt.], *T. pappi* [Bandat], *T. calcaratus* [Brongn.], *Pyrazus pentagonatus* [Schloth.], *P. arapoviçensis* [Opph.], *P. fucillatus* [De Greg.], *Diastoma roncana* [Brongn.], *Harrisianella vulcani* [Brongn.], *Bittium tasnádi* nov. sp. *B. quadricinctum* Donc., *Cerithium (Rhinoclavis) zitteli* De Greg., *C. (Theridium) pratti* Rouault, *Conocerithium (Benoistia) hungaricum* nov. sp.

En 1951, E. VADÁSZ (98/a) constate que les gisements de bauxite de Halimba, Iszkaszentgyörgy et Gánt se sont formés à la limite entre le Crétacé et l'Éocène.

III. EXPOSÉ STRATIGRAPHIQUE

Le village de Gánt est situé dans la partie du S du Vértes à 23 km vers le N de Székesfehérvár.

Le Vértes est traversé, dans la direction de Csákberény—Gánt—Vérteskozma, par une ligne de cassure pregnante. Cette ligne sépare la partie de NO plus haute, ayant caractère de plateau, de la montagne et les mottes de SE, plus bas.

Ces mottes de SE commencent par le mont «Szőlőhegy» de Csákberény; se poursuivent par les monts «Gránási-hegy», «Vaskapuhegy», «Gémhegy», «Öreghegy», «Rókahegy», «Haraszthegy», et «Hosszúhegy» jusqu'à la cassure transversale de Kőhányáspuszta—Csákvár; s'y joignent, vers NE, les mottes de «Kotlóhegy», «Vásárhegy», «Nagybükk», «Táborhegy», «Somlyó», «Boglári-hegy».

La région des mottes est divisée en petites unités par des cassures de direction NO-SE.

Les couches éocènes se trouvent d'une part au territoire de ces mottes-là (du «Szőlőhegy» de Csákberény, au «Gémhegy»); d'autre part dans les bassins de Gánt et de Csákberény, formés au NO de la ligne de cassure de Csákberény—Gánt—Vérteskozma.

1. Socle mésozoïque

L'Éocène gît immédiatement sur le socle triasique.

La carte ancienne 1 : 144.000 sépare les formations situées au SE de la ligne de cassure de Gánt sous le nom de «Esino-dolomie», de la région de NO caractérisé par «Dolomie à *Megalodus*». K. PAPP (61—424) sur la base de la présence près de Gánt du *Megalodus complanatus* GÜMB., *M. gümbeli* STOPP., *M. lóczyi* M. HOERN., identifie tout l'ensemble dolomitique avec la Hauptdolomit de la Montagne Centrale de Transdanubie.

H. TAEGER (82—37) identifie également sur la base de la présence de *Megalodus lóczyi* HOERN. et *M. laczkói* HOERN., la dolomie avec la Hauptdolomit et la classe à l'étage norien.

C'est Z. SCHRÉTER (73—511) qui a observé le premier que, près de Csákberény, il y a un affleurement du calcaire raiblien plus ancien que la Hauptdolomit contenant des *gastropodes* (*Loxonema* sp.) et des *lammellibranches*, indiquant la faune de St. Cassian. D'autres occurrences de l'horizon raiblien entre Csákberény et Csákvár ont été démontrées par K. TELEGDÍ ROTH (88—58). H. TAEGER mentionne aussi le calcaire à cornéenne raiblien du mont Kőlikhegy de Csákberény (83—53). J'ai trouvé moi-même du calcaire à cornéenne, marne calcaire, calcaire à dolomie, appartenant à l'étage raiblien, entre le mont «Disznóhegy» et le mont «Sziklahegy» de Csákvár.

À la bordure méridionale de la région des mottes de S, gît une dolomie blanche, à bancs, à texture de sucre, sous ces couches raibliennes. Les restes de *diplopores* trouvés dans la carrière du Sziklahegy de Csákvár et la position du gisement prouvent qu'elle appartient à l'étage ladinien (48—109).

Le mésozoïque supérieur manque totalement de ce territoire. On peut admettre la supposition, qu'à cette époque la partie du Vértes en question ait été déjà continentale et, que le socle triasique ait été dénudé pendant cette période. C'est A. FÖLDVÁRI qui s'est occupé des phénomènes karstiques pré-éocènes de la Montagne Centrale de Transdanubie en partie sur la base des conditions trouvés aux environs de Gánt.

La bauxite gît sur la surface de la dolomie inégalement dénudée et dans ses affaissements souvent semblables à des dolines. L'érosion de surface et le morcellement de la dolomie jouaient, probablement un rôle important dans le développement de la surface inégale de la dolomie, mais le caractère de la surface de dolomie prouve, quand-même, l'effet solvant de l'eau. Mais les «formes karstiques» de la surface ne continuent pas dans la profondeur.

2. Série éocène

Le membre le plus ancien de la série éocène est la *bauxite*. Les gisements de bauxite se sont déposés — en vertu d'une déduction faite sur la base de la manière de leur connexion avec les couches éocènes du toit — vers le début de l'Éocène. La partie suprême des gisements de bauxite et l'argile bigarrée du toit sont concordants avec les couches éocènes fossilifères.

La série du toit de la bauxite commence par des *sédiments d'eau douce* (groupe de la marne calcaire à mélanie) s'alternant plus tard avec des couches saumâtres ; elle est close par des sédiments marins.

La composition des couches d'eau douce (groupe de la marne calcaire à mélanie) est très variée. L'argile, le calcaire, la marne calcaire s'alternent avec de minces laies de lignite, pour la plupart, argileuses. Leur meilleur affleurement se trouve dans les exploitations à ciel ouvert de bauxite de Angerrét, Meleges, Új-feltárás et Hosszúharasztos.

Le mur NO de l'exploitation à ciel ouvert de Meleges ouvre la partie basse de la marne calcaire à mélanie, sa coupe est la suivante :

	0,15 m sol de forêt, gris
	1,15 m argile grise à débris de calcaire à mélanie
Groupe de la marne calcaire à mélanie	2,30 m marne calcaire jaune dure
	0,10 m marne calcaire jaune lâche
	0,50 m argile jaune
	0,10 m argile bigarré rougeâtre
	1,80 m argile bigarrée jaune et d'un gris clair
	0,90 m argile bigarrée rougeâtre jaune et d'un roux violacé
	0,30 m argile d'un gris clair
	2,80 m marne calcaire dure, d'un gris clair
	0,20 m argile d'un gris clair
	0,90 m argile bigarrée d'un roux clair et d'un gris clair
	0,50 m argile bigarrée jaune et d'un gris clair
	2,60 m argile bigarrée d'un jaune verdâtre
	2,20 m argile bigarrée jaune et rousse
	bauxite argileuse rougeâtre »à pisolithe«

Au mur de NO de l'étage supérieur de l'exploitation de Angerrét, la séquence est un peu plus complète ; puisque dans sa partie supérieure apparaît aussi la *Melania distincta* ZITT., caractérisant les membres d'eau douce :

	1,50 m sol de forêt gris ; à détritits, dans sa partie inférieure
Groupe de la marne calcaire à mélanie	1,40 m marne calcaire lamellaire d'un gris clair à <i>Melania distincta</i> ZITT., <i>Melanopsis doroghensis</i> OPPH., et <i>Bythinia</i> sp.
	2,70 m argile à veines de limonite, de gris clair et jaune rouilleux alternants
	4,00 m lacune de visibilité (couvert par détritits)
	0,80 m argile d'un gris jaunâtre
	0,10 m argile calcaire jaune plus dure, à veines de calcite
	0,15 m argile d'un gris jaunâtre
	0,55 m argile calcaire jaune, plus dure, à veines de calcite
	bauxite argileuse rougeâtre »à pisolithes«

La série des couches est le mieux ouverte au mur de SE de Új-feltárás.

Argile à mollusques	{ 0,48 m argile de brun rougeâtre et brun violacé à cordons de lignite ; dans la partie supérieure des mollusques épars ; <i>Cerithium subcorvinum</i> OPPH.
---------------------	--

Groupe
de la marne
calcaire
à mélanie

- 2,00 m marne argileuse lamellaire dure, d'un gris claire ; à *Melania distincta* ZITT.
 0,10 m argile d'un brun violacé, un peu ligniteuse ; dans son résidu de lavage : fragments de coquilles de *mollusques*, des *quinqueloculines*, très rarement des *ostracodes* lis
 0,45 m argile calcaire grise à mollusques d'eau douce : *Melania distincta* ZITT., dans son résidu de lavage : très rarement des *quinqueloculines*
 0,10 m argile brune, par endroits un peu ligniteuse
 0,48 m argile d'un brun grisâtre, par endroits un peu ligniteuse, à *mollusques* d'eau douce
 0,14 m argile d'un gris brunâtre à minces laies argileuses de lignite, à fragments rares de coquilles de *mollusques*
 ? m (en partie couvert) argile d'un gris violacé à fragments de coquilles de *mollusques*
 1,00 m lacune de visibilité
 0,11 m marne calcaire grise, plus dure, à taches de limonite contenant des *mollusques* de petite taille
 0,22 m argile d'un gris brunâtre contenant des traces de lignite et *mollusques* de petite taille : *Bythinia* sp.
 0,06 m argile à limonite d'un jaune rouilleux
 0,05 m argile jaune à beaucoup de sécrétions calcaires
 0,13 m argile brune ; dans son résidu de lavage : morceaux de limonite, petits cristaux de gypse
 0,22 m argile grise et jaune
 0,40 m argile d'un gris clair
 1,20 m argile grise à concrétions de limonite
 0,80 m argile bigarrée jaune, rousse et de gris clair à cristaux de gypse
 1,95 m calcaire d'eau douce très dur d'un gris bleuâtre à sécrétions de pyrite, remplissage de pas de vers, restes de plantes carbonisés, rarement petites moules internes de *mollusques*
 0,08 m banc de limonite à argile bigarrée
 0,12 m argile d'un gris clair à granules de pyrite
 2,40 m argile jaune et d'un gris clair à cristaux de gypse, granules de pyrite et, par endroits, sécrétions de limonite
 0,16 m argile jaune à rares cristaux menus de gypse
 0,55 m argile d'un vert grisâtre à petits granules de pyrite
 1,30 m argile rousse et d'un brun jaunâtre
 bauxite argileuse rougeâtre »à pisolithes«

À Hosszúharasztos, la séquence des couches est analogue.

La marne calcaire à mélanie était jadis d'une extension assez limitée. En dehors des occurrences ci-dessus mentionnées, elle n'est connue qu'à la partie de NE du mont «Gránási-hegy» (bassin de Bagolyhegy). Là, on a trouvé dans le calcaire bitumineux dur d'un gris foncé, à côté de la *Melania distincta* ZITT., une *Cyrena?* sp. mal conservée.

C'est possible, qu'à cette époque un lac de petite étendue se trouvait au territoire de «Gránási-hegy» — «Hosszúharasztos» dans lequel vivaient des *mollusques* d'eau douce.

Dans les bancs de marne calcaire et de calcaire, caractérisés par la *Melania distincta* ZITT., de leur part caractéristiques à cette série des couches, on trouve aussi très abondamment le *Melanopsis doroghensis* OPPH. Plus rarement on peut y trouver un grand *Lymnaeus* sp. et une petite *Bythinia* sp. Les coquilles des *gastropodes* — fréquentes dans l'argile encaissante — ne peuvent être déterminées à cause de leur état fragmentaire. On peut seulement constater que ce sont des formes d'eau douce, probablement des *Bythinia*.

Les rares *quinqueloculines* provenant de certaines couches sont des immigrants de la mer proche.

Au-dessus des couches d'eau douce gît l'argile à *mollusques*. La faune élaborée provient de cette série. La structure de l'ensemble de couches assez mince est bien variée. Les bancs inférieurs de Hosszúharasztos et Új-feltárás sont sans doute, saumâtres. Selon le témoignage des couches lignitifères et des minces bancs à mélanie s'y répétant plusieurs fois, la lagune de Gánt s'est défilée et adoucie à plusieurs reprises. Mais les bancs supérieurs sont nettement marins, c'est à l'époque de leur genèse que la mer transgressait définitivement dans la lagune de Gánt.

La transgression de la mer s'est produite d'une manière oscillée ; plusieurs regressions et défilations se succédaient alternativement.

Les couches à *mollusques* sont le mieux ouvertes à Hosszúharasztos et Új-feltárás. À l'Angerrét et Meleges, ont été déjà dénudées par l'érosion.

La coupe du mur de SE de Új-feltárás :

Groupe
du calcaire
à miliolines

calcaire jaune à *miliolines* et *mollusques*

Argile à
mollusques

- 1,50 m argile jaune à *miliolines* et *mollusques*
- 0,06 m lignite argileuse
- 0,16 m argile brune et d'un brun rougeâtre à cordons de lignite argileuse
- 0,10 m marne calcaire grise plus dure, à *Melania distincta* ZITT. et autres mollusques
(*Cantharus brongniarti* [D'ORB.], etc.)
- 0,05 m lignite argileuse
- 0,78 m argile jaune à *miliolines* et à rares *mollusques*
- 0,12 m argile d'un brun violacé à cordons de lignite argileuse et à fragments de coquilles
de *mollusques*
- 0,70 m argile brune à *mollusques* et à rares *miliolines*
- 0,48 m argile de brun rougeâtre et brun violacé ; au sommet, rarement, des mollusques :
Cerithium subcorvinum OPPH.

Marne
calcaire
à mélanie

2,00 m marne calcaire dure, d'un gris clair, à *Melania distincta* ZITT.

À Hosszúharasztos les couches infimes saumâtres du côté de la grande faille (caractérisées principalement par la présence en masse de la *Tivelina pseudopetersi* [TAEG.]) ne sont ouvertes qu'en partie. En voici la série :

Calcaire à
miliolines

6,00 m calcaire jaune à *miliolines* et *mollusques*

Argile à
mollusques

- 0,55 m argile jaune à *miliolines* et *mollusques*
- 0,50 m schiste de lignite argileuse
- 2,85 m argile jaune, et en bas grise, à *mollusques* et *miliolines*
- 0,55 m schiste de lignite argileuse à très minces cordons de lignite
- 1,00 m argile grise, un peu ligniteuse, à *mollusques*
- 4,00 m lacune de visibilité

Marne
calcaire
à mélanie

marne calcaire et calcaire à *mélanie*

À la partie de NE de Hosszúharasztos les couches lignitifères sont plus épaisses (de haut en bas) :

- 0,32 m argile jaune à *mollusques*
- 0,02 m schiste argileux à lignite
- 0,10 m argile d'un brun violacé, par endroits à petits granules de lignite
- 0,05 m schiste argileux à lignite
- 0,44 m schiste argileux un peu ligniteux, d'un gris brunâtre foncé
- 0,30 m schiste argileux à lignite et schiste de lignite argileuse, à très minces cordons de lignite
- 0,03 m schiste de lignite argileuse, à veines de lignite très minces
- 0,14 m argile brune à très minces cordons de lignite et de schiste de lignite argileuse
- 0,27 m argile d'un brun violacé à lentilles d'argile jaunes
- 0,22 m schiste argileux à lignite
- 0,28 m argile d'un brun foncé, un peu ligniteuse, à granules de lignite
argile d'un brun jaunâtre, s'épaississant jusqu'à 0,30 m
- 0,25 m argile ligniteuse à minces cordons de lignite
argile brune à *mollusques*

L'argile à mollusques se trouve déjà au territoire de Gánti-szőlők et au Szőlőhegy de Csákberény.

Dans la partie de SE de Gánti-szőlők, dans la creuse du sentier, la partie supérieure des couches à mollusques est ouverte. Tout en bas gît une argile d'un gris verdâtre, ne contenant généralement que des échantillons fragmentaires de *Globularia incompleta* [ZITT.], *Tympanotonus calcaratus* [BRONGN.], *T. hungaricus* [ZITT.]. Au-dessus de cette couche il suit, en 1,5 m d'épaisseur, une argile brune, sableuse par endroits ; les mollusques le mieux conservés ont été trouvés dans cette couche.

Dans l'argile brune s'intercalent deux petites couches argileuses d'un brun violacée, épaisses de 5 à 6 cm. Au-dessus de celles-là l'on trouve en masse des *Pyrazus focillatus* [DE GREG.] et *Phacoides crassulus* [ZITT.].

La faune élaborée provient de toute la série. Elle a été recueillie en majeure partie en échantillons désagrégés, restés sur place. En ce qui concerne la faune de mollusques, il n'y a pas de différence entre les couches inférieures saumâtres et les couches supérieures marines.

En outre de la présence en masse des mollusques, seules les *miliolines* abondent. Dans les couches plus profondes, presque exclusivement, des *quinqueoculines* sont présentes; mais dans les couches supérieures formant la transition vers le calcaire à miliolines, les *biloculines* sont les prépondérants. Rarement, s'y trouvent des autres *foraminifères*: des *clavulines* et très rarement: des *nummulines* de petite taille.

Dans les couches supérieures marines, on trouve rarement des *spongiaires*, *coraux*, *bryozoaires* et fragments de *ciseaux d'écrevisses*. La couche suprême d'argile de Gánti-szőlők contient — assez rarement — des *fibulaires*. Celles-ci sont représentées d'après la détermination d'E. SZÖRÉNYI par deux nouvelles espèces: *Echinocyamus hungaricus* SZÖR. et *E. pannonicus* SZÖR. (76/a.).

Les *coraux* des couches supérieures marines ont été élaborés par G. KOLOSVÁRY (46): *Circo-phyllia d'achiardii* Opph., *C. annulata* Rss, *Rhizangia brevissima* Desh., *Stephanosmilia d'achiardii* Opph., *Dictyaraea clinactinia* (Menegh. in litt. [Micht.]), *Axopora ramaea* D'Arch., *Stephanosmilia vadászi* Kol., *St. dendricola* Kol., *Astreopora fornai* Kol.

Les espèces jusqu'à présent élaborées de la faune de mollusques provenant des localités différentes sont les suivantes:

Loricata :

Tonicia pannonica n. sp.

Gastropoda :

Scissurella hungarica n. sp.

Emarginula subcostata n. sp.

Scutus pannonicus n. sp.

Scutus hungaricus n. sp.

Scutus n. sp. ?

Scutus div. sp.

Fissurella incompleta n. sp.

Fissurella héberti n. sp.

Fissurella n. sp. ?

Patella pyramidalis ? MENEGH.

Patella gántensis n. sp.

Solariella subelevata n. sp.

Solariella gántensis n. sp.

Teinostoma semseyi C. PAPP

Teinostoma pappi n. sp.

Cyclostrema csákvárensensis n. sp.

Collonia vértésensis n. sp.

Collonia megalomphaloides n. sp.

Tricolia densistriata n. sp.

Tricolia colorata n. sp.

Phasianella ? sp.

Nerita pentastoma DESH. sp.

Nerita héberti n. sp.

Nerita hantkeni n. sp.

Neritina lutea ZITT.

Velates schmideli [CHEMN.]

Neritopsis pustulosa BELL.

Craspedopoma subconoideum n. sp.

Valvata platispira n. sp.

Valvata splendida n. sp.

Lacuna transparens n. sp.

Lacuna umbonata n. sp.

Lacuna n. sp. ?

Lacuna sp.

Bythinella pulcherrima n. sp.

Bythinella gracillima n. sp.

Bythinella auriculata n. sp.

Stenothyra sp.

Cingula pseudomumiola n. sp.

Rissoa muniéri n. sp.

Zebina hungarica n. sp.

Zebina zitteli n. sp.

Zebina n. sp.

Paryphostoma ? sp.

Assimineea gránásensis n. sp.

Assimineea quadrangulata n. sp.

- Assiminea* sp.
Adeorbis vértésensis SZÖTS
Mesalia elegantula ZITT.
Turritella vinculata ZITT. ?
Turritella rómeri n. sp.
Turritella sp.
Turritella sp.
Mathilda frequens n. sp.
Mathilda n. sp. ?
Solarium n. sp. ?
Vermetus ornatissimus n. sp.
Vermetus sp.
Vermetus conicus [LAMK.]
Vermetus n. sp.
Tenagodus mitis [DESH.]
Melanatria auriculata [SCHLOTH.]
Melanatria vulcanica [SCHLOTH.]
Faunus fornensis [ZITT.]
Melania distincta ZITT.
Melanopsis doroghensis OPPH.
Bayania melaniaeformis [SCHLOTH.]
Bayania variocostata n. sp.
Bayania supravarians n. sp.
Bayania boussaci n. sp.
Potamides corrugatus [BRONGN.]
Potamides sp.
Tympanotonus hungaricus [ZITT.]
Tympanotonus rozlozsniki n. sp.
Tympanotonus calcaratus [BRONGN.]
Tympanotonus diaboli [BRONGN.]
Tympanotonus sp.
Pyrazus pentagonatus [SCHLOTH.]
Pyrazus focillatus [DE GREG.]
Diastoma roncanum [BRONGN.]
Harrisianella vulcani [BRONGN.]
Bittium quadricinctum DONC.
Bittium tasnádii M. BÁNYAI
Cerithium subcorvinum OPPH.
Cerithium pratti ROUAULT
Conocerithium hungaricum M. BÁNYAI
Cerithiella rara n. sp.
Seila vértésensis n. sp.
Seila subtrifaria n. sp.
Seila quadricostata n. sp.
Triphora tricostata n. sp.
Scala sp.
Strombiformis haidingeri [ZITT.]
Odostomia pannonica n. sp.
Odostomia semistriata n. sp.
Odostomia pseudoruellensis n. sp.
Odostomia submisera n. sp.
Odostomia supravariabilis n. sp.
Eulimella guttulina n. sp.
Eulimella div. sp.
Turbonilla minutissima n. sp.
Turbonilla conica n. sp.
Calyptraea sp.
Calyptraea sp.
Terebellum vértésensis n. sp.
Strombus sp.
Ampullina perusta [DEFER.]
Ampullina vulcaniformis OPPH.
Polynices pasinii [BAY.]
Natica gránásensis n. sp.
Globularia incompleta [ZITT.]
Deshayesia alpina [D'ORB.]
Pustularia moloni [BAY.]
Cypraea elegans DEFER. ?
Murex gántensis n. sp.
Murex sp.
Cantharus brongniarti [D'ORB.]
Cantharus vértésensis n. sp.
Cantharus subcostulatus OPPH.
Parvisipho nudus n. sp.
Coptochetus hofmanni n. sp.
Coptochetus sp.
Clavilithes noae [CHEMN.]
Ancilla propinqua ZITT.
Vexillum csákvárense n. sp.
Vexillum böckhi n. sp.
Vexillum splendidum n. sp.
Vexillum sp.
Mitra subcrebricosta n. sp.
Mitra sp. ?
Voluta n. sp. ?
Volutilithes sp.
Persicula pseudoallixi n. sp.
Marginella nana ZITT.
Marginella pseudonana n. sp.
Marginella pseudovulata OPPH.
Marginella n. sp. ?
Marginella hantkeni n. sp.
Marginella subcylindrica n. sp.
Marginella frequens n. sp.
Marginella pannonica n. sp.
Marginella vértésensis n. sp.
Asthenotoma graniformis n. sp.
Cythara vértésensis n. sp.
Cythara kochi n. sp.
Cythara hofmanni n. sp.
Cythara gántensis n. sp.
Cythara n. sp. ?
Peratotoma gránásensis n. sp.
Peratotoma subcastellorum n. sp.
Pleurotomella gántensis n. sp.
Cryptoconus semistriatus [DESH.]
Conus esterházyi C. PAPP
Actaeon vitálisi n. sp.
Ringicula ritae V. DE REGNY
Acera aspirata n. sp.

Cylichna gántensis n. sp.
Cylichna vértésensis n. sp.
Cylichna hantkeni n. sp.
Philina hungarica n. sp.

Marinula sp.
Anisus pseudosubangulatus n. sp.
Anisus bicarinatus n. sp.
Anisus pseudoplanulatus n. sp.

Scaphopoda :

Cadulus pseudohungaricus n. sp.

Bivalvia :

Trinacria mórensis SZÓTS
Trinacria gántensis n. sp.
Arca n. sp.
Arca vinifera n. sp.
Arca vértésensis n. sp.
Arca caillatiformis n. sp.
Brachyodontes corrugatus [BRONGN.]
Brachyodontes eurydices [BAY.]
Musculus fornensis [ZITT.]
Arcoperna capillaris [DESH.] ?
Pedalion urkaticum [HANTK.]
Vulsella sp.
Pteria trigonata [LAMK.] sp.
Lima sp.
Anomia div. sp.
Anomia gregaria BAY.
Ostrea roncana PARTSCH
Bequina taegeri n. sp.
Corbicula sirena [BRONGN.]

Corbicula triangularis [SZÓTS]
Coralliophaga sp.
Anisodonta sp.
Dreissena eocaena [MUN.-CHALM.]
Dreissena prisca [C. PAPP]
Phacoides haueri [ZITT.]
Phacoides crassulus [ZITT.]
Megaxinus sp.
Lucina vogli n. sp.
Laevicardium n. sp.
Corculum subrotundatum n. sp.
Meretrix fornensis [TAEG.] ?
Tivelina pseudopetersi [TAEG.]
Tivelina deltoidea [LAMK.] ?
Textiveus texta [LAMK.]
Arcopagia majeri n. sp.
Abra pannonica n. sp.
Sphenia hungarica C. PAPP

Cephalapoda :

Vasseuria occidentalis MUN.-CHALM.

La couche suprême, à miliolines, de l'argile à mollusques forme la transition vers le calcaire à miliolines terminant la série de l'Éocène inférieur à notre territoire. En quelques mètres d'épaisseur ses bancs infimes contiennent encore en masse les fossiles de l'argile à mollusques. Mais leurs moules internes, déformées pour la plupart, ont causé maintes erreurs de détermination chez divers auteurs. En général, les espèces les plus abondantes y sont : *Laevicardium* n. sp., *Deshayesia alpina* [D'ORB.] et *Cerithium subcorvinum* OPPH.

Les bancs infimes à mollusques n'affleurent, — en dehors de Hosszúharasztos et Új-feltárás, — qu'au NO du mont «Bagolyhegy». Par conséquent, dans les exploitations à ciel ouvert de bauxite seules les couches infimes du groupe de calcaire à miliolines ont été conservées. La partie supérieure de la série est dénudée. D'autre part, dans les forages profonds du bassin de Gánt, le calcaire à miliolines atteint souvent l'épaisseur de 100 m. Dans la partie supérieure de la série, les mollusques caractéristiques au bancs inférieurs cessent de se présenter et la formation est caractérisée par la présence en masse des miliolines (*biloculines*). En dehors de celles-ci, il se présentent, dans quelques bancs, des nummulines de petite taille ; et, par endroits des alvéolines et des orthophragmines.

Le calcaire à miliolines représente, aux environs de Gánt, la période de la plus forte transgression de la mer de l'Éocène inférieur, dont l'extension générale est marquée par de nombreuses occurrences entre Csákberény et Gánt.

À notre territoire, se sont probablement aussi déposées les couches plus jeunes de l'Éocène moyen — la série éocène plus complète du bassin voisin de Csákberény allègue ce fait — mais elles ont été dénudées plus tard.

3. Couches du toit

Après l'étage *bartonien*, le territoire du Vértes est devenue continental. C'est probablement à cette époque que la série éocène, originellement plus complète, s'est mutilée.

La sédimentation ne recommence qu'au cours de l'étage *chattien*. De la série chattienne, pour la plupart continentale — atteignant aux environs de Vértes quelques centaines de mètres d'épaisseur — ne reste conservé en général, que la partie infime. L'argile bigarrée y appartenant, observable en maints endroits du Vértes, forme des lambeaux restés sur le socle triasique. Mais les sédiments chattiens du bassin de Gánt sont relativement épais. À l'extrémité de NE de Gánt, il y a une argile rousse qui contient des débris du calcaire à miliolines. À la bordure de NO du bassin il y a de l'argile sableuse, sable et caillou à la surface.

Pendant le *Tertiaire supérieur* la sédimentation s'arrêtait de nouveau ; la dénudation des couches du Tertiaire inférieur continuait à cette époque.

Le *Quaternaire* est représenté, çà et là, par des taches de loess, et principalement par l'éboulis ; celui-ci est particulièrement répandu au pied méridional du Vértes. En proximité des occurrences éocènes, les fossiles désagrégés de l'argile à mollusques se sont amassés dans cet éboulis. Un dépôt analogue détritique se trouve dans les vallées du Vértes, qui existaient déjà pendant le Pléistocène et Holocène inférieur. Les vestiges de l'activité dénudante des ruisseaux torrents se voient au gîte de bauxite de Angerrét.

4. Position stratigraphique de l'Éocène de Gánt

Par la majorité prédominante des auteurs les couches éocènes de Gánt sont situées dans la partie supérieure de l'Éocène moyen. En général ils les mettent en parallèle avec les couches marines à mollusques du bassin d'Esztergom («étage supérieur de mollusques» de HANTKEN), quoique ces dernières appartiennent encore à la partie inférieure de l'étage lutétien. Cette identification n'est pas en contradiction avec la faune de mollusques encore incomplètement élaborée. Mais cette identification a été faite sur la base des espèces communes, également abondantes dans les couches éocènes inférieures et moyennes ; comme : *Ampullina perusta* [DEFR.], *Globularia incompleta* [ZITT.], *Tympanotonus calcaratus* [BRONGN.], *Cantharus brongniarti* [D'ORB.], *Clavilithes noae* [CHEMN.], *Ancilla propinqua* ZITT. etc.

En les comparant aux formations de l'Éocène, connues à l'étranger, on a mis en parallèle la série de Gánt : d'une part avec le calcaire grossier moyen de Paris, d'autre part avec les tufs d'eau saumâtre de Roncà. C'est-à-dire, on la situe d'une part dans le Lutétien, d'autre part dans le Bartonien.

Mais l'identification des couches sur la base de la faune — et surtout de la faune de mollusques — reste difficile, même au deçà de la frontière, jusqu'à ce que nous ne connaissons pas d'une manière assez détaillée la faune de chaque occurrence.

En contradiction avec la majorité prédominante des auteurs, nous devons classer la série de Gánt — en vertu des considérations géologiques — (80—49), à l'Éocène inférieur.

Dans les bassins situés au N du Vértes et du Bakony Septentrional — de Tatabánya à Zirc — l'extension cohérente et générale de la formation de lignite appartenant à l'étage londonien de l'Éocène inférieur, est déjà un fait bien prouvé (77, 80, 96). Quelques espèces abondantes spécifiques à la formation de lignite : *Cyrena grandis* HANTK., *Dreissena eocaena* [MUN.-CHALM.], *Dr. euchroma* [OPPH.], *Melanopsis doroghensis* OPPH., *Tympanotonus hantkeni* [MUN.-CHALM.] n'ont jamais été trouvées jusqu'à présent, dans des couches supérieures appartenant à l'Éocène moyen.

Les couches «saumâtres» à mollusques du toit de la formation de lignite de l'Éocène inférieur sont, du point de vue stratigraphique, identiques à l'argile à mollusques de Gánt. Cette constatation

est surtout valable pour les conditions de Mór et Kisgyón. Les sédiments à miliolines et alvéolines du Bakony Septentrional sont, à leur tour, identiques au calcaire à miliolines de Gánt.

Aux environs de Iszkaszentgyörgy, au-dessus de l'ensemble bauxitifère, il gît une couche d'argile ligniteuse et à mollusques ; contenant un gisement mince de lignite argileuse ; la marne argileuse à mollusques et coraux suivant la couche précédente est identique à l'argile à mollusques de Gánt ; tandis que le calcaire à miliolines qui les couvre est identique au calcaire à miliolines de Gánt.

L'argile à operculines-orthophragmines-orbitolites gisant sur ceux-là est identique — au point de vue stratigraphique —, à la marne argileuse à operculines de l'Éocène inférieur.

Comme dans le bassin de Csákberény, l'on trouve même à Iszkaszentgyörgy, dans la partie supérieure de la série, les *Nummulina perforata* D. DE MONTF. et *N. aturensis* JOLY et LEYM. Ces deux espèces sont dans le Bakony Septentrional, caractéristiques à la partie supérieure de l'Éocène inférieur et à la partie inférieure de l'Éocène moyen.

Au NE de Iszkaszentgyörgy, près de Fehérvárurgó, au mont «Rákhegy», les forages profonds ont traversé une série éocène de 300 m d'épaisseur, dont la partie inférieure est identique à la série de Iszkaszentgyörgy, c'est-à-dire, il y existe une série éocène plus complète.

Mais ce qui est intéressant à ce dernier endroit, c'est la formation de lignite de la partie supérieure de la série, gisant encore sous les couches à nummulines ; donc vraisemblablement antérieure à l'étage bartonien. L'on peut l'identifier, probablement, avec la formation de lignite éocène moyenne de la Montagne Centrale de Transdanubie. Sa présence et la série éocène entière de quelque 150 m d'épaisseur prouvent aussi que la partie inférieure de la série de Iszkaszentgyörgy représente l'Éocène inférieur.

La faune de mollusques de Gánt diffère, en partie, de celle des couches encaissant la formation lignitifère de l'Éocène inférieure. Tout d'abord, il y manque le très caractéristique *Tympanotonus hantkeni* [MUN.-CHALM.].¹ Mais il manque également la forme conductrice caractéristique à la formation de lignite de l'Éocène moyen, la *Melania hantkeni* OPPH. Celui-là est remplacée, dans les environs de Gánt, par le *Tympanotonus hungaricus* [ZITT.], une espèce, semblable mais endémique.

La série de Gánt est d'un caractère *transgressif*. Elle commence par des membres d'eau douce et se termine par des membres marins. Par contre, dans la Montagne Centrale de Transdanubie, — entre le Lutétien et le Bartonien, — une regression à défilement a eu lieu. Il est vrai que, à Kósd, la formation de lignite éocène moyen gît aussi transgressivement ; mais ce gisement indique en ce cas le commencement de la transgression bartonienne. Mais il est absolument impossible de situer les couches inférieures de Gánt—Csákberény—Iszkaszentgyörgy dans l'étage bartonien.

La structure de la formation de lignite éocène moyenne du bassin le plus voisin de Tatabánya diffère totalement de la série de Gánt.

Le développement du groupe de calcaire à mélanie de Gánt différant de celui de la formation lignitifère de l'Éocène inférieur, et l'abondance extraordinaire de l'espèce endémique *Melania distincta* ZITT. allèguent le fait que les couches d'eau douce se sont déposées, aux environs de Gánt, dans une lagune close. Cette lagune n'entraîne en connexion avec les bassins de N, que pendant la sédimentation de l'argile à mollusques.

5. Description des localités fossilifères

Les matériaux recueillis et élaborés parviennent de quatre localités. La succession stratigraphique de Hosszúharasztos et Új-feltárás est identique et leurs couches respectives sont en connexion horizontale l'une avec l'autre. Dans ces deux exploitations à ciel ouvert on peut également recueillir des fossiles soit des couches mêmes, qui sont découvertes à la suite du déblayage, et soit comme des coquilles désagrégés.

La troisième localité est le territoire de «Gánti-szőlők». Les fossiles s'y trouvent désagrégés parmi les vignes. Vers le SE, au détour du sentier de direction SO—NE, la partie supérieure des couches à mollusques est ouverte même in situ.

Dans le Szőlőhegy de Csákberény seules des fossiles désagrégés sont à recueillir. Moi, je n'y ai trouvé que des huîtres.

¹ Il est vrai que H. TAEGER (82—80) mentionne cette espèce au Szőlőhegy de Csákberény — ce qui appuierait encore notre constatation stratigraphique — mais il est sûr que cet auteur la confond avec une variété de *Tympanotonus hungaricus* [ZITT.]. Moi-même, je n'ai point trouvé de *Tympanotonus hantkeni* [MUN.-CHALM.] dans les matériaux abondants à ma disposition.

IV. DESCRIPTION DES ESPÈCES .

Classis LORICATA

Ordo CHITONIDA

Familia Chitonidae

Subfamilia ACANTHOPLEURINAE

GEN. *Tonicia* GRAY 1847.

TONICIA PANNONICA nov. sp.

Pl. I, fig. 1—4.

Une valve postérieure et une valve médiane appartenant très probablement à la même espèce ont été trouvées à Új-feltárás.

Toutes les deux valves, concernant leur ornementation et les autres caractéristiques morphologiques, sont très voisines de l'espèce *Ch. defrancei* DE ROCHEB. (COSSM., M.: Cat. ill. III. p. 15. Pl. I, fig. 9.) abondant aux environs de Chaussy ; mais elles ne sauraient être identifiées avec celle-ci.

La valve médiane est plus étroite que celle de l'espèce parisienne, son ornementation est beaucoup plus fine et plus serrée. À son aire latérale, on voit aussi quelques carènes obtuses.

La surface de la valve postérieure est, malheureusement, assez roulée. D'après sa taille, il ressemble quand-même à la *Ch. defrancei* DE ROCHEB.

Aux surfaces intérieures de toutes les deux valves, l'on voit bien les places d'adhésion des muscles et les impressions correspondant aux lames d'insertion.

Dimensions :

largeur de la valve postérieure : 2,73 mm.

largeur de la valve médiane : 3,64 mm.

Classis GASTROPODA

Subclassis PROSOBRANCHIA

Ordo ARCHAEOGASTROPODA

Stirps ZEUGOBRANCHIA

Familia Scissurellidae

GEN. *Scissurella* D'ORBIGNY 1823.

SCISSURELLA HUNGARICA nov. sp.

Pl. I, fig. 5—7.

C'est une espèce très rare. L'on en a trouvé cinq échantillons à Új-feltárás, et sept à Hosszúharasztos.

Après la coquille embryonnaire parfaitement lisse apparaissent des côtes transversales fines, arquées et serrées, au deuxième tour. Au troisième tour on voit déjà la fissure partageant en deux — aux tours suivants — les côtes transversales devenant à peine plus fortes. À la partie inférieure des tours, il y a des côtes longitudinales très fines formant avec les côtes transversales une ornementation treillissée. Le développement de cette ornementation est presque invisible dans la zone au-dessus de la fissure.

La fissure est étroite, elle longe le bord des tours et, au-dessous d'elle, la coquille est un peu concave. Elle est bornée de deux côtes longitudinales lamelliformes.

L'ouverture est presque ronde n'étant troublée que par la fissure, au tiers supérieur de bord extérieur. Au-dessus et au-dessous de celle-là, le bord extérieur de l'ouverture se prolonge en avant.

L'ombilic est étroit, derrière le labre intérieur, il y a un limbe relativement fort, en position perpendiculaire.

La forme adulte est composée de quatre tours. La coquille est très mince, les tours s'accroissent très rapidement ; le dernier tour atteint les deux tiers de la hauteur de la coquille. Cette proportion est d'ailleurs un peu variable. Au-dessus de la fissure, la coquille est plate, au-dessous convexe.

Dimensions : hauteur : 1,20 mm, hauteur du dernier tour : 1,10 mm largeur : 1,31 mm.

Les *scissurelles* ne sont représentées, dans l'Éocène de Paris que par deux espèces : *Sc. parisiensis* DESH., et *Sc. deshayesi* MUN.-CHALM. (COSSM.—PISS. : Icon. compl. II. Pl. II, 12—1. et 12—2.). Un seul échantillon de cette espèce-là parvenant de Hauteville est mentionnée par M. COSSMANN aussi (Cotentin. T. I. p. 281. Pl. XXIX, fig. 3.). Dans le Bassin de Paris, elles sont aussi rares.

L'espèce hongroise est, par son ornementation, très voisine de la *Sc. parisiensis* DESH. Mais elle a quelques remarques qui diffèrent de ceux de l'exemplaire publié par G. P. DESHAYES (An. s. vert. Atl. II. Pl. 65, Fig. 8—9.). À notre espèce, l'ornementation se présente plus tôt. La fissure longe les bords extrêmes, des tours, tandis que, chez les espèces parisiennes elle est dirigée plus vers

l'intérieur. Les lamelles bordant la fissure chez l'espèce hongroise sont plus aiguës. L'espèce parisienne a un ombilic plus large et le limbe, si bien développé chez l'espèce hongroise, n'est pas visible aux figures, ni même mentionné dans la description. L'ornementation treillissée de la surface extérieure de la coquille est identique à toutes les deux espèces.

Familia Fissurellidae

Subfamilia EMARGINULINAE

GEN. *Emarginula* LAMARCK 1801.

SUBGEN. EMARGINULA s. s.

EMARGINULA SUBCOSTATA nov. sp.

Pl. I, fig. 8.

1906. *Emarginula* cfr. *clathrata* SCHRÉTER non Desh. in litt.

Échantillon unique et fragmentaire parvenant de Szőlőhegy de Csákberény.

C'est une coquille très ornée, ovale, de taille moyenne. L'apex très tordue passe derrière le bord postérieur.

Il y a environ vingt côtes cardinales très fortes et, parmi elles, l'on voit quelquefois des costules très faibles. Les côtes cardinales se joignent par des lamelles fines.

La péristome s'est, en arrière, effrité et, à cause des fortes côtes cardinales saillantes il est très serré.

La fissure est très étroite. Du côté, elle est limitée par deux lames fines. Entre celles-ci, il y a, jusqu'au sommet, des lamelles transversales très fines qui sont plus serrées que celles parmi les côtes cardinales.

Par sa taille et ornementation, elle est entre l'*E. costata* LAMK. et *E. auversiensis* DESH. (COSSM.—PISS. : Icon. compl. II. Pl. II, 9—1. et 9—2.). Elle est plus basse que celle-là et plus haute que celle-ci. Elle se distingue de celle-ci par la manque presque totale des costules.

Dimensions :

longueur : 1,98 mm, largeur : 1,66 mm.

GEN. *Scutus* MONTFORT 1810.

SCUTUS PANNONICUS nov. sp.

Pl. I, fig. 9.

Échantillon unique de Új-feltárás.

C'est une nouvelle espèce appartenant au voisinage du *Sc. clypeatus* COSSM. (COSSM.—PISS.: Icon. compl. II. Pl. II, 11—3.), dont l'apex est plus en arrière que chez l'espèce parisienne. Le bord de la coquille est arqué. À la surface extérieure, l'on voit, à côté des stries d'accroissement concentriques, des faibles côtes radiales. À la surface intérieure, l'impression musculaire ne peut être distinguée.

Dimensions :

longueur : 5,38 mm, largeur : 5,30 mm.

6—9.). En outre de ses quinze côtes cardinales radiales clairsemées, elle a quelques costules faibles, mais celles-ci s'effacent, en partie, aux côtés. Au-dessus du bord antérieur, des faibles côtes intermédiaires se présentent aussi. Les lames d'accroissement, surtout au croisements des côtes sont très saillantes. C'est en cette caractère qu'elle se distingue le plus de l'espèce parisienne. En outre, c'est une forme beaucoup plus plate que celle de Paris et, à ce point de vue, elle est plus voisine de la *F. sublamellosa* DESH. (COSSM.—PISS. : Ibid. II. Pl. II, 6—3.).

Dimensions : longueur : 14,15 mm, largeur : 8,20 mm, hauteur : 4,10 mm.

FISSURELLA nov. sp. ?

Pl. I, fig. 15—16.

De Új-feltárás, deux échantillons jeunes parfaitement conservés et plusieurs échantillons adultes, fragmentaires.

L'on voit bien, à cette espèce aussi, les premiers tours spiralement tordus.

Entre chaque paire de ses côtes cardinales radiales clairsemées, l'on voit trois costules tout plates. Les lamelles d'accroissement s'appliquent à la surface de la coquille et elles ne sont saillantes qu'aux côtes cardinales. La perforation est, aux échantillons adultes, ovale.

C'est très probable, qu'il s'agit d'une nouvelle espèce, mais à cause de l'état fragmentaire des matériaux, il est impossible d'en décider d'une manière rassurante.

Dimensions :

échantillon jeune : longueur : 2,17 mm, largeur : 1,51 mm,

échantillon adulte : „ 6,11 mm.

Stirps **PATELLACEA**

Familia Patellidae

Subfamilia PATELLINAE

GEN. **Patella** LINNÉ 1758.

SUBGEN. **PATELLA** s. s.

PATELLA PYRAMIDALIS? MENEGHINI

1896. *Patella pyramidalis* MGH. in sch. — V. DE REGNY: Synopsis. I. p. 243. Tav. XVII [Tav. II], fig. 2—5

Quelques échantillons jeunes de Új-feltárás. Seules sont visibles les côtes radiales, très fines. Peut-être sont-ils identiques à l'espèce de San Giovanni Ilarione.

PATELLA GÁNTENSIS nov. sp.

Pl. I, fig. 17.

De Gánti-szólók et de Hosszúharasztos, nous possédons quelques échantillons jeunes, même un seul adulte, parvenant de la dernière localité.

Les côtes radiales, relativement plus fortes, sont déjà observables aux échantillons jeunes. À l'échantillon adulte, il y a trente côtes cardinales, et, entre chaque paire de celles-ci, une costule plus faible.

SCUTUS HUNGARICUS nov. sp.

Pl. I, fig. 10.

Il a été trouvé en deux exemplaires à Hosszúharasztos.

C'est une espèce beaucoup plus plate que la précédente. L'apex se trouve plus en avant. À sa surface extérieure, on ne trouve que des côtes radiales très fines, presque invisibles. Le bord est, aussi arqué et aigu. La torsion de la coquille n'est visible, que faiblement.

Dimensions :

longueur : 4,59 mm, largeur : 3,46 mm.

SCUTUS nov. sp. ?

Pl. I, fig. 11.

Échantillon unique de Gánti-szőlők.

Forme étroite, impressée de côté. L'apex est située tout en avant, presque près du bord. À sa surface extérieure, il y a de fortes strictures d'accroissement concentriques et à la partie postérieure, des vestiges de côtes radiales. Le bord est effrité. La surface de la coquille est, pour la plupart roulée. Il est de plus voisin du *Sc. terminale* [DESH.] (COSSM.—PISS. : Icon. compl. II. Pl. II, 11—6.).

Dimensions :

longueur : 3,25 mm, largeur : 2,00 mm.

SCUTUS div. sp.

En outre des espèces décrites de Gánti-szőlők, on y a trouvé plusieurs petits *Scutus*. Mais ils sont tous des échantillons juvéniles.

Subfamilia FISSURELLINAE

GEN. *Fissurella* BRUGUIÈRE 1789.

SUBGEN. *CLYPIDELLA* SWAINSON 1840.

FISSURELLA INCOMPLETA nov. sp.

Pl. I, fig. 12.

Un exemplaire fragmentaire et plusieurs fragments de Gánti-szőlők.

Par sa taille et grandeur, elle est la plus voisine de *F. imbrex* DESH. (COSSM.—PISS. : Icon. compl. II. Pl. I, 6—2.), mais ses côtes ne sont pas si fortes. Entre ses côtes cardinales il y a, à demi-distance, une costule forte et, entre chaque paire de celles-ci, une costule très faible. Ces dernières s'effacent totalement dans la région derrière la fissure. Les lamelles ne sont aussi serrées que chez l'espèce parisienne. Le sommet est arrondi. Les parois de la perforation sont parallèles. La coquille est assez épaisse.

Dimensions :

largeur : 4,91 mm, longueur : 5,86 mm.

FISSURELLA HÉBERTI nov. sp.

Pl. I, fig. 13—14.

À Hosszúharasztos, on a trouvé deux échantillons jeunes et un autre adulte, presque parfaitement conservé.

Au sommet l'on voit bien les premiers tours, un peu spiralement tordus. Par sa taille et ornementation, elle ressemble plutôt à *F. distans* DESH. (COSSM.—PISS. : Icon. compl. II. Pl. II,

Par son ornementation, elle est la plus voisine à la *P. defrancei* DESH. (COSSM.—PISS. : Icon. compl. II. Pl. I, 3—5.), mais sa taille est plus caractéristique, pointue. Encore une espèce voisine : *P. stygis* MGH. (V. DE REGNY : Synopsis. I. p. 247. Tav. XVII [II], fig. 6.).

Dimensions :

largeur : 8,40 mm.

Stirps TROCHACEA

Familia Trochidae

Subfamilia MARGARITINAE

GEN. *Solariella* S. WOOD. 1842.

SECT. *Solariella* s. s.

SOLARIELLA SUBELEVATA nov. sp.

Pl. I, fig. 18—20.

Un échantillon jeune, et un autre adulte de Gánti-szőlők.

L'espèce de Gánt est la plus voisine de la *S. elevata* COSSM. (COSSM.—PISS. : Cotentin. I. p. 274. Pl. XXVIII, f. 38.).

La coquille est composée de cinq tours, les sutures sont profondes. Elle a quatre côtes longitudinales, relativement fortes. Entre la première et la deuxième, il y a encore deux côtes longitudinales plus faibles, ce qui se repète entre la deuxième et la troisième. Entre les côtes cardinales longitudinales, il y a des côtes transversales drues, fines, courbant en arrière en bas, qui croisent les côtes intermédiaires plus faibles. Dans la partie inférieure des tours, c'est du nouveau l'ornementation longitudinale qui est prédominante, sous la forme des stries fines. Mais celles-ci, vers l'ombilic large, se renforcent jusqu'à prendre la forme des côtes longitudinales qui deviennent tuberculées autour de l'ombilic.

Dimensions :

hauteur : 3,35 mm, hauteur du dernier tour : 2,79 mm, largeur : 3,07 mm.

SOLARIELLA GÁNTENSIS nov. sp.

Pl. I, fig. 21—23.

Du territoire de Gánti-szőlők, nous en avons un seul exemplaire, composé de trois tours.

Les stries longitudinales fines des premiers tours s'effacent au dernier et, là, on ne trouve qu'une côte supérieure spirale, très faible et une côte inférieure forte. À l'opposé, dans la région basale des tours, on voit des côtes spirales assez drues (sept). L'ombilic est assez étroit. Le bord intérieur de l'ouverture est cassé.

Dimensions :

hauteur : 1,27 mm, hauteur du dernier tour : 1,04 mm, largeur : 1,34 mm.

Subfamilia SKENEINAE

GEN. *Teinostoma* H. et A. ADAMS 1853.

SUBGEN. TEINOSTOMA s. s.

TEINOSTOMA SEMSEYI C. PAPP

Pl. I, fig. 24—27.

1897. *Teinostoma Semseyi* SP. N. — PAPP, K.: Forna. p. 476, 488. Taf. II, fig. 5, 5a, 5b, 5c.1908. *Teinostoma Semseyi* PAPP — TAEGER: Vértes. p. 78.1928. *Teinostoma semseyi* PAPP — POBOZSNY: Vértes. p. 225.

Également très rare à Gánti-szőlők, Új-feltárás et Hosszúharasztos.

Mais, selon K. PAPP, il se trouvait, assez abondamment à Hosszúharasztos (aux environs de l'ancien Báránykút). À sa description détaillée, je n'ai à ajouter, que les vestiges de la coloration de la coquille peuvent être observés, à l'un des exemplaires, en taches spiralement situées. Les sutures d'un des échantillons n'étaient pas couvertes.

Dimensions :

hauteur : 1,91 mm, largeur : 3,34 mm,

largeur de l'échantillon à suture non couverte : 2,43 mm.

SUBGEN. CALCEOLATA IREDALE 1908.

TEINOSTOMA PAPPI nov. sp.

Pl. I, fig. 28—30.

En outre de l'espèce précédente, l'on a trouvé, à Új-feltárás un autre *Teinostoma*.

Cette espèce, composée de quatre tours a aussi une taille tout plate. Les tours ne sont pas couverts et on y voit les stries d'accroissement drues relativement fortes. En outre, on peut observer des stries longitudinales très fines, surtout aux premiers tours. L'ombilic est extraordinairement étroit, à l'un des exemplaires presque totalement couvert.

Par les caractéristiques décrites, il est le plus voisin du *T. umbilicare* DESH. (COSSM.: Cat. ill. IV. p. 44. et COSSM.—PISS.: Icon. compl. II. Pl. III, 16—2.), mais il est plus plat, que celui-ci.

Dimensions :

hauteur : 0,81 mm, hauteur du dernier tour : 0,76 mm, largeur : 1,48 mm.

Familia Cyclostrematidae

GEN. *Cyclostrema* MARRYAT 1818.*CYCLOSTREMA CSÁKVÁRENSIS* nov. sp.

Pl. I, fig. 31—33.

Quatre exemplaires complètement conservés, et un fragment de Hosszúharasztos.

La coquille plate est composée de quatre tours convexes. Les tours s'accroissent très rapidement, le dernier atteignant presque la grandeur totale de la coquille.

Les premiers tours sont entièrement lisses. C'est au troisième tour que se présente l'ornamentation caractéristique. Les stries longitudinales très fines et drues sont croisées par les stries d'accrois-

sement également drues et, peut-être, encore plus fines. En bas des tours arrondis, il se présentent, quelquefois des plis transversaux très fins. À côté de la suture, les tours replissent un peu sur les précédents.

L'ombilic est large et profond. Le péristome est mince, rond (il n'y a qu'une petite coupure, en haut, à la place correspondant au repli); en bas il est obliquement abattu en arrière.

M. COSSMANN a décrit, de Daméry, l'unique exemplaire du *C. obsoleta* (Cat. ill. III. p. 43. et COSSM.—PRSS.: Icon. compl. II. Pl. II, 15—1.).

Notre espèce n'en diffère que par sa taille plus plate et l'ombilic un peu plus étroit.

Dimensions :

hauteur : 0,56 mm, hauteur du dernier tour : 0,49 mm, largeur : 1,58 mm.

Familia Turbinidae

Subfamilia LIOTIINAE

GEN. *Collonia* GRAY 1850.

SUBGEN. *COLLONIA* s. s.

COLLONIA VÉRTESENSIS nov. sp.

Pl. I, fig. 34—36.

1862. *Delphinula canalifera* Lam. — ZITTEL : Obere Numm. p. 379.

1897. *Collonia* (olim *Delphinula*) *canalifera* LAMK. — PAPP, K.: Forna p. 476.

1908. *Delphinula* (*Collonia*) *canalifera*, LMK. — TAEGER : Vértes. p. 78.

À Hosszúharasztos et Új-feltárás, très abondante; tandis qu'à Gánti-szőlők rare.

C'est une espèce très basse, composée de quatre à cinq tours. Elle est plus plate que la *C. marginata* [LAMK.] et *C. canalifera* [LAMK.] (COSSM.—PRSS.: Icon. Compl. II. Pl. IV, 33—1. et 33—3.). D'ailleurs, elle est la plus voisine de cette espèce-ci. L'ombilic est profond et large, mais, en bas, il est resserré par une callosité, tout comme çela se voit à la *C. marginata* [LAMK.]. Le labre intérieur est épaisse. Le bord extérieur est mince et aigu, à l'opposé des espèces de LAMARCK. La surface de la coquille est lisse, polie avec des stries d'accroissement arquées, très fines.

À la coquille — surtout aux échantillons jeunes — l'on voit souvent bien les vestiges de la coloration originale. La coloration est variée. En général elle consiste en stries transversales, minces, à allure saccadé. Mais elles sont souvent épaisses, ramifiées. Souvent elles ne sont que des lignes pointillées. Quelquefois l'on voit au bord extérieur des échantillons colorés une mince zone incolore.

Dimensions :

hauteur : 3,14 mm, hauteur du dernier tour : 2,96 mm, largeur : 4,60 mm.

Il est vraisemblable que l'espèce de Hosszúharasztos, mentionnée par K. ZITTEL, K. PAPP, H. TAEGER sous le nom de *Delphinula* respectivement *Collonia canalifera* [LAMK.], est identique à cette espèce.

SECT. *Circulopsis* COSSMANN 1901.

COLLONIA MEGALOMPHALOIDES nov. sp.

Pl. I, fig. 37.

Échantillon unique du Szőlőhegy de Csákberény.

L'embryon s'est cassé. C'est une coquille très mince, composée de quatre tours très convexes, qui s'accroissent rapidement. La spire est très basse, le dernier tour atteint presque la hauteur totale de la coquille.

La surface est ornée de nombreuses côtes longitudinales très fines. Celles-ci deviennent, autour du large ombilic, dans la région basale, plus clairsemées et plus fortes ; et parmi elles, une côte lamelliforme joue le rôle de la funicule ombilicaire.

L'ouverture s'est effritée.

De la seule espèce voisine, la *C. megalomphalus* COSSM. (COSSM. : Loire-Inf. II. p. 117. Pl. VI [XI], fig. 18—21.) elle se distingue fort par sa spire toute à fait basse.

Dimensions :

hauteur : 1,59 mm, hauteur du dernier tour : 1,48 mm, largeur : 2,01 mm.

Subfamilia PHASIANELLINAE

GEN *Tricolia* RISSO 1826.

SUBGEN. TRICOLIA s. s.

TRICOLIA DENSISTRIATA nov. sp.

Pl. I, fig. 38.

De Gánti-szőlők quinze, de Hosszúharasztos un exemplaire plus ou moins fragmentaires.

C'est une coquille composée de quatre tours convexes qui s'accroissent rapidement. La surface extérieure des tours est ornée des stries longitudinales, très fines et drues, qui — comme l'on voit au dernier tour — existent aussi dans la région inférieure des tours. Le contour du dernier tour s'entrecoupe un peu d'une manière anguleuse.

Le bord extérieur de l'ouverture se penche un peu au dehors, mais il s'est cassé à tous les échantillons. Le bord intérieur borne, semblablement à une lame, l'ombilic très étroit.

Par sa taille, elle est très voisine de *Ph. lamarcki* DESH. (COSSM. : Cat. ill. III. p. 78. et COSSM. — PISS. : Icon. compl. II. Pl. V, 35—2.), mais l'ornementation spirale de l'espèce de Gánt est plus caractéristique.

Dimensions :

hauteur : 2,47 mm, hauteur du dernier tour : 2,01 mm, largeur : 1,69 mm.

TRICOLIA COLORATA nov. sp.

Pl. I, fig. 39.

À Gánti-szőlők, assez rare (quarante-cinq exemplaires plus ou moins fragmentaires).

La coquille est composée de cinq tours lisses à surface polie, qui s'accroissent rapidement. Près des sutures, les tours sont relativement plus convexes, et ainsi il se forment des sutures profondes.

Par sa taille, elle est au milieu entre la *Ph. turbinoides* [LAMK.] (COSSM. — PISS. : Icon. compl. II. Pl. V, 35—5.) et *Ph. infracallosa* COSSM. (COSSM. — PISS. : Cotentin. II. p. 251. Pl. XXVI, fig. 40.). Elle est plus étroite que celle-là et plus trapue que celle-ci.

L'ouverture est large, dépliée. Le bord extérieur s'est cassé à tous les exemplaires. À l'intérieur, en haut, la coquille s'est un peu épaissie, comme à la *Ph. infracallosa* COSSM.

La coloration de la surface extérieure de la coquille — qui est d'un brun jaunâtre — s'est le plus souvent conservée, en stries spirales, très minces qui sont parfois drues, parfois clairsemées et souvent coupées.

Dimensions :

hauteur de l'exemplaire fragmentaire représenté : 5,41 mm.

GEN. *Phasianella* LAMARCK 1804.

PHASIANELLA? sp.

Pl. I, fig. 40.

Échantillon unique de Hosszúharasztos.

Les premiers tours manquent. Les tours très convexes qui s'accroissent lentement sont ornés de six à sept côtes spirales, très fines.

La coquille adulte — qui est d'ailleurs mince — est composée de sept tours environ. L'ouverture est ronde. À cause du développement du labre intérieur, elle peut être classée, conditionnellement, parmi les *Phasianella*, dont la plus voisine est la *Ph. dunkeri* DESH. var *perarata* COSSM. (COSSM. — PISS.: Icon. compl. II. Pl. V, 35—3').

Dimensions :

hauteur : 2,35 mm, hauteur du dernier tour : 1,64 mm, largeur : 1,55 mm.

Stirps **NERITACEA**

Familia Neritidae

Subfamilia NERITINAE

GEN. *Nerita* LINNÉ 1758.

SUBGEN. *NERITA* s. s.

NERITA PENTASTOMA DESHAYES sp.

Pl. II, fig. 1—2.

1896. *Nerita pentastoma* DESHAYES 1866. — OPPENHEIM: Colli Berici. p. 101. Taf. V, Fig. 8. (cum syn.)

1897. *N. pentastoma* DESH. — PAPP: FORNA. p. 476.

1905. *Nerita pentastoma* DESHAYES — DAINELLI: Bribir. p. 145. Tav. I, fig. 12., 13. (cum syn.)

1908. *Nerita pentastoma* DESH. — TAEGER: VÉRTES. p. 78.

1938. *Nerita* cfr. *pentastoma* DESHAYES — SZÓTS: MÓR. p. 11.

À Gánti-szólók (sept exemplaires et vingt fragments) et à Új-feltárás assez rare.

Je puis identifier, conditionnellement, les exemplaires de Gánt avec l'espèce parisienne.

L'espèce parisienne a été décrite, par plusieurs auteurs, de l'Italie Septentrionale et de la Dalmatie, mais les figures publiées ne sont pas suffisantes.

Dimensions :

hauteur : 5,89 mm, largeur : 8,21 mm.

NERITA HÉBERTI nov. sp.

Pl. II, fig. 3—5.

De Hosszúharasztos trois exemplaires ; à Gánti-szólók extraordinairement abondante (plusieurs centaines d'exemplaires), des échantillons tout jeunes jusqu'aux adultes.

L'embryon est convexe, tout à fait lisse. Au deuxième tour, il se présentent quatre côtes spirales, aiguës, lisses. Au-dessus de la suprême, la coquille est presque totalement applatie. Dans cette zone, il y a trois à quatre costules spirales faibles, perlées. D'autre part, au-dessous de l'infime côte cardinale spirale, il y a deux côtes lisses, plus faibles. Au troisième tour, entre chaque paire des côtes cardinales, l'on voit une côte spirale, plus faible, perlée, et les deux costules infimes sont également perlées.

Dans la suite, le nombre des costules intermédiaires peut élever par un ou deux et au-dessous de la dernière côte cardinale, il y a cinq ou six costules perlées. En même temps, la coquille devient plus enblasé et les côtes cardinales perdent, relativement, de leur développement.

Les échantillons adultes sont composés, en général, de quatre tours.

L'ouverture est large. Son bord extérieur est étalé, épaissi et aigu, faiblement serré. À sa surface intérieure, il y a de dents longues, très faibles, souvent effacées. Le labre intérieur s'étend d'une manière large et plate sur la région ombiliculaire. Il est légèrement dentelé, mais à sa partie supérieure, il y a deux (quelquefois une) dentules plus fortes.

L'espèce est la plus voisine de la *N. namnetensis* VASS. (COSSM. : Faune d. Bois-Gouët. Pl. VIII, fig. 42—45.), mais elle ne saurait être identifiée avec celle-ci. L'espèce hongroise est plus petite. L'espèce du Cotentin a trois côtes cardinales, spirales, celle-ci en a quatre. La taille de l'espèce hongroise est moins anguleuse. Un échantillon vieux, roulé de Hosszúharasztos est bien conforme à l'une des figures du COSSMANN (Cotentin. I. Pl. XXVI, fig. 26—27.), mais celle-ci se distingue de la *N. namnetensis* VASS. typique.

Notre espèce se distingue aussi de la *N. namnetica* VASS., décrite par BOUSSAC des Alpes (BOUSSAC : Pal. Numm. Alp. p. 268. Pl. XVII, fig. 6a, 7a, 8, 9.). Celle-ci peut-être identifiée, plutôt avec l'espèce de VASSEUR.

Dimensions :

échantillon embryonnaire : hauteur : 1,37 mm, largeur : 1,58 mm,

échantillon adulte : hauteur : 7,29 mm, largeur : 9,83 mm.

NERITA HANTKENI nov. sp.

Pl. II, fig. 6—7.

À Új-feltárás (neuf exemplaires complets et huit fragmentaires) et à Hosszúharasztos (neuf complets et six fragmentaires) rare.

C'est une espèce de petite taille qui est la plus voisine de la *N. intermedia* COSSM. (COSSM. : Loire-Inf. II. p. 96. Pl. X, f. 3—4.). L'embryon est plat, sans coloration. La coquille adulte est composée seulement de deux ou trois tours. Les tours tout à fait plats au-dessus sont ornés de trois côtes spirales, lisses et obtuses. Parmi elles c'est la suprême qui est la plus obtuse. À la fin du dernier tour, on voit, entre chaque paire des côtes cardinales un ou deux côtes spirales ; de même il y a une seule sous la côte cardinale infime. Les stries d'accroissement sont fines et drues. L'ouverture est relativement plus étroite. Le bord extérieur est aigu. À sa surface intérieure, placées un peu plus profondément, il y a sept ou huit dentules longues, faibles. Le labre intérieur s'étend largement à la région ombiliculaire, à son bord il y a sept ou huit dents faibles, dont la deuxième, de dessus, est relativement très forte.

La coloration de la surface d'un brun claire, est conservée. Elle est entrecoupée de bandes blanches transversales et zigzagantes. Celles-ci peuvent être minces ou larges et, souvent ne traversent pas la coquille entière. Il arrive que les taches blanches ne se présentent qu'aux côtes cardinales.

Dimensions :

hauteur : 2,75 mm, largeur : 3,81 mm.

GEN. *Neritina* LAMARCK 1816.

SUBGEN. *NERITINA* s. s.

NERITINA LUTEA ZITTEL

1862. *Neritina lutea* Zitt. — ZITTEL : Obere Numm. p. 378. Taf. I, Fig. 10 a, b, c.

1871. *Nerita lutea* Zittel — HANTKEN : Graner Braunkohlgeb. p. 64.

1892. *Neritina lutea* ZITT. 1862. — OPPENHEIM : Brackkw. p. 708. Taf. XXXI, Fig. 13. (cum syn.)

1897. *Neritina lutea* ZITT. — PAPP: Forna. p. 476.
 1908. *Nerita lutea*, ZITT. — TAEGER: Vértes. p. 78.
 1922. *Neritina lutea* ZITTEL — ROZLOZNIK-SCHRÉTER-T. ROTH: Esztergom. p. 20., 22.
 1938. *Neritina lutea* ZITTEL — SZÓTS: Mór. p. 11.?
 1939. *Neritina lutea* ZITTEL — VECSEY: Ajka. p. 7., 8.
 1944. *Neritina lutea* ZITTEL — SZÓTS: Úrkút. p. 69. Taf. VII, Abb. 3. (cum syn.).

Aux environs de Gánt, très rare. Même de Hosszúharasztos et Új-feltárás, nous n'avons qu'un seul fragment de chaque localité. À ceux-ci, l'on voit bien la coloration différente de la coquille.

GEN. *Velates* MONTFORT 1810.

VELATES SCHMIDELI [CHEMNITZ]

Pl. I, fig. 41—56.

1823. *N. conoidea* Lam. — BRONGNIART: Vicentin. p. 60. Pl. II, fig. 22 a, b, c. (cum syn.)
 1850. *Nerita perversa*, Gmel. — BELLARDI: Nice. p. 212. (cum syn.)
 1871. *Nerita conoidea* Lam. — HANTKEN: Graner Braunkohleng. p. 74., 100
 1874. *Nerita conoidea* Desh. — BÖCKH: Südl. Bakony. p. 64.
 1875. *Nerita Schmideliana* Chem. — HANTKEN: Südl. Bakony. p. 342., 367., Taf. XVIII, Fig. 2.
 1884. *Velates Schmideliana* Chem. sp. — PENECKE: Krappfeld. p. 360.
 1894. *Velates Schmideliana* Chemn. — DE GREGORIO: Mte Postale. p. 31. Pl. 6, f. 181. (cum syn.)
 1896. *Velates Schmideliana* Chemn. — DE GREGORIO: Roncà. p. 54. Tav. 6, f. 1—3., Tav. 7, f. 1—6.
 1896. *Velates Schmideliana* Chemn. var. *antemarginata* De Greg. — DE GREGORIO: Ibid. p. 54, Tav. 7, f. 7—8. (cum syn.)
 1896. *Velates Schmidelianus* CHEMNITZ 1786. — OPPENHEIM: Mte Postale. p. 168. (cum syn.)
 1896. *Velates Schmidelianus* CHEMNITZ 1786. — OPPENHEIM: Colli Berici. p. 102. (cum syn.)
 1896. *Velates Schmideliana* CHEMN. sp. — V. DE REGNY: Synopsis. I. p. 218., 247. (cum syn.)
 1897. *Velates Schmideliana* CHEMN. sp. — V. DE REGNY: Synopsis. II. p. 168.
 1898. *Velates Schmideliana* CHEMN. sp. — V. DE REGNY: Synopsis. III. p. 170.
 1900—1901. *Velates Schmidelianus* CHEMN. — OPPENHEIM: Priabona. p. 182. (cum syn.)
 1901. *Velates Schmidelianus* Chemnitz — OPPENHEIM: Alttert. Faunen. p. 153., 254. (cum syn.)
 1905. *Velates Schmidelianus* CHEMN. — DAINELLI: Bribir. p. 148. (cum syn.)
 1908. *Velates Schmidelianus* Chemn. — FABIANI: Colli Berici. p. 107. (cum syn.)
 1908. *Velates Schmidelianus*, CHEMN. — TAEGER: Vértes. p. 74., 85.
 1911. *Velates Schmidelianus* Chemnitz sp. — BOUSSAC: Pal. Numm. Alp. p. 69. (cum syn.)
 1912. *Velates Schmidelianus* CHEMN. — VOGL: Vinodol. p. 94. (cum syn.)
 1915. *Velates Schmidelianus* CHEMNITZ — DAINELLI: Eoc. Friul. p. 529. (cum syn.)
 1922. *Velates Schmideliana* CHEMN. — ROZLOZNIK-SCHRÉTER-T. ROTH: Esztergom. p. 26.
 1934. *Velates Schmideliana* LAMK. — TOMOR THIRING: Dudar-ozlopi Sűrű h. p. 14.
 1935. *Velates Schmideliana* CHEMN. — JASKÓ: Pápai Bakony. p. 24.
 1938. *Velates Schmidelianus* CHEMNITZ — ANDRUSOV: Pal. fauny. p. 18.
 1939. *Velates Schmidelianus* CHEMNITZ — VECSEY: Ajka p. 13., 17.
 1939. *Velates Schmidelianus* Chemnitz — SZÓTS: Bajót. p. 180.
 1944. *Velates Schmideli* [CHEMNITZ] — SZÓTS: Úrkút. p. 69. (cum syn.)

À Gánti-szőlők assez rare ; de Új-feltárás, nous avons deux fragments, à Hosszúharasztos, il n'a pas été encore recueilli.

À Gánti-szőlők il se trouvent des exemplaires parfaitement conservés de toutes les grandeurs, depuis 1,5 mm à 4,5 cm.

Les exemplaires juvéniles ressemblent encore tout à fait aux *Neritina*. La coloration se présente en rares taches d'un brun jaunâtre. Plus tard toute la surface devient brune jaunâtre — aux formes jeunes d'abord, avec trois bandes blanches, aux régions supérieure, médiane et inférieure du tour, puis ces bandes s'effacent aussi — et les taches d'abord d'un brun jaunâtre, prennent plus tard un brun plus foncé. À la région replissée du dernier tour, il se présentent, en outre, comme des grands pois d'un brun foncé.

Les constatations qui distinguent les échantillons de la Transdanubie du typique *V. schmideli* [CHEMN.] de Paris (SZÓTS: Úrkút p. 69.), valent également aux échantillons de Gánt. À ce point de vue, les exemplaires de Gánt et Úrkút sont parfaitement conformes les uns aux autres.

C'est R. ABRARD qui a fourni des données recapitulatives concernant la répartition géographique et stratigraphique du *V. schmideli* [CHEMN.] (Ass. p. Av. d. sc. S. Const. 1927.). En cas d'espèces si extraordinairement étendues l'on peut bien comprendre que, dans quelques régions lointaines, l'on trouve des sous-espèces. Mais il reste indécis si le «type» plus mince de Paris ou celui plus épais de la Transdanubie soit plus abondant.

Répartition à la Transdanubie :

Éocène inférieur : Gánt, Úrkút, Mór, Kisgyón, Dudar, Zirc.

Éocène moyen : Environs de Esztergom, Bajót, Tatabánya, Dudar, Bakonybél, Bakony près Pápa.

Dimensions :

échantillon embryonnaire :	hauteur :	1,38 mm,	largeur :	1,55 mm,
„ jeune :	„	3,39 mm,	„	3,90 mm,
„ „	„	5,62 mm,	„	5,83 mm,
„ „	„	8,06 mm,	„	9,31 mm,
„ „	„	10,33 mm,	„	12,18 mm,
„ „	„	14,60 mm,	„	17,59 mm,
„ „	„	20,46 mm,	„	22,44 mm,
„ adulte	„	36,80 mm,	„ env.	41,50 mm,
„ „	„	41,25 mm,	„ „	47,93 mm.

Familia Neritopsidae

GEN. *Neritopsis* GRATELOUP 1832.

NERITOPSIS PUSTULOSA BELLARDI

Pl. II, fig. 8—11.

1850. *Neritopsis pustulosa* Bell. — BELLARDI : Nice. p. 212. Pl. XII, fig. 9 bis.

1870. *Neritopsis Agassizi*, Bayan — BAYAN : Études. I. p. 21. Pl. 7, f. 10.

?1891. *Neritopsis bergeroni* nom. nud. — MUNIER-CHALMAS : Études. p. 46.

?1896. *Neritopsis bergeroni* HÉBERT u. MUNIER-CHALMAS 1891 (nomen) — OPPENHEIM: Mte Postale. p. 168.

1896. *Neritopsis Agassizi* BAY. — V. DE REGNY : Synopsis. I. p. 247.

1897. *Neritopsis pustulosa* BELL. — V. DE REGNY : Synopsis. II. p. 167. Tav. XXI [IV], fig. 14 a, b.

1901. *Neritopsis pustulosa* Bellardi — OPPENHEIM : Alttert. Faun. p. 254. Taf. XIX [IX], Fig. 4—4 a. (cum syn.)

1911. *Neritopsis pustulosa* Bellardi — BOUSSAC : Pal. Numm. Alp. p. 267. (cum syn.)

1915. *Neritopsis pustulosa* BELLARDI — DAINELLI : Eoc. Friul. p. 530. Tav. L, fig. 37—38. (cum syn.)

1915. *Neritopsis parisiensis* DESHAYES — DAINELLI : Ibid. p. 531. Tav. L, fig. 37—38.

Deux échantillons petits et un grand de Gánti-szőlók.

Le plus jeune est à spire plus basse, l'adulte à spire plus haute.

Dans l'Éocène de la France, on connaît deux espèces de *Neritopsis* : *N. parisiensis* DESH. et *N. acutispira* DESH. Les formes méditerranéennes sont plus voisines de *N. parisiensis* DESH. BELLARDI a décrit, de l'Éocène alpine et d'Italie Septentrionale, la *N. pustulosa*, et BAYAN la *N. agassizi*, (en outre MUNIER-CHALMAS mentionnent la *N. bergeroni* nom. nud.). C'était déjà OPPENHEIM qui a signalé l'identité des espèces de BELLARDI et BAYAN (Alttert. Faun. p. 254.). En plus, DAINELLI décrit conditionnellement, la *N. parisiensis* DESH. de Meduno (Friuli). Mais, en vertu de la figure, c'est une jeune *N. pustulosa* BELL.

C'est une espèce en général largement étendue, mais assez rare.

Dimensions :

échantillon jeune :	hauteur :	11,92 mm,	hauteur du dernier tour :	11,61 mm,	largeur :	12,41 mm,
échantillon jeune :	„	18,31 mm,	„	18,01 mm,	„	19,20 mm,
échantillon adulte :	„	24,55 mm,	„	23,40 mm,	„	23,60 mm,

Ordo MESOGASTROPODA

Stirps ARCHITAEENIOGLOSSA

Familia Cyclophoridae

Subfamilia CRASPEDOPOMATINAE

GEN. *Craspedopoma* L. PFEIFFER 1847.*CRASPEDOPOMA SUBCONOIDEUM* nov. sp.

Pl. II, fig. 12.

À Hosszúharasztos, très rare.

La coquille, relativement très épaisse, est composée de quatre tours, à surface totalement lisse et polie, qui se gonflent fort. À la surface, on ne voit que les stries d'accroissement drues et très fines. L'on peut souvent observer les vestiges de l'ancienne coloration, en bandes obliques clairsemées, transversales. Le dernier tour est relativement large. C'est une forme plus basse que le *C. conoideum* [DE BOISSY] dont il semble le plus voisin (COSSM.—PISS. : Icon. compl. II. Pl. XIII, 79—1.).

L'ouverture est ronde. La région du labre intérieur s'est un peu épaissie au-dessus de l'ombilic, et le couvre, souvent totalement.

Dimensions :

hauteur : 1,94 mm, hauteur du dernier tour : 1,55 mm, largeur : 1,44 mm.

Stirps VALVATACEA

Familia Valvatidae

GEN. *Valvata* O. F. MÜLLER 1774.

SUBGEN. VALVATA s. s.

SECT. *Valvata* s. s.*VALVATA PLATISPIRA* nov. sp.

Pl. II, fig. 13—15.

Deux exemplaires de Hosszúharasztos ; un de Új-feltárás.

C'est une forme plate à coquille mince, composée de trois tours tout à fait lisses et enblasés. L'on n'y peut observer que les stries d'accroissement extraordinairement fines, presque invisibles.

L'ouverture est ronde, le péristome est, en bas, obliquement abattu en arrière.

Sa forme se place entre la *V. leopoldi* DE BOISSY et la *V. inflexa* DESH. (COSSM.—PISS. : Icon. compl. II. Pl. XIII, 84—1. et 84—2.), mais elle se distingue par son péristome non sinué.

Dimensions :

hauteur : 0,63 mm, largeur : 1,02 mm.

SECT. *Cincinnati* (HÜBNER 1810) FÉRUSAC 1821.*VALVATA SPLENDIDA* nov. sp.

Pl. II, fig. 16.

Dix-neuf exemplaires de Új-feltárás ; cinq de Hosszúharasztos.

C'est une coquille très mince, menue, polie, tout à fait lisse, composée de trois tours très convexes qui s'accroissent très vite. La suture est profonde. L'ombilic est étroit et profond.

L'ouverture est ronde, un peu épaisse dans la région ombiliculaire. En bas et en haut, elle se prolonge un peu en avant.

Elle appartient au voisinage de la *V. trigeri* DESH. et *V. parvula* DESH. (COSSM.—PISS. : Icon. compl. II. Pl. XIII, 84—4. et 84—5.), mais elle est plus basse que chacune de celles-ci et ses tours sont plus convexes.

Dimensions :

hauteur : 1,20 mm, hauteur du dernier tour : 1,06 mm, largeur : 1,13 mm.

Stirps LITTORINACEA

Familia Lacunidae

GEN. *Lacuna* TURTON 1822.

SUBGEN. *LACUNA* s. s.

SECT. *Lacuna* s. s.

LACUNA TRANSPARENS nov. sp.

Pl. II, fig. 17.

À toutes les localités rare.

Elle est composée de trois tours fort convexes qui s'accroissent vite et qui se replissent — près des sutures — les uns aux autres. La coquille est très mince, polie et transparente. À sa surface, l'on ne voit que les stries d'accroissement extraordinairement fines.

L'ouverture est un peu ovale. En haut et en bas, le bord se prolonge en avant. L'ombilic est profond et étroit. De dehors, il est borné d'un faible renflement spiral.

Par sa taille, elle est la plus voisine de la *L. craspedomphalus* COSSM. (Cat. ill. I. p. 259. Pl. X, fig. 9.), mais à son péristome, — en bas, — il n'existe pas d'entaille canaliforme, caractéristique à l'espèce parisienne. En outre, l'espèce hongroise est plus petite et plus basse.

Dimensions :

hauteur : 2,13 mm, hauteur du dernier tour : 1,73 mm, largeur : 1,80 mm.

SECT. *Epheria* (LEACH) GRAY 1847.

LACUNA UMBONATA nov. sp.

Pl. II, fig. 18.

Trois exemplaires et un fragment de Új-feltárás, un fragment de Gánti-szólók.

C'est une forme très intéressante et caractéristique. Elle est composée de six tours, totalement lisses, à surface polie. C'est le développement du dernier tour qui attire notre attention. L'ouverture est étroite. Le bord extérieur est très aigu. En bas, il débordé en pointe, d'une manière canaliforme. Le bord intérieur est aussi très aigu. L'ombilic étroit est borné, dans la région basale, du renflement spiral de la coquille, formé par le bord débordé.

Le développement de l'ouverture et de l'ombilic classe notre espèce au proche voisinage de la *L. anomala* COSSM. (COSSM.—PISS. : Icon. compl. II. Pl. XVII, 110—5.), mais elle est beaucoup plus étroite que celle-ci.

Dimensions : hauteur : 3,18 mm, largeur : 1,37 mm.

Inc. sed.

LACUNA nov. sp. ?

Pl. II, fig. 19.

Échantillon unique de Gánti-szólók.

Ses quatre tours qui s'accroissent vite — surtout en largeur — sont couverts de nombreuses côtes longitudinales, relativement fortes. Celles-ci sont, près des sutures, relativement faibles ; tandis que, près de l'ombilic, trois d'elles sont relativement plus fortes que les autres.

Malheureusement, l'ouverture s'est effritée tout autour.

Par sa spire basse, elle est la plus voisine de la *L. mirabilis* DESH. (COSSM.—PISS. : Icon. compl. II. Pl. XVII, 110—8.) et représente vraisemblablement, une nouvelle espèce.

Dimensions :

hauteur : 2,01 mm, hauteur du dernier tour : 1,59 mm, largeur : 2,22 mm

LACUNA sp.

Pl. II, fig. 20.

Quatre échantillons fragmentaires de Új-feltárás.

C'est une coquille, très mince à surface lisse, composée de trois tours. Le contour des tours se casse en bas, en petit angle.

Le bord extérieur est brisé. Le bord intérieur est très aigu et, derrière, l'on voit l'ombilic étroit. Il nous semble que le péristome, en bas, détale, mais malheureusement, cette partie s'est aussi cassée.

À cause de l'état de la conservation, la détermination est incertaine.

Dimensions :

hauteur de l'échantillon fragmentaire figuré : 1,81 mm.

Stirps *RISSOACEA***Familia Hydrobiidae****Subfamilia HYDROBIINAE**Tribus *HYDROBIEAE*GEN. *Bythinella* MOQUIN-TANDON (1851) 1855.*BYTHINELLA PULCHERRIMA* nov. sp.

Pl. II, fig. 21.

Très abondante à toutes les localités.

C'est une coquille à surface polie, composée de cinq tours, où ne se voient que les stries d'accroissement très fines. Les sutures sont assez profondes.

L'ouverture est, en bas, arrondie ; tandis que, en haut, elle forme un angle aigu et se prolonge un peu en avant. Dans la région columellaire elle s'est un peu épaissie.

Par sa taille, elle est la plus voisine de la *B. pulchra* [DESH.] (COSSM.—PISS. : Icon. compl. II. Pl. XIV, 88—1.). Mais, concernant notre espèce, les tours s'accroissent d'une manière plus égale et l'ouverture est plus petite et plus étroite.

Le différence entre les espèces *B. carbonaria* MUN.-CHALM. (OPPENHEIM : Brackwasser. p. 707. Taf. XXXI, Fig. 14.) et *Hydrobia pullensis* OPPH. (OPPENHEIM : Mte Pulli. p. 357. Taf. XXVIII, Fig. 6.) et la nôtre est encore plus grande.

Dimensions :

hauteur : 2,31 mm, hauteur du dernier tour : 1,46 mm, largeur : 1,21 mm.

BYTHINELLA GRACILLIMA nov. sp.

Pl. II, fig. 22.

À Új-feltárás et Hosszúharasztos, rare ; tandis qu'à Gánti-szőlők, très abondante.

C'est une espèce composée de quatre tours, à surface polie, très menue, ayant une coquille relativement épaisse. La hauteur des tours s'accroît graduellement.

Le péristome est parfait, rond en bas, formant un angle presque droit en haut et un peu épaissi de dedans en cet endroit.

L'espèce la plus voisine est la *B. intermedia* [MELLEUV.] du Bassin de Paris (COSSM.—PISSE : Icon. compl. II. Pl. XIV, 88—7.), mais l'espèce de Gánt n'est pas tant étroite que celle-ci. De ce point de vue, elle se range entre la *B. intermedia* [MELLEUV.] et *B. atomus* [BRONGN.].

Dimensions :

hauteur : 1,53 mm, hauteur du dernier tour 1,09 mm, largeur : 0,84 mm.

BYTHINELLA AURICULATÁ nov. sp.

Pl. II, fig. 23—24.

De Új-feltárás huit exemplaires et un fragment.

C'est une coquille composée de cinq ou six tours, à surface parfaitement lisse et polie ; dont la taille est menue, étroite. Les tours sont un peu convexes, les sutures assez profondes.

C'est une espèce assez variable. Il y en a des exemplaires tout à fait étroits, mais il y en a aussi des trapus.

Le péristome est très caractéristique. Il est plus ou moins étalé comme une oreille et de dehors, en bas, il se prolonge en avant et s'insinue un peu en bas. La *Lapparentia irregularis* [DESH.] (COSSM.—PISSE : Icon. compl. II. Pl. XIV, 89—1.) a les mêmes caractéristiques. Par sa taille, elle est la plus voisine de la *B. mutata* COSSM. (COSSM.—PISSE : Icon. compl. II. Pl. XIV, 88—2.), mais les caractéristiques de l'ouverture la séparent définitivement de celle-ci.

Dimensions :

exemplaire étroit : hauteur : 2,10 mm, hauteur du dernier tour : 1,25 mm, largeur : 1,04 mm,
exemplaire trapu : „ : 1,96 mm, „ „ „ „ : 1,27 mm, „ : 1,04 mm.

Subfamilia STENOXYRINAE

GEN. *Stenothyra* BENSON 1856.

STENOXYRA sp.

Pl. II, fig. 25.

Échantillon unique, à apex cassée, de Hosszúharasztos.

Le fragment composé de quatre tours est le plus voisin de la *St. mediana* [DESH.] (COSSM.—PISSE : Icon. compl. II. Pl. XIV, 92—5.). À notre exemplaire, l'ombilic se voit bien et les sutures sont moins profondes, partout entre les dernier et avant-dernier tours. Le bord extérieur est fort épaissi.

Dimensions :

hauteur du fragment figuré : 3,60 mm, hauteur du dernier tour : 2,68 mm, largeur : 2,12 mm.

Familia Rissoidae

Subfamilia RISSOINAE

GEN. *Cingula* (FLEMING 1828) H. et A. ADAMS 1854.

SUBGEN. CINGULA s. s.

SECT. *Chevallieria* COSSMANN 1888.

CINGULA PSEUDOMUMIOLA nov. sp.

Pl. II, fig. 26.

À toutes les localités très rare.

C'est une coquille très mince, même étroite ; composée de quatre ou cinq tours, très convexes près des sutures. La hauteur des tours s'accroît rapidement.

La surface de la coquille est polie, ornée de très fines stries d'accroissement et de stries extraordinairement fines longitudinales.

L'ouverture est ovale, parfaite, mais un peu épaissie.

Elle est très voisine de la *Ch. mumiola* COSSM. (COSSM.—PISS. : Icon. compl. II. Pl. XV, 101—4.), mais les sutures sont plus profondes que celles de l'espèce parisienne.

Dimensions :

hauteur : 2,26 mm, hauteur du dernier tour : 1,31 mm, largeur : 0,90 mm.

GEN. *Rissoa* (FRÉMINVILLE) DESMAREST 1814.

SUBGEN. RISSOA s. s.

RISSOA MUNIERI nov. sp.

Pl. II, fig. 27.

Abondante à toutes les localités.

L'échantillon adulte est composé de six tours. Les trois premiers tours sont, — en général — lisses, mais, au troisième apparaissent déjà les fins plis transversaux caractéristiques. Ceux-ci sont quelquefois tout à fait drus et, en ce cas, il sont encore plus fins. En arrière, ils arrivent justement à la suture — ce qui se voit bien à la base — tout comme à la *R. nana* [LAMK.] (COSSM.—PISS. : Icon. compl. II. Pl. XV, 95—1.). D'ailleurs, elle est la plus voisine de cette espèce-ci, mais sa taille plus étroite et ses plis transversaux plus drus la séparent de l'espèce parisienne.

Dimensions :

hauteur : 2,76 mm, hauteur du dernier tour : 1,73 mm, largeur : 1,37 mm.

GEN. *Zebina* H. et A. ADAMS 1854.

SUBGEN. ZEBINA s. s.

ZEBINA HUNGARICA nov. sp.

Pl. II, fig. 28.

?1862. *Rissoina Schwartzi* Desh. — ZITTEL : Obere Numm. p. 385.

?1897. *Rissoina (Zebina) Schwartzi* DESH. — PAPP : Forna. p. 476.

?1908. *Rissoina (Zebina) Schwartzi*, DESH. — TAEGER : Vértes p. 78.

1938. *Rissoina (Zebina) schwartzi* DESHAYES — Szóts : Mór. p. 11.

À toutes les localités assez abondante.

Elle est composée de six tours totalement lisses dont la surface est le plus souvent polie.

Le bord extérieur de l'ouverture est en bas, un peu étalé et, relativement, très fort épaissi.

Elle appartient au voisinage de la *Z. schwartzi* [DESH.] (COSSM.—PISS. : Icon. compl. II. Pl. XV, 110—11.). Sa coquille est plus épaisse que celle de l'espèce parisienne. Ses tours sont un

peu plus convexes et, par conséquent, les sutures sont plus profondes. Mais la différence principale est ce que le bord extérieur de l'espèce hongroise ne se prolonge pas en avant comme on le voit chez l'espèce parisienne.

C'est vraisemblablement l'espèce que K. ZITTEL, puis K. PAPP et H. TAEGER ont décrite, respectivement mentionnée, de la localité de Hosszúharasztos, sous le nom de *Rissoina schwartzi* DESH.

Dimensions :

hauteur : 3,74 mm, hauteur du dernier tour : 2,22 mm, largeur : 1,66 mm.

ZEBINA ZITTELI nov. sp.

Pl. II, fig. 29.

?1897. *R. (Zebina) fallax* DESH. — PAPP : Forna p. 476.

?1908. *Rissoina (Zebina) fallax*, DESH. — TAEGER : Vértes. p. 78.

Elle se présente à toutes les localités, mais plus rarement que l'espèce précédente.

C'est une forme à surface polie ; pointue, composée de cinq tours plats. La suture n'est point profonde. La coquille est beaucoup plus mince que la précédente et même ses tours sont plus hauts.

Le bord extérieur s'écoule en ligne droite ; s'élargissant en bas, et ne s'épaissit qu'un peu de débord. Il est vraisemblable, que ce soit l'espèce citée par K. PAPP et H. TAEGER sous le nom de *R. fallax* DESH.

Dimensions :

hauteur : 2,51 mm, hauteur du dernier tour : 1,74 mm, largeur : 1,14 mm.

ZEBINA nov. sp.

Pl. II, fig. 30.

Un exemplaire et dix fragments de péristome de Új-feltárás, un fragment de péristome de Hosszúharasztos.

L'échantillon adulte est composé de huit tours. Son apex s'est cassé. Les tours sont convexes, les sutures assez profondes. La surface de la coquille est colorée d'un brun clair, à très fines stries d'accroissement. D'ailleurs, elle est totalement lisse.

Le péristome s'est épaissi ; assez étalé à la région extérieure ; en bas, il se prolonge en avant ; puis s'insinue.

Par sa taille et par le développement du péristome, elle ressemble beaucoup à la *R. paludinaeformis* DESH. (COSSM.—PISS. : Icon. compl. II. Pl. XV, 100—14.). C'est probablement une nouvelle espèce.

Dimensions :

hauteur de l'échantillon fragmentaire figuré : 7,70 mm, hauteur du dernier tour : 5,23 mm, largeur : 4,13 mm.

GEN. *Paryphostoma* BAYAN 1873.

PARYPHOSTOMA? sp.

Pl. II, fig. 31.

Échantillon unique de Gánti-szőlők.

Le dernier tour s'est cassé. La surface de la coquille est ornée de stries longitudinales, drues, très fines. À cause de sa ressemblance au *P. minus* [DESH.] (COSSM.—PISS. : Icon. compl. II. Pl. XVI, 102—2.), je le classe, conditionnellement, au genre *Paryphostoma*, bien que son état fragmentaire ne permette point la détermination plus précise.

Dimensions :

hauteur du fragment figuré : 3,85 mm.

Familia Assimineidae

Subfamilia ASSIMINEINAE

GEN. *Assiminea* (LEACH) FLEMING 1828.

SECT. *Assiminea* s. s.

ASSIMINEA GRÁNÁSENSIS nov. sp.

Pl. II, fig. 32.

À Gánti-szólók assez abondante, à Új-feltárás et Hosszúharasztos rare.

C'est une coquille composée de quatre, même très rarement de cinq tours convexes, à surface polie. Les sutures sont profondes. Les stries d'accroissement sont très fines et rarement visibles.

Le péristome est très mince, surtout en haut où il se fond presque dans la coquille. En haut, il se prolonge un peu en avant.

C'est une espèce un peu variable, en tant que, selon le développement du dernier tour, il y en a des formes plus étroites et de plus trapues.

Elle est voisine de l' *A. contracta* COSSM. (COSSM.—PISS. : Icon. compl. II. Pl. XIII, 83—2.), mais en est beaucoup plus petite et basse.

Il est possible que la forme mentionné par K. ZITTEL soit identique à cette nouvelle espèce (*Bythinea* sp. ind. — Obere Numm. p. 382.).

Dimensions :

hauteur : 1,68 mm, hauteur du dernier tour : 1,16 mm, largeur : 1,06 mm.

ASSIMINEA QUADRANGULATA nov. sp.

Pl. II, fig. 33.

Onze exemplaires de Új-feltárás, six de Hosszúharasztos, en majorité fragmentaires.

C'est une mince coquille composé de cinq tours, à surface polie, et à stries d'accroissement drues, fines, arquées.

Les premiers tours sont convexes, les suivants s'aplatissent graduellement. Au dernier, l'on voit qu'il se casse un peu, à la hauteur de la suture, d'une manière anguleuse.

L'ouverture est étroite, oblique. En bas, elle déborde un peu et possède une sinuosité faible.

Par son ouverture étroite, elle diffère de la plupart des *Assiminea* éocènes et, à ce point de vue, elle est encore la plus voisine de l' *A. crassa* [DESH.] (COSSM.—PISS. : Icon. compl. II. Pl. XIII, 83—3.).

Dimensions :

hauteur : 2,43 mm, hauteur du dernier tour : 1,64 mm, largeur : 1,16 mm.

ASSIMINEA sp.

Un exemplaire de Új-feltárás et un de Hosszúharasztos.

Elle est très voisine de l'espèce précédente, mais plus étroite que celle-ci. Peut-être ne s'agit-il que d'une variété assez différente. Pour la considérer comme une espèce nouvelle, deux exemplaires ne sont pas suffisants.

Familia Adeorbidae

GEN. *Adeorbis* S. WOOD 1842.

ADEORBIS VÉRTESENSIS Szóts

Pl. II, Fig. 34—36.

1938. *Adeorbis vértésensis* nov. sp. — Szóts : Mór. p. 11, 32. Pl. syn., fig. 7. a—e.

À Gánti-szőlők assez abondante, à Új-feltárás et Hosszúharasztos rare.

À la description de l'espèce, je dois ajouter ce qu'à Hosszúharasztos et de Gánti-szőlők, nous possédons quelques exemplaires qui ont, dans la région basale, plusieurs côtes spirales aiguës.

Dimensions :

hauteur : 1,48 mm, largeur : 3,07 mm.

Stirps CERITHACEA

Familia Turritellidae

GEN. *Mesalia* GRAY 1842.

SECT. *Mesalia* s. s.

MESALIA ELEGANTULA ZITTEL

Pl. II, fig. 37.

1862. *Turritella (Mesalia) elegantula* Zitt. — ZITTEL : Obere Numm. p. 386. Taf. II, Fig. 9.

1897. *T. (Mesalia) elegantula* ZITT. — PAPP : FORNA : p. 476.

1908. *Turritella (Mesalia) elegantula* ZITT. — TAEGER : VÉRTES. p. 78.

1938. *Turritella (Mesalia) elegantula* DESHAYES — Szóts : Mór. p. 11.

À Hosszúharasztos et Új-feltárás très abondante.

J'ai à ajouter à la description de K. ZITTEL que cette espèce ne possède pas toujours trois côtes, mais, en effet à côté des deux côtes caractéristiques fortes, se trouvent une ou deux ou bien plusieurs costules qui sont plus faibles.

C'est la *M. berenderi* SZÓTS — de l'argile saumâtre de l'Éocène inférieur de Mór (Szóts : Mór p. 11., 33. Pl. syn., fig. 10.) — qui ressemble le plus à cette espèce caractéristique. Mais à celle-là les côtes spirales sont plus drues et plus faibles, bien que les deux côtes fortes ressortent souvent. Ces variants-ci sont plus voisins de la *M. elegantula* ZITT.

Dimensions :

hauteur : 5,51 mm, hauteur du dernier tour : 2,72 mm, largeur : 2,06 mm.

GEN. *Turritella* LAMARCK 1799.

SUBGEN. HAUSTATOR MONTFORT 1810.

TURRITELLA VINCULATA ZITTEL ?

?1862. *Turritella vinculata* Zitt. — ZITTEL : Obere Numm. p. 386. (partim)

?1908. *Turritella vinculata*, ZITT. — TAEGER : VÉRTES p. 78.

K. ZITTEL mentionne cette espèce de Hosszúharasztos («Pussta Fornac»). Mais je ne l'ai pas reconnue dans les matériaux des autres collecteurs. Il est possible que les formes jeunes lisses (à une côte spirale aiguë, en bas), dont un exemplaire a été trouvé à chacune des localités de Hosszúharasztos et Új-feltárás, appartiennent à l'espèce de ZITTEL. Mais, malheureusement, dans les matériaux de Piszke, il n'y a pas d'échantillon jeune aussi bien conservé qui puisse être comparé à ceux des environs de Gánt.

SUBGEN. *TURRITELLA* s. s.*TURRITELLA RÓMERI* nov. sp.

Pl. II, fig. 38—39.

À Hosszúharasztos et Új-feltárás très abondante, à Gánti-szőlők extraordinairement abondante.

L'embryon est fort convexe, tout lisse et polie. Au deuxième tour même convexe, il se présentent déjà des côtes spirales, extraordinairement fines. Au troisième tour une d'elles devient plus forte au-dessous de la moitié de l'hauteur du tour ; et le contour des tours devient, par conséquent, anguleux. Cette côte spirale plus forte prédomine, en général jusqu'au septième tour. Dorénavant, les tours deviennent convexes d'une manière plate et on y voit de nombreuses (huit ou neuf environ) côtes spirales fines également fortes.

La coquille adulte est composée de quelques quinze tours. Malheureusement il n'y en a pas d'échantillon intact, malgré la grande abondance (quelques milliers d'échantillons.)

La plus voisine de notre espèce est la *T. incisa* BRONGN. (Vic. p. 54. Pl. II, fig. 4 a, b.), mais elle est plus étroite et plus petite que l'espèce de Roncà. Les échantillons jeunes ressemblent à la *T. clumacensis* BOUSS. (Pal. Numm. Alp. p. 321. Pl. XIX, fig. 37—39, 42—46.), mais cette espèce lattonienne est aussi beaucoup plus grande.

Dimensions :

hauteur de l'échantillon jeune fragmentaire : 1,87 mm,

,, ,, ,, adulte fragmentaire : 10,07 mm.

TURRITELLA sp.1908. *Turritella* sp. — TAEGER : Vértes. p. 80.

TAEGER la mentionne du Szőlőhegy de Csákberény. Son exemplaire se trouve en une collection inconnue.

TURRITELLA sp.

Pl. II, fig. 40.

Un fragment composé de six tours de Gánti-szőlők.

Les tours sont ornées de deux côtes spirales, un peu ondulées qui sont fortes dans la même mesure. C'est la *T. caillati* DESH. (COSSM.—PISS. : Icon. compl. II. Pl. XXI, 125—23.) qui y ressemble le plus. L'espèce du fragment ne saurait être déterminée.

Dimensions :

hauteur du fragment figuré : 3,71 mm.

Familia Mathildidae

GEN. *Mathilda* O. SEMPER 1865.*MATHILDA FREQUENS* nov. sp.

Pl. II, fig. 41—42.

Très abondante à toutes les localités.

Après les deux premiers tours, lisses, il se présentent au troisième, en bas, deux carènes spirales. Leur nombre s'élève, graduellement, au quatre. À partir du cinquième tour, il apparaissent des côtes transversales qui prennent force graduellement, mais qui sont toujours faibles et clairsemées. L'ornamentation spirale reste plus dominante.

L'espèce varie assez en ce qui concerne les carènes spirales dont le nombre peut être moins ou plus que quatre.

L'ouverture est ronde. Le bord extérieur est aigu et, en bas, il se prolonge en avant.

Par son ornementation elle est la plus voisine de la *M. besançoni* DE BOURY var. *baudoni* DE BOURY (COSSM.—PISS. : Icon. compl. II. Pl. XXII, 128—11').

Dimensions :

hauteur de l'échantillon jeune : 1,71 mm,
 " " " adulte : 6,64 mm.

MATHILDA nov. sp. ?

Pl. II, fig. 43.

Échantillon unique fragmentaire de Hosszúharasztos.

À la région inférieure des tours, il y a deux côtes spirales aiguës et des côtes transversales, également aiguës. Elle appartient au voisinage de la *M. baylei* DE BOURY et *M. bourdoti* DE BOURY (COSSM.—PISS. : Icon. compl. II. Pl. XXII, 128—1. et 128—2.) et est, probablement, une nouvelle espèce.

Dimensions :

hauteur de l'échantillon figuré : 2,29 mm.

Familia Solariidae

GEN. *Solarium* LAMARCK 1799.

SOLARIUM nov. sp. ?

Pl. II, fig. 44—45.

?1908. *Solarium ammonites*, LMK. — TAEGER : Vértes. p. 78.

Trois fragments de Gánti-szőlők.

D'après le petit nombre des exemplaires fragmentaires, il est impossible de déterminer exactement cette espèce qui semble d'être la plus voisine du *S. bimarginatum* DESH. (COSSM.—PISS. : Icon. compl. II. Pl. XVI, 104—15.) et elle est, vraisemblablement, une espèce nouvelle. Aussi est-il possible, que l'espèce mentionnée par TAEGER de Gánti-szőlők, soit identique à nos exemplaires.

Dimensions :

largeur de l'exemplaire figuré : 1,44 mm.

Familia Vermetidae

GEN. *Vermetus* (ADANSON 1757) DAUDIN 1800.

SUBGEN. *BURTINELLA* MÖRCH 1861.

VERMETUS ORNATISSIMUS nov. sp.

Pl. II, fig. 46—47.

À Gánti-szőlők on a trouvé huit fragments de cette espèce très ornée, enroulée, qui se distingue fortement des autres espèces.

Ses tours en général triangulaires sont ornés, dans la région de bord, de cinq côtes spirales fortes et obtuses. D'entre elles, il y a de drues côtes transversales, arquées, obtuses. Celles-ci croisent souvent aussi les côtes spirales et, en ce cas-là, elles se dissolvent à lignes spirales perlées.

Dimensions :

largeur de l'exemplaire fragmentaire : 2,61 mm.

SUBGEN. SERPULORBIS SASSO 1827.

VERMETUS sp.

L'on a trouvé, à Gánti-szólók, un exemplaire désordonnément tordu. L'ornementation longitudinale y est releguée à l'arrière-plan, à cause de la formation fréquente d'ouverture. Il est voisin du *V. deshayesi* NEWTON (COSSM.—PISS. : Icon. compl. II. Pl. XXII, 131—2.).

SUBGEN. VERMICULARIA LAMARCK 1799.

VERMETUS CONICUS [LAMARCK]

Pl. II, fig. 48—49.

1824. *Delphinula conica* Lamk. — DESHAYES : Coq. foss. II. p. 205. Pl. XXIV, fig. 14, 15.
 1864. *Delphinula conica* Lamk. — DESHAYES : An. s. vert. II. p. 944.
 1870. *Serpulorbis conicus* Lam. — FUCHS : Vic. Tert. p. 165. Taf. III, Fig. 7—9.
 1870. *Vermetus conicus* [Lamk.] — COSSMANN : Cat. ill. III. p. 320.
 1896. *Vermetus (Vermicularia) conicus* LAMARCK 1804. — OPPENHEIM : Mte Postale. p. 171. (cum syn.)
 ?1897. *T. (Mesalia) fasciata* LAMK. — PAPP : Forna. p. 476.
 ?1908. *Turritella (Mesalia) fasciata*, LAMK. — TAEGER : Vértes. p. 78.
 1894. *Turbo antebicarinatus* De Greg. — DE GREGORIO : Mte Postale p. 23. Pl. 4, f. 119—123.
 1910—13. *Vermetus (Vermicularia) conicus* [LAMK.] — COSSMANN—PISSARRO : Icon. compl. II. Pl. XXII 131—13.

À Gánti-szólók assez abondante.

Les échantillons de Gánt se distinguent du type parisien car ils en sont plus étroites. D'autre part le développement des éléments d'ornementation est identique.

À notre avis, les exemplaires décrits par P. OPPENHEIM et A. DE GREGORIO sont plus larges que le type français même. (D'autre part, OPPENHEIM a identifié l'espèce de DE GREGORIO avec celle de LAMARCK). Il nous semble que, en ce cas, il s'agisse des sous-espèces d'une espèce assez répandue, mais d'ailleurs rare. Il nous semble encore prématuré d'établir une nouvelle espèce sur la base des échantillons hongrois.

Il est vraisemblable que la *M. fasciata* LAMK., mentionnée par K. PAPP et H. TAEGER (de Hosszúharasztos) soit identique à cette espèce.

Dimensions :

hauteur de l'échantillon étroite : 7,51 mm,
 „ „ large : 7,53 mm.

VERMETUS nov. sp.

Pl. II, fig. 50—51.

Deux exemplaires de Gánti-szólók.

C'est une forme sessile à spire très basse.

Aux tours de l'un des échantillons, il y a, en bas, des carènes spirales obtuses, à l'autre il n'y a que de stries d'accroissement, mais celle-ci est une forme plus jeune.

Par son ornementation, c'est une nouvelle espèce, appartenant au voisinage du *V. solariiformis* COSSM. (Loire-Inf. II. p. 5. Pl. I, fig. 20—22.).

Dimensions :

largeur : 0,86 mm.

GEN. *Tenagodus* GUETTARD 1774.SECT. *Agathirses* MONTFORT 1810.*TENAGODUS MITIS* [DESHAYES]1864. *Siliquaria mitis*, Desh. — DESHAYES : An. s. vert. II. p. 298. Pl. II, fig. 1—4.1898. *Tenagodes mitis* [Desh.] — COSSMANN : Cat. ill. III. p. 322.1910—13. *Tenagodes (Pirypoma) mitis* [Desh.] — COSSMANN—PISSARRO : Icon. compl. II. Pl. XXIII, 132—8

L'on a trouvé plusieurs fragments, à Gánti-szólók, dont l'ornamentation correspond à l'espèce parisienne d'une telle manière qu'il est impossible de l'en séparer.

À quelques exemplaires, on trouve aussi les fragments des deux ou trois tours commençants, très évolutés. Là, on ne trouve encore que des vestiges de l'ornamentation postérieure. Le développement de la fissure est aussi identique à celui du *T. mitis* [DESH.].

Familia Melaniidae

Subfamilia MELANATRIINAE

GEN. *Melanatria* BOWDICH 1822.*MELANATRIA AURICULATA* [SCHLOTHEIM]

Pl. II, fig. 54.

1823. *Muricites auriculatus* — SCHLOTHEIM : Petrefactenkunde. p. 148.1823. *C. combustum* Defr — BRONGNIART : Vicentin. p. 69. Pl. III, fig. 17.1862. *Cerithium auriculatum* Schloth. sp. — ZITTEL : Obere Numm. p. 376. (cum syn.)1868. *Cerithium auriculatum* Schl. — HANTKEN : Lábatlan. p. 54.1870. *Pirena auriculata*, v. Schlotheim sp. — BAYAN : Études. I. p. 8. (cum syn.)1871. *Cerithium auriculatum* Defr. — HANTKEN : Graner Braunkohlengeb. p. 65., 73., 100.1871. *Cerithium auriculatum* Schloth. — HOFMANN : Ofen-Kovácsier Geb. p. 175.1875. *Cerithium auriculatum* Schl. — HANTKEN : Südl. Bakony. p. 342., 365.1877. *Pirena hantkeni* M.-Ch. nom. nud. — HÉBERT et MUNIER-CHALMAS : Recherches. p. 126.1878. *Cerithium auriculatum* Defr. — HANTKEN : Kohlenflötze. p. 215., 223.1892. *Melanatria auriculata* v. SCHLOTH. var. *hantkeni* MUN.-CHALM. — OPPENHEIM : Brackwasser. p. 705. Taf. XXXVI, fig. 11—14. (cum syn.)1894. *Melanatria auriculata* v. SCHLOTH. sp. et var. *Hantkeni* MUN.-CHALM. — OPPENHEIM : Mte Pulli. p. 376. Taf. XXVII, fig. 6—14. (cum syn.)1896. *Melanatria auriculata* Opp. — DE GREGORIO : Roncà. p. 63. Tav. 8, f. 9—10. (cum syn.)1897. *Melanatria auriculata* SCHLOTH. sp. — V. DE REGNY : Synopsis. II. p. 173.1898. *Melanatria auriculata* SCHLOTH. sp. — V. DE REGNY : Synopsis. III. p. 172.1908. *Melanatria auriculata*, SCHLOTH. — TAEGER : Vértes. p. 57., 78., 267. (cum syn.)1915. *Faunus (Melanatria) auriculatus* SCHLOTHEIM var. *hantkeni* MUNIER-CHALMAS — DAINELLI : Eoc. Friul. p. 581. Tav. LII, fig. 7. (cum syn.)1917. *Faunus (Melanatria) auriculatus* SCHLOTHEIM. var. *hantkeni* MUNIER-CHALMAS — DAINELLI : Croazia cost. p. 29. Tav. I, Fig. 13—14. (cum syn.)1922. *Melanatria auriculata* SCHLOTHEIM var. *Hantkeni* MUNIER-CHALMAS — ROZLOZSNIK—SCHRÉTER—T. ROTH : Esztergom p. 22.1928. *Melanatria auriculata* SCHLOTH. — POBOZSNY : Vértes. p. 225.1928. *Melanatria auriculata* var. — POBOZSNY : Ibid. p. 225.1938. *Melanatria auriculata* SCHLOTHEIM — SZÓTS : Mór. p. 12., 15.1939. *Faunus (Melanatria) dufresnii* DESHAYES — VECSEY : Ajka. p. 7., 8., 13., 34. Pl. syn., fig. 4.1939. *Faunus (Melanatria) auriculatus* Schlotheim var. — SZÓTS : Bajót. p. 179., 180.1944. *Melanatria auriculata* [SCHLOTHEIM] var. *Hantkeni* [MUNIER-CHALMAS] — SZÓTS : Úrkút. p. 67. (cum syn.)

Quelques exemplaires fragmentaires de Hosszúharasztos et Új-feltárás ; cette espèce manque à Gánti-szólók.

Il est intéressant que cette espèce, si abondante dans l'Éocène inférieur et moyen de la Transdanubie, est si rare aux environs de Gánt.

Nos exemplaires diffèrent quelque peu de la variété de la Transdanubie de cette espèce très variable. Leurs bourrelets sont plus petits et drus. Au-dessous d'eux, il y a souvent des renflements semblables à des côtes, qui s'allongent jusqu'à la suture. Avec ses bourrelets moins grands, elle ressemble plutôt à la variété existante dans les couches marines de l'Éocène moyen.

Dimensions :

hauteur du fragment figuré : 45,00 mm.

MELANATRIA VULCANICA [SCHLOTHEIM]

Pl. II, fig. 55—56.

1820. *Muricites vulcanicus* — SCHLOTHEIM : Petrefactenkunde. p. 148.
 1823. *C. Castellini* A. BR. — BRONGNIART : Vicentin. p. 69. Pl. III, fig. 20.
 1870. *Melania* (?) *vulcanica*, v. Schlotheim sp. — BAYAN : Études. I. p. 6. (cum syn.)
 1894. *Melanatria vulcanica* v. SCHLOTHEIM. sp. 1820. — OPPENHEIM : Mte Pulli. p. 374. (cum syn.)
 1896. *Cerithium vulcanicum* Schloth. — DE GREGORIO : Roncà. p. 69. Tav. 10, f. 6—9.
 1896. *Melanatria vulcanica*. V. SCHLOTHEIM 1820. — OPPENHEIM : Mte Postale. p. 180. (cum syn.)
 1897. *Melanatria vulcanica* SCHLOTH. sp. — V. DE REGNY : Synopsis. II. p. 173.
 1897. *Faunus (Melanatria) vulcanicus* SCHL. (olim *Cerithium Castellini* BRONGT.) — PAPP : Forna p. 476.
 1898. *Melanatria vulcanica* SCHLOTH. sp. — V. DE REGNY : Synopsis. III. p. 173.
 1905. *Melanatria vulcanica* SCHLOTHEIM — DAINELLI : Bribir. p. 168. (cum syn.)
 1908. *Melanatria vulcanica* Schloth. — FABIANI : Colli Berici. p. 115. (cum syn.)
 1908. *Faunus (Melanatria) vulcanicus* SCHL. — TAEGER : Vértes. p. 78.
 1912. *Melanatria vulcanica* SCHLOTH. — VOGL : Vinodol. p. 83. (cum syn.)
 1915. *Faunus (Melanatria) vulcanicus* SCHLOTHEIM — DAINELLI : Eoc. Friul. p. 576. Tav. LII, fig. 6
 (cum syn.).
 1917. *Faunus (Melanatria) vulcanicus* SCHLOTHEIM — DAINELLI : Croazia cost. p. 27.
 1922. *Cerithium* cf. *Castellini* BRONGN. — ROZLOZNIK—SCHRÉTER—T. ROTH : Esztergom. p. 26.
 1938. *Faunus (Melanatria)* cfr. *vulcanicus* SCHLOTHEIM — SZÓTS : Mór. p. 12.
 1939. *Faunus (Melanatria) vulcanicus* SCHLOTHEIM — VECSEY : Ajka. p. 8.
 1939. *Faunus (Melanatria) vulcanicus* Schlotheim — SZÓTS : Bajót. p. 179., 180.

C'est une espèce très rare aux environs de Gánt. L'on a trouvé quelques exemplaires fragmentaires à chacune des localités de Hosszúharasztos, Gánti-szőlők et le Szőlőhegy de Csákberény ce dernier a été recueilli par R. STREDA.

Le *Pyrazus arapoviçensis* OPPH. décrit par M. BÁNYAI n'est qu'un exemplaire roulé de cette espèce.

Dimensions :

hauteur du fragment jeune : 26,85 mm,

„ „ „ adulte : 37,35 mm.

GEN. *Faunus* MONTFORT 1810.

FAUNUS FORNENSIS [ZITTEL]

Pl. II, fig. 57.

1862. *Pirena Fornensis* Zitt. — ZITTEL : Obere Numm. p. 382. Taf. II, fig. 6.
 1897. *Pirena Fornensis* ZITT. — PAPP : Forna p. 476.
 1908. *Pirena Fornensis*, ZITT. — TAEGER : Vértes. p. 78.

À Hosszúharasztos et Űj-feltárás rare ; un exemplaire de Gánti-szőlők. En outre, H. TAEGER mentionne cette espèce du »Régi kukoricás« de Mór.

Ce que nous avons à ajouter à la description de K. ZITTEL, c'est l'isolement de cette espèce. Parmi les *Faunus* éocènes, il ne ressemble qu'à *Faunus rigidus* [SOL.] (COSSM. : Cat. ill. App. No. 3. p. 42. Pl. III, fig. 24—3.), mais les tours de l'espèce de l'Europe occidentale sont beaucoup plus bas.

Nous avons une remarque, concernant la conception de W. WENZ sur la répartition stratigraphique de cette espèce (Gastr. Extramar. Terz. IX. p. 2642.)¹ D'après lui, l'espèce se présente dans les étages *thanétien* et *yprésien*, et sa présence est problématique au *Sparnacien*. C'est tout à fait faux, car l'espèce ne se trouve, aux environs de Gánt que dans un ensemble de couches dont l'étendue verticale est restreinte, insignifiante et qui peut être identifiée avec l'étage *sparnacien* même.

Dimensions :

hauteur du fragment figuré : 67,30 mm.

Subfamilia MELANIINAE

GEN. *Melania* LAMARCK 1799.

SECT. *Melania* s. s.

MELANIA DISTINCTA ZITTEL

Pl. II, fig. 52—53.

1862. *Melania distincta* Zitt. — ZITTEL : Obere Numm. p. 384. Taf. II, Fig. 4 a, b, c.
 1897. *Melania distincta* ZITT. — PAPP : Forn. p. 476.
 1908. *Melania distincta*, ZITT. — TAEGER : Vértes p. 78.
 1928. *Melania distincta* ZITT. — POBOZSNY : Vértes. p. 224., 225.

A Hosszúharasztos et Új-feltárás, ainsi qu'au côté NE du Mont Gránási-hegy, elle est très abondante dans le calcaire et marne calcaire à mélanie, dénommés après elle. Des bancs de marne calcaire plus minces se trouvent localement, en outre, dans l'argile à mollusques de Új-feltárás, mais là, la *Melania distincta* ZITTEL est accompagnée par les autres fossiles de l'argile à mollusques. Dans l'argile à mollusques même, elle ne se trouve que rarement : à Hosszúharasztos et Új-feltárás.

Nous avons à ajouter à la description excellente de K. ZITTEL que — à cause de la variabilité de l'espèce, signalée déjà même par ZITTEL — il y a des exemplaires sur lesquelles différemment des figures de ZITTEL la ligne d'épines supérieure caractéristique et les côtes transversales sont très faiblement développées.

Dimensions :

hauteur du fragment orné : 9,48 mm,
 „ „ „ moins orné : 8,36 mm.

GEN. *Melanopsis* FÉRUSSAC 1807.

MELANOPSIS DOROGHENSIS OPPENHEIM

Pl. II, fig. 58—61.

1862. *Melanopsis* (cf. *ancillaroides* Desh.) — ZITTEL : Obere Numm. p. 385.
 1892. *Melanopsis* (*Macropsira*) *Doroghensis* n. sp. — OPPENHEIM : Brackwasser. p. 705. Taf. XXXIII Fig. 7—11.
 1897. *Melanopsis sodalis* DESH. — PAPP : Forn. p. 476.
 1897. *M. ancillaroides* DESH. — PAPP : Ibid. p. 476.
 1897. *Pleurotoma pygmaea* SP. N. — PAPP : Ibid. p. 476., 494. Taf. II, Fig. 11, 11 a, 11 b.
 1908. *Melanopsis sodalis*, DESH. — TAEGER : Vértes. p. 78.
 1908. *Melanopsis ancillaroides*, DESH. — TAEGER : Ibid. p. 78.

1922. *Melanopsis (Macrospira) doroghensis* OPPENHEIM — ROZLOZNIK—SCHRÉTER—T. ROTH: Esztergom. p. 19., 20.
 1928. *Melanopsis sodalis*, DESH. — POBOZSNY: Vértes. p. 224.
 1938. *Melanopsis (Macrospira) doroghensis* OPPENHEIM — SZÓTS: Mór. p. 12.
 1938. *Melanopsis sodalis* DESHAYES — SZÓTS: Ibid. p. 12.

Dans les bancs de calcaire à mélanie abondante ; dans l'argile à mollusques, très rare.

L'espèce de *Pleurotoma* de PAPP n'est que la forme embryonale de la *M. doroghensis* OPPH. Les échantillons jeunes — dont la spire est encore très pointue — se présentent, principalement, dans les bancs de calcaire à mélanie. Aux échantillons adultes, les derniers tours forment déjà une concavité semblable aux *Lyrécés*. Par cette propriété, il ressemble au *M. ancillaroides* DESH. (COSSM. — PRSS.: Icon. compl. II. Pl. XIX, 118—2.), mais il a la spire beaucoup plus pointue que l'espèce française, et la callosité du labre intérieur est, en haut, beaucoup plus fort.

Dimensions :

hauteur de l'échantillon embryonnaire fragmentaire :	3,81 mm.
„ „ „ jeune fragmentaire :	2,82 mm,
„ „ „ adulte :	12,15 mm,
„ „ „ adulte fragmentaire :	26,05 mm.

GEN. *Bayania* MUNIER-CHALMAS 1877.

BAYANIA MELANIAEFORMIS [SCHLOTHEIM]

Pl. II, fig. 62—65.

1820. *Muricites melaniaeformis* — SCHLOTHEIM: Petrefactenkunde p. 149.
 1823. *M. stygii* A. BR. — BRONGNIART: Vicentin. p. 59. Pl. II, fig. 10.
 1862. *Melania (Chemnitzia) Stygii* BRONGT. — ZITTEL: Obere Numm. p. 382. (cum syn.)
 1870. *Melania Melaniaeformis* v. Schlotheim. sp. — BAYAN: Études. I. p. 5. (cum syn.)
 1871. *Melania Stygii* BRONG. — HANTKEN: Graner Braunkohlgeb. p. 73., 100.
 1894. *Melania stygis* BRONGNIART 1823. (stygii). — OPPENHEIM: Mte Pulli. p. 367. Taf. XXVI, Fig 16—17. Taf. XXVII, Fig. 1—5. (cum syn.)
 1896. *Melania Stygis* BRONGNIART 1823. — OPPENHEIM: Colli Berici. p. 106. (cum syn.)
 1896. *Melania stygis* BRONGT. — DE GREGORIO: Roncà p. 61. Tav. 8, f. 4—6. (cum syn.)
 1896. *Melania stygis* BRONGT. var. *postunisulcata* De Greg. — DE GREGORIO: Ibid. p. 61. Tav. 8, f. 7.
 1896. *Melania stygis* BRONGT. var. *cylindroelongata* De Greg. — DE GREGORIO: Ibid. p. 61. Tav. 8, f. 8.
 1906. *Bayania Stygis* BRONGT. — OPPENHEIM: Aegypten. p. 279. (cum syn.)
 1908. *Bayania Stygis* BRONG. — FABIANI: Colli Berici. p. 115. (cum syn.)
 1911. *Bayania stygis* BRONGNIART sp. — BOUSSAC: Pal. Numm. Alp. p. 278. Pl. XVII, fig. 16a, 17, 18. (cum syn.)
 1915. *Bayania Stygis* BRONGNIART — DAINELLI: Eoc. Friul. p. 576.
 1922. *Bayania Stygis* BRONGN. sp. — ROZLOZNIK—SCHRÉTER—T. ROTH: Esztergom. p. 26.
 1938. *Melania* cfr. *stygia* BRONGNIART — SZÓTS: Mór. p. 15.

À Hosszúharasztos et Új-feltárás rare, à Gánti-szőlők très abondante.

Cette espèce abondante et assez répandue a été décrite, la plus détaillée, par OPPENHEIM (Mte Pulli. p. 367.). Ce qui caractérise l'espèce c'est ce que les tours jeunes sont très ornés de côtes spirales faibles et de côtes dominantes transversales fortes ; tandis que les tours adultes sont ou tout lisses ou l'on n'y voit que des stries longitudinales faibles.

La forme est très variable, on connaît toute une série de transitions depuis les tailles tout à fait étroites jusqu'aux échantillons trapus. Les tours mêmes sont tantôt plats, tantôt convexes. Telles sont aussi les variétés mentionnées par DE GREGORIO (Roncà. p. 61.).

Il faut séparer cette espèce de la *Bayania lactea* [LAMK.]. À l'opposé de OPPENHEIM, d'ailleurs, nous devons maintenir la nomenclature de SCHLOTHEIM sur la base de la priorité, signalé déjà par BAYAN même. (Études p. 5.).

Dimensions :

hauteur de l'échantillon étroite : 24,10 mm,
 „ „ „ „ : 33,80 mm,
 „ „ „ trapu : 22,95 mm,
 „ „ „ moyen : 23,45 mm, hauteur du dernier tour : 14,50 mm,
 largeur : 8,60 mm.

BAYANIA VARIOCOSTATA nov. sp.

Pl. II, fig. 66.

À Hosszúharasztos et Új-feltárás assez abondante ; à Gánti-szőlők plus rare.

Les trois premiers tours sont tout à fait lisses. Au quatrième, on voit, en bas, deux carènes spirales fortes séparées et, en haut, une troisième, plus faible. Leur nombre augmente, plus tard, très rapidement. Au cinquième tour, il se présentent des côtes transversales, larges, droites, convexes. Cette ornementation reste jusqu'au septième tour. Il est intéressant qu'à partir de l'huitième tour, l'ornementation devient plus simple. Les côtes transversales deviennent plus plates et rares, elles cessent de paraître, souvent, dans la distance d'un tour entier. Les côtes spirales deviennent également plus obtuses et disparaissent, souvent, dans la hauteur d'un tour entier ou en quelques zones. À ce point de vue, l'espèce est très variable.

Le bord extérieur en bas, se prolonge en avant semblablement à un cuiller et, près de la columelle, elle s'insinue.

Notre espèce est la plus voisine de la *B. subtenuistriata* [D'ORB.] (COSSM.—PISS. : Icon. compl. II. Pl. XX, 121—21.), mais par sa taille et ornementation variable et ses tours plus convexes on l'en peut bien séparer.

Dimensions :

hauteur : 6,25 mm, hauteur du dernier tour : 3,37 mm, largeur : 2,81 mm.

BAYANIA SUPRAVARIANS nov. sp.

Pl. II, fig. 67—68.

À Gánti-szőlők très abondante ; à Hosszúharasztos et Új-feltárás rare.

C'est une espèce petite, étroite très variable. Ses tours convexes sont couverts de cinq côtes spirales, larges, plates, très proches l'une de l'autre. Au tours moyens, il se présentent, assez souvent, de faibles côtes transversales, dont le vestige n'est signalé, quelquefois, que d'une ligne de bourrelets. La variabilité se manifeste par le développement plus ou moins fort des côtes spirales et la manque ou présence des côtes transversales.

Le péristome, d'habitude, s'est cassé ; en bas, il semble être rond.

Par ses caractéristiques, elle est entre la *B. mixta* [DESH.] et *B. varians* [DESH.] (COSSM.—PISS. : Icon. compl. II. Pl. XX, 121—16. et 121—17.), mais notre espèce a des tours plus grands et plus convexes que chacune de celles-là.

Dimensions :

hauteur de l'échantillon lisse : 3,67 mm, hauteur du dernier tour : 1,94 mm, largeur : 1,41 mm.
 „ orné : 5,44 mm, „ : 3,00 mm, „ : 2,10 mm,

BAYANIA BOUSSACI nov. sp.

Pl. III, fig. 1—2.

?1911. *Bayania semidecussata* Lamarek sp. — BOUSSAC : Pal. Num. Alp. p. 279. Pl. XVII, fig. 13 a et 14 a. (partim)

À Gánti-szőlők très abondante ; de Hosszúharasztos, trois exemplaires ; de Új-feltárás deux exemplaires fragmentaires.

C'est une coquille de taille caractéristique, étroite et pointue.

Ses tours jeunes sont roulés. Aux premiers tours visibles, à côté des côtes transversales, aiguës et fortes, les côtes spirales sont relativement aussi plus fortes. Celles-ci prennent à peine de force pendant l'évolution ultérieure. Aux tours adultes, ce sont les côtes transversales qui dominent. Cinq côtes spirales faibles croisent celles-ci. Là où les deux supérieures croisent les côtes transversales, il se forment des bourrelets relativement plus forts.

L'ouverture est oblongue, ovale, étroite. Le péristome est aigu et s'insinue un peu, en bas, d'une manière ronde.

Par son ornementation, l'espèce est assez variable. Le nombre des côtes transversales, généralement clairsemées, (neuf par tours), augmente aux tours adultes. Mais, très rarement, elles deviennent moins nombreuses, il y a même des exemplaires, où les un ou deux derniers tours paraissent tout à fait lisses.

L'espèce de Gánt est la plus voisine de la forme figurée par BOUSSAC de Saint-Bonnet (l. c.) sous le nom de *B. semidecussata* Lamarck sp., provenant des couches priabonniennes. Mais je ne crois pas, que ces exemplaires — ni l'espèce de Gánt — soient identiques à l'espèce de LAMARCK, qui est plus jeune du point de vue stratigraphique. Entre la forme alpine et celle de Gánt, une seule différence existe, notamment : que sur celle-ci les côtes transversales paraissent plus fortes. D'ailleurs, les caractéristiques de la taille et des éléments d'ornementation sont totalement identiques.

Dimensions :

hauteur de l'échantillon moyen : 17,47 mm, largeur : 4,56 mm,
 ,, de la variété à côtes : 15,19 mm, largeur : 4,15 mm.

Familia Potamididae

Subfamilia POTAMIDINAE

GEN. *Potamides* BRONGNIART 1810.

POTAMIDES CORRUGATUS [BRONGNIART]

Pl. III, fig. 3—7.

1823. *C. corrugatum* A. BR. — BRONGNIART : Vicentin. p. 70. Pl. III, f. 25.
 ?1859. *Cerithium corrugatum* Brong. — PETERS : Geol. Stud. II. p. 499.
 1894. *Cerithium (Potamides) corrugatum* BRONGNIART 1823. — OPPENHEIM : Mte Pulli. p. 385. Taf. XXIV, Fig. 7—9.
 1896. *Cerithium corrugatum* Brongt. — DE GREGORIO : Roncà. p. 69. Tav. 8, f. 29.
 1896. *Cerithium corrugatum* Brongt. var. *bisulcatum* De Greg. — DE GREGORIO : Ibid. p. 69. Tav. 8, f. 30.
 1897. *Potamides corrugatus* BRONGT. sp. — V. DE REGNY : Synopsis II. p. 173.
 1898. *Potamides corrugatus* BRONGT. sp. — V. DE REGNY : Synopsis. III. p. 173.
 1901. *Cerithium corrugatum* Brongn. — OPPENHEIM : Alttert. Faun. p. 155.
 1948. *Potamides corrugatus* [Brongniart] — BÁNYAI, M.: Eoc. cerithiumok. p. 11. I. t., 1 a—c. ábra.

À Gánti-szőlők relativement rare ; à Új-feltárás et Hosszúharasztos, assez abondante.

Il s'accorde parfaitement avec le type de l'Italie Septentrionale. Les échantillons de Gánt n'en diffèrent qu'à ce que la formation de l'ouverture est, chez eux, assez fréquent.

Il n'y en a pas d'échantillon intact.

Dimensions :

hauteur de l'échantillon	embryonnaire :	1,44 mm,
„ „ „	jeune :	14,13 mm,
„ „ „	adulte :	22,60 mm,
„ „ „	„	28,10 mm,
„ „ „	„	28,25 mm.

POTAMIDES sp.

Pl. III, fig. 8.

Unique échantillon jeune de Gánti-szőlők.

Ses côtes transversales droites sont croisées par trois côtes spirales aiguës.

Dimensions :

hauteur de l'échantillon fragmentaire : 3,60 mm.

GEN. *Tympanotonus* (KLEIN) SCHUMACHER 1817.*TYMPANOTONUS HUNGARICUS* [ZITTEL]

Pl. III, fig. 9—18.

1862. *Cerithium Hungaricum* ZITT. — ZITTEL : Obere Numm. p. 373. Taf. II, Fig. 1 a, b.
 1862. *Cerithium cristatum* ZITTEL non LAM. — ZITTEL : Ibid. p. 377.
 1878. *Cerithium Hungaricum* ZITT. — HANTKEN : Kohlenflötze. p. 265.
 1878. *Cerithium baccatum* HANTKEN non BRONGT. — HANTKEN : Ibid. p. 265.
 1897. *Cerithium Hungaricum* ZITT. — PAPP : Forná. p. 476.
 1897. *Cerithium baccatum* PAPP non BRONGT. — PAPP : Ibid. p. 476.
 1897. *Potamides* (olim *Cerithium*) *cristatus* PAPP non LAMK. — PAPP : Ibid. p. 476.
 1908. *Cerithium Hungaricum* ZITT. — TAEGER : Vértes. p. 78., 80.
 1908. *Cerithium baccatum* TAEGER non BRCT. — TAEGER : Vértes. p. 78.
 1908. *Potamides* (*Cerithium*) *cristatus* TAEGER non LMK. — TAEGER : Vértes. p. 79.
 1928. *Cerithium hungaricum* ZITT. — POBOZSNY : Vértes. p. 225.
 1928. *Cerithium vivarii* EPP. (sic!) mut. *alpinum* POBOZSNY non TOURN. — POBOZSNY : Ibid. p. 225.
 1948. *Tympanotonus hungaricus* [ZITTEL] 1862. — BÁNYAI, M.: Eoc. cerithiumok. (Manuscrit). p. 16. I. t., 3a—i ábra.

À toutes les localités très abondante.

L'espèce très variable a été décrite, récemment, en détail par M. BÁNYAI (l. c.), qui a démontré que le *Cerithium baccatum* BRONGN. — mentionné par plusieurs auteurs comme provenant des mêmes localités — n'est qu'une variété de cette espèce, tandis que le *Cerithium cristatum* LAMK. est sa forme jeune.

Dimensions :

hauteur de l'échantillon	embryonale :	2,15 mm,
„ „ „	jeune :	8,87 mm,
„ „ „	„	12,40 mm,
„ „ „	moyen (à ouverture intacte) :	25,90 mm,
„ „ „	adulte étroite	45,55 mm,
„ „ „	„ „	54,90 mm,
„ „ „	„ „	58,75 mm,
„ „ „	„ trapue :	51,75 mm,
„ „ „	„ „	48,85 mm,
„ „ „	„ à côtes fondues :	31,80 mm,
„ „ „	„ à côtes clairsemées :	31,75 mm.

TYMPANOTONUS ROZLOZSNIKI nov. sp.

Pl. III, fig. 19—20.

1862. *Cerithium lemniscatum* ZITTEL non BRONG. — ZITTEL : Obere Numm. p. 372. Taf. I, Fig. 8 b—c.
 1897. *Cerithium lemniscatum* PAPP non BRONG. — PAPP : Forná. p. 476.
 1908. *Cerithium lemniscatum* TAEGER non BRONG. — TAEGER : Vértes p. 78.
 1948. *Tympanotonus pappi* M. BÁNYAI non [Bandat]. — BÁNYAI : Eoc. cerit. (Manuscrit). p. 20. II. t., 2. ábra.

Très rare à toutes les localités.

M. BÁNYAI (l. c.) a bien décrit les échantillons de Gánt, mais ceux-ci ne peuvent être identifiés avec l'espèce de BANDAT provenant du bassin de Pilis près de Budapest. Les côtes spirales de l'espèce de Gánt sont ornées et leur arrangement est différent. Mais toutes les deux espèces diffèrent du *T. lemniscatus* [BRONGN.].

Dimensions :

hauteur du fragment jeune : 30,30 mm,
 „ „ „ adulte : 35,75 mm.

TYMPANOTONUS CALCARATUS [BRONGNIART]

Pl. III, fig. 21—26.

1823. *C. calcaratum* A. BR. — BRONGNIART : Vicentia, p. 69. Pl. III, fig. 15.
 1857. *Cerithium calcaratum* A. BRONGN. — PETERS : Geol. Stud. I. p. 318.
 1858. *Cerithium calcaratum* — RÓMER : Bakony. p. 15.
 1859. *Cerithium calcaratum* A. BRONGN. — PETERS : Geol. Stud. II. p. 497., 499., 504.
 1861. *Cerithium calcaratum* — HAUER : Verh. d. k. k. geol. R.-A. p. 77.
 1862. *Cerithium calcaratum* BRONGN. — ZITTEL : Obere Numm. p. 374.
 1862. *Cerithium calcaratum* BRONGN. — STACHE : Verh. d. k. k. geol. R.-A. p. 212.
 1867. *Cerithium calcaratum* BRONGN. — HANTKEN : Lábatlan. p. 54.
 1871. *Cerithium calcaratum* BRONGN. — HANTKEN : Graner Braunkohleng. p. 65., 73., 100.
 1871. *Cerithium calcaratum* BRONGN. — HOFMANN : Ofen-Kovácsier Geb. p. 175.
 1877. *Cerithium calcaratum* BRONGN. — HÉBERT et MUNIER-CHALMAS : Recherches. p. 181.
 1878. *Cerithium calcaratum* BRONGN. — HANTKEN : Kohlenflötze. p. 215., 222., 265., Fig. 36.
 1884. *Cerithium calcaratum* BRONGN. — HANTKEN : Új adatok. p. 6., 7., 41., 44.
 1891. *Cerithium calcaratum* BRONGN. — OPPENHEIM : Brackwasserfauna. p. 803., 806.
 1892. *Cerithium calcaratum* AL. BRGT. — OPPENHEIM : Brackwasser. p. 725.
 1894. *Cerithium (Potamides) calcaratum* BRONGNIART 1823. — OPPENHEIM : Mte Pulli. p. 385. Taf. XXV, Fig. 2. (cum syn.)
 1896. *Cerithium calcaratum* BRONGT. — DE GREGORIO : Roncà. p. 71. Tav. 8, f. 35-36.
 1897. *Cerithium calcaratum* BRONGT. — V. DE REGNY : Synopsis. II. p. 174.
 1897. *Cerithium calcaratum* BRONGT. — PAPP : Forna. p. 476., 490. Taf. II, Fig. 6., 7., 7 a.
 1897. *Cerithium calcaratum* BRONGT. var. *csákvárense* VAR. N. — PAPP : Ibid. p. 476., 491. Taf. II, Fig. 8.
 1898. *Cerithium calcaratum* BRONGT. — V. DE REGNY : Synopsis. III. p. 173.
 1908. *Tympanotonus calcaratus* BRONG. — FABIANI : Colli Berici. p. 120. (cum syn.)
 1908. *Cerithium calcaratum*, BRGT. — TAEGER : Vértes. p. 54., 78.
 1908. *Cerithium calcaratum*, BRGT. var. *Csákvárense* PAPP — TAEGER : Vértes. p. 78.
 1912. *Cerithium (Potamides) calcaratum* BRONGN. — VOGL : Vinodol. p. 100. (cum syn.)
 1917. *Tympanotonus calcaratus* BRONGNIART — DAINELLI : Croazia cost. (estr.) p. 39. Tav. I, Fig. 22—26. (cum syn.)
 1919. *Cerithium calcaratum* BRONGT. — SELAGIAN : Pilisszentiván (Manuscrit). p. 6.
 1920. *Cerithium calcaratum* BRONGT. — MEZEY : Pilisszentiván (Manuscrit). p. 12.
 1928. *Potamides calcaratum* BRONGNIART — ROZLOZNIK : Führer. p. 36.
 1928. *Cerithium calcaratum* BRONGT. — POBOZSNY : Vértes. p. 225.
 1935. *Cerithium (Potamides) calcaratum* BRGT. — ROZLOZNIK : Buda-Kovácsi. p. 66., 81., 85.
 1936. *Cerithium calcaratum* BRONGT. — TAKÁCS : Pilisvörösvár. p. 14.
 1937. *Tympanotonus calcaratus* [BRONGN.] — KOUTEK—ANDRUSOV : Banske Bystrica. p. 285., 286.
 1938. *Tympanotonus calcaratus* BRONGN. — ANDRUSOV : Pal. Fauny, p. 18., 19.
 1948. *Tympanotonus calcaratus* [BRONGNIART] 1823. — BÁNYAI, M.: Eoc. cerithiumok. (Manuscrit). p. 25. II-t., 4 a —d. ábra.

À toutes les localités très abondante.

M. BÁNYAI (l. c.) a décrit en détail le développement de l'ornementation, depuis les formes jeunes jusqu'aux échantillons développés. Il faut remarquer que la variété de C. PAPP n'est qu'une forme pathologique.

Dimensions :

hauteur du fragment embryonal :	3,51 mm,
„ „ „ jeune :	12,25 mm,
„ „ „ „ :	18,35 mm,
„ „ „ adulte :	60,35 mm,
„ „ „ „ :	49,30 mm,
„ „ „ de var. <i>csákvárensis</i> :	30,44 mm.

TYMPANOTONUS DIABOLI [BRONGNIART]

Pl. III, fig. 27.

1823. *C. Diaboli* A. BR. — BRONGNIART : Vicentin. 72. Pl. VI, fig. 19 a—b.
 1862. *Cerithium trochleare* Lam. — ZITTEL : Obere Numm. p. 377.
 1871. *Cerithium trochleare* Lam. — HANTKEN : Graner Braunkohlegeb. p. 73.
 1871. *Cerithium trochleare* Lam. — HOFMANN : Ofen-Kovácsier Geb. p. 176.
 1878. *Cerithium trochleare* Lam. — HANTKEN : Kohlenflötze. p. 223.
 1884. *Cer.* cfr. *Diaboli* Brongn. — HANTKEN : Új adatok. p. 9.
 1884. *Cerithium* cfr. *Diaboli* Brongn. — HANTKEN : Ibid. p. 8., 9.
 1896. *Cerithium trochleare* DE LAMARCK 1804. — OPPENHEIM : Colli Berici. p. 108. Taf. IV, Fig. 5—7.
 1900—1901. *Cerithium diaboli* BRONGNIART — OPPENHEIM : Priabona. p. 204. Taf. XXI, Fig. 19—20.
 1908. *Tympanotonus diaboli* Brong. — FABIANI : Colli Berici. p. 120. (cum syn.)
 1908. *Cerithium trochleare*, LMK. — TAEGER : Vértes. p. 57., 268. Taf. 10, Fig. 11.
 1911. *Cerithium trochleare* Lamarck mut. *diaboli* Brongniart — BOUSSAC : Pal. Numm. Alp. p. 291. Pl. XVIII, Fig. 21—38, 41, 42.
 1922. *C. trochleare* mut. *diaboli* BRONGN. — ROZLOZSNIK—SCHRÉTER—T. ROTH : Esztergom. p. 26., 27.
 1939. *Tympanotonus trochlearis* Lamarck, var. *diaboli* Brongniart — Szóts : Bajót. p. 180.
 1948. *Tympanotonus diaboli* [Brongniart] 1823. — BÁNYAI, M.: Eoc. cerithiumok. (Manuscrit). p. 13. I. t., 2 a—c ábra.

À toutes les localités extraordinairement rare.

M. BÁNYAI remarque que les échantillons de Gánt diffèrent des autres formes de la Transdanubie.

Dimensions :

hauteur de l'échantillon fragmentaire figuré : 38,00 mm.

TYMPANOTONUS sp.

Pl. III, fig. 28.

Unique échantillon jeune, fragmentaire, de Gánti-szőlők.

Par son ornamentation, il est voisin aux formes jeunes du *T. hungaricus* [ZITT.].

Dimensions :

hauteur du fragment figuré : 6,82 mm.

GEN. *Pyrazus* MONTFORT 1810.*PYRAZUS PENTAGONATUS* [SCHLOTHEIM]

Pl. III, fig. 29—30.

1820. *Muricites pentagonatum* — SCHLOTHEIM : Petrefactenkunde. p. 148.
 1823. *C. Maraschini* A. BR. — BRONGNIART : Vicentin. p. 70. Pl. III, fig. 19.
 1875. *Cerithium pentagonatum* Schloth. — HANTKEN : Südl. Bakony. p. 6., 29. Taf. XIX, Fig. 9, 10.
 1894. *Potamides pentagonatus* v. SCHLOTTH. 1820. — OPPENHEIM : Mte Pulli p. 389.
 1896. *Cerithium pentagonatum* v. SCHLOTHEIM 1820. — OPPENHEIM : Colli Berici. p. 110.
 1896. *Cerithium (Potamides) pentagonatus* Schloth. sp. — DE GREGORIO : Roncà. p. 68. Tav. 8, f. 33—34.

1896. *Cerithium (Potamides) pentagonatum* Schloth. sp. var. *costospinosum* De Greg. — DE GREGORIO : Ibid. p. 68. Tav. 10, f. 10.
1897. *Potamides pentagonatus* SCHLOTH. sp. — V. DE REGNY : Synopsis, II. p. 174.
1897. *Potamides pentagonatus* SCHL. (olim *Cerithium Maraschini* BRONGT.) — PAPP : Forna. p. 476.
1898. *Potamides pentagonatus* SCHL. — V. DE REGNY : Synopsis. III. p. 173.
- 1900—1901. *Cerithium (Potamides) pentagonatum* v. SCHLOTHEIM — OPPENHEIM : Priabona. 205. (cum syn.)
1908. *Pyrazus pentagonatus* Schloth. — FABIANI : Colli Berici. p. 121. (cum syn.)
1908. *Potamides pentagonatus*, SCHL. — TAEGER : Vértes. p. 79.
1912. *Cerithium (Potamides) pentagonatum* SCHLOTH. — VOGL : Vinodol. p. 99. (cum syn.)
1917. *Pyrazus pentagonatus* SCHLOTHEIM — DAINELLI : Croazia cost. (estr.) p. 46. Tav. II, Fig. 11—14, 24.
1928. *Potamides (Cerithium) pentagonatus* SCHLOT. — POBOZSNY : Vértes. p. 225.
1938. *Pyrazus pentagonatus* [Schloth.] — ANDRUSOV : Pal. fauny. p. 18.
1939. *Pyrazus pentagonatus* Schlotheim — SZÓTS : Bajót. p. 180.
1939. *Pyrazus pentagonatus* SCHLOTHEIM — VECSEY : Ajka. p. 8., 13.
1944. *Pyrazus pentagonatus* [SCHLOTHEIM] — SZÓTS : Úrkút. Tab. syn.
1948. *Pyrazus pentagonatus* (Schlotheim) 1820. — BÁNYAI, M.: Eoc. cerithiumok. (Manuscrit). p. 29. II. t., 6. ábra.

À Hosszúharasztos et Gánti-szőlők extraordinairement rare.
Aux échantillons de Gánt il y a six côtes transversales.

Dimensions :

hauteur du fragment jeune: 11,45 mm,
" " " adulte: 34,60 mm.

PYRAZUS FOCILLATUS [DE GREGORIO]

Pl. III, fig. 31—32.

1896. *Cerithium focillatum* De Greg. — DE GREGORIO : Roncà. p. 73. Tav. 8, f. 21.
1896. *Cerithium focillatum* De Greg. For. *quadriseriatum* De Greg. — DE GREGORIO : Ibid. p. 73.
1896. *Cerithium focillatum* De Greg. For. *quinqueseriatum* De Greg. — DE GREGORIO : Ibid. p. 73. Tav. 8, f. 23—24.
1896. *Cerithium focillatum* De Greg. For. *irregulocostatum* De Greg. — DE GREGORIO : Ibid. p. 73. Tav. 8, f. 25.
1911. *Cerithium valdense* BOUSSAC. — BOUSSAC : Pal. Numm. Alp. p. 290. Pl. XVIII, fig. 16, 17., 18a, 19., 20. (cum syn.)
1948. *Pyrazus focillatus* [De Gregorio] — BÁNYAI, M.: Eoc. cerith. (Manuscrit). p. 32. II. t., 8 a—c ábra.

À Gánti-szőlők extraordinairement abondante ; à Hosszúharasztos et Új-feltárás rare.
M. BÁNYAI a décrit très détaillément l'extrême variabilité des exemplaires de Gánt.

L'espèce de BOUSSAC (l. c.) peut être classée parmi cette espèce très variable. Les différences, mentionnées par BOUSSAC, ne sont pas suffisantes, à cause de la variabilité même de l'espèce, à les séparer.

Dimensions :

hauteur de l'échantillon jeune : 1,80 mm,
" " " adulte : 14,50 mm.

Familia Finellidae

GEN. *Diastoma* DESHAYES 1851.

DIASTOMA RONCANUM [BRONGNIART]

Pl. III, fig. 33—34.

1823. *M. costellata* LAM. var. *Roncana* A. BR. — BRONGNIART : Vicentin. p. 59. Pl. II, fig. 18,
1859. *Melania* (?) *elongata* Brongn. — PETERS : Geol. Stud. II. p. 504.
1862. *Diastoma costellata* Lam. sp. — ZITTEL : Obere Numm. p. 384.
1862. *Diastoma elongata* Brongt. sp. — ZITTEL : Ibid. p. 385.
1867. *Diastoma costellata* HANTKEN non Lam. — HANTKEN : Lábatlan. p. 54.

1871. *Diastoma costellata* HANTKEN non Lam. — HANTKEN : Graner Braunkohlengeb. p. 74.
 1871. *Diastoma elongata* HANTKEN non Brongn. — HANTKEN : Ibid. p. 74., 100.
 1871. *Diastoma costellata* HOFMANN non Lam. — HOFMANN : Ofen-Kovácsier Geb. p. 176., 178.
 1875. *Diastoma costellata* HANTKEN non Desh. nec Lamk. — HANTKEN : Südl. Bakony. p. 6., 32.
 1877. *Diastoma costellata* MUNIER-CHALMAS non Lamk. — HÉBERT et MUNIER-CHALMAS : Recherches. p. 181.
 1878. *Diastoma costellata* HANTKEN non Lamk. — HANTKEN : Kohlenflötze. p. 223.
 1878. *Diastoma elongata* HANTKEN non Brongn. — HANTKEN : Ibid. p. 223.
 1884. *Diastoma costellata* HANTKEN non Lam. — HANTKEN : Új adatok. p. 25., 26., 27., 30.
 1894. *Diastoma costellatum* LAM. var. *roncana* BRONGNIART 1823. — OPPENHEIM : Mte Pulli. p. 381. Taf. XXVI, fig. 19.
 1895. *Diastoma costellata* DE GREGORIO non [Lamh.] Desh. — DE GREGORIO : Lavacille. p. 12.
 1896. *Diastoma costellatum* V. DE REGNY non LMK. sp. — V. DE REGNY : Synopsis. I. p. 257.
 1896. *Melania elongata* DE GREGORIO non Brongt. — DE GREGORIO : Roncà. p. 63. Tav. 9, f. 17—18.
 1896. *Diastoma costellata* DE GREGORIO non Lamk. — DE GREGORIO : Ibid. p. 63.
 1897. *Diastoma costellatum* PAPP non LAMK. — PAPP : Forna. p. 476.
 1897. *Diastoma costellatum* V. DE REGNY non LMK. — V. DE REGNY : Synopsis. II. p. 177.
 1898. *Diastoma costellatum* V. DE REGNY non LMK. — V. DE REGNY : Synopsis. III. p. 157., 174.
 1901. *Diastoma costellatum* OPPENHEIM non Lam. — OPPENHEIM : Alttert. Faun. p. 261.
 1908. *Diastoma costellatum* FABIANI non Lam. — FABIANI : Colli Berici. p. 122.
 1908. *Diastoma costellatum* TAEGER non LMK. — TAEGER : Vértes. p. 57., 78.
 1910. *Diastoma costellata* VADÁSZ non LAM. — VADÁSZ : Ung. Mittelgeb. p. 274.
 1911. *Diastoma costellata* VADÁSZ non LAM. — VADÁSZ : Linken Donauufer. p. 173.
 1911. *Diastoma costellatum* Lamarck mut. *alpinum* Tournouër. — BOUSSAC : Pal. Numm. Alp. p. 273. Pl. XVII, fig. 22—26.
 1912. *Diastoma costellatum* VOGL non LAM. sp. — VOGL : Vinodol. p. 95.
 1922. *Diastoma costellatum* LAM. mut. *alpinum* Tourn. sp. — ROZLOZSNIK—SCHRÉTER—T. ROTH : Esztergom. p. 26.
 1928. *Diastoma costellatum* ROZLOZSNIK non LAMARCK. — ROZLOZSNIK : Führer. p. 36.
 1935. *Diastoma costellatum* ROZLOZSNIK non LK. — ROZLOZSNIK : Buda-Kovácsi. p. 82., 83., 85.
 1935. *Cerithium Morgani* JASKÓ non VASSEUR — JASKÓ : Pápai Bakony. p. 24.
 1938. *Diastoma costellata elongata* ANDRUSOV non [Brong.]. — ANDRUSOV : Pal. fauny. p. 18.
 1939. *Diastoma costellatum* Lamarck var. *alpina* Tournouër — Szóts : Bajót. p. 179.
 1939. *Diastoma costellatum* BOKOR non Lamarck — BOKOR : Budai hegység. p. 231.
 1944. *Diastoma costellatum* Szóts non LAMARCK — Szóts : Úrkút. Tabl. syn.
 1948. *Diastoma roncana* (Brongniart) — BÁNYAI, M.: Eoc. cerithiumok. (Manuscrit). p. 36. III. t., 1. ábra.

À Gánti-szőlők et Hosszúharasztos extraordinairement rare.

Les échantillons de Gánt sont caractérisés par la disposition irrégulière et la fusion des côtes transversales.

Dimensions :

hauteur du fragment jeune : 11,50 mm,
 „ „ „ adulte : 32,30 mm.

GEN. *Harrisianella* OLSSON 1929.

HARRISIANELLA VULCANI [BRONGNIART]

Pl. IV. Fig. 1—3.

1823. *Terebra Vulcani* A. BR. — BRONGNIART : Vicentin. p. 67. Pl. III, fig. 11.
 1850. *Cerithium vulcani* d'Orb. — D'ORBIGNY : Prodrôme. II. p. 319. No. 417.
 1850. *Cerithium vapincenne* d'Orb. — D'ORBIGNY : Prodrôme. II. p. 367. No. 588.
 1865—1866. *Melania vulcani* BRONGT. — PIRONA : Monografia. p. 987.
 1872. *Cerithium vulcani* — TOURNOUËR : Bass. Alp. p. 523. Pl. V, fig. 5.
 1894. *Cerithium (Potamides) vulcani* BRONGNIART. 1823. — OPPENHEIM : Mte Pulli. p. 386. Taf XXXIV, Fig. 5—6.
 1896. *Cerithium (Potamides) vulcani* Brongt. — DE GREGORIO : Roncà. p. 72. Tav. 8, f. 31.
 1897. *Potamides vulcani* BRONGT. sp. — V. DE REGNY : Synopsis. II. p. 174.
 1898. *Potamides vulcani* BRONGT. sp. — V. DE REGNY : Synopsis. III. p. 173.
 1910. *Cerithium (Potamides) Vulcani* BRONGN. — POPESCU-VOITESTI : Numm. Gét. p. 92. Pl. V, fig. 7 a—b.

1911. *Cerithium vulcani* Brongniart sp. — BOUSSAC : Pal. Numm. Alp. p. 305. (cum syn.)
 1912. *Cerithium (Potamides) vulcani* BRONGN. — VOGL : Vinodol. p. 100.
 1938. *Potamides (?) vulcani* [BRONGN.] — ANDRUSOV : Pal. fauny. p. 18.
 1948. *Harrisianella vulcani* (Brongniart) — BÁNYAI, M.: Eoc. cerithiumok. (Manuscrit). p. 38. III. t., 2. ábra (cum syn.)

À Hosszúharasztos deux exemplaires (l'un est jeune), à Gánti-szőlők un exemplaire. Tous les trois sont fragmentaires.

M. BÁNYAI classe cette espèce parmi le genre des *Harrisianella* (l. c.).

Dimensions :

hauteur du fragment jeune : 4,69 mm,
 „ de l'échantillon adulte à tour haut : 18,15 mm,
 „ „ „ „ „ „ bas : 24,40 mm.

Familia Cerithiidae

Subfamilia CERITHIINAE

GEN. *Bittium* (LEACH) GRAY 1847.

SUBGEN. BITTIOLUM COSSMANN 1906.

BITTIUM QUADRICINCTUM DONCIEUX

Pl. IV, fig. 4—5.

1871. *Cerithium semigranulosum* HANTKEN non Lam. — HANTKEN : Graner Braunkohleng. p. 74.
 1878. *Cerithium semigranulosum* HANTKEN non Lamk. — HANTKEN : Kohlenflötze. p. 223.
 1884. *Cerithium semigranulosum* HANTKEN non Desh. nec Lamk. — HANTKEN : Új adatok p. 7., 8., 9., 24., 25., 27., 28., 29., 44.
 1908. *Bittium quadricinctum* nov. sp. — DONCIEUX : L'Aude et l'Hérault. p. 172. Pl. IX, fig. 8a—8c.
 1922. *C. semigranulosum* ROZL.—SCHRÉTER—ROTH non LAMK.—ROZLOZNIK—SCHRÉTER—T. ROTH : Esztergom. p. 26.
 1939. *Rhinoclavis (Semivertagus) semen* Szóts non Oppenheim — Szóts : Bajót. p. 180., 187.
 1948. *Bittium quadricinctum* Doncieux — BÁNYAI, M.: Eoc. cerithiumok. (Manuscrit). p. 43. III. t., 4 a—b ábra. (cum syn.)

À Gánti-szőlők extraordinairement abondante (quelques milliers d'échantillons) ; à Hosszúharasztos et Új-feltárás, plus rare.

M. BÁNYAI a signalé que cette espèce provenant des couches éocènes de la Transdanubie, a été faussement déterminée comme *C. semigranulosum* LAMK.

Dimensions :

hauteur du fragment embryonnaire : 1,62 mm,
 „ „ adulte : 10,27 mm.

BITTIUM TASNÁDII M. BÁNYAI

Pl. IV, fig. 6—7.

1948. *Bittium tasnádii* nov. sp. — BÁNYAI, M.: Eoc. cerithiumok. (Manuscrit). p. 39. III. t., 3 a—b ábra.

À Gánti-szőlők extraordinairement abondante (quelques milliers d'échantillons).

Dimensions :

hauteur du fragment embryonnaire : 2,15 mm,
 „ „ „ „ adulte : 10,49 mm.

GEN. *Cerithium* BRUGUIÈRE 1789.

SUBGEN. RHINOCLAVIS SWAINSON 1840.

CERITHIUM SUBCORVINUM OPPENHEIM

Pl. IV, fig. 8—13.

1858. *Terebra fuscata* — RÓMER : Verh. Ver. Nat. Pressb. p. 15.
 1861. *Rostellaria corvina* — HAUER : Verh. d. k. k. geol. R.-A. p. 77.
 1862. *Cerithium corvinum* ZITTEL non BRONGN. sp. — ZITTEL : Obere Numm. p. 375. Taf. II, Fig. 2.
 1871. *Cerithium corvinum* HANTKEN non BRONGN. — HANTKEN : Graner Braunkohlengeb. p. 100., 101.
 1877. *Cerithium corvinum* MUNIER-CHALMAS non BRONGN. — HÉBERT et MUNIER-CHALMAS : Recherches, p. 181.
 1878. *Cerithium corvinum* HANTKEN non BRONGN. — HANTKEN : Kohlenflötze. p. 223., Fig. 37.
 1894. *C. subcorvinum* n. sp. — OPPENHEIM : Mte Pulli. p. 395.
 1896. *Cerithium corvinum* BRONGT. var. *Zitteli* De Greg. — DE GREGORIO : Roncà. p. 64.
 1897. *Cerithium corvinum* PAPP non BRONGT. — PAPP : Forna. p. 476.
 1908. *Cerithium corvinum* TAEGER non BRGT. — TAEGER : Vértes. p. 78., 80., 89.
 1922. *C. subcorvinum* OPPH. (*C. corvinum* ZITTEL non BRONGN.) — ROZLOZNIK—SCHRÉTER—T. ROTH : Esztergom, p. 26.
 1922. *Cerithium corvinum* ROZL.—SCHRÉT.—ROTH non BRONGN.—ROZLOZNIK—SCHRÉTER—T. ROTH : Ibid. p. 28.
 1938. *Cerithium corvinum* SZÓTS non BRONGNIART — SZÓTS : Mór. p. 15.
 1939. *Rhinoclavis (Pseudovertagus) corvinus* SZÓTS non BRONGNIART — SZÓTS : Bajót. p. 179., 180.
 1948. *Cerithium (Rhinoclavis) zitteli* De Gregorio 1896. — BÁNYAI, M. : Eoc. cerithiumok. (Manuscrit). p. 45. III. t., 5 a—f ábra.

Aux environs de Gánt c'est la forme la plus caractéristique et abondante de la macrofaune dans toutes les localités. De toute la faune c'est, à côté de l'*Arca vértensis* nov. sp., l'espèce la plus abondante.

Sur la base de la priorité, il faut employer la nomenclature de OPPENHEIM.

Dimensions :

hauteur de l'échantillon embryonnaire :	2,15 mm,
„ „ „ jeune :	20,10 mm,
„ du fragment de développement moyen :	43,60 mm,
„ de l'échantillon fragmentaire adulte moyen :	149,70 mm,
„ „ „ adulte étroite :	138,05 mm,
„ „ „ „ concave :	134,25 mm.

SUBGEN. VULGOCERITHIUM COSSMANN 1896.

CERITHIUM PRATTI ROUAULT

Pl. IV, fig. 14—16.

1849. *Cerithium Pratti* — ROUAULT : Env. d. Pau. p. 479. Pl. XVI, fig. 7.
 1917. *Cerithium (Vulgocerithium) Prattii* ROUAULT — DAINELLI : Croazia cost. (estr.) p. 32. Tav. IX, Fig. 15—16. (cum syn.)
 1948. *Cerithium (Thericium) pratti* Rouault 1849. — BÁNYAI, M. : Eoc. cerithiumok. (Manuscrit). p. 48. IV. t., 3. ábra.

À Gánti-szőlők très rare. Il y en a depuis les échantillons très jeunes jusqu' aux adultes.

Dimensions :

hauteur du fragment jeune :	8,00 mm,
„ „ „ adulte :	24,15 mm,
„ „ „ „ :	27,75 mm.

GEN. *Conocerithium* SACCO 1895.SUBGEN. *BENOISTIA* COSSMANN 1899.*CONOCERITHIUM HUNGARICUM* M. BÁNYAI

Pl. IV, fig. 17—21.

1862. *Cerithium muricoides* ZITTEL non Lam. — ZITTEL : Obere Numm. p. 377.
 1897. *Brachytrema* (olim *Cerithium*) *muricoides* PAPP non LAMK. — PAPP : Forn. p. 476.
 1908. *Cerithium muricoides* LAMK. — TAEGER : Vértes. p. 79.
 1948. *Conocerithium* (*Benoistia*) *hungaricum* nov. sp. — BÁNYAI, M.: Eoc. cerithiumok. (Manuscrit.) p. 50.
 IV. t., 2 a—e. ábra.

À Gánti-szőlők extraordinairement abondante (quelques milliers d'échantillons) ; à Új-feltárás et Hosszúharasztos, rare.

Dimensions :

- hauteur de l'échantillon embryonnaire : 1,52 mm, largeur : 0,99 mm,
 „ du fragment jeune : 2,54 mm, largeur : 1,73 mm,
 „ de l'échantillon adulte, large : 16,45 mm,
 „ „ „ „ étroite : 13,78 mm,
 „ „ „ „ à l'ouverture intacte : 7,06 mm, largeur : 4,73 mm.

Familia *Cerithiopsidae*GEN. *Cerithiella* VERRILL 1882.SUBGEN. *CERITHIELLA* s. s.*CERITHIELLA RARA* nov. sp.

Pl. IV, fig. 22.

1897. *Lovenella* (olim *Cerithium*) *multispirata* DESH. — PAPP : Forn. p. 476.
 1908. *Lovenella* (*Cerithium*) *multispirata*, DESH. — TAEGER : Vértes. p. 78.

À Gánti-szőlők et Új-feltárás rare ; à Hosszúharasztos un exemplaire.

La coquille développée est composée de treize tours.

Les trois premiers tours sont totalement lisses et plus hauts que les autres. Au quatrième tour il commence la formation de deux côtes spirales inférieures fortes et d'une côte spirale supérieure très faible ; de même la formation des côtes spirales encore faibles en cet endroit. Aux tours suivants, toutes les trois côtes spirales deviennent presque également fortes (peut-être la supérieure est-elle un peu plus faible). Les côtes transversales, assez drues, sont un peu plus faibles que celles-là. Aux croisements, il se forment des bourrelets forts, qui, ainsi se placent les uns sous les autres ; en trois lignes spirales.

La base tout à fait lisse est bornée, de dehors, d'une côte longitudinale forte et lisse. Le bord extérieur et l'extrémité du canal se sont cassés.

Elle est la plus voisine de la *Newtoniella multispirata* [DESH.] (COSSM.—PISS. : Icon. compl. II. Pl. XXVI, 144—3.), mais ce n'est pas une forme aussi étroite que l'espèce parisienne.

Il est vraisemblable que cette espèce-là mentionnée par K. PAPP et H. TAEGER de Csákvár (Hosszúharasztos), Gánt (vraiment Zámoly, Gánti-szőlők) et Gesztes (Várgesztes) soit identique à l'espèce ici décrite, bien que je n'ai pas eu la possibilité de voir leurs échantillons.

Dimensions :

hauteur : 4,38 mm.

GEN. *Seila* A. ADAMS. 1861.*SEILA VÉRTESENSIS* nov. sp.

Pl. IV, fig. 23.

À toutes les localités rare.

C'est une espèce petite, étroite. Malheureusement, le péristome est toujours effrité. Chez un échantillon jeune de Hosszúharasztos, les quatre premiers tours sont tout à fait lisses.

Aux tours développés, il y a trois côtes spirales lisses. La suprême d'entre elle et faible, les deux inférieures sont plus fortes. Par conséquent, la forme est d'ailleurs, étroite, prend un caractère un peu échelonné. Parmi les côtes spirales, l'on peut observer des stries transversales très fines.

La plus voisine de notre espèce est la *Newtoniella (Seila) mundula* [DESH.] (COSSM.—PISS.: Icon. compl. II. Pl. XXVII, 144—14.), mais celle-ci paraît encore plus étroite.

Dimensions :

hauteur de l'échantillon fragmentaire figuré : 4,46 mm.

SEILA SUBTRIFARIA nov. sp.

Pl. IV, fig. 24.

À Gánti-szőlők très rare.

La coquille développée est composée de onze tours. L'embryon se place un peu obliquement. Aux tours jeunes, il y a trois côtes spirales, lisses et aiguës ; aux développées, il y en a quatre. Aux derniers tours, on trouve entre les deux côtes supérieures un cinquième qui est plus faible. Les tours sont plats, la taille est relativement trapue.

À la base deux côtes spirales fortes, situées vers l'extérieur et deux autres, plus faibles situées vers l'intérieur sont bien visibles. À tous les exemplaires le péristome c'est cassé.

Par sa taille, elle est la plus voisine de la *Newtoniella (Seila) trifaria* [DESH.] (COSSM.—PISS.: Icon. compl. II. Pl. XXVII, 144—12.), mais elle est encore plus trapue que celle-ci, de même l'espèce française n'a que trois côtes spirales.

Dimensions :

hauteur de l'échantillon fragmentaire figuré : 4,94 mm.

SEILA QUADRICOSTATA nov. sp.

Pl. IV, fig. 25—26.

À Gánti-szőlők rare ; à Új-feltárás très rare ; à Hosszúharasztos deux exemplaires.

La coquille adulte est composée de treize tours. Les trois premiers sont lisses. Au quatrième il apparaissent deux côtes spirales lisses ; au cinquième, encore deux, tout à fait faibles, sous la suture. Aux tours suivants, les côtes spirales deviennent, graduellement, de plus en plus fortes et sont également lisses. Mais les deux suprêmes — qui sont d'ailleurs, plus proches l'une à l'autre — sont toujours un peu plus faibles que les deux inférieures qui sont plus distante, l'une de l'autre.

Les tours sont totalement plats. La base lisse est limitée, de dehors d'une côte spirale forte. Le bord extérieur et le canal se sont cassés.

La plus voisine de l'espèce de Gánt est la *Newtoniella (Seila) quadrisulcata* [LAMK.] (COSSM.—PISS.: Icon. compl. II. Pl. XXVII, 144—16.).

Dimensions :

hauteur de l'échantillon jeune : 3,95 mm,

,, du fragment adulte : 4,91 mm.

Familia Triphoridae

GEN. *Triphora* BLAINVILLE 1828.

SECT. *Triphora* s. s.

TRIPHORA TRICOSTATA nov. sp.

Pl. IV, fig. 27—28.

À Hosszúharasztos et Új-feltárás rare : à Gánti-szőlők sept exemplaires fragmentaires.

L'embryon est tout à fait lisse, mais au deuxième tour, il apparaissent déjà deux carènes spirales. Aux troisième, elles deviennent déjà un peu perlées. Là, on voit sous la suture une suprême, troisième carène spirale, perlée d'une manière fine. Au quatrième il se présentent les côtes transversales droites qui sont les unes au-dessous les autres. Au cours du développement, les carènes spirales prennent force jusqu'à devenir côtes et l'épaisseur de la suprême atteint presque l'épaisseur des deux inférieures. Aux croisements des côtes spirales et transversales, il se forment de petites varices.

La coquille adulte est composée de quinze ou quatorze tours. Malheureusement, il n'y a pas d'exemplaire à apex intacte. Le bord extérieur de l'ouverture s'est cassé. À la base plate, il y a une côte spirale extérieure forte et une intérieure, plus faible.

Elle est la plus voisine de la *Tr. sinistrorsus* DESH., espèce parisienne (COSSM.—PISS. : Icon. compl. II. Pl. XXVII, 146—6.), mais elle semble plus étroite que l'espèce française et les lignes de varices spirales ne sont pas aussi drues qu'à celle-ci.

P. OPPENHEIM mentionne, de Zovencedo (Colli Berici p. 69.) un exemplaire de la *Tr. sinistrorsus* DESH. et de Via degli Orti, un de la *Tr. cf. inversus* DESH. Peut-être les formes de l'Italie Septentrionale sont-elles identiques à la nouvelle espèce décrite. D'ailleurs, dans l'Éocène méditerranéen, les *triphores* semblent très rares.

Dimensions :

hauteur du fragment embryonnaire : 1,96 mm,
 „ „ „ adulte : 6,28 mm.

Stirps PTENOGLOSSA

Familia Scalidae

GEN. *Scala* (KLEIN 1753) BRUGUIÈRE 1792.

SCALA sp.

Pl. IV, fig. 29.

De Hosszúharasztos un fragment, composé de deux tours, très voisin de la *Sc. tenuilamella* DESH. (COSSM.—PISS. : Icon. compl. II. Pl. VII, 52—3.).

Dimensions :

hauteur du fragment figuré : 2,83 mm.

Stirps AGLOSSA

Familia Melanellidae

GEN. *Strombiformis* DA COSTA 1778.

SECT. *Strombiformis* s. s.

STROMBIFORMIS HAIDINGERI [ZITTEL]

Pl. IV, fig. 30.

1862. *Eulima Haidingeri* Zitt. — ZITTEL : Obere Numm. p. 379. Taf. II, fig. 7 a, b, c.

1897. *Eulima Haidingeri* ZITT. — PAPP : Forn. p. 476.

1908. *Eulima Haidingeri*, ZITT. — TAEGER : Vértes. p. 78.

1938. *Eulima haidingeri* ZITTEL — SZÓTS : Mór. p. 11.

À toutes les localités assez abondante.
 Il est le plus voisin à l'*E. nitida* [LAMK.] (COSSM.—PISS. : Icon. compl. II. Pl. VII, 49—3.).
 Dimensions :
 hauteur : 3,85 mm, largeur : 1,13 mm.

Familia Pyramidellidae

GEN. *Odostomia* FLEMING 1817.

SUBGEN. *ODOSTOMIA* s. s.

ODOSTOMIA PANNONICA nov. sp.

Pl. IV, fig. 31.

À Gánti-szőlők très abondante ; à Hosszúharasztos et Új-feltárás plus rare.

C'est une coquille composée de sept ou huit tours lisses, plats. L'embryon se place un peu obliquement. Les sutures sont assez profondes. Les tours ont une rupture anguleuse, au-dessus de la suture.

Malgré la grande quantité des échantillons, malheureusement, il n'y en a aucune, dont le bord extérieur soit complet. Elle a un pli columellaire aigu.

Avec ses tours arrondis, ayant en bas, un contour anguleuse, et sa taille conique, elle se place entre l'*O. pyramis* DESH. et l'*O. gravesi* DESH. (COSSM.—PISS. : Icon. compl. II. Pl. VI, 44—5. et 44—11.).

Dimensions :

hauteur : 3,53 mm, hauteur du dernier tour : 1,94 mm, largeur : 1,61 mm.

ODOSTOMIA SEMISTRIATA nov. sp.

Pl. IV, fig. 32.

Trente-deux exemplaires de Gánti-szőlők.

La coquille adulte est composée de six tours lisses.

À la partie supérieure des tours, immédiatement sous la suture, il y a un sillon étroit, presque invisible. Elle est ornée des stries d'accroissement relativement plus fortes et des stries spirales extraordinairement fines.

Le bord extérieur s'est cassé. Il y a un pli columellaire, assez fort. Le péristome, en bas, sous la région ombiliculaire, déborde d'une manière aiguë et le couvre à demi.

Elle est très voisine de l'espèce précédente, mais en est plus conique, large et en diffère par son sillon caractéristique, situé sous la suture.

Parmi les espèces parisiennes, au point de vue de la taille, elle est voisine de l'*O. gravesi* DESH. et *O. mediana* DESH. (COSSM.—PISS. : Icon. compl. II. Pl. VI, 44—11. et 44—14.).

Dimensions :

hauteur : 3,35 mm, largeur : 1,87 mm.

SUBGEN. *SYRNOLA* A. ADAMS 1860.

ODOSTOMIA PSEUDORUELLENSIS nov. sp.

Pl. IV, fig. 33.

Rare à toutes les localités.

L'embryon horizontalement situé est tout à fait lisse. La coquille développée est composée de dix tours. Au premier tour verticale, il apparaissent déjà les stries d'accroissement relativement fortes et sous la suture la striature caractéristique.

Le péristome s'est cassé. Elle a un pli columellaire faible.

La stricture sous la suture et les stries d'accroissement plus fortes (semblables à un pli) sont des caractéristiques assez rares chez les *Syrnola*. De ce point de vue on ne peut la comparer qu'à la *S. ruellensis* [DE RAINC.] de tout le voisinage (COSSM.—PISS. : Icon. compl. II. Pl. VI, 43—20.), celle-là porte les mêmes caractéristiques. Mais l'espèce hongroise est beaucoup plus étroite, ses tours sont plus hauts.

Dimensions :

hauteur : 2,68 mm, largeur : 0,67 mm.

ODOSTOMIA SUBMISERA nov. sp.

Pl. IV, fig. 34—36.

À Hosszúharasztos dix exemplaires et deux fragments ; à Új-feltárás quinze exemplaires et six fragments ; à Gánti-szőlők assez abondante.

C'est une coquille composée de dix à quatorze tours plats, très étroites, à surface polie.

Les tours sont tout à fait lisses. Selon leur développement, l'espèce varie dans une certaine mesure. Il y a aussi des exemplaires à tours larges. Assez souvent, la coquille forme, en outre, une stricture forte aux sutures.

Le bord extérieur s'est toujours cassé. Elle a un pli columellaire médiocrement développé.

Par le développement de ses tours et sa taille, on la peut presque identifier avec la *S. misera* [DESH.] (COSSM.—PISS. : Icon. compl. II. Pl. VI, 43—5.). Il n'y a autre différence que ce que l'espèce parisienne est un peu plus grande et son pli columellaire se place plus profondément.

Dimensions :

hauteur de l'échantillon	étroite à apex cassé :	4,25 mm,
„ „ „	large à apex cassé :	3,71 mm,
„ „ „	étroite à apex intacte :	4,22 mm.

ODOSTOMIA SUPRAVARIABILIS nov. sp.

Pl. IV, fig. 37—38.

1938. *Oodostomia subvaricosa* Szóts non DESHAYES — Szóts : Mór. p. 12.

1938. *Melania* sp. — Szóts : Ibid. p. 11.

À Hosszúharasztos vingt exemplaires ; à Gánti-szőlők très abondante.

C'est une coquille étroite composée de sept ou huit tours tout à fait lisses.

Sa taille est très variable. Il y en a des plus étroites et des relativement trapues. Durant l'accroissement, l'angle de la spire peut changer et, par conséquent, il se forment des échantillons pupoïdes, à strictures.

Le bord extérieur s'est toujours cassé. L'ombilic est tout couvert. Il y a un faible pli columellaire.

Elle est la plus voisine de l'*O. subvaricosa* [DESH.]. (COSSM.—PISS. : Icon. compl. II. Pl. VI, 44—6.), mais elle est plus petite et étroite que celle-ci. Les deux formes mentionnées des couches saumâtres de l'Éocène inférieur de Mór, sont deux variétés de la nouvelle espèce ci-décrite

Dimensions :

hauteur de l'échantillon	large, bas :	2,70 mm,	largeur :	0,96 mm,
„ „ „	étroite, haut :	3,25 mm,	„	1,01 mm.

GEN. *Eulimella* (FORBES) GRAY 1847.SUBGEN. *EULIMELLA* s. s.SECT. *Belonidium* COSSMANN 1892.*EULIMELLA GUTTULINA* nov. sp.

Pl. IV, fig. 39.

À toutes les localités assez abondante.

C'est une coquille composée de dix ou onze tours convexes ; très mince et étroite ; à surface polie, tout à fait lisse. L'angle de la spire des trois ou quatre tours premières est plus grand que celui de l'échantillon adulte.

Le péristome est aussi très mince. Malheureusement, malgré la grande abondance des échantillons, il n'y a aucun chez lequel il soit parfaitement conservé. En général, à l'extérieur et en bas, il paraît rond, correspondant à la forme des tours.

Par ses tours convexes qui s'accroissent régulièrement, elle diffère des *Eulimella* du Bassin de Paris et peut-être est-elle la plus voisine de la *Discobasis demissa* [DESH.] (COSSM.—PRISS. : Icon. compl. II. Pl. VII, 47—1.).

Dimensions :

hauteur : 3,53 mm, largeur : 1,45 mm.

EULIMELLA div. sp.

À Gánti-szőlők on a trouvé seize fragments qui appartiennent à ce genre et, qui représentent au moins deux ou trois espèces.

Leur état fragmentaire et la distinction si difficile d'ailleurs, chez ce genre, rendent impossible la détermination exacte de l'espèce. Il est sûr, qu'ils se distinguent de l'espèce précédente par leurs tours plus bas et moins convexes.

Parmi eux se range aussi la *Turritella inornata* SZÓTS non DESH., mentionnée des couches saumâtres de l'Éocène inférieure de Mór (SZÓTS : Mór. p. 11.).

GEN. *Turbonilla* (LEACH) RISSO 1826.SECT. *Turbonilla* s. s.*TURBONILLA MINUTISSIMA* nov. sp.

Pl. IV, fig. 40.

Échantillon unique de Új-feltárás.

C'est une coquille mince, composée de sept tours ; très petite et étroite, à surface polie.

L'embryon est évolué et se place obliquement. Ses tours sont ornés de plis transversales lisses, drus, relativement larges qui sont arqués en correspondance avec les stries d'accroissement. Ceux-là, en bas, n'atteignent pas entièrement la suture.

Les tours sont hauts, un peu convexes, la suture est profonde.

Le bord extérieur est très aigu, droit, il se replisse en haut, près de la suture ; en bas il s'insinue fort. Le pli columellaire est invisible.

Par ses hauts tours et sa taille étroite, elle se distingue d'une manière tranchante des *turbonilles* du Bassin de Paris.

Dimensions :

hauteur : 1,57 mm, largeur : 0,35 mm.

TURBONILLA CONICA nov. sp.

Pl. IV, fig. 41.

Sept exemplaires, en majeure partie fragmentaires de Gánti-szőlők.

La coquille adulte est composée de sept ou huit tours plats. L'embryon se place obliquement.

Aux tours, il y a des plis transversaux caractéristiques, un peu obliques et drus, relativement forts. Ceux-ci se défilent, en haut, près de la suture, par un sillon spiral étroit.

Par son ornementation caractéristique, elle appartient au voisinage de la *T. compta* DESH. (COSSM.—PISS. : Icon. compl. II. Pl. VII, 48—1.), mais sa taille plus conique et trapue, exclut l'identification.

Dimensions :

hauteur : 2,18 mm, hauteur du dernier tour : 1,23 mm, largeur : 1,07 mm.

Stirps CALYPTRACEA

Familia Calyptraeidae

GEN. *Calyptraea* LAMARCK 1799.*CALYPTRAEA* sp.

Pl. IV, fig. 42.

Un échantillon jeune et un peu plus grand, fragmentaire, de Hosszúharasztos.

Par ses épines, elle est semblable à la *C. aperta* [SOL.], mais c'est une forme beaucoup plus plate que celle-ci et, par cela, elle ressemble plus à la *C. lamellosa* DESH. (COSSM.—PISS. : Icon. compl. II. Pl. XII, 73—4.).

Dimensions :

largeur de l'exemplaire figuré : 5,63 mm.

CALYPTRAEA sp.

À Gánti-szőlők l'on a trouvé les fragments roulés d'une assez grande *Calyptraea*. Peut-être ne sont-ils pas identiques à l'espèce précédente.

Stirps STROMBACAEA

Familia Strombidae

GEN. *Terebellum* (KLEIN) LAMARCK 1799.

SUBGEN. SERAPHS MONTFORT 1810.

TEREBELLUM VÉRTESENSIS nov. sp.

Pl. IV, fig. 43—44.

À Hosszúharasztos rare ; à Gánti-szőlők et Új-feltárás abondante.

Cette espèce d'une taille très gracieuse est très voisine du *T. isabellae* BERNAY (COSSM.—PISS. : Icon. compl. II. Pl. XXXII, 158—6.), mais elle est plus étroite que celle-ci.

En vue du côté, le bord extérieur, en bas, se prolonge en avant, tandis qu'à l'espèce parisienne il s'abat en arrière. La surface de la coquille est polie. Sur celle-ci, on ne voit que les stries d'accroissement extraordinairement fines et, en bas, deux sillons longitudinaux très fins.

A. DE GREGORIO a décrit plusieurs espèces nouvelles de San Giovanni Ilarione (*T. post-turgidum*, p. 23. Tav. V, fig. 33., *T. pusilliusculum*, p. 23. Tav. I, fig. 33.). COSSMANN (Cat. ill. IV. p. 94.) les identifie avec l'espèce de BERNAY. Malheureusement, à cause des mauvaises figures, il est impossible d'identifier l'espèce hongroise avec celles de DE GREGORIO.

Dimensions :

échantillon jeune : hauteur : 3,53 mm, largeur : 3,01 mm,
 „ adulte : „ : 10,60 mm, „ : 5,09 mm.

GEN. *Strombus* LINNÉ 1758.

STROMBUS sp.

Pl. IV, fig. 45—46.

À Gánti-szőlők on a trouvé six exemplaires des fragments de la couronne d'un grand *Strombus* et des fragments de columelle.

Les fragments, d'ailleurs assez bien conservés, ne peuvent être identifiés avec le *Str. tournouëri* BAY., auquel, d'ailleurs, il est le plus voisin (BAYAN : Études. I. p. 45. Pl. 7, f. 5—6.). Il s'en distingue par sa taille plus large et par son développement régulier et ce n'est point une espèce aussi variable que le *Str. tournouëri* BAY.

À Gánti-szőlők, on a trouvé une et à Új-feltárás, trois exemplaires d'une espèce juvénile de *Strombus* ; on peut supposer qu'elle soit identique à la forme adulte.

À celles-là, on trouve aussi l'embryon tout à fait lisse. Après le deuxième tour, il se présentent des rainures longitudinales et transversales fortes formant par endroits, une ornementation treillissée. Il est intéressant qu'aux échantillons juvéniles, la hauteur de la spire et l'ornementation se varient. Ce sont tantôt les rainures longitudinales, tantôt les transversales qui prédominent.

Dimensions :

échantillon jeune : hauteur : 4,98 mm,
 largeur du fragment adulte : 71,95 mm.

Stirps NATICACEA

Familia Naticidae

GEN. *Ampullina* LAMARCK (fide DEFRANCE) 1821.

SUBGEN. AMPULLINA s. s.

AMPULLINA PERUSTA [DEFRANCE]

Pl. V, fig. 1—10.

1823. *A. perusta* DeFr. — BRONGNIART : Vincentin. p. 57. Pl. II, fig. 17 a—b.
 1862. *Ampullaria perusta* Brongt. — ZITTEL : Obere Numm. p. 380. Taf. III, fig. 1 a, b, c, d.
 1871. *Ampullaria perusta* Brongn. — HANTEEN : Graner Braunkohleng. p. 65., 70., 74., 100., 101.
 1871. *Ampullaria perusta* Brongn. — HOFMANN : Ofen-Kovácsier Geb. p. 175., 176., 178.
 1897. *N. (Ampullaria) perusta* DEFR. — PAPP : Forna. p. 476.
 1908. *Natica vulcani* BRGT. (*Ampullaria perusta*, DEFR.) — TAEGER : Vértes. p. 69., 74., 78., 80., 85., 263. Taf. 10, Fig. 1 a—d.
 1922. *Natica (Ampullina) vulcani* BRONGNIART — ROZLOZNIK—SCHRÉTER—T. ROTH : Esztergom. p. 22., 24., 27.
 1928. *Natica (Ampullaria) perusta*, DEFR. — POBOZSNY : Vértes. p. 225.
 1928. *Natica angustata* POBOZSNY non GRTLF. — POBOZSNY : Ibid. p. 225.
 1938. *Natica vulcani* BRONGNIART — SZÓTS : Mór. p. 15.
 1939. *Natica (Ampullaria) vulcani* Brongniart — SZÓTS : Bajót. p. 179., 180.

À toutes les localités très abondante.

Cette espèce si abondante dans l'Éocène méditerranéen, décrite, tant de fois avec ses variétés, par divers auteurs, est, aux environs de Gánt même une des formes des plus abondantes et caractéristiques de la faune de mollusques.

Les matériaux abondants et bien conservés de Gánt nous donnent la possibilité d'étudier le développement et la variabilité de cette espèce depuis des échantillons jeunes — d'un à deux mm — jusqu'aux exemplaires adultes de huit cm.

L'embryon est tout à fait lisse, à surface polie. Au troisième tour, on reconnaît déjà les stries d'accroissement très fines, arquées faiblement en forme d'un S, qui se renforcent graduellement pendant le développement.

Jusqu'au quatrième tour, la spire est relativement haute. À partir du cinquième, la coquille s'accroît plutôt en largeur. Au sixième tour, dans la zone semblable à une rampe, située au-dessous de la suture, il apparaît des stries longitudinales très fines et drues. Au même endroit les fines stries d'accroissement deviennent plus clairsemées. Dorénavant, les tours s'accroissent très rapidement. Au septième tour, les stries spirales au-dessous de la suture deviennent plus fortes et s'étendent un peu en bas. À l'huitième, elles se renforcent encore plus et s'étendent à tout le tour. Aux derniers deux ou trois tours, elles deviennent encore plus fortes, et couvrent irrégulièrement les tours (au-dessous de la suture elles sont toujours plus drues). Au même endroit, les stries d'accroissement se renforcent aussi et, derrière le péristome, elles sont très drues.

L'échantillon adulte et vieux est composé de neuf ou dix tours. La coquille est épaisse, le péristome est toujours aigu.

La variabilité de la taille de l'espèce se présente déjà aux échantillons médiocrement développés. Elle se manifeste par l'allongement de diverses mesures de la spire. Par conséquent, il y a des formes de taille plus haute et plus basse et des formes intermédiaires, plus rondes. Aux échantillons bas, la rampe près de la suture est plus plate, un peu concave et les tours sont, en haut et en bas, un peu anguleux. Aux échantillons hauts, ou l'on ne trouve pas de rampe, ou elle est plus abattue. Aux formes intermédiaires, la rampe est plus étroite, les tours sont plus ronds.

Naturellement, conformément à la forme des tours, la forme du péristome est aussi variable. Selon la callosité du labre intérieur, l'ombilic est plus ou moins ouvert, tandis qu'aux échantillons jeunes, il est toujours couvert.

Dimensions :

échantillon embryonnaire : hauteur : 1,46 mm, hauteur du dernier tour : 1,16 mm, largeur : 1,14 mm,

échantillon jeune : hauteur : 4,13 mm, hauteur du dernier tour : 3,42 mm, largeur : 3,28 mm,
échantillon jeune : hauteur : 13,10 mm, hauteur du dernier tour : 11,36 mm, largeur : 10,72 mm,

échantillon jeune : hauteur : 18,09 mm, hauteur du dernier tour : 15,09 mm, largeur : 14,31 mm,

échantillon jeune : hauteur : 23,78 mm, hauteur du dernier tour 20,68 mm, largeur : 20,05 mm,

échantillon jeune : hauteur : 33,20 mm, hauteur du dernier tour : 27,82 mm, largeur : 27,33 mm,

échantillon jeune : hauteur : 42,55 mm, hauteur du dernier tour : 38,96 mm, largeur : 38,68 mm,

échantillon adulte : hauteur : 58,25 mm, hauteur du dernier tour : 52,10 mm, largeur : 54,05 mm,

échantillon adulte : hauteur : 73,80 mm, hauteur du dernier tour : 65,20 mm, largeur : 59,90 mm,

échantillon adulte : hauteur : 77,40 mm, hauteur du dernier tour : 67,10 mm, largeur : 63,90 mm.

AMPULLINA VULCANIFORMIS OPPENHEIM

Pl. V, fig. 11.

1896. *Natica (Ampullina) vulcaniformis* n. sp. — OPPENHEIM : Mte Postale. p. 174. Taf. XVI, Fig. 4.

C'est une espèce très rare aux environs de Gánt. À Hosszúharasztos, trois exemplaires fragmentaires ; au mont Szőlőhegy de Csákberény, onze exemplaires.

Mes échantillons sont bien conformes à la description et aux figures de P. OPPENHEIM (l. c.) et ainsi l'identification est sans doute. Mais il faut mentionner que l'espèce est assez variable. La spire est tantôt plus basse, tantôt plus haute. La rampe formée à la région supérieure des tours, sous la suture peut être étroite ou large. L'ombilic peut être aussi plus large qu'en général.

C'est principalement par ces derniers caractéristiques qu'elle est la plus voisine de l'*Ampullina hantkeni* SZÓTS, décrite des couches à *Cerithium bakonicum* de Ajka (SZÓTS : Úrkút. p. 71. Taf. VII, Abb. 20—21.), mais celle-ci est beaucoup plus petite et étroite.

Comme P. OPPENHEIM l'a déjà écrit «peut-être est-elle identique à la *N. propohortensis* DE GREG., décrite par DE GREGORIO aussi du Monte Postale» (DE GREGORIO : Mte Postale. p. 27. Pl. 5, f. 149—150.), mais, comme il remarque lui aussi, on n'en peut pas décider d'après de la description et des figures de DE GREGORIO.

Dimensions :

hauteur : 43,90 mm, hauteur du dernier tour : 40,10 mm, largeur : 34,35 mm.

GEN. *Polynices* MONTFORT 1810.

SECT. *Naticina* GUILDING 1834.

POLYNICES PASINII [BAYAN]

Pl. V, fig. 12—13.

1870. *Natica Pasinii*, Bayan — BAYAN : Études. I. p. 23. Pl. 3, f. 6.

1896. *Natica Pasinii* BAYAN 1870. — OPPENHEIM : Colli Berici. p. 104. Taf. IV, Fig. 9—11. (cum syn.)

1896. *Natica pasinii* Bayan var. *zagaropsis* De Greg. — DE GREGORIO : Roncà. p. 56. Taf. V, f. 11. (cum syn.)

1897. *Natica Pasinii* BAY. — V. DE REGNY : Synopsis. II. p. 168.

1900—1901. *Natica pasinii* BAYAN — OPPENHEIM : Priabona. p. 198. (cum syn.)

1901. *Natica Pasinii* Bayan — OPPENHEIM : Alttert. Faun. p. 259. (cum syn.)

1908. *Natica pasinii* Bayan — FABIANI : Colli Berici. p. 190. (cum syn.)

1917. *Natica Pasinii* BAYAN — DAINELLI : Croazia Cost. p. 21. (cum syn.)

1938. *Deshayesia naticoides* nov. sp. — SZÓTS : Mór. p. 11., 33. Pl. syn., f. 9.

1939. *Natica pasinii* Bayan — SZÓTS : Bajót. p. 179., 180., 183. VI. t., 5. ábra. (cum syn.)

À Gánti-szőlők assez abondante, des échantillons sont excellemment conservés. Aux formes adultes, la spire semble un peu plus étroite. C'est la conséquence de la concavité de la coquille, au dessous de la suture, au dernier tour.

Dimensions :

échantillon adulte moyen : hauteur : 9,63 mm, hauteur du dernier tour : 8,91 mm, largeur : 8,96 mm,

échantillon à spire allongée : hauteur : 10,12 mm, hauteur du dernier tour : 8,15 mm, largeur 7,55 mm.

GEN. *Natica* SCOPOLI 1777.SECT. *Natica* s. s.*NATICA GRÁNÁSENSIS* nov. sp.

Pl. V, fig. 14—15.

À Hosszúharasztos et Új-feltárás rare ; à Gánti-szőlők assez abondante.

L'embryon est un peu gonflé, tout lisse. Aux tours suivants, les stries d'accroissement sont souvent assez fortes.

Les tours sont fort convexes, et s'accroissent rapidement. La coquille adulte est composée de trois ou quatre tours. La spire est très basse. Le dernier tour atteint presque la hauteur totale de la coquille. Mais, quelquefois, la spire est un peu moins haute.

L'ouverture est large, en bas ronde, en haut elle se clôt en angle aigu. Le bord extérieur est mince et non aigu. Le labre intérieur, en haut, s'est un peu épaissi, et couvre un peu en haut l'ombilic. L'ombilic est assez large, la funicule ombilicaire moins développée.

Les échantillons jeunes sont assez constants, la hauteur de la spire des adultes varie un peu.

Par ses dimensions, taille et conditions ombilicaires, notre espèce est la plus voisine de la *N. stoppanii* DESH. (COSSM.—PISS. : Icon. compl. II. Pl. IX, 61—6.), mais sa funicule ombilicaire n'est pas aussi développée que celle de l'espèce parisienne. Elle ressemble beaucoup aux espèce *N. canovae* OPPH. et *N. rossii* OPPH., décrites par P. OPPENHEIM (Priabona. p. 199. Taf. III, fig. 9—9 c. et p. 200. Taf. III, fig. 10—10c.). Mais aucune de celles-ci n'a le péristome aussi large que l'espèce de Gánt ; en outre, la spire de la *N. rossii* OPPH. est plus basse. Par sa taille, elle ressemble aussi à la *N. ottiliae* PEN. (PENECKE : Krappfeld. p. 362. Taf. 5, Fig. 1.), mais l'espèce de Krappfeld est plutôt voisine à la *N. woodi* DESH., et elle ne possède pas de funicule ombilicaire.

Dimensions :

échantillon jeune : hauteur : 2,03 mm, hauteur du dernier tour : 1,88 mm, largeur : 2,05 mm,
 „ adulte : „ : 5,34 mm, „ „ „ „ : 5,06 mm, „ : 5,27 mm,

GEN. *Globularia* SWAINSON 1840.*GLOBULARIA INCOMPLETA* [ZITTEL]

Pl. V, fig. 16—21.

1862. *Natica (Ampullina) incompleta* Zitt. — ZITTEL : Obere Numm. p. 378. Taf. II, Fig. 3a, b.
 1870. *Natica Ventroplana* Bayan — BAYAN : Études. I. p. 24. Pl. 3., f. 3. (cum syn.)
 1871. *Natica incompleta* Zittel — HANTKEN : Graner Braunkohleng. p. 65., 73., 100.
 1871. *Natica incompleta* Zitt. — HOFMANN : Ofen-Kovácsier Geb. p. 178.
 1896. *Natica Ventroplana* Bayan — DE GREGORIO : Roncà. p. 55. Taf. 5, f. 9—10.
 1896. *Natica incompleta* Zittel — DE GREGORIO : Ibid. p. 58.
 1897. *Natica (Ampullina) incompleta* ZITTEL — PAPP : Forna. p. 476.
 1897. *Ampullina ventroplana* BAY. sp. — V. DE REGNY : Synopsis. II. p. 170.
 1901. *Natica (Ampullina) incompleta* Zittel — OPPENHEIM : Alttert. Faun. p. 153., 257., Taf. IX [I], Fig. 9—11. (cum syn.)
 1905. *Natica (Ampullina) incompleta* ZITTEL — DAINELLI : Bribir. p. 163. (cum syn.)
 1908. *Natica (Ampullina) incompleta* ZITT. — TAEGER : Vértes. p. 57., 78., 80.
 1915. *Natica (Ampullina) incompleta* ZITTEL — DAINELLI : Eoc. Friul. p. 567. (cum syn.)
 1922. *Natica (Ampullina) incompleta* ZITTEL — ROZLOZNIK—SCHRÉTER—T. ROTH : Esztergom. p. 22., 27.
 1938. *Natica (Ampullina) incimpleta* ZITTEL — Szóts : Mór. p. 11.
 1939. *Natica (Ampullina) incompleta* Zittel — Szóts : Bajót. p. 180.

À Hosszúharasztos, Új-feltárás et Gánti-szőlők, également très abondante.

La spire des échantillons jeunes est relativement haute et l'ombilic est encore ouverte. À partir du cinquième ou sixième tour, il apparaît la rampe au-dessous de la suture, ce qui caractérise les échantillons adultes. À partir du sixième tour, le labre intérieur commence aussi à devenir épais et, se prolongeant en avant, il couvre la région ombilicaire.

Les échantillons adultes sont composés de huit tours environ et ils sont très variables. Il y en a des plus étroits et des plus trapus. La rampe au-dessous de la suture peut être plus ou moins étroite. Les caractéristiques variables peuvent se combiner. La callosité du labre intérieur varie aussi.

Comme la dénomination de l'espèce montre aussi, je n'ai pas trouvé d'exemplaire où le péristome soit complet.

Dimensions :

échantillon embryonnaire : hauteur : 1,16 mm, hauteur du dernier tour : 1,04 mm, largeur : 1,06 mm,

échantillon jeune : hauteur : 2,15 mm, hauteur du dernier tour : 1,97 mm, largeur : 1,97 mm,
 " " : " : 5,33 mm, " " " " : 4,59 mm, " : 4,41 mm,

échantillon fragmentaire : hauteur : 14,29 mm,
 hauteur du fragment adulte à spire haute : 31,60 mm,

" " " " " " basse : 31,90 mm.

GEN. *Deshayesia* RAULIN 1844.

DESHAYESIA ALPINA [D'ORBIGNY]

Pl. V, fig. 22—25.

1850. *Pedipes alpina*, d'Orb., 1847. — D'ORBIGNY : Prodrôme. II. p. 344.
 1870. *Deshayesia Fulminea*, nob. — BAYAN : Études. I. p. 22. Pl. 3, f. 7. (cum syn.)
 1896. *Natica (Deshayesia) fulminea* Bayan — DE GREGORIO : Roncà. p. 59. (cum syn.)
 1897. *Deshayesia fulminea* BAY. — V. DE REGNY : Synopsis. II. p. 171.
 1901. *Deshayesia fulminea* Bayan — OPPENHEIM : Alttert. Faun. p. 258. Taf. XIX [IX], Fig. 5—6. (cum syn.)
 1908. *Deshayesia fulminea*, BAY. — TAEGER : Vértes. p. 78.
 1911. *Deshayesia alpina* D'Orbigny sp. — BOUSSAC : Pal. Numm. Alp. p. 333. Pl. XX, Fig. 25 a, b, 28 a, b, 41. (cum syn.)
 1928. *Natica (Ampullina) cochlearis* POBOZSNY non HANTKEN — POBOZSNY : Vértes. p. 226.
 1938. *Deshayesia fulminea* BAYAN — SZÓTS : Mór. p. 15.
 1939. *Deshayesia fulminea* Bayan — SZÓTS : Bajót. p. 180., 184., VI. t., 7. ábra (cum syn.)

À Gánti-szőlők très abondante ; à Hosszúharasztos et Új-feltárás rare.

Les échantillons jeunes de cette espèce sont semblables aux *Ampullina*, les caractères distinctifs du labre intérieur ne se développent que plus tard. La callosité caractéristique du labre et des dents ne se trouve qu'aux formes adultes. À celles-ci l'on voit, derrière le labre extérieur, les anciens péristomes drus. Aux échantillons à peine développés, la callosité est moins forte.

Les échantillons de Gánt concordent bien avec les figures et la description de J. BOUSSAC (l. c.). Les figures de BAYAN sont mauvaises, mais d'après sa description, l'identité des deux espèces n'est pas douteuse.

Dimensions :

échantillon embryonnaire : hauteur : 2,40 mm, hauteur du dernier tour : 2,10 mm, largeur : 2,10 mm,

échantillon jeune : hauteur : 6,73 mm, hauteur du dernier tour : 5,90 mm, largeur : 5,72 mm,

échantillon adulte : hauteur : 13,15 mm, hauteur du dernier tour : 11,35 mm, largeur : 11,45 mm,

échantillon adulte : hauteur : 20, 85 mm, hauteur du dernier tour : 18,25 mm, largeur : 17,25 mm.

*Stirps CYPRAEACEA***Familia Cypraeidae****Subfamilia CYPRAEINAE**GEN. **Pustularia** SWAINSON 1840.SECT. **Pustularia** s. s.*PUSTULARIA MOLONI* [BAYAN]

Pl. VI, fig. 1—2.

1870. *Cypraea Moloni*, Bayan — BAYAN : Études. I. p. 59. Pl. 9, f. 1.1880. *Cypraea (Epona) Moloni* BAYAN — DE GREGORIO : San Giov. II. p. 37. Tav., I, fig. 31. (cum syn.)1894. *Cypraea (Luponia) moloni* BAYAN 1870. — OPPENHEIM : Mte Pulli. p. 417. Taf. XXVI, Fig. 7. (cum syn.)1896. *Cypraea (Epona) moloni* Bayan — DE GREGORIO : Roncà. p. 37. Tav. 3, f. 10. (cum syn.)

À Gánti-szőlők et Hosszúharasztos rare ; deux fragments de Új-feltárás.

Elle ne peut être identifiée qu'avec la *P. moloni* [BAY.], bien que nos exemplaires soient un peu plus petits ; en bas, un peu plus minces ; et il y ait moins de dents aux labres (treize à seize). Par sa taille piriforme, elle ressemble aussi à la *P. bartonensis* [EDW.] (COSSMANN : Cat. ill. IV. p. 99. Pl. III, fig. 20—21.).

Dimensions :

hauteur : 18,55 mm, largeur : 12,55 mm.

GEN. **Cypraea** LINNÉ 1758.*CYPRAEA ELEGANS* DEFRANCE ?1915. *Cypraea (Cyprædia) elegans* DEFRANCE — DAINELLI : Eoc. Friul. p. 626. (cum syn.)1939. *Cypraea (Cyprædia) elegans* DeFrance — Szóts : Bajót. p. 180.

À toutes les localités il se trouvent très rarement des fragments de coquille dont l'ornementation treillissée est bien visible. Je ne peux identifier que conditionnellement les fragments avec l'espèce de DEFRANCE.

Ordo STENOGLOSSA*Stirps MURICACEA***Familia Muricidae**GEN. **Murex** LINNÉ 1758.SUBGEN. **PTERYNOTUS** SWAINSON 1833.SECT. **Alipurpura** (BAYLE) P. FISCHER 1884.*MUREX GÁNTENSIS* nov. sp.

Pl. VI, fig. 3—5.

À Gánti-szőlők abondante ; à Új-feltárás et Hosszúharasztos rare.

La coquille développée est composée de sept ou huit tours. L'embryon est un peu oblique. D'abord ce sont les éléments transversaux de l'ornementation qui apparaissent, déjà au deuxième ou troisième tour. La taille et l'ornementation de l'espèce sont tellement semblables au *M. contabulatus* LAMK., que je ne mentionne que les différences (COSSM.—PISS. : Icon. compl. II. Pl. XXXV, 169—4.).

En général, les tours de notre espèce sont plus bas. Il y a moins de côtes longitudinales et, généralement, tous les éléments de l'ornamentation sont plus développés et plus forts. Par conséquent, malgré la similitude extraordinaire, les deux espèces ne sauraient être identifiées.

Dimensions :

échantillons embryonnaires :	hauteur :	1,86 mm,
„ jeune :	„	5,65 mm,
„ adulte :	„	15,04 mm.

MUREX sp.

Pl. VI, fig. 6.

Un exemplaire fragmentaire de Gánti-szőlők, qui ressemble au *M. rigidus* OPPH. (Priabona. p. 218. Taf. I, fig. 1—2 a).

Dimensions :

hauteur du fragment figuré : 6,21 mm.

Stirps BUCCINACEA

Familia Buccinidae

GEN. *Cantharus* (BOLTEN) RÖDING 1798.

SECT. *Pollia* SOWERBY 1834.

CANTHARUS BRONGNIARTI [D'ORBIGNY]

Pl. VI, fig. 7—11.

1823. *F. polygonus* BRONGNIART non Lam. — BRONGNIART : Vicentin. p. 73. Pl. IV, excl. fig. 3 b.
 1850. *Fusus Brongniartianus* d'Orb. 1847. — D'ORBIGNY : Prodrôme. II. p. 317.
 1862. *Fusus polygonus* ZITTEL non Lam. — ZITTEL : Obere Numm. p. 370. Taf. I, Fig. 4. u. 5.
 1871. *Fusus polygonus* HANTKEN non Lam. — HANTKEN : Graner Braunkohlegeb. p. 65., 73., 100.
 1894. *Tritonidea polygona* LAMARCK 1801. — OPPENHEIM : Mte Pulli. p. 405. Taf. XXVI, Fig. 15.
 1894. *Fusus polygonus* Lam. var. *raricostatus* De Greg. — DE GREGORIO : Bassano. p. 28. Pl. 5, f. 112.
 1894. *Fusus polygonus* Lamk. var. *raricostatus* De Greg. — DE GREGORIO : Mte Postale. p. 21. Pl. 4, f. 131.
 1896. *Tritonidea polygona* DE LAMARCK 1801. — OPPENHEIM : Colli Berici. p. 113.
 1896. *Fusus polygonus* DE GREGORIO non Lamk. — DE GREGORIO : Roncà. p. 45.
 1897. *Tritonidea polygona* LMK. sp. — V. DE REGNY : Synopsis. II. p. 180.
 1897. *Tritonidea* (olim *Fusus*) *polygona* LAMK. — PAPP : Forna. p. 476.
 1897. *Fusus brongniarti* D'Orb. (olim *Fusus polygonus* BRONGT. non LAMK.) — PAPP : Ibid. p. 476.
 1898. *Tritonidea polygona* LMK. sp. — V. DE REGNY : Synopsis. III. p. 175.
 1900—1901. *Tritonidea* (*Cantharus*) *polygona* LAM. — OPPENHEIM : Priabona. p. 215.
 1908. *Tritonidea* (*Cantharus*) *polygona* FABIANI non Lam. — FABIANI : Colli Berici. p. 130.
 1908. *Fusus polygonus* TAEGER non LMK. — TAEGER : Vértes. p. 54., 63., 74., 80.
 1915. *Tritonidea* (*Cantharus*) *polygona* LAMARCK — DAINELLI : Eoc. Friul. p. 650.
 1922. *Tritonidea polygona* LAMARCK sp. — ROZLOZNIK—SCHRÉTER—T. ROTH : Esztergom. p. 22., 27.
 1938. *Fusus polygonus* Szóts non LAMARCK — Szóts : Mór. p. 12., 15.
 1939. *Tritonidea* (*Cantharus*) *polygona* Szóts non Lamarck — Szóts : Bajót. p. 179., 180.

À toutes les localités très abondante.

L'embryon est tout à fait lisse. Au troisième tour, il se présentent les côtes transversales caractéristiques, puis les carènes spirales fines. Les échantillons jeunes peuvent être confondus, superficiellement, avec les échantillons adultes du *Cantharus vértésensis* nov. sp.

Les échantillons adultes sont composés de dix tours. C'est une espèce très variable. À côté des formes trapus, il y en a d'étroites aussi, à spire haute. Quelquefois, il y a moins de côtes transversales que d'habitude.

Quant à l'affinité de l'espèce, il y avait de la confusion. En tout cas, les échantillons de la Transdanubie et de l'Italie Septentrionale doivent être distingués de l'espèce parisienne. Ainsi, la dénomination de D'ORBIGNY est juste.

Dimensions :

échantillon jeune : hauteur : 5,17 mm, hauteur du dernier tour : 4,70 mm, largeur : 3,78 mm.

échantillon jeune : hauteur : 22,40 mm, hauteur du dernier tour : 13,35 mm, largeur : 13,35 mm.

échantillon jeune : hauteur : 35,70 mm, hauteur du dernier tour : 26,10 mm, largeur : 19,40 mm.

échantillon adulte : hauteur : 45,10 mm, hauteur du dernier tour : 34,43 mm, largeur : 24,80 mm,

échantillon adulte : hauteur : 46,00 mm, hauteur du dernier tour : 34,35 mm, largeur : 24,90 mm.

CANTHARUS VÉRTESENSIS nov. sp.

Pl. VI, fig. 12—13.

1938. *Fusus* cfr. *minuatus* DESHAYES — Szórs : Mór. p. 12.

À toutes les localités rare.

L'embryon est lisse. L'ornamentation se présente au troisième tour, par des côtes transversales fortes. Au même endroit, il se présentent deux côtes spirales inférieures, relativement plus fortes, et une côte spirale supérieure relativement plus faible ; ces côtes traversent aussi les côtes transversales.

La coquille développée est composée de sept tours. Aux tours adultes, le nombre des côtes spirales s'augmente, mais elles deviennent plus faibles ; les derniers tours sont caractérisés par les longues côtes transversales. Là, dans la région inférieure du tour, il n'y a que des côtes spirales drues faibles. À partir du quatrième tour, le repli au-dessous de la suture se renforce de plus en plus et, aux derniers tours, il en devient un cordon spiral bien distinguable.

L'ouverture est étroite. Le labre extérieur est épaissi ; à sa surface intérieure, il y a quatre ou cinq dents faibles. Dans la région supérieure du labre intérieur, il y a une dent forte caractéristique.

C'est une espèce qui a peu de semblable. Elle est encore la plus voisine du *C. berellensis* [DE LAUB. et CAREZ.] (COSSM.—PISS. : Icon. compl. II. Pl. XXXVII, 179—16.), mais l'espèce parisienne est beaucoup plus grande.

En outre des environs de Gánt cette espèce se trouve même dans les couches saumâtres de l'Éocène inférieur de Mór et de Oroszlány.

Dimensions :

échantillon jeune : hauteur : 5,15 mm, hauteur du dernier tour : 4,63 mm, largeur : 3,59 mm,
 „ adulte : „ : 8,15 mm, „ „ „ „ : 5,08 mm, „ : 5,02 mm.

SECT. *Cantharus* s. s.*CANTHARUS SUBCOSTULATUS* OPPENHEIM

Pl. VI, fig. 14.

1900—1901. *Tritonidea* (*Cantharus*) *subcostulata* n. sp. — OPPENHEIM : Priabona. p. 214. Taf. I, Fig. 5—5 a.

J'identifie conditionnellement l'échantillon parfaitement conservé, trouvé à Gánti-szőlők, — pas complètement développé — avec l'espèce d'OPPENHEIM.

Dimensions :

hauteur : 11,26 mm, hauteur du dernier tour : 8,22 mm, largeur : 7,33 mm.

GEN. *Parvisipho* COSSMANN 1889.*PARVISIPHO NUDUS* nov. sp.

Pl. VI, fig. 15.

À Új-feltárás et Hosszúharasztos extraordinairement rare ; à Gánti-szőlők rare.

C'est une coquille composée de six tours, tout à fait lisse, très mince. Les tours sont séparés par une suture assez profonde. Le canal est court, étroit, un peu arqué, son bout s'est cassé.

Il est très voisin du *P. columbelloides* COSSM. (COSSM. : Cat. ill. IV. p. 146. Pl. V, fig. 26.), dont on ne peut pas la distinguer qu'à peine. L'espèce française paraît un peu plus convexe.

Dimensions :

hauteur : 2,83 mm, hauteur du dernier tour : 1,59 mm, largeur : 1,95 mm.

GEN. *Coptochetus* COSSMANN 1889.*COPTOCHETUS HOFMANNI* nov. sp.

Pl. VI, fig. 16.

À Gánti-szőlők rare ; à Hosszúharasztos un, à Új-feltárás sept exemplaires fragmentaires.

L'embryon est lisse. Au deuxième tour les éléments principaux de l'ornamentation se sont déjà développées : des côtes spirales plus fortes peu arquées et des carènes longitudinales fines. On voit déjà là, une carène spirale séparée, sous la suture.

La coquille développée est composée de huit tours. Aux tours aînés : il y a des côtes transversales plus fortes, clairsemées. L'ornamentation spirale est formée, là aussi, par les carènes fines dont le nombre est variable et, comme ça l'espèce montre de ce point de vue une certaine variabilité. D'habitude, il y a deux côtes spirales relativement fortes dans la région inférieure des tours et, au-dessus d'elles, il y en a trois autres, très fines. Entre les deux côtes spirales fortes, les côtes transversales sont plus plates qu'ailleurs. Au tours aînés, chez quelques exemplaires, il se présente aussi une carène longitudinale entre les deux carènes fortes, et les carènes supérieures se renforcent également. Ainsi, les côtes transversales deviennent convexes et l'ornamentation spirale devient plus égale. La carène spirale au-dessus de la suture se renforce et se plisse parmi les côtes transversales du tour précédent.

Le bord extérieur de l'ouverture est un peu détérioré. Le canal est droit, étroit et court.

Il est le plus voisin du *C. truncatus* [BAUDON] (COSSM.—PISS. : Icon compl. II. Pl. XXXVI, 187—5.).

Dimensions :

hauteur : 7,24 mm, hauteur du dernier tour : 4,31 mm, largeur : 2,89 mm.

COPTOCHETUS sp.

Pl. VI, fig. 17.

À Gánti-szőlők un exemplaire unique, fragmentaire, un peu roulé.

Il a des côtes tranchantes transversales situées un peu obliquement, à stries longitudinales fines.

Son état de conservation ne nous permet aucune détermination plus exacte.

Dimensions :

hauteur du fragment figuré : 3,86 mm.

Familia Fasciolaridae

GEN. *Clavilithes* SWAINSON 1840.

SUBGEN. RHOPALITES GRAUBAU 1904.

CLAVILITHES NOAE [CHEMNITZ]

Pl. VI, fig. 18—26.

1823. *F. Noe* Lam. — BRONGNIART : Vicentin. p. 72. (cum syn.)
 1850. *Fusus Noe* Lk. — BELLARDI : Nice. p. 221. (cum syn.)
 1862. *Fusus Noe* Lam. — ZITTEL : Obere Numm. p. 369. (cum syn.)
 1862. *Fusus rugosus* Lam. — ZITTEL : Ibid. p. 369.
 1871. *Fusus Noae* Lam. — HANTKEN : Graner Braunkohleng. p. 73.
 1871. *Fusus rugosus* HANTKEN non Lam. — HANTKEN : Ibid. p. 73., 100.
 1875. *Fusus Noae* Lam. — HANTKEN : Südl. Bakony. p. 312., 364. Taf. XIX, Fig. 11, a, b.
 1880. *Fusus (Clavella) Noae* LAMK. — DE GREGORIO : San Giov. Ilar. p. 92.
 1896. *Clavilithes Noae* DE LAMARCK 1802. — OPPENHEIM : Colli Berici. p. 113. (cum syn.)
 1896. *Fusus (Clavella) Noae* Lamk. var. *orangustatus* De Greg. — DE GREGORIO : Roncà. p. 45. Tav. 4, f. 14 a, c. (cum syn.)
 1896. *Clavilithes Noae* CHEMN. sp. — V. DE REGNY : Synopsis. I. p. 266.
 1896. *Clavilithes rugosus* DE LAMARCK 1803. — OPPENHEIM : Mte Postale. p. 201.
 1897. *Clavilithes Noae* CHEMN. (olim *Fusus Noae* LAMK.) — PAPP : Fornà. p. 476.
 1897. *Clavilithes Noae* CHEMN. sp. — V. DE REGNY : Synopsis. II. p. 181.
 1900—1901. *Clavilithes Noae* DE LAMARCK — OPPENHEIM : Priabona. p. 217. (cum syn.)
 1901. *Clavilithes Noae* Lamk. — OPPENHEIM : Alttert. Faun. p. 165.
 1901. *Clavella Noae* [Chemn.] — COSSMANN—PISSARRO : Coëntin. I. p. 100. Pl. XI, f. 10.
 1906. *Clavilithes Noae* CHEMN. — OPPENHEIM : Aegypten. p. 317. (cum syn.)
 1908. *Clavilithes Noae* Lam. — FABIANI : Colli Berici. p. 131. (cum syn.)
 1908. *Clavilithes (Fusus) rugosus* TAEGER non LMK. — TAEGER : Vértes. p. 74., 271. Taf. 10, Fig. 13.
 1908. *Clavilithes (Fusus) Noae* LMK. — TAEGER : Ibid. p. 79.
 1908. *Clavilithes (Fusus) Noae*, CHEM. — TAEGER : Ibid. p. 80.
 1911. *Clavella Noae* Chemnitz sp. — BOUSSAC : Pal. Numm. Alp. p. 350. Pl. XX, fig. 49. (cum syn.)
 1915. *Clavilithes Noae* CHEMNITZ — DAINELLI : Eoc. Friul. 636. Tav. LIV, fig. 22. (cum syn.)
 1915. *Clavilithes rugosus* DAINELLI non LAMARCK — DAINELLI : Ibid. p. 639. Tav. LIV, fig. 21.
 1922. *Clavella None* CHEMN. sp. — ROZLOZSNIK—SCHRÉTER—T. ROTH : Esztergom. p. 27.
 1928. *Clavilithes (Fusus) Noae* DESH. — POBOZSNY : Vértes. p. 225.
 1928. *Latirofusus simplex* POBOZSNY non DAINELLI — POBOZSNY : Ibid. p. 225.
 1938. *Fusus (Clavilithes) noae* DESHAYES — Szóts : Mór. p. 15.
 1938. *Fusus (Clavilithes) rugosus* Szóts non LAMARCK — Szóts : Ibid. p. 15.
 1939. *Fusus noae* LAMARCK — VECSEY : Ajka. p. 13.
 1939. *Clavilithes noae* Lamarck — Szóts : Bajót. p. 180.
 1939. *Clavilithes rugosus* Szóts non Lamarck — Szóts : Bajót. p. 180.
 1944. *Clavilithes (Rhopalites) noae* [LAMARCK] — Szóts : Úrkút. Tab. syn.

À toutes les localités abondante. L'embryon est, le plus souvent, roulé. Les trois premiers tours sont tout à fait lisses et plats. Au quatrième, les côtes spirales longitudinales sont minces, et

les côtes transversales se présentent tout d'un coup larges et fortes. Parmi celles-ci, l'on voit plus tard, des stries d'accroissement drues.

Les échantillons développés sont très variables. Les côtes transversales deviennent souvent, aux deux ou trois derniers tours, plus faibles et clairsemées, elles peuvent même s'effacer totalement. La même chose vaut pour les côtes longitudinales, mais celles-ci, dans la région située immédiatement au-dessous de la suture (et, ainsi, dans la région basale aussi), subsistent toujours. La rampe au-dessous de la suture peut être très large, notamment chez les exemplaires plus lisses.

Mais il arrive souvent que l'on retrouve l'ornementation des échantillons jeunes — naturellement, des plus développés — même chez les échantillons adultes. Pareilles variétés ont été décrites, — de la Transdanubie et de l'Italie Septentrionale, — par divers auteurs, sous le nom de *Cl. rugosus* [LAMK.].

Cette espèce diffère un peu du type parisien ; particulièrement, par ce que les échantillons développés à côtes transversales sont fréquents. À vrai-dire, il s'agit d'une sous-espèce géographique d'une espèce cosmopolite.

Le *Latirofusus simplex* DAIN. de POBOZSNY, n'est qu'une détermination erronée à cause de la confusion des figures.

Dimensions :

échantillon embryonnaire :	hauteur :	1,74 mm,
„	jeune :	„ 4,14 mm,
„	„	„ 29,05 mm,
„	„	„ 39,35 mm,
„	„	„ 47,70 mm,
„	adulte :	„ 68,35 mm,
„	„	„ 61,85 mm,
„	„	„ 76,05 mm,
„	„	„ 63,85 mm.

Stirps VOLUTACEA

Familia Olividae

Subfamilia OLIVINAE

GEN. *Ancilla* LAMARCK 1799.

SUBGEN. ANCILLA s. s.

SECT. *Ancilla* s. s.

ANCILLA PROPINQUA ZITTEL

Pl. VII, fig. 1—3.

1862. *Ancillaria propinqua* ZITT. — ZITTEL : Obere Numm. p. 367. Taf. I, Fig. 1 a—b.
 1872. *Ancillaria propinqua* Zittel — HANTKEN : Graner Braunkohleng. p. 70., 73., 100., 101.
 1871. *Ancillaria propinqua* ZITT. — HOFMANN : Ofen-Kovácsier Geb. p. 176.
 1896. *Ancillaria propinqua* ZITT. — V. DE REGNY : Synopsis. I. p. 269.
 1908. *Ancillaria propinqua* ZITT. — TAEGER : Vértes. p. 80.
 1922. *Ancilla propinqua* ZITT. — ROZLOZNIK—SCHRÉTER—T. ROTH : Esztergom. p. 27.
 1938. *Ancillaria propinqua* ZITTEL — SZÓTS : Mór. p. 12.
 1939. *Ancillaria propinqua* ZITTEL — VECSEY : Ajka. p. 13.
 1939. *Ancilla propinqua* Zittel — SZÓTS : Bajót. p. 180.
 1944. *Ancilla propinqua* [ZITTEL] — SZÓTS : Úrkút. p. 80. Taf. VII, Abb. 17. (cum syn.)

À Gánti-szőlők, abondante ; à Hosszúharasztos et Új-feltárás, rare.

Il y a de nombreux exemplaires jeunes à apex ronde de l'espèce auxquels on trouve déjà le cordon spiral inférieur, caractéristique à l'espèce.

K. ZITTEL (l. c.) nous a donné une bonne description de l'espèce. Il est problématique si l'*A. pinoides* DE GREGORIO (San Giov. Ilar. p. 40. Tav. V, fig. 46, 47, 48 a, b.) soit identique à l'*A. propinqua* ZITT.

Dimensions :

échantillon embryonnaire :	hauteur :	1,28 mm,	largeur :	0,88 mm,
„ „ :	„ :	1,58 mm,	„ :	1,01 mm,
„ adulte :	„ :	8,05 mm,	„ :	3,88 mm.

Familia Mitridae

Subfamilia VEXILLINAE

GEN. *Vexillum* (BOLTEN) RÖDING 1798.

SECT. *Conomitra* CONRAD 1865.

VEXILLUM CSÁKVARÉNSE nov. sp.

Pl. VII, fig. 4.

À Új-feltárás et Hosszúharasztos très rare.

L'embryon est tout lisse. Aux deuxième et troisième tours, il se présentent des plis transversaux forts qui se bornent aux régions inférieure et supérieure (situées sous la suture) des tours et qui ne s'atteignent pas l'un l'autre. À partir du quatrième tour, en général, la coquille est lisse, sans ornementation et l'on n'y voit que les stries d'accroissement fortes. Mais à l'un des exemplaires, l'on peut suivre, à travers plusieurs tours, les plis transversaux qui passent en tout la hauteur des tours. À cet exemplaire, la stricture, sous la suture, caractéristique au *M. hortensis* OPPH. se présente faiblement (Priabona. p. 231. Taf. XIX, Fig. 17—17a.).

Au dernier tour, en bas, il y a sept ou huit sillons spiraux faibles. Il a quatre plis columellaires forts et un cinquième, infime.

L'espèce hongroise est la plus voisine des espèces *C. hordeola* [DESH.] (COSSM.—PISS. : Icon. compl. II. Pl. XLII, 202bis—6.) et *M. hortensis* OPPH.

Dimensions :

hauteur : 20,67 mm, hauteur du dernier tour : 14,85 mm, largeur : 7,74 mm.

VEXILLUM BÖCKHI nov. sp.

Pl. VII, fig. 5—6.

À Gánti-szőlők et Új-feltárás très rare.

L'embryon s'est cassé. Au deuxième ou troisième tour environ, il y a une forte ligne de tubercules au-dessus de la suture. À partir du quatrième tour, les tubercules s'allongent bien vers le haut et deviennent des plis transversaux faibles. Aux tours développés on ne les trouve que très faiblement et disposées irrégulièrement.

La coquille développée est composée de dix tours environ.

Il est très voisin de la *C. marginata* [LAMK.] (COSSM.—PISS. : Icon. compl. II. Pl. XLII, 202bis—4.)

Dimensions :

hauteur du fragment embryonnaire : 2,68 mm,
 échantillon adulte : hauteur : 19,70 mm, hauteur du dernier tour : 15,15 mm, largeur :
 9,80 mm.

VEXILLUM SPLENDIDUM nov. sp.

Pl. VII, Fig. 7—8.

À Gánti-szőlők sept exemplaires fragmentaires.

La coquille développée est composée de cinq tours. Au deuxième, il apparaissent déjà les plis transversaux caractéristiques, aigus, lesquels se sont presque fondus aux tours situés les uns sous les autres. La suture est à peine visible. La surface de la coquille est polie.

Le bord extérieur de l'ouverture est très épaissi. Au labre intérieur, il y a trois plis.

En ce qui concerne l'extérieur, il ressemble plutôt au *M. marsalai* DE GREG. (Mte Postale. p. 24. Pl. IV, fig. 129—130.), mais celle-ci a la taille beaucoup plus grande et la similitude ne concerne que les plis transversaux. Du Bassin de Paris, on peut mentionner le *C. graniformis* LAMK., comme espèce voisine (COSSM.—PISS. : Icon. compl. II. Pl. XLII, 202bis—3.).

Dimensions :

hauteur de l'échantillon fragmentaire à ouverture : 4,11 mm,
 „ „ l'autre échantillon fragmentaire : 4,63 mm.

VEXILLUM sp.

À Hosszúharasztos trois fragments de péristome qui ressemblent à l'espèce précédente, mais paraissent plus grands que celle-ci.

Subfamilia MITRINAE

GEN. *Mitra* LAMARCK 1799.*MITRA SUBCREBRICOSTA* nov. sp.

Pl. VII, Fig. 9.

À Gánti-szőlők rare.

La coquille développée est composée de dix tours environ. Les plis transversaux caractéristiques apparaissent déjà au deuxième tour. À côté d'eux, on peut observer des stries spirales très fines. À la partie inférieure du dernier tour, l'on voit neuf ou dix côtes spirales plus fortes.

Elle a quatre plis columellaires forts. L'ouverture est assez étroite. Le bord extérieur est aigu.

Cette espèce ressemble beaucoup à la *M. crebricosta* LAMK. Il est douteux, si la forme mentionnée par P. OPPENHEIM sous ce nom (Colli Berici p. 74.) soit identique à celle de Gánt.

DE GREGORIO a décrit (San Giov. Ilar. pp. 82—83.) beaucoup d'espèces et variétés semblables, — entre elles, aussi la *M. crebricosta* LAMK. (COSSM.—PISS. : Icon. compl. II. Pl. XLI, 202—5.) — mais à cause des mauvaises figures, l'identification est impossible.

Dimensions :

hauteur : 16,50 mm, hauteur du dernier tour : 11,85 mm, largeur : 7,47 mm.

MITRA sp.?1908. *Mitra* sp. — TAEGER : Vértes. p. 79.

L'espèce mentionnée par H. TAEGER — faute de l'exemplaire — ne pouvait être identifiée.

Familia Volutidae

Subfamilia VOLUTINAE

GEN. *Voluta* LINNÉ 1758.

VOLUTA nov. sp. ?

Pl. VII, fig. 10.

Un fragment de couronne un peu roulé du mont Szőlőhegy de Csákberény.

Elle a trois plis columellaires forts et plus loin, au-dessus d'eux, l'on voit les vestiges d'un quatrième.

Par son ornementation et sa taille elle est très voisine de la *V. musicalis* LAMK. (COSSM.—PRSS. : Icon. compl. II. Pl. XLV, 206—1.). Mais les épines de celle-ci sont plus drues et elle a la taille plus étroite. À ce point de vue, elle est plus voisine de la *V. wateleti* DESH. (COSSM.—PISS. : Icon. compl. II. Pl. XLV, 206—3.). Mais elle se distingue de toutes les deux par ce qu'au-dessous des lignes d'épines il court un cordon spiral large, formé par le replis du tour suivant.

Il est vraisemblable que c'est une nouvelle espèce.

Dimensions :

hauteur du fragment figuré : 38,85 mm.

GEN. *Volutilithes* SWAINSON 1840.

VOLUTILITHES sp.

Pl. VII, Fig. 11.

Un fragment très roulé de Gánti-szőlők.

Les plis columellaires ne se voient pas. Sur la base du développement et de l'ordre des épines, il est le plus voisin du *V. bericorum* OPPH. (surtout des formes figurées par BOUSSAC : Études Pal. Numm. Alp. p. 360. Pl. XXI, fig. 23, 24, a, 26, a.)

K. ZITTEL (Obere Numm. p. 368.) mentionne de »Forna« un échantillon tout jeune du *V. subspinosus* [BRONGN.] qui, justement à cause de sa jeunesse, ne peut être déterminé.

K. PAPP (Forna p. 476.) et H. TAEGER (Vértes. p. 79.) mentionnent également une *Voluta* sp. de Hosszúharasztos. L'on ne peut pas décider, postérieurement, si elles soient identiques à une des deux *Voluta* par moi énumérées. Peut-être ces citations aussi peuvent être ramenées à K. ZITTEL.

Dimensions :

hauteur du fragment figuré : 32,10 mm.

Familia Marginellidae

GEN. *Persicula* SCHUMACHER 1817.

SUBGEN. GIBBERULA SWAINSON 1840.

PERSICULA PSEUDOALLIXI nov. sp.

Pl. VII, fig. 12.

1897. *Marginella Zitteli* DESH. — PAPP : Forná. p. 493. (partim)

À toutes les localités extraordinairement abondante

C'est une forme à très petite taille, conique, à apex plate, qui s'aiguise en bas. Le dernier tour se replisse aux précédents et, souvent, il les couvre totalement.

La surface de la coquille est tout à fait lisse, polie, mais on voit souvent les stries d'accroissement extraordinairement fines.

L'ouverture est très étroite. Le labre extérieur s'est très épaissi vers l'intérieur et il est parallèle au labre intérieur.

Elle a deux plis columellaires obliques, moins développés et en outre, au-dessus de ceux-ci, un autre, très faible, resté en arrière et invisible à cause de l'épaississement du labre intérieur.

Cette espèce n'est variable qu'un peu. L'ouverture est quelquefois un peu plus large et quelquefois le dernier tour ne couvre pas autant les précédents qu'en général.

Notre espèce est assez isolée. Elle est encore la plus voisine au *C. allixi* COSSM. (Loire-Inf. Suppl. I. p. 17. Pl. I, fig. 67—69.) de Bois-Gouët ; mais elle a l'ouverture plus large et six plis columellaires.

Dimensions :

hauteur 1,61 mm, largeur : 1,17 mm.

GEN. *Marginella* LAMARCK 1801.

SUBGEN. CRYPTOSPIRA HINDS 1844.

MARGINELLA NANA ZITTEL

Pl. VII, fig. 13.

1862. *Marginella ovulata* var. *nana* Zitt. — ZITTEL : Obere Numm. p. 368. Taf. I, Fig. 2 a. b. c.

1897. *Marginella ovulata* PAPP non LAMK. — PAPP : Forn. p. 476., 492. (partim)

1897. *Marginella Zitteli* DESH. — PAPP : Forn. p. 476., 493. Taf. II, Fig. 10, 10a, 10b.

1908. *Marginella Zitteli*, DESH. — TAEGER : Vért. p. 79.

À toutes les localités abondante.

D'après les figures de K. ZITTEL et K. PAPP (l.c.) il est très difficile de reconnaître l'espèce. À la figure de ZITTEL, l'apex est très ronde tandis qu'à celle de PAPP, le bord extérieur de l'ouverture n'est pas exact. D'ailleurs, les descriptions conviennent à cette espèce.

K. ZITTEL a reconnu que cette espèce ne peut être identifiée avec la *M. ovulata* LAMK. et l'a décrite comme une variété. La distinction de l'espèce a été exécutée par DESHAYES et il a proposé le nom de *M. zitteli* (An. s. vert. III. p. 554.). Mais, sur la base de la priorité, il faut employer le nom de variété donné par ZITTEL.

Dimensions :

hauteur : 2,74 mm, largeur : 1,80 mm.

MARGINELLA PSEUDONANA nov. sp.

Pl. VII, fig. 14.

1897. *Marginella ovulata* PAPP non LAMK. — PAPP : Forn. p. 493. (partim)

1897. *Marginella Zitteli* DESH. — PAPP : Ibid. p. 493. (partim)

À toutes les localités abondante.

C'est une forme involute, à spire très basse. Le dernier tour atteint presque toute la hauteur de la coquille. La suture n'est visible que quelquefois. La coquille développée est composée de quatre tours. La surface extérieure de la coquille est totalement lisse et polie. Quelquefois seulement, on y voit les stries d'accroissement très fines.

Le bord extérieur s'est épaissi d'une manière égale. À sa surface intérieure, il y a douze à quatorze plis menus dentiformes. Les labres extérieur et intérieur sont parallèles. Celui-là, quelquefois, se replisse tant qu'il atteint presque la hauteur de l'apex.

Elle a cinq plis columellaires qui deviennent graduellement, de plus en plus faibles vers le haut, et au suprême on ne les voit qu'à peine.

Cette espèce est très difficile à être distinguée de la *M. nana* ZITTEL. En général, d'ailleurs, elle a la spire plus basse, l'ouverture plus étroite et la coquille plus pointue en bas, et ce qu'est le plus important, elle a plus de plis columellaires. Je ne connais pas d'espèce semblable, excepté la *M. nana* ZITTEL.

Dimensions :

hauteur : 2,70 mm, largeur : 1,80 mm.

MARGINELLA PSEUDOVULATA OPPENHEIM

Pl. VII, fig. 15—16.

1896. *Marginella pseudovulata* n. sp. — OPPENHEIM : Colli Berici. p. 75. Taf. III, Fig. 8.
 1897. *Marginella ovulata* PAPP non LAMK. — PAPP : Forn. p. 476., 492. Taf. II. Fig. 9, 9a, 9b.
 1897. *Marginella Zitteli* DESH. — PAPP : Ibid. p. 493. (partim)
 1908. *Marginella pseudovulata* Oppenh. — FABIANI : Colli Berici. p. 133. (cum syn.)
 1908. *Marginella ovulata* TAEGER non LMK. — TAEGER : Vértes. p. 79., 80.

À toutes les localités assez abondante.

Selon P. OPPENHEIM (l. c.) l'espèce de l'Italie Septentrionale est beaucoup plus étroite que la parisienne. Le bord extérieur est épaissi, plus fort et l'espèce italienne a trois plis columellaires ; tandis que la parisienne, en a quatre.

Ces différences conviennent aussi aux échantillons de Gánt ; bien qu'ils ne soient aussi étroites que sur les figures d'OPPENHEIM. En tout cas, ils sont plutôt identiques à celle-ci, qu'à l'espèce parisienne.

L'espèce n'est variable qu'un peu. La variation consiste à ce que le bord extérieur se replisse plus ou moins. Par cela, elle diffère de l'espèce de l'Italie Septentrionale. En outre, sa taille est beaucoup plus basse que celle-ci ; elle en atteint la moitié environ.

Dimensions :

échantillon jeune : hauteur : 2,01 mm largeur : 1,23 mm.
 „ adulte : „ 5,01 mm „ 2,68 mm

MARGINELLA nov. sp. ?

À Gánti-szőlők, on a trouvé un, et à Új-feltárás un deuxième exemplaire de cette forme qui n'appartient pas aux mieux conservées.

En général, elle ressemble à la *M. nitidula* DESH. (COSSM.—PISS.: Icon. compl. II. Pl. XLVI, 208—16.), mais sa spire est plus haute et son ouverture plus étroite.

Les matériaux consistent en très peu d'individus, étant à notre disposition, ne permettent pas la détermination plus exacte ; peut-être ne s'agit-il que d'une variété extrême de la *M. nana* ZITTEL.

SUBGEN. GLABELLA SWAINSON 1840.

MARGINELLA HANTKENI nov. sp.

Pl. VII, fig. 17.

Elle est assez abondante à Hosszúharasztos (la plus grande partie des matériaux est perdu) et à Új-feltárás ; à Gánti-szőlők plus rare.

L'embryon est rond. Les autres tours ne sont qu'un peu convexes. L'échantillon développé est composé de quatre tours. Sa taille est, en bas et en haut, pointue, large et trapue. La spire est basse.

Le dernier tour atteint les deux tiers de la hauteur de la coquille ; même trois quarts à quelques échantillons bas.

La surface extérieure de la coquille est tout à fait lisse et polie. La suture est bien visible, de même que, — souvent, — les stries d'accroissement, très fines.

Le labre extérieur est très épaissi vers l'intérieur et l'extérieur et se replisse un peu, vers le haut. Il est parallèle au labre intérieur. Sa surface intérieure n'est pas dentelée. L'ouverture est étroite, en haut et en bas, il y a un petit canal. Il y a trois larges plis columellaires qui, au bout, se ramifient d'une manière très caractéristique, dichotomiquement. Mais la ramification n'est complète qu'aux deux plis columellaires supérieurs. Au pli inférieur c'est seulement la ramification inférieure qui s'est développé, de la supérieure il n'y a que le vestige.

C'est une espèce très variable. La convexité des tours peut être plus ou moins forte. La hauteur du dernier tour peut varier entre les limites des dimensions sus-mentionnées. Le repli du labre extérieur atteint de diverses mesures. L'épaississement du labre extérieur est aussi plus ou moins fort. Par la suite de la combinaison des divers caractères variables il y a des formes de taille tout à fait trapues, à spire basse, larges, à labre épais, à ouverture étroite, et puis de taille plus hautes et étroites, à labre moins épais et à ouverture plus large.

Notre espèce est assez isolée parmi les *Glabella* éocènes. Une variété de la *M. dichotomoptycha* COSSM. (Loire-Inf. I. p. 91. Pl. VII, fig. 9—10.) est beaucoup plus robuste. Au point de vue de la taille elle est encore la plus voisine de la *M. praegnans* OPPH. (Priabona. p. 222. Taf. XIX, Fig. 12—12 b). Mais celle-ci possède quatre plis columellaires. En outre, aux espèces italienne et française tous les plis columellaires se ramifient ; à l'espèce de Gánt, seulement les deux supérieurs.

Dimensions :

hauteur : 2,12 mm, largeur : 1,32 mm.

SUBGEN. HYALINA SCHUMACHER 1817.

SECT. Volvarina HINDS 1844.

MARGINELLA SUBCYLINDRICA nov. sp.

Pl. VII, fig. 18—19.

À Hosszúharasztos et Új-feltárás assez abondante ; à Gánti-szőlők relativement plus rare.

C'est une forme tout à fait lisse, à surface polie, où ne se voient que les stries d'accroissement très fines et drues. Le premier tour est rond, les autres sont plats, se fondent presque totalement et, près des sutures on voit à peine quelques petites approfondissements sur la coquille. Par conséquent, la spire devient pointue, mais son apex s'est arrondie.

Aux échantillons jeunes et non complètement développés, le bord extérieur de l'ouverture est très aigu et, à sa surface intérieure, il n'y a que — plus loin du bord, — les plis longs, spiraux, dentiformes dont le nombre atteint le vingt. La callosité se présente à la surface intérieure. Vers le milieu, le bord extérieur se recourbe un peu. Les dentules spirales se renforcent au bout.

Il y a trois plis columellaires forts, obliques. Quelquefois il s'en présente un quatrième, suprême, faiblement développée. Les plis columellaires s'étendent environ à la demie hauteur du labre intérieur.

La coquille développée est composé de quatre tours. Le dernier tour atteint plus que trois quarts de la hauteur de la coquille.

Les échantillons adultes ne sont variables qu'un peu. La variation se manifeste dans la relation de hauteur du dernier tour. Il y en a des échantillons à spire plus basse aussi.

Notre espèce est la plus voisine, même très voisine de la *M. cylindracea* DESH. Mais selon DESHAYES (An. s. vert. III. p. 549. Atl. II. Pl. 104, Fig. 21—23.) et COSSMANN (Cotentin. I. p. 79.

Pl. VIII, fig. 15) elle possède quatre plis columellaires, même quelquefois, un cinquième. À l'espèce de Gánt, l'ouverture est plus étroite et, en haut, elle s'applique plus à la coquille. En outre, le labre extérieur de l'espèce française s'est aussi épaissi à l'extérieur.

Parmi les espèces voisines, on peut encore mentionner la *M. oppenheimi* COSSM. (OPPENHEIM : Priabona. p. 222. Taf. XI, Fig. 12—12 a) et la *M. brevispira* OPPH. (Aegypten. p. 324. Taf. XXV, Fig. 3—4).

Dimensions :

échantillon jeune : hauteur : 1,50 mm, largeur : 0,90 mm,
 „ adulte : „ 5,83 mm, „ 2,54 mm.

MARGINELLA FREQUENS nov. sp.

Pl. VII, fig. 20.

1897. *Marginella Zitteli* DESH. — PAPP : Fornà. p. 493. (partim)

À toutes les localités abondante.

L'embryon est rond. Les tours prennent du relief presque imperceptiblement et se replissent aux précédents. La suture est visible. La surface extérieure de la coquille est lisse et polie ; à stries d'accroissements très fines.

L'échantillon développé est composé de quatre tours. La spire est très basse. Le dernier tour atteint sept huitièmes ou dix onzièmes de la hauteur de la coquille.

L'ouverture est très haute, étroite. Le labre extérieur s'est un peu épaissi et recourbé en haut. Sa surface intérieure n'est pas dentelée. Il est parallèle au labre intérieur.

À la partie inférieure du labre intérieur, il y a un pli fort et, au-dessus de celui-ci un autre plus faible, point visible en position normale.

L'espèce n'est variable qu'un peu. La spire est, quelquefois, plus haute et le bord extérieur, — quelquefois, — ne se replisse pas.

Dans le Bassin de Paris, il y a une espèce voisine, la *M. bouryi* COSSM. (Cat. ill. IV. p. 203. et COSSM. — PISS. : Icon. compl. II. Pl. XLVI, 203—15.). Mais celle-ci possède six plis columellaires et sa forme n'est pas aussi étroite et pointue que la forme de notre espèce.

Dimensions :

hauteur : 2,36 mm, largeur : 1,32 mm.

SUBGEN. STAZZANIA SACCO 1899.

MARGINELLA PANNONICA nov. sp.

Pl. VII, fig. 21.

?1897. *Marginella crassula* DESH. — PAPP : Fornà. p. 476.

?1908. *Marginella crassula*, DESH. — TAEGER : Vértes. p. 79.

À toutes les localités abondante.

Le premier tour est rond, les autres ne prennent qu'un peu de relief. La spire est pointue. Le dernier tour atteint deux tiers de la hauteur de la coquille. La surface de la coquille est parfaitement lisse ; à stries d'accroissement très fines.

Les échantillons adultes sont composés de quatre, même plus souvent de cinq tours.

L'ouverture est étroite, en bas relativement plus large qu'en haut. Aux échantillons adultes, le labre extérieur s'est épaissi également et à l'extérieur et à l'intérieur. Sa surface intérieure est tout à fait lisse.

Il y a trois plis columellaires bien développés, auxquels s'ajoute, rarement, même un quatrième pli plus faible. Vers le haut, les plis columellaires se placent de plus en plus obliquement.

C'est une espèce assez variable. Il y en a des échantillons larges, plus trapus. L'ouverture est assez souvent un peu plus large. La hauteur de la spire varie aussi.

K. PAPP et H. TAEGER (l. c.) mentionnent de Hosszúharasztos la *M. crassula* DESH. En vertu de la ressemblance, l'on peut supposer qu'il s'agisse, en tous les deux cas, de l'espèce ici décrite. Mais notre espèce ne saurait être identifiée avec l'espèce de DESHAYES. Elle ressemble plutôt à la *M. edwardsi* DESH. et à la *M. crenulata* DESH. (COSSM.—PISS.: Icon. compl. II. Pl. XLVI, 208—4. et 208—9.) avec lesquelles sa taille s'accorde plutôt, bien qu'elle en soit plus petite.

Il est problématique si la *M. crassula* DESH., mentionnée par P. OPPENHEIM (Priabona. p. 223.) et FABIANI (Colli Berici. p. 133.) parvenant de Colli Berici ne soit indétiquée à l'espèce de Gánt.

Dimensions :

hauteur : 5,57 mm, largeur : 2,59 mm.

SUBGEN. DENTIMARGO COSSMANN 1899.

MARGINELLA VÉRTESENSIS nov. sp.

Pl. VII, fig. 22.

?1897. *M. hordeola* DESH. — PAPP : Forna. p. 476.

?1908. *M. hordeola*, DESH. — TAEGER : Vértes. p. 79.

À toutes les localités assez abondante (les matériaux de Hosszúharasztos, sauf un échantillon, ont été perdus).

Le premier tour est rond, les autres sont un peu convexes. Près de la suture bien visible, la surface de la coquille s'approfondit un peu. La surface extérieure est polie et les stries d'accroissement très fines ne se voient que rarement.

La coquille développée est composée de cinq ou, rarement de quatre tours. La hauteur du dernier tour surpasse toujours la moitié de la hauteur de la coquille, mais elle en atteint, souvent, les deux tiers.

L'ouverture est relativement large. Le bord extérieur est arqué. Le labre extérieur s'est fort épaissi et à sa surface intérieur, il y a une formation dentiforme, généralement fort, rarement moins développée. Il y a trois plis columellaires bien développés, dont le suprême est le plus fort.

C'est une espèce très variable. Cette propriété se manifeste, principalement, par la variation de la hauteur du dernier tour et par sa largeur plus grande. Par conséquent les échantillons relativement plus trapus sont abondants. Par la suite de la callosité plus ou moins fort du labre extérieur, l'ouverture est tantôt plus large, tantôt plus étroite.

K. PAPP et H. TAEGER (l. c.) mentionnent la *M. hordeola* DESH. de Hosszúharasztos. Il est très probable qu'il s'agisse de l'espèce ici traitée.

Notre espèce est vraiment la plus voisine de la *M. hordeola* DESH. (COSSM.—PISS.: Icon. compl. II. Pl. XLVI, 208—8.). Mais elle en diffère par sa spire plus basse et aussi par sa taille. À l'espèce parisienne, le dernier tour n'atteint pas la moitié de la hauteur de la coquille, à l'espèce de Gánt, il en est toujours plus haut. L'autre espèce voisine, la *M. dentifera* LAMK., possède une spire encore plus haute que la *M. hordeola* DESH. (COSSM.—PISS.: Ibid. II. Pl. XLVI, 208—7.)

Dimensions :

hauteur : 4,41 mm, largeur : 1,92 mm.

*Stirps TOXOGLOSSA***Familia Conidae****Subfamilia BRACHYTOMINAE**GEN. *Asthenotoma* HARRIS et BURROWS 1891.

SUBGEN. ASTHENOTOMA s. s.

ASTHENOTOMA GRANIFORMIS nov. sp.

Pl. VII, fig. 23.

À toutes les localités assez rare.

L'embryon est tout lisse. Au troisième tour, il se présentent des côtes transversales aiguës, arquées d'une manière caractéristique, drues. Au quatrième, il y a trois côtes spirales dont la suprême — celle sous la suture — est isolée, plus distante des deux autres. Par la suite du croisement des côtes transversales et spirales, il se forment des lignes de granulation transversales et spirales. Les lignes de granulation transversales sont partout dominantes. Le nombre des lignes de granulation spirales atteint, à l'avant-dernier tour, le cinq. Au dernier tour libre, il y en a dix et, au-dessous d'elles il y a encore huit côtes spirales qui s'effacent de plus en plus vers le bas.

La coquille développée est composée de sept tours. La suprême ligne de granulation spirale court partout isolée des autres. La coquille prend du fort relief immédiatement derrière le péristome et, à cet endroit, il n'y a que les côtes spirales lisses et plates.

L'espèce de Gánt appartient au voisinage de l'*A. microchila* [EDW.] (COSSM.—PISS.: Icon. compl. II. Pl. L, 223—4.), ses tours sont un peu plus convexes, et elle possède plus de lignes de granulation spirales.

Dimensions :

hauteur : 5,19 mm, hauteur du dernier tour : 3,28 mm, largeur : 2,13 mm.

Subfamilia CYTHARINAEGEN. *Cythara* SCHUMACHER 1817.

SUBGEN. MANGELIA RISSO 1826.

SECT. *Mangelia* s. s.*CYTHARA VÉRTESENSIS* nov. sp.

Pl. VII, fig. 24.

À Gánti-szőlők abondante, à Új-feltárás et Hosszúharasztos assez rare.

L'embryon est lisse. Au deuxième tour, il se présentent déjà les côtes transversales droites, fortes, même le cordon spiral, formé par une stricture, sous la suture, lequel se replisse un peu aux tours précédents. Ces deux caractères dominants subsistent aussi plus tard. L'ornamentation spirale consiste seulement en très faibles stries. Au dernier tour, on peut observer que le bout inférieur des côtes transversales est un peu bifurqué.

La coquille développée est composée de six tours. L'ouverture est étroite, le bord extérieur aigu. Le canal est large, pas profond et relativement court.

Notre espèce, par son ornementation simple, est assez isolée parmi les *mangéliés* éocènes. L'espèce qui paraît la plus voisine, c'est la *M. gouëtensis* COSSM. (Loire-Inf. I. p. 64. Pl. VII, fig. 25.) parvenant de Bois-Gouët.

Dimensions :

hauteur : 5,97 mm, hauteur du dernier tour : 4,24 mm, largeur : 2,40 mm.

CYTHARA KOCHI nov. sp.

Pl. VII, fig. 25.

Dix-huit exemplaires de Új-feltárás, cinq de Gánti-szőlők.

La coquille développée est composée environ de neuf ou dix tours. Elle est ornée de nombreuses carènes spirales très fines, qui traversent aussi les côtes transversales caractéristiques. Celles-ci longent toute la hauteur des tours et masquent toujours un peu les côtes transversales des tours précédents.

L'ouverture est étroite. Le canal est étroit, profond, assez long (celui de l'échantillon figuré est détérioré), situé un peu obliquement.

Elle se range entre la *R. supraeoaenica* COSSM. et la *R. rugosa* [DESH.] (COSSM.—PISS.: Icon. compl. II. Pl. LIII, 226—15. et 226—17.).

Dimensions :

hauteur : 4,78, mm, hauteur du dernier tour : 3,18 mm, largeur : 1,98 mm.

CYTHARA HOFMANNI nov. sp.

Pl. VII, fig. 26.

À Új-feltárás deux exemplaires et un fragment.

Elle est composée de huit tours. L'embryon existe ; les côtes transversales se présentent au troisième tour ; elles sont déjà très développées au quatrième et montrent la forme caractéristique aux *Mangelia*. Il y a six côtes spirales assez fortes traversant même les côtes transversales.

L'ouverture est étroite. Le bord extérieur s'est recourbé en haut et, là, se trouve le canal étroit caractéristique. Le canal est étroit, pas profond, et court.

L'espèce la plus voisine est la *M. labratula* COSSM. (Cat. ill. IV. p. 296. Pl. VIII, fig. 26. et Icon. compl. II. Pl. LIII, 230—2.).

Dimensions :

hauteur : 5,23 mm, hauteur du dernier tour : 3,43 mm, largeur : 2,22 mm.

CYTHARA GÁNTENSIS nov. sp.

Pl. VII, fig. 27.

À toutes les localités extraordinairement rare.

L'embryon est toute lisse. L'ornamentation commence au troisième tour, par des côtes transversales fortes, clairsemées et des côtes spirales fines. Parmi celles-ci deux sont un peu plus fortes et situées à la partie inférieure des tours. La zone au-dessus d'elles est presque plate. Au dernier tour, libre, il y a, au-dessous d'elles environ quinze côtes spirales fines.

La coquille développée est composée de six tours. L'ouverture est étroite. Le canal est étroit, profond et court.

Dimension :

hauteur : 3,43 mm, hauteur du dernier tour : 2,33 mm, largeur : 1,66 mm.

CYTHARA nov. sp. ?

Pl. VII, fig. 28.

Un échantillon détérioré et quelques fragments de Új-feltárás.

L'embryon s'est cassé. À partir du quatrième tour environ l'on voit des côtes transversales fortes. Celles-ci ont plus tard une rupture à la moitié de leur hauteur, et se courbent en avant. À la surface de la coquille, l'on peut aussi observer des fines stries transversales et des stries d'accroissement très fines, arquées. Les tours se replissent un peu sur les précédents.

La coquille développée est composée de neuf tours environ. Le bord extérieur s'est cassé. Le canal est étroit, long.

C'est probablement une nouvelle espèce, mais son état fragmentaire et un peu roulé ne permet pas la détermination plus exacte. D'après ces caractères, elle se range entre la *R. striolaris* [DESH.] et la *R. dameriacensis* [DESH.] (COSSM.—PISS.: Icon. compl. II. Pl. LIII, 226—6. et 226—7.).

Dimension :

hauteur : 15,39 mm, hauteur du dernier tour : 10,36 mm.

GEN. *Peratotoma* HARRIS et BURROWS 1891.

PERATOTOMA GRÁNÁSENSIS nov. sp.

Pl. VII, fig. 29.

À Gánti-szőlők assez rare.

L'embryon est roulé. La coquille développée est composée de huit tours.

À partir du quatrième tour, il est orné de côtes transversales fortes et spirales faibles, assez drues. Le nombre des côtes spirales atteint huit ou neuf.

Le bord extérieur est aigu. Le canal est étroit, court, son bout s'est cassé ; il est situé un peu obliquement.

Il est le plus voisin du *P. subcastellorum* nov. sp. qui suit plus bas.

Dimensions :

hauteur : 4,71 mm, hauteur du dernier tour : 2,74 mm, largeur : 2,24 mm

PERATOTOMA SUBCASTELLORUM nov. sp.

Pl. VII, fig. 30.

Un fragment de Hosszúharasztos ; un fragment et un exemplaire de Új-feltárás.

La coquille développée est composée de huit tours environ. Son apex est roulé. À partir du troisième tour, à-peu-près, il se présentent six côtes spirales plus fortes et des côtes transversales larges, très convexes.

Le canal est étroit, profond, un peu oblique.

Il est le plus voisin du *P. castellorum* OPPH. (Priabona. p. 248. Taf. XIX, fig. 7—7 a.), mais c'est une forme plus petite et plus étroite que celui-ci et ses côtes transversales sont disposées plus régulièrement.

Dimensions :

hauteur : 3,96 mm, hauteur du dernier tour : 2,68 mm, largeur : 1,62 mm.

GEN. *Pleurotomella* VERRIL 1873.

PLEUROTOMELLA GÁNTENSIS nov. sp.

Pl. VII, fig. 31.

Un échantillon de Hosszúharasztos ; quatre exemplaires fragmentaires de Gánti-szőlők.

L'on peut reconnaître déjà à l'embryon la forme échelonnée des tours. À la partie inférieure des tours, il y a des côtes transversales relativement fortes, clairsemées et des côtes spirales, plus faibles, en nombre de quatre. La partie supérieure des tours n'est ornée que des lames transversales

très fines, arquées. Celle-ci passent aussi à la partie inférieure, où elles sont croisées par des côtes spirales très fines, formant une ornementation treillissée.

La coquille développée est composée environ de huit tours. Le bord extérieur s'est cassé. Le canal est court, étroit.

Dimensions :

hauteur : 4,04 mm, hauteur du dernier tour : 2,73 mm, largeur : 2,12 mm.

GEN. *Cryptoconus* KOENEN 1867.

CRYPTOCONUS SEMISTRIATUS [DESHAYES]

Pl. VII, fig. 32.

1824. *Pleurotoma semi-striata*, Nob. — DESHAYES : Coq. foss. II. p. 443. Pl. LXIX, fig. 5, 6.

1866. *Pleurotoma semistriata* Desh. — DESHAYES : An. s. vert. III. p. 408.

1880. *Conorbis lineolatus* LAMK. var. *semistriatus* — DE GREGORIO : San. Giov. Ilar. p. 64. Tav. IV, fig. 43.

1889. *C. lineolatus* [Desh.] var. *semistriata* — COSSMANN : Cat. ill. IV. p. 238.

1894. *Cryptoconus lineolatus* LAM. sp. 1804. et var. *semistriata* Des. 1824. — OPPENHEIM : Mte Pulli. p. 414. Taf. XXVIII, fig. 13. (cum syn.)

1910—1913. *Cryptoconus lineolatus* [Desh.] var. *semistriatus* [Desh.] — COSSMANN—PISSARRO : Icon. compl. II. Pl. XLIX, 216—11'.)

À Hosszúharasztos rare ; à Új-feltárás et Gánti-szőlők, extraordinairement rare.

Je ne peu identifier que, conditionnellement les échantillons de Gánt, avec le *C. semistriatus* [DESH.].

Dimensions :

hauteur du fragment figuré, à apex cassée : 26,36 mm.

Subfamilia CONINAE

GEN. *Conus* LINNÉ 1758.

SUBGEN. PUNCTICULUS SWAINSON 1840.

SECT. *Stephanoconus* MÖRCH 1852.

CONUS ESTERHÁZYI C. PAPP

Pl. VII, fig. 33—34.

?1862. *Conus* sp. — ZITTEL : Obere Numm. p. 367.

1897. *Conus Esterházyi* SP.N. — PAPP : Forna. p. 476., 494. Taf. II, Fig. 12, 12 a, 12 b.

?1897. *Conus* cfr. *crenulatus* DESH. — PAPP : Ibid. p. 476.

1908. *Conus Esterházyi*, PAPP — TAEGER : Vértes. p. 79., 80.

?1908. *Conus* cf. *crenulatus*, DESH. — TAEGER : Ibid. p. 79.

À toutes les localités assez abondante.

Les bourrelets spiraux, — le plus souvent, — ne sont pas développés — surtout aux échantillons adultes, — mais ils sont confondus.

Peut-être le *Conus* sp. mentionné par ZITTEL, de même que le *C. cfr. crenulatus* DESH. de PAPP et TAEGER, appartiennent-ils à cette espèce.

Dimensions :

échantillon jeune : hauteur : 1,31 mm,

„ adulte : „ 6,89 mm, hauteur du dernier tour : 5,26 mm, largeur : 3,92 mm.

Subclassis OPISTHOBRANCHIA

Ordo PLEUROCOELA

Stirps CEPHALASPIDAE

Familia Actaeonidae

GEN. *Actaeon* MONTFORT 1810.*ACTAEON VITÁLISI* nov. sp.

Pl. VII, fig. 35.

Extraordinairement rare ; deux exemplaires de Hosszúharasztos et un de Új-feltárás.

C'est une forme trapue, à spire basse. L'embryon est lisse, mais au tour suivant, il apparaissent déjà les côtes spirales fines qui se renforcent graduellement. Au dernier tour, il y en a dix-huit et, dans la région basale, il y a, au-dessous d'elles, encore quatre ou cinq plus faibles. Au troisième tour, il se présentent, dans l'intervalle des côtes spirales de fines lames transversales. Celles-ci restent toujours fines.

L'ouverture est conforme à celle de l'*A. bevaleti* [BAUDON] (COSSM.: Cat. ill. IV. p. 303. et Icon. compl. II. Pl. LIV, 233—15.), mais à l'espèce hongroise, le pli columellaire manque. D'ailleurs, la ressemblance se rapporte aussi à l'ornementation de la coquille.

Dimensions :

hauteur : 2,08 mm, hauteur du dernier tour : 1,73 mm, largeur : 1,46 mm.

Familia Ringiculidae

GEN. *Ringicula* DESHAYES 1833.SECT. *Ringicula* s. s.*RINGICULA RITAE* V. DE REGNY

Pl. VII, fig. 36—37.

1898. *Ringicula Ritae* N. f. — V. DE REGNY : Synopsis. III. p. 162. Tav. XIX [VI], Fig. 11 a—b.

1908. *Ringicula Ritae* Vinassa — FABIANI : Colli Berici. p. 139. (cum syn.)

1938. *Actaeon nysti* Szörs non DUCHASTEL — Szöts ; Mór. p. 12.

À Gánti-szőlők et Hosszúharasztos assez abondante ; à Új-feltárás, un exemplaire.

L'espèce est très variable. Depuis les formes trapues jusqu'aux plus étroites, il y a toute une série de variétés. Le labre et les plis se sont épaissis à diverses mesures. Ces caractères variables se combinent les uns avec les autres.

Les échantillons de Gánt sont conformes à l'espèce de V. DE REGNY, mais ils n'atteignent pas la grandeur de celle-là.

La forme provenant des couches saumâtres de l'Éocène inférieur de Mór, mentionnée par moi-même comme *A. nysti* DUCHT., n'est qu'un échantillon de cette espèce, dont l'ouverture s'est cassé.

Dimensions :

échantillon trapu : hauteur 2,14 mm, hauteur du dernier tour : 1,62 mm, largeur : 1,27 mm,
échantillon étroit : „ 2,51 mm, „ „ „ „ 2,05 mm, largeur 1,62 mm.

Familia Aceridae

GEN. *Acera* O. F. MÜLLER 1776.

ACERA ASPIRATA nov. sp.

Pl. VII, fig. 38.

À Új-feltárás et Hosszúharasztos rare.

Je ne peux point identifier cette espèce avec l'*A. striatella* [LAMK.] (COSSM.—PISS.: Icon. compl. II. Pl. LV, 244—1.). Sa coquille est mince ; son ouverture est relativement beaucoup plus large, surtout en bas.

Le dernier tour surpasse la spire et la couvre : différemment de l'espèce française. À la surface de la coquille, on voit les drues stries d'accroissement arquées. Les stries longitudinales sont beaucoup plus fines, que celles de l'espèce française.

Les formes développées sont composées de quatre tours. Au bord supérieur, relevé des tours, il y a la carène spirale courbée vers l'intérieur.

Par sa spire couverte elle est plutôt voisine de l'*A. stromeri* OPPH. (Aegypten. p. 341. Taf. XXVI, Fig. 20 a—c.) décrite par OPPENHEIM des couches supérieures du Mokattam.

Dimensions :

hauteur : 4,48 mm, largeur : 2,95 mm.

Familia Scaphandridae

GEN. *Cyclichna* LOVÉN 1846.

CYCLICHNA GÁNTENSIS nov. sp.

Pl. VII, fig. 39.

À Új-feltárás et Hosszúharasztos abondante ; à Gánti-szőlők très rare.

En haut, elle est un peu plus mince ; en bas, plus large.

Les stries d'accroissement sont plus fortes et, par conséquent, la surface de la coquille est souvent, mais presque invisiblement, plissée. Les parties inférieures et suprêmes des tours sont rainurées d'une manière fine.

Les échantillons jeunes sont plus étroites et ressemblent à la *B. cylindroides* [DESH.] (COSSM.—PISS.: Icon. compl. II. Pl. LV, 241—6.) ; tandis que les échantillons développées sont plus voisines de la *B. denudata* [DESH.] (Ibid. II. Pl. LV, 241—12.).

Il est probable que la *B. caelata* DESH., mentionnée par moi-même de Mór (Mór. p. 12.) soit un exemplaire jeune de cette espèce, quoique les rainures ne s'y voient pas.

Dimensions :

hauteur : 7,35 mm, largeur : 3,46 mm.

CYCLICHNA VÉRTESENSIS nov. sp.

Pl. VII, fig. 40.

À Hosszúharasztos et Új-feltárás extraordinairement abondante ; à Gánti-szőlők rare.

Les échantillons adultes sont tout à fait lisses ; seulement à partir des stries d'accroissement ils sont très faiblement plissés. Mais aux échantillons plus jeunes, on voit souvent les rainures presque invisibles à la partie inférieure des tours.

La forme est assez variable. En général, elle est plus trapue que les *Cyclichna* parisiennes, mais il y a des échantillons plus étroits à ouverture étroite, et des trapues à ouverture plus large. Quand-même on ne peut pas les distinguer, comme espèces séparées.

Dimensions :

hauteur : 4,13 mm, largeur : 1,92 mm.

CYCLICHNA HANTKENI nov. sp.

Pl. VII, fig. 41.

1938. *Bulla denudata* Szórs non DESHAYES — Szórs : Mór. p. 12.

À Új-feltárás et Gánti-szőlők très rare.

C'est une forme étroite à ouverture étroite. En haut, elle est plus étroite qu'en bas. À cause des stries d'accroissement drues, elle est plissée d'une manière drue, mais très fine. Il n'y a qu'aux parties infimes et suprêmes des tours quelques rainures très fines.

Par sa taille et son ouverture étroite, elle se range entre *C. angystoma* [DESH.] et *C. cylindroides* [DESH.] (COSSM.—PISS.: Icon. compl. II. Pl. LV, 241—5. et 241—6.).

Dimensions :

hauteur : 4,26 mm, largeur : 1,66 mm.

Familia Philinidae

GEN. *Philine* ASCANIUS 1772.

PHILINE HUNGARICA nov. sp.

Pl. VII, fig. 42—43.

Échantillon unique de Hosszúharasztos. Malheureusement, le bord extérieur étalé de l'ouverture s'est en partie cassé.

La surface de la coquille est ondulée, les stries d'accroissement se recourbent, — en bas et en haut, — en angle droit.

Elle est la plus voisine de la *Ph. excavata* [DESH.] (COSSM.: Cat. ill. IV. p. 310. et Icon. compl. II. Pl. LIV, 240—1.), mais elle est encore plus évolutive que celle-là. L'espèce de BAYAN (*B. meneghini* BAY., Études I. p. 61. Pl. 8, f. 3.) est une forme beaucoup plus grande et moins évolutive même que l'espèce parisienne.

Dimensions :

hauteur : 2,89 mm, largeur : 2,79 mm.

Subclassis PULMONATA

Ordo BASOMMATOPHORA

Stirps ACTOPHILA

Familia Ellobiidae

Subfamilia PEDIPEDINAE

GEN. *Marinula* KING 1831.

MARINULA sp.

À Új-feltárás l'on a trouvé deux fragments de columelles possédant les plis épaissis, caractéristiques. Malheureusement, les fragments ne permettent aucune détermination plus exacte.

*Stirps HYGROPHILA***Familia Planorbidae**GEN. *Anisus* STUDER 1820.*ANISUS PSEUDOSUBANGULATUS* nov. sp.

Pl. VII, fig. 44—46.

À Új-feltárás trois exemplaires ; à Hosszúharasztos deux exemplaires et un fragment. C'est une espèce composée de trois tours, menue et plate, à stries d'accroissement très fines, drues.

À la partie inférieure du tour, il y a une carène spirale forte, à la partie supérieure, une autre, très faible, située plus vers l'extérieur.

Il appartient au voisinage de l'*A. subangulatus* [LAMK.] (COSSM.—PISS.: Icon. compl. II. Pl. LVII, 254—13.).

Dimensions :

hauteur : 0,42 mm, largeur : 1,26 mm.

ANISUS BICARINATUS nov. sp.

Pl. VII, fig. 47—49.

À Hosszúharasztos dix exemplaires.

C'est une forme menue, plate, sinistre, à ombilic assez profond. Elle est composée de quatre tours, à stries d'accroissement très fines.

À la bordure des tours, en bas et en haut, il court, de chaque côté, une carène spirale, très caractéristique à l'espèce. La carène inférieure est située plus vers l'intérieur.

Par ses deux carènes spirales caractéristiques, il est assez isolé parmi les *Anisus* éocènes.

Dimensions :

hauteur : 0,63 mm, largeur : 1,23 mm.

SUBGEN. SEGMENTINA FLEMING 1822.

ANISUS PSEUDOPLANULATUS nov. sp.

Pl. VII, fig. 50—52.

Un exemplaire de Hosszúharasztos et un autre, plus jeune, de Új-feltárás.

C'est une forme composée de trois tours, très plates, à stries spirales très fines. Devant l'ouverture il y a plusieurs plis de péristome drus. La position du bord de l'ouverture est oblique.

Au bord extérieur des tours se déroule une carène spirale saillante, caractéristique à l'espèce.

Il est très voisin de l'*A. inflatus* [DESH.] var. *planulatus* DESH. (COSSM.—PISS.: Icon. compl. II. Pl. LVII, 254—21.), mais notre espèce est un peu plus haute et son ombilic est plus profond.

Dimensions :

hauteur : 1,09 mm, largeur : 3,04 mm.

Classis SCAPHOPODA

Familia Siphonodentaliidae

GEN. *Cadulus* PHILIPPI 1844.

SECT. *Gadila* GRAY 1847.

CADULUS PSEUDOHUNGARICUS nov. sp.

Pl. VII, fig. 53—54.

1938. *Gadilla* sp. — Szóts: Mór. p. 11.

À Gánti-szőlők très rare ; à Hosszúharasztos quatre, à Új-feltárás cinq exemplaires, le plus souvent fragmentaires.

C'est une coquille tout à fait lisse, à surface polie ; un peu arquée, étroite. Vers le milieu, elle s'épaissit un peu ; le plus grand épaississement est atteint immédiatement devant l'ouverture. Celle-ci est presque totalement circulaire (un peu comprimée en sens dorsoventral) ; le bord est aigu.

L'ouverture postérieure est beaucoup plus étroite, divisée du côté par deux fissures très étroites et courtes. Malheureusement, elle ne reste pas conservée complètement à aucun exemplaire.

Il est très voisin du *S. parisiense* [DESH.] (COSSM.—PISS.: Icon. compl. II. Pl. I, 3—1.), mais sa taille est beaucoup plus étroite, son ouverture postérieure relativement beaucoup plus étroite et, comme différence principale, les labres ne sont pas divisées.

La *G. hungarica* HANTK. in coll. est assez abondante dans la marne argileuse à foraminifères et mollusques de l'Éocène inférieur et moyen aux environs de Budapest (Bassins de Pilis et de Nagykovácsi). Cette espèce est aussi voisine, mais elle est un peu moins étroite et possède une coquille plus épaisse.

Dimensions :

hauteur : 6,29, largeur de l'ouverture : 0,63 mm, largeur maximale : 0,81 mm.

Classis BIVALVIA

Ordo TAXODONTA

Stirps NUCULACEA

Familia Nuculidae

GEN. TRINACRIA MAYER 1868.

TRINACRIA MÓRENSIS Szóts

Pl. VIII, fig. 1—6.

- ?1862. *Trigonocoelia media* Desh. — ZITTEL : Obere Numm. p. 392.
?1897. *Trigonocoelia (Trinacria) media* DESH. — PAPP : Forna. p. 476.
?1908. *Trigonocoelia (Trinacria) media* DESH. — TAEGER : Vértes. p. 77.
1938. *Trinacria mórensis* nov. sp. — Szóts : Mór. p. 10., 29. Pl. syn., fig. 1—1a.
1938. *Trinacria jeurensis* Szóts non DESHAYES — Szóts : Mór. p. 10.

À toutes les localités assez abondante (la plupart des matériaux de Hosszúharasztos sont perdues). À la description de l'espèce, il faut ajouter qu'aux échantillons développés l'on peut trouver plus de cinq dents et les dents postérieures se brisent en rectangle. En outre, nous devons remarquer que la proportion de la hauteur et de la longueur est assez variable.

Dimensions :

valve droite embryonnaire :	hauteur :	1,20 mm,	longueur :	1,77 mm,
„ gauche „	„	1,38 mm,	„	1,87 mm,
„ droite adulte	„	3,85 mm,	„	5,12 mm,
„ gauche „	„	3,57 mm,	„	5,12 mm.

TRINACRIA GÁNTENSIS nov. sp.

Pl. VIII, fig. 7—8.

À Hosszúharasztos une jeune valve gauche ; à Új-feltárás deux développées.

Elle est très voisine de l'espèce *Tr. inaequilateralis* [D'ORB.] très répandue dans le Bassin de Paris, surtout dans l'étage cuisien (DESHAYES : An. s. vert. I. p. 839. Atl. I. Pl. LXIV, fig. 27—30. et COSSM.—PISS.: Icon. compl. I. Pl. XXXIV, 107—4.) ; mais à cause de certaines caractéristiques différentes, nous devons l'en séparer.

Le crochet de l'espèce hongroise est plus haute ; le bout antérieur de la valve n'est pas aussi pointue ; le bord de la valve prend plus de relief en bas et en avant.

L'ornementation de la surface est aussi différente. À l'espèce parisienne, il y a des côtes concentriques ; à notre espèce, l'ornementation concentrique est beaucoup plus faible, irrégulière, plus lisse et elle n'est formée, bien souvent, que par les stries d'accroissement. La carène qui passe du crochet jusqu'au bout antérieur de la valve est, à l'espèce hongroise, un peu moins aiguë.

La charnière est relativement plus courte et forte. Il y a trois dents en arrière et trois en avant ; et, parmi elles, — au milieu, — il se place une petite dent double. Les dents sont brisées ou courbées respectivement de même manière qu'à l'espèce parisienne, mais elles sont beaucoup plus épaisses et leur nombre s'amoin-drit d'un de chaque côté.

La fosse ligamentaire n'est pas profonde, elle est très petite, de forme triangulaire.

Près de l'impression du muscle antérieur, en bas, il y a également une carène aiguë, arquée. Malheureusement, on n'a pas trouvé de valve droite.

Dimensions :

valve gauche : hauteur : 5,65 mm, longueur : 6,29 mm.

Stirps *ARCACEA*

Familia Arcidae

GEN. *Arca* LINNÉ 1758.

SUBGEN. *BARBATIA* GRAY 1842.

ARCA nov. sp.

C'est une espèce assez rare à Új-feltárás et à Hosszúharasztos (les matériaux de cette localité-ci sont en grande partie perdus) ; à Gánti-szőlők même très rare ; appartenant aux voisinage de l'*A. modioliiformis* DESH.

Cette espèce est connue des couches d'eau saumâtre de l'Éocène inférieur de la Montagne Centrale de Transdanubie, sous des noms divers. Malheureusement, l'état défectueux et fragmentaire des matériaux de Gánt (il n'y a d'échantillons complets que parmi les jeunes) ne permet pas la description de l'espèce. Je tâcherai de l'entreprendre plus tard.

SECT. *Plagiarca* CONRAD 1875.

ARCA VINIFERA nov. sp.

Pl. VIII, fig. 9—10.

Valve gauche unique de Szőlőhegy de Csákberény, laquelle ne semble pas d'être parfaitement développée.

C'est une forme allongée, étroite. En avant, en haut, elle est pointue ; en arrière, relativement plus haute et à partir du crochet s'allonge une crête jusqu'au bout postérieur, s'aiguissant en bas d'une manière obtuse. Le crochet se place très en avant. De celui-ci jusqu'au bord inférieur, la valve forme une faible convexité. Celle-ci se dirige en arrière.

La surface est polie. En intervalles relativement larges, l'on voit des strictures d'accroissement aiguës, limitant des côtes concentriques. Celles-ci sont, à la partie antérieure, plus convexes, étroites et chez les adultes faiblement perlées. En arrière elles sont larges, tout à fait plates et divisées par des sillons radiaux étroits, situés par grands intervalles sur la crête obtuse s'allongeant du crochet au bout postérieur. Par cela, se sont formées, pour ainsi dire, des côtes plates radiales. Mais les sillons concentriques prédominent toujours à côté des radiaux.

Le bord de la valve est partout très aigu. La charnière est parfaitement droite. En avant, il y a cinq dents situées obliquement. Malheureusement, derrière le crochet, une petite partie de la charnière s'est cassée et ainsi, à cette partie, on ne peut pas compter que neuf dents plates, situées presque horizontalement.

Par sa taille et par l'ornamentation de la coquille, elle est la plus voisine de l'*A. lucida* DESH. (COSSM.—Prss.: Icon. compl. I. Pl. XXXVI, 110—41.). Mais de cette espèce, COSSMANN (l. c.) et

DESHAYES (An. s. vert. II. p. 891. Atl. I. Pl. LXVII, f. 26—28.) donnent des figures assez différentes surtout du point de vue de la taille. L'espèce hongroise est plus étroite que la figure de DESHAYES et elle diffère, d'ailleurs de la figure de COSSMANN par sa taille, qui est, en avant, plus pointue ; en arrière, plus haute ; et en bas, plus pointue. En outre, à l'espèce hongroise la stricture s'allongeant du crochet au bord, est plus forte. Mais elle diffère de toutes les deux figures aussi par l'ornementation de la surface, car à l'espèce parisienne, les sillons radiaux s'étendent presque sur la surface totale.

Dimensions :

hauteur : 2,34 mm, longueur : 4,66 m.

SUBGEN. ARCOPSIS KOENEN 1885.

ARCA VÉRTESENSIS nov. sp.

Pl. VIII, fig. 11—18.

1862. *Arca quadrilatera* ZITTEL non Lam. nec Desh — ZITTEL : Obere Numm. p. 392.

1871. *Arca quadrilatera* HANTKEN non Lam. nec Desh. — HANTKEN : Graner Braunkohlegeb. p. 74.

1897. *Arca (Fossularca) quadrilatera* PAPP non DESH. — PAPP : Forna. p. 476.

1908. *Arca (Fossularca) quadrilatera* TAEGER non DESH. — TAEGER : Vértes. p. 66., 77., 79., 245. Taf. 8, Fig. 5.

1938. *Arca (Fossularca) quadrilatera* Szóts non LAMARCK nec DESH. — Szóts : Mór. p. 11., 15.

C'est la forme la plus abondante de la faune de mollusques de Gánt (les matériaux de Hosszú harasztos sont, en majeure partie, perdus).

Depuis les formes embryonnaires jusqu'aux adultes, représentant toutes les phases du développement, plusieurs milliers d'échantillons sont à ma disposition.

Cette espèce est très répandue, non seulement aux environs de Gánt, mais en général, dans les couches de l'Éocène inférieur du Vértes, et en outre, dans la Montagne Centrale de Transdanubie, souvent même dans les horizons plus hauts. En général, elle est citée et décrite comme *A. quadrilatera* DESH. (COSSM.—PISS.: Icon. compl. II. Pl. XXXVII, 110—49.), mais, étant donnés plusieurs caractères différents, nous devons constater la fausseté de cette identification.

À l'espèce française, le crochet se place relativement, plus en arrière. Elle est caractérisée par l'enfoncement s'allongeant du crochet, obliquement en avant, laissant son vestige visible aussi au bord inférieur, en une sinuosité faible. Celui-ci ne s'est pas développé à notre espèce que très faiblement ; souvent, on ne le voit point aux échantillons développés. L'ornementation de la surface est plus fine ; tandis qu'à nos échantillons, il y a des côtes radiales relativement fortes. À notre espèce le bord de la coquille est plus aigu et étalé.

La charnière est plus large, il y a moins de dents (en avant huit, en arrière six), mais elles sont plus fortes et en avant, presque horizontales. En outre, à l'espèce française, le bord est presque totalement dentelé, n'étant interrompu que par la fosse ligamentaire ; tandis qu'à l'*A. vértésensis* nov. sp il y a un large intervalle entre les dents antérieures et postérieures.

La fosse ligamentaire est, à notre espèce, plus étroite ; à son bord inférieur, il y a trois forts bourrelets ; à l'espèce française, il y en a quatre à peine visibles. La région aréale est plus haute et plus oblique ; à l'espèce française, elle est plate.

Dimensions :

valve droite	jeune	: hauteur	: 1,06 mm,	longueur	: 1,37 mm,
„ gauche	„	: „	: 1,16 mm,	„	: 1,45 mm,
„ droite	„	: „	: 2,95 mm,	„	: 4,13 mm,
„ gauche	„	: „	: 3,53 mm,	„	: 4,63 mm,
„ droite,	adulte	: „	: 4,45 mm,	„	: 6,99 mm,
„ gauche	„	: „	: 4,87 mm,	„	: 7,01 mm.

1922. *Modiola (Brachydontes) corrugata* BRONGNIART — ROZLOZNIK—SCHRÉTER—T. ROTH: Esztergom. p. 20., 22., 27.
 1938. *Modiola (Brachydontes) corrugata* BRONGNIART — Szóts: Mór. p. 11., 13., 16.
 1938. *Modiola (Brachydontes) corrugata* BRONGNIART nov. var. *ramosicostata* — Szóts: Mór. p. 11. 31. Pl. syn., fig. 5
 1939. *Modiola (Brachydontes) corrugata* BRONGNIART — VECSEY: Ajka. p. 7.
 1939. *Modiola (Brachydontes) corrugata* Brongniart — Szóts: Bajót. p. 179.

Cette espèce très répandue et caractéristique est assez abondante à toutes les localités, (les matériaux de Hosszúharasztos sont, en grande partie, perdus). Malheureusement, à cause de sa valve relativement mince et son état effrité, nous n'avons réussi de recueillir aucun exemplaire complet.

SUBGEN. SEPTIFER RECLUZ 1848.

BRACHYDONTES EURYDICES [BAYAN]

Pl. VIII, fig. 22—23.

1870. *Septifer Eurydices*, nob. — BAYAN: Études. I. p. 68. Pl. 9, f. 2.
 1896. *Septifer Eurydice* BAYAN 1870. — OPPENHEIM: Colli Berici p. 47. (cum syn.)
 1897. *Septifer eurydice* BAYAN — V. DE REGNY: Synopsis. II. p. 151.
 ?1897. *Septifer* sp. indet. — PAPP: Forn. p. 476.
 1904. *Septifer Eurydices* BAYAN — DAINELLI: Bribir. p. 214. Tav. XVII, fig. 12. (cum syn.)
 1908. *Septifer Euridices* Bayan — FABIANI: Colli Berici. p. 151. Tav. V, fig. 12. (cum syn.)
 ?1908. *Septifer* sp. — TAEGER: Vértes. p. 77.
 1911. *Septifer eurydices* Bayan typique et mut. *vapincanus* BOUSSAC — BOUSSAC: Pal. Numm. Alp. p. 149. Pl. VI, fig. 50, 51, 52.

Une seule valve droite, jeune, à bord effrité, de Új-feltárás. Quand-même, elle est identique sans doute, à l'espèce caractéristique italienne.

L'on peut bien supposer que la *Septifer* sp. mentionnée par PAPP et TAEGER soit identique à cette espèce-là.

Dimensions :

valve droite : hauteur : 3,25 mm, longueur : 3,11 mm.

GEN. *MUSCULUS* (BOLTEN) RÖDING 1798.

SUBGEN. *MUSCULUS* s. s.

MUSCULUS FORNENSIS [ZITTEL]

Pl. VIII, fig. 24—28.

1862. *Modiola fornensis* Zitt. — ZITTEL: Obere Numm. p. 393. Taf. III, Fig. 6 a—b.
 1897. *M. Fornensis* ZITT. — PAPP: Forn. p. 476.
 1908. *Modiola Fornensis*, ZITT. — TAEGER: Vértes. p. 77.

À Gánti-szőlők assez abondante ; à Új-feltárás et Hosszúharasztos extraordinairement rare (les matériaux de cette localité-ci sont perdus).

K. ZITTEL (l. c.) a décrit et figuré un échantillon jeune de cette espèce. Mais on a recueilli des échantillons adultes aussi.

Ceux-ci ressemblent beaucoup, par l'ornementation de la surface, à la *M. subrostrata* [DESH.] (An. s. vert. II. p. 15. Atl. I. Pl. LXXIV, fig. 4—6.). À la partie postérieure de la valve il y a de nombreuses côtes radiales régulières et fortes. À la partie antérieure, il y a cinq côtes radiales très

arquées, plus clairsemées, également fortes. Entre les deux zones de côtes radiales, il n'y a que des côtes radiales très fines, même, bien souvent, seules les stries d'accroissement concentriques s'y sont développées.

La surface intérieure est couverte de nacre. Les intervalles des côtes radiales y sont visibles comme des impressions. À la partie antérieure de la charnière il y a quatre dents différemment fortes, à la partie postérieure, il y en a beaucoup qui se renforcent, puis s'affaiblissent graduellement.

Dimensions :

valve droite jeune : hauteur : 2,51 mm, longueur : 3,76 mm,
longueur d'une valve droite adulte fragmentaire : 7,59 mm,
hauteur d'une valve gauche adulte : 7,97 mm, longueur : 10,55 mm.

ARCOPERNA CAPILLARIS [DESHAYES] ?

1897. *M. (Arcoperna) capillaris* DESH. — PAPP : Forna. p. 476.

1908. *Modiola (Arcoperna) capillaris*, DESH. — TAEGER : Vértes. p. 77.

Il est probable que TAEGER cite cette espèce de Hosszúharasztos, d'après PAPP. Plus tard, on n'en a pas recueilli aucune, et elle doit être un échantillon d'une des espèces précédentes, faussement déterminé.

Stirps *PTERIACEA*

Familia **Vulsellidae**

GEN. **Pedalion** (SOLANDER) HUDDSFORD 1770.

PEDALION URKUTICUM [HANTKEN]

1875. *Perna urkuti* Hantk. n. sp. — HANTKEN : Südl. Bakony. p. 6.

1875. *Perna urkutica*. — HANTKEN : Ibid. p. 26. Taf. XVI, Fig. 3 a—b.

1939. *Perna urkutica* HANTKEN — VECSEY : Ajka. p. 13.

1944. *Pedalion urkuticum* [HANTKEN] — SZÖTS : Úrkút. Tab. syn.

À Gánti-szőlők les fragments de quelques échantillons jeunes et à Új-feltárás un seul fragment peuvent être identifiés avec cette espèce.

GEN. **Vulsella** (BOLTEN) RÖDING 1798.

SECT. **Madrela** DE GREGORIO 1884.

VULSELLA sp.

Pl. VIII, fig. 29—30.

Dix échantillons, en majeure partie fragmentaires, de Gánti-szőlők.

C'est une forme très variable du voisinage de la *V. anomala* DESH. (COSSM.—PISS.: Icon. compl. I. Pl. XXXIX, 125—2.). Le développement et forme de la charnière la classe aussi parmi le voisinage de cette espèce, mais il y en a un échantillon fragmentaire, plus étroit et haut.

Dimensions :

valve droite figurée : hauteur : 2,97 mm, longueur : 3,14 mm.

Familia Pteriidae

GEN. *Pteria* SCOPOLI 1777.

SECT. *Pteria* s. s.

PTERIA TRIGONATA [LAMARCK] sp.

Pl. VIII, fig. 31—34.

1824. *Avicula trigonata* Lamk. — DESHAYES : Coq. foss. I. p. 288. Pl. XLII, fig. 7, 8, 9.
 1862. *Avicula trigonata* Lam. — ZITTEL : Obere Numm. p. 393.
 1875. *Avicula* sp. — HANTKEN : Südl. Bakony. p. 26.
 1897. *Avicula trigonata* LAMK. — PAPP : Forna. p. 476.
 1904—1906. *Avicula trigonata*, Lamk. — COSSMANN—PISSARRO : Icon. compl. I. Pl. XXXIX, 121—6.
 1908. *Avicula trigonata*, LAMK. — TAEGER : Vértes. p. 77., 79.
 1938. *Avicula trigonata* LAMARCK — SZÓTS : Mór. p. 11., 15.
 1944. *Pteria trigonata* [LAMARCK] — SZÓTS : Úrkút. p. 64. (cum syn.)

À toutes les localités abondante (les matériaux de Hosszúharasztos sont, en majeure partie, perdus).

Jusqu'à ce que j'aurai à ma disposition assez de matériaux comparatifs des échantillons parisiens de l'espèce, il est impossible d'en distinguer les formes de Gánt. L'unique différence observable à présent, c'est que la partie postérieure de la valve des échantillons de Gánt paraît un peu plus convexe.

Dimensions :

valve droite : hauteur : 5,58 mm, longueur : 7,13 mm,
 ,, gauche : ,, 6,01 mm, ,, : 9,18 mm.

Stirps PECTINACEA

Familia Limidae

GEN. *Lima* CHEMNITZ 1784.

SUBGEN. *LIMATULA* S.WOOD. 1839.

LIMA sp.

Pl. VIII, fig. 35—36.

Deux valves gauches jeunes, fragmentaires de Gánti-szőlők, totalement lisses et sans ornementation ; ainsi, il est impossible de les déterminer.

Dimensions :

échantillon jeune : hauteur : 1,55 mm,
 fragment adulte : hauteur : 2,51 mm.

Stirps ANOMIACEA

Familia Anomiidae

GEN. *Anomia* (LINNÉ) MÜLLER 1776.

ANOMIA div. sp.

Outre l'*A. gregaria* BAY., on trouve assez abondamment d'autres *Anomia* aux environs de Gánt ; qui paraissent appartenir à deux espèces. L'un des deux types est plus plat et ressemble à l'*A. tenuistriata* DESH. (COSSM.—PISS.: Icon. compl. I. Pl. XLIV, 136—1.) ; l'autre est convexe, à apex tordue, qui rappelle l'*A. primaeva* DESH. (COSSM.—PISS.: Ibid. I. Pl. XLIV, 136—2.)

Malheureusement, les échantillons sont fragmentaires, et je n'ai pas à ma disposition assez de matériaux comparatifs pour la distinction des espèces, assez difficile d'ailleurs chez les *Anomia*.

SUBGEN. PARAPLACUNA OPPENHEIM 1892.

ANOMIA GREGARIA BAYAN

1870. *Anomia Gregaria*, Bayan. — BAYAN : Études. I. p. 65. Pl. 3, f. 1—2. (cum syn.)
 1871. *Anomia dentata* n. sp. — HANTKEN : Graner Braunkohlengeb. p. 64., 65., 74.
 1878. *Anomia dentata* n. sp. — HANTKEN : Kohlenflötze. p. 215., 224.
 1892. *Anomia (Paraplacuna* n. sbg.) *gregaria* BAYAN 1870. — OPPENHEIM : Brackwass. p. 713. Taf. XXXI, Fig. 5—8. (cum syn.)
 1894. *Anomia (Paraplacuna) gregaria* BAYAN 1870. — OPPENHEIM : Mte Pulli. p. 322. Taf. XX, Fig. 1a—b. (cum syn.)
 1896. *Anomia gregaria* Bayan — DE GREGORIO : Roncà. p. 106. (cum syn.)
 1897. *Anomia gregaria* BAY. — V. DE REGNY : Synopsis. II. p. 163.
 1898. *Anomia gregaria* BAY. — V. DE REGNY : Synopsis. III. p. 170.
 1900—1901. *Anomia (Paraplacuna) gregaria* BAYAN sp. — OPPENHEIM : Priabona. p. 128. (cum syn.)
 1908. *Anomia (Paraplacuna) gregaria* BAY. — TAEGER : Vértes. p. 57., 66., 77., 85., 233.
 1922. *Anomia (Paraplacuna) gregaria* BAYAN — ROZLOZSNIK—SCHRÉTER—T. ROTH : Esztergom. p. 20., 22.
 1938. *Anomia (Paraplacuna) gregaria* BAYAN — SZÓTS : Mór. p. 11.
 1939. *Anomia (Paraplacuna) gregaria* BAYAN — VECSEY : Ajka. p. 7., 13.

Cette espèce, — assez répandue, abondante et caractéristique en Italie Septentrionale et dans la Montagne Centrale de Transdanubie, — paraît être plus rare aux environs de Gánt.

Stirps OSTREACEA

Familia Ostreidae

GEN. *Ostrea* LINNÉ 1758.

SUBGEN. CRASSOSTREA SACCO 1897.

OSTREA RONCANA PARTSCH

Pl. IX, fig. 1—4.

- ? *Ostrea roncana* Partsch in coll.
 1862. *Ostrea longirostris* ZITT. non Lam. — ZITTEL : Obere Numm. p. 393.
 1896. *Ostrea Roncaensis* De Greg. — DE GREGORIO : Roncà. p. 109. Tav. 21, f. 19., Tav. 22, f. 1—3., Tav. 23, f. 1a—b, 2, 3a—b. (cum syn.)
 1901. *Ostrea roncana* Partsch — OPPENHEIM : Alttert. p. 150. (cum syn.)
 1903. *Ostrea roncana* PARTSCH — OPPENHEIM : Aegypten. p. 34. Textfig. 1—9. (cum syn.)
 1908. *Ostrea longirostris* TAEGER non LAMK. — TAEGER : Vértes. p. 57., 79.
 1928. *Ostrea longirostris* POBOZSNY non LAMK. — POBOZSNY : Vértes. p. 225.
 1938. *Ostrea longirostris* SZÓTS non LAMARCK — SZÓTS : Mór. p. 11., 15., 16.

À Hosszúharasztos et Új-feltárás abondante ; à Gánti-szőlők très rare.

Les huîtres de grande taille de l'Éocène de la Transdanubie sont mentionnées par divers auteurs, tantôt sous le nom d'*O. longirostris* LAMK., tantôt sous celui d'*O. gigantea* SOL. Cette discordance est motivée d'une part, par le fait qu'une bonne représentation des échantillons de l'Italie Septentrionale manque jusqu'à présent ; d'autre part par la grande variabilité de l'espèce. Il y en a des exemplaires très allongés, semblables à l'*O. longirostris* LAMK. et des formes étalées, semblable à l'*O. gigantea* SOL.

La meilleure représentation de l'espèce est celle d'OPPENHEIM (l. c.) mais d'après d'échantillons égyptiens. C'est ZITTEL (l. c.) qui a déjà attiré l'attention sur l'identité des espèces de Gánt et de Roncà.

Dimensions :

échantillon à valve double : hauteur : 123,55 mm, longueur : 84,15 mm,
 valve supérieure : hauteur : 110,75 mm, longueur : 74,15 mm,
 valve à crochet tordu : hauteur : 95,85 mm, longueur : 73,85 mm,
 valve inférieure : hauteur : 113,15 mm, longueur : 78,50 mm.

Ordo EULAMELLIBRANCHIATA

Subordo HETERODONTA

Stirps CARDITACEA

Familia Carditidae

GEN. *Beguina* (BOLTEN) RÖDING 1798.SECT. *Glans* MEGERLE v. MÜHLFELD 1811.*BEGUINA TAEGERI* nov. sp.

Pl. VIII, fig. 37—42.

À Gánti-szőlők assez abondante, mais des majeurs échantillons, il n'y a que des fragments ; à Új-feltárás, sept échantillons jeunes ; les matériaux de Hosszúharasztos sont perdus.

Les échantillons très jeunes sont plats ; les adultes sont plus convexes. La coquille est relativement épaisse. Aux échantillons jeunes, il y a quelque vingt, à ceux adultes, vingt-trois au vingt-quatre côtes radiales fortes, assez clairsemées. Les six ou sept postérieures d'entre elles portent des épines fortes, clairsemées. Aux mêmes et aux sept côtes antérieures, il y a des bourrelets drues plus forts, tandis qu'aux autres, il n'y en a que les vestiges.

Notre espèce est voisine à *C. calcitrapoides* LAMK. (COSSM.—PISS.: Icon. compl. II. Pl. XXXII, 97—36.). C'est une forme semblable à celle que V. DE REGNY a décrit sous le nom de *C. hortensis* (Synopsis. III. p. 141. Tav. VII, fig. 4, 5, 6 a—b.), mais notre espèce possède plus des côtes que celle-ci. Chez *C. calcitrapoides* LAMK. dont notre espèce est plus voisine, les dents sont plus fortes.

Dimensions :

valve droite jeune :	hauteur :	1,23 mm,	longueur :	1,37 mm.
„ „ adulte :	„ :	4,06 mm,	„ :	4,03 mm,
„ gauche „ :	„ :	6,57 mm,	„ :	6,64 mm.

Stirps SPHAERIACEA

Familia Corbiculidae

GEN. *Corbicula* MEGERLE v. MÜHLFELD 1811.

SUBGEN. CORBICULA s. s.

SECT. *Corbicula* s. s.*CORBICULA SIRENA* [BRONGNIART]

1823. *M?* *sirena* A. Br. — BRONGNIART : Vicentin. p. 81. Pl. V, fig. 10a, b, c.
 1894. *Cyrena sirena* BRONGNIART 1823. — OPPENHEIM : Mte Pulli. p. 325. Taf. XX, Fig. 2—4. (cum syn.)
 1896. *Cyrena sirena* (Brongt.) Opp. var. *rostrata* De Greg. — DE GREGORIO : Roncà. p. 101. Tav. 13 f. 17—19. (cum syn.)
 1897. *Cyrena sirena* BRONGT. sp. — V. DE REGNY : Synopsis. II. p. 157.
 1898. *Cyrena sirena* BRONGT. — V. DE REGNY : Synopsis. III. p. 166.
 1900—1901. *Cyrena sirena* BRONGNIART — OPPENHEIM : Priabona. p. 165. Taf. XIII, Fig. 3. (cum syn.)
 1904. *Cyrena sirena* BRONGNIART — DAINELLI : Bribir. p. 261. (cum syn.)
 1908. *Cyrena sirena* BRONGN. — FABIANI : Colli Berici. p. 162. (cum syn.)
 1912. *Cyrena sirena* BRONGT. — VOGL : Vinodol. p. 92. (cum syn.)
 1915. *Cyrena sirena* BRONGNIART — DAINELLI : Eoc. Friul. p. 486. (cum syn.)

1917. *Cyrena* cfr. *sirena* BRONGNIART — DAINELLI : Croazia cost. p. 19. (cum syn.)

?1934. *Cyrena* cf. *sirena* BRONG. — TOMOR THIRRING : Dudar. p. 17.

1939. *Cyrena sirena* Brongniart — Szóts : Bajót. p. 180.

À Új-feltárás et à Hosszúharasztos assez rare (les matériaux bien conservés de cette localité-ci sont perdus).

SUBGEN. CYANOCYCLAS FÉRUSSAC 1818.

SECT. *Cyanocyclus* s. s.

CORBICULA TRIANGULARIS [Szóts]

Pl. VIII, fig. 43—44.

1938. *Cyrena triangularis* n. sp. — Szóts : Mór. p. 30. Pl. syn., fig. 3—3 a.

Une valve gauche de Gánti-szőlők, une valve droite de Új-feltárás. Toutes les deux sont des échantillons jeunes, chez lesquelles les dents fortes caractérisant les exemplaires de Mór, ne se sont encore développées.

Dimensions :

valve gauche : hauteur : 2,12 mm, longueur : 2,51 mm.

Stirps CYPRINACEA

Familia Libitiniidae

GEN. *Coralliophaga* BLAINVILLE 1824.

CORALLIOPHAGA sp.

Pl. VIII, fig. 45—46.

Une valve gauche, jeune, complète et une autre, plus grande, fragmentaire de Új-feltárás qui ressemblent beaucoup à la *C. obducta* [DESH.] (COSSM.—PISS.: Icon. compl. I. Pl. V, 63—3.), mais sont plus longues que celles-là.

Dimensions :

valve gauche figurée : hauteur : 2,89 mm, longueur : 3,71 mm.

Stirps CYAMIACEA

Familia Sportellidae

GEN. *Anisodonta* DESHAYES 1858.

SECT. *Basterotia* C. MAYER 1859.

ANISODONTA sp.

Pl. VIII, fig. 47—48.

Une seule valve gauche jeune de Új-feltárás. Elle appartient au voisinage de l'*A. ambigua* [DESH.] (COSSM.—PISS.: Icon. compl. II. Pl. XV, 65—5.); étant échantillon jeune, elle ne saurait être déterminée.

Dimensions :

valve gauche figurée : hauteur : 1,13 mm, longueur : 1,41 mm.

*Stirps DREISSENACEA***Familia Dreissenidae**GEN. **Dreissena** P. VAN BENEDEN 1835.

SUBGEN. CONGERIA PARTSCH 1835.

DREISSENA EOCAENA [MUNIER-CHALMAS]

Pl. VIII, fig. 49—50.

1872. *Mytilus* sp. — HANTKEN : Graner Braunkohlengeb. p. 64.
 1877. *Dreysensia* (*Congeria*) *eocenica* M. Ch. — HÉBERT et MUNIER-CHALMAS : Recherches. p. 126.
 1892. *Congeria eocaena* MUN.-CHALMAS 1877. em. OPPENHEIM. — OPPENHEIM : Brackwass. p. 716. Taf. XXXI, Fig. 3. (cum syn.)
 1908. *Congeria eocaena*, MUN.-CHALM. — TAEGER : Vértes. p. 63., 223. Taf. 7, Fig. 13.
 1922. *Congeria eocaena* MUNIER-CHALMAS — ROZLOZNIK—SCHRÉTER—T. ROTH : Esztergom. p. 20.

Une seule valve gauche jeune de Hosszúharasztos. Par sa carène aiguë, elle ne peut être identifiée qu'avec la *C. eocaena* MUN.-CHALM., bien qu'elle en semble un peu plus convexe.

Dimensions :

valve gauche : hauteur : 3,81 mm, longueur : 3,78 mm.

DREISSENA PRISCA [C. PAPP]

Pl. VIII, fig. 51—54.

1897. *Congeria prisca* SP. N. — PAPP : Forna. p. 476., 485. Taf. II. Fig. 1, 1a, 1b, 2, 2a, 3a, 3b.
 1908. *Congeria prisca*, PAPP — TAEGER : Vértes. p. 77.
 1938. *Congeria prisca* PAPP — SZÖTS : Mór. p. 11.

Cinq exemplaires de Hosszúharasztos ; un exemplaire complet et deux fragmentaires de Új-feltárás. Ils sont plus grands que ceux décrits par K. PAPP.

Dimensions :

valve droite : hauteur : 10,60 mm, longueur : 10,95 mm,

,, gauche : ,, 6,43 mm, ,, 6,18 mm.

*Stirps LUCINACEA***Familia Lucinidae**GEN. **Phacoides** BLAINVILLE 1825.

SUBGEN. PARVILUCINA DALL 1901.

SECT. **Bellucina** DALL 1901.*PHACOIDES HAUERI* [ZITTEL]

Pl. VIII, fig. 55—60.

1862. *Lucina Haueri* Zitt. — ZITTEL : Obere Numm. p. 391. Taf. III, Fig. 4 a, b, c, d.
 1897. *Lucina Haueri* ZITT. — PAPP : Forna. p. 476.
 1908. *Lucina Haueri*, ZITT. — TAEGER : Vértes. p. 77.

À Új-feltárás et à Gánti-szőlők très abondante ; à Hosszúharasztos très rare (les matériaux sont, en majeure partie, perdus).

Par contre de l'observation de ZITTEL (l.c.) il est très difficile de distinguer cette espèce de la suivante. Cela concerne surtout les échantillons jeunes. Ceux-ci ont en effet, souvent la surface

tout à fait lisse, (ornée seulement des stries d'accroissement) même chez le *Ph. crassulus* [ZITT.], et les échantillons jeunes de toutes les deux espèces sont minces.

Le *Ph. haueri* [ZITT.] développé est plus mince et n'est pas aussi convexe que le *Ph. crassulus* [ZITT.]; ni sa charnière munie de dents, n'est pas aussi forte. L'ornementation concentrique lamellaire, arquée d'une manière serrée de la surface même n'est si aiguë. Quelquefois, il se présentent des côtes radiales faibles.

Dimensions :

valve droite jeune :	hauteur :	1,73 mm,	longueur :	1,91 mm,
„ gauche „ :	„ :	1,94 mm,	„ :	2,08 mm,
„ droite adulte :	„ :	5,06 mm,	„ :	5,08 mm,
„ gauche „ :	„ :	5,05 mm,	„ :	5,06 mm.

PHACOIDES CRASSULUS [ZITTEL]

Pl. X, Fig. 1—9.

1862. *Lucina crassula* Zitt. — ZITTEL : Obere Numm. p. 391. Taf. III. Fig. 5 a, b, c.

1897. *L. crassula* ZITT. — PAPP : Forn. p. 476.

1908. *Lucina crassula* ZITT. — TAEGER : Vértes. p. 77.

Il se distingue de l'espèce précédente par sa valve épaisse, sa charnière plus forte, son ornementation lamellaire, concentrique, très caractéristique à la surface. Il n'y a que de côtes radiales rares et d'ailleurs, de très faibles.

Sa taille est très variable. Il existent aussi des formes plus hautes et allongées. Celles-ci sont relativement plus minces et leur charnière est plus faible. Ces échantillons peuvent être difficilement distingués du *Ph. haueri* [ZITT.].

Il semble, que des deux espèces, le *Ph. crassulus* [ZITT.], soit plus abondante à Gánti-szőlők ; tandis, que le *Ph. haueri* [ZITT.] abonde à Új-feltárás et à Hosszúharasztos.

Dimensions :

valve droite embryonnaire :	hauteur :	1,84 mm,	longueur :	2,19 mm,
„ „ jeune :	„ :	4,20 mm,	„ :	4,77 mm,
„ „ adulte :	„ :	6,43 mm,	„ :	6,53 mm,
„ „ „ :	„ :	7,52 mm,	„ :	7,59 mm,
„ „ „ :	„ :	8,12 mm,	„ :	7,95 mm,
„ gauche embryonnaire :	„ :	1,87 mm,	„ :	2,01 mm,
„ „ jeune :	„ :	4,27 mm,	„ :	5,05 mm,
„ „ adulte :	„ :	7,91 mm,	„ :	7,81 mm,
„ „ „ :	„ :	8,12 mm,	„ :	8,12 mm.

GEN. *Megaxinus* BRUGNONE 1880.

SECT. *Pseudomiltha* P. FISCHER 1887.

MEGAXINUS sp.

Les fragments d'une espèce de grande taille, assez abondante à Hosszúharasztos, et à Új-feltárás, ne permettent pas la détermination plus exacte.

GEN. *Lucina* LAMARCK 1799.SECT. *Gibbolucina* COSSMANN 1904.*LUCINA VOGLI* nov. sp.

Pl. X, fig. 10—17.

À Új-feltárás assez abondante ; les matériaux de Gánti-szőlők et Hosszúharasztos sont perdus (sauf deux échantillons, jeunes).

La valve est assez convexe. Le crochet se place environ au milieu. Le bord postérieur est rabattu en avant. En bas et en avant, le bord est rond. À sa partie postérieure, du crochet jusqu'au bord découle une stricture assez large, mais pas profonde. Aux échantillons jeunes, il y a, à côté des stries d'accroissement, aussi des lamelles saillantes concentriques. Celles-ci s'effacent totalement aux exemplaires plus âgés, et la surface n'est ornée que de stries d'accroissement drues, irrégulières.

Aux échantillons jeunes, l'on voit encore une dent cardinale, courte, médiane et une dent antérieure très faible ; celle-ci s'efface totalement chez les exemplaires adultes, celle-là, d'ailleurs, devient très faible, pressée en avant.

La fosse ligamentaire est longue, étroite et située vers l'intérieur. Les impressions musculaires sont presque rectangulaires, larges, courtes.

Le *Ph. gibbosulus* [LAMCK.] est une espèce très voisine, dont il se distingue par sa taille plus ronde.

Dimensions :

valve droite embryonnaire :	hauteur :	1,23 mm,	longueur :	1,37 mm,	
„ gauche „ :					cassée,
„ droite adulte :	hauteur :	9,62 mm,	„ :	10,34 mm,	
„ gauche „ :	„ :	13,37 mm,	„ :	14,46 mm.	

Stirps **CARDIACEA****Familia Cardiidae**GEN. *Laevicardium* SWAINSON 1840.

SUBGEN. TRACHYCARDIUM MÖRCH 1853.

LAEVICARDIUM nov. sp.

Pl. X, fig. 18—21.

1862. *Cardium gratum* Desh. — ZITTEL : Obere Numm. p. 390.

1897. *Cardium gratum* DEFR. — PAPP : Forna p. 476.

?1897. *C. (Protocardium) Edwardsi* Desh. — PAPP : Ibid. p. 476.

1908. *Cardium gratum* DEFR. — TAEGER : Vértes. p. 77., 79.

?1908. *Cardium (Protocardia) Edwardsi*, Desh. — TAEGER : Ibid. p. 77.

1938. *Cardium gratum* DEFRANCE — Szóts : Mór. p. 11., 13., 15.

À toutes les localités assez abondante (les matériaux de Hosszúharasztos sont, en majeure partie, perdus). Malheureusement, il n'y a que des fragments des échantillons adultes.

C'est une forme très convexe, allongée un peu en arrière. Elle est plus longue que haute. Elle est couverte de côtes radiales, larges, très plates parmi lesquelles il n'y a que d'intervalles étroits. Leur nombre atteint les cinquante.

Aux fragments des échantillons adultes, l'on voit bien que dans les intervalles étroits des côtes, il y a des lames transversales très fines ; les sept ou huit côtes antérieures sont drues, aiguës et il y a, sur elles, en bas, des épines drues aiguës, plates.

Elles diffèrent sans doute des espèces voisines, mais faute des échantillons adultes complètes, il faut nous abstenir, pour le moment, d'établir une nouvelle espèce.

Dimensions :

valve droite : hauteur : 3,85 mm, longueur : 4,70 mm.

valve gauche est cassée.

GEN. *Corculum* (BOLTEN) RÖDING 1798.

SUBGEN. *PLAGIOCARDIUM* COSSMANN 1886.

CORCULUM SUBROTUNDATUM nov. sp.

Pl. X, fig. 22—27.

À toutes les localités assez abondante (les matériaux de Hosszúharasztos sont perdus). C'est une espèce qui appartient au voisinage du *C. plagiomorphum* COSSM. (Cat. ill. I. p. 170, Pl. VIII, fig. 21—22.). Les échantillons plus plats, jeunes se ressemblent beaucoup aussi par leur taille mais la valve développée est relativement plus haute, plus allongée vers l'arrière ; elle est en bas, en avant plus ronde. Sa grandeur n'atteint même pas la moitié de l'espèce parisienne.

Sa surface est également ornée de côtes plates et larges, drues (il y en a vingt-quatre ; chez l'espèce parisienne, de beaucoup plus). Dans les intervalles étroits des côtes, il y a des lames concentriques, très fines, drues. Aux deux ou trois côtes antérieures et postérieures il y a, chez les échantillons jeunes, des épines clairsemées.

La charnière est plus arquée. La denture, en vertu des figures, ne diffère pas beaucoup de l'espèce parisienne.

Dimensions :

valve droite	adulte	:	hauteur	:	9,12 mm,	longueur	:	8,64 mm,	
„	gauche	„	:	„	:	6,99 mm,	„	:	6,96 mm,
„	„	„	:	„	:	7,43 mm,	„	:	7,72 mm.

Stirps VENERACEA

Familia Veneridae

GEN. *Meretrix* LAMARCK 1799.

MERETRIX FORNENSIS [TAEGER] ?

1908. *Cytherea fornensis* n. sp. — TAEGER : Vértes. p. 57., 78., 256. Taf. 9, Fig. 6a—b.

Je n'ai pas réussi à trouver l'espèce de TAEGER. En vertu de sa figure et sa description, elle appartient aux *Meretrix*.

GEN. *Tivelina* COSSMANN 1886.

TIVELINA PSEUDOPETERSI [TAEGER]

Pl. X, fig. 28—35.

1908. *Cytherea pseudo-Petersi*, n. sp. — TAEGER : Vértes. p. 57., 78., 255. Taf. 9, fig. 2 a—c, 3 a—c.

1928. *Cytherea (Tivelina) deltoidea* POBOZSNY non LAMK. — POBOZSNY : Vértes. p. 255.

1938. *Cytherea pseudopetersi* TAEGER — Szóts : Mór. p. 11.

À toutes les localités extraordinairement abondante (les matériaux de Hosszúharasztos sont perdus).

À la description de TAEGER, il faut ajouter que l'espèce soit assez variable au point de vue de la taille en tant que, à côté des formes allongées, plus abondantes, il y en a de longues, hautes. Peut-être, les auteurs les mentionnent-ils de cette localité, sous le nom de *C. deltoidea* LAMK.

TAEGER suppose que cette espèce soit la forme jeune de la *M. vértésensis* [TAEG.], mais, aux environs de Gánt, on n'a point trouvé de *M. vértésensis* [TAEG.].

Dimensions :

valve droite	embryonnaire	: hauteur	: 1,16 mm,	longueur	: 1,27 mm,
„	„	jeune	: „ : 1,62 mm,	„	: 1,85 mm,
„	gauche	„	: „ : 3,81 mm,	„	: 4,56 mm,
„	droite	adulte	: „ : 8,48 mm,	„	: 10,85 mm,
„	gauche	„	: „ : 7,67 mm,	„	: 8,79 mm.

TIVELINA DELTOIDEA [LAMARCK] ?

1862. *Cytherea deltoidea* Lam. — ZITTEL : Obere Numm. p. 390.

1897. *Cytherea (Tivelina) deltoidea* LAMK. — PAPP : Forn. p. 476.

1908. *Cytherea (Tivelina) deltoidea*, LMK. — TAEGER : Vértes. p. 67., 77., 257. Taf. 9, Fig. 8a—c.

Comme je l'ai déjà mentionné chez l'espèce précédente, les échantillons des environs de Gánt sont, probablement, les variétés plus courtes de la *T. pseudopetersi* [TAEG.]. Parmi les échantillons trouvés en grande quantité, je n'ai point réussi à reconnaître l'espèce parisienne. D'ailleurs, c'était déjà K. ZITTEL (Obere Numm. p. 390.) qui a attiré l'attention sur les différences entre la *C. deltoidea* LAMK. de Gánt et celle de Paris.

GEN. *Textivenus* COSSMANN 1886.

TEXTIVENUS TEXTA [LAMARCK]

Pl. X, fig. 36—40.

1824. *Venus texta* Lam. — DESHAYES : Coq. foss. I. p. 144. Pl. XXII, fig. 16—18.

1860. *Venus texta* Lam. — DESHAYES : An. s. vert. I. p. 424.

1896. *Venus texta* DE LAMARCK 1806. — OPPENHEIM : Mte Postale p. 159. Taf. XII, Fig. 6. (cum syn.)

1896. *Venus texta* Lamk. — DE GREGORIO : Roncà. p. 100.

1897. *Venus texta* LMK. — V. DE REGNY : Synopsis. II. p. 161.

À Gánti-szólók très abondante (surtout en fragments). À Új-feltárás et à Hosszúharasztos plus rare (ces matériaux-ci sont, en majeure partie, perdus).

Les échantillons jeunes de la forme de Gánt sont, par tous leurs caractères, tellement conformes à ceux de l'espèce parisienne que leur identification est absolue. Malheureusement, il n'y a que des fragments des échantillons adultes. Ceux-ci sont déjà un peu différents. Mais jusqu'à ce qu'on aura trouvé des échantillons adultes complets, il sera impossible de distinguer les deux espèces.

Dimensions :

valve droite	embryonnaire	: hauteur	: 1,10 mm,	longueur	: 1,31 mm,
„	„	jeune	: „ : 6,44 mm,	„	: 7,67 mm,
„	gauche	„	: „ : 8,61 mm,	„	: 10,19 mm.

*Stirps TELLINACEA***Familia Tellinidae**GEN. *Arcopagia* (LEACH) T. BROWN 1827.

SUBGEN. ELLIPTOTELLINA COSSMANN 1886.

ARCOPAGIA MAIERI nov. sp.

Pl. X, fig. 41—44.

À toutes les localités extraordinairement rare.

Ce sont des valves très minces à bord aigu et à surface polie ; un peu allongées. En avant, il s'aiguise comme un rostre ; le bord postérieur est très arrondi ; le bord inférieur s'arronde doucement.

À la surface extérieure, il y a des stries d'accroissement très fines, souvent avec des strictures concentriques faibles, irrégulières.

Les valves embryonnaires sont découpées.

L'on ne voit pas de ligne palléale et d'impression musculaire. À la valve droite il y a une dent cardinale divisée, rectangulaire ; à la valve gauche, une dent cardinale postérieure, presque rectangulaire et une dent antérieure, oblique, fondue. Là aussi, on voit, en arrière, une dent latérale plus courte, un peu arquée.

De par sa denture, elle peut être classée parmi les *Elliptotellina*. Mais par sa taille, elle diffère et de la *T. transversa* DESH. et de la *T. tellinella* LAMK. (COSSM.—PISS.: Icon. Compl. I. Pl. V, 35—6. et 35—7.) et, vu son bout antérieur rostriforme, elle s'approche plutôt de la *T. rostralina* DESH. (Ibid. I. Pl. V, 35—3.).

La *T. ? baconica* nov. sp., décrite par H. TÆGER des «couches saumâtres supérieures» de Tatabánya (Vértes. p. 260. Taf. 9, Fig. 12.) est de beaucoup plus longue, plus pointue en avant et, selon l'auteur même, on ne peut pas décider si elle appartient aux *Tellina* ou aux *Psammobia*. Les *Tellina* recueillies par moi de ces couches-là, ne sont pas identiques à l'espèce de Gánt.

Dimensions :

valve droite : hauteur : 5,42 mm, longueur : 10,35 mm,
 „ gauche : „ : 5,51 mm, „ : 10,63 mm.

Familia SemelidaeGEN. *Abra* (LEACH) LAMARCK 1818.

SUBGEN. ABRA s. s.

ABRA PANNONICA nov. sp.

Pl. X, fig. 45—48.

À Gánti-szólók rare : à Új-feltárás et Hosszúharasztos assez abondante (les matériaux de celle-ci sont perdus).

C'est une valve très mince, ovale. En arrière, elle est plus ronde qu'en avant. Le crochet se place un peu en avant du milieu. Elle est ornée de stries d'accroissement concentriques très fines qui forment, rarement, des lamelles très aiguës et fines.

À la valve droite, il y a une dent cardinale, faible, placée rectangulairement. La dent cardinale de la valve gauche est oblique. Là aussi, il y a en avant une dent latérale très mince et longue et en arrière, une autre dent, arquée, plus forte.

L'espèce de Gánt est la plus voisine de l'*A. suessoniensis* DESH. (COSSM. — PISS.: Icon. compl. I. Pl. V, 31—3.), mais elle est plus ronde et plus symétrique que celle-ci.

Dimensions :

valve droite : hauteur : 5,69 mm, longueur : 7,81 mm,
 „ gauche : „ : 6,22 mm, „ : 9,18 mm.

Subordo ADAPEDONTA

Stirps MYACEA

Familia Myidae

GEN. *Sphenia* TURTON 1822.

SPHENIA HUNGARICA C. PAPP

Pl. X, fig. 49—56.

1862. *Corbula angulata* Lam. — ZITTEL : Obere Numm. p. 388.
 1897. *Sphenia angusta* DESH. var. *Hungarica*. VAR. N. — PAPP : Forna. p. 476., 487. Taf. II, Fig. 4, 4 a, 4 b.
 1897. *Corbula (Cuneocorbula) angulata* LAMK. — PAPP : Forna. p. 476.
 1908. *Sphenia angusta* DESH. var. *hungarica* PAPP — TAEGER : Vértes. p. 79.
 1938. *Sphenia tenuisulcata* nov. sp. — SZÓTS : Mór. p. 11., 15., 30. Pl. syn., fig. 4, 4 a.

À Új-feltárás et à Hosszúharasztos (les matériaux sont perdus) très abondante ; à Gánti-szőlők très rare.

La variété de K. PAPP est à l'opposé de la *Sph. angusta* [DESH.] (COSSM. — PISS.: Icon. compl. I. Pl. III, 18—14.), une espèce séparée. La nouvelle espèce que j'ai décrite comme *Sph. tenuisulcata* n. sp. (l. c.), n'est qu'une forme jeune de cette espèce. Les formes mentionnées et décrites de cette localité par divers auteurs sous le nom de *C. angulata* LAMK. ne sont, probablement, elles non plus, que les variétés de cette espèce très variable.

Dimensions :

valve droite	embryonnaire	hauteur	:	1,58 mm,	longueur	:	1,12 mm,
„	gauche	„	:	„	:	?	mm,
„	droite	jeune	:	„	:	3,75 mm,	„ : 5,09 mm,
„	gauche	„	:	„	:	3,75 mm,	„ : 6,80 mm,
„	droite	adulte	:	„	:	5,50 mm,	„ : 9,70 mm,
„	gauche	„	:	„	:	4,65 mm,	„ : 8,38 mm.

Classis CEPHALOPODA

Subclassis DIBRANCHIATA

Ordo DECAPODA

Familia Belopteridae

GEN. Vasseuria MUNIER-CHALMAS 1880.

VASSEURIA OCCIDENTALIS MUNIER-CHALMAS

Pl. X, fig. 57—58.

1880. *Vasseuria occidentalis* MUNIER-CHALMAS in coll.
1882. *Vasseuria occidentalis* Munier-Chalmas — FISCHER: Man. d. Conch. p. 359. fig. 137.
1891. *Vasseuria occidentalis* M. Ch. — MUNIER-CHALMAS: Études. p. 58.
1894. *Vassensia* (sic!) *occidentalis* MUN. CH. — OPPENHEIM: Mte Pulli. p. 436.
1895. *Vasseuria occidentalis*, Mun. Ch. — COSSMANN: Loire-Inf. I. p. 11. Pl. I, fig. 10—13.
1896. *Vasseuria occidentalis* Mun. — DE GREGORIO: Roncà. p. 28.
1898. *Vasseuria occidentalis*. Vass. — COSSMANN—PISSARRO: Cotentin. I. p. 5. Pl. I, fig. 23.
1906. *Vasseuria occidentalis* MUNIER-CHALMAS, — LERICHE: Genre *Vasseuria*. p. 185. Pl. IX, Fig 1—5.
1917. *Vasseuria occidentalis* Munier-Chalm. — COSSMANN: Faune de Bois-Gouët. Atl. pal. Pl. I, fig. 8—15

À Gánti-szőlők on a trouvé un fragment de rostre de cette espèce qui n'a pas été connue, au dehors de la France Occidentale, qu'à Roncà et au Monte Pulli.

Dimensions :

grandeur du fragment de rostre figuré : 3,92 mm.

V. CONCLUSIONS

1. Composition de la faune de mollusques

Non tenant compte des deux espèces de *gastropodes* (*Turritella vinculata* ZITT.?, *Mitra* sp.?) et des trois espèces de *lamellibranches* (*Arcoperna capillaris* [DESH.]?, *Meretrix fornensis* [TAEG.]?, *Tivelina deltoidea* [LAMK.]?), mentionnées par les auteurs anciens et non reconnues par moi-même, le nombre total des espèces monte à cent quatre-vingt-dix-neuf. Celles-ci se divisent, selon les classes, de la manière suivante :

Loricata	1 espèce
Gastropoda	162 espèces
Scaphopoda	1 espèce
Bivalvia	34 espèces
Cephalophoda	1 espèce.

Quatre-vingt-dix-neuf espèces sur cent-quatre-vingt-dix-neuf se sont prouvées nouvelles. Parmi celles-là, une appartient aux *loricates*, quatre-vingt-six aux *gastropodes*, une aux *scaphopodes* et onze aux *bivalves*. En outre, il se présentent encore sept espèces de *gastropodes* également nouvelles, mais l'état de leur conservation n'est pas suffisant à en décider.

De dix-neuf espèces de *gastropodes* et de cinq de *lamellibranches*, il n'était possible de déterminer que le genre. D'ailleurs, il y avait deux groupes de *gastropodes* (*Scutus* div. sp., *Eulimella* div. sp.) et un groupe de *lamellibranches* (*Anomia* div. sp.) dont on peut supposer qu'ils représentent, chacun, plusieurs espèces, mais d'une part, à cause de l'état de conservation, d'autre part, faute des matériaux comparatifs convenables, il était impossible de distinguer les espèces les unes des autres.

En vertu de cette répartition-là, ce sont les *gastropodes* et les *lamellibranches* qui jouent un rôle important dans la faune. Cela concerne et le nombre des espèces et celui des individus.

Si l'on ne tient compte que du nombre des espèces, les *gastropodes* participent à la faune en proportion quintuple. Mais cette proportion baisse à triple, si l'on considère seulement les espèces plus abondantes.

D'ailleurs, ces chiffres ne représentent pas une image tout à fait véridique de la composition de la faune ; car, comme je l'ai mentionné dans l'introduction, les matériaux de *lamellibranches* de Hosszúharasztos sont, en majeure partie, perdus. En tout cas, la proportion des *lamellibranches* dans la faune de mollusques est plus grande que la proportion manifestée par des données numériques. P. e. la forme la plus abondante de la faune entière est l'espèce : *Arca vétesensis* nov. sp.

Si nous examinons la faune du point de vue l'abondance nous trouvons la répartition suivante :
Extraordinairement abondant (plus que 200 échantillons) :

Gastropoda (11 espèces) : *Nerita héberti* nov. sp., *Bythinella gracillima* nov. sp., *Turritella rómeri* nov. sp., *Melania distincta* ZITT., *Pyrazus fucillatus* [DE GREG.], *Bittium quadricinctum* DONC., *Bittium tasnádi* M. BÁNYAI, *Cerithium subcorvinum* OPPH., *Conocerithium hungaricum* M. BÁNYAI, *Persicula pseudoallixi* nov. sp., *Cylichna vétesensis* nov. sp.

Bivalvia (3 espèces) : *Arca vétesensis* nov. sp., *Phacoides crassulus* [ZITT.], *Tivelina pseudo-petersi* [TAEG.].

Très abondant (200 à 100 échantillons) :

Gastropoda (11 espèces) : *Collonia vértésensis* nov. sp., *Bythinella pulcherrima* nov. sp., *Mesalia elegantula* ZITT., *Mathilda frequens* nov. sp., *Bayania melaniaeformis* [SCHLOTH.], *Bayania supravarians* nov. sp., *Bayania boussaci* nov. sp., *Tympanotonus hungaricus* [ZITT.], *Tympanotonus calcaratus* [BRONGN.], *Odostomia pannonica* nov. sp., *Odostomia supravariabilis* nov. sp.

Bivalvia (4 espèces) : *Phacoides haueri* [ZITT.], *Laevicardium* nov. sp., *Textivenus texta* [LAMK.], *Sphenia hungarica* C. PAPP.

Abondant (100 à 50 échantillons) :

Gastropoda (16 espèces) : *Rissoa munieri* nov. sp., *Melanopsis doroghensis* OPPH., *Potamides corrugatus* [BRONGN.], *Terebellum vértésensis* nov. sp., *Ampullina perusta* [DEFR.], *Globularia incompleta* [ZITT.], *Deshayesia alpina* [D'ORB.], *Cantharus brongniarti* [D'ORB.], *Clavilithes noae* [CHEMN.], *Ancilla propinqua* ZITT., *Marginella nana* ZITT., *Marginella pseudonana* nov. sp., *Marginella frequens* nov. sp., *Marginella pannonica* nov. sp., *Cythara vértésensis* nov. sp., *Cylichna gántensis* nov. sp.

Bivalvia (3 espèces) : *Trinacria mórensis* SZÓTS, *Pteria trigonata* [LAMK.], sp., *Ostrea roncana* PARTSCH.

Assez abondant (50 à 40 échantillons) :

Gastropoda (18 espèces) : *Zebina hungarica* nov. sp., *Zebina zitteli* nov. sp., *Assiminea gránásensis* nov. sp., *Adeorbis vértésensis* SZÓTS, *Vermetus conicus* [LAMK.], *Bayania variocostata* nov. sp., *Strombiformis haidingeri* [ZITT.], *Odostomia submisera* nov. sp., *Eulimella guttulina* nov. sp., *Polynices pasinii* [BAY.], *Natica gránásensis* nov. sp., *Murex gántensis* nov. sp., *Marginella pseudovulata* OPPH., *Marginella hantkeni* nov. sp., *Marginella subcylindrica* nov. sp., *Marginella vértésensis* nov. sp., *Conus esterházyi* C. PAPP, *Ringicula ritae* V. DE REGNY.

Bivalvia (7 espèces) : *Brachyodontes corrugatus* [BRONGN.], *Musculus fornensis* [ZITT.], *Anomia* div. sp., *Begüina taegeri* nov. sp., *Lucina vogli* nov. sp., *Corculum subrotundatum* nov. sp., *Abra pannonica* nov. sp.

Assez rare (40 à 30 échantillons) :

Gastropoda (4 espèces) : *Tricolia colorata* nov. sp., *Odostomia semistriata* nov. sp., *Asthenotoma graniformis* nov. sp., *Peratotoma gránásensis* nov. sp.

Bivalvia (3 espèces) : *Arca* nov. sp., *Anomia gregaria* BAY., *Corbicula sirena* [BRONGN.].

Rare (30 à 20 échantillons) :

Gastropoda (14 espèces) : *Scutus* div. sp., *Patella pyramidalis*? MENEGH., *Patella gántensis* nov. sp., *Teinostoma semseyi* C. PAPP, *Tricolia densistriata* nov. sp., *Lacuna transparens* nov. sp., *Tenagodus mitis* [DESH.], *Cerithiella rara* nov. sp., *Triphora tricostata* nov. sp., *Odostomia pseudoruellensis* nov. sp., *Cantharus vértésensis* nov. sp., *Cythara kochi* nov. sp., *Cryptoconus semistriatus* [DESH.], *Acera aspirata* nov. sp.

Bivalvia (1 espèce) : *Megaxinus* sp.

Très rare (20 à 10 échantillons) :

Gastropoda (20 espèces) : *Nerita pentastoma* DESH. sp., *Nerita hantkeni* nov. sp., *Velates schmideli* [CHEMN.], *Valvata splendida* nov. sp., *Cingula pseudomumiola* nov. sp., *Assiminea quadrangulata* nov. sp., *Faunus fornensis* [ZITT.], *Cerithium pratti* ROUAULT, *Seila vértésensis* nov. sp., *Seila subtrifaria* nov. sp., *Seila quadricostata* nov. sp., *Eulimella* div. sp., *Pustularia moloni* [BAY.], *Parvisipho nudus* nov. sp., *Coptochetus hofmanni* nov. sp., *Vexillum csákvárense* nov. sp., *Vexillum böckhi* nov. sp., *Mitra subcrebricosta* nov. sp., *Cythara* nov. sp. ?, *Cylichna hantkeni* nov. sp.

Scaphopoda (1 espèce) : *Cadulus pseudohungaricus* nov. sp.

Extraordinairement rare (moins de 10 exemplaires) :

Loricata (1 espèce) : *Tonicia pannonica* nov. sp.

Gastropoda (68 espèces) : *Scissurella hungarica* nov. sp., *Emarginula subcostata* nov. sp., *Scutus pannonicus* nov. sp., *Scutus hungaricus* nov. sp., *Scutus* nov. sp. ?, *Fissurella incompleta* nov. sp., *Fissurella héberti* nov. sp., *Fissurella* nov. sp. ?, *Solariella subelevata* nov. sp., *Solariella gántensis*

nov. sp., *Teinostoma pappi* nov. sp., *Cyclostrema csákvárensis* nov. sp., *Collonia megalomphaloides* nov. sp., *Phasianella* ? sp., *Neritina lutea* ZITT., *Neritopsis pustulosa* BELL., *Craspedopoma subconoides* nov. sp., *Valvata platispira* nov. sp., *Lacuna umbonata* nov. sp., *Lacuna* nov. sp. ?, *Lacuna* sp., *Bythinella auriculata* nov. sp., *Stenothyra* sp., *Zebina* nov. sp., *Paryphostoma* ? sp., *Assimineia* sp., *Turritella* sp., *Turritella* sp., *Mathilda* nov. sp. ?, *Solarium* nov. sp. ?, *Vermetus ornatissimus* nov. sp., *Vermetus* sp., *Vermetus* nov. sp., *Melanatria auriculata* [SCHLOTH.], *Melanatria vulcanica* [SCHLOTH.], *Potamides* sp., *Tympanotonus rozlozniki* nov. sp., *Tympanotonus diaboli* [BRONGN.], *Tympanotonus* sp., *Pyrazus pentagonatus* [SCHLOTH.], *Diastoma roncanum* [BRONGN.], *Harrisianella vulcani* [BRONGN.], *Scala* sp., *Turbonilla minutissima* nov. sp., *Turbonilla conica* nov. sp., *Calyptrea* sp., *Calyptrea* sp., *Strombus* sp., *Ampullina vulcaniformis* OPPH., *Cypraea elegans* ? DEFR., *Murex* sp., *Cantharus subcostulatus* OPPH., *Coptochetus* sp., *Vexillum splendidum* nov. sp., *Vexillum* sp., *Voluta* nov. sp. ?, *Volutilithes* sp., *Marginella* nov. sp. ?, *Cythara hofmanni* nov. sp., *Cythara gántensis* nov. sp., *Peratotoma subcastellorum* nov. sp., *Pleurotomella gántensis* nov. sp., *Actaeon vitálsi* nov. sp., *Philina hungarica* nov. sp., *Marinula* sp., *Anisus pseudosubangulatus* nov. sp., *Anisus bicarinatus* nov. sp., *Anisus pseudoplanulatus* nov. sp.

Bivalvia (13 espèces) : *Trinacria gántensis* nov. sp., *Arca vinifera* nov. sp., *Arca caillatiformis* nov. sp., *Brachyodontes eurydices* [BAY.], *Pedalion urkaticum* [HANTK.], *Vulsella* sp., *Lima* sp., *Corbicula triangularis* [SZÖTS], *Coralliophaga* sp., *Anisodonta* sp., *Dreissena eocaena* [MUN.-CHALM.], *Dreissena prisca* [C. PAPP], *Arcopagia majeri* nov. sp.

Cephalopoda (1 espèce) : *Vasseuria occidentalis* MUN.-CHALM.

La répartition de l'abondance nous donne déjà une image assez fidèle de la composition de la faune de mollusques. Le nombre des espèces plus abondantes (plus de quarante échantillons) fait quelque peu plus d'un tiers de la faune entière.

2. Répartition géographique et stratigraphique

Une grande partie de la faune de mollusques de Gánt existe aussi à d'autres localités. Dans l'énumération qui suit, j'indique les occurrences des différentes espèces, en tenant compte des diverses étages de l'Éocène (pp. 225-233.).

Il résulte de cette énumération que cent-trente-trois espèces de mollusques sur cent-quatre-vingt-dix-neuf ne se trouvent que dans les environs de Gánt. Vingt-six espèces ultérieures ne sont connues que des localités transdanubiennes. Les quarante espèces qui restent se trouvent surtout aux territoires voisins. Ainsi, tout d'abord en Italie Septentrionale, puis, dans les Alpes, en Dalmatie, Bosnie, Slovaquie. Il y a, parmi elles, neuf espèces communes avec le Bassin de Paris et la France Occidentale (Cotentin, Loire-Inférieure) ; deux espèces se présentent dans les bassins éocènes au Nord des Pyrénées, une en Thracie et deux même en Égypte. La comparaison avec le Bassin de Transylvanie, faute l'élaboration exacte des matériaux parvenant de là, n'est pas possible.

Il résulte de cette répartition — ce qui est, d'ailleurs naturel — que les espèces communes se présentent surtout aux territoires voisins, tant plus on s'en éloigne, autant plus le nombre des espèces communes baisse.

Les espèces communes se trouvent en majeure partie parmi les formes de la macrofaune et celles-ci, comme je l'ai déjà mentionné, sont surtout identiques à celles de l'Italie Septentrionale. Les nouvelles espèces sont, presque toutes, des formes de petite taille. Il est intéressant que celles-ci sont très voisines des espèces de Paris et de la France Occidentale. De cela, d'ailleurs, il ne faut pas tirer des conséquences lointaines. On doit tenir compte de ce fait, que seule une petite partie des espèces de petite taille des territoires voisins (surtout celles de l'Italie Septentrionale) a été décrite jusqu'à présent.

Au point de vue de la répartition stratigraphique, ce sont les occurrences transdanubiennes qui peuvent être considérées comme directives. Trente sur cinquante-six espèces existent aussi dans les autres localités de la Transdanubie, abondamment même en grande partie, ne se présentent que dans les couches éocènes inférieures ; vingt-deux se présentent également dans l'Éocène inférieur et moyen ; seul quatre espèces se trouvent exclusivement dans les couches éocènes moyennes.

	TRANS-DANUBIE		AUTRES LOCALITÉS		
	Éocène inférieur	Éocène moyen	Éocène inférieur	Éocène moyen	Éocène supérieur
Loricata :					
<i>Tonicia pannonica</i> n. sp.	—	—	—	—	—
Gastropoda :					
<i>Scissurella hungarica</i> n. sp. ...	—	—	—	—	—
<i>Emarginula subcostata</i> n. sp. ...	—	—	—	—	—
<i>Scutus pannonicus</i> n. sp.	—	—	—	—	—
<i>Scutus hungaricus</i> n. sp.	—	—	—	—	—
<i>Scutus</i> n. sp. ?	—	—	—	—	—
<i>Scutus</i> div. sp.	—	—	—	—	—
<i>Fissurella incompleta</i> n. sp. ...	—	—	—	—	—
<i>Fissurella héberti</i> n. sp.	—	—	—	—	—
<i>Fissurella</i> n. sp. ?	—	—	—	—	—
<i>Patella pyramidalis</i> ? MENEGH. .	—	—	—	Vicenza (San Giovanni Ilarione)	—
<i>Patella gántensis</i> n. sp.	—	—	—	—	—
<i>Solariella subelevata</i> n. sp.	—	—	—	—	—
<i>Solariella gántensis</i> n. sp.	—	—	—	—	—
<i>Teinostoma semseyi</i> C. PAPP ...	—	—	—	—	—
<i>Teinostoma pappi</i> n. sp.	—	—	—	—	—
<i>Cyclostrema csákvárensensis</i> n. sp. .	—	—	—	—	—
<i>Collonia vértésensis</i> n. sp.	—	—	—	—	—
<i>Collonia megalomphaloides</i> n. sp.	—	—	—	—	—
<i>Tricolia densistriata</i> n. sp.	—	—	—	—	—
<i>Tricolia colorata</i> n. sp.	—	—	—	—	—
<i>Phasianella</i> sp. ?	—	—	—	—	—
<i>Nerita pentastoma</i> DESH. sp. .	Mór	—	Bassin de Paris	Bribir, Colli Berici (Grancona), Bassin de Paris	—
<i>Nerita héberti</i> n. sp.	—	—	—	—	—
<i>Nerita hantkeni</i> n. sp.	—	—	—	—	—
<i>Neritina lutea</i> ZITT.	Environs de Esztergom, Kisgyón, Dudar	—	—	—	—
<i>Velates schmideli</i> [CHEMN.]	Mór, Kisgyón, Dudar, Zirc, Úrkút	Environs de Esztergom, Bajót, Tatabánya, Dudar, Bakony près de Pápa	Bassin de Paris	Bassin de Paris	—
<i>Neritopsis pustulosa</i> BELL.	—	—	—	Vicenza (Roncà), Alpes (La Palarea), Konjavac	—
<i>Craspedopoma subconoideum</i> n. sp.	—	—	—	—	—
<i>Valvata platispira</i> n. sp.	—	—	—	—	—
<i>Valvata splendida</i> n. sp.	—	—	—	—	—
<i>Lacuna transparens</i> n. sp.	—	—	—	—	—
<i>Lacuna umbonata</i> n. sp.	—	—	—	—	—
<i>Lacuna</i> n. sp. ?	—	—	—	—	—
<i>Lacuna</i> sp.	—	—	—	—	—
<i>Bythinella pulcherrima</i> n. sp. .	—	—	—	—	—
<i>Bythinella gracillima</i> n. sp. .	—	—	—	—	—
<i>Bythinella auriculata</i> n. sp. ...	—	—	—	—	—
<i>Stenothyra</i> sp.	—	—	—	—	—
<i>Cingula pseudomumiola</i> n. sp. .	—	—	—	—	—
<i>Rissoa munieri</i> n. sp.	—	—	—	—	—
<i>Zebina hungarica</i> n. sp.	—	—	—	—	—

	TRANSDANUBIE		AUTRES LOCALITÉS		
	Éocène inférieur	Éocène moyen	Éocène inférieur	Éocène moyen	Éocène supérieur
<i>Zebina zitteli</i> n. sp.	—	—	—	—	—
<i>Zebina</i> n. sp.	—	—	—	—	—
<i>Paryphostoma</i> ? sp.	—	—	—	—	—
<i>Assiminea gránásensis</i> n. sp. . .	—	—	—	—	—
<i>Assiminea quadrangulata</i> n. sp.	—	—	—	—	—
<i>Assiminea</i> sp.	—	—	—	—	—
<i>Adeorbis vértésensis</i> SZÖTS . . .	Mór	—	—	—	—
<i>Mesalia elegantula</i> ZITT.	Mór	—	—	—	—
<i>Turritella vinculata</i> ZITT.? . . .	—	Environs de Esztergom, Bajót, Lábatlan	—	—	—
<i>Turritella rómeri</i> n. sp.	—	—	—	—	—
<i>Turritella</i> sp.	—	—	—	—	—
<i>Turritella</i> sp.	—	—	—	—	—
<i>Mathilda frequens</i> n. sp.	—	—	—	—	—
<i>Mathilda</i> n. sp.?	—	—	—	—	—
<i>Solarium</i> n. sp.?	—	—	—	—	—
<i>Vermetus ornatissimus</i> n. sp. . .	—	—	—	—	—
<i>Vermetus</i> sp.	—	—	—	—	—
<i>Vermetus conicus</i> [LAMK.]	—	—	Vicenza (Mte Postale)	Bassin de Paris, Cotentin	Vicenza (Mte Grumi)
<i>Vermetus</i> n. sp.	—	—	—	—	—
<i>Tenagodus mitis</i> [DESH.]	—	—	—	Bassin de Paris	—
<i>Melanatria auriculata</i> [SCHLOTH.]	Environs de Budapest, Environs de Esztergom, Tatabánya, Várgesztes, Oroszlány, Pusztavám, Mór, Kisgyón, Dudar, Zirc, Ajka, Úrkút	Environs de Esztergom, Bajót	—	Vicenza (Mte Pulli, Roncà), Friuli (Noax, Rosazzo)	—
<i>Melanatria vulcanica</i> [SCHLOTH.]	Nagykovácsi, Pusztavám, Mór, Ajka?	Environs de Esztergom, Bajót	Vicenza (Mte Postale), Bassin de Paris	Kosavin, Bribir, Vicenza (Mte Pulli, Roncà)	Colli Berici
<i>Faunus fornensis</i> [ZITT.]	—	—	—	—	—
<i>Melania distincta</i> ZITT.	—	—	—	—	—
<i>Melanopsis doroghensis</i> OPPH. .	Environs de Esztergom, Tatabánya, Mór	—	—	—	—
<i>Bayania melaniaeformis</i> [SCHLOTH.]	Mór	Environs de Esztergom, Bajót, Piszke, Tatabánya	—	Vicenza (Mte Pulli, Roncà), Friuli (entre Noax et Rocca Bernarda), Alpes (Casteou d'Infer, la Colle de Mons, Faudon, St.-Bonnet, Lapier de Zanfleuron, Cordaz)	Mte Promina
<i>Bayania variocostata</i> n. sp.	—	—	—	—	—

	TRANSDANUBIE		AUTRES LOCALITÉS		
	Éocène inférieur	Éocène moyen	Éocène inférieur	Éocène moyen	Éocène supérieur
<i>Bayania supravarians</i> n. sp.	—	—	—	—	—
<i>Bayania boussaci</i> n. sp.	—	—	—	—	—
<i>Potamides corrugatus</i> [BRONGN.]	—	—	—	Vicenza (Mte Pulli, Roncà), Krappfeld ?	—
<i>Potamides</i> sp.	—	—	—	—	—
<i>Tympanotonus hungaricus</i> [ZITT.]	—	—	—	—	—
<i>Tympanotonus rozlozsníki</i> n. sp.	Eplény	—	—	—	—
<i>Tympanotonus calcaratus</i> [BRONGN.]	Environs de Budapest, Environs de Esztergom, Tatabánya	Environs de Budapest, Environs de Esztergom, Bajót, Lábatlan, Tatabánya	—	Bribir, Vино- dol, Vicenza (Mte Pulli, Roncà), Slovaquie (Bojnice, Banská Bystrica)	—
<i>Tympanotonus diaboli</i> [BRONGN.]	Environs de Budapest, Environs de Esztergom, Tatabánya	Environs de Budapest, Environs de Esztergom, Bajót, Lábatlan, Neszmély, Tatabánya	—	Vicenza (Roncà), Colli Berici, Alpes	Colli Berici, Alpes
<i>Tympanotonus</i> sp.	—	—	—	—	—
<i>Pyrazus pentagonatus</i> [SCHLOTH.]	Ajka, Úrkút	Bajót	—	Kosavin, Vinodol, Vicenza (Mte Pulli, Roncà), Slovaquie (Bojnice)	Colli Berici
<i>Pyrazus foveolatus</i> [DE GREG.]	Environs de Budapest, Tatabánya	Nagykovácsi, Environs de Esztergom, Bajót	—	Vicenza (Roncà), Alpes	—
<i>Diastoma roncanum</i> [BRONGN.]	Úrkút	Kósd, Environs de Budapest, Environs de Esztergom, Lábatlan, Piszke, Neszmély, Tatabánya, Bakony près de Pápa	—	Vinodol, Vicenza (Roncà, Lavacile), Alpes, Slovaquie (Bojnice)	Colli Berici
<i>Harrisianella vulcani</i> [BRONGN.]	—	—	—	Vinodol, Vicenza (Mte Pulli, Roncà), Alpes, Slovaquie (Bojnice), Roumanie	—
<i>Bittium quadricinctum</i> DONC.	—	Environs de Esztergom, Bajót, Environs de Budapest, Nagykovácsi	—	Vicenza (Roncà ?), Colli Berici ? Corbières Sep- tentrionales	—

	TRANSDANUBIE		AUTRES LOCALITÉS		
	Éocène inférieur	Éocène moyen	Éocène inférieur	Éocène moyen	Éocène supérieur
<i>Bittium tasnádi</i> M. BÁNYAI . . .	—	—	—	—	—
<i>Cerithium subcorvinum</i> OPPH. . .	Tatabánya, Mór, Iszka- szentgyörgy, Kisgyón, Dudar	Environs de Esztergom, Bajót	—	—	—
<i>Cerithium pratti</i> ROUAULT	Kisgyón	—	—	Kosavin, Pyrénées (Pau)	—
<i>Conocerithium hungaricum</i> M. BÁNYAI	—	—	—	—	—
<i>Cerithiella rara</i> n. sp.	—	—	—	—	—
<i>Seila vértésensis</i> n. sp.	—	—	—	—	—
<i>Seila subtrifaria</i> n. sp.	—	—	—	—	—
<i>Seila quadricostata</i> n. sp.	—	—	—	—	—
<i>Triphora tricostata</i> n. sp.	—	—	—	—	—
<i>Scala</i> sp.	—	—	—	—	—
<i>Strombiformis haidingeri</i> [ZITT.]	Mór	—	—	—	—
<i>Odostomia pannonica</i> n. sp.	—	—	—	—	—
<i>Odostomia semistriata</i> n. sp.	—	—	—	—	—
<i>Odostomia pseudoruellensis</i> n. sp.	Mór	—	—	—	—
<i>Odostomia submisera</i> n. sp.	—	—	—	—	—
<i>Odostomia supravariabilis</i> n. sp.	Mór	—	—	—	—
<i>Eulimella guttulina</i> n. sp.	—	—	—	—	—
<i>Eulimella</i> div. sp.	Mór	—	—	—	—
<i>Turbonilla minutissima</i> n. sp.	—	—	—	—	—
<i>Turbonilla conica</i> n. sp.	—	—	—	—	—
<i>Calyptraea</i> sp.	—	—	—	—	—
<i>Calyptraea</i> sp.	—	—	—	—	—
<i>Terebellum vértésensis</i> n. sp.	—	—	—	—	—
<i>Strombus</i> sp.	—	—	—	—	—
<i>Ampullina perusta</i> [DEFR.]	Environs de Budapest, Environs de Esztergom, Tatabánya, Mór, Dudar	Environs de Budapest, Environs de Esztergom, Bajót, Piszke, Tatabánya	—	Kosavin, Bribir, Dabrica, Trebistovo, Dubravica, Vicenza, (Mte Pulli, Roncà, Pomerole), Colli Berici (Via d'Orti, Grancona), Guttaring, Oberburg, Alpes (Fau- don, St.- Bonnet, Diablerets, Bas de Cor- daz, Zan- fleurons, Allons, Cor- daz, Vire de Bovonnaz, Dent Rouge), Friuli (Noax près Corno, Abadia di Rosazzo, Rosazzo, Brazzano, Buia Sotto- castoia, Butt- rio, Attimis)	—

	TRANSDANUBIE		AUTRES LOCALITÉS		
	Éocène inférieur	Éocène moyen	Éocène inférieur	Éocène moyen	Éocène supérieur
<i>Ampullina vulcaniformis</i> OPPH.	—	—	Vicenza (Mte Postale)	—	—
<i>Polynices pasinii</i> [BAY.]	Mór, Pusztavám	Bajót	—	Vicenza (San Giov. Ilarione, Roncà), Colli Berici (Grancona), Guttaring	—
<i>Natica gránásensis</i> n. sp.	—	—	—	—	—
<i>Globularia incompleta</i> [ZITT.] .	Environs de Budapest, Environs de Esztergom, Tatabánya, Oroszlány, Pusztavám, Mór, Kisgyón	Budakeszi, Environs de Esztergom, Bajót	—	Bribir, Dubravica, Ostrovica, Kasić, Gjeverike, Lopare, Siberica, Rjeka, Vicenza (Roncà), Friuli (Sella Masa- ruesil, Buia, Buia Sotto- castoia, Noax), Guttaring, Thracie (Baluk Kani)	—
<i>Deshayesia alpina</i> [D'ORB.] . .	Tatabánya, Mór, Dudar	Bajót	—	Dabrica, Vicenza (Roncà), Alpes (Faudon, St.-Bonnet, Arrâche, Diablerets, Zanfleurons), Slovaquie, (Banská Bystrica, Priehod)	—
<i>Pustularia moloni</i> [BAY.]	—	—	—	Vicenza (San Giov. Ilarione, Roncà)	—
<i>Cypraea elegans</i> ? [DEFR.] . . .	—	Bajót	—	Bassin de Paris, Italie Septen- trionale	—
<i>Murex gántensis</i> n. sp.	—	—	—	—	—
<i>Murex</i> sp.	—	—	—	—	—
<i>Cantharus brongniarti</i> [D'ORB.]	Environs de Esztergom, Tatabánya, Várgesztes, Pusztavám, Mór, Dudar	Environs de Esztergom, Bajót, Tatabánya	—	Kosavin, Vicenza (Mte Pulli, Roncà, Lavacile), Colli Berici (Grancona), Friuli (Rosazzo, Noax, entre Noax et Roc- ca Bernarda), Slovaquie (Bojnice)	—

	TRANSDANUBIE		AUTRES LOCALITÉS		
	Éocène inférieur	Éocène moyen	Éocène inférieur	Éocène moyen	Éocène supérieur
<i>Cantharus vértésensis</i> n. sp. ...	Oroszlány, Mór	—	—	—	—
<i>Cantharus subcostulatus</i> OPPH.	—	—	—	Colli Berici	—
<i>Parvisipho nudus</i> n. sp.	—	—	—	—	—
<i>Coptochetus hofmanni</i> n. sp. ..	—	—	—	—	—
<i>Coptochetus</i> sp.	—	—	—	—	—
<i>Clavilithes noae</i> [CHEMN.]	Pusztavám, Mór, Dudar, Úrkút	Environs de Esztergom, Bajót, Piszke, Tatabánya	Vicenza (Mte Postale), Bassin de Paris	Vicenza (San Giov. Ilarione), Bassin de Ciupio), Colli Berici (Via d'Orti, Grancona), Friuli (Rosazzo, Noax, entre Noax et Rocca Bernarda, Russiz, Attimis, Buia, Volpini, Stella), Alpes (La Palarea, Le Puget, Allons), Bassin de Paris, Cotentin (Frésville)	—
<i>Ancilla propinqua</i> ZITT.	Pusztavám, Mór, Úrkút	Budakeszi, Nagykovácsi, Environs de Esztergom, Bajót, Piszke	—	Vicenza (San Giov. Ilarione)	—
<i>Vexillum csákvárense</i> n. sp. ...	—	—	—	—	—
<i>Vexillum böckhi</i> n. sp.	—	—	—	—	—
<i>Vexillum splendidum</i> n. sp. ...	—	—	—	—	—
<i>Vexillum</i> sp.	—	—	—	—	—
<i>Mitra subcrebricosta</i> n. sp.	—	—	—	—	—
<i>Mitra</i> sp. ?	—	—	—	—	—
<i>Voluta</i> n. sp. ?	—	—	—	—	—
<i>Volutilithes</i> sp.	—	—	—	—	—
<i>Persicula pseudoallixi</i> n. sp. ..	—	—	—	—	—
<i>Marginella nana</i> ZITT.	—	—	—	—	—
<i>Marginella pseudonana</i> n. sp. .	—	—	—	—	—
<i>Marginella pseudovulata</i> OPPH.	—	—	—	Colli Berici	—
<i>Marginella</i> n. sp. ?	—	—	—	—	—
<i>Marginella hantkeni</i> n. sp.	—	—	—	—	—
<i>Marginella subcylindrica</i> n. sp.	—	—	—	—	—
<i>Marginella frequens</i> n. sp. ...	—	—	—	—	—
<i>Marginella pannonica</i> n. sp. ..	Oroszlány	—	—	—	—
<i>Marginella vértésensis</i> n. sp. ..	—	—	—	—	—
<i>Asthenotoma graniformis</i> n. sp	—	—	—	—	—
<i>Cythara vértésensis</i> n. sp.	—	—	—	—	—
<i>Cythara kochi</i> n. sp.	—	—	—	—	—
<i>Cythara hofmanni</i> n. sp.	—	—	—	—	—
<i>Cythara gántensis</i> n. sp.	—	—	—	—	—
<i>Cythara</i> n. sp. ?	—	—	—	—	—
<i>Peratotoma gránásensis</i> n. sp. ..	—	—	—	—	—
<i>Peratotoma subcastellorum</i> n. sp	—	—	—	—	—
<i>Pleurotomella gántensis</i> n. sp. ..	—	—	—	—	—
<i>Cryptoconus semistriatus</i> [DESH.]	—	—	Vicenza (Mte Postale)	Vicenza (San Giov. Ilarione), Bassin de Paris	—

	TRANSDANUBIE		AUTRES LOCALITÉS		
	Éocène inférieur	Éocène moyen	Éocène inférieur	Éocène moyen	Éocène supérieur
<i>Conus esterházyi</i> C. PAPP	—	—	—	—	—
<i>Actaeon vitalisi</i> n. sp.	—	—	—	—	—
<i>Ringicula ritae</i> V. DE REGNY	Mór	—	—	Colli Berici (Gazzo di Zovencedo)	—
<i>Acera aspirata</i> n. sp.	—	—	—	—	—
<i>Cylichna gántensis</i> n. sp.	—	—	—	—	—
<i>Cylichna vértésensis</i> n. sp.	—	—	—	—	—
<i>Cylichna hantkeni</i> n. sp.	Mór	—	—	—	—
<i>Philina hungarica</i> n. sp.	—	—	—	—	—
<i>Marinula</i> sp.	—	—	—	—	—
<i>Anisus pseudosubangulatus</i> n. sp.	—	—	—	—	—
<i>Anisus bicarinatus</i> n. sp.	—	—	—	—	—
<i>Anisus pseudoplanulatus</i> n. sp.	—	—	—	—	—
Scaphopoda :					
<i>Cadulus pseudohungaricus</i> n. sp.	Mór	—	—	—	—
Bivalvia :					
<i>Trinacria mórensensis</i> Szóts	Pusztavám, Mór	—	—	—	—
<i>Trinacria gántensis</i> n. sp.	—	—	—	—	—
<i>Arca</i> n. sp.	Tatabánya, Pusztavám, Mór	—	—	—	—
<i>Arca vimifera</i> n. sp.	—	—	—	—	—
<i>Arca vértésensis</i> n. sp.	Tatabánya, Oroszlány, Pusztavám, Mór	Environs de Esztergom, Bajót, Tatabánya	—	—	—
<i>Arca caillatiformis</i> n. sp.	—	—	—	—	—
<i>Brachyodontes corrugatus</i> [BRONGN.]	Environs de Budapest, Environs de Esztergom, Tatabánya, Várgesztes, Oroszlány, Pusztavám, Mór, Kisgyón, Dudar, Zirc, Úrkút, Ajka,	Environs de Esztergom, Bajót	—	Vicenza (Mte Pulli), Roncà), Alpes (Diablerets)	—
<i>Brachyodontes eurydices</i> [BAY.]	Kisgyón	—	—	Bribir, Colli Berici, Alpes	—
<i>Musculus fornensis</i> [ZITT.]	—	—	—	—	—
<i>Arcoperna capillaris</i> [DESH.] ?	—	—	—	Bassin de Paris	—
<i>Pedalion urkutschicum</i> [HANTK.] .	Úrkút, Csákberény ?	—	—	—	—
<i>Vulsella</i> sp.	—	—	—	—	—
<i>Pteria trigonata</i> [LAMK.] sp. . .	Mór, Úrkút	—	Bassin de Paris	Bassin de Paris	—

	TRANSDANUBIE		AUTRES LOCALITÉS		
	Éocène inférieur	Éocène moyen	Éocène inférieur	Éocène moyen	Éocène supérieur
<i>Lima</i> sp.	—	—	—	—	—
<i>Anomia</i> div. sp.	—	—	—	—	—
<i>Anomia gregaria</i> BAY.	Environs de Budapest, Environs de Esztergom, Tatabánya, Várgesztes, Oroszlány, Pusztavám, Mór, Kisgyón, Dudar, Zirc, Ajka	Environs de Budapest, Environs de Esztergom, Tatabánya	—	Vicenza (Mte Pulli, Roncà, Pomerole)	—
<i>Ostrea roncana</i> [PARTSCH]	Tatabánya, Pusztavám, Mór, Kisgyón	—	—	Vicenza (Roncà), Egypte	—
<i>Beguinia taegeri</i> n. sp.	—	—	—	—	—
<i>Corbicula sirena</i> [BRONGN.] ..	—	Bajót, Dudar ?	—	Vinodol, Vicenza (Mte Pulli, Roncà), Colli Berici, Friuli	—
<i>Corbicula triangularis</i> [SZÖTS] .	Mór	—	—	—	—
<i>Coralliophaga</i> sp.	—	—	—	—	—
<i>Anisodonta</i> sp.	—	—	—	—	—
<i>Dreissena eocaena</i> [MUN.-CHALM.]	Environs de Esztergom, Tatabánya, Oroszlány, Pusztavám, Mór, Kisgyón, Dudar	Nagykovácsi	—	—	—
<i>Dreissena prisca</i> [C. PAPP] ..	Mór	—	—	—	—
<i>Phacoides haueri</i> [ZITT.]	Environs de Budapest	—	—	—	—
<i>Phacoides crassulus</i> [ZITT.] ..	—	—	—	—	—
<i>Megaxinus</i> sp.	—	Neszmély	—	—	—
<i>Lucina vogli</i> n. sp.	—	—	—	—	—
<i>Laevicardium</i> n. sp.	Mór, Pusztavám	—	—	—	—
<i>Corculum subrotundatum</i> n. sp.	—	—	—	—	—
<i>Meretrix fornensis</i> [TAEG.] ? ..	Tatabánya	—	—	—	—
<i>Tivelina pseudopetersi</i> [TAEG.] .	Tatabánya, Várgesztes, Mór, Oroszlány, Pusztavám	—	—	—	—
<i>Tivelina deltoidea</i> [LAMK.] ?	Tatabánya ?	—	Bassin de Paris	Bassin de Paris	—
<i>Textivenus texta</i> [LAMK.]	Dudar	Tatabánya	Vicenza (Mte Postale)	Vicenza (Roncà), Bassin de Paris	—
<i>Arcopagia majeri</i> n. sp.	—	—	—	—	—
<i>Abra pannonica</i> n. sp.	—	—	—	—	—
<i>Sphenia hungarica</i> [C. PAPP] .	Pusztavám, Mór	—	—	—	—

	TRANSDANUBIE		AUTRES LOCALITÉS		
	Éocène inférieur	Éocène moyen	Éocène inférieur	Éocène moyen	Éocène supérieur
Cephalopoda :					
<i>Vasseuria occidentalis</i> MUN.- CHALM.	—	—	—	Vicenza (Mte Pulli, Roncà), Cotentin, Loire- Inférieure (Bois-Gouët)	—

3. Caractère de la faune de mollusques de Gánt

Comme je l'ai déjà mentionné dans la description stratigraphique, les couches inférieures de l'argile à mollusques sont des dépôts saumâtres et ce ne sont que les bancs supérieures qui peuvent être considérés comme sédiments marins. Quand même la faune des mollusques est partout identique.

Si nous analysons la faune par espèces, il en résulte que — ne tenant compte de la *Melania distincta* ZITT., qui se présente en quelques intercalations d'eau douce et dont l'apparition dans l'argile à mollusques est, d'ailleurs, douteuse — ce ne sont que des *Bythinella*, *Valvata* et *Anisus* qui vivent, actuellement dans l'eau douce. Mais leurs voisines les plus proches se présentent, dans le Bassin de Paris, dans les couches marines.

Les *Dreissena*, *Corbicula*, *Faunus*, *Melanatria* et *Melanopsis* sont des formes saumâtres, mais parmi elles aussi, les *Faunus* et *Melanatria* se trouvent également dans les couches marines éocènes. Il y a des formes, comme les *Potamides*, *Tympanotonus*, *Ampullina*, *Globularia*, *Anomia*, *Brachyodontes*, qui vivent actuellement dans la mer ; mais se trouvent, également fréquentes dans les dépôts éocènes marins et dans ceux d'eau saumâtre. La majorité prépondérante de la faune est cependant exclusivement marine.

En dernière analyse, la faune de mollusques de Gánt était — ne tenant compte de quelques espèces d'eau douce et d'eau saumâtre — une cénose de caractère marin. Cette observation est appuyée aussi par d'autres restes organiques trouvés dans les couches.

Département Géologique et Paléontologique du Musée d'Histoire Naturelle, Institut Géologique de l'Université de Budapest, Institut Géologique de Hongrie.

(Manuscrit clos : le 31, décembre 1951.)

BIBLIOGRAPHIE — IRODALOM

1. ANDRUSOV, D.: Nové paleogéne fauny Slovenska. Sv. II. Inst. d. géol. d. l'École slov. d. ét. tech. Turč. Sv. Martin. 1938.
2. BAYAN, F.: Sur les terrains tertiaires de la Vénétie. Bull. Soc. Géol. France. 2e sér. T. XXVII. 1870.
3. BAYAN, F.: Études faites dans les collections de l'École des Mines sur des fossiles nouveaux ou mal connus. 1e fasc. 1870.
4. BÁNYAI M.: Dunántúli eocén cerithiumok. Manuscrit. Budapest, 1948.
5. BELLARDI, L.: Catalogue raisonné des Fossiles nummulitiques de Conté du Nice. Mém. Soc. Géol. France. 2e sér. T. IV. 1851.
6. BOKOR GY.: A Budai-hegység nyugati peremének földtani viszonyai. — The Geology of the western border of the mountains of Buda. Földt. Közl. LXIX. 1939.
7. BOUSSAC, J.: Études paléontologiques sur le Nummulitique alpin. Mém. p. l'explic. d. 1. Carte géol. dét. d. 1. France. 1911.
8. BÖCKH J.: A Bakony déli részének földtani viszonyai. II. Földt. Int. Évk. III. 1874.
9. BÖCKH, J.: Die geologischen Verhältnisse des südlichen Theiles des Bakony. II. Mitth. a. d. Jahrb. d. k. u. geol. Anst. III. 1874.
10. BÖCKH J.: Megjegyzések az »Új adatok a déli Bakony föld- és őslénytani ismeretéhez« című munkához. Földt. Int. Évk. VI. 1877.
11. BÖCKH, J.: Bemerkungen zu der »Neue Daten zur geologischen und palaeontologischen Kenntniss des südlichen Bakony«. Mitth. a. d. Jahrb. d. k. u. geol. Anst. VI. 1877.
12. BRONGNIART, AL: Mémoires sur les terrains de sédiment supérieurs calcaréotrappéens du Vicentin. Paris, 1823
13. COSSMANN, M.: Catalogue illustrée de l'Éocène des environs de Paris. Ann. Soc. Mal. Belg. XXI—XXIV. XXVIII., XXXI., XXXVI., XLI., XLIX. 1886—1913.
14. COSSMANN, M.: Mollusques éocéniques de la Loire-Inférieure. Bull. Soc. d. Sc. Nat. d. l'Ouest d. 1. France. 1e sér. T. V—IX., 2e sér. T. II., IV—VI., 3e sér. T. V. 4e sér. T. I. 1895—1921.
15. COSSMANN, M.—G. PISSARRO : Faune éocénique du Cotentin. (Mollusques.) Buil. Soc. Géol. d. Normandie. T. XIX—XXIV. 1900—1905.
16. COSSMANN, M.—G. PISSARRO : Iconographie complète des coquilles fossiles de l'Éocène des environs de Paris. T. I—II. 1904—1913.
17. DAINELLI, G.: La fauna eocenica di Bribir in Dalmazia. I—II. Pal. Ital. X—XI. 1904—1905.
18. DAINELLI, G.: L'Eocene Friulano. Firenze, 1915.
19. DAINELLI, G.: Fossili Eocenici della Croazia Costiera. Atti d. Soc. Tosc. d. Sc. Nat. XXXII. 1917. (estr.)
20. DESHAYES, G. P.: Description des coquilles fossiles des environs de Paris. T. I—II., Atl. I—II. Paris, 1824—1837.
21. DESHAYES, G. P.: Description des animaux sans vertèbres découverts dans le bassin de Paris. T. I—II—III., Atl. I—II. Paris, 1856—1866.
22. DONCIEUX, L.: Catalogue descriptif des fossiles nummulitiques de l'Aude et de l'Hérault. Ann. d. l' Univ. d. Lyon. N. S. I. Sc., Méd. Fasc. 17., 22., 30., 45. 1905—1926.
23. FABIANI, R.: Paleontologia dei Colli Berici. Mem. Soc. Ital. d. Sc. Sér. 3. t. XV. 1908.
24. FISCHER, P.: Manuel de conchyliologie et de paléontologie conchyliologique. Paris, 1887.
25. FÖLDVÁRI A.: A Dunántúli Középhegység eocén előtti karsztja. — Der voreozäne Karst des transdanubischen Mittelgebirges. Földt. Közl. LXIII. 1933.
- 25/a FÖLDVÁRI A.: Tektonikai megfigyelések a Dunántúli Középhegységben. Földt. Közl. LXIII. 1933.
26. GEDEON T.: A pizolitos bauxitok keletkezése. — Die Entstehung pizolitischer Bauxite. Földt. Közl. LXI. 1931. 1932.
27. GEDEON T.: A gánti bauxit-telep fedőrétegéről. — Über die Hangendschicht des gánter Bauxitlagers. Földt. Közl. LXII. 1932. 1933.
28. DE GREGORIO, A.: Fauna di S. Giovanni Ilarione. Palermo, 1880.
29. DE GREGORIO, A.: Monographie des fossiles éocéniques de Mont Postale. Ann. d. Pal. et Géol. 14. Livr. 1894.
30. DE GREGORIO, A.: Monographie de la faune éocénique de Roncà. Ann. d. Pal. et Géol. 21. Livr. 1896.
31. DE GREGORIO, A.: Quelques fossiles nouveaux de Lavacille près de Bassano. Ann. d. Pal. et Géol. 24. Livr. 1899.
32. HANTKEN M.: Geologiai tanulmányok Buda s Tata között. Math. Term.-tud. Közl. I. 1861.
33. HANTKEN M.: Lábatlan vidékének földtani viszonyai. Magy. Földt. Társ. Munk. IV. 1868.
34. HANTKEN M.: Az esztergomi barnaszénterület földtani viszonyai. Földt. Int. Évk. I. 1871.
35. HANTKEN, M.: Die geologischen Verhältnisse des graner Braunkohlengebietes. Mitth. a. d. Jahrb. d. k. u. geol. Anst. I. 1871.

36. HANTKEN M.: Új adatok a déli Bakony föld- és őslénytani ismeretéhez. Földt. Int. Évk. III. 1875.
37. HANTKEN, M.: Neue Daten zur geologischen und palaeontologischen Kenntniss des südlichen Bakony. Mitth. a. d. Jahrb. d. k. u. geol. Anst. III. 1875.
38. HANTKEN M.: A magyar korona országainak széntelepei és szénbányászata. Budapest, 1878.
39. HANTKEN, M.: Die Kohlenflözte und der Kohlenbergbau in den Ländern der ungarischen Krone. Budapest, 1878.
40. HAUER, FR.: Nachrichten über das Vértes-Gebirge und den Bakonyer Wald. Verh. d. k. k. geol. R.-A. 1861.
41. HAUER, FR.: Verh. d. k. k. geol. R.-A. 1863. p. 145.
42. HÉBERT, ED.—MUNIER-CHALMAS: Recherches sur les terrains tertiaires de l'Europe méridionale. Compt. rend. d. s. d. l'Acad. d. Sc. T. LXXXV. 1877.
43. HOFMANN K.: A Buda-kovácsi hegység földtani viszonyai. Földt. Int. Évk. I. 1871.
44. HOFMANN, K.: Die geologischen Verhältnisse des Ofen-Kovácsier Gebirges. Mitth. a. d. Jahrb. d. k. u. geol. Anst. I. 1871.
45. JASKÓ S.: A pápai Bakony földtani leírása. A »Földt. Szemle« mell. Budapest, 1935.
46. KOLOSVÁRY G.: Dunántúli eocén-korallok. — The eocene corals of the hungarian transdanubian province. Földt. Közl. LXXIX. 1949.
48. KOUTEK, J.—D. ANDRUSOV: O nálezu fauny paleogénu u Priechoda nedaleko Banske Bystrica. — Sur une trouvaille de faune paléogène près de Priechod non loin de Banská Bystrica. Vest. Stát. géol. ust. Čsl. XIII. 1937.
48. KUTASSY, A.: Beiträge zur Stratigraphie und Paläontologie der alpinen Triasschichten in der Umgebung von Budapest. Földt. Int. Évk. XXVII. 1927.
49. MEZEY V.: Adatok a pilisszentiváni barnaszén medence stratigrafiai ismeretéhez. Manuscrit. Budapest, 1922.
50. MUNIER-CHALMAS, M.: Étude du Tithonique, du Crétacé et du Tertiaire du Vicentin. Paris, 1891.
51. LERICHE, M.: Note sur le genre Vasseuria MUNIER-CHALMAS. Bull. Soc. Sc. Nat. d. l'Ouest d. France. VI. 1906.
52. D'ORBIGNY, AL.: Prodrôme de Paléontologie stratigraphique universelle des Animaux Mollusques et Rayonnés. II—III. Paris, 1850—1852.
53. OPPENHEIM, P.: sprach über die Brackwasser-Fauna des Eocän im nordwestlichen Ungarn. Zeitschr. d. deutsch. geol. Ges. XLIII. 1891.
54. OPPENHEIM, P.: Ueber einige Brackwasser- und Binnenmollusken aus der Kreide und dem Eocän Ungarns. Zeitschr. d. deutsch. geol. Ges. XLIV. 1892.
55. OPPENHEIM, P.: Die Eocäne Fauna des Mt. Pulli bei Valdagno im Vicentino. Zeitschr. d. deutsch. geol. Ges. XLVI. 1894.
56. OPPENHEIM, P.: Die Eocänfauna des Monte Postale bei Bolca im Veronesischen. Palaeontographica. XLIII. 1896.
57. OPPENHEIM, P.: Das Alttertiär der Colli Berici in Venetien, ... Zeitschr. d. deutsch. geol. Ges. XLVIII. 1896.
58. OPPENHEIM, P.: Die Priabonaschichten und ihre Fauna. Palaeontographica. XLVII. 1900—1901.
59. OPPENHEIM, P.: Ueber einige alttertiäre Faunen der österreichisch-ungarischen Monarchie. Beitr. z. Pal. u. Geol. Öst.—Ung. u. d. Orients. XIII. 1901.
60. OPPENHEIM, P.: Zur Kenntniss alttertiärer Faunen in Aegypten. Palaeontographica. XXX/3. 1903—1906.
61. PAPP K.: A fornai eocén medence a Vértesben. — Das eocäne Becken von Forná im Vértes. Földt. Közl. XXVII. 1897.
62. PENECKE, K. A.: Das Eocän des Krappfeldes in Kärnthen. Sitz.-ber. d. k. Akad. d. Wiss. in Wien. XC. 1884.
63. PETERS, K.: Geologische Studien aus Ungarn. I—II. Jahrb. d. k. k. geol. R.-A. VIII., X. 1857., 1859.
64. POBOZSNY I.: A Vértes hegység bauxit-telepei. Földt. Szemle. I. 1928.
65. POPESCU-VOITESTI, J.: Contribution à l'étude stratigraphique du Nummulitique de la dépression gétique (Roumanie occidentale). Ann. inst. Geol. al Românei. III. 1909.
66. ROUAULT, A.: Description des fossiles du terrain éocène des environs de Pau. Mém. Soc. Géol. France. 2e sér. T. III. 1848.
67. RÓMER, FL.: Briefliche Mittheilungen. Verh. d. Ver. f. Naturk. z. Pressburg. III. 1858.
68. RÓMER FL.: A Bakony, terményrajzi és régészeti vázlat. Győr, 1860.
69. ROZLOZSNIK, P.: Führer in Tatabánya; in: Führer z. d. Studienreisen d. Pal. Ges. Budapest, 1928.
70. ROZLOZSNIK P.: Adatok a Buda-Kovácsi-i hegység óharmadkori rétegeinek ismeretéhez. — Beiträge zur Kenntnis des Paläogens des Buda-Kovácsier Gebirges. Földt. Int. Évi Jel. 1925—28. évekről. Budapest, 1935.
71. ROZLOZSNIK P.—SCHRÉTER Z.—TELEGDI ROTH K.: Az esztergomvidéki szénterület bányaföldtani viszonyai. Budapest, 1922.
72. SCHLOTHEIM, E. F.: Die Petrefactenkunde auf ihrem jetzigen Standpunkte. Gotha, 1820.
- 72/a SCHRÉTER Z.: A csákberényi eocén faunája. Manuscrit. 1906.
73. SCHRÉTER Z.: A budai hegyek legrégebb képződménye. — Die älteste Formation des Budaer Gebirges. Földt. Közl. XXXIX. 1909.
74. SCHRÉTER Z.: A gánti timsóvízú kút a Vértesben. — Der alauhaltige Brunnen von Gánt im Vértesgebirge. Földt. Közl. XL. 1910.
75. SELAGIAN V.: A pilisszentiváni barnaszénbánya közép eocénjének stratigrafiai és paleontológiai viszonyai. Manuscrit. Budapest, 1919.
76. STACHE, G.: Uebersicht über die Verbreitung und den Charakter der Eocenablagerungen des Bakonyer Inselgebirges. Verh. d. k. k. geol. R.-A. 1862.
- 76/a SZÖRÉNYI E.: Két új Echinocyamus faj a dunántúli eocénból. — Deux nouvelles espèces du genre Echinocyamus de l'Eocène transdanubien. Földt. Közl. LXXXII. 1952.

77. SZÖTS E.: A móri Antalhegy óharmadkori képződményei. A »Földt. Szemle« mell. Budapest, 1938.
78. SZÖTS E.: Adatok a bajóti eocén őslénytani ismeretéhez. — Beiträge zur paleontologischen Kenntnis des Eozäns von Bajót. Földt. Közl. LXIX. 1939.
79. SZÖTS E.: Paläontologische Angaben zur Kenntnis der »Cerithium bakonicum-Schichten« und des Úrküter Mergels. — Öslénytani adatok a »Cerithium bakonicum-rétegek« és az úrkúti márga ismeretéhez. Ann. Hist. Nat. Mus. Hung. P. Min., Geol., Pal. XXXVI. 1943—1944.
80. SZÖTS E.: Az Északi Bakony eocén képződményei. Földt. Közl. LXXVIII. 1948.
81. TAEGER H.: A Vérteshegység földtani viszonyai. Földt. Int. Évk. XVII. 1908.
82. TAEGER, H.: Die geologischen Verhältnisse des Vértcsgebirges. Mitth. a. d. Jahrb. d. k. u. geol. Anst. XVII. 1908.
83. TAEGER H.: A Bakony regionális geológiája. I. — Regionale Geologie des Bakony. Geol. Hung. T. 6. 1926.
84. TAKÁCS E.: Pilisvörösvár, Pilisszentiván és Solymár barnaszéntelegeinek földtani viszonyai. A »Földt. Szemle« mell. Budapest, 1936.
85. TELEGGDI ROTH K.: Paleogén képződmények elterjedése a Dunántúli Középhegység északi részében. — Über die Verbreitung paläogener Bildungen im nördlichen Teile des ungarischen Mittelgebirges. Földt. Közl. LIII. 1923. 1924.
86. TELEGGDI ROTH K.: A tokod-dorogi és a tatabányai barnaszénmedencék között elterülő vidék és a móri árok környéke. Földt. Int. Évi Jel. 1920—1923-ról. 1925.
87. TELEGGDI ROTH, K.: Die Bauxitlager des Transdanubischen Mittelgebirges in Ungarn. Földt. Szemle. I. 1927.
88. TELEGGDI ROTH, K.: Das Gebiet zwischen den Braunkohlenbecken von Esztergom und von Tatabánya und die Umgebung des Grabens von Mór. Jahresber. d. k. u. geol. Anst. für 1917—1924. 1935.
89. THIELE, J.: Handbuch der systematischen Weichtierkunde. I—II. Jena, 1931—1935.
90. TOMOR THIRING J.: A Bakony dudar-oszlopi »Sűrű« hegycsoportjának földtani és őslénytani viszonyai. A »Földt. Szemle« mell. Budapest, 1934.
91. TOURNOUER, E.: Note sur les fossiles tertiaires des Basses-Alpes, recueillis par M. Garnier, Bull. Soc. Géol. France. 2e sér. T. XXIX. 1872.
92. VADÁSZ E.: Adatok a Magyar Középhegység dunáninneri szigettrögeinek geológiájához. — Zur Geologie des Ungarischen Mittelgebirges. Földt. Közl. XL. 1910.
93. VADÁSZ E.: A Duna-balparti idősebb mezozoos rögök őslénytani és földtani viszonyai. Földt. Int. Évk. XVIII. 1910.
94. VADÁSZ, E.: Die paläontologischen und geologischen Verhältnisse der älteren Schollen am linken Donauufer. Mitth. a. d. Jahrb. d. k. u. geol. Anst. XVIII. 1911.
95. VADÁSZ E.: Szénképződés, hegyképződés és bauxitkeletkezés Magyarországon. Bány. és Koh. Lapok. LXIII. 1930.
96. VADÁSZ E.: A »fornai szénteleg« kérdése. Bány. és Koh. Lapok. LXXII. 1939.
97. VADÁSZ E.: Eocén kérdések. — Eozän-Fragen. Földt. Közl. LXXII. 1942.
98. VADÁSZ E.: A magyar bauxitelfordulások földtani alkata. — Die Geologische Entwicklung und Alter der ungarischen Bauxitvorkommen. Földt. Int. Évk. XXXVII. 1946.
- 98/a VADÁSZ E.: Bauxitföldtan. Budapest, 1952.
99. VASSEUR, G.—M. COSSMANN : Éocène de Bretagne. — Faune de Bois-Gouët. Paris, 1880—1917.
100. VECSEY GY.: A bakonyi Ajka—Úrkút—Halimba környékének eocén képződményei. A »Földt. Szemle« mell. Budapest, 1939.
101. VINASSA DE REGNY, P.: Synopsis dei Molluschi terziarii delle Alpi Venete. I—II—III. Pal. Ital. I—II—III 1896—1898.
102. VITÁLIS I.: Magyarország szénelfordulásai. Sopron, 1939.
103. VOGL V.: A Vinodol eocén márgáinak faunája. Földt. Int. Évk. XX. 1912.
104. VOGL, V.: Die Fauna der eozänen Mergel im Vinodol in Kroatien. Mitth. a. d. Jahrb. d. k. u. geol. Anst. XX. 1912.
105. WENZ, W.: Gastropoda extramarina tertiaria. I—XI.; in : Diener, J.—Pompeckj, J. F.: Fossilium Catalogus. Berlin, 1923—1930.
106. WENZ, W.: Gastropoda. Teil. 1—5.; in : Schindewolf, O. H.: Handbuch der Paläozoologie. Berlin, 1938—1941.
107. ZITTEL, K.: Die obere Nummulitenformation in Ungarn. Sitz.-ber. d. k. Akad. d. Wiss. in Wien. XLVI. 1862. 1863.

TABLE DES MATIÈRES

	Pages
Préface	115
I. Introduction.....	117
II. Esquisse historique	118
III. Exposé stratigraphique	123
1. Socle mésozoïque	123
2. Série éocène	124
3. Couches du toit	130
4. Position stratigraphique de l'Éocène de Gánt	130
5. Description des localités fossilifères	131
IV. Description des espèces.....	132
Loricata.....	132
<i>Tonicia pannonica</i> n. sp., p. 132	
Gastropoda	133
<p><i>Scissurella hungarica</i> n. sp., p. 133., <i>Emarginula subcostata</i> n. sp., p. 134., <i>Scutus pannonicus</i> n. sp., p. 134., <i>Scutus hungaricus</i> n. sp. p. 135., <i>Scutus</i> n. sp. ?, p. 135., <i>Scutus</i> div. sp., p. 135., <i>Fissurella incompleta</i> n. sp., p. 135., <i>Fissurella héberti</i> n. sp., p. 135., <i>Fissurella</i> n. sp. ?, p. 136., <i>Patella pyramidalis</i> ? MENEGH., p. 136., <i>Patella gántensis</i> n. sp., p. 136., <i>Solariella subelevata</i> n. sp., p. 137., <i>Solariella gántensis</i> n. sp., p. 137., <i>Teinostoma semseyi</i> C. PAPP, p. 138., <i>Teinostoma pappi</i> n. sp., p. 138., <i>Cyclostrema csákvárensensis</i> n. sp., p. 138., <i>Collonia vértésensis</i> n. sp., p. 139., <i>Collonia megalomphaloides</i> n. sp., p. 139., <i>Tricolia densistriata</i> n. sp., p. 140., <i>Tricolia colorata</i> n. sp., p. 140., <i>Phasiarella</i> ? sp., p. 141., <i>Nerita pentastoma</i> DESH. sp., p. 141., <i>Nerita héberti</i> n. sp., p. 141., <i>Nerita hantkeni</i> n. sp., p. 142., <i>Neritina lutea</i> ZITT., p. 142., <i>Velates schmideli</i> [CHEMN.], p. 143., <i>Neritopsis pustulosa</i> BELL., p. 144., <i>Craspedopoma subconioideum</i> n. sp., p. 145., <i>Valvata platipira</i> n. sp., p. 145., <i>Valvata splendida</i> n. sp., p. 145., <i>Lacuna transparentis</i> n. sp., p. 146., <i>Lacuna umbonata</i> n. sp., p. 146., <i>Lacuna</i> n. sp. ?, p. 147., <i>Lacuna</i> sp., p. 147., <i>Bythinella pulcherrima</i> n. sp., p. 147., <i>Bythinella gracillima</i> n. sp., p. 148., <i>Bythinella auriculata</i> n. sp., p. 148., <i>Stenothyra</i> sp., p. 148., <i>Cingula pseudomumiola</i> n. sp., p. 149., <i>Rissoa munieri</i> n. sp., p. 149., <i>Zebina hungarica</i> n. sp., p. 149., <i>Zebina zitteli</i> n. sp., p. 150., <i>Zebina</i> n. sp., p. 150., <i>Paryphostoma</i>? sp., p. 150., <i>Assiminea gránásensis</i> n. sp., p. 151., <i>Assiminea quadrangulata</i> n. sp., p. 151., <i>Assiminea</i> sp., p. 151., <i>Adeorbis vértésensis</i> Szóts, p. 152., <i>Mesalia elegantula</i> ZITT., p. 152., <i>Turritella vinculata</i> ZITT.?, p. 152., <i>Turritella rómeri</i> n. sp., p. 153., <i>Turritella</i> sp., p. 153., <i>Turritella</i> sp., p. 153., <i>Mathilda frequens</i> n. sp., p. 153., <i>Mathilda</i> n. sp. ?, p. 154., <i>Solarium</i> n. sp.?, p. 154., <i>Vermetus ornatissimus</i> n. sp., p. 154., <i>Vermetus</i> sp., p. 155., <i>Vermetus conicus</i> [LAMK.], p. 155., <i>Vermetus</i> n. sp., p. 155., <i>Tenagodus mitis</i> [DESH.], p. 156., <i>Melanatria auriculata</i> [SCHLOTH.], p. 156., <i>Melanatria vulcanica</i> [SCHLOTH.], p. 157., <i>Faunus fornensis</i> [ZITT.], p. 157., <i>Melania distincta</i> ZITT., p. 158., <i>Melanopsis doroghensis</i> OPPH., p. 158., <i>Bayania melaniaeformis</i> [SCHLOTH.], p. 159., <i>Bayania variocostata</i> n. sp., p. 160., <i>Bayania supravarians</i> n. sp., p. 160., <i>Bayania boussaci</i> n. sp., p. 160., <i>Potamides corrugatus</i> [BRONGN.], p. 161., <i>Potamides</i> sp., p. 162., <i>Tympanotonus hungaricus</i> [ZITT.], p. 162., <i>Tympanotonus rozlozsniki</i> n. sp., p. 162., <i>Tympanotonus calcaratus</i> [BRONGN.], p. 163., <i>Tympanotonus diaboli</i> [BRONGN.], p. 164., <i>Tympanotonus</i> sp., p. 164., <i>Pyrazus pentagonatus</i> [SCHLOTH.], p. 164., <i>Pyrazus focillatus</i> [DE GREG.], p. 165., <i>Diastoma roncanum</i> [BRONGN.], p. 165., <i>Harrisianella vulcani</i> [BRONGN.], p. 166., <i>Bittium quadricinctum</i> DONC., p. 167., <i>Bittium tasnádi</i> M. BANYAI, p. 167., <i>Cerithium subcorvinum</i> OPPH., p. 168., <i>Cerithium pratti</i> ROUAULT, p. 168., <i>Conocerithium hungaricum</i> M. BANYAI, p. 169., <i>Cerithiella rara</i> n. sp., p. 169., <i>Seila vértésensis</i> n. sp., p. 170., <i>Seila subtrifaria</i> n. sp., p. 170., <i>Seila quadricostata</i> n. sp., p. 170., <i>Triphora tricostata</i> n. sp., p. 171., <i>Scala</i> sp., p. 171., <i>Strombiformis haidingeri</i> [ZITT.], p. 171., <i>Odostomia pannonica</i> n. sp., p. 172., <i>Odostomia semistriata</i> n. sp., p. 172., <i>Odostomia pseudoruellensis</i></p>	

n. sp., p. 172., <i>Odostomia submisera</i> n. sp., p. 173., <i>Odostomia supravariabilis</i> n. sp., p. 173., <i>Eulimella guttulina</i> n. sp., p. 174., <i>Eulimella</i> div. sp., p. 174., <i>Turbonilla minutissima</i> n. sp., p. 174., <i>Turbonilla conica</i> n. sp., p. 175., <i>Calyptraea</i> sp., p. 175., <i>Calyptraea</i> sp., p. 175., <i>Terebellum vértésensis</i> n. sp., p. 175., <i>Strombus</i> sp., p. 176., <i>Ampullina perusta</i> [DEFR.], p. 176., <i>Ampullina vulcaniformis</i> OPPH., p. 178., <i>Polynices pasinii</i> [BAY.], p. 178., <i>Natica gránásensis</i> n. sp., p. 179., <i>Globularia incompleta</i> [ZITT.], p. 179., <i>Deshayesia alpina</i> [D'ORB.], p. 180., <i>Pustularia moloni</i> [BAY.], p. 181., <i>Cypraea elegans</i> DEFR. ?, p. 181., <i>Murex gántensis</i> n. sp., p. 181., <i>Murex</i> sp., p. 182., <i>Cantharus brongiarti</i> [D'ORB.], p. 182., <i>Cantharus vértésensis</i> n. sp., p. 183., <i>Cantharus subcostulatus</i> OPPH., p. 184., <i>Parvisipho nudus</i> n. sp., p. 184., <i>Coptochetus hofmanni</i> n. sp., p. 184., <i>Coptochetus</i> sp., p. 185., <i>Clavilithes noae</i> [CHEMN.], p. 185., <i>Ancilla propinqua</i> ZITT., p. 186., <i>Vexillum csákvárense</i> n. sp., p. 187., <i>Vexillum böckhi</i> n. sp., p. 187., <i>Vexillum splendidum</i> n. sp., p. 188., <i>Vexillum</i> sp., p. 188., <i>Mitra subcrebricoستا</i> n. sp., p. 188., <i>Mitra</i> sp. ?, p. 188., <i>Voluta</i> n. sp. ?, p. 189., <i>Volutilithes</i> sp., p. 189., <i>Persicula pseudoallixi</i> n. sp., p. 189., <i>Marginella nana</i> ZITT., p. 190., <i>Marginella pseudonana</i> n. sp., p. 190., <i>Marginella pseudovoluta</i> OPPH., p. 191., <i>Marginella</i> n. sp. ?, p. 191., <i>Marginella hantkeni</i> n. sp., p. 191., <i>Marginella subcylindrica</i> n. sp., p. 192., <i>Marginella frequens</i> n. sp., p. 193., <i>Marginella pannonica</i> n. sp., p. 193., <i>Marginella vértésensis</i> n. sp., p. 194., <i>Asthenotoma graniformis</i> n. sp., p. 195., <i>Cythara vértésensis</i> n. sp., p. 195., <i>Cythara kochi</i> n. sp., p. 196., <i>Cythara</i> n. sp., p. 196., <i>Cythara gántensis</i> n. sp., p. 196., <i>Cythara</i> n. sp. ?, p. 196., <i>Peratotoma gránásensis</i> n. sp., p. 197., <i>Peratotoma subcastellorum</i> n. sp., p. 197., <i>Pleurotomella gántensis</i> n. sp., p. 197., <i>Cryptoconus semistriatus</i> [DESH.], p. 198., <i>Conus esterházyi</i> C. PAPP, p. 198., <i>Actaeon vitalisi</i> n. sp., p. 199., <i>Ringicula ritae</i> V. DE REGNY, p. 199., <i>Acera aspirata</i> n. sp., p. 200., <i>Cylichna gántensis</i> n. sp., p. 200., <i>Cylichna vértésensis</i> n. sp., p. 200., <i>Cylichna hantkeni</i> n. sp., p. 201., <i>Philine hungarica</i> n. sp., p. 201., <i>Marinula</i> sp., p. 201., <i>Anisus pseudosubangulatus</i> n. sp., p. 202., <i>Anisus bicarinatus</i> n. sp., p. 202., <i>Anisus pseudoplanulatus</i> n. sp., p. 202.	
Scaphopoda	203
<i>Cadulus pseudohungaricus</i> n. sp., p. 203.	
Bivalvia	204
<i>Trinacria mórensensis</i> SZÖTS, p. 204., <i>Trinacria gántensis</i> n. sp., p. 204., <i>Arca</i> n. sp., p. 205., <i>Arca vinifera</i> n. sp., p. 205., <i>Arca vértésensis</i> n. sp., p. 206., <i>Arca caillatiformis</i> n. sp., p. 207., <i>Brachyodontes corrugatus</i> [BRONGN.], p. 207., <i>Brachyodontes eurydices</i> [BAY.], p. 208., <i>Musculus fornensis</i> [ZITT.], p. 208., <i>Arcoperna capillaris</i> [DESH.] ?, p. 209., <i>Pedalion urkaticum</i> [HANTK.], p. 209., <i>Vulsella</i> sp., p. 209., <i>Pteria trigonata</i> [LAMK.] sp., p. 210., <i>Lima</i> sp., p. 210., <i>Anomia</i> div. sp., p. 210., <i>Anomia gregaria</i> BAY., p. 211., <i>Ostrea roncana</i> PARTSCH, p. 211., <i>Begonia taegeri</i> n. sp., p. 212., <i>Corbicula sirena</i> [BRONGN.], p. 212., <i>Corbicula triangularis</i> [SZÖTS], p. 213., <i>Coralliophaga</i> sp., p. 213., <i>Anisodonta</i> sp., p. 213., <i>Dreissena eocaena</i> [MUN.-CHALM.], p. 214., <i>Dreissena prisca</i> [C. PAPP], p. 214., <i>Phacoides haueri</i> [ZITT.], p. 214., <i>Phacoides crassulus</i> [ZITT.], p. 215., <i>Megaxinus</i> sp., p. 215., <i>Lucina vogli</i> n. sp., p. 216., <i>Laevicardium</i> n. sp., p. 216., <i>Corculum subrotundatum</i> n. sp., p. 217., <i>Meretrix fornensis</i> [TAEG.] ?, p. 217., <i>Tivelina pseudopetersi</i> [TAEG.], p. 217., <i>Tivelina deltoidea</i> [LAMK.] ?, p. 218., <i>Textivenus texta</i> [LAMK.], p. 218., <i>Arcopagia majeri</i> n. sp., p. 219., <i>Abra pannonica</i> n. sp., p. 219., <i>Sphenia hungarica</i> C. PAPP, p. 220.	
Cephalopoda	221
<i>Vasseuria occidentalis</i> MUN.-CHALM., p. 221.	
V. Conclusions	222
1. <i>Composition de la faune de mollusques</i>	222
2. <i>Répartition géographique et stratigraphique</i>	224
3. <i>Caractère de la faune de mollusques de Gánt</i>	233
Bibliographie	234

ЭОЦЕНОВЫЕ МОЛЛЮСКИ ВЕНГРИИ.

I. ЭОЦЕНОВЫЕ МОЛЛЮСКИ ИЗ ОКРЕСТНОСТИ ГАНТА

Э. С ё ч

I

Прекрасно сохранившиеся моллюски из окрестности Ганта впервые были описаны К. Циттелем (107) в начале 60-ых годов прошлого столетия. К. Циттель описал 11 новых видов и одну новую разновидность.

Впоследствии К. Папп (61), а затем Г. Тэгер (82) описали новые виды и разновидности. Последний указал и новые местонахождения последних.

Широко развернувшаяся добыча боксита, развившаяся в окрестности Ганта, вскрыла покровные эоценовые слои, заключающие в себе окаменелости, в огромных количествах и благодаря этому удалось собрать окаменелый материал, во много раз превышающий результаты прежних сборов.

Материал, разработанный автором, взят из четырех местонахождений: 1. Хоссухараштош (местонахождение Пуста Форна, Форнапуста, Баранькут = по-немецки »Леммербруннен« в работах прежних авторов), 2. Уй Фелтараш, 3. Гантские виноградники, 4. Гора Селэхедь д. Чакберень (см. приложенную геологическую карту).

II

Местонахождения располагаются на юговосточных глыбовых отрогах гор Вертеш, на юг от продольной сбросовой линии Чакберень—Гант.

Основные горы боксита и эоценовых слоев состоят из средне- и верхне-триасовых образований. Средний триас представлен белым, диплопоровым доломитом сахарообразной структуры, а верхний триас райблским роговиковым известняком, известковым мергелем и доломитовым известняком, как и главным доломитом, относящимся к норскому ярусу. Это последнее образование является наиболее распространённым.

Боксит залегает на карстовую, неровную поверхность и в впадины триасовых основных гор. Наслоение верхней части бокситового комплекса, соответствующее эоценовым покровным слоям, содержащим окаменелости, свидетельствует о том, что на данной территории материал бокситовых залежей отложился в начале эоцена.

Кровельная эоценовая свита, содержащая окаменелости, начинается пресноводными осадками, затем следуют морские отложения, чередующиеся с смешанноводными слоями. Тонкие прослойки глинистых залежей бурого угля небольших размеров свидетельствуют о том, что трансгрессия нижнеэоценового моря происходила с колебательными движениями, неоднократными регрессиями и отмежеваниями.

В нижней пресноводной свите (группа известковых мергелей с меланиями) глина, известняк и известковый мергель чередуются с тонкими, глинистыми залежами бурого угля. Мощность свиты достигает 15 м. В слоях известняка и известкового мергеля чрезвычайно часто встречается *Melania distincta* Zitt., наряду с ней вид *Melanopsis doroghensis* Orff. также является довольно частым.

Самые значительные вскрытия находятся в открытых разработках боксита, располагающихся на Ангерском лугу, в Мелегеше, в Хоссухараштоше и в Уй Фелтараше. Кроме этого они встречаются и на северо-восточном склоне горы Нанаши-хедь (бассейн горы Багойхедь).

Над пресноводными слоями находится группа моллюсковых глин. Она состоит из чередующихся слоев моллюсково-милиолиновой глины, моллюсковой глины и небольших залежей глинистого бурого угля. В Уй Фелтараше появляются и тонкие пласты известкового мергеля,

содержащего *Melania distincta* Zitt. Нижние моллюсковые слои еще являются смешанноводными отложениями (эта нижняя смешанноводная глина в Хоссухарастоше утолщается на несколько метров), а происхождение верхних слоев уже морское, о чем свидетельствуют остатки кораллов (46), губок и мшанок. Мощность моллюсковых слоев является самой значительной в Хоссухарастоше, где она превышает 6 м, однако в общем она равна приблизительно 4 м. Лучшими вскрытиями их являются открытые разработки Хоссухарастош и Уй Фелтараш, однако самые красивые моллюски происходят из территории гантских виноградников. Это последнее вскрытие, как и четвертое (гора Селёхедь в д. Чакберень) свидетельствуют о том, что моллюсковая глина распространяется шире группы известковых мергелей с меланиями, а также о том, что море постепенно трансгрессировало над пресноводными слоями.

Нижне-эоценовая свита на нашей территории заканчивается милиолиновым известняком. Нижние несколько метров (Хоссухарастош, Уй Фелтараш) в виде ядер еще в изобилии содержат окаменелости моллюсковой глины. Моллюски выше отсутствуют и осадки характеризуются массовым появлением бילוкулин, в некоторых местах с пластами, содержащими мелкие нуммулины, ортофрагмины и алвеолины. Мощность этой свиты в глубоких бурениях смежного гантского бассейна превышает 100 м.

Эта свита в районах дд. Чакберень и Гант широко распространена. Вследствие отсутствия более глубоких эоценовых слоев она в многих местах залегает на основные горы и обозначает окончательную трансгрессию нижне-эоценового моря.

Более молодые эоценовые слои на нашей территории отсутствуют. Однако в более полной эоценовой свите близкого чакбереньского бассейна средний эоцен тоже отмечен видом *Nummulina perforata* D. DE MONTF.

В кровельной свите в некоторых местах в виде отдельных пластов встречаются верхне-олигоценая пестрая глина (частью огнеупорная глина), песчаник и гравий. Юно-третичные слои отсутствуют. В качестве самого молодого геологического образования присутствуют лёсс и осыпь, последняя преимущественно в долинах, как и у подножия гор Вертеш.

подавляющее большинство авторов относит гантскую эоценовую свиту к верхней части среднего эоцена (лютетский ярус) и отождествляет ее с месторождением в Ронка (Северная Италия), а в отечественном отношении с слоями эстергомского бассейна, содержащими *Nummulina striata* Brug. Автор рассматривает пресноводные слои и моллюсковую глину, как имеющие один и тот же стратиграфический возраст с нижне-эоценовым бурогольным образованием, распространенным в Задунайских Средних Горах, как и с смешанноводными слоями, представляющими их кровлю, а считает милиолиновый известняк стратиграфически одновозрастным с «перкулиновым глинистым мергелем», встречающимся здесь в более высокой части нижнего эоцена.

Отождествление слоев с близкими месторождениями (в западной части гор Вертеш: Пуставам и Мор, в северной части гор Баконь: Искасентдёрдь, Балинка—Кишдьон) на фаунистическом основании также весьма хорошо просматривается. В окрестности Ганта отсутствует руководящая окаменелость нижне-эоценового каменноугольного образования и смешанноводных слоев — *Tympanotonus hantkeni* [MUN.-SNAJLM.], который здесь замещается близким к ним эндемическим видом *Tympanotonus hungaricus* [ZITT.].

III

Разработанная моллюсковая фауна происходит из слоев моллюсковой глины и частью была взята из самых слоев, а частично в виде особей, выветрившихся из слоев. Помимо некоторых редко встречающихся видов, более глубокие смешанноводные, как и вышерасполагающиеся морские пласты содержат те же моллюски. В материалах заново разработанных прежних сборов, как и в материалах новых сборов было обнаружено значительное количество новых видов:

Loricata: *Tonicia pannonica* n. sp.

Gastropoda: *Scissurella hungarica* n. sp., *Emarginula subcostata* n. sp., *Scutus pannonicus* n. sp., *Scutus hungaricus* n. sp., *Fissurella incompleta* n. sp., *Fissurella héberti* n. sp., *Patella gántensis* n. sp., *Solariella subelevata* n. sp., *Solariella gántensis* n. sp., *Teinostoma pappi* n. sp., *Cyclostrema csákvárensensis* n. sp., *Collonia vértésensis* n. sp., *Collonia megalomphaloides* n. sp., *Tricolia densistriata* n. sp., *Tricolia colorata* n. sp., *Nerita héberti* n. sp., *Nerita hantkeni* n. sp., *Craspedopoma subconoideum* n. sp., *Valvata platispira* n. sp., *Valvata splendida* n. sp., *Lacuna transparens* n. sp., *Lacuna umbonata* n. sp., *Bythinella pulcherrima* n. sp., *Bythinella gracillima* n. sp., *Bythinella auriculata* n. sp., *Cingula pseudomumiola* n. sp., *Rissoa munieri* n. sp., *Zebina hungarica* n. sp., *Zebina zitteli* n. sp., *Assimineia gránásensis* n. sp., *Assimineia quadrangulata* n. sp., *Turritella rómeri* n. sp., *Mathilda frequens* n. sp., *Vermetus ornatissimus* n. sp., *Bayania variocostata* n. sp., *Bayania supravarians* n. sp., *Bayania boussaci* n. sp., *Tympanotonus rozlozsniki* n. sp., *Cerithiella rara* n. sp., *Seila vértésensis* n. sp., *Seila subtrifaria* n. sp., *Seila quadrucostata* n. sp., *Triphora tricostata* n. sp., *Odostomia pannonica* n. sp., *Odostomia semistriata* n. sp., *Odostomia pseudoruellensis* n. sp., *Odostomia submisera* n. sp., *Odostomia supravariabilis* n. sp., *Eulimella guttulina* n. sp., *Turbonilla minutissima* n. sp., *Turbonilla conica* n. sp., *Terebellum vértésensis* n. sp., *Natica gránásensis* n. sp., *Murex gántensis* n. sp., *Cantharus vértésensis* n. sp., *Parvisipho nudus* n. sp., *Coptochetus hofmanni* n. sp., *Vexillum csákvárense* n. sp., *Vexillum böckhi* n. sp., *Vexillum splendidum* n. sp., *Mitra subcrebricosta* n. sp., *Persicula pseudoallixi* n. sp., *Marginella pseudonana* n. sp., *Marginella hantkeni* n. sp., *Marginella subcylindrica* n. sp., *Marginella frequens* n. sp., *Marginella pannonica* n. sp., *Marginella vértésensis* n. sp., *Asthenotoma graniformis* n. sp., *Cythara vértésensis* n. sp.,

Cythara kochi n. sp., *Cythara hofmanni* n. sp., *Cythara gántensis* n. sp., *Peratotoma gránásensis* n. sp., *Peratotoma subcastellorum* n. sp., *Pleurotomella gántensis* n. sp., *Actaeon vitalisi* n. sp., *Acera aspirata* n. sp., *Cyclichna gántensis* n. sp., *Cyclichna vértésensis* n. sp., *Cyclichna hantkeni* n. sp., *Philine hungarica* n. sp., *Anisus pseudosubangulatus* n. sp., *Anisus bicarinatus* n. sp., *Anisus pseudoplanulatus* n. sp.

Scaphopoda : *Cadulus pseudohungaricus* n. sp.

Bivalvia : *Trinacria gántensis* n. sp., *Arca vinifera* n. sp., *Arca vértésensis* n. sp., *Arca caillatiformis* n. sp., *Beguina taegeri* n. sp., *Lucina vogli* n. sp., *Corculum subrotundatum* n. sp., *Arcopagia majeri* n. sp., *Abra pannonica* n. sp.

В конечном результате в моллюсковой фауне 99 видов оказались новыми.

Наряду с вышеприведенными видами еще присутствуют многочисленные формы, которые по всей вероятности также являются новыми видами, однако состояние их созрания не удовлетворяет требованиям, необходимым для установления новых родов.

IV

Разработанная моллюсковая фауна включает в себе 199 видов, которые разделяются следующим образом :

Loricata : 1 вид,
Gastropoda : 162 видов,
Scaphopoda : 1 вид,
Bivalvia : 34 видов,
Cephalopoda : 1 вид.

Я не мог найти и опознать следующие виды прежних авторов : *Turritella vinculata* Zitt., *Mitra* sp., *Arcoperna capillaris* [Desh.], *Meretrix fornensis* [Tafelg.], *Tivelina deltoidea* [Lamk.]. 19 видов брюхоногих и 5 видов пластинчатожаберных были определены только до рода. В противоположность этому среди брюхоногих моллюсков две группы (*Scutus* div. sp., *Eulimella* div. sp.) и среди пластинчатожаберных одна группа (*Anomia* div. sp.) возможно представляют по несколько видов каждая.

Из 199 видов 133 виды встречаются на месте, а 26 видов известны только из месторождений Задунайского края. Остальные 40 видов главным образом встречаются на окружающих территориях, в первую очередь в Северной Италии, а затем на территориях Альп, Далмации, Боснии и Словакии. Среди них имеются 9 общих видов с парижским и западнофранцузским эоценовыми бассейнами, по два встречаются на север от Пиренеев и в Египте, и наконец один вид в Фракии.

Уже раньше известные виды вышли из крупных форм, которые главным образом встречаются на упомянутых окружающих территориях. Новые виды почти исключительно происходят из мелких форм, родственники которых известны из эоценовых бассейнов Франции. Так как мелкие формы, встречающиеся на территориях окружающих стран, до сих пор еще не разработаны.

Моллюсковая фауна окрестности Ганта была известна, как смешанноводное фаунистическое сообщество. Однако в разработанной фауне — не считая одну или две формы пресноводного известкового мергеля, содержащего меланин — встречается лишь немного видов, обитающих в настоящее время в пресной воде, эоценовые родственники этих видов встречаются в морских отложениях парижского бассейна. Имеется сравнительно большее количество видов, являющихся в настоящее время морскими формами, хотя они одинаково встречаются в смешанноводных и морских слоях эоценового периода. Однако преобладающее большинство фауны вне всякого сомнения является морскими формами. На это последнее обстоятельство указывают губки, кораллы, мшанки и фибулярии, встречающиеся в данных слоях.

ОБЪЯСНЕНИЯ К ТАБЛИЦАМ

Т а б л и ц а № I.

- 1—4. *Tonicia pannonica* n. sp.
 1. Средний отрезок скорлупы снаружи. ×4,5.
 2. Средний отрезок скорлупы изнутри. ×4,5.
 3. Задний отрезок скорлупы снаружи. ×4,5.
 4. Задний отрезок скорлупы изнутри. ×4,5.
- 5—7. *Scissurella hungarica* n. sp.
 5. Сверху. ×4,5.
 6. Спереди. ×4,5.
 7. Снизу. ×4,5.
8. *Emarginula subcostata* n. sp. Снаружи. Ок. ×5.
 9. *Scutus pannonicus* n. sp. Снаружи. Ок. ×2,5.
 10. *Scutus hungaricus* n. sp. Снаружи. Ок. ×2,5.
 11. *Scutus* n. sp. ? Снаружи. Ок. ×5.
 12. *Fissurella incompleta* n. sp. Снаружи. Ок. ×1,5.
- 13—14. *Fissurella héberti* n. sp.
 13. Снаружи. Ок. ×1.
 14. Изнутри. Ок. ×1.
- 15—16. *Fissurella* n. sp. ?
 15. Молодой экземпляр снаружи. Ок. ×4.
 16. Взрослый обломок снаружи. Ок. ×2,5.
 17. *Patella gántensis* n. sp. Снаружи. Ок. ×1.
- 18—20. *Solariella subelevata* n. sp.
 18. Сверху. Ок. ×3,5.
 19. Спереди. Ок. ×3,5.
 20. Снизу. Ок. ×3,5.
- 21—23. *Solariella gántensis* n. sp.
 21. Сверху. Ок. ×4,25.
 22. Спереди. Ок. ×4,25.
 23. Снизу. Ок. ×4,25.
- 24—27. *Teinostoma semseyi* C. RAPP
 24. Сверху. Ок. ×3.
 25. Спереди. Ок. ×3.
 26. Снизу. Ок. ×3.
 27. Другой экземпляр сверху. Ок. ×4,75.
- 28—30. *Teinostoma rappi* n. sp.
 28. Сверху. Ок. ×4,5.
 29. Спереди. Ок. ×4,5.
 30. Снизу. Ок. ×4,5.
- 31—33. *Cyclostrema esákvárens* n. sp.
 31. Сверху. Ок. ×4,5.
 32. Спереди. Ок. ×5.
 33. Снизу. Ок. ×4,5.
- 34—36. *Collonia vértésensis* n. sp.
 34. Сверху. Ок. ×2,7.
 35. Спереди. Ок. ×2,7.
 36. Снизу. Ок. ×2,7.
37. *Collonia megalomphaloides* n. sp. Спереди. Ок. ×5.
 38. *Tricolia densistriata* n. sp. Спереди. Ок. ×5.
 39. *Tricolia colorata* n. sp. Спереди. Ок. ×2,7.
 40. *Phasiannela* ? sp. Спереди. Ок. ×5,3.
- 41—56. *Velates schmideli* [CHEMN.]
 41. Эмбриональный экземпляр сверху. Ок. ×5,25.
 42. Эмбриональный экземпляр снизу. Ок. ×5,25.
 43. Молодой экземпляр сверху. Ок. ×1,9.
 44. Молодой экземпляр снизу. Ок. ×2,5.
 45. Молодой экземпляр сверху. Ок. ×2,35.
 46. Молодой экземпляр сверху. Ок. ×2,6.
 47. Молодой экземпляр снизу. Ок. ×1.
 48. Молодой экземпляр снизу. Ок. ×1.

49. Молодой экземпляр сверху. Ок. ×1.
 50. Молодой экземпляр снизу. Ок. ×1.
 51. Молодой экземпляр сверху. Ок. ×1.
 52. Молодой экземпляр снизу. Ок. ×1.
 53. Взрослый экземпляр сверху. Ок. ×1.
 54. Взрослый экземпляр снизу. Ок. ×1.
 55. Взрослый экземпляр сверху. Ок. ×1.
 56. Взрослый экземпляр снизу. Ок. ×1.

Т а б л и ц а № II

- 1—2. *Nerita pentastoma* DESH. sp.
 1. Спереди. Ок. ×3.
 2. Сзади. Ок. ×3.
- 3—5. *Nerita héberti* n. sp.
 3. Молодой экземпляр сзади. Ок. ×5.
 4. Взрослый экземпляр спереди. Ок. ×2,6.
 5. Взрослый экземпляр сзади. Ок. ×2,6.
- 6—7. *Nerita hantkeni* n. sp.
 6. Спереди. Ок. ×2,6.
 7. Сзади. Ок. ×2,6.
- 8—11. *Neritopsis pustulosa* BELL.
 8. Молодой экземпляр спереди. Ок. ×1.
 9. Молодой экземпляр спереди. Ок. ×1.
 10. Взрослый экземпляр спереди. Ок. ×1.
 11. Взрослый экземпляр сзади. Ок. ×1.
12. *Craspedopoma subconoideum* n. sp. Спереди. Ок. ×5.
- 13—15. *Valvata platispira* n. sp.
 13. Сверху. Ок. ×6,5.
 14. Спереди. Ок. ×6,5.
 15. Снизу. Ок. ×6,5.
16. *Valvata splendida* n. sp. Спереди. Ок. ×5.
 17. *Lacuna transparentis* n. sp. Спереди. Ок. ×5,4.
 18. *Lacuna umbonata* n. sp. Спереди. Ок. ×5.
 19. *Lacuna* n. sp. ? Спереди. Ок. ×3,2.
 20. *Lacuna* sp. Спереди. Ок. ×4,8.
 21. *Bythinella pulcherrima* n. sp. Спереди. Ок. ×4,75.
 22. *Bythinella gracillima* n. sp. Спереди. Ок. ×4,6.
- 23—24. *Bythinella auriculata* n. sp.
 23. Спереди. Ок. ×5.
 24. Другой экземпляр спереди. Ок. ×4,8.
25. *Stenothyra* sp. Спереди. Ок. ×4,7.
 26. *Cingula pseudomunio* n. sp. Спереди. Ок. ×5.
 27. *Rissoa muniteri* n. sp. Спереди. Ок. ×4,7.
 28. *Zebina hungarica* n. sp. Спереди. Ок. ×4,8.
 29. *Zebina zitteli* n. sp. Спереди. Ок. ×4,8.
 30. *Zebina* n. sp. Спереди. Ок. 2,6.
 31. *Paryphostoma* ? sp. Спереди. Ок. ×4,8.
 32. *Assininea gránásensis* n. sp. Спереди. Ок. ×5,35.
 33. *Assininea quadrangulata* n. sp. Спереди. Ок. ×5.
- 34—36. *Adeorbis vértésensis* SZÓTS
 34. Сверху. ×3.
 35. Спереди. ×3.
 36. Снизу. ×3.
37. *Mesalia elegantula* ZITT. Спереди. Ок. ×2,6.
- 38—39. *Turritella rómeri* n. sp.
 38. Молодой экземпляр. Ок. ×4,8.
 39. Взрослый экземпляр. Ок. ×2,6.
 40. *Turritella* sp. Ок. ×5.

- 41—42. *Mathilda frequesis* n. sp.
41. Молодой экземпляр спереди. Ок. ×5.
42. Взрослый экземпляр спереди. ×3.
43. *Mathilda* n. sp. ? Ок. ×5,5.
- 44—45. *Solarium* n. sp. ?
44. Сверху. Ок. ×5.
45. Снизу. Ок. ×5.
- 46—47. *Vermetus ornatissimus* n. sp.
46. Сверху. Ок. ×4,2.
47. Спереди. Ок. ×4,2.
- 48—49. *Vermetus conicus* [LAMK.]
48. Молодой экземпляр спереди. Ок. ×1,5.
49. Более старый экземпляр. Ок. ×1,5.
- 50—51. *Vermetus* n. sp.
50. Сверху. Ок. ×4,6.
51. Снизу. Ок. ×4,6.
- 52—53. *Melania distincta* ZITT.
52. Спереди. Ок. ×3.
53. Другой экземпляр спереди. Ок. ×3.
54. *Melanatria auriculata* [SCHLOTH.] Спереди. Ок. ×1.
- 55—56. *Melanatria vulcanica* [SCHLOTH.]
55. Молодой экземпляр спереди. Ок. ×1.
56. Более старый экземпляр спереди. Ок. ×1.
57. *Faunus jornensis* [ZITT.]. Спереди. Ок. ×1.
- 58—61. *Melanopsis doroghensis* OPPH.
58. Молодой экземпляр спереди. Ок. ×4,6.
59. Молодой экземпляр спереди. Ок. ×4,9.
60. Взрослый экземпляр спереди. Ок. ×1.
61. Старый экземпляр спереди. Ок. ×1.
- 62—65. *Bayania melaniaeformis* [SCHLOTH.]
62. Спереди. Ок. ×1.
63. Другой экземпляр спереди. Ок. ×1.
64. Другой экземпляр спереди. Ок. ×1.
65. Другой экземпляр спереди. Ок. ×1.
66. *Bayania variocostata* n. sp. Спереди. Ок. ×2,9.
- 67—68. *Bayania supravarians* n. sp.
67. Молодой экземпляр спереди. Ок. ×3,4.
68. Более старый экземпляр спереди. Ок. ×3,2.

Т а б л и ц а № III

- 1—2. *Bayania boussaci* n. sp.
1. Спереди. Ок. ×1,5.
2. Другой экземпляр спереди. Ок. ×1,5.
- 3—7. *Potamides corrugatus* [BRONGN.]
3. Молодой экземпляр. Ок. ×5,5.
4. Молодой экземпляр. Ок. ×1.
5. Взрослый экземпляр. Ок. ×1.
6. Взрослый экземпляр. Ок. ×1.
7. Взрослый экземпляр. Ок. ×1.
8. *Potamides* sp. Ок. ×3,3
- 9—18. *Tympanotonus hungaricus* [ZITT.]
9. Молодой экземпляр. ×5.
10. Молодой экземпляр. Ок. ×3.
11. Взрослый экземпляр. ×1.
12. Взрослый экземпляр. ×1.
13. Взрослый экземпляр. ×1.
14. Взрослый экземпляр. ×1.
15. Взрослый экземпляр. ×1.
16. Взрослый экземпляр. ×1.
17. Взрослый экземпляр. ×1.
18. Взрослый экземпляр. ×1.
- 19—20. *Tympanotonus rozlozsniki* n. sp.
19. Молодой экземпляр. Ок. ×1.
20. Более старый экземпляр. Ок. ×1.
- 21—26. *Tympanotonus calcaratus* [BRONGN.]
21. Молодой экземпляр. Ок. ×4,7.
22. Молодой экземпляр. ×2.
23. Молодой экземпляр. Ок. ×1.
24. Взрослый экземпляр. Ок. ×1.
25. Взрослый экземпляр. Ок. ×1.
26. var. *csákvárensis* C. PAPP. Ок. ×1.
27. *Tympanotonus diaboli* [BRONGN.] ×1.
28. *Tympanotonus* sp. Ок. ×2,6.

- 29—30. *Pyrazus pentagonatus* [SCHLOTH.]
29. Молодой экземпляр. Ок. ×1.
30. Взрослый экземпляр. Ок. ×1.
- 31—32. *Pyrazus foscillatus* [DE GREG.]
31. Молодой экземпляр. Ок. ×5.
32. Взрослый экземпляр. Ок. ×1.
- 33—34. *Diastoma roncenum* [BRONGN.]
33. Молодой экземпляр. Ок. ×1.
34. Взрослый экземпляр. Ок. ×1.

Т а б л и ц а № IV

- 1—3. *Harrisianella vulcani* [BRONGN.]
1. Молодой экземпляр. ×3.
2. Взрослый обломочный экземпляр. Ок. ×1.
3. Взрослый обломочный экземпляр. Ок. ×1.
- 4—5. *Bittium quadricinctum* DONC.
4. Молодой экземпляр. Ок. ×5,5.
5. Взрослый экземпляр. Ок. ×2,7.
- 6—7. *Bittium tasnádii* M. BÁNYAI
6. Молодой экземпляр. Ок. ×5.
7. Взрослый экземпляр. Ок. ×2,5.
- 8—13. *Cerithium subcorvinum* OPPH
8. Эмбриональный экземпляр. Ок. ×5,3.
9. Молодой экземпляр. Ок. ×1.
10. Молодой экземпляр. Ок. ×1.
11. Взрослый экземпляр. Ок. ×0,5.
12. Взрослый экземпляр. Ок. ×0,6.
13. Взрослый экземпляр. Ок. ×0,5.
- 14—16. *Cerithium pratti* ROUAULT
14. Молодой экземпляр. Ок. ×2,6.
15. Взрослый экземпляр. Ок. ×1.
16. Взрослый экземпляр. Ок. ×1.
- 17—21. *Conocerithium hungaricum* M. BÁNYAI
17. Молодой экземпляр. ×5.
18. Молодой экземпляр. Ок. ×3,2.
19. Взрослый экземпляр. Ок. ×1.
20. Взрослый экземпляр. Ок. ×1,6.
21. Взрослый экземпляр. Ок. ×2,4.
22. *Cerithiella rara* n. sp. Ок. ×3,2.
23. *Seila vértésensis* n. sp. Ок. ×4,8.
24. *Seila subtrifaria* n. sp. Ок. ×3,2.
- 25—26. *Seila quadricostata* n. sp.
25. Молодой экземпляр. Ок. ×3.
26. Более старый экземпляр. Ок. ×3.
- 27—28. *Triphora tricostata* n. sp.
27. Молодой экземпляр. Ок. ×5,35.
28. Взрослый экземпляр. Ок. ×2,6.
29. *Scala* sp. Ок. ×3,5.
30. *Strombiformis haidingeri* [ZITT.] Ок. ×4,7.
31. *Odostomia pannonica* n. sp. Ок. ×5.
32. *Odostomia semistriata* n. sp. Ок. ×5.
33. *Odostomia pseudoruellensis* n. sp. Ок. ×5.
- 34—36. *Odostomia submisera* n. sp.
34. Взрослый экземпляр. Ок. ×4,7.
35. Взрослый экземпляр. Ок. ×4,7.
36. Взрослый экземпляр. Ок. ×4,7.
- 37—38. *Odostomia supravariabilis* n. sp.
37. Взрослый экземпляр. Ок. ×5.
38. Взрослый экземпляр. ×5.
39. *Eulimella guttulina* n. sp. Ок. ×4,8.
40. *Turbonilla minutissima* n. sp. Ок. ×5.
41. *Turbonilla conica* n. sp. ×5.
42. *Calyptraea* sp. Ок. ×1
- 43—44. *Terebellum vértésensis* n. sp.
43. Молодой экземпляр. Ок. ×4,8.
44. Взрослый экземпляр. ×3.
- 45—46. *Strombus* sp.
45. Молодой экземпляр. Ок. ×4,2.
46. Взрослый обломок. Ок. ×0,4.

Таблица № V

- 1—10. *Ampullina perusta* [DEFR.]
 1. Эмбриональный экземпляр. Ок. × 5.
 2. Молодой экземпляр. Ок. × 2,75.
 3. Молодой экземпляр. Ок. × 1.
 4. Молодой экземпляр. Ок. × 1.
 5. Молодой экземпляр. Ок. × 1.
 6. Молодой экземпляр. Ок. × 1.
 7. Взрослый экземпляр. Ок. × 1.
 8. Взрослый экземпляр. Ок. × 1.
 9. Взрослый экземпляр. Ок. × 1.
 10. Взрослый экземпляр. Ок. × 1.
11. *Ampullina vulcaniformis* OPPH. Ок. × 1.
- 12—13. *Polynices pasinii* [BAY.]
 12. Взрослый экземпляр. Ок. × 2,6.
 13. Удлиненная разновидность. Ок. × 2,4.
- 14—15. *Natica gránásensis* n. sp.
 14. Молодой экземпляр. Ок. × 4,2.
 15. Взрослый экземпляр. × 3.
- 16—21. *Globularia incompleta* [ZITT.]
 16. Эмбриональный экземпляр. Ок. × 5.
 17. Молодой экземпляр. Ок. × 5.
 18. Молодой экземпляр. Ок. × 2,8.
 19. Молодой экземпляр. Ок. × 1.
 20. Взрослый экземпляр. Ок. × 1.
 21. Более высокая разновидность. Ок. × 1.
- 22—25. *Deshayesia alpina* [D'ORB.]
 22. Молодой экземпляр. Ок. × 5.
 23. Молодой экземпляр. Ок. × 2,7.
 24. Взрослый экземпляр. Ок. × 1.
 25. Взрослый экземпляр. Ок. × 1.

Таблица № VI

- 1—2. *Pustularia moloni* [BAY.]
 1. Спереди. Ок. × 1.
 2. Сзади. Ок. × 1.
- 3—5. *Murex gántensis* n. sp.
 3. Эмбриональный экземпляр. Ок. × 5,4.
 4. Молодой экземпляр. Ок. × 2,65.
 5. Взрослый экземпляр. Ок. × 1,5.
 6. *Murex* sp. Ок. × 1,4
- 7—11. *Cantharus brongniarti* [D'ORB.]
 7. Молодой экземпляр. Ок. × 2.
 8. Молодой экземпляр. Ок. × 1.
 9. Взрослый экземпляр. Ок. × 1.
 10. Взрослый экземпляр. Ок. × 1.
 11. Взрослый экземпляр. Ок. × 1.
- 12—13. *Cantharus vértésensis* n. sp.
 12. Плоский экземпляр. Ок. × 1,9.
 13. Более высокий экземпляр. Ок. × 1,5.
14. *Cantharus subcostulatus* OPPH. Ок. × 1,5.
 15. *Parvisipho nudus* n. sp. Ок. × 5,6.
 16. *Coptochetus hofmanni* n. sp. Ок. × 1,5.
 17. *Coptochetus* sp. Ок. × 4,75.
- 18—26. *Clavilithes noae* [CHEMN.]
 18. Эмбриональный экземпляр. Ок. 5,25.
 19. Молодой экземпляр. Ок. × 4,35.
 20. Молодой экземпляр. Ок. × 1.
 21. Молодой экземпляр. Ок. × 1.
 22. Взрослый экземпляр. Ок. × 1.
 23. Взрослый экземпляр. Ок. × 1.
 24. Взрослый экземпляр. Ок. × 1.
 25. Взрослый экземпляр. Ок. × 1.
 26. Взрослый экземпляр. Ок. × 1.

Таблица № VII

- 1—3. *Ancilla propinqua* ZITT.
 1. Эмбриональный экземпляр. Ок. × 4,7.
 2. Очень молодой экземпляр. Ок. × 5.
 3. Взрослый экземпляр. Ок. × 2,7.
 4. *Vezillum cnákvárenae* n. sp. Ок. × 1,5.
- 5—6. *Vezillum böckhi* n. sp.
 5. Молодой экземпляр. Ок. × 4,8.
 6. Взрослый экземпляр. Ок. × 1.

- 7—8. *Vezillum splendidum* n. sp.
 7. Взрослый обломок. Ок. × 3.
 8. Взрослый обломок. Ок. × 3.
 9. *Mitra subcerebricosta* n. sp. Ок. × 1,5.
 10. *Voluta* n. sp. ? Ок. × 1.
 11. *Volutilithes* sp. Ок. × 1.
 12. *Persicula pseudoallixi* n. sp. × 5.
 13. *Marginella nana* ZITT. Ок. × 5.
 14. *Marginella pseudonana* n. sp. Ок. × 4,8.

- 15—16. *Marginella pseudovoluta* OPPH.
 15. Молодой экземпляр. Ок. × 5.
 16. Взрослый экземпляр. Ок. × 2,5.
 17. *Marginella hantkeni* n. sp. Ок. × 4,7.
- 18—19. *Marginella subcylindrica* n. sp.
 18. Молодой экземпляр. Ок. × 4,3.
 19. Взрослый экземпляр. Ок. × 3.
20. *Marginella frequens* n. sp. Ок. × 4,8.
 21. *Marginella pannonica* n. sp. × 2,8.
 22. *Marginella vértésensis* n. sp. × 3.
 23. *Asthenotoma graniformis* n. sp. Ок. × 2,7.
 24. *Cythara vértésensis* n. sp. × 3.
 25. *Cythara kochi* n. sp. × 3.
 26. *Cythara hofmanni* n. sp. Ок. × 2,6.
 27. *Cythara gántensis* n. sp. Ок. × 3.
 28. *Cythara* n. sp. ? Ок. × 1,5.
 29. *Peratotoma gránásensis* n. sp. Ок. × 3.
 30. *Peratotoma subcastellorum* n. sp. Ок. × 3.
 31. *Pleurotomella gántensis* n. sp. Ок. × 3,3.
 32. *Cryptoconus semistriatus* [DESH.]. Ок. × 1.
- 33—34. *Conus esterházyi* C. RAPP
 33. Молодой экземпляр. × 5.
 34. Взрослый экземпляр. Ок. × 1,6.
 35. *Actaeon vitálisi* n. sp. Ок. × 4,8.

- 36—37. *Ringicula ritae* V. DE REGNY
 36. Плоский экземпляр. × 5.
 37. Более высокий экземпляр. Ок. × 5,3.
38. *Acera aspirata* n. sp. Ок. × 2,7.
 39. *Cylichna gántensis* n. sp. Ок. × 2,7.
 40. *Cylichna vértésensis* n. sp. Ок. × 4,5.
 41. *Cylichna hantkeni* n. sp. Ок. × 4,7.
- 42—43. *Philina hungarica* n. sp.
 42. Спереди. Ок. × 5.
 43. Сзади. Ок. × 5.
- 44—46. *Anisus pseudosubangulatus* n. sp.
 44. Сверху. Ок. × 4,75.
 45. Спереди. Ок. × 4,75.
 46. Снизу. Ок. × 4,75.
- 47—49. *Anisus bicarinatus* n. sp.
 47. Сверху. Ок. × 5.
 48. Спереди. Ок. × 5.
 49. Снизу. Ок. × 5.
- 50—52. *Anisus pseudoplanulatus* n. sp.
 50. Сверху. Ок. × 4,75.
 51. Спереди. Ок. × 4,75.
 52. Снизу. Ок. × 4,75.
- 53—54. *Cadulus pseudohungaricus* n.
 53. Вид сбоку. Ок. × 4,6.
 54. Вентральный вид. Ок. × 4,6.

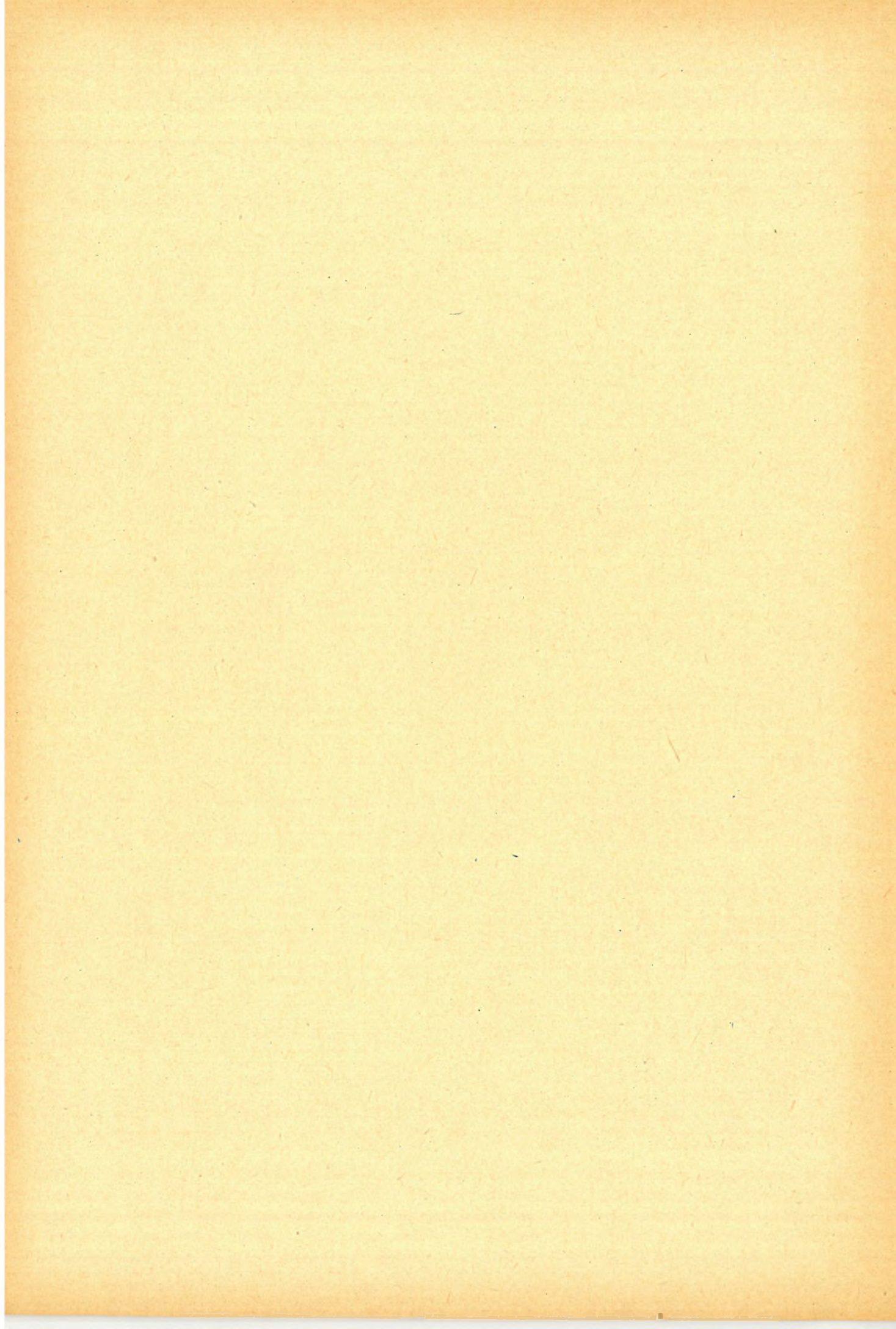
Таблица № VIII

- 1—6. *Trinacria mórensis* SZÓTS
 1. Молодая правая створка изнутри. Ок. × 4,8.
 2. Могодая левая створка изнутри. Ок. × 5.
 3. Взрослая правая створка снаружи. Ок. × 2,75.
 4. Взрослая правая створка изнутри. Ок. × 2,75.
 5. Взрослая левая створка снаружи. Ок. × 2,6.
 6. Взрослая левая створка изнутри. Ок. × 2,6.
- 7—8. *Trinacria gántensis* n. sp.
 7. Левая створка снаружи. Ок. × 2,7.
 8. Левая створка изнутри. Ок. × 2,8.
- 9—10. *Arca vinifera* n. sp.
 9. Левая створка снаружи. Ок. × 2,8.
 10. Левая створка изнутри. Ок. × 2,8.

- 11—18. *Arca vétesensis* n. sp.
 11. Молодая правая створка снаружи. Ок. ×4,75.
 12. Молодая левая створка снаружи. Ок. ×4,8.
 13. Молодая правая створка снаружи. Ок. ×2,7.
 14. Молодая левая створка снаружи. Ок. ×2,7.
 15. Взрослая правая створка снаружи. Ок. ×2,6.
 16. Взрослая правая створка изнутри. Ок. ×2,6.
 17. Взрослая левая створка снаружи. Ок. ×2,7.
 18. Взрослая левая створка изнутри. Ок. ×2,7.
- 19—21. *Arca caillatiformis* n. sp.
 19. Правая створка снаружи. Ок. ×2,7.
 20. Правая створка изнутри. Ок. ×2,7.
 21. Левая створка изнутри. Ок. ×2,8.
- 22—23. *Brachyodontes eurydices* [BAY.]
 22. Правая створка снаружи. Ок. ×4,8.
 23. Правая створка изнутри. Ок. ×4,8.
- 24—28. *Musculus fornensis* [ZITT.]
 24. Молодая правая створка снаружи. Ок. ×4,9.
 25. Взрослая правая створка снаружи. Ок. ×2,7.
 26. Взрослая правая створка изнутри. Ок. ×2,7.
 27. Взрослая левая створка снаружи. Ок. ×2,75.
 28. Взрослая левая створка изнутри. Ок. ×2,75.
- 29—30. *Vulsella* sp.
 29. Верхняя створка снаружи. Ок. ×4,5.
 30. Верхняя створка изнутри. Ок. ×4,5.
- 31—34. *Pteria trigonata* [LAMK.] sp.
 31. Правая створка снаружи. Ок. ×2,9.
 32. Правая створка изнутри. Ок. ×2,9.
 33. Левая створка снаружи. Ок. ×2,5.
 34. Левая створка изнутри. Ок. ×2,5.
- 35—36. *Lima* sp.
 35. Молодой экземпляр изнутри. ×5.
 36. Более старый экземпляр снаружи. Ок. ×4,8.
- 37—42. *Bequina taegeri* n. sp.
 37. Молодая правая створка снаружи. Ок. ×4,4.
 38. Молодая правая створка изнутри. Ок. ×4,4.
 39. Взрослая правая створка снаружи. ×5.
 40. Взрослая правая створка изнутри. ×5.
 41. Взрослая левая створка снаружи. Ок. ×2,9.
 42. Взрослая левая створка изнутри. Ок. ×2,9.
- 43—44. *Corbicula triangularis* [SZÖTS]
 43. Левая створка снаружи. Ок. ×4,8.
 44. Левая створка изнутри. Ок. ×4,8.
- 45—46. *Coralliophaga* sp.
 45. Левая створка снаружи. Ок. ×5,1.
 46. Левая створка изнутри. Ок. ×5,1.
- 47—48. *Anisodonta* sp.
 47. Левая створка снаружи. ×5.
 48. Левая створка изнутри. ×5.
- 49—50. *Dreissena eosaeana* [MUN.-CHALM.]
 49. Левая створка снаружи. Ок. ×2,6.
 50. Левая створка изнутри. Ок. ×2,6.
- 51—54. *Dreissena prisca* [C. RAPP]
 51. Правая створка снаружи. Ок. ×2,7.
 52. Правая створка изнутри. Ок. ×2,7.
 53. Левая створка снаружи. Ок. ×2,4.
 54. Левая створка изнутри. Ок. ×2,4.
- 55—60. *Phacoides haueri* [ZITT.]
 55. Молодая правая створка снаружи. Ок. ×4,6.
 56. Молодая левая створка снаружи. Ок. ×4,6.
 57. Взрослая правая створка снаружи. ×3.
 58. Взрослая правая створка изнутри. ×3.
 59. Взрослая левая створка снаружи. Ок. ×2,9.
 60. Взрослая левая створка изнутри. Ок. ×2,9.
- 1—9. *Phacoides crassulus* [ZITT.]
 1. Эмбриональная правая створка снаруж н.Ок. ×4,35.
 2. Эмбриональная левая створка снаружн. Ок. ×4,7.
 3. Молодая правая створка снаружн. Ок. ×2,6.
 4. Молодая левая створка снаружн. Ок. ×2,8.
 5. Взрослая правая створка снаружн. Ок. ×2,5. | j
 6. Взрослая правая створка изнутри. Ок. ×2,5.
 7. Взрослая правая створка изнутри. Ок. ×2,6.
 8. Взрослая левая створка снаружн. Ок. ×2,5.
 9. Взрослая левая створка изнутри. Ок. ×2,75.
- 10—17. *Lucina vogli* n. sp.
 10. Эмбриональная правая створка снаружн. Ок. ×4,5.
 11. Эмбриональная правая створка изнутри. Ок. ×4,5.
 12. Эмбриональная левая створка снаружн. Ок. ×4,5.
 13. Эмбриональная левая створка изнутри. Ок. ×4,5.
 14. Взрослая правая створка снаружн. Ок. ×1.
 15. Взрослая правая створка изнутри. Ок. ×1.
 16. Взрослая левая створка снаружн. Ок. ×1.
 17. Взрослая левая створка изнутри. Ок. ×1.
- 18—21. *Laevicardium* n. sp.
 18. Молодая правая створка снаружн. Ок. ×4,5.
 19. Молодая правая створка изнутри. Ок. ×4,5.
 20. Молодая левая створка снаружн. Ок. ×3.
 21. Молодая левая створка изнутри. Ок. ×3.
- 22—27. *Corculum subrotundatum* n. sp.
 22. Правая створка снаружн. ×3.
 23. Правая створка изнутри. ×3.
 24. Левая створка снаружн. Ок. ×2,6.
 25. Левая створка изнутри. Ок. ×2,6.
 26. Левая створка снаружн. Ок. ×2,8.
 27. Левая створка изнутри. Ок. ×2,8.
- 28—35. *Tivolina pseudopetersi* [TAEG.]
 28. Эмбриональная правая створка изнутри. ×5.
 29. Очень молодая правая створка снаружн. ×5.
 30. Молодая левая створка снаружн. Ок. ×4,7.
 31. Молодая левая створка изнутри. Ок. ×4,7.
 32. Взрослая правая створка снаружн. Ок. ×2,7.
 33. Взрослая правая створка изнутри. Ок. ×2,7.
 34. Взрослая левая створка снаружн. Ок. ×2,6.
 35. Взрослая левая створка изнутри. ×Ок. 2,6.
- 36—40. *Textivenus texta* [LAMK.] sp.
 36. Очень молодая правая створка снаружн. Ок. ×4,3.
 37. Взрослая правая створка снаружн. Ок. ×2,7.
 38. Взрослая правая створка изнутри. Ок. ×2,7.
 39. Взрослая левая створка снаружн. Ок. ×2,6.
 40. Взрослая левая створка изнутри. Ок. ×2,6.
- 41—44. *Arcopagia majeri* n. sp.
 41. Правая створка снаружн. ×5.
 42. Правая створка изнутри. ×5.
 43. Левая створка снаружн. ×5.
 44. Левая створка изнутри. ×5.
- 45—48. *Abra pannonica* n. sp.
 45. Правая створка снаружн. Ок. ×2,7.
 46. Правая створка изнутри. Ок. ×2,7.
 47. Левая створка снаружн. Ок. ×2,4.
 48. Левая створка изнутри. Ок. ×2,4.
- 49—56. *Sphenia hungarica* C. RAPP
 49. Молодая правая створка снаружн. ×5.
 50. Молодая левая створка снаружн. ×5.
 51. Молодая правая створка снаружн. Ок. ×2.
 52. Молодая левая створка снаружн. Ок. ×2.
 53. Взрослая правая створка снаружн. Ок. ×2,6.
 54. Взрослая правая створка изнутри. Ок. ×2,6.
 55. Взрослая левая створка снаружн. ×3.
 56. Взрослая левая створка изнутри. ×3.
- 57—58. *Vasseuria occidentalis* MUN.-CHALM.
 57. Вид сбоку. Ок. ×4,9.
 58. Сечение. Ок. ×4,9.

Т а б л и ц а № IX

- 1—4. *Ostrea roncana* PARTSCH
 1. Верхняя створка изнутри. Ок. ×1.
 2. Верхняя створка изнутри. Ок. ×1.
 3. Нижняя створка изнутри. Ок. ×1.
 4. Двойная створка. Ок. ×0,9.

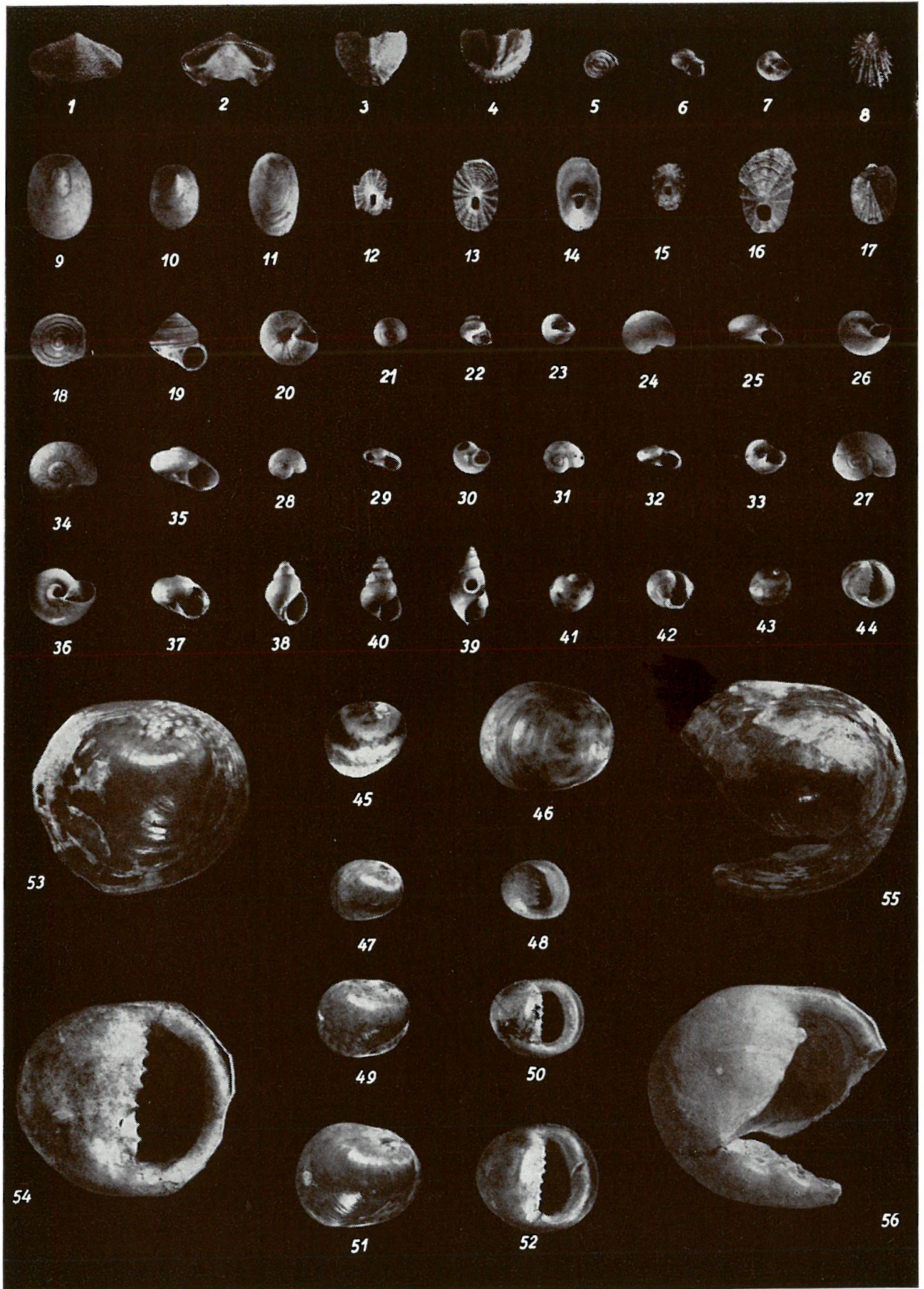
I—X. TÁBLA
PLANCHES I—X.
ТАБЛИЦЫ № I—X.

I. TÁBLA

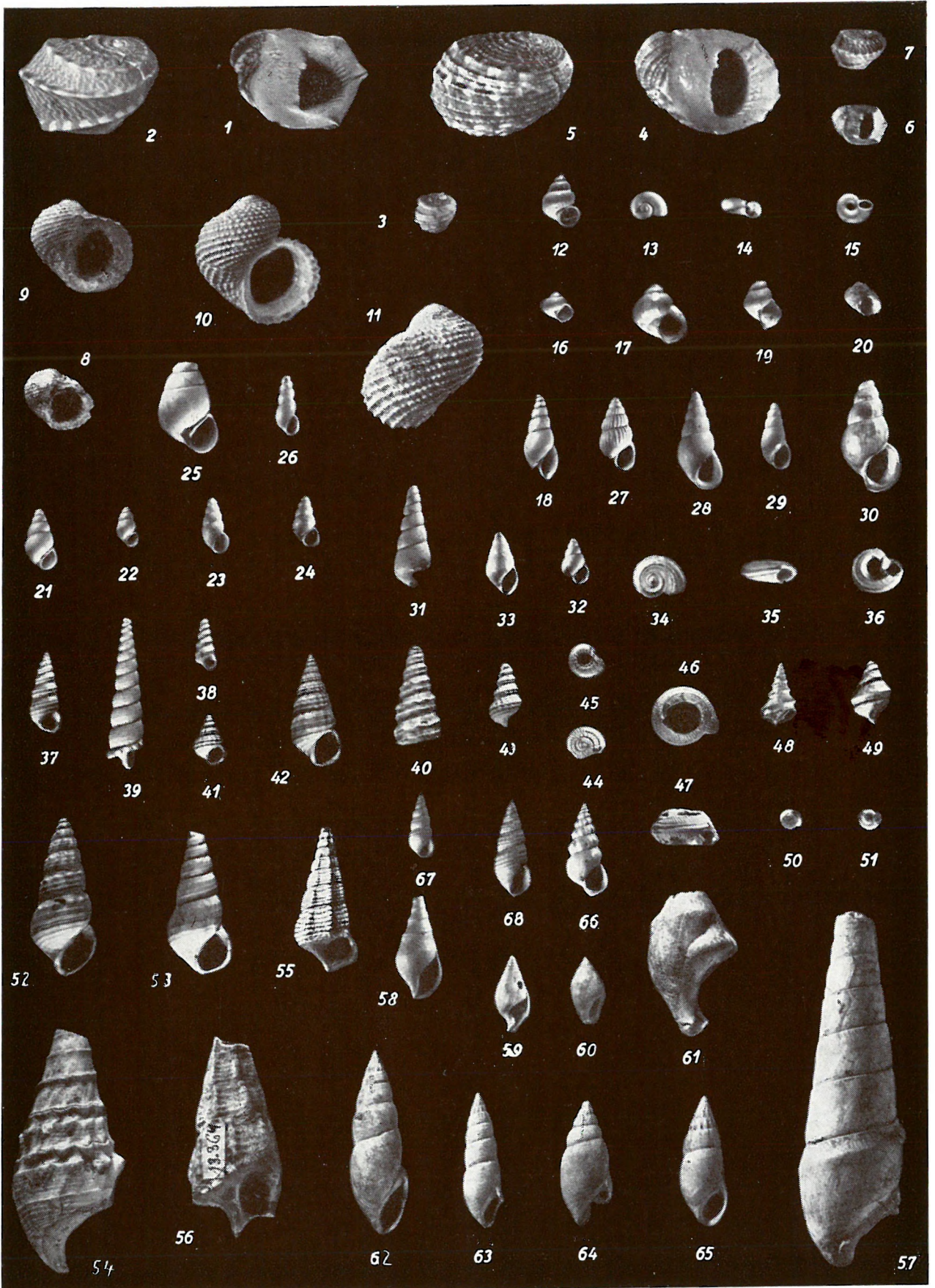
- 1—4. *Tonicia pannonica* n. sp.
 1. Középső héjszelvény kívülről, 4,5 ×
 2. Középső héjszelvény belülről, 4,5 ×
 3. Hátsó héjszelvény kívülről, 4,5 ×
 4. Hátsó héjszelvény belülről, 4,5 ×
- 5—7. *Scissurella hungarica* n. sp.
 5. Felülről, 4,5 ×
 6. Elölről, 4,5 ×
 7. Alulról, 4,5 ×
8. *Emarginula subcostata* n. sp. Kívülről, cca 5 ×
9. *Scutus pannonicus* n. sp. Kívülről, cca 2,5 ×
10. *Scutus hungaricus* n. sp. Kívülről, cca 2,5 ×
11. *Scutus* n. sp.? Kívülről, cca 5 ×
12. *Fissurella incompleta* n. sp. Kívülről, cca 1,5 ×
- 13—14. *Fissurella héberti* n. sp.
 13. Kívülről, cca 1 ×
 14. Belülről, cca 1 ×
- 15—16. *Fissurella* n. sp.?
 15. Fiatal példány, kívülről, cca 4 ×
 16. Felnőtt töredék kívülről, cca 2,5 ×
17. *Patella gántensis* n. sp. Kívülről, cca 1 ×
- 18—20. *Solariella subelevata* n. sp.
 18. Felülről, cca 3,5 ×
 19. Elölről, cca 3,5 ×
 20. Alulról, cca 3,5 ×
- 21—23. *Solariella gántensis* n. sp.
 21. Felülről, cca 4,25 ×
 22. Elölről, cca 4,25 ×
 23. Alulról, cca 4,25 ×
- 24—27. *Teinostoma semseyi* C. PAPP
 24. Felülről, cca 3 ×
 25. Elölről, cca 3 ×
 26. Alulról, cca 3 ×
 27. Másik példány felülről, cca 4,75 ×
- 28—30. *Teinostoma pappi* n. sp.
 28. Felülről, cca 4,5 ×
 29. Elölről, cca 4,5 ×
 30. Alulról, cca 4,5 ×
- 31—33. *Cyclostrema csákvárensis* n. sp.
 31. Felülről, cca 4,5 ×
 32. Elölről, cca 5 ×
 33. Alulról, cca 4,5 ×
- 34—36. *Collonia vértessensis* n. sp.
 34. Felülről, cca 2,7 ×
 35. Elölről, cca 2,7 ×
 36. Alulról, cca 2,7 ×
37. *Collonia megalomphaloides* n. sp. Elölről, cca 5 ×
38. *Tricolia densistriata* n. sp. Elölről, cca 5 ×
39. *Tricolia colorata* n. sp. Elölről, cca 2,7 ×
40. *Phasianella?* sp. Elölről, cca 5,3 ×
- 41—56. *Velates schmideli* [CHEMN.]
 41. Embriónális példány felülről, cca 5,25 ×
 42. Embriónális példány, alulról, cca 5,25 ×
 43. Fiatal példány, felülről, cca 1,9 ×
 44. Fiatal példány, alulról, cca 2,5 ×
 45. Fiatal példány, felülről, cca 2,35 ×
 46. Fiatal példány felülről, cca 2,6 ×
 47. Fiatal példány felülről, cca 1 ×
 48. Fiatal példány alulról, cca 1 ×
 49. Fiatal példány felülről, cca 1 ×
 50. Fiatal példány alulról, cca 1 ×
 51. Fiatal példány felülről, cca 1 ×
 52. Fiatal példány alulról, cca 1 ×
 53. Felnőtt példány felülről, cca 1 ×
 54. Felnőtt példány alulról, cca 1 ×
 55. Felnőtt példány felülről, cca 1 ×
 56. Felnőtt példány alulról, cca 1 ×

PLANCHE I

- 1—4. *Tonicia pannonica* n. sp.
 1. Valve médiane, vue en dehors. 4,5 ×
 2. Valve médiane, vue en dedans. 4,5 ×
 3. Valve postérieure, vue en dehors. 4,5 ×
 4. Valve postérieure, vue en dedans. 4,5 ×
- 5—7. *Scissurella hungarica* n. sp.
 5. Vue en dessus. 4,5 ×
 6. Vue du côté de l'ouverture. 4,5 ×
 7. Vue en dessous. 4,5 ×
8. *Emarginula subcostata* n. sp. Vue en dehors. Cca 5 ×
9. *Scutus pannonicus* n. sp. Vue en dehors. Cca 2,5 ×
10. *Scutus hungaricus* n. sp. Vue en dehors. Cca 2,5 ×
11. *Scutus* n. sp.? Vue en dehors. Cca 5 ×
12. *Fissurella incompleta* n. sp. Vue en dehors. Cca 1,5 ×
- 13—14. *Fissurella héberti* n. sp.
 13. Vue en dehors. Cca 1 ×
 14. Vue en dedans. Cca 1 ×
- 15—16. *Fissurella* n. sp.?
 15. Échantillon jeune, vue en dehors. Cca 4 ×
 16. Fragment adult, vue en dehors. Cca 2,5 ×
17. *Patella gántensis* n. sp. Vue en dehors. Cca 1 ×
- 18—20. *Solariella subelevata* n. sp.
 18. Vue en dessus. Cca 3,5 ×
 18. Vue du côté de l'ouverture. Cca 3,5 ×
 20. Vue en dessous. Cca 3,5 ×
- 21—23. *Solariella gántensis* n. sp.
 21. Vue en dessus. Cca 4,25 ×
 22. Vue du côté de l'ouverture. Cca 4,25 ×
 23. Vue en dessous. Cca 4,25 ×
- 24—27. *Teinostoma semseyi* C. PAPP
 24. Vue en dessus. Cca 3 ×
 25. Vue du côté de l'ouverture. Cca 3 ×
 26. Vue en dessous. Cca 3 ×
 27. Autre échantillon, vue en dessus. Cca 4,75 ×
- 28—30. *Teinostoma pappi* n. sp.
 28. Vue en dessus. Cca 4,5 ×
 29. Vue du côté de l'ouverture. Cca 4,5 ×
 30. Vue en dessous. Cca 4,5 ×
- 31—33. *Cyclostrema csákvárensis* n. sp.
 31. Vue en dessus. Cca 4,5 ×
 32. Vue du côté de l'ouverture. Cca 5 ×
 33. Vue en dessous. Cca 4,5 ×
- 34—36. *Collonia vértessensis* n. sp.
 34. Vue en dessus. Cca 2,7 ×
 35. Vue du côté de l'ouverture. Cca 2,7 ×
 36. Vue en dessous. Cca 2,7 ×
37. *Collonia megalomphaloides* n. sp. Vue du côté de l'ouverture. Cca 5 ×
38. *Tricolia densistriata* n. sp. Vue du côté de l'ouverture. Cca 5 ×
39. *Tricolia colorata* n. sp. Vue du côté de l'ouverture. Cca 2,7 ×
40. *Phasianella?* sp. Vue du côté de l'ouverture. Cca 5,3 ×
- 41—56. *Velates schmideli* [CHEMN.]
 41. Échantillon embryonnaire, vue en dessus. Cca 5,25 ×
 42. Échantillon embryonnaire, vue en dessous. Cca 5,25 ×
 43. Échantillon jeune, vue en dessus. Cca 1,9 ×
 44. Échantillon jeune, vue en dessous. Cca 2,5 ×
 45. Échantillon jeune, vue en dessus. Cca 2,35 ×
 46. Échantillon jeune, vue en dessous. Cca 2,6 ×
 47. Échantillon jeune, vue en dessus. Cca 1 ×
 48. Échantillon jeune, vue en dessous. Cca 1 ×
 49. Échantillon jeune, vue en dessus. Cca 1 ×
 50. Échantillon jeune, vue en dessous. Cca 1 ×
 51. Échantillon jeune, vue en dessus. Cca 1 ×
 52. Échantillon jeune, vue en dessous. Cca 1 ×
 53. Échantillon adulte, vue en dessous. Cca 1 ×
 54. Échantillon adulte, vue en dessous. Cca 1 ×
 55. Échantillon adulte, vue en dessous. Cca 1 ×
 56. Échantillon adulte, vue en dessous. Cca 1 ×

- 1—2. *Nerita pentastoma* DESH. sp.
1. Előlről, cca 3×
2. Hátról, cca 3×
- 3—5. *Nerita héberti* n. sp.
3. Fiatal példány hátról, cca 5×
4. Felnőtt példány előlről, cca 2,6×
5. Felnőtt példány hátról, cca 2,6×
- 6—7. *Nerita hantkeni* n. sp.
6. Előlről, cca 2,6×
7. Hátról, cca 2,6×
- 8—11. *Neritopsis pustulosa* BELL.
8. Fiatal példány előlről, cca 1×
9. Fiatal példány előlről, cca 1×
10. Felnőtt példány előlről, cca 1×
11. Felnőtt példány hátról, cca 1×
12. *Craspedopoma subconoidium* n. sp. Előlről, cca 5×
- 13—15. *Falcata platyspira* n. sp.
13. Felülről, cca 6,5×
14. Előlről, cca 6,5×
15. Alulról, cca 6,5×
16. *Falcata splendida* n. sp. Előlről, cca 5×
17. *Lacuna transparens* n. sp. Előlről, cca 5,4×
18. *Lacuna umbonata* n. sp. Előlről, cca 5×
19. *Lacuna* n. sp.? Előlről, cca 3,2×
20. *Lacuna* sp. Előlről, cca 4,8×
21. *Bythinella pulcherrima* n. sp. Előlről, cca 4,75×
22. *Bythinella gracillina* n. sp. Előlről, cca 4,6×
- 23—24. *Bythinella auriculata* n. sp.
23. Előlről, cca 5×
24. Másik példány előlről, cca 4,8×
25. *Stenothyra* sp. Előlről, cca 4,7×
26. *Cingula pseudomunioi* n. sp. Előlről, cca 5×
27. *Rissoa muniti* n. sp. Előlről, cca 4,7×
28. *Zebina hungarica* n. sp. Előlről, cca 4,8×
29. *Zebina zitteli* n. sp. Előlről, cca 4,8×
30. *Zebina* n. sp. Előlről, cca 2,6×
31. *Paryphostoma?* sp. Előlről, cca 4,8×
32. *Assiminea gránásensis* n. sp. Előlről, cca 5,35×
33. *Assiminea quadrangulata* n. sp. Előlről, cca 5×
- 34—36. *Adeorbis vértésensis* SZÓTS
34. Felülről, 3×
35. Előlről, 3×
36. Alulról, 3×
37. *Mesalia elegantula* ZITT. Előlről cca 2,6×
- 38—39. *Turritella rómeri* n. sp.
38. Fiatal példány. Cca 4,8×
39. Felnőtt példány. Cca 2,6×
40. *Turritella* sp. Cca 5×
- 41—42. *Mathilda frequens* n. sp.
41. Fiatal példány előlről, cca 5×
42. Felnőtt példány előlről, 3×
43. *Mathilda* n. sp.? Cca 5,5×
- 44—45. *Solarium* n. sp.?
44. Felülről, cca 5×
45. Alulról, cca 5×
- 46—47. *Vermetus ornatissimus* n. sp.
46. Felülről, cca 4,2×
47. Előlről, cca 4,2×
- 48—49. *Vermetus conicus* [LAMK.]
48. Fiatalabb példány előlről. Cca 1,5×
49. Idősebb példány. Cca 1,5×
- 50—51. *Vermetus* n. sp.
50. Felülről, cca 4,6×
51. Alulról, cca 4,6×
- 52—53. *Melania distincta* ZITT.
52. Előlről, cca 3×
53. Másik példány előlről, cca 3×
54. *Melanatria auriculata* [SCHLOTH.] Előlről, cca 1×
- 55—56. *Melanatria vulcanica* [SCHLOTH.]
55. Fiatalabb példány előlről, cca 1×
56. Idősebb példány előlről, cca 1×
57. *Favus fornensis* [ZITT.]. Előlről, cca 1×
- 58—61. *Melanopsis doroghensis* OPPH.
58. Fiatal példány előlről, cca 4,6×
59. Fiatal példány előlről, cca 4,9×
60. Felnőtt példány előlről, cca 1×
61. Idős példány előlről, cca 1×
- 62—65. *Bayania melaniaeformis* [SCHLOTH.]
62. Előlről, cca 1×
63. Másik példány előlről, cca 1×
64. Másik példány előlről, cca 1×
65. Másik példány előlről, cca 1×
66. *Bayania variocostata* n. sp. Előlről, cca 2,9×
- 67—68. *Bayania supracarians* n. sp.
67. Fiatalabb példány előlről, cca 3,4×
68. Idősebb példány előlről, cca 3,2×
- 1—2. *Nerita pentastoma* DESH. sp.
1. Vue du côté de l'ouverture. Cca 3×
2. Vue de derrière. Cca 3×
- 3—5. *Nerita héberti* n. sp.
3. Échantillon jeune, vue de derrière. Cca 5×
4. Échantillon développé, vue du côté de l'ouverture. Cca 2,6×
5. Échantillon développé, vue de derrière. Cca 2,6×
- 6—7. *Nerita hantkeni* n. sp.
6. Vue du côté de l'ouverture. Cca 2,6×
7. Vue de derrière. Cca 2,6×
- 8—11. *Neritopsis pustulosa* BELL.
8. Échantillon jeune, vue du côté de l'ouverture. Cca 1×
9. Échantillon jeune, vue du côté de l'ouverture. Cca 1×
10. Échantillon développé, vue du côté de l'ouverture. Cca 1×
11. Échantillon développé, vue de derrière. Cca 1×
12. *Craspedopoma subconoidium* n. sp. Vue du côté de l'ouverture. Cca 5×
- 13—15. *Falcata platyspira* n. sp.
13. Vue en dessus. Cca 6,5×
14. Vue du côté de l'ouverture. Cca 6,5×
15. Vue en dessous. Cca 6,5×
16. *Falcata splendida* n. sp. Vue du côté de l'ouverture. Cca 5×
17. *Lacuna transparens* n. sp. Vue du côté de l'ouverture. Cca 5,4×
18. *Lacuna umbonata* n. sp. Vue du côté de l'ouverture. Cca 5×
19. *Lacuna* n. sp.? Vue du côté de l'ouverture. Cca 3,2×
20. *Lacuna* sp. Vue du côté de l'ouverture. Cca 4,8×
21. *Bythinella pulcherrima* n. sp. Vue du côté de l'ouverture. Cca 4,75×
22. *Bythinella gracillina* n. sp. Vue du côté de l'ouverture. Cca 4,6×
- 23—24. *Bythinella auriculata* n. sp.
23. Vue du côté de l'ouverture. Cca 5×
24. Autre échantillon, vue du côté de l'ouverture. Cca 4,8×
25. *Stenothyra* sp. Vue du côté de l'ouverture. Cca 4,7×
26. *Cingula pseudomunioi* n. sp. Vue du côté de l'ouverture. Cca 5×
27. *Rissoa muniti* n. sp. Vue du côté de l'ouverture. Cca 4,7×
28. *Zebina hungarica* n. sp. Vue du côté de l'ouverture. Cca 4,8×
29. *Zebina zitteli* n. sp. Vue du côté de l'ouverture. Cca 4,8×
30. *Zebina* n. sp.? Vue du côté de l'ouverture. Cca 2,6×
31. *Paryphostoma?* sp. Vue du côté de l'ouverture. Cca 4,8×
32. *Assiminea gránásensis* n. sp. Vue du côté de l'ouverture. Cca 5,35×
33. *Assiminea quadrangulata* n. sp. Vue du côté de l'ouverture. Cca 5×
- 34—36. *Adeorbis vértésensis* SZÓTS
34. Vue en dessus. 3×
35. Vue du côté de l'ouverture. 3×
36. Vue en dessous. 3×
37. *Mesalia elegantula* ZITT. Vue du côté de l'ouverture. Cca 2,6×
- 38—39. *Turritella rómeri* n. sp.
38. Échantillon jeune. Cca 4,8×
39. Échantillon développé. Cca 2,6×
40. *Turritella* sp. Cca 5×
- 41—42. *Mathilda frequens* n. sp.
41. Échantillon jeune, vue du côté de l'ouverture. Cca 5×
42. Échantillon développé, vue du côté de l'ouverture. 3×
43. *Mathilda* n. sp.? Cca 5,5×
- 44—45. *Solarium* n. sp.?
44. Vue en dessus. Cca 5×
45. Vue en dessous. Cca 5×
- 46—47. *Vermetus ornatissimus* n. sp.
46. Vue en dessus. Cca 4,2×
47. Montrant l'ouverture. Cca 4,2×
- 48—49. *Vermetus conicus* [LAMK.]
48. Échantillon moins développé, vue du côté de l'ouverture. Cca 1,5×
49. Échantillon plus développé. Cca 1,5×
- 50—51. *Vermetus* n. sp.
50. Vue en dessus. Cca 4,6×
51. Vue en dessous. Cca 4,6×
- 52—53. *Melania distincta* ZITT.
52. Vue du côté de l'ouverture. Cca 3×
53. Autre échantillon, vue du côté de l'ouverture. Cca 3×
54. *Melanatria auriculata* [SCHLOTH.]. Vue du côté de l'ouverture. Cca 1×
- 55—56. *Melanatria vulcanica* [SCHLOTH.]
55. Échantillon moins développé, vue du côté de l'ouverture. Cca 1×
56. Échantillon plus développé, vue du côté de l'ouverture. Cca 1×
57. *Favus fornensis* [ZITT.]. Vue du côté de l'ouverture. Cca 1×
- 58—61. *Melanopsis doroghensis* OPPH.
58. Échantillon jeune, vue du côté de l'ouverture. Cca 4,6×
59. Autre échantillon jeune, vue du côté de l'ouverture. Cca 4,9×
60. Échantillon développé, vue du côté de l'ouverture. Cca 1×
61. Échantillon adulte, vue du côté de l'ouverture. Cca 1×
- 62—65. *Bayania melaniaeformis* [SCHLOTH.]
62. Vue du côté de l'ouverture. Cca 1×
63. Autre échantillon, vue du côté de l'ouverture. Cca 1×
64. Autre échantillon, vue du côté de l'ouverture. Cca 1×
65. Autre échantillon, vue du côté de l'ouverture. Cca 1×
66. *Bayania variocostata* n. sp. Vue du côté de l'ouverture. Cca 2,9×
- 67—68. *Bayania supracarians* n. sp.
67. Échantillon moins développé, vue du côté de l'ouverture. Cca 3,4×
68. Échantillon plus développé, vue du côté de l'ouverture. Cca 3,2×

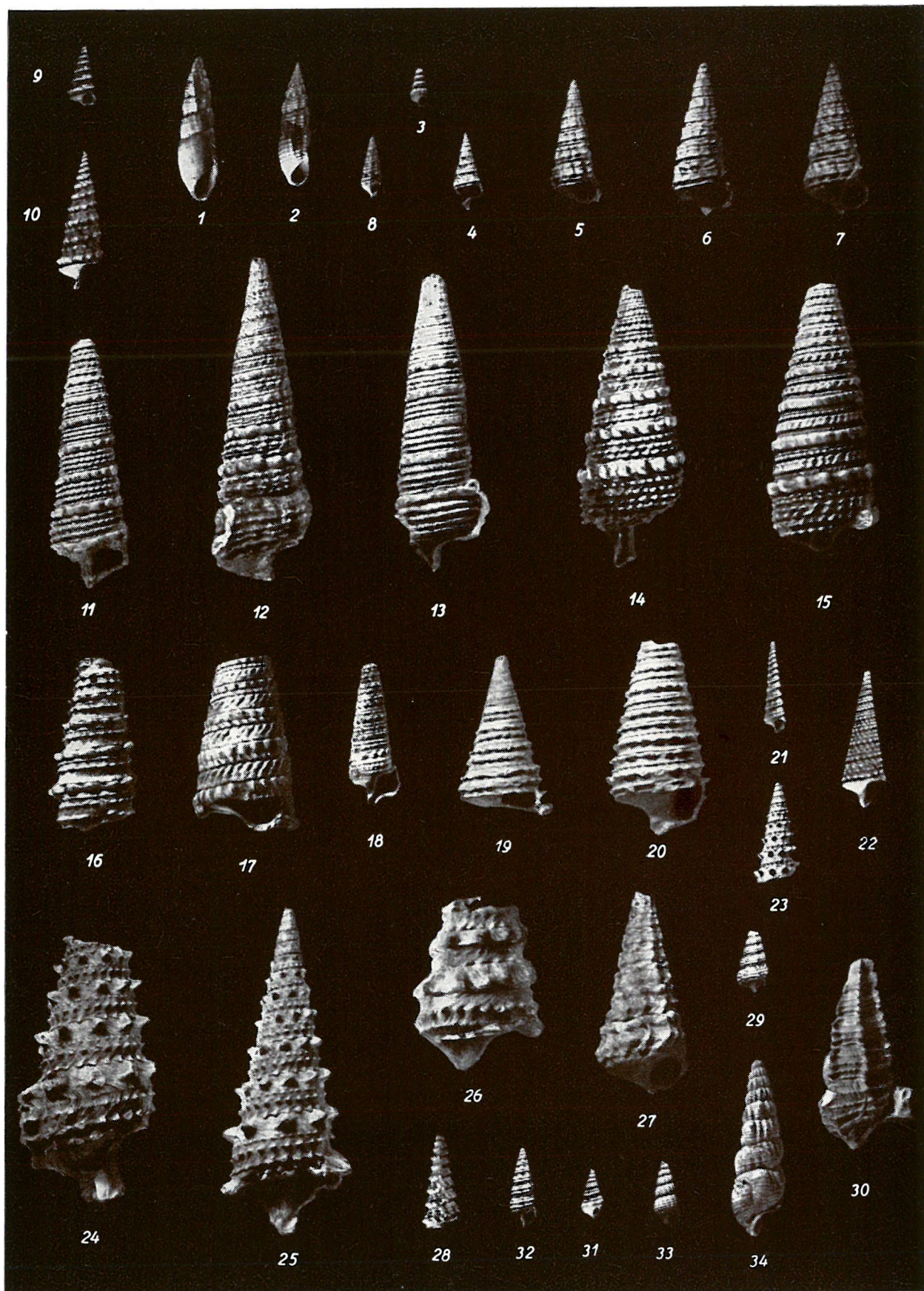
III. TÁBLA

- 1—2. *Bayania boussaci* n. sp.
 1. Előlről, cca 1,5×
 2. Másik példány előlről, cca 1,5×
- 3—7. *Potamides corrugatus* [BRONGN.]
 3. Fiatal példány. Cca 5,5×
 4. Fiatal példány. Cca 1×
 5. Felnőtt példány. Cca 1×
 6. Felnőtt példány. Cca 1×
 7. Felnőtt példány. Cca 1×
8. *Potamides* sp. Cca 3,3×
- 9—18. *Tympanotonus hungaricus* [ZITT.]
 9. Fiatal példány. 5×
 10. Fiatal példány. Cca 3×
 11. Felnőtt példány. 1×
 12. Felnőtt példány. 1×
 13. Felnőtt példány. 1×
 14. Felnőtt példány. 1×
 15. Felnőtt példány. 1×
 16. Felnőtt példány. 1×
 17. Felnőtt példány. 1×
 18. Felnőtt példány. 1×
- 19—20. *Tympanotonus rozlozeni* n. sp.
 19. Fiatalabb példány. Cca 1×
 20. Idősebb példány. Cca 1×
- 21—26. *Tympanotonus calcaratus* [BRONGN.]
 21. Fiatal példány. Cca 4,7×
 22. Fiatal példány. 2×
 23. Fiatal példány. Cca 1×
 24. Felnőtt példány. Cca 1×
 25. Felnőtt példány. Cca 1×
 26. var. *csákvárensis* C. PAPP. Cca 1×
27. *Tympanotonus diabolii* [BRONGN.]. 1×
28. *Tympanotonus* sp. Cca 2,6×
- 29—30. *Pyrasmus pentagonatus* [SCHLOTH.]
 29. Fiatal példány. Cca 1×
 30. Felnőtt példány. Cca 1×
- 31—32. *Pyrasmus focillatus* [DE GREG.]
 31. Fiatal példány. Cca 5×
 32. Felnőtt példány. 1×
- 33—34. *Diastoma roncanum* [BRONGN.]
 33. Fiatal példány. Cca 1×
 34. Felnőtt példány. Cca 1×

PLANCHE III

- 1—2. *Bayania boussaci* n. sp.
 1. Vue du côté de l'ouverture. Cca 1,5×
 2. Autre échantillon, vue du côté de l'ouverture. Cca 1,5×
- 3—7. *Potamides corrugatus* [BRONGN.]
 3. Échantillon jeune. Cca 5,5×
 4. Échantillon jeune. Cca 1×
 5. Échantillon développé. Cca 1×
 6. Échantillon développé. Cca 1×
 7. Échantillon développé. Cca 1×
8. *Potamides* sp. Cca 3,3×
- 9—18. *Tympanotonus hungaricus* [ZITT.]
 9. Échantillon jeune. 5×
 10. Échantillon jeune. Cca 3×
 11. Échantillon développé. 1×
 12. Échantillon développé. 1×
 13. Échantillon développé. 1×
 14. Échantillon développé. 1×
 15. Échantillon développé. 1×
 16. Échantillon développé. 1×
 17. Échantillon développé. 1×
 18. Échantillon développé. 1×
- 19—20. *Tympanotonus rozlozeni* n. sp.
 19. Échantillon moins développé. Cca 1×
 20. Échantillon plus développé. Cca 1×
- 21—26. *Tympanotonus calcaratus* [BRONGN.]
 21. Échantillon jeune. Cca 4,7×
 22. Échantillon jeune. 2×
 23. Échantillon jeune. Cca 1×
 24. Échantillon développé. Cca 1×
 25. Échantillon développé. Cca 1×
 26. var. *csákvárensis* C. PAPP. Cca 1×
27. *Tympanotonus diabolii* [BRONGN.]. 1×
28. *Tympanotonus* sp. Cca 2,6×
- 29—30. *Pyrasmus pentagonatus* [SCHLOTH.]
 29. Échantillon jeune. Cca 1×
 30. Échantillon développé. Cca 1×
- 31—32. *Pyrasmus focillatus* [DE GREG.]
 31. Échantillon jeune. Cca 5×
 32. Échantillon développé. 1×
- 33—34. *Diastoma roncanum* [BRONGN.]
 33. Échantillon jeune. Cca 1×
 34. Échantillon développé. Cca 1×

III. ТАБЛА — PLANCHE III — ТАБЛИЦА № III

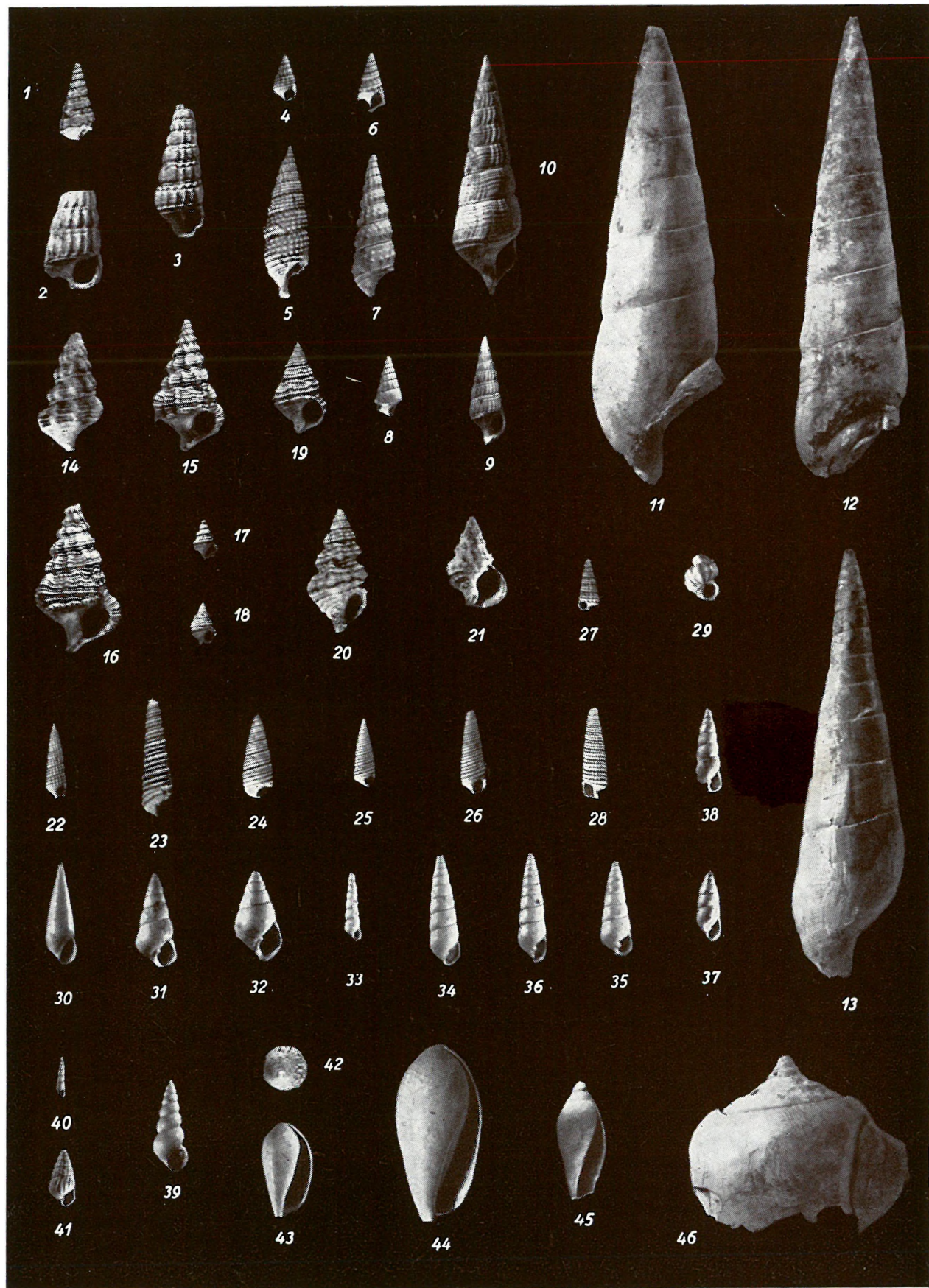

IV. TÁBLA

- 1—3. *Harrisianella vulcani* [BRONGN.]
 1. Fiatal példány. 3 ×
 2. Felnőtt töredékes példány. Cca 1 ×
 3. Felnőtt töredékes példány. Cca 1 ×
- 4—5. *Bittium quadricinctum* DONC.
 4. Fiatal példány. Cca 5,5 ×
 5. Felnőtt példány. Cca 2,7 ×
- 6—7. *Bittium tasnádi* M. BÁNYAI
 6. Fiatal példány. Cca 5 ×
 7. Felnőtt példány. Cca 2,5 ×
- 8—13. *Cerithium subcorvinum* OPPH.
 8. Embriónális példány. Cca 5,3 ×
 9. Fiatal példány. Cca 1 ×
 10. Fiatal példány. Cca 1 ×
 11. Felnőtt példány. Cca 0,5 ×
 12. Felnőtt példány. Cca 0,6 ×
 13. Felnőtt példány. Cca 0,5 ×
- 14—16. *Cerithium pratti* ROUAULT
 14. Fiatal példány. Cca 2,6 ×
 15. Felnőtt példány. Cca 1 ×
 16. Másik felnőtt példány. Cca 1 ×
- 17—21. *Conocerithium hungaricum* M. BÁNYAI
 17. Fiatal példány. 5 ×
 18. Fiatal példány. Cca 3,2 ×
 19. Felnőtt példány. Cca 1 ×
 20. Felnőtt példány. Cca 1,6 ×
 21. Felnőtt példány. Cca 2,4 ×
22. *Cerithiella rara* n. sp. Cca 3,2 ×
 23. *Seila vértésensis* n. sp. Cca 4,8 ×
 24. *Seila subtrifaria* n. sp. Cca 3,2 ×
- 25—26. *Seila quadricostata* n. sp.
 25. Fiatalabb példány. Cca 3 ×
 26. Idősebb példány. Cca 3 ×
- 27—28. *Triphora tricostata* n. sp.
 27. Fiatal példány. Cca 5,35 ×
 28. Felnőtt példány. Cca 2,6 ×
29. *Scala* sp. Cca 3,5 ×
 30. *Strombiformis haidingeri* [ZITT.]. Cca 4,7 ×
 31. *Odostomia pannonica* n. sp. Cca 5 ×
 32. *Odostomia semistriata* n. sp. Cca 5 ×
 33. *Odostomia pseudoruellensis* n. sp. Cca 5 ×
- 34—36. *Odostomia submisera* n. sp.
 34. Felnőtt példány. Cca 4,7 ×
 35. Felnőtt példány. Cca 4,7 ×
 36. Felnőtt példány. Cca 4,7 ×
- 37—38. *Odostomia supravariabilis* n. sp.
 37. Felnőtt példány. Cca 5 ×
 38. Másik felnőtt példány. 5 ×
39. *Eulimelia guttulina* n. sp. Cca 4,8 ×
 40. *Turbonilla minutissima* n. sp. Cca 5 ×
 41. *Turbonilla conica* n. sp. 5 ×
 42. *Calyptrea* sp. Cca 1 ×
- 43—44. *Terebellum vértésensis* n. sp.
 43. Fiatal példány. Cca 4,8 ×
 44. Felnőtt példány. 3 ×
- 45—46. *Strombus* sp.
 45. Fiatal példány? Cca 4,2 ×
 46. Felnőtt töredék. Cca 0,4 ×

PLANCHE IV

- 1—3. *Harrisianella vulcani* [BRONGN.]
 1. Échantillon jeune. 3 ×
 2. Échantillon développé, fragmentaire. Cca 1 ×
 3. Échantillon développé, fragmentaire. Cca 1 ×
- 4—5. *Bittium quadricinctum* DONC.
 4. Échantillon jeune. Cca 5,5 ×
 5. Échantillon développé. Cca 2,7 ×
- 6—7. *Bittium tasnádi* M. BÁNYAI
 6. Échantillon jeune. Cca 5 ×
 7. Échantillon développé. Cca 2,5 ×
- 8—13. *Cerithium subcorvinum* OPPH.
 8. Échantillon embryonnaire. Cca 5,3 ×
 9. Échantillon jeune. Cca 1 ×
 10. Échantillon jeune. Cca 1 ×
 11. Échantillon développé. Cca 0,5 ×
 12. Échantillon développé. Cca 0,6 ×
 13. Échantillon développé. Cca 0,5 ×
- 14—16. *Cerithium pratti* ROUAULT
 14. Échantillon jeune. Cca 2,6 ×
 15. Échantillon développé. Cca 1 ×
 16. Autre échantillon développé. Cca 1 ×
- 17—21. *Conocerithium hungaricum* M. BÁNYAI
 17. Échantillon jeune. 5 ×
 18. Échantillon jeune. Cca 3,2 ×
 19. Échantillon développé. Cca 1 ×
 20. Échantillon développé. Cca 1,6 ×
 21. Échantillon développé. Cca 2,4 ×
22. *Cerithiella rara* n. sp. Cca 3,2 ×
 23. *Seila vértésensis* n. sp. Cca 4,8 ×
 24. *Seila subtrifaria* n. sp. Cca 3,2 ×
- 25—26. *Seila quadricostata* n. sp.
 25. Échantillon moins développé. Cca 3 ×
 26. Échantillon plus développé. Cca 3 ×
- 27—28. *Triphora tricostata* n. sp.
 27. Échantillon jeune. Cca 5,35 ×
 28. Échantillon développé. Cca 2,6 ×
29. *Scala* sp. Cca 3,5 ×
 30. *Strombiformis haidingeri* [ZITT.]. Cca 4,7 ×
 31. *Odostomia pannonica* n. sp. Cca 5 ×
 32. *Odostomia semistriata* n. sp. Cca 5 ×
 33. *Odostomia pseudoruellensis* n. sp. Cca 5 ×
- 34—36. *Odostomia submisera* n. sp.
 34. Échantillon développé. Cca 4,7 ×
 35. Autre échantillon développé. Cca 4,7 ×
 36. Autre échantillon développé. Cca 4,7 ×
- 37—38. *Odostomia supravariabilis* n. sp.
 37. Échantillon développé. Cca 5 ×
 38. Autre échantillon développé. 5 ×
39. *Eulimella guttulina* n. sp. Cca 4,8 ×
 40. *Turbonilla minutissima* n. sp. Cca 5 ×
 41. *Turbonilla conica* n. sp. 5 ×
 42. *Calyptrea* sp. Cca 1 ×
- 43—44. *Terebellum vértésensis* n. sp.
 43. Échantillon jeune. Cca 4,8 ×
 44. Échantillon développé. 3 ×
- 45—46. *Strombus* sp.
 45. Échantillon jeune? Cca 4,2 ×
 46. Échantillon adulte, fragmentaire. Cca 0,4 ×

V. TÁBLA

- 1—10. *Ampullina perusta* [DEFR.]
 1. Embriónális példány. Cca 5 ×
 2. Fiatal példány. Cca 2,75 ×
 3. Fiatal példány. Cca 1 ×
 4. Fiatal példány. Cca 1 ×
 5. Fiatal példány. Cca 1 ×
 6. Fiatal példány. Cca 1 ×
 7. Felnőtt példány. Cca 1 ×
 8. Felnőtt példány. Cca 1 ×
 9. Felnőtt példány. Cca 1 ×
 10. Felnőtt példány. Cca 1 ×
 11. *Ampullina vulcaniformis* OPPH. Cca 1 ×
 12—13. *Polynices pasinii* [BAY.]
 12. Felnőtt példány. Cca 2,6 ×
 13. Megnyúlt változat. Cca 2,4 ×
 14—15. *Natica gránásensis* n. sp.
 14. Fiatal példány. Cca 4,2 ×
 15. Felnőtt példány. 3 ×
 16—21. *Globularia incompleta* [ZITT.]
 16. Embriónális példány. Cca 5 ×
 17. Fiatal példány. Cca 5 ×
 18. Fiatal példány. Cca 2,8 ×
 19. Fiatal példány. Cca 1 ×
 20. Felnőtt példány. Cca 1 ×
 21. Magasabb változat. Cca 1 ×
 22—25. *Deshayesia alpina* [D'ORB.]
 22. Fiatal példány. 5 ×
 23. Fiatal példány. Cca 2,7 ×
 24. Felnőtt példány. Cca 1 ×
 25. Felnőtt példány. Cca 1 ×

PLANCHE V

- 1—10. *Ampullina perusta* [DEFR.]
 1. Échantillon embryonnaire. Cca 5 ×
 2. Échantillon jeune. Cca 2,75 ×
 3. Échantillon jeune. Cca 1 ×
 4. Échantillon jeune. Cca 1 ×
 5. Échantillon jeune. Cca 1 ×
 6. Échantillon jeune. Cca 1 ×
 7. Échantillon développé. Cca 1 ×
 8. Échantillon développé. Cca 1 ×
 9. Échantillon développé. Cca 1 ×
 10. Échantillon développé. Cca 1 ×
 11. *Ampullina vulcaniformis* OPPH. Cca 1 ×
 12—13. *Polynices pasinii* [BAY.]
 12. Échantillon développé. Cca 2,6 ×
 13. Échantillon à spire allongée. Cca 2,4 ×
 14—15. *Natica gránásensis* n. sp.
 14. Échantillon jeune. Cca 4,2 ×
 15. Échantillon développé. 3 ×
 16—21. *Globularia incompleta* [ZITT.]
 16. Échantillon embryonnaire. Cca 5 ×
 17. Échantillon jeune. Cca 5 ×
 18. Échantillon jeune. Cca 2,8 ×
 19. Échantillon jeune. Cca 1 ×
 20. Échantillon développé. Cca 1 ×
 21. Échantillon à spire allongée. Cca 1 ×
 22—25. *Deshayesia alpina* [D'ORB.]
 22. Échantillon jeune. 5 ×
 23. Échantillon jeune. Cca 2,7 ×
 24. Échantillon développé. Cca 1 ×
 25. Échantillon développé. Cca 1 ×

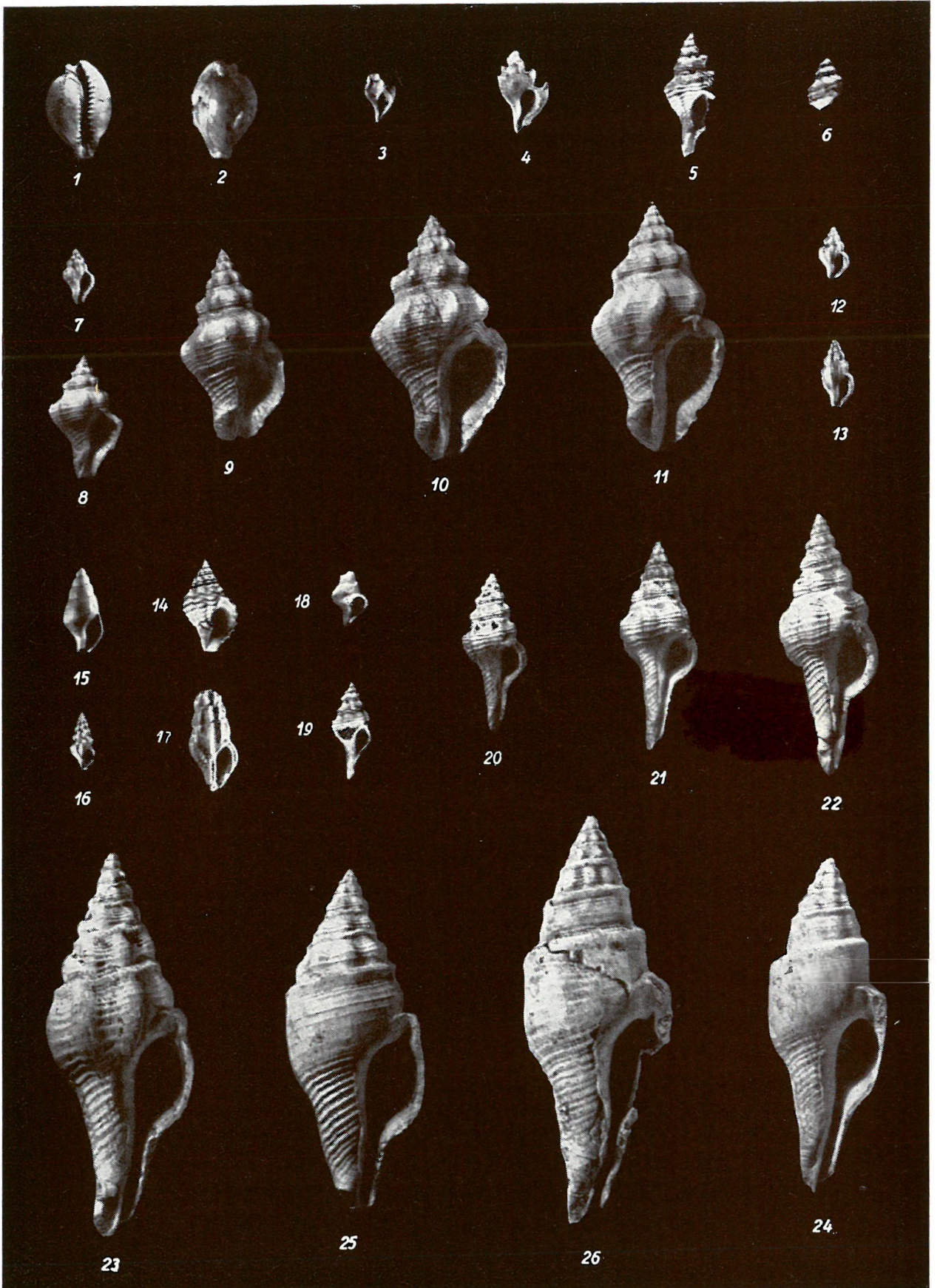

VI. TÁBLA

- 1—2. *Pustularia moloni* [BAY.]
 1. Előtről. Cca 1 ×
 2. Hátról. Cca 1 ×
- 3—5. *Murex gántensis* n. sp.
 3. Embriónális példány. Cca 5,4 ×
 4. Fiatal példány. Cca 2,65 ×
 5. Felnőtt példány. Cca 1,5 ×
6. *Murex* sp. Cca 1,4 ×
- 7—11. *Cantharus bronquiarti* [D'ORB.]
 7. Fiatal példány. Cca 2 ×
 8. Fiatal példány. Cca 1 ×
 9. Felnőtt példány. Cca 1 ×
 10. Felnőtt példány. Cca 1 ×
 11. Felnőtt példány. Cca 1 ×
- 12—13. *Cantharus vértésensis* n. sp.
 12. Alacsonyabb példány. Cca 1,9 ×
 13. Magasabb példány. Cca 1,5 ×
14. *Cantharus subcostulatus* OPPH. Cca 1,5 ×
15. *Parrisipho nudus* n. sp. Cca 5,6 ×
16. *Coptochetus hofmanni* n. sp. Cca 1,5 ×
17. *Coptochetus* sp. Cca 4,75 ×
- 18—26. *Clavilithes noae* [CHEMN.]
 18. Embriónális példány. Cca 5,25 ×
 19. Fiatal példány. Cca 4,35 ×
 20. Fiatal példány. Cca 1 ×
 21. Fiatal példány. Cca 1 ×
 22. Felnőtt példány. Cca 1 ×
 23. Felnőtt példány. Cca 1 ×
 24. Felnőtt példány. Cca 1 ×
 25. Felnőtt példány. Cca 1 ×
 26. Felnőtt példány. Cca 1 ×

PLANCHE VI

- 1—2. *Pustularia moloni* [BAY.]
 1. Vue du côté de l'ouverture. Cca 1 ×
 2. Vue de derrière. Cca 1 ×
- 3—5. *Murex gántensis* n. sp.
 3. Échantillon embryonnaire. Cca 5,4 ×
 4. Échantillon jeune. Cca 2,65 ×
 5. Échantillon développé. Cca 1,5 ×
6. *Murex* sp. Cca 1,4 ×
- 7—11. *Cantharus bronquiarti* [D'ORB.]
 7. Échantillon jeune. Cca 2 ×
 8. Échantillon jeune. Cca 1 ×
 9. Échantillon développé. Cca 1 ×
 10. Échantillon développé. Cca 1 ×
 11. Échantillon développé. Cca 1 ×
- 12—13. *Cantharus vértésensis* n. sp.
 12. Échantillon plus bas. Cca 1,9 ×
 13. Échantillon plus haut. Cca 1,5 ×
14. *Cantharus subcostulatus* OPPH. Cca 1,5 ×
15. *Parrisipho nudus* n. sp. Cca 5,6 ×
16. *Coptochetus hofmanni* n. sp. Cca 1,5 ×
17. *Coptochetus* sp. Cca 4,75 ×
- 18—26. *Clavilithes noae* [CHEMN.]
 18. Échantillon embryonnaire. Cca 5,25 ×
 19. Échantillon jeune. Cca 4,35 ×
 20. Échantillon jeune. Cca 1 ×
 21. Échantillon jeune. Cca 1 ×
 22. Échantillon développé. Cca 1 ×
 23. Échantillon développé. Cca 1 ×
 24. Échantillon développé. Cca 1 ×
 25. Échantillon développé. Cca 1 ×
 26. Échantillon développé. Cca 1 ×

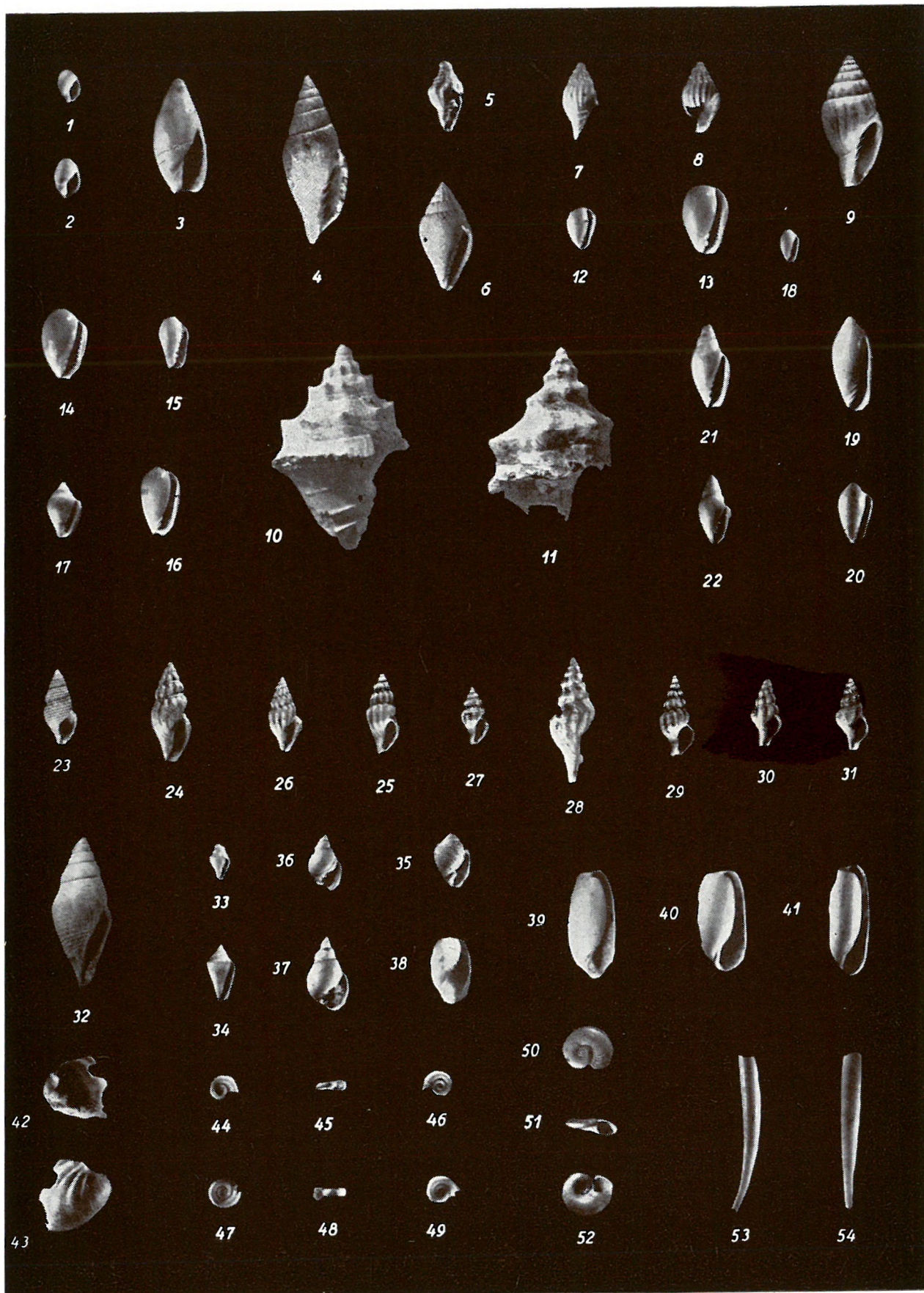

VII. TÁBLA

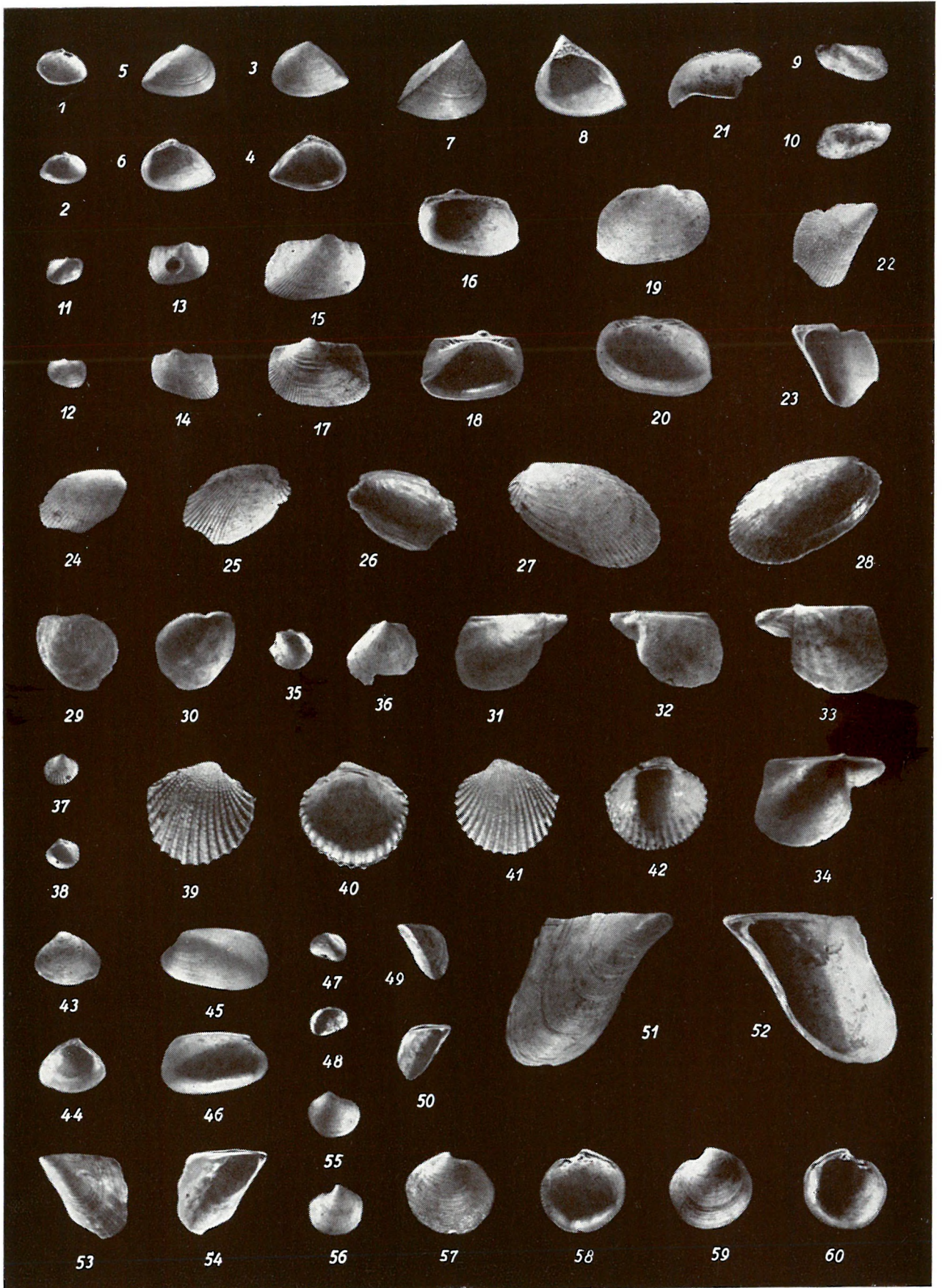
- 1—3. *Ancilla propinqua* ZITT.
 1. Embriónális példány. Cca 4,7×
 2. Igen fiatal példány. Cca 5×
 3. Felnőtt példány. Cca 2,7×
 4. *Vexillum csákvárense* n. sp. Cca 1,5×
 5—6. *Vexillum böckhi* n. sp.
 5. Fiatal példány. Cca 4,8×
 6. Felnőtt példány. Cca 1×
 7—8. *Vexillum splendidum* n. sp.
 7. Felnőtt töredék. Cca 3×
 8. Felnőtt töredék. Cca 3×
 9. *Mitra subcrebricosta* n. sp. 1,5×
 10. *Voluta* n. sp.? Cca 1×
 11. *Volutilithes* sp. Cca 1×
 12. *Persicula pseudoallixi* n. sp. 5×
 13. *Marginella nana* ZITT. Cca 5×
 14. *Marginella pseudonana* n. sp. Cca 4,8×
 15—16. *Marginella pseudovulata* OPPH.
 15. Fiatal példány. Cca 5×
 16. Felnőtt példány. 2,5×
 17. *Marginella hantkeni* n. sp. Cca 4,7×
 18—19. *Marginella subcylindrica* n. sp.
 18. Fiatal példány. Cca 4,3×
 19. Felnőtt példány. Cca 3×
 20. *Marginella frequens* n. sp. Cca 4,8×
 21. *Marginella pannonica* n. sp. 2,8×
 22. *Marginella vértésensis* n. sp. 3×
 23. *Asthenotoma graniformis* n. sp. Cca 2,7×
 24. *Cythara vértésensis* n. sp. 3×
 25. *Cythara kochi* n. sp. 3×
 26. *Cythara hofmanni* n. sp. Cca 2,6×
 27. *Cythara gántensis* n. sp. Cca 3×
 28. *Cythara* n. sp.? Cca 1,5×
 29. *Peratotoma gránásensis* n. sp. Cca 3×
 30. *Peratotoma subcastellorum* n. sp. Cca 3×
 31. *Pleurotomella gántensis* n. sp. Cca 3,3×
 32. *Cryptoconus semistriatus* [DESH.]. Cca 1×
 33—34. *Conus esterházyi* C. PAPP
 33. Fiatal példány. 5×
 34. Felnőtt példány. Cca 1,8×
 35. *Actaeon vitálisi* n. sp. Cca 4,8×
 36—37. *Ringicula ritae* V. DE REGNY
 36. Alacsonyabb példány. 5×
 37. Magasabb példány. Cca 5,3×
 38. *Acera aspirata* n. sp. Cca 2,7×
 39. *Cylichna gántensis* n. sp. Cca 2,7×
 40. *Cylichna vértésensis* n. sp. Cca 4,5×
 41. *Cylichna hantkeni* n. sp. Cca 4,7×
 42—43. *Philine hungarica* n. sp.
 42. Előlről, cca 5×
 43. Hátról, cca 5×
 44—46. *Anisus pseudosubangulatus* n. sp.
 44. Felülről, cca 4,75×
 45. Előlről, cca 4,75×
 46. Alulról, cca 4,75×
 47—49. *Anisus bicarinatus* n. sp.
 47. Felülről, cca 5×
 48. Előlről, cca 5×
 49. Alulról, cca 5×
 50—52. *Anisus pseudoplanulatus* n. sp.
 50. Felülről, cca 4,75×
 51. Előlről, cca 4,75×
 52. Alulról, cca 4,75×
 53—54. *Cadulus pseudohungaricus* n. sp.
 53. Oldalnézet, cca 4,6×
 54. Ventrális nézet, cca 4,6×

PLANCHE VII

- 1—3. *Ancilla propinqua* ZITT.
 1. Échantillon embryonnaire. Cca 4,7×
 2. Échantillon très jeune. Cca 5×
 3. Échantillon développé. Cca 2,7×
 4. *Vexillum csákvárense* n. sp. Cca 1,5×
 5—6. *Vexillum böckhi* n. sp.
 5. Échantillon jeune. Cca 4,8×
 6. Échantillon développé. Cca 1×
 7—8. *Vexillum splendidum* n. sp.
 7. Échantillon adulte, fragmentaire. Cca 3×
 8. Autre échantillon adulte, fragmentaire. Cca 3×
 9. *Mitra subcrebricosta* n. sp. Cca 1,5×
 10. *Voluta* n. sp.? Cca 1×
 11. *Volutilithes* sp. Cca 1×
 12. *Persicula pseudoallixi* n. sp. 5×
 13. *Marginella nana* ZITT. Cca 5×
 14. *Marginella pseudonana* n. sp. Cca 4,8×
 15—16. *Marginella pseudovulata* OPPH.
 15. Échantillon jeune. Cca 5×
 16. Échantillon développé. 2,5×
 17. *Marginella hantkeni* n. sp. Cca 4,7×
 18—19. *Marginella subcylindrica* n. sp.
 18. Échantillon jeune. Cca 4,3×
 19. Échantillon développé. Cca 3×
 20. *Marginella frequens* n. sp. 4,8×
 21. *Marginella pannonica* n. sp. 2,8×
 22. *Marginella vértésensis* n. sp. 3×
 23. *Asthenotoma graniformis* n. sp. Cca 2,7×
 24. *Cythara vértésensis* n. sp. 3×
 25. *Cythara kochi* n. sp. 3×
 26. *Cythara hofmanni* n. sp. Cca 2,6×
 27. *Cythara gántensis* n. sp. Cca 3×
 28. *Cythara* n. sp.? Cca 1,5×
 29. *Peratotoma gránásensis* n. sp. Cca 3×
 30. *Peratotoma subcastellorum* n. sp. Cca 3×
 31. *Pleurotomella gántensis* n. sp. Cca 3,3×
 32. *Cryptoconus semistriatus* [DESH.]. Cca 1×
 33—34. *Conus esterházyi* C. PAPP
 33. Échantillon jeune. 5×
 34. Échantillon développé. Cca 1,8×
 35. *Actaeon vitálisi* n. sp. Cca 4,8×
 36—37. *Ringicula ritae* V. DE REGNY
 36. Échantillon plus bas. 5×
 37. Échantillon plus haut. Cca 5,3×
 38. *Acera aspirata* n. sp. Cca 2,7×
 39. *Cylichna gántensis* n. sp. Cca 2,7×
 40. *Cylichna vértésensis* n. sp. Cca 4,5×
 41. *Cylichna hantkeni* n. sp. Cca 4,7×
 42—43. *Philine hungarica* n. sp.
 42. Vue du côté de l'ouverture. Cca 5×
 43. Vue de derrière. Cca 5×
 44—46. *Anisus pseudosubangulatus* n. sp.
 44. Vue en dessus. Cca 4,75×
 45. Vue du côté de l'ouverture. Cca 4,75×
 46. Vue en dessous. Cca 4,75×
 47—49. *Anisus bicarinatus* n. sp.
 47. Vue en dessus. Cca 5×
 48. Vue du côté de l'ouverture. Cca 5×
 49. Vue en dessous. Cca 5×
 50—52. *Anisus pseudoplanulatus* n. sp.
 50. Vue en dessus. Cca 4,75×
 51. Vue du côté de l'ouverture. Cca 4,75×
 52. Vue en dessous. Cca 4,75×
 53—54. *Cadulus pseudohungaricus* n. sp.
 53. Vue de profil. Cca 4,6×
 54. Vue ventrale. Cca 4,6×

- 1—6. *Trinacria murensis* SZŐTS
 1. Fiatal jobb teknő belülről, cca 4,8 ×
 2. Fiatal bal teknő belülről, cca 5 ×
 3. Felnőtt jobb teknő kívülről, cca 2,75 ×
 4. Felnőtt jobb teknő belülről, cca 2,75 ×
 5. Felnőtt bal teknő kívülről, cca 2,6 ×
 6. Felnőtt bal teknő belülről, cca 2,6 ×
- 7—8. *Trinacria gántensis* n. sp.
 7. Bal teknő kívülről, cca 2,7 ×
 8. Bal teknő belülről, cca 2,8 ×
- 9—10. *Arca vinifera* n. sp.
 9. Bal teknő kívülről, cca 2,8 ×
 10. Bal teknő belülről, cca 2,8 ×
- 11—18. *Arca vértensis* n. sp.
 11. Fiatal jobb teknő kívülről, cca 4,75 ×
 12. Fiatal bal teknő kívülről, cca 4,8 ×
 13. Fiatal jobb teknő kívülről, cca 2,7 ×
 14. Fiatal bal teknő kívülről, cca 2,7 ×
 15. Felnőtt jobb teknő kívülről, cca 2,6 ×
 16. Felnőtt jobb teknő belülről, cca 2,6 ×
 17. Felnőtt bal teknő kívülről, cca 2,7 ×
 18. Felnőtt bal teknő belülről, cca 2,7 ×
- 19—21. *Arca caillatiformis* n. sp.
 19. Jobb teknő kívülről, cca 2,7 ×
 20. Jobb teknő belülről, cca 2,7 ×
 21. Bal teknő belülről, cca 2,8 ×
- 22—23. *Brachydontes eurydices* [BAY.]
 22. Jobb teknő kívülről, cca 4,8 ×
 23. Jobb teknő belülről, cca 4,8 ×
- 24—28. *Musculus fornensis* [ZITT.]
 24. Fiatal jobb teknő kívülről, cca 4,9 ×
 25. Felnőtt jobb teknő kívülről, cca 2,7 ×
 26. Felnőtt jobb teknő belülről, cca 2,7 ×
 27. Felnőtt bal teknő kívülről, cca 2,75 ×
 28. Felnőtt bal teknő belülről, cca 2,75 ×
- 29—30. *Fulsella* sp.
 29. Felső teknő kívülről, cca 4,5 ×
 30. Felső teknő belülről, cca 4,5 ×
- 31—34. *Pteria trigonata* [LAMK.] sp.
 31. Jobb teknő kívülről, cca 2,9 ×
 32. Jobb teknő belülről, cca 2,9 ×
 33. Bal teknő kívülről, cca 2,5 ×
 34. Bal teknő belülről, cca 2,5 ×
- 35—36. *Lima* sp.
 35. Fiatalabb példány belülről, 5 ×
 36. Idősebb példány kívülről, cca 4,8 ×
- 37—42. *Bequina taegeri* n. sp.
 37. Fiatal jobb teknő kívülről, cca 4,4 ×
 38. Fiatal jobb teknő belülről, cca 4,4 ×
 39. Felnőtt jobb teknő kívülről, 5 ×
 40. Felnőtt jobb teknő belülről, 5 ×
 41. Felnőtt bal teknő kívülről, cca 2,9 ×
 42. Felnőtt bal teknő belülről, cca 2,9 ×
- 43—44. *Corbicula triangularis* [SZŐTS.]
 43. Bal teknő kívülről, cca 4,8 ×
 44. Bal teknő belülről, cca 4,8 ×
- 45—46. *Coralliophaga* sp.
 45. Bal teknő kívülről, cca 5,1 ×
 46. Bal teknő belülről, cca 5,1 ×
- 47—48. *Anisodonta* sp.
 47. Bal teknő kívülről, 5 ×
 48. Bal teknő belülről, 5 ×
- 49—50. *Dreissena eocaena* [MUN.-CHALM.]
 49. Bal teknő kívülről, cca 2,6 ×
 50. Bal teknő belülről, cca 2,6 ×
- 51—54. *Dreissena prisca* [C. PAPP]
 51. Jobb teknő kívülről, cca 2,7 ×
 52. Jobb teknő belülről, cca 2,7 ×
 53. Bal teknő kívülről, cca 2,4 ×
 54. Bal teknő belülről, cca 2,4 ×
- 55—60. *Phacoides haueri* [ZITT.]
 55. Fiatal jobb teknő kívülről, cca 4,6 ×
 56. Fiatal bal teknő kívülről, cca 4,6 ×
 57. Felnőtt jobb teknő kívülről, 3 ×
 58. Felnőtt jobb teknő belülről, 3 ×
 59. Felnőtt bal teknő kívülről, cca 2,9 ×
 60. Felnőtt bal teknő belülről, cca 2,9 ×
- 1—6. *Trinacria murensis* SZŐTS
 1. Valve droite, jeune, vue en dedans. Cca 4,8 ×
 2. Valve gauche, jeune, vue en dedans. Cca 5 ×
 3. Valve droite, développée, vue en dehors. Cca 2,75 ×
 4. Valve droite, développée, vue en dedans. Cca 2,75 ×
 5. Valve gauche, développée, vue en dehors. Cca 2,6 ×
 6. Valve gauche, développée, vue en dedans. Cca 2,6 ×
- 7—8. *Trinacria gántensis* n. sp.
 7. Valve gauche, vue en dehors. Cca 2,7 ×
 8. Valve gauche, vue en dedans. Cca 2,8 ×
- 9—10. *Arca vinifera* n. sp.
 9. Valve gauche, vue en dehors. Cca 2,8 ×
 10. Valve gauche, vue en dedans. Cca 2,8 ×
- 11—18. *Arca vértensis* n. sp.
 11. Valve droite, jeune, vue en dehors. Cca 4,75 ×
 12. Valve gauche, jeune, vue en dehors. Cca 4,8 ×
 13. Valve droite, jeune, vue en dehors. Cca 2,7 ×
 14. Valve gauche, jeune, vue en dehors. Cca 2,7 ×
 15. Valve droite, développée, vue en dehors. Cca 2,6 ×
 16. Valve droite, développée, vue en dedans. Cca 2,6 ×
 17. Valve gauche, développée, vue en dehors. Cca 2,7 ×
 18. Valve gauche, développée, vue en dedans. Cca 2,7 ×
- 19—21. *Arca caillatiformis* n. sp.
 19. Valve droite, vue en dehors. Cca 2,7 ×
 20. Valve droite, vue en dedans. Cca 2,7 ×
 21. Valve gauche, vue en dedans. Cca 2,8 ×
- 22—23. *Brachydontes eurydices* [BAY.]
 22. Valve droite, vue en dehors. Cca 4,8 ×
 23. Valve droite, vue en dedans. Cca 4,8 ×
- 24—28. *Musculus fornensis* [ZITT.]
 24. Valve droite, jeune, vue en dehors. Cca 4,9 ×
 25. Valve droite, développée, vue en dehors. Cca 2,7 ×
 26. Valve droite, développée, vue en dedans. Cca 2,7 ×
 27. Valve gauche, développée, vue en dehors. Cca 2,75 ×
 28. Valve gauche, développée, vue en dedans. Cca 2,75 ×
- 29—30. *Fulsella* sp.
 29. Valve supérieure, vue en dehors. Cca 4,5 ×
 30. Valve supérieure, vue en dedans. Cca 4,5 ×
- 31—34. *Pteria trigonata* [LAMK.] sp.
 31. Valve droite, vue en dehors. Cca 2,9 ×
 32. Valve droite, vue en dedans. Cca 2,9 ×
 33. Valve gauche, vue en dehors. Cca 2,5 ×
 34. Valve gauche, vue en dedans. Cca 2,5 ×
- 35—36. *Lima* sp.
 35. Échantillon plus jeune, vue en dedans. 5 ×
 36. Échantillon plus développé, vue en dehors. Cca 4,8 ×
- 37—42. *Bequina taegeri* n. sp.
 37. Valve droite, jeune, vue en dehors. Cca 4,4 ×
 38. Valve droite, jeune, vue en dedans. Cca 4,4 ×
 39. Valve droite, développée, vue en dehors. 5 ×
 40. Valve droite, développée, vue en dedans. 5 ×
 41. Valve gauche, développée, vue en dehors. Cca 2,9 ×
 42. Valve gauche, développée, vue en dedans. Cca 2,9 ×
- 43—44. *Corbicula triangularis* [SZŐTS.]
 43. Valve gauche, vue en dehors. Cca 4,8 ×
 44. Valve gauche, vue en dedans. Cca 4,8 ×
- 45—46. *Coralliophaga* sp.
 45. Valve gauche, vue en dehors. Cca 5,1 ×
 46. Valve gauche, vue en dedans. Cca 5,1 ×
- 47—48. *Anisodonta* sp.
 47. Valve gauche, vue en dehors. 5 ×
 48. Valve gauche, vue en dedans. 5 ×
- 49—50. *Dreissena eocaena* [MUN.-CHALM.]
 49. Valve gauche, vue en dehors. Cca 2,6 ×
 50. Valve gauche, vue en dedans. Cca 2,6 ×
- 51—54. *Dreissena prisca* [C. PAPP]
 51. Valve droite, vue en dehors. Cca 2,7 ×
 52. Valve droite, vue en dedans. Cca 2,7 ×
 53. Valve gauche, vue en dehors. Cca 2,4 ×
 54. Valve gauche, vue en dedans. Cca 2,4 ×
- 55—60. *Phacoides haueri* [ZITT.]
 55. Valve droite, jeune, vue en dehors. Cca 4,6 ×
 56. Valve gauche, jeune, vue en dehors. Cca 4,6 ×
 57. Valve droite, développée, vue en dehors. 3 ×
 58. Valve droite, développée, vue en dedans. 3 ×
 59. Valve gauche, développée, vue en dehors. Cca 2,9 ×
 60. Valve gauche, développée, vue en dedans. Cca 2,9 ×

IX. TÁBLA

1—4. *Ostrea roncana* PARTSCH

1. Felső teknő belülről, cca 1×
2. Felső teknő belülről, cca 1×
3. Alsó teknő belülről, cca 1×
4. Kettős teknő, cca 0,9×

PLANCHE IX

1—4. *Ostrea roncana* PARTSCH

1. Valve supérieure, vue en dedans. Cca 1×
2. Valve supérieure, vue en dedans. Cca 1×
3. Valve inférieure, vue en dedans. Cca 1×
4. Valve double. Cca 0,9×

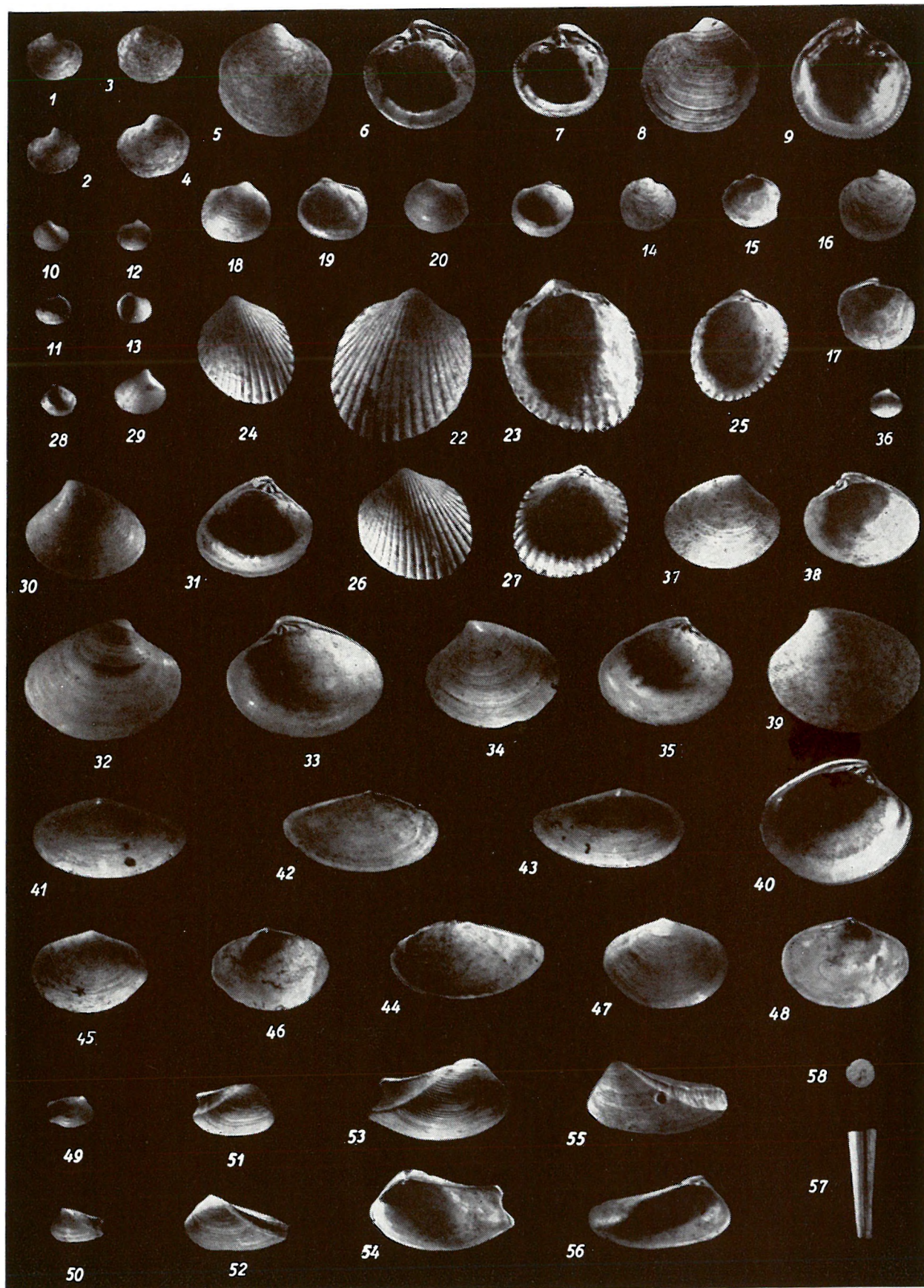

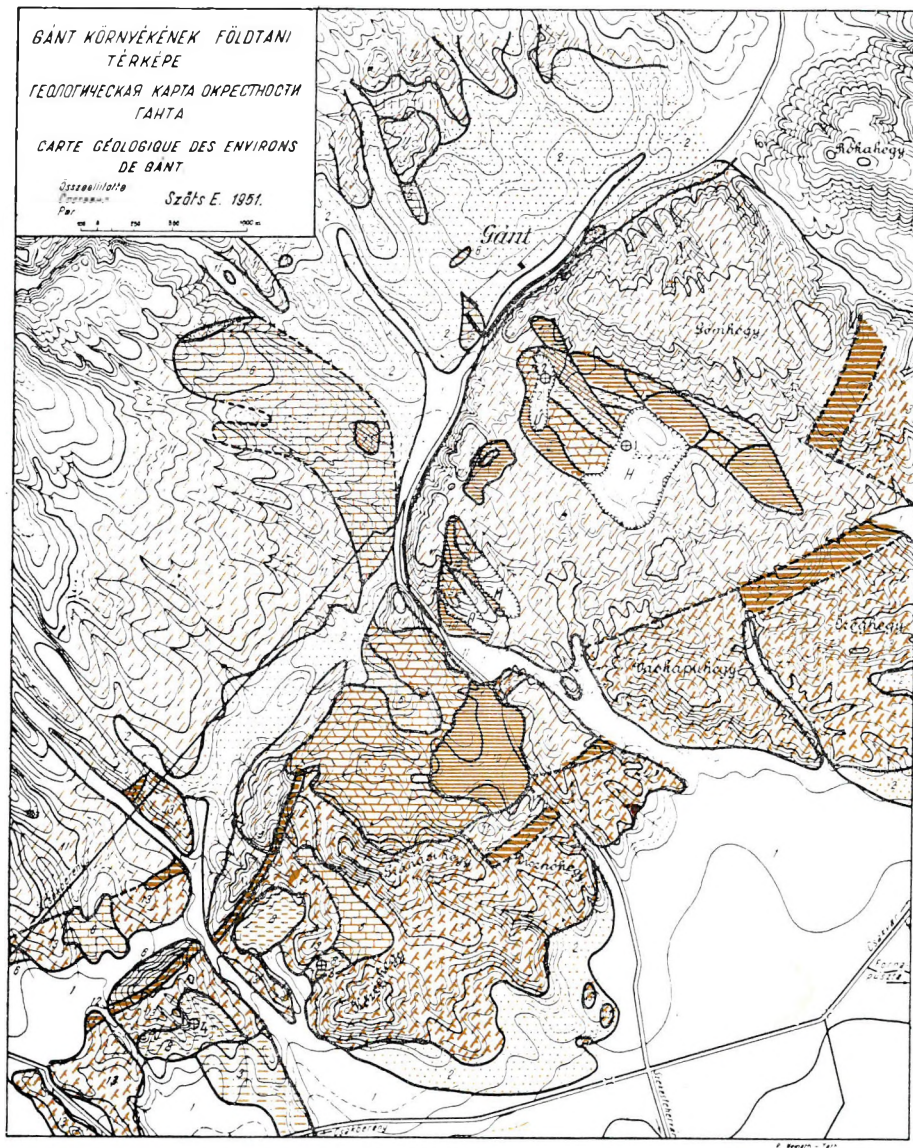
X. TÁBLA

- 1—9. *Phacoides crassulus* [ZITT.]
1. Embriónális jobb teknő kívülről, cca 4,35 ×
 2. Embriónális bal teknő kívülről, cca 4,7 ×
 3. Fiatal jobb teknő kívülről, cca 2,6 ×
 4. Fiatal bal teknő kívülről, cca 2,8 ×
 5. Felnőtt jobb teknő kívülről, cca 2,5 ×
 6. Felnőtt jobb teknő belülről, cca 2,5 ×
 7. Felnőtt jobb teknő belülről, cca 2,6 ×
 8. Felnőtt bal teknő kívülről, cca 2,5 ×
 9. Felnőtt bal teknő belülről, cca 2,75 ×
- 10—17. *Lucina vogli* n. sp.
10. Embriónális jobb teknő kívülről, cca 4,5 ×
 11. Embriónális jobb teknő belülről, cca 4,5 ×
 12. Embriónális bal teknő kívülről, cca 4,5 ×
 13. Embriónális bal teknő belülről, cca 4,5 ×
 14. Felnőtt jobb teknő kívülről, cca 1 ×
 15. Felnőtt jobb teknő belülről, cca 1 ×
 16. Felnőtt bal teknő kívülről, cca 1 ×
 17. Felnőtt bal teknő belülről, cca 1 ×
- 18—21. *Laevicardium* n. sp.
18. Fiatal jobb teknő kívülről, cca 4,5 ×
 19. Fiatal jobb teknő belülről, cca 4,5 ×
 20. Fiatal bal teknő kívülről, cca 3 ×
 21. Fiatal bal teknő belülről, cca 3 ×
- 22—27. *Coreculum subrotundatum* n. sp.
22. Jobb teknő kívülről, 3 ×
 23. Jobb teknő belülről, 3 ×
 24. Bal teknő kívülről, cca 2,6 ×
 25. Bal teknő belülről, cca 2,6 ×
 26. Bal teknő kívülről, cca 2,8 ×
 27. Bal teknő belülről, cca 2,8 ×
- 28—35. *Tivolina pseudopetersi* [TAEG.]
28. Embriónális jobb teknő belülről, 5 ×
 29. Igen fiatal jobb teknő kívülről, 5 ×
 30. Fiatal bal teknő kívülről, cca 4,7 ×
 31. Fiatal bal teknő belülről, cca 4,7 ×
 32. Felnőtt jobb teknő kívülről, cca 2,7 ×
 33. Felnőtt jobb teknő belülről, cca 2,7 ×
 34. Felnőtt bal teknő kívülről, cca 2,6 ×
 35. Felnőtt bal teknő belülről, cca 2,6 ×
- 36—40. *Textivenus texta* [LAMK.] sp.
36. Igen fiatal jobb teknő kívülről, cca 4,3 ×
 37. Felnőtt jobb teknő kívülről, cca 2,7 ×
 38. Felnőtt jobb teknő belülről, cca 2,7 ×
 39. Felnőtt bal teknő kívülről, cca 2,6 ×
 40. Felnőtt bal teknő belülről, cca 2,6 ×
- 41—44. *Arcopagia majeri* n. sp.
41. Jobb teknő kívülről, 5 ×
 42. Jobb teknő belülről, 5 ×
 43. Bal teknő kívülről, 5 ×
 44. Bal teknő belülről, 5 ×
- 45—48. *Abra pannonica* n. sp.
45. Jobb teknő kívülről, cca 2,7 ×
 46. Jobb teknő belülről, cca 2,7 ×
 47. Bal teknő kívülről, cca 2,4 ×
 48. Bal teknő belülről, cca 2,4 ×
- 49—56. *Sphenia hungarica* C. PAPP
49. Fiatal jobb teknő kívülről, 5 ×
 50. Fiatal bal teknő kívülről, 5 ×
 51. Fiatalabb jobb teknő kívülről, cca 2 ×
 52. Fiatalabb bal teknő kívülről, cca 2 ×
 53. Felnőtt jobb teknő kívülről, cca 2,6 ×
 54. Felnőtt jobb teknő belülről, cca 2,6 ×
 55. Felnőtt bal teknő kívülről, 3 ×
 56. Felnőtt bal teknő belülről, 3 ×
- 57—58. *Vasseuria occidentalis* MUN.-CHALM.
57. Oldalméret, cca 4,9 ×
 58. Keresztmetszet, cca 4,9 ×

PLANCHE X

- 1—9. *Phacoides crassulus* [ZITT.]
1. Valve droite, embryonnaire, vue en dehors. Cca 4,35 ×
 2. Valve gauche, embryonnaire, vue en dehors. Cca 4,7 ×
 3. Valve droite, jeune, vue en dehors. Cca 2,6 ×
 4. Valve gauche, jeune, vue en dehors. Cca 2,8 ×
 5. Valve droite, développée, vue en dehors. Cca 2,5 ×
 6. Valve droite, développée, vue en dedans. Cca 2,5 ×
 7. Valve droite, développée, vue en dedans. Cca 2,6 ×
 8. Valve gauche, développée, vue en dehors. Cca 2,5 ×
 9. Valve gauche, développée, vue en dedans. Cca 2,75 ×
- 10—17. *Lucina vogli* n. sp.
10. Valve droite, embryonnaire, vue en dehors. Cca 4,5 ×
 11. Valve droite, embryonnaire, vue en dedans. Cca 4,5 ×
 12. Valve gauche, embryonnaire, vue en dehors. Cca 4,5 ×
 13. Valve gauche, embryonnaire, vue en dedans. Cca 4,5 ×
 14. Valve droite, développée, vue en dehors. Cca 1 ×
 15. Valve droite, développée, vue en dedans. Cca 1 ×
 16. Valve gauche, développée, vue en dehors. Cca 1 ×
 17. Valve gauche, développée, vue en dedans. Cca 1 ×
- 18—21. *Laevicardium* n. sp.
18. Valve droite, jeune, vue en dehors. Cca 4,5 ×
 19. Valve droite, jeune, vue en dedans. Cca 4,5 ×
 20. Valve gauche, jeune, vue en dehors. Cca 3 ×
 21. Valve gauche, jeune, vue en dedans. Cca 3 ×
- 22—27. *Coreculum subrotundatum* n. sp.
22. Valve droite, vue en dehors. 3 ×
 23. Valve droite, vue en dedans. 3 ×
 24. Valve gauche, vue en dehors. Cca 2,6 ×
 25. Valve gauche, vue en dedans. Cca 2,6 ×
 26. Valve gauche, vue en dehors. Cca 2,8 ×
 27. Valve gauche, vue en dedans. Cca 2,8 ×
- 28—35. *Tivolina pseudopetersi* [TAEG.]
28. Valve droite, embryonnaire, vue en dedans. 5 ×
 29. Valve droite, très jeune, vue en dehors. 5 ×
 30. Valve gauche, jeune, vue en dehors. Cca 4,7 ×
 31. Valve gauche, jeune, vue en dedans. Cca 4,7 ×
 32. Valve droite, développée, vue en dehors. Cca 2,7 ×
 33. Valve droite, développée, vue en dedans. Cca 2,7 ×
 34. Valve gauche, développée, vue en dehors. Cca 2,6 ×
 35. Valve gauche, développée, vue en dedans. Cca 2,6 ×
- 36—40. *Textivenus texta* [LAMK.] sp.
36. Valve droite, très jeune, vue en dehors. Cca 4,3 ×
 37. Valve droite, développée, vue en dehors. Cca 2,7 ×
 38. Valve droite, développée, vue en dedans. Cca 2,7 ×
 39. Valve gauche, développée, vue en dehors. Cca 2,6 ×
 40. Valve gauche, développée, vue en dedans. Cca 2,6 ×
- 41—44. *Arcopagia majeri* n. sp.
41. Valve droite, vue en dehors. 5 ×
 42. Valve droite, vue en dedans. 5 ×
 43. Valve gauche, vue en dehors. 5 ×
 44. Valve gauche, vue en dedans. 5 ×
- 45—48. *Abra pannonica* n. sp.
45. Valve droite, vue en dehors. Cca 2,7 ×
 46. Valve droite, vue en dedans. Cca 2,7 ×
 47. Valve gauche, vue en dehors. Cca 2,4 ×
 48. Valve gauche, vue en dedans. Cca 2,4 ×
- 49—56. *Sphenia hungarica* C. PAPP
49. Valve droite, jeune, vue en dehors. 5 ×
 50. Valve gauche, jeune, vue en dedans. 5 ×
 51. Valve droite, moins développée, vue en dehors. Cca 2 ×
 52. Valve gauche, moins développée, vue en dehors. Cca 2 ×
 53. Valve droite, développée, vue en dehors. Cca 2,6 ×
 54. Valve droite, développée, vue en dedans. Cca 2,6 ×
 55. Valve gauche, développée, vue en dehors. 3 ×
 56. Valve gauche, développée, vue en dedans. 3 ×
- 57—58. *Vasseuria occidentalis* MUN.-CHALM.
57. Vue du côté. Cca 4,9 ×
 58. Coupe transversale. Cca 4,9 ×

JELMAGYARÁZAT:

<p>○ Bauxitkőfeljések:</p> <p>H Hosszúharasztos</p> <p>Ú Új-feltárás</p> <p>M Meleges</p> <p>A Angerrét</p> <p>Ósmaradvány leldhelyek:</p> <p>⊕₁ Hosszúharasztos</p> <p>⊕₂ Új-feltárás</p> <p>⊕₃ Gánti szőlők</p> <p>⊕₄ Csákványi Szőlőhegy</p>	<p>Földtani képződmények</p> <p>Holocén</p> <p>1 Palákhordalék, lejtőrdalékok</p> <p>2 Löss</p> <p>Abazsán</p> <p>3 Homokos agyag</p> <p>Földtörténeli</p> <p>4 Homok, homokos agyag, agyag</p> <p>5 Tarkaagyag</p> <p>6 Miliolinás mészkő</p> <p>7 Molluszkumos miliolinás mészkő</p> <p>8 Molluszkumos agyag</p> <p>9 Melánis mészkő</p> <p>10 Bauxitösszet</p> <p>11 Földolomit</p> <p>12 Mészmaréga szaruköves mészkő, dolomitos mészkő</p> <p>13 Diploporás dolomit</p>
---	--

Explication de la carte géologique des environs de Gánt:

Exploitations de bauxite à ciel ouvert: H = Hosszúharasztos, Ú = Új-feltárás, M = Meleges, A = Angerrét; Localités fossilifères: ⊕₁ = Hosszúharasztos, ⊕₂ = Új-feltárás, ⊕₃ = Gánti szőlők, ⊕₄ = Szőlőhegy de Csákvány; Formations géologiques: Holocène: 1 = alluvions de ruisseau, éboulis, Pléistocène: 2 = loess, Pontien supérieur: 3 = argile sableuse, Oligocène supérieur: 4 = sable, argile sableuse, argile, 5 = argile bigarrée, Eocène inférieur: 6 = calcaire à miliolines, 7 = calcaire à mollusques et miliolines, 8 = argile à mollusques, 9 = calcaire à mélanies, 10 = ensemble bauxitifère, Triasique supérieur: 11 = Hauptdolomit, 12 = marne calcaire, calcaire à corneéme, calcaire à dolomie, Triasique moyen: 13 = dolomie à diploporos.

Объяснения к геологической карте района Ганта:

Разработки боксита на дневной поверхности: H = Госсугарастос, Ú = Уй-Фелтараш, M = Мелегеш, A = луг Ангеррэт; Местонахождения окаменелостей: ⊕₁ = Госсугарастос, ⊕₂ = Уй-Фелтараш, ⊕₃ = Гантский виноградники, ⊕₄ = Чакбереньский виноградник; Геологические формации: голоцен: 1 = ручейный нанос, осыпь; плейстоцен: 2 = лёсс; верхний понт: 3 = суглинок; верхний олигоцен: 4 = песок, суглинок, глина; 5 = пестрая глина; нижний эоцен: 6 = милиолиновый известняк, 7 = моллюсковый-милиолиновый известняк, 8 = моллюсковая глина, 9 = известняк с меланями, 10 = бокситовая толща; верхний триас: 11 = главный доломит, 12 = известковистый мергель, роговиковый известняк, доломитовый известняк; средний триас: 13 = диплопоровый доломит.

